ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΟΜΟΤΗΝΗ 2014

Επικοινωνία
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης
Σχολή Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών
Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης
Παναγή Τσαλδάρη 1, 69100 Κομοτηνή

Γραμματεία: 25310 39409, 25310 39412
Fax: 25310 39442, e-mail: secr@socadm.duth.gr

Ιστοσελίδα Τμήματος: http://www.socadm.duth.gr

Τον παρόντα οδηγό σπουδών επιμελήθηκε η Επίκουρη Καθηγήτρια Μαρία Πεμπετζόγλου

Προλογικό Σημείωμα

Ο παρών Οδηγός Σπουδών αποτελεί την πρώτη προσπάθεια συστηματικής αποτύπωσης της ακαδημαϊκής και εκπαιδευτικής λειτουργίας του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης, μετά από τη συνολική αναδιάρθρωση του Προγράμματος Σπουδών κατά το Ακαδημαϊκό έτος 2013-2014. Η αναδιάρθρωση αυτή κατέστη αναγκαία λόγω της εφαρμογής του «Σχεδίου Αθηνά» και της συγχώνευσης του Τμήματος Κοινωνικής Διοίοκησης με το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΔΠΘ. Ο παρών οδηγός περιλαμβάνει τη γενική αποτύπωση του Προγράμματος Σπουδών, όπως διαμορφώθηκε μέσα από μια διαδικασία αναθεώρησης και εξορθολογισμού των προγραμμάτων των δύο συγχωνευθέντων Τμημάτων και θα ισχύει πλήρως από το ακαδημαϊκό έτος 2014-15.

Στις σελίδες που ακολουθούν προσφέρονται συνοπτικές πληροφορίες για το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και αναλυτικές πληροφορίες για το νέο Τμήμα, τη λειτουργία του, τη δομή του Προγράμματος Σπουδών και τα επιμέρους διδασκόμενα μαθήματα. Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές και φοιτήτριες του νέου Τμήματος έχουν έτσι έναν οδηγό που θα τους βοηθήσει στη συνέχεια των σπουδών τους. Οι ενδιαφερόμενοι να φοιτήσουν στο Τμήμα μπορούν να ενημερωθούν αναλυτικά για τα προσφερόμενα μαθήματα αλλά και για τους διδάσκοντες.

Για την σύνταξη και οργάνωση του παρόντος Οδηγού Σπουδών ευχαριστίες οφείλονται σε όλους τους συναδέλφους που ανταποκρίθηκαν στην προσπάθεια αυτή και κυρίως, στην Επίκουρη Καθηγήτρια κα. Μαρία Πεμπετζόγλου που επιμελήθηκε τον Οδηγό παρά το γεγονός ότι ήταν σε άδεια μητρότητας.

Τέλος, ως νέος Πρόεδρος του Τμήματος, θα ήθελα να καλωσορίσω τους νέους φοιτητές και τις φοιτήτριες του Τμήματος και να ευχηθώ σε όλους τους υπόλοιπους καλή συνέχεια στις σπουδές τους και επιτυχίες στον ακαδημαϊκό και στον επαγγελματικό στίβο.

Ο Πρόεδρος
Βασίλειος Χατζόπουλος
Καθηγητής
(Ευρωπαϊκό Δίκαιο και Πολιτικές)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μέρος Α΄: Δ.Π.Θ. - Παρουσίαση και λειτουργία του Τμήματος – Προπτυχιακές Σπουδές 6
Α. Εισαγωγή στο Δ.Π.Θ. 7
Β. Προσανατολισμοί και στόχοι του Τμήματος 12
Γ. Εισαγωγικές κατευθύνσεις και κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου 13
Δ. Διδακτικό προσωπικό, Διδάκτορες, Υποψήφιοι Διδάκτορες 14
Ε. Προπτυχιακές Σπουδές - Πρόγραμμα Σπουδών 16
ΣΤ. Πρόγραμμα Σπουδών: Μαθήματα ανά κατεύθυνση και ανά εξάμηνο 19
Μέρος Β΄: Αναλυτική περιγραφή μαθημάτων – Διδάσκοντες - Πτυχιακές Εργασίες 24
Α΄ εξάμηνο 25
Β΄ εξάμηνο 41
Γ΄ εξάμηνο 61
Δ΄ εξάμηνο 83
Ε΄ εξάμηνο 112
ΣΤ΄ εξάμηνο 157
Ζ΄ εξάμηνο 194
Η΄ εξάμηνο 222
Μαθήματα ανά διδάσκοντα 255
Σεμινάρια 260
Πτυχιακές εργασίες 261
Μέρος Γ΄: Μεταπτυχιακές - Διδακτορικές Σπουδές 262
ΠΜΣ Κοινωνική Εργασία και Κοινωνική Πολιτική 263
ΠΜΣ Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία 264
Διδακτορικές διατριβές 265
Ακαδημαϊκές υπηρεσίες για τους φοιτητές και διδάσκοντες του Τμήματος στο Δ.Π.Θ. 268
Τηλεφωνικός κατάλογος και e-mails μελών Τμήματος 274
Παράρτημα: Οδηγός εκπόνησης πτυχιακής εργασίας 276

ΜΕΡΟΣ Α΄

Δ.Π.Θ. - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ – ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ

1. Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης: Σύντομη παρουσίαση

Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Δ.Π.Θ.) ιδρύθηκε τον Ιούλιο του 1973 με το Νομοθετικό Διάταγμα υπ' αριθ. 87 της 27 Ιουλίου 1973, και ξεκίνησε την λειτουργία του το ακαδημαϊκό έτος 1974-1975. Ονομάστηκε "Δημοκρίτειο" προς τιμήν του αρχαίου Έλληνα φιλοσόφου Δημόκριτου, ο οποίος καταγόταν από την πόλη Άβδηρα της Θράκης. Η διοίκηση του ΔΠΘ έχει ως έδρα της την Κομοτηνή, η οποία είναι η πρωτεύουσα της Διοικητικής Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Σήμερα στο ΔΠΘ και μετά τη μεταρρύθμιση του Ακαδημαϊκού Χάρτη της Χώρας (Σχέδιο Αθηνά) λειτουργούν οκτώ Σχολές και δεκαοκτώ Τμήματα σε τέσσερις πόλεις της Θράκης.

Συγκεκριμένα, στην Κομοτηνή λειτουργούν η Σχολή Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών, στην οποία περιλαμβάνεται το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης και το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, η Σχολή Κλασικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών (με τα Τμήματα Γλώσσας, Φιλολογίας & Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών, Ελληνικής Φιλολογίας και το Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας), η Νομική Σχολή και η Σχολή Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (μονοτμηματικές Σχολές με τα ομώνυμα Τμήματα αντίστοιχα).

Στην Ξάνθη λειτουργεί η Πολυτεχνική Σχολή (Τμήματα Πολιτικών Μηχανικών, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών, Μηχανικών Περιβάλλοντος, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Μηχανικών Παραγωγής & Διοίκησης).

Στην Αλεξανδρούπολη λειτουργεί η Σχολή Επιστημών Αγωγής (με το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία) και η Σχολή Επιστημών Υγείας (Τμήμα Ιατρικής και Τμήμα Μοριακής Βιολογίας)

Στην Ορεστιάδα λειτουργεί η Σχολή Επιστημών Γεωπονίας και Δασολογίας (με το Τμήμα Αγροτικής Ανάπτυξης και το Τμήμα Δασολογίας, Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων).

Στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης συνολικά φοιτούν περισσότεροι από 15.000 φοιτητές.

Το ΔΠΘ παίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της εθνικής και πολιτιστικής φυσιογνωμίας της περιοχής της Θράκης και συμβάλλει στο υψηλό επίπεδο των σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ως Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, το ΔΠΘ είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση. Εποπτεύεται και επιχορηγείται από το Κράτος δια του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ακαδημαϊκά και Διοικητικά Όργανα του Πανεπιστημίου είναι το Συμβούλιο του Ιδρύματος, ο Πρύτανης και η Σύγκλητος. Όργανα Διοίκησης της κάθε Σχολής είναι η Συνέλευση, ο Κοσμήτορας και η Κοσμητεία. Όργανα Διοίκησης κάθε Τμήματος είναι ο Πρόεδρος και η Συνέλευση.

2. Το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης: με μια ματιά

Το Τμήμα **Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης** ιδρύθηκε τον Ιούνιο του 2013 με το Προεδρικό Διάταγμα αριθ. 86 (Π.Δ. 86/2013, ΦΕΚ, Α΄ 124 της 3ης Ιουνίου 2013). Η σύσταση του Τμήματος είναι το αποτέλεσμα του Σχεδίου ΑΘΗΝΑ, με το οποίο αναδιαρθρώθηκε ο ακαδημαϊκός χάρτης της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό τα προϋπάρχοντα Τμήματα, αφενός Κοινωνικής Διοίκησης (Π.Δ. 304 /1994, ΦΕΚ Α΄ 163) και αφετέρου, Πολιτικής Επιστήμης (Π.Δ. 21/2009, ΦΕΚ, Α΄ 42) συγχωνεύθηκαν σε ένα Τμήμα. Το Τμήμα εντάσσεται στην επίσης νεοϊδρυθείσα με το ίδιο Π.Δ. 86/2013 Σχολή Κοινωνικών Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών.

Στο Τμήμα λειτουργούν δύο εισαγωγικές Κατευθύνσεις: α) η Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης με δύο Κατευθύνσεις Προχωρημένου Εξαμήνου (Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής και Κατεύθυνση Κοινωνικής Εργασίας) και β) η Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης.. Το Τμήμα στελεχώνεται σήμερα από 26 διδάσκοντες, Καθηγητές και Λέκτορες. Η εκπαιδευτική και ερευνητική δραστηριότητά του πλαισιώνεται από τη λειτουργία δύο Εργαστηρίων (Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής και Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών), ενώ στην Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας λειτουργεί Γραφείο Πρακτικής Άσκησης.

Στο Τμήμα επίσης προσφέρεται Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία» ως αυτοτελές ΠΜΣ του Τμήματος και το Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία και την Εργασία».

Το Τμήμα εδρεύει στην Κομοτηνή, στον κεντρικό τομέα της πόλης (κοντά στο ΚΤΕΛ) απέχει μόλις πέντε λεπτά από την Κεντρική Πλατεία και από το Σιδηροδρομικό Σταθμό της Κομοτηνής.

3. Η πόλη της Κομοτηνής εν συντομία

Η Κομοτηνή, πρωτεύουσα του νομού Ροδόπης, έχει σήμερα περίπου 55.000 κατοίκους. Πρόκειται για μια πόλη που πίσω από το χαρακτήρα της «φοιτητούπολης» έχει μια μακρά ιστορία πολιτισμού και συμβολής στη διαμόρφωση της ευρύτερης περιοχής. Σταυροδρόμι λαών και πολιτισμών, δρόμος εμπόρων και κατακτητών, η Κομοτηνή αποτελεί μια χαρακτηριστική πολυπολιτισμική κοινωνία όχι μόνον σήμερα αλλά και στο παρελθόν. Στους νεώτερους χρόνους, εκτός από την Οθωμανική κυριαρχία, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα έως την ένταξή της στην Ελλάδα (1920), η πόλη καταλήφθηκε και διοικήθηκε κατά καιρούς, από Βούλγαρους και Γάλλους και οι κάτοικοί της έζησαν και τότε και αργότερα διωγμούς και καταστροφές. Υπήρξε τόπος προσέγγισης και εγκατάστασης μεταναστών και προσφύγων από τα Βαλκάνια, τον Πόντο, την Μ. Ασία. Η σύνθεση του πληθυσμού της πριν από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο μαρτυρά και την πολυπολιτισμική της παράδοση. Έλληνες, Τούρκοι, Αρμένιοι, Εβραίοι, χριστιανοί και μουσουλμάνοι συνέθεταν τον κοινωνικό ιστό της πόλης. Η εξολόθρευση της Εβραϊκής Κοινότητας κατά την Γερμανική Κατοχή, ο πληθυσμιακός μαρασμός άλλων μειονοτικών ομάδων, όπως οι Αρμένιοι στη συνέχεια και τέλος, η μετανάστευση μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο άλλαξαν τη σύνθεση του πληθυσμού της πόλης. Σήμερα, το πολυπολιτισμικό προφίλ της πόλης απαρτίζεται από γηγενείς Χριστιανούς και Μουσουλμάνους μέλη της Μουσουλμανικής Μειονότητας (Πομάκοι, τουρκογενείς και τουρκόφωνοι Ρομά) και παλιννοστούντες ομογενείς από τις Δημοκρατίες της Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η μειονότητα της Θράκης αποτελεί τη μόνη αναγνωρισμένη μειονότητα στη βάση διεθνούς συνθήκης στην ΕΕ (Συνθήκη Λωζάνης 1923).

Η πόλη της Κομοτηνής, παραδοσιακός τόπος εμπορίου καπνού, τη δεκαετία του 80 γνώρισε μια σύντομη περίοδο μεγάλης βιομηχανικής ανάπτυξης (μαζί με την ευρύτερη περιοχή), που κατείχε πρωτεύουσα θέση ανάμεσα στις ανάλογες πόλεις της Ελλάδας, η οποία παρήκμασε λόγω μη βιώσιμων επενδύσεων. Σήμερα η οικονομία της πόλης χαρακτηρίζεται από την υπεροχή του τομέα υπηρεσιών. Στην πόλη υπάρχουν μουσεία και πάρκα, θέατρο και δημοτική βιβλιοθήκη, αθλητικές εγκαταστάσεις και ανθεί η οικονομία του ελεύθερου χρόνου.

4. Οργάνωση και Διοίκηση της Σχολής και του Τμήματος

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ: Καθηγητής Χρίστος Παπαθεοδώρου

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

Καθηγητής Βασίλειος Χατζόπουλος

Πρόεδρος Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης

Αναπληρωτής Καθηγητής Ευάγγελος Δρυμπέτας

Πρόεδρος Τμήματος Οικονομικών Επιστημών

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Πρόεδρος: Καθηγητής Βασίλειος Χατζόπουλος (2014-2016)

Γραμματεία - Διοικητική υποστήριξη - Μηχανοργάνωση

Αναπληρώτρια Γραμματέας: Αικατερίνη Λεμοντζέλη

Προσωπικό:

Σμαρώ Λάκη (διοικητικό προσωπικό)

Μαρία Αντωνιάδου (διοικητικό προσωπικό ΙΔ)

Άρτεμις Συλιβού (Μηχανικός Η/Υ- Προσωπικό ΕΤΕΠ, Εργαστήριο Υπολογιστών).

Αμαλία Ναλμπάντη (Τηλεπληροφορική - Προσωπικό ΕΤΕΠ - Εργαστήριο Υπολογιστών, Μηχανοργάνωση)**.**

Υπεύθυνος Μηχανοργάνωσης: Επίκουρος Καθηγητής Χαράλαμπος Τσαϊρίδης

Γραμματεία Μεταπτυχιακού: Ανδριάνα Δελέγκου

5. Χωροθέτηση

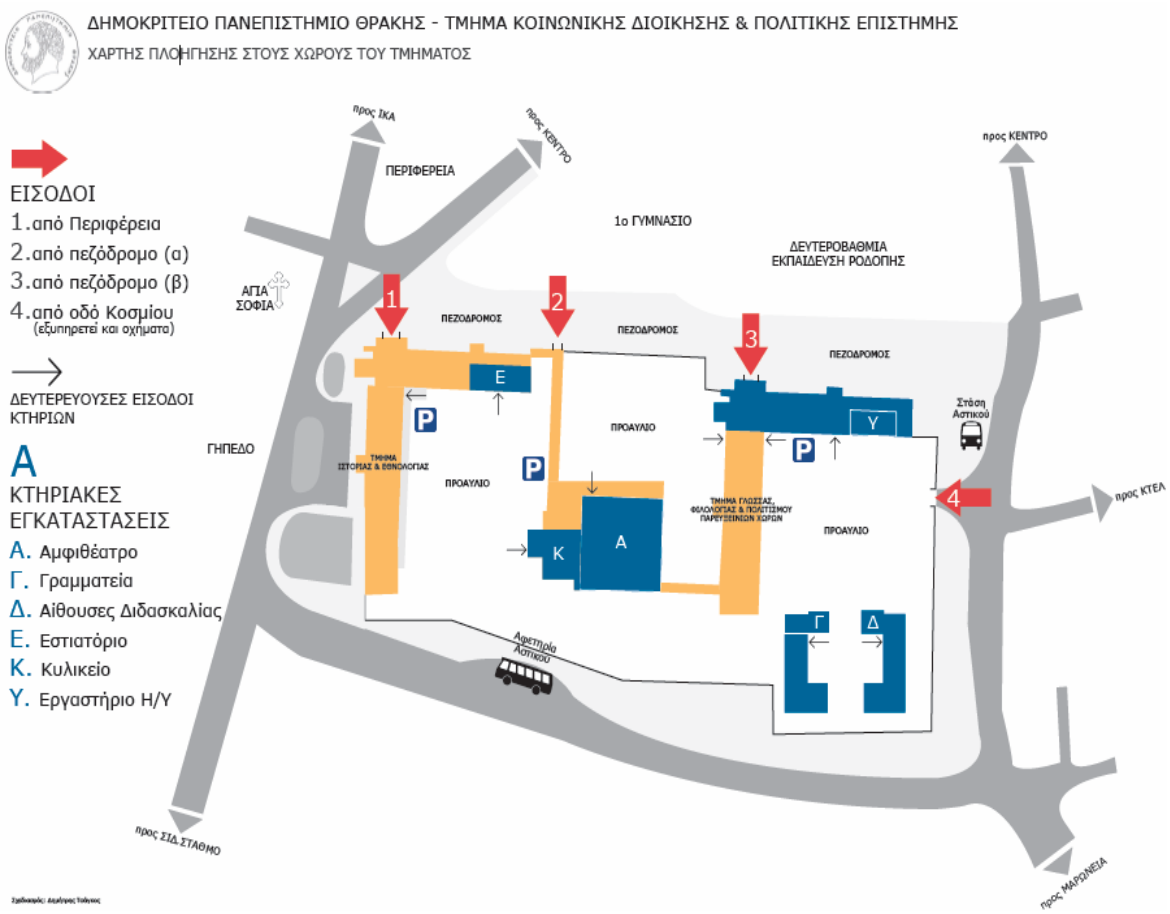

Β. ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το Τμήμα, έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα και ένα πρόγραμμα σπουδών, το οποίο ανταποκρίνεται σε διεθνή πρότυπα σπουδών και στις ανάγκες των φοιτητών που ενδιαφέρονται τόσο για το διεπιστημονικό αντικείμενο της Κοινωνικής Διοίκησης και Κοινωνικής Πολιτικής όσο για το αντικείμενο της Πολιτικής Επιστήμης. Η Κοινωνική Διοίκηση και Πολιτική αναφέρονται στην παραγωγή πολιτικών: στις τάσεις και τους στόχους, την εφαρμογή, τα προβλήματα, τη ρύθμιση και το σχεδιασμό των επιμέρους, κρατικών κυρίως, πολιτικών και δράσεων. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται και η λειτουργία των *Κατευθύνσεων προχωρημένου εξαμήνου* της *Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής* και της *Κοινωνικής Εργασίας*. Η Πολιτική Επιστήμη έχει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντός της την ίδια την πολιτική και το πολιτικό σύστημα, υπό την έννοια των σχέσεων εξουσίας μιας πολιτειακά συγκροτημένης κοινωνίας σε διάφορους τομείς της δημόσιας πολιτικής ζωής.

Η συνύπαρξη αυτών των δύο Κλάδων υπό την ίδια ακαδημαϊκή σκέπη σύμφωνα με την πρόσφατη μεταρρύθμιση, δεν αποτελεί επομένως μια απλή διοικητική μεταρρύθμιση, αλλά υποβάλλει και σε μία ουσιαστική επιστημονική αλληλοσυμπλήρωση, σε επίπεδο προγράμματος σπουδών, πόσο μάλλον, που κανένας από τους δύο κλάδους δεν μπορεί να αναπτυχθεί χωρίς να λάβει υπόψη παραμέτρους του άλλου. Αυτό προφανώς δεν οδηγεί σε απώλεια της επιστημονικής αυτονομίας των επιμέρους γνωστικών αντικειμένων και κατ' επέκταση των επιστημών αναφοράς τους. Αντίθετα, αναδεικνύει το διεπιστημονικό χαρακτήρα μελέτης των σύγχρονων κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων.

Η διεπιστημονικότητα και η καλλιέργεια κριτικής σκέψης, αποτελούν έναν βασικό στόχο του εκπαιδευτικού έργου που προσφέρεται στους φοιτητές και στις φοιτήτριες του Τμήματος, μέσα από την ανάπτυξη της γνώσης, ικανοτήτων ανάλυσης και σύνθεσης και με την εξοικείωση στα γνωστικά πεδία που διδάσκονται στο Τμήμα και σε βασικές και συγκριτικές μελέτες, ερευνητικές προσεγγίσεις και εμβαθύνσεις, όπως και στην πρακτική άσκηση στην Κοινωνική Εργασία. Η διεπιστημονικότητα αποτελεί εξάλλου την χαρακτηριστική και κρατούσα τάση στον σύγχρονο κόσμο της επιστήμης, της γνώσης, της πληροφορίας και της εφαρμοσμένης πολιτικής. Αποτελεί επίσης βασικό εφόδιο τόσο για την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων, όσο και για οποιαδήποτε επιστημονική, ερευνητική ή ακαδημαϊκή προοπτική εξέλιξης.

Στο Τμήμα διδάσκονται έτσι σε αλληλοσυμπλήρωση μεταξύ τους βασικά και σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα που εντάσσονται στη θεωρία και τις πολιτικές των Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, όπως Κοινωνιολογίας, Δικαίου, Διοίκησης, Οικονομικών, Πολιτικής Οικονομίας, Εγκληματολογίας και Αντεγκληματικής Πολιτικής, Κοινωνικής Εργασίας, Κοινωνικής Ψυχολογίας, Πολιτικής Θεωρίας, Πολιτικής Φιλοσοφίας, Ιστορίας, Πολιτικών Συστημάτων, Διεθνών Σχέσεων, Ευρωπαϊκών Πολιτικών, Δημόσιου Μάνατζμεντ, Κοινωνίας των Πολιτών, Στατιστικής κλπ. ενώ η διεθνής και ευρωπαϊκή διάσταση αποτελούν αναπόσπαστο μέρος όλων σχεδόν των αντικειμένων.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ

Όπως προαναφέρθηκε στο Τμήμα λειτουργούν δύο **Εισαγωγικές Κατευθύνσεις** οι οποίες δηλώνονται από τους ενδιαφερόμενους στα μηχανογραφικά δελτία για την εισαγωγή στα ΑΕΙ: Η μία είναι η Κατεύθυνση **Κοινωνικής Διοίκησης** και η άλλη η Κατεύθυνση **Πολιτικής Επιστήμης**. Σύμφωνα με το Π.Δ. 86/2013 στην Κατεύθυνση **Κοινωνικής Διοίκησης** λειτουργούν και δύο *Κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου*, δηλαδή, η Κατεύθυνση *Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής* και η Κατεύθυνση *Κοινωνικής Εργασίας*.

Σε ότι αφορά τις *Κατευθύνσεις προχωρημένου εξαμήνου* στην Κατεύθυνση **Κοινωνικής Διοίκησης**, η Κατεύθυνση *Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής* προσφέρει εξειδίκευση προπτυχιακού επιπέδου που πλαισιώνεται εκτός των άλλων από τη συστηματική αξιοποίηση του εργαστηρίου υπολογιστών, συνεργασίες εντός και εκτός Δ.Π.Θ. και διεθνείς συνεργασίες των διδασκόντων. Σε ότι αφορά την Κατεύθυνση *Κοινωνικής Εργασίας*, οι απόφοιτοι της οποίας αποκτούν επαγγελματικά δικαιώματα, η λειτουργία της πλαισιώνεται από το εργαστήριο κοινωνικής εργασίας και από την υποχρεωτική πρακτική άσκηση των φοιτητών της, όπως και από διεθνείς συνεργασίες.

Στην Κατεύθυνση **Πολιτικής Επιστήμης**, προφέρεται εξειδίκευση προπτυχιακού επιπέδου στην Πολιτική Επιστήμη και στο πλαίσιο αυτό, διδάσκονται μαθήματα τόσο αυτοτελούς ενδιαφέροντος στην Πολιτική Επιστήμη, όσο και διεπιστημονικού ενδιαφέροντος που συνάδουν με το χαρακτήρα του Τμήματος. Στην Εισαγωγική αυτή Κατεύθυνση οι διδασκόμενοι αποκτούν τις βάσεις που θα τους επιτρέπουν είτε να ενταχθούν στην αγορά εργασίας είτε να ακολουθήσουν περαιτέρω σπουδές Μεταπτυχιακού επιπέδου σε όλο στο φάσμα των Πολιτικών Επιστημών.

Τέλος, στο Τμήμα μέχρι την ολοκλήρωση της εφαρμογής του Ν. 4009/2011 εντάσσεται το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία», το οποίο λειτουργούσε ήδη στο πρώην Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης.

Δ. ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ, ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ, ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Καθηγητές
Βιδάλη Σοφία
Γεωργίου Θεόδωρος
Καλλινικάκη Θεανώ
Κατρούγκαλος Γεώργιος (αναστολή καθηκόντων, εκλογή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)
Παπαθεοδώρου Χρίστος
Πετμεζίδου Τσουλουβή Μαρία
Πολύζος Νικόλαος
Χατζόπουλος Βασίλειος

Αναπληρωτές Καθηγητές

Κανδυλάκη Αγάπη
Πουλόπουλος Χαράλαμπος

Επίκουροι Καθηγητές

Δικαίος Κωνσταντίνος
Ιωαννίδης Αλέξης
Κουλούρης Νικόλαος
Μελά Αγλαΐα
Παπαδημητρίου Ευριπίδης
Πεμπετζόγλου Μαρία
Πολυζωίδης Περικλής
Σέρμπος Σωτήριος
Σκαμνάκης Χριστόφορος
Τριανταφυλλίδου Άννα (αναστολή καθηκόντων, σε άδεια άνευ αποδοχών)
Τσαϊρίδης Χαράλαμπος
Χατζηφωτίου Σεβαστή

Λέκτορες

Καραγκούνης Βασίλειος
Μορφακίδης Χρήστος
Πανταζής Απόστολος
Τσέργας Νικόλαος

ΕΠΙΤΙΜΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Joseph Halevi Horowitz Weiler (*European University Institute*)

ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ

Αδάμ Σοφία
Βεργέτη Αλεξάνδρα
Δημητριάδη Αγγελική
Καραγκούνης Βασίλειος
Κασάπογλου Άννα

Καρπέτης Γεώργιος
Κασέρη Ζαχαρούλα
Κατσαμά Ειρήνη
Μαυρίδης Συμεών
Μορφακίδης Χρήστος
Μπαγιουρούκη Γεωργία
Παπαναστασίου Στέφανος
Πολυζωίδης Περικλής

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ
Ανδρονίκου Άντρη
Αργυρίου Αικατερίνη-Σωτηρία
Γιαννοπούλου Καλλιρόη
Δαλακάκη Εύη
Δελλαπόρτα Βαρβάρα
Ζιάκκας Χρήστος
Καλλινικάκης Ιωάννης
Καλτσίδου Δέσποινα
Καραγιάννη Γραμματούλα
Καρακόλιας Στέφανος
Καραντζή Αναστασία
Κατσιάνη Όλγα
Κοντάκος Σταύρος
Κόρος Δημήτριος
Κουντουράς Γεώργιος
Λαϊνά Αικατερίνη
Μάινα Άννα
Μαρκούση Χρυσούλα
Μαυρίδου Αικατερίνη
Μαυρομάτη Αθανασία
Μουκάνου Ευγενία
Μουρατίδου-Τσεκτουρίδου Σαββούλα
Μπρέστα Λαμπρινή
Μωυσίδου Αγγελική
Νταφούλη Μαριάνθη
Οικονόμου Αικατερίνη
Παπαδοπούλου Χρυσούλα
Σουφτάς Δημήτριος
Σπυρέα Σοφία
Σταμούλη Ειρήνη
Ταγαράκης Γεώργιος
Τριάντος Πέτρος
Φιλιππίδης Γεώργιος
Φράγκος Χρήστος
Φώτου Ελένη
Χονδροματίδου Κυριακή
Ψάλτου Γεωργία

Ε. ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ -ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. Εισαγωγικά

Το Πρόγραμμα Σπουδών προσφέρεται στους φοιτητές και στις φοιτήτριες των εισαγωγικών και προχωρημένων κατευθύνσεων του Τμήματος. Ένας σημαντικός αριθμός μαθημάτων προσφέρεται και διδάσκεται από κοινού και στις δύο Εισαγωγικές Κατευθύνσεις.
Το Πρόγραμμα Σπουδών του νέου Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης ισχύει για πρώτη φορά από το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 και επομένως, οι φοιτητές όλων των εξαμήνων εντάχθηκαν στο νέο πρόγραμμα και ως προς τα υποχρεωτικά και ως προς τα επιλογής μαθήματα.
Τα διδασκόμενα μαθήματα διακρίνονται σε υποχρεωτικά και επιλογής.
Τα μαθήματα επιλογής όλων των κατευθύνσεων διδάσκονται στο εξάμηνο που προβλέπεται στο πρόγραμμα που ακολουθεί. Οι φοιτητές μπορούν να τα επιλέγουν από αυτό το εξάμηνο και σε όλα τα μεταγενέστερα της αντίστοιχης περιόδου (χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο).

2. Διδακτικές Μονάδες για τη Λήψη Πτυχίου για όλες τις Κατευθύνσεις

Με βάση το σύστημα ECTS (European Credit Transfer and Accumulation System), για την λήψη πτυχίου απαιτούνται 240 διδακτικές μονάδες (ECTS). Σε κάθε εξάμηνο πρέπει να συγκεντρώνονται 30 ECTS και ανά έτος 60 ECTS. Κάθε μάθημα που διδάσκεται στο Τμήμα συγκεντρώνει 5 ECTS (είτε είναι υποχρεωτικό είτε είναι επιλογής), με εξαίρεση την Πρακτική Άσκηση που προσφέρεται στην προχωρημένη Κατεύθυνση Κοινωνικής Εργασίας της εισαγωγικής Κατεύθυνσης Κοινωνικής Διοίκησης. Σε κάθε εξάμηνο αντιστοιχούν συνολικά έξι (6) μαθήματα.
Οι διδακτικές μονάδες για όλα τα μαθήματα στα οποία οι φοιτητές του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης έχουν εξετασθεί επιτυχώς μετατρέπονται αυτόματα σε 5 ECTS ανά μάθημα.

Για τους φοιτητές εισαγωγής 2010-2013 για τη λήψη πτυχίου απαιτούνται 240 μονάδες ECTS.
Οι 240 μονάδες ECTS κατανέμονται ως εξής ανά Κατεύθυνση:

1. Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης:

Απαιτούνται 48 μαθήματα για λήψη πτυχίου (48 Χ 5 μονάδες ECTS/μάθημα=240 ECTS).

2. Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης:

i) *Κατεύθυνση προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής*: απαιτούνται 48 μαθήματα για λήψη πτυχίου (48 Χ 5 μονάδες ECTS/μάθημα=240 ECTS).

ii) *Κατεύθυνση προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας*: απαιτούνται 38 μαθήματα για λήψη πτυχίου (38 Χ 5 μονάδες ECTS/μάθημα= 190 ECTS) συν τα μαθήματα Πρακτικής Άσκησης που αντιστοιχούν σε 50 μονάδες ECTS (επομένως 190+50=240 ECTS).

Ειδικά για την Πρακτική Άσκηση στην Κατεύθυνση προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας η αντιστοιχία με διδακτικές μονάδες (ECTS) υπολογίζεται διαφορετικά και διαμορφώνεται ως εξής:
• Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας Ι – Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης: 10 διδακτικές μονάδες (ECTS).
• Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας ΙΙ – Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης: 10 διδακτικές μονάδες (ECTS).
• Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας ΙΙΙ – Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης: 15 διδακτικές μονάδες (ECTS).
• Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας IV – Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης: 15 διδακτικές μονάδες (ECTS).
Δηλαδή, η Πρακτική Άσκηση στο σύνολό της θα αντιστοιχεί σε 50 διδακτικές μονάδες (ECTS).

3. Παλαιά Προγράμματα Σπουδών παλαιοί φοιτητές

Στην *Κατεύθυνση προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας*, οι φοιτητές εισαγωγής από το 2012 και μετά, θα έχουν ως κριτήρια για την εισαγωγή στην κατεύθυνση αυτή τα μαθήματα:
- Εισαγωγή στην Κοινωνική Εργασία
- Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας Ι
- Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας (μάθημα επιλογής)
- Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας (μάθημα επιλογής),

ενώ οι φοιτητές εισαγωγής 2011 και πριν, έχουν ως κριτήριο το μάθημα Κοινοτική Εργασία αντί του μαθήματος Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας.

3.1. Μεταβολές λόγω της συγχώνευσης

Φοιτητές και φοιτήτριες που είχαν εισαχθεί στο πρώην Τμήμα Πολιτικών Επιστημών έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013:

α. Ένας σημαντικός αριθμός μαθημάτων, από αυτά που ήδη προσφέρονταν στα συγχωνευθέντα Τμήματα, **έχει αντιστοιχηθεί με τα μαθήματα του νέου Προγράμματος** Σπουδών (η αντιστοίχιση των μαθημάτων των παλαιών προγραμμάτων σπουδών των συγχωνευθέντων τμημάτων με το νέο πρόγραμμα σπουδών βρίσκεται στο Παράρτημα). Ένας άλλος σημαντικός αριθμός μαθημάτων, κυρίως επιλογής, καταργείται. Τα μαθήματα που καταργούνται δεν θα διδάσκονται πλέον στο Τμήμα.

β. **Για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που είχαν εισαχθεί έως και το 2012 στα συγχωνευθέντα Τμήματα** είναι αυτονόητο ότι τα μαθήματα, στα οποία έχουν εξετασθεί επιτυχώς, συνυπολογίζονται για την λήψη πτυχίου, υπό την προϋπόθεση, ότι συγκεντρώνουν στην συνέχεια τον απαραίτητο υπολειπόμενο αριθμό διδακτικών μονάδων. Έτσι, για τους φοιτητές και φοιτήτριες που είχαν εισαχθεί π.χ. στο πρώην Τμήμα Πολιτικών Επιστημών έως και το ακαδημαϊκό έτος 2012-2013, τα μαθήματα του παλαιού προγράμματος σπουδών, τα οποία έχουν διδαχθεί και εξετασθεί επιτυχώς σε αυτά, συνυπολογίζονται στη λήψη του πτυχίου τους, σύμφωνα με όσα ακολουθούν στην επόμενη ενότητα.

γ. Όσα μαθήματα του παλαιού προγράμματος σπουδών του πρώην Τμήματος Πολιτικών Επιστημών έχουν αντιστοίχιση με μαθήματα του προγράμματος σπουδών του νέου Τμήματος (στα οποία οι φοιτητές έχουν εξετασθεί επιτυχώς), καταχωρούνται στο εξής με το όνομα των αντιστοιχουμένων μαθημάτων και με τη θέση των αντιστοιχουμένων μαθημάτων (υποχρεωτικά ή επιλογής, εξάμηνο διδασκαλίας) στο νέο πρόγραμμα σπουδών.

δ. Τα υποχρεωτικά και τα επιλογής μαθήματα του παλαιού προγράμματος Πολιτικών Επιστημών, τα οποία καταργούνται και δεν έχουν αντιστοίχιση με τα μαθήματα του νέου προγράμματος σπουδών, υπολογίζονται στο εξής ως επιλογής για τη λήψη του πτυχίου.

ε. **Για τα μαθήματα που ήταν υποχρεωτικά και έγιναν επιλογής, ισχύουν τα εξής:**
α) Εάν οι φοιτητές είχαν εξετασθεί επιτυχώς σε αυτά, τότε καταχωρίζονται ως μαθήματα επιλογής. Αν η βαθμολογία σε αυτά είναι μικρή, μπορούν οι φοιτητές (εφόσον το επιθυμούν) να δώσουν άλλα μαθήματα επιλογής για βελτίωση βαθμολογίας. Θα παραιτηθούν από τα μαθήματα αυτά, όταν κάνουν αίτηση για ορκωμοσία.
β) Όσοι δεν είχαν εξετασθεί επιτυχώς στα παραπάνω μαθήματα, εντάσσονται κανονικά στο νέο πρόγραμμα σπουδών και επιλέγουν αντί των καταργουμένων, άλλα μαθήματα επιλογής που προσφέρονται στο νέο πρόγραμμα. Όσοι δεν τα είχαν διδαχθεί ακόμα, εντάσσονται αυτονόητα από το τρέχον εξάμηνο στο νέο πρόγραμμα σπουδών.
γ) Για τους φοιτητές που έχουν ολοκληρώσει τις σπουδές τους ($9^{ου}$ εξαμήνου) που οφείλουν μαθήματα οποιουδήποτε τύπου (υποχρεωτικά, ειδικής επιλογής, ξένη γλώσσα) τα οποία καταργούνται, αυτά θα προσφέρονται για εξέταση μέχρι την αποφοίτηση όλων των φοιτητών εισαγωγής 2009.

Τα επιλογής μαθήματα που έχουν καταργηθεί, δε θα προσφερθούν πλέον σε καμία εξεταστική περίοδο, ανεξάρτητα από το έτος εισαγωγής των φοιτητών.

3.2 Φοιτητές εισαγωγής πριν από το 2010

Για τους φοιτητές εισαγωγής 1996-2009 απαιτούνται οι αντίστοιχες διδακτικές μονάδες που ίσχυαν για κάθε έτος εισαγωγής: π.χ., στην Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης για τους φοιτητές εισαγωγής 2005-2009 του πρώην Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης, απαιτούνταν 159 διδακτικές μονάδες, που αντιστοιχούν σε 53 μαθήματα για τους φοιτητές Κατεύθυνσης Κοινωνικής Πολιτικής, και 52 μαθήματα για τους φοιτητές κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας (μαζί με τις 4 Πρακτικές Ασκήσεις που αντιστοιχούν σε 15 διδακτικές μονάδες).

Μαθήματα που έχουν καταργηθεί και ήταν υποχρεωτικά για τους φοιτητές εισαγωγής 1996-2009, θα προσφέρονται σε κάθε εξεταστική περίοδο, μέχρι να ολοκληρώσουν όλοι οι φοιτητές το πρόγραμμα σπουδών τους.

Στ. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑ ΕΞΑΜΗΝΟ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α΄ Κύκλος Σπουδών
ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ Εξάμηνο	**Β΄ Εξάμηνο**
1. Κοινωνικά Προβλήματα και Κοινωνική Πολιτική 2. Εισαγωγή στη Κοινωνική Εργασία 3. Εισαγωγή στο Δημόσιο Δίκαιο 4. Οικονομική Ανάλυση Ι 5. Κοινωνιολογία	1. Οικονομική Ανάλυση ΙΙ 2. Εγκληματολογία 3. Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας Ι 4. Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα
Γ΄ Εξάμηνο	**Δ΄ Εξάμηνο**
1. Κοινωνική Στατιστική Ι 2. Κοινωνικός Σχεδιασμός 3. Κοινοτική Εργασία 4. Οργάνωση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 5. Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 6. Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας ΙΙ 7. Συνταγματικό Δίκαιο	1. Δημόσια Οικονομική 2. Αρχές Διοίκησης και Οργάνωσης 3. Κοινωνική Ψυχολογία 4. Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική 5. Διοικητικό Δίκαιο

Β΄ Κύκλος Σπουδών

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ε΄ Εξάμηνο	ΣΤ΄ Εξάμηνο
1. Πολιτική Υγείας 2. Κοινωνική Ασφάλεια 3. Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας 4. Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής 5. Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική	1. Οικογένεια Φύλο και Κοινωνική Πολιτική 2. Κοινωνία Πολιτών και Κοινωνική Πολιτική 3. Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση 4. Διεθνής Περιβαλλοντική Πολιτική
Ζ΄ Εξάμηνο	**Η΄ Εξάμηνο**
1. Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών	1. Ανισότητα, Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός 2. Οικονομικά της Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης 3. Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας

Β. ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΟΧΩΡΗΜΕΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ε΄ Εξάμηνο	ΣΤ΄ Εξάμηνο
1. Εξελικτική Ψυχολογία 2. Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας Ι - Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης 3. Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας ΙΙ - Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης 4. Ειδικά θέματα μεθόδων και τεχνικών παρέμβασης Ι 5. Ειδικά θέματα μεθόδων και τεχνικών παρέμβασης ΙΙ	1. Κοινωνική Εργασία στο Χώρο της Υγείας 2. Κοινωνική Εργασία με Ομάδες 3. Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων 4. Κριτική Κοινωνική Εργασία και Μειονότητες
Ζ΄ Εξάμηνο	**Η΄ Εξάμηνο**
1. Ψυχοπαθολογία 2. Κλινική Κοινωνική Εργασία 3. Κοινωνική Εργασία με Άτομα με Αναπηρίες 4. Κοινωνική Εργασία στις Εξαρτήσεις	1. Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας. ΙΙΙ- Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης 2. Ειδικά θέματα τεκμηριωμένης και κλινικής πρακτικής Ι 3. Πρακτική Άσκηση στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας IV - Εποπτεία Πρακτικής Άσκησης 4. Ειδικά θέματα τεκμηριωμένης και κλινικής πρακτικής ΙΙ

Μαθήματα - Κριτήρια για την επιλογή Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας

1. Εισαγωγή στην Κοινωνική Εργασία
2. Μεθοδολογία Έρευνας Ι
3. Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας
4. Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΚΥΚΛΟΥΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Α΄ Εξάμηνο	**Β΄ Εξάμηνο**
1. Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα 2. Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη 3. Παιδική Προστασία και Ενδοοικογενειακή Βία 4. Κοινωνία και Περιβάλλον	1. Εισαγωγή στην Ψυχολογία 2. Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις 3. Ιστορία Κοινωνικής Πολιτικής 4. Κοινωνία της Πληροφορίας και Προστασία του Ατόμου 5. Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση
Γ΄ Εξάμηνο	**Δ΄ Εξάμηνο**
1. Διεθνείς Σχέσεις στην Νοτιοανατολική Ευρώπη 2. Ποινικό Φαινόμενο και Τυπικός Κοινωνικός Έλεγχος	1. Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα 2. Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης 3. Κράτος και Κρατικές Πολιτικές 4. Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας 5. Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας 6. Πολιτική Οικονομία
Ε΄ Εξάμηνο	**ΣΤ΄ Εξάμηνο**
1. Ιστορία Κοινωνιολογικών Θεωριών 2. Κοινωνική Επιχειρηματικότητα – Κοινωνικό και Πολιτικό Μάρκετινγκ 3. Στατιστική Ανάλυση δεδομένων 4. Συμβουλευτική 5. Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Πολιτική 6. Διεθνής Πολιτική Οικονομία	1. Η Τέχνη στην Κοινωνική Εργασία 2. Θεωρητική και Εμπειρική Ανάλυση Οικονομικής Ανισότητας 3. Κοινωνική Δημογραφία 4. Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης 5. Χρηματοοικονομική Δημόσια Διοίκηση 6. Κοινωνική Στατιστική ΙΙ 7. Ευρωπαϊκός Χώρος Ελευθερίας και Ιθαγένεια
Ζ΄ Εξάμηνο	**Η΄ Εξάμηνο**
1. Θυματολογία 2. Ελληνική και Διεθνής Σωφρονιστική Πολιτική 3. Επιπτώσεις της Οικονομικής Κρίσης στην Κοινωνική Προστασία 4. Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης 5. Οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης 6. Πληροφορική Ι 7. Συγκριτική Κοινωνική Εργασία	1. Ειδικά Θέματα Οικονομικών της Εργασίας 2. Ευρωπαϊκοί Θεσμοί και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση 3. Οργάνωση και Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας 4. Πληροφορική ΙΙ

ΙΙ. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α΄ Εξάμηνο	**Β΄ Εξάμηνο**
1. Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη 2. Κοινωνιολογία 3. Οικονομική Ανάλυση Ι 4. Ευρωπαϊκή Ιστορία 5. Εισαγωγή στο Δημόσιο Δίκαιο	1. Πολιτική Φιλοσοφία Ι 2. Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις 3. Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα 4. Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας 5. Οικονομική Ανάλυση ΙΙ
Γ΄ Εξάμηνο	**Δ΄ Εξάμηνο**
1. Πολιτική Φιλοσοφία ΙΙ 2. Ποινικό Φαινόμενο και Τυπικός Κοινωνικός Έλεγχος 3. Οργάνωση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 4. Συνταγματικό Δίκαιο – Οργάνωση Κράτους	1. Κράτος και Κρατικές Πολιτικές 2. Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα 3. Αρχές Διοίκησης και Οργάνωσης 4. Συγκριτική Πολιτική 5. Διοικητικό Δίκαιο 6. Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο
Ε΄ Εξάμηνο	**ΣΤ΄ Εξάμηνο**
1. Τοπική Αυτοδιοίκηση 2. Διεθνείς Οργανισμοί	1. Πολιτική Θεωρία Ι 2. Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση 3. Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Ζ΄ Εξάμηνο	**Η΄ Εξάμηνο**
1. Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών 2. Πολιτική Θεωρία ΙΙ 3. Σύγχρονη Πολιτική Σκέψη Ι	1. Πολιτική Κοινωνιολογία 2. Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

Α΄ Εξάμηνο	**Β΄ Εξάμηνο**
1. Κοινωνικά Προβλήματα και Κοινωνική Πολιτική 2. Ιστορία Κοινωνιολογικών Θεωριών 3. Ιστορία των Ιδεών 4. Κοινωνία και Περιβάλλον 5. Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα	1. Εγκληματολογία 2. Ιστορία Κοινωνικής Πολιτικής
Γ΄ Εξάμηνο	**Δ΄ Εξάμηνο**
1. Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής 2. Κοινωνικός Σχεδιασμός	1. Κοινωνία Πολιτών και Κοινωνική Πολιτική 2. Δημόσια Οικονομική 3. Πολιτική Οικονομία
Ε΄ Εξάμηνο	**ΣΤ΄ Εξάμηνο**
1. Κοινωνική Ασφάλεια 2. Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας 3. Κοινωνική Επιχειρηματικότητα – Κοινωνικό και Πολιτικό Μάρκετινγκ 4. Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική 5. Διεθνής Πολιτική Οικονομία	1. Διεθνής Περιβαλλοντική Πολιτική 2. Θεωρητική και Εμπειρική Ανάλυση Οικονομικής Ανισότητας 3. Κράτος και Κοινωνία 4. Ευρωπαϊκός χώρος Ελευθερίας και Ιθαγένεια 5. Οικογένεια, Φύλο και Κοινωνική Πολιτική
Ζ΄ Εξάμηνο	**Η΄ Εξάμηνο**
1. Διεθνείς Σχέσεις στη Νοτιοανατολική Ευρώπη 2. Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής 3. Πολιτική Υγείας 4. Οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης 5. Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης 6. Ελληνική και Διεθνής Σωφρονιστική Πολιτική	1. Χρηματοοικονομική Δημόσια Διοίκηση 2. Οικονομικά της Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης 3. Ειδικά Θέματα Οικονομικών της Εργασίας 4. Ανισότητα, Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός 5. Ευρωπαϊκοί Θεσμοί και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση 6. Σύγχρονη Πολιτική Σκέψη ΙΙ 7. Οργάνωση και Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ – ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ – ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Τα μαθήματα που περιγράφονται στη συνέχεια παρατίθενται κατά σειρά εξαμήνου στο οποίο διδάσκονται και ανεξαρτήτως κατεύθυνσης. Η κατεύθυνση στην οποία διδάσκονται αναφέρεται στα προηγούμενα και στην αρχή κάθε περιγραφής μαθήματος

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΑΥ7 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Α΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Skamnakis.shtml
e-mail: cskamnak@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/a1.shtml
eclass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05116/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή των νέων φοιτητών στις διαδικασίες που οδηγούν στην ανάδειξη των κοινωνικών προβλημάτων και των επιπτώσεων που αυτά έχουν στις σύγχρονες κοινωνίες. Οι διεργασίες που κινητοποιούνται, από ότι κάθε φορά ορίζεται ως κοινωνικό πρόβλημα, προσεγγίζονται προκειμένου να αναλυθούν οι μέθοδοι και πρακτικές αντιμετώπισής του. Παράλληλα, η μελέτη εστιάζεται στους μηχανισμούς αντιμετώπισης των κοινωνικών προβλημάτων προκειμένου να περιγραφούν και αναλυθούν οι πολιτικές κοινωνικής προστασίας ως στοιχεία της κοινωνικής πολιτικής των σύγχρονων κρατών.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. Βασικά κοινωνικά προβλήματα στον σύγχρονο κόσμο
- Περιγραφή και περιεχόμενο
- Αιτίες και επιπτώσεις
- Ιεράρχηση των κοινωνικών προβλημάτων στον σύγχρονο κόσμο

Τα βασικά κοινωνικά προβλήματα που εξετάζονται στο πλαίσιο αυτό είναι : φτώχεια και κοινωνικές ανισότητες, ασθένεια, πρόσβαση στην εκπαίδευση, μετανάστευση και μεταναστευτικές ροές, βία και έγκλημα, ανισότητες φύλου, νέες μορφές ανισότητας κ.α.

II. Η συγκρότηση των παρεμβάσεων κοινωνικής προστασίας
- Μορφές και σχήματα κοινωνικής προστασίας, το κράτος πρόνοιας
- Βασικές έννοιες της κοινωνικής προστασίας
- Τα πεδία παρέμβασης
- Βασικές προσεγγίσεις για τους μηχανισμούς κοινωνικής προστασίας

III. Σύγχρονα παραδείγματα στην Ευρώπη και τον κόσμο
- Συστήματα κοινωνικής προστασίας
- Αναστοχαστικές προσεγγίσεις της κοινωνικής προστασίας

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει:
(α) να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τις διαδικασίες ανάδειξης των κοινωνικών προβλημάτων στον σύγχρονο κόσμο
(β) να περιγράφουν τους μηχανισμούς αντιμετώπισης των στοιχείων κοινωνικής παθογένειας όπως αυτά ιεραρχούνται στο πλαίσιο του σύγχρονου κράτους και των θεσμών του
(γ) να είναι σε θέση να αναφέρονται σε βασικές έννοιες όπως: *Κράτος Πρόνοιας, Κοινωνική Ασφάλεια, Κοινωνική Προστασία, Κοινωνική Αλληλεγγύη, Ισότητα*, Αναδιανομή εισοδήματος
(δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να αναγνωρίζουν τα μέσα και τους βασικούς στόχους των παρεμβάσεων κοινωνικής προστασίας

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση με ελεύθερη ανάπτυξη ζητημάτων στο τέλος του εξαμήνου(100%)
Κατά περίπτωση προφορική εξέταση (προηγείται σχετική ανακοίνωση)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Spicker, P., 2004. *Το Κράτος Πρόνοιας. Μια Γενική Θεωρία*. Διόνικος.
- Στασινοπούλου, Ο., 1990. *Κράτος πρόνοιας. Ιστορική εξέλιξη-Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις.* Gutenberg.
- Σημειώσεις μαθήματος στο e-class

Προαιρετική

- Βενιέρης, Δ., & Παπαθεοδώρου, Χ,. (επιμ.) 2003. *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα. Προκλήσεις και προοπτικές.* Ελληνικά Γράμματα.
- Γράβαρης, Δ., 1997. *Κρίση του κοινωνικού κράτους και νεωτερικότητα.* Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.
- Gough, I., 2008. *Η πολιτική οικονομία του κοινωνικού κράτους.* Σαββάλας.
- Πανταζής, Α., 2010. Karl Marx – Karl Polanyi. *Η γένεση του κοινωνικού κράτους.* Στοχαστής.
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή, Μ., 1992. *Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική πολιτική.* Εξάντας.
- Στασινοπούλου, Ο., 1990. *Κράτος πρόνοιας. Ιστορική εξέλιξη-Σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις.* Gutenberg.
- Στασινοπούλου, Ο., 1996. *Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής. Από το κράτος πρόνοιας στο «νέο» προνοιακό πλουραλισμό.* Gutenberg.

ΑΥ8 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α' εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσες: Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια – Αγάπη Κανδυλάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
e-mail: thkallin@socadm.duth.gr, akandila@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05165/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους πρωτοετείς φοιτητές στις έννοιες, τη φιλοσοφία, τις αρχές και στη θεωρητική βάση της κοινωνικής εργασίας και τη συνάρθρωση τους στις εφαρμογές και την έρευνά της.
Εξετάζεται το πλαίσιο ανάδυσης και εξέλιξης της επιστήμης της κοινωνικής εργασίας σε επαλληλία με μείζονα κοινωνικά και πολιτικά συμβάντα που δημιούργησαν οξείες κοινωνικές ανάγκες και πλήθη απόρων και ανήμπορων να προστατευτούν με τις δικές τους δυνάμεις, (θύματα πολέμων, κατάχρησης εξουσίας, κακοποίησης, παραμελημένα παιδιά, άτομα με ψυχική ή χρόνια ασθένεια και αναπηρία, κ. ά.) και τις εκάστοτε μορφές κοινωνικής πρόνοιας και πολιτικής. Συζητείται η επίδραση που υφίσταται στο πλαίσιο της κοινωνικής μεταβολής, των κοινωνικών κινημάτων, και της εναρμόνισης της με τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και την παγκοσμιοποίηση.
Παρουσιάζονται οι βασικές σχολές σκέψης που έχουν συμβάλλει στη διαμόρφωση της θεωρίας και της πρακτικής της κοινωνικής εργασίας, ο υπαρξισμός, η ψυχανάλυση, η λειτουργική σχολή, η θεωρία μάθησης και συστημάτων, ο φεμινισμός κ.ά. Η πρώιμη και διαρκής ενσωμάτωση στη μεθοδολογία του σεβασμού στη μοναδικότητα του ατόμου, και της εναντίωσης στις διακρίσεις λόγω εθνικής, πολιτισμικής, ιδεολογικής πεποίθησης, κοινωνικής τάξης, φύλου, ηλικίας, κ.ά.
Αναλύεται η τριπλή διάσταση των αποκρίσεων της πρακτικής της κοινωνικής εργασίας για εξασφάλιση του ευ ζην, επίτευξη αλλαγής ή θεραπεία και για χειραφέτηση στο πλαίσιο της αλληλόδρασης-αλληλεπίδρασης ατόμων, ομάδων και κοινοτήτων με το περιβάλλον - τα περιβάλλοντά τους. Επίσης η εμπλοκή της σε κοινωνικές και πολιτικές δράσεις που στοχεύουν να επηρεάσουν τη διαμόρφωση κοινωνικής πολιτικής και να συμβάλλουν στην κοινωνική και κοινοτική ανάπτυξη, και στην υλοποίηση αλλαγών και την εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων.

Περίγραμμα μαθήματος - θεματικές ενότητες:

- Καταβολές και γένεση της κοινωνικής εργασίας στην Ελλάδα και διεθνώς
- Διεπιστημονικό υπόβαθρο της κοινωνικής εργασίας, εναρμόνιση, διαφοροποίηση, αλληλοτροφοδότηση. Ομοιότητες, διαφορές με άλλες κοινωνικές επιστήμες.
- Θεωρίες, προσεγγίσεις, μοντέλα παρέμβασης και τεκμηρίωση της πρακτικής
- Πολλαπλοί ρόλοι, ευθύνες και πολλαπλή λογοδοσία. Η διεπιστημονική συνεργασία
- Ο βασισμένος σε ευρήματα ερευνών εκτίμησης κοινωνικών αναγκών και έρευνας δράσης σχεδιασμός προγραμμάτων που διασφαλίζουν την ευημερία, προάγουν την ανάπτυξη και τα ανθρώπινα δικαιώματα και την κοινωνική συνοχή.
- Η συνηγορία υπέρ ή από κοινού δράση με τα ίδια τα άτομα, για να επιφέρει αλλαγές στις πολιτικές και τις δομικές συνθήκες που αναπαράγουν την περιθωριοποίηση, την κοινωνική ανισότητα και τον αποκλεισμό, και καταπατούν τη συλλογική κοινωνική αρμονία και τα δικαιώματα των μειονοτήτων.
- Βασικές δεξιότητες και τεχνικές, εργαλεία εκτίμησης, ειδικεύσεις
- Μεθοδολογικές προσεγγίσεις: από την κοινωνική εργασία με άτομα, ομάδες και κοινότητα στη γενική διαμεθοδική κοινωνική εργασία
- Σύγχρονες εξελίξεις: Λόγω της παρατεινόμενης οικονομικής κρίσης και της μετάθεσης της εστίασης από την επαρκέστερη δυνατή κάλυψη των αναγκών στη διαχείριση των διαθέσιμων πηγών στο περιβάλλον και των οικονομικών προϋπολογισμών προκύπτει αναγκαιότητα για: (α) παρεμβάσεις σε καταστάσεις κρίσης, και για βραχείες εστιασμένες σε στόχο και τα δυνατά σημεία παρεμβάσεις (β) ολιστικές προσεγγίσεις γενικής και ριζοσπαστικής κοινωνικής εργασίας (γ) επανεκκίνηση της μεθόδου ΚΕΟ και της κοινοτικής

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές που θα ολοκληρώνουν την παρακολούθηση του μαθήματος αυτού αναμένεται να αποκτήσουν την ικανότητα:
- να αναγνωρίζουν τις επιρροές του ευρύτερου κοινωνικού, νομικού, οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού πλαισίου, των κοινωνικών ανισοτήτων και των καταπιεστικών κοινωνικών σχέσεων στη δημιουργία νέων και την επιδείνωση υφιστάμενων κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων
- να αναγνωρίζουν τις ατομικές, οργανωσιακές και τις θεσμικές διακρίσεις.
- να διακρίνουν τρόπους που μεγιστοποιούν την ασφάλεια και την αποτελεσματικότητα σε καταστάσεις αβεβαιότητας και ανεπαρκούς πληροφόρησης.
- να εντοπίζουν τρόπους προσέγγισης ατόμων και ομάδων να κερδίζουν, να ξανακερδίζουν και να διατηρούν τον έλεγχο στα ζητήματα που τους αφορούν ώστε να αισθάνονται ασφαλείς και να υπερασπίζονται τα δικαιωμάτων τους.
Επίσης να αναπτύξουν:
- κριτική σκέψη σχετικά με τις σύνθετες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτιστικές συνθήκες στο πλαίσιο των οποίων ο κοινωνικός λειτουργός αναλαμβάνει περίπλοκες και μερικές φορές αντιφατικές υπευθυνότητες (διαφορετικοί απευθυνόμενοι - χρήστες υπηρεσιών, ποικίλες υπηρεσίες, επαγγελματικές οργανώσεις, απαιτήσεις ευρύτερης κοινωνίας),
- στοχασμό σχετικά με τις σύνθετες σχέσεις μεταξύ δικαιοσύνης, φροντίδας και κοινωνικού ελέγχου στην κοινωνική πρόνοια, και τις ηθικές και αντικειμενικές συνέπειες τους στις εφαρμογές ενάντια στις διακρίσεις.
- κριτικό στοχασμό αυτοαξιολόγηση και για άσκηση εμπειρογνωμοσύνης ή δικαιοδοσίας (authority) με αποτίμηση ηθικών και νομικών ορίων, και για κατάλληλη χρήση της έρευνας για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της πρακτικής και το σχεδιασμό πολιτικής.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.
Η συστηματική παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στα εργαστήρια βιωματικής διδακτικής, τις ομάδες συζήτησης και τις ασκήσεις στην τάξη συνεκτιμώνται στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού.

Βιβλιογραφία
<u>Υποχρεωτική</u>

- Καλλινικάκη, Θ., 2011. *Εισαγωγή στη θεωρία και την πρακτική της Κοινωνικής Εργασίας.* Αθήνα: Τόπος.
- Καλούτση-Ταυλαρίδου, Α. & Παπαφλέσσα, Θ. 2007. *Η Βιωματική Διδακτική στην Εκπαίδευση των Κοινωνικών Λειτουργών.* Αθήνα: Κριτική.
- Adams, R., Dominelli, L., & Payne, M., 2005. *Social Work Futures Crossing boundaries, Transforming Practice.* London: Palgrave Macmillan.
- Dominelli, L., 1997. *Sociology for Social Work*. London: Macmillan.
- Johnson, L., 1998. *Social Work Practice. A General Approach.* Boston: Allyn and Bacon.
- Hanvey, C, & Philpot, T., 1994. *Practicing Social Work.* London: Routledge.
- Kirst-Ashman, K., & Centry, M., 1998. *Understanding Generalist Practice.* New York: Prentice-Hall.
- Payne, M., 2000. *Σύγχρονη θεωρία της κοινωνικής εργασίας.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Sheppard, M., 1995. Social Work, Social Science and Practice Wisdom, *British Journal of Social Work* 25, 513-532.
- Φάκελος ειδικών θεμάτων θα αναρτηθεί στο e-class.

<u>Προαιρετική</u>

- Alcock, P., 1996. *Understanding Poverty* (2nd ed.). London: Macmillan.
- Bailey, R., & Brake, M., 1975. *Radical Social Work*. London: Edward Arnold.
- Dominelli, L., 2009. *Introducing Social Work.* Cambridge: Polity Press.
- Dominelli, L., 2010. *Social Work in a Globalizing World.* Cambridge: Policy Press.
- Howe, D., 1993. *An introduction to Social Work Theory.* Cambridge: University Press.
- IASSW, 2005. *Global Qualifying Standards for Social Work Education and Training*, available online at: www.iassw.iaets.org.
- Koprowska, J., 2010. C*ommunication and interpersonal skills in social work.* London: Learning Matters Ltd.
- Kurz, L., 1997. *Self help and support groups*. New York: Sage.
- Thompson, N., 2009. *Understanding Social Work* , London: Palgrave/Macmillan.

ΑΥ4 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΚΑΙΟ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χρήστος Μορφακίδης, Λέκτορας
Βιογραφικό Σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Morfakidis.shtml
e-mail: cmorfaki@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/c4.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εισαγωγή στις βασικές έννοιες, τις μεθοδολογικές κατευθύνσεις και της πηγές της επιστήμης του δικαίου και, περαιτέρω, η προσέγγιση των κεντρικών εννοιολογικών εργαλείων του Δημοσίου Δίκαιου.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ
- Έννομη τάξη. Δίκαιο, κανόνες δικαίου
- Ηθική και δίκαιο
- Ιδιωτικό και δημόσιο δίκαιο
- Έννοια του κράτους
- Η πολιτεία. Είδη πολιτευμάτων

II. ΟΙ ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
- Οι πολιτειακές πράξεις, φορείς των κανόνων δημοσίου δικαίου
- Σύνταγμα – Νόμος. Έννοιες και είδη
- Πράξεις νομοθετικού περιεχομένου
- Κανονιστικές πράξεις της διοίκησης
- Δικαστική απόφαση
- Διεθνές και κοινοτικό δίκαιο

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να κατανοούν την έννοια του θετικού δικαίου και να το διακρίνουν από συγγενείς έννοιες, όπως το φυσικό δίκαιο και η ηθική.
(β) Να γνωρίζουν τους κανόνες καθορισμού του εφαρμοστέου κανόνα του θετικού δικαίου.
(β) Να καθορίζουν την έννοια του κράτους.
(γ) Να περιγράφουν τις επιμέρους πηγές των κανόνων δικαίου και την διαδικασία θεσπίσεώς τους.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Σπυρόπουλος, Φ., 2006, *Εισαγωγή στο Συνταγματικό δίκαιο*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις: Αντ. Σάκκουλα
Προαιρετική
- Πουλής, Παναγιώτης, 2010, *Εισαγωγή στο δημόσιο δίκαιο και τους θεσμούς*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις: Παναγιώτη Σάκκουλα
- Μαυριάς, Κ., 2000, *Συνταγματικό δίκαιο*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις: Αντ. Σάκκουλα

ΑΥ9 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Παπαθεοδώρου Χρίστος, Καθηγητής - Ιωαννίδης Αλέξης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Ioannidis.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr - aioann@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται, σε εισαγωγικό επίπεδο, οι βασικές έννοιες, οι μέθοδοι και τα εργαλεία που χρησιμοποιεί η οικονομική επιστήμη κατά τη διερεύνηση κεντρικών προβλημάτων των σύγχρονων κοινωνιών. Το κέντρο βάρους εστιάζεται σε θέματα μικροοικονομικής ανάλυσης, όπως αυτή αναπτύσσεται στο πλαίσιο του παραδείγματος της νεοκλασικής θεωρίας, το οποίο κυριαρχεί σήμερα στο χώρο της πανεπιστημιακής διδασκαλίας και έρευνας. Η μικροοικονομική ανάλυση ασχολείται κυρίως με την διερεύνηση των αποφάσεων των επιμέρους οικονομικών μονάδων (άτομα, επιχειρήσεις και δημόσιος τομέας) για την παραγωγή, διανομή και κατανάλωση συγκεκριμένων αγαθών, χωρίς να θεματοποιεί την επίπτωση των επιμέρους αυτών αποφάσεων στο σύνολο της οικονομίας (μακροοικονομικό επίπεδο).
Στο μάθημα γίνεται επίσης και μία σύντομη επισκόπηση της ιστορικής εξέλιξης της οικονομικής σκέψης και των βασικών εναλλακτικών θεωρητικών προσεγγίσεων που έχουν αναπτυχθεί ιδιαίτερα στον 19^{ο} και 20^{ο} αιώνα. Η ιστορική αυτή οπτική προσφέρει στους φοιτητές η δυνατότητα να αξιολογήσουν και να προσεγγίσουν κριτικά την δομή των επιχειρημάτων και τα συμπεράσματα της σύγχρονης Μικροοικονομικής Ανάλυσης.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Οικονομική θεωρία. Βασικές έννοιες. Σύντομη ιστορική επισκόπηση και βασικές σχολές σκέψης. Οικονομική επιστήμη και οικονομία. Θετική και κανονιστική οικονομική. Μικροοικονομική και Μακροοικονομική προσέγγιση.
- Οικονομικά υποδείγματα και θεωρίες. Οικονομικά στοιχεία, διαγράμματα, μετρήσεις. Αριθμοδείκτες και πληθωρισμός. Ονομαστικές και αποπληθωρισμένες τιμές.
- Μικτή οικονομία και ο ρόλος τους κράτους.
- Βασικές έννοιες στην μικροοικονομική ανάλυση. Ζήτηση και προσφορά αγαθών. Παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση και την προσφορά (προϊόντων και συντελεστών παραγωγής). Ο ρόλος της αγοράς. Τιμές και ισορροπία. Υποκατάστατα και συμπληρωματικά αγαθά. Μεταβολή της ζήτησης και μεταβολή της ζητούμενης ποσότητας. Γραφικές αναπαραστάσεις. Υπερβάλλουσα προσφορά και υπερβάλλουσα ζήτηση. Μετατοπίσεις της προσφοράς και της ζήτησης.
- Ελαστικότητα ζήτησης και προσφοράς, εισοδηματική ελαστικότητα, σταυροειδής ελαστικότητα. Ορισμοί και τύποι. Υπολογισμός ελαστικότητας. Κανονικά και κατώτερα αγαθά. Πολυτελή και αναγκαία αγαθά. Συνολική δαπάνη για ένα αγαθό (και συνολικά έσοδα του παραγωγού) όταν μεταβάλλεται η τιμή του. Βραχυχρόνια και μακροχρόνια ελαστικότητα.
- Προτιμήσεις του καταναλωτή και εισοδηματικός περιορισμός. Καμπύλες αδιαφορίας.
- Οργάνωση των επιχειρήσεων και παραγωγή. Προϊόν, κόστος, έσοδα, κέρδη. Υπολογισμός οριακού κόστους από το συνολικό κόστος. Καμπύλη προσφοράς της επιχείρησης και της αγοράς. Μακροχρόνια και βραχυχρόνια περίοδος. Υπολογισμός οριακού εσόδου. Επιλογή επιπέδου προϊόντος και μεγιστοποίηση κερδών.
- Δομή της αγοράς και ανταγωνισμός (τέλειος ανταγωνισμός, ατελής ανταγωνισμός, μονοπώλιο). Τέλειος ανταγωνισμός: προϋποθέσεις, καμπύλη ζήτησης. Καθαρό μονοπώλιο: προϋποθέσεις, καμπύλη ζήτησης. Σύγκριση με τέλειο ανταγωνισμό. Ατελής ανταγωνισμός και καμπύλη ζήτησης του προϊόντος. Ολιγοπώλιο και μονοπωλιακός ανταγωνισμός: προϋποθέσεις και επιπτώσεις.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα να έχουν αποκτήσει τις παρακάτω γνώσεις και ικανότητες :

- Να έχουν εξοικειωθεί με τις υποθέσεις και τα βασικά εργαλεία και μεθόδους της οικονομικής ανάλυσης στην αποτύπωση και διερεύνηση σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων.
- Να κατανοούν τον μηχανισμό και τον τρόπο λειτουργίας της ελεύθερης αγοράς σύμφωνα με το νεοκλασικό υπόδειγμα.
- Να γνωρίζουν τους παράγοντες που διαμορφώνουν την προσφορά και τη ζήτηση αγαθών και συντελεστών παραγωγής.
- Να υπολογίζουν τις ποσοτικές διαστάσεις της προσφοράς και ζήτησης αγαθών.
- Να κατανοούν το τρόπο συμπεριφοράς και οργάνωσης των επιχειρήσεων.
- Να αποτιμούν κριτικά τη θεωρητική προσέγγιση της μικροοικονομικής νεοκλασικής θεωρίας.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Δυνατότητα προαιρετικών γραπτών εργασιών ή προόδων (θα προηγηθεί ανακοίνωση από τους διδάσκοντες) (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός των γραπτών εργασιών ή προόδων στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής εξέτασης όσο και των εργασιών ή προόδων να είναι από 5 και πάνω.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Begg D., Fischer S. & Dornbusch, 2006. *Εισαγωγή στην Οικονομική*. Τόμος Α΄. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Mankiw, G.N. & Taylor M.P., 2010. *Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*. Τόμος Α'. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg
- Πρόσθετες σημειώσεις και ασκήσεις των διδασκόντων που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Προαιρετική

Η τυποποίηση της διδασκαλίας του μαθήματος αυτού στα πανεπιστημιακά προγράμματα έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη μίας πληθώρας διδακτικών βοηθημάτων που ανταποκρίνονται επαρκώς στην κατανόηση των παραπάνω θεματικών ενοτήτων. Παραθέτονται, ενδεικτικά, μόνο ορισμένα από τα εγχειρίδια αυτά. Επίσης παραθέτονται και ορισμένα βιβλία που θα βοηθήσουν τους φοιτητές στην κατανόηση της ιστορικής εξέλιξης της οικονομικής σκέψης και των εναλλακτικών θεωρητικών προσεγγίσεων.

- Bowles, S. & Edwards, R. 2000. *Κατανοώντας τον Καπιταλισμό*. Τόμος Α΄. Αθήνα: Gutenberg,.
- Ferguson, K., 2004. *Βασικές Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Heilbroner, R.L., 2000. *Οι Φιλόσοφοι του Οικονομικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Heilbroner, R.L. και Thurow, L.C., 1984. *Για την Κατανόηση της Μικροοικονομικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
- Μούτος, Θ. και Scarth, W.M., 2011. Σύγχρονη Οικονομική. Θέματα και Μέθοδοι Οικονομικής Ανάλυσης. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg
- Parkin, M., Powell, και Matthews, K. (2013), Αρχές Οικονομικής, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική
- Robinson, J. και Eatwell, J., 1973. *Εισαγωγή στη Σύγχρονη Οικονομική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
- Πετραλιάς, Ν.Σ., 1991. *Πολιτική Οικονομία Ι* (Πανεπιστημιακές Παραδόσεις 1991-92). Αθήνα: Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Samuelson, R. A. & Dordhaus, W. D., 2000. *Οικονομική*. 16η διεθνής έκδοση. Τόμος Α΄. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
- Σταμάτης, Γ., 1991, Νεοκλασική Μικροοικονομική Θεωρία, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική
- Varian, H. (2006) *Μικροοικονομική. Μια σύγχρονη Προσέγγιση*. Εκδόσεις Κριτική

ΑΥ5 ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Εξάμηνο Α΄ - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Εξάμηνο Α΄ - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Ευριπίδης Παπαδημητρίου, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papadimitriou.pdf
e-mail: evpapa@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/a5.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η κοινωνιολογία αναπτύσσεται μαζί με την κοινωνία και εντός αυτής, παράγωντας γνώση σχετικά με τις διαδικασίες κοινωνικής μεταβολής και τα φαινόμενα που τη συνοδεύουν. Στο βαθμό που η επιστήμη αυτή κατορθώνει να περιγράψει, να αναλύσει και να ερμηνεύσει τον τρόπο λειτουργίας της κοινωνίας, δημιουργεί τις απαραίτητες προϋποθέσεις για παρεμβάσεις. Στο μάθημα παρουσιάζονται κεντρικές έννοιες και βασικές θεωρίες, οι οποίες αποτελούν τον καρπό της προσπάθειας των διαφόρων στοχαστών να ερμηνεύσουν τους μετασχηματισμούς της κοινωνίας κατά το παρελθόν, αλλά και να φωτίσουν τα βασικά χαρακτηριστικά, τους παράγοντες και την κατεύθυνση των σύγχρονων εξελίξεων. Παράλληλα παρουσιάζονται και συγκεκριμένα θεωρητικά και πρακτικά προβλήματα της κοινωνιολογίας.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Οι κοινωνικές επιστήμες και η κοινωνιολογία.
2. Κοινωνιολογική θεωρία.
3. Κοινωνιακοί τύποι.
4. Κοινωνικές διαφοροποιήσεις, συστήματα κοινωνικής στρωμάτωσης, κοινωνικές ανισότητες.
5. Οικονομία και κοινωνία. Βιομηχανική παραγωγή, κατανάλωση, κεφάλαιο, εργασία, ελεύθερος χρόνος.
6. Κοινωνική ενσωμάτωση.
7. Κοινωνική μεταβολή.
8. Μέθοδοι κοινωνιολογικής έρευνας.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στο μάθημα παρουσιάζονται ο τρόπος με τον οποίο η κοινωνιολογία ως επιστήμη προσεγγίζει τα διάφορα κοινωνικά φαινόμενα και τα αναλυτικά εργαλεία που χρησιμοποιεί. Στόχος είναι να διδάξει στους φοιτητές την μεθοδική ανάλυση των φαινομένων, την διάκριση μεταξύ αντικειμενικής ερμηνείας και αξιολόγησης και να κατανοήσουν τη σημασία τόσο της αφαιρετικής ανάλυσης όσο και της σχέσης μεταξύ θεωρητικών προσεγγίσεων και πραγματικότητας.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Hughes, M./Kroehler, C.J., 2007. *Κοινωνιολογία. Οι βασικές έννοιες*. Αθήνα: Κριτική.
- Αναρτήσεις στο *e-class*.

Προαιρετική
- Giddens, A., 2002. *Κοινωνιολογία*, Αθήνα: Gutenberg
- Ιωάννου, Π., 2007. Κοινωνιολογία. Αθήνα: Βάνιας.
- Μαυρίδης, Σ., 2011. *Κοινωνιολογία: Προβληματισμός και έννοιες.* Αθήνα: Μαλλιάρης Παιδεία.

Τσαούσης, Δ., 1999. *Η κοινωνία μας. Οργάνωση, λειτουργία, δυναμική.* Αθήνα: Gutenberg

ΑΠΕ1 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αθηνά Συριάτου, Επίκουρη Καθηγήτρια (Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας)
e-mail: athena.syriatou@gmail.com
web-site: http://he.duth.gr/department/dep/Syriatou.html

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Οι εξελίξεις στην Ευρώπη ιστορία σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό επίπεδο από την επαύριον της γαλλικής επανάστασης από το Συνέδριο της Βιέννης το 1814 ως την έναρξη του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου το 1939. Τα 125 αυτά χρόνια και η συγκρότηση των εθνών-κρατών, η μεγέθυνση των πόλεων, η δημιουργία των ευρωπαϊκών αποικιακών κρατών, ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος και η σοβιετική επανάσταση καθώς και η μεγάλη οικονομική και κοινωνική κρίση του μεσοπολέμου που οδήγησε σε έναν ακόμα παγκόσμιο πόλεμο.

Περίγραμμα μαθήματος:
Η Γαλλική και η βιομηχανική επανάσταση υπήρξαν βασικοί διαμορφωτές των κοινωνιών της σύγχρονης Ευρώπης. Το μάθημα εξετάζει τις ιδεολογικές ζυμώσεις και τις εξεγέρσεις των πρώτων δεκαετιών του 19ου αιώνα, που προκύπτουν από τις δύο επαναστάσεις, την εξέλιξη της βιομηχανικής επανάστασης και την εκτεταμένη αστικοποίηση, τον εθνικισμό και τη διαμόρφωση των εθνικών κρατών, τον φιλελευθερισμό και την εξέλιξη των Ευρωπαϊκών πολιτικών συστημάτων, τον συνδικαλισμό και την οικονομική ανταγωνιστικότητα, την εκτεταμένη αποικιακή εξάπλωση και τον μιλιταρισμό που κατέληξαν στον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Η Σοβιετική επανάσταση καθώς και οι ιδεολογικές πολιτικές και κοινωνικο-οικονομικές συγκρούσεις την περίοδο του μεσοπολέμου, η ανάδυση των δημοκρατιών και δικτατοριών και οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης, η γένεση και γιγάντωση των ολοκληρωτικών καθεστώτων και ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος αποτελούν τις θεματικές ενότητες του δεύτερου μέρους του μαθήματος αυτού. Οι ενότητες αυτές έχουν σκοπό να αναλύσουν και να ερμηνεύσουν τη δομή των Ευρωπαϊκών κοινωνιών καθώς και την ενδυνάμωση και ηγεμονία των Ευρωπαίων στον σύγχρονο κόσμο, την εξοικείωση των φοιτητών με την μελέτη των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών συγκρούσεων του μεσοπολέμου καθώς και το ξέσπασμα του Β' Παγκόσμιου Πολέμου.

Μαθησιακοί στόχοι:
Η κατανόηση των εσωτερικών συγκρούσεων των Ευρωπαϊκών κοινωνιών καθώς και την εδραίωση της οικονομικής και πολιτιστικής κυριαρχίας της Ευρώπης στον κόσμο καθώς και η κρίση του Ευρωπαϊκού πολιτισμού το πρώτο μισό του 20ου αιώνα.

Αξιολόγηση:
Εξετάσεις

Βιβλιογραφία

- Berstein S. - Milza P. 1997. *Ιστορία της Ευρώπης*, Τόμος 2. Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία και η Ευρώπη των Εθνών 1815-1919 και τόμος 3. Διάσπαση και Ανασύσταση της Ευρώπης 1919 έως σήμερα. Εκδ. Αλεξάνδρεια
- Burns E., 2004. *Ευρωπαϊκή Ιστορία, Ο Δυτικός Πολιτισμός Νεότεροι Χρόνοι*
  Επίκεντρο
- Hobsbawm, *Η Εποχή τών Επαναστάσεων*, MIET, 1997
- *Η εποχή τού Κεφαλαίου*, MIET, 1996
- *Η εποχή τών Άκρων,* Θεμέλιο, 1997

ΒΥ7 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής επιστήμης (Α΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Κωνσταντίνος Δικαίος, Επίκουρος Καθηγητής - Απόστολος Πανταζής, Λέκτορας
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Dikaios.doc
htttp://www.socadm.duth.gr/προσωπικό
e-mail: cdikeos@socadm.duth.gr - apantaz@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/προπτυχιακά

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Οι βασικές έννοιες, παράμετροι, συντελεστές, στόχοι της επιστημονικής προσέγγισης στο πολιτικό φαινόμενο, την εξουσία και το κράτος . Οι σχέσεις της πολιτικής επιστήμης με τις λοιπές κοινωνικές επιστήμες.

Περίγραμμα μαθήματος:
ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ. ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΡΑΤΟΣ
α Κράτος
β Πολιτική (διαπάλη, ιδεολογία, συμφέροντα)
γ Πολιτική και Δημοκρατία
δ Οι Βασικοί Φορείς και Θεσμοί, (κόμματα, ομάδες πίεσης)
στ Κλάδοι Πολιτικής επιστήμης
ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΝΟΤΗΤΑ. ΒΑΣΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΕΞΟΥΣΙΑ, ΔΥΝΑΜΗ, ΝΕΟΤΕΡΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ .
Κοινωνική Αναπαραγωγή και Πολιτικές αποφάσεις. Καταμερισμός της εργασίας και Πολιτική. Η διαμόρφωση του καπιταλισμού, η πολιτική οικονομία και η θεωρία της πολιτικής.
ΤΡΙΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ. ΘΕΩΡΙΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Εξέταση βασικών θεωρητικών προσεγγίσεων της πολιτικής, του κράτους, της σχέσης κράτους-πολίτη, την πολιτική ελευθερία. Αξίες στην πολιτική θεωρία της αστικής κοινωνίας. Η έννοια της δημοκρατίας στις θεωρίες του φιλελευθερισμού, του ωφελιμισμού και του μαρξισμού. Η κρίση του φιλελεύθερου κράτους δικαίου και η εξέλιξη προς το σύγχρονο (κοινωνικό) κράτος. Από την κλασική στη σύγχρονη θεωρία της δημοκρατίας.
ΤΕΤΑΡΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
α Κόμματα (δομή, λειτουργίες, τυπολογία)
β Ομάδες Πίεσης (δομή, λειτουργίες, τυπολογία)
γ πολιτικές τομές, οι άξονες της διαφωνίας
δ εκλογές, εκλογικό σύστημα, εκλογική συμπεριφορά
ε κομματικό σύστημα
στ πολιτική ανάπτυξη

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση:
- να κατανοούν τα βασικά ζητήματα που αφορούν την πολιτική επιστήμη
- να γνωρίζουν τους βασικούς προβληματισμούς και παραμέτρους της πολιτικής επιστήμης
- να έχουν τα θεμέλια για τις παραπέρα σπουδές τους στο αντικείμενο

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

1. ΙΔΡΥΜΑ Σ. ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑ, Θεωρίες του κράτους και της πολιτικής, Αθήνα: Σαββάλας.
2. Ball Alan R., Peters B. Guy, Σύγχρονη πολιτική και διακυβέρνηση, Ball Alan R., Peters B, Αθήνα: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ ΑΕΒΕ

ΣΤΚΕΥ3 ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΒΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Σεβαστή Χατζηφωτίου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/chatzifotiou.shtml
e-mail: schatzif@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα καλύπτει το ευρύ φάσμα της παιδικής προστασίας και της προστασίας της οικογένειας. Εξετάζεται η ρύθμιση των εννόμων σχέσεων που εκδηλώνονται ως σύμπλεγμα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας. Επί πλέον εξετάζονται οι θεσμοί της δικαστικής συμπαράστασης και της δικαστικής επιμέλειας ξένων υποθέσεων, που και αυτοί εντάσσονται από το νομοθέτη στην ύλη του Οικογενειακού Δικαίου.
Επιχειρείται η θεωρητική ανάλυση του φαινομένου της βίας στην οικογένεια, μέσα από τη συστημική και τη φεμινιστική προσέγγιση, ενώ παράλληλα η ανάλυση εστιάζει και σε ντετερμινιστικά ή/ και βολονταριστικά μοντέλα προσέγγισης δραστών κακοποίησης. Η παρέμβαση της κοινωνικής εργασίας επικεντρώνεται στην αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσης όπως είναι η βία στην οικογένεια (σωματική και σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, γυναικών, ανδρών και ηλικιωμένων). Παρουσιάζονται και συζητούνται θεραπευτικά προγράμματα για κακοποιημένα παιδιά και δράστες καθώς και προγράμματα υποστήριξης για κακοποιημένες γυναίκες. Θίγονται οι δυσκολίες που οι επαγγελματίες συναντούν στην αντιμετώπιση των περιπτώσεων αυτών. Παράλληλα, η συζήτηση εστιάζεται και στην υπογράμμιση της σημασίας των μορφών παιδικής προστασίας (υιοθεσία και αναδοχή).

Περίγραμμα Μαθήματος:
Θεματικές ενότητες

1. Οικογένεια: (α) Γάμος (προϋποθέσεις κύρους του γάμου-συστατικά στοιχεία του «πραγματικού» του γάμου), (β) Ελαττωματικός γάμος, (γ) Συζυγική έννομη σχέση, (δ) Διακοπή της συμβίωσης και (ε) Λύση του γάμου
2. Θεσμοί αναπληρωματικοί και προπαρασκευαστικοί της οικογένειας: (α) Επιτροπεία ανηλίκων, (β)Ανάδοχη οικογένεια και (γ) Μνηστεία
3. Δικαστική συμπαράσταση και επιμέλεια ξένων υποθέσεων
4. Η οικογένεια σε κρίση. Ερευνητικά και θεωρητικά δεδομένα
5. Βία στην οικογένεια. Προγράμματα υποστήριξης για κακοποιημένες γυναίκες
6. Θεωρητικές αιτιολογικές προσεγγίσεις. Η φεμινιστική προσέγγιση. Η οπτική του φύλου.
7. Μορφές βίας κατά των παιδιών και γυναικών. Στατιστικά δεδομένα.
8. Ο κύκλος της κακοποίησης.
9. Το νομικό καθεστώς για την ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα και το εξωτερικό
10. Θεραπευτικά προγράμματα για επιβιώσαντες και δράστες κακοποίησης.
11. Ο ρόλος των κοινωνικών υπηρεσιών για την πρόληψη και αντιμετώπιση του προβλήματος.
12. Υιοθεσία και Αναδοχή. Εναλλακτικές μορφές παιδικής προστασίας. Ο ρόλος των κοινωνικών υπηρεσιών.
13. Επίσκεψη σε κέντρα πρόληψης κατά της βίας και συμβουλευτικά κέντρα/σταθμούς γυναικών
14. Role-playing με επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών και θύματα/δράστες ενδοοικογενειακής βίας
15. Επανάληψη – προετοιμασία για τις εξετάσεις

Μαθησιακοί στόχοι:

- Η κατανόηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα του θεσμού της οικογένειας, της οικογενειακής πρακτικής και του συμβολισμού της.
- Η κατανόηση και ανάλυση των βασικών θεωρητικών προσεγγίσεων και μορφών της παιδικής προστασίας.
- Η παρουσίαση και ανάλυση των βασικών θεωριών που αφορούν στην ενδοοικογενειακή βία, τις μορφές και τα είδη, τους ορισμούς, και τους εμπλεκόμενους στο φαινόμενο αυτό.
- Μύθοι, προκαταλήψεις και στερεότυπα γύρω από το υπό μελέτη φαινόμενο.

- Η κατανόηση και γνώση των φοιτητών για τα επιστημονικά εργαλεία που μπορούν να έχουν στα χέρια τους ως μελλοντικοί επαγγελματίες κοινωνικών υπηρεσιών που καλούνται να «θεραπεύσουν» θύματα και/ή θύτες ενδοοικογενειακής βίας.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Μία προαιρετική εργασία (+20%)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Αρτινοπούλου, Β., 2006. *Ενδοοικογενειακή κακοποίηση γυναικών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- ΕΟΚΦ, 2001. *Ανάδοχη Φροντίδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Καλλινικάκη, Θ., (Επιμ). 1997. *Αιμομιξία και Θεραπευτικό Πλαίσιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Κουσίδου, Π., (Επιμ) 2000. *Υιοθεσία: Τάσεις, Πολιτική, Πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρης.
- Σουλή, Σ., 2010. *Αθέατη Βία – Η Αγάπη δεν Πρέπει να Πονάει*. Αθήνα: Εκδόσεις Ψυχογιός.
- Χατζηφωτίου, Σ., 2004. *Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών και παιδιών*.
- *Διαπιστώσεις και προκλήσεις για την Κοινωνική Εργασία*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Τζιόλας.
- Burnham, J., 1986. *Family Therapy*, London: Routledge Publications.
- Dale,P., Davies, M., Morrison, T., and Waters, J., 1986. *Dangerous Families: Assessment and Treatment of Child Abuse.* London: Routledge.
- Piercy, F, Sprenkle, D., and Wetchler, J., 1996. *Family Therapy Sourcebook*. London: The Guildford press.
- Salter, A., 1988. *Treating Child Sex Offenders and Victims, A Practical Guide*. London: Sage Publications.
- The Violence Against Children Study Group, 1993. *Taking Child Abuse Seriously*. London: Routledge Publications.
- Horton, A., Johnson, B., Roundy, L., and Williams, D., eds 1990. *The Incest Perpetrator - A family member no one wants to treat.* London: Sage Publications

ΑΠΕ2 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Α΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Θεόδωρος Γεωργίου, Καθηγητής
e-mail: tgeorgio@polsci.duth.gr

Αντικείμενο και περιγραφή του μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ εξετάζονται:

Πρώτον, ο επιστημολογικός χαρακτήρας και η θεωρητική δομή των ιδεών, οι οποίες ορίζονται ως η ορθολογική εννοιακή συγκρότηση του πράγματος.

Δεύτερον, η ιστορική καταγωγή και προέλευση των ιδεών, οι οποίες θεωρούνται ως η εννοιακή έκφραση των ιστορικών πραγμάτων και

Τρίτον, η επιστημολογική και η θεωρητική ισχύς των ιδεών, οι οποίες ορίζονται ως έννοιες εντός των εκάστοτε ιστορικών και κοινωνικών μορφών ζωής.

Ενδεικτικά αναφέρεται η ιστορική, επιστημολογική και θεωρητική έρευνα των ιδεών της αλήθειας, της δημοκρατίας, του αγαθού, του ανθρώπου, της συνείδησης, της ψυχής, της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, του διαφωτισμού κ.α.

Περίγραμμα μαθήματος:

- ✓ Η ιστορική, επιστημολογική και θεωρητική κατασκευή των ιδεών.
- ✓ Ο κοινωνικός ρόλος των ιδεών στη διαμόρφωση των μορφών ζωής.
- ✓ Η θεωρητική ισχύς των ιδεών στην εκάστοτε ιστορική συγκυρία.

Μαθησιακοί στόχοι:

Μέσω του μαθήματος ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΙΔΕΩΝ οι φοιτητές αποκτούν τη γνώση σχετικά με την επιστημολογική κατασκευή των ιδεών, με την ιστορική εξέλιξη των εννοιών και με τη θεωρητική εγκυρότητα της σύνδεσης της έννοιας με το πράγμα.

Αξιολόγηση:

Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου

Βιβλιογραφία:

Υποχρεωτική

Θεόδωρος Γεωργίου (2004): Φιλοσοφικοί προσανατολισμοί. Βιβλιογραφικές εφαρμογές της κριτικής θεωρίας. Αθήνα, εκδ. ΑΝΤ. Ν. ΣΑΚΚΟΥΛΑ.

Προαιρετική

- Theodor W. Adorno / Max Horkheiner (επιμέλεια): Κοινωνιολογία. Εισαγωγικά Δοκίμια (Ινστιτούτο Κοινωνικών Ερευνών της Φρανκφούρτης), Αθήνα (1987), εκδ. ΚΡΙΤΙΚΗ.
- Hannah Arendt (1958): Η ανθρώπινη κατάσταση (vita activa). Αθήνα (1986), εκδ. ΓΝΩΣΗ.
- Andrew Heywood (2000): Βασικές έννοιες της πολιτικής επιστήμης. Αθήνα (2011), εκδ. ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ.
- Julian Nida – Rümelin (2006): Δημοκρατία και αλήθεια, Αθήνα (2009): ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.
- Bertrand Russell (1912): Τα προβλήματα της φιλοσοφίας. Αθήνα, εκδ. ΑΡΣΕΝΙΔΗΣ.

ΑΕ27 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Α΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Ευριπίδης Παπαδημητρίου, Επίκουρος καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papadimitriou.pdf
e-mail: evpapa@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/i1.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το συγκεκριμένο μάθημα εξετάζει τη σχέση μεταξύ κοινωνίας και φύσης ως παράγοντα που δημιούργησε, αλλά και συνεχίζει να συμβάλλει στην όξυνση της οικολογικής κρίσης. Εξετάζοντας μια σειρά από ζητήματα, στοχεύει το μάθημα στην ανάδειξη των ποικίλων εκφάνσεων του περιβαλλοντικού προβλήματος, των γενεσιουργών παραγόντων και των μεταξύ τους αλληλεπιδράσεων και στην ανάδειξη της σχέσης μεταξύ περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζονται διάφορες θεωρίες και προσεγγίσεις της περιβαλλοντικής κοινωνιολογίας καθώς επίσης και τα βασικά πεδία της κοινωνιολογικής έρευνας για το περιβάλλον.

Περίγραμμα μαθήματος:
Το μάθημα αναπτύσσεται με βάση τις παρακάτω θεματικές ενότητες:
- Εκφάνσεις και διαστάσεις του σύγχρονου περιβαλλοντικού προβλήματος.
- Η ανάπτυξη της περιβαλλοντικής κοινωνιολογίας.
- Θεωρητικές προσεγγίσεις, ζητήματα και εργαλεία της κοινωνιολογικής έρευνας για το περιβάλλον
- Ανθρωποκεντρισμός, οικοκεντρισμός, περιβαλλοντική ηθική.
- Περιβαλλοντική κρίση και κοινωνικές ανισότητες
- Κοινή γνώμη, ΜΜΕ, Οικονομία και Πολιτική.
- Περιβαλλοντική συνείδηση και συμπεριφορά: Αξιακές και άλλες διαστάσεις
- Περιβαλλοντικό κίνημα.
- ΜΚΟ, ομάδες πίεσης και περιβαλλοντική πολιτική.
- Σχεδιασμός έρευνας.

Μαθησιακοί στόχοι:
Βασικοί στόχοι του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τα κοινωνικά αίτια και τις κοινωνικές προεκτάσεις της παγκόσμιας περιβαλλοντικής κρίσης, να γνωρίσουν τα βασικά πεδία της σύγχρονης κοινωνιολογικής έρευνας για το περιβάλλον και να αντιπαρατεθούν γόνιμα με τα ευρήματά της.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις
Εργασίες (προαιρετικά)
Συμμετοχή σε σχεδιασμό και υλοποίηση εμπειρικής έρευνας (προαιρετικά)

Προτεινόμενη βιβλιογραφία:
<u>Υποχρεωτική</u>
- Καραμίχας, Ι./Μποτετζάγιας, Ι., 2009: *Περιβαλλοντική Κοινωνιολογία*. Αθήνα: Κριτική
- Φάκελος με σχετικό υλικό στο e-class (θα ενημερώνεται καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου).
<u>Προαιρετική</u>
- Δεκλερής Μ., κ.ά., 2005. *Κοινωνία και περιβάλλον*. Αθήνα: Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ
- Θεοδωροπούλου, Ε., κ.ά., 2009. *Περιβαλλοντική ηθική: Από την έρευνα και τη θεωρία στην εφαρμογή*. Αθήνα: Ατραπός.
- Μποτετζάγιας, Ι., 2010. *Η ιδέα της φύσης*. Αθήνα: Κριτική.

Β΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΒΠΕ1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Θεόδωρος Γεωργίου, Καθηγητής
e-mail: tgeorgio@polsci.duth.gr

Αντικείμενο και περιγραφή του μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ι αναλύονται σε θεματικό και επιστημολογικό επίπεδο οι θεωρίες της πολιτικής νεωτερικότητας, οι οποίες ερευνούν το πολιτικό και την πολιτική. ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην επιστημολογική κατασκευή τους, ενώ ταυτόχρονα εξετάζονται ως θεωρίες στο ιστορικό και πραγματολογικό πλαίσιο των εκάστοτε κοινωνικών μορφών ζωής.

Σ' ένα δεύτερο επίπεδο διδασκαλίας και έρευνας αναλύονται οι ιστορικές επιδράσεις των θεωριών της πολιτικής νεωτερικότητας στις σύγχρονες έρευνες για το πολιτικό και την πολιτική. Επί πλέον αναπτύσσεται ο επιστημονικός διάλογος ανάμεσα στην ιστορική πολιτική νεωτερικότητα και τη σύγχρονη ερευνητική διάγνωση του παρόντος.

Περίγραμμα μαθήματος:

- ✓ Η κατασκευή των πολιτικών θεωριών της νεωτερικότητας.
- ✓ Έννοιες του πολιτικού, της πολιτικής, του κράτους, του συμβολαίου, της ελευθερίας, της δικαιοσύνη
- ✓ Η ιστορικότητα των εννοιών της πολιτικής φιλοσοφίας και η επιστημολογική χρήση τους στη σύγχρονη έρευνα.

Μαθησιακοί στόχοι:

Μέσω του μαθήματος ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Ι οι φοιτητές αποκτούν ολοκληρωμένη και εποπτική γνώση για την ιστορική, επιστημολογική και θεματική εξέλιξη των εννοιών της πολιτικής φιλοσοφίας.

Αξιολόγηση:

Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου

Βιβλιογραφία:

Υποχρεωτική

- Θεόδωρος Γεωργίου (2004): Η φιλοσοφία ως κριτική κοινωνική θεωρία. Αθήνα, εκδ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

Προαιρετική

- Alain Badiou, Pierre Bourdieu κ.α. (επιμέλεια) (2014): Τι είναι λαός; Αθήνα, εκδόσεις του εικοστού πρώτου.
- John Rawls (2007): Lectures on the History of Political Philosophy. Harvard College.
- Charles Taylor (1991): Οι δυσανεξίες της νεωτερικότητας. Αθήνα, εκδ. ΕΚΚΡΕΜΕΣ.
- Carl Schmitt (1927): Η έννοια του πολιτικού: Αθήνα, εκδ. ΚΡΙΤΙΚΗ.
- Quentin Skinner (1978): Τα θεμέλια της νεότερης πολιτικής σκέψης. Αθήνα (2005), εκδ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ.

ΒΕ24 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Σωτήριος Σέρμπος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Sermpos.shtml
e-mail: sermpos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/polsci/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εισαγωγή των φοιτητών στις διεπιστημονικές προσεγγίσεις και στα θεωρητικά ρεύματα των Διεθνών Σχέσεων προκειμένου να κατανοηθούν η εξελικτική φύση και η δομή του διεθνούς συστήματος. Ειδικότερα, η μελέτη των κύριων θεωρητικών σχολών σκέψης και των μεθοδολογικών εργαλείων που προσδιορίζουν το επιστημονικό πεδίο των Διεθνών Σχέσεων συμβάλλουν στην εξοικείωση των φοιτητών με τους κύριους δρώντες και τους παράγοντες του διεθνούς συστήματος από κοινού με τις βασικές έννοιες του πεδίου (εθνικό συμφέρον, ασφάλεια, ισχύς, ισορροπία δυνάμεων, στρατηγική, πόλεμος και ειρήνη, διεθνείς θεσμοί και οργάνωση, διπλωματία, διεθνές δίκαιο, διεθνής πολιτική οικονομία). Προς αυτή την κατεύθυνση, αξιοποιείται επίσης η κριτική αποτίμηση διασυνδέσεων και αλληλεπιδράσεων μεταξύ κρατικών και μη κρατικών δρώντων. Στο πλαίσιο του εισαγωγικού αυτού μαθήματος, εξετάζονται τέλος ορισμένα αντιπροσωπευτικά διεθνή ζητήματα καθώς και ο αντίκτυπος τους στην τρέχουσα διεθνοπολιτική πραγματικότητα. (ανθρώπινα δικαιώματα και εκδημοκρατισμός, φτώχεια και άνιση ανάπτυξη, περιβάλλον, τρομοκρατία).

Περίγραμμα μαθήματος:
- ✓ Οι ρίζες των σύγχρονων Διεθνών Σχέσεων
- ✓ Σχολές σκέψης και θεωρητικά ρεύματα
- ✓ Διεθνής οργάνωση και διεθνείς οργανισμοί
- ✓ Διπλωματία και διεθνές δίκαιο
- ✓ Θέματα διεθνών επεμβάσεων και εθνικής κυριαρχίας
- ✓ Περιφερειακή ολοκλήρωση και διεθνής πολιτική
- ✓ Διεθνής πολιτική οικονομία
- ✓ Ανθρώπινα δικαιώματα, περιβαλλοντική προστασία και βιώσιμη ανάπτυξη
- ✓ Παγκοσμιοποίηση και αλληλεξάρτηση

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
- ✓ Να κατανοούν τον διεπιστημονικό χαρακτήρα των Διεθνών Σχέσεων.
- ✓ Να περιγράφουν και να αναλύουν τους κύριους δρώντες του διεθνούς συστήματος.
- ✓ Να είναι σε θέση να αναλύουν και να αποτιμούν κριτικά το ρόλο της ισχύς, του εθνικού συμφέροντος, αξιών και ιδεών στη σύγχρονη διεθνή πολιτική.
- ✓ Να χρησιμοποιούν με ωφέλιμο και δημιουργικό τρόπο το θεωρητικό και μεθοδολογικό υπόβαθρο των Διεθνών Σχέσεων, ως διαφορετικές οπτικές μέσα από τις οποίες προσεγγίζουν και αναλύουν τις εξελίξεις που λαμβάνουν χώρα στο διεθνές σύστημα.
- ✓ Να κατανοήσουν την επίδραση της παγκοσμιοποίησης ως προς τον μετασχηματισμό που υφίσταται η φύσης τη διεθνούς πολιτικής.
- ✓ Να αντιληφθούν αποτελεσματικότερα και με μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση τον ρόλο και τις υποχρεώσεις τους ως ενεργά μέλη της παγκόσμιας κοινωνίας των πολιτών.
- ✓ Προοδευτικά να διαμορφώνουν το εννοιολογικό περιεχόμενο μιας κοσμοπολίτικης ταυτότητας, αντιλαμβανόμενοι την παγκοσμιότητα των κοινών προβλημάτων και αξιών.

Αξιολόγηση:

- Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
- Ενισχυτική εργασία (+20%)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Heywood, A., 2013. *Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτική στην Παγκόσμια Εποχή*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Baylis, J., Smith, S. & Owens, P., 2013. *Η Παγκοσμιοποίηση της Διεθνούς Πολιτικής*: *Μια εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.

Προαιρετική

- Jackson, R. & Sorensen, G., 2006. *Θεωρία και Μεθοδολογία των Διεθνών Σχέσεων: Η Σύγχρονη Συζήτηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Κουλουμπής, Θ., 2008. *Διεθνείς Σχέσεις: Ισχύς και Δικαιοσύνη*. 2η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Υφαντής, Κ., 2012. *Διεθνής Πολιτική Θεωρία: Η Γοητεία του Ρεαλιστικού Λόγου.* Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.
- Χατζηκωνσταντίνου, Κ., Σαρηγιαννίδης, Μ. & Μπαξεβάνης, Χ.,2012. *Θεωρητικές Αφετηρίες στις Διεθνείς Σχέσεις*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.
- Wight, M., 1998. *Διεθνής Θεωρία: Τα Τρία Ρεύματα Σκέψης*. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα.
- Τσινισιζέλης, Μ. & Υφαντής, Κ., 2000. *Σύγχρονα Προβλήματα Διεθνών Σχέσεων, Κρατική Κυριαρχία: Απειλές και Προκλήσεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.
- Ηρακλείδης, Α., 2000. *Η Διεθνής Κοινωνία και οι Θεωρίες των Διεθνών Σχέσεων*. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη.
- Nye, J. & Weltch, D., 2012. *Understanding Global Conflict and Cooperation: An Introduction to Theory and History*. 9th edition. New York: Peterson.

<u>ΒΥ1</u> ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Μαρία Πεμπετζόγλου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Pempetzoglou.shtml
e-mail: mariap@socadm.duth.gr
website: http://users.uom.gr/~mariap/makro/index.html

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η Μακροοικονομική έχει σαν αντικείμενο μελέτης την οικονομία μιας χώρας στο σύνολό της. Αρχικά, παρουσιάζονται τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη και οι εθνικοί λογαριασμοί. Στην ανάλυση γίνεται διάκριση μεταξύ ονομαστικού και πραγματικού ΑΕΠ και παρουσιάζεται ο τρόπος υπολογισμού του δείκτη τιμών καταναλωτή. Πραγματοποιείται μία εισαγωγή στη θεωρία της κατανάλωσης, της αποταμίευσης και της επένδυσης και γίνεται προσδιορισμός του εισοδήματος ισορροπίας. Προσδιορίζονται οι πολλαπλασιαστές των δημοσίων δαπανών, των φόρων και της επένδυσης. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται μία εισαγωγή στο νομισματικό σύστημα και προσδιορίζεται η ισορροπία στην αγορά χρήματος. Τέλος, παρουσιάζονται οι έννοιες της ανεργίας και του πληθωρισμού.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Εισαγωγή στη μακροοικονομική
- Εθνικοί λογαριασμοί
- Η μέτρηση του κόστους ζωής
- Θεωρία κατανάλωσης και αποταμίευσης
- Θεωρία επένδυσης
- Προσδιορισμός του εισοδήματος
- Πολλαπλασιαστές
- Χρήμα και σύγχρονη τραπεζική
- Κεντρική τράπεζα και νομισματικό σύστημα
- Ανεργία
- Πληθωρισμός

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να υπολογίζουν τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη και τα στοιχεία των εθνικών λογαριασμών, καθώς και το δείκτη τιμών καταναλωτή.
(β) Να μετατρέπουν το ΑΕΠ από τρέχουσες σε σταθερές τιμές.
(γ) Να προσδιορίζουν τόσο αλγεβρικά όσο και διαγραμματικά το εισόδημα ισορροπίας της οικονομίας.
(δ) Να υπολογίζουν τους πολλαπλασιαστές των δημοσίων δαπανών, των φόρων και της επένδυσης.
(ε) Να προσδιορίζουν την ισορροπία στην αγορά χρήματος.
(στ) Να κατανοούν τις έννοιες της ανεργίας και του πληθωρισμού.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Μία προαιρετική εργασία (+20%)

Βιβλιογραφία
<u>Υποχρεωτική</u>

- Begg, D., Fischer, S. & Dornbusch, R., 2006. *Εισαγωγή στην Οικονομική*. Τόμος Β΄, Έκδοση Α΄. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Mankiw, G. & Taylor, M., 2010. *Αρχές της Οικονομικής*. Τόμος Β΄, Έκδοση Β΄. Αθήνα: Γ. Δαρδανος - Κ. Δαρδανος Ο.Ε.
- Διαφάνειες μαθήματος

Προαιρετική

- Ferguson, K., 2004. *Βασικές Αρχές Οικονομικής Θεωρίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Samuelson, P. & Nordhaus, W., 2000. *Οικονομική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Γεωργακόπουλος, Θ., Λιανός, Θ., Μπένος, Θ., Τσεκούρας, Γ., Χατζηπροκοπίου, Μ. & Χρήστου, Γ., 2007. *Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία*. Έκδοση Ζ΄. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Μπένου.
- Βελέντζας, Κ., 2011. *Εισαγωγή στην Οικονομική Ανάλυση: Αριθμητικά παραδείγματα και εφαρμογές*. Αθήνα: Εκδόσεις Ευγ. Μπένου.

ΒΥ4 ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ εξάμηνο– υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Β΄ εξάμηνο– επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Σοφία Βιδάλη, Καθηγήτρια - Νικόλαος Κουλούρης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Bidali.pdf,
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Koulouris.shtml
e-mail: sophievidali@yahoo.gr, svidali@socadm.duth.gr, nkoulour@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/
e-class: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05120/

Η Εγκληματολογία είναι η Επιστήμη που εξετάζει την παραβίαση των κανόνων, τυπικών και άτυπων, τους λόγους (αίτια) και τους όρους παραβίασής τους και την αντίδραση της κοινωνίας. Είναι, δηλαδή, η Επιστήμη που εξετάζει το έγκλημα ως ατομική ή συλλογική πράξη, ως διαπροσωπικό ζήτημα, ως κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα. Συγκεκριμένα, η Εγκληματολογία μέσα από την έρευνα και ανάλυση της κοινωνικής πραγματικότητας σε μικρο-, μεσο- και μακρο-επίπεδο (κατά περίπτωση) εξετάζει τα αίτια και τις συνθήκες παραβίασης του νόμου, τους όρους τυποποίησης μιας πράξης ως ποινικού αδικήματος και την κοινωνική και ποινική κατασκευή του εγκλήματος και τις συνέπειές τους

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάπτυξη και κριτική ανάλυση των θεωρητικών παραδειγμάτων και τάσεων της Εγκληματολογίας, όπως εξελίχθηκαν από την εμφάνιση του κλάδου έως σήμερα, σε συνδυασμό αφενός με την εξέταση των κοινωνικό-πολιτικών επιρροών που δέθχηκαν οι θεωρίες και αφετέρου, σε συνάρτηση με τις συνέπειες που είχαν οι θεωρητικές προσεγγίσεις στην εφαρμογή μέτρων κατά του εγκλήματος.
Το μάθημα αναπτύσσεται από την επιστημολογική οπτική της Κριτικής Εγκληματολογίας και εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στα κεντρικά θεωρητικά ερωτήματα και στα βασικά κοινωνικά προβλήματα που οι διάφορες θεωρητικές Σχολές της Εγκληματολογίας επιδιώκουν να επιλύσουν και τέλος, στις βασικές προτάσεις που διατυπώθηκαν διαχρονικά για την επίλυση ή διευθέτηση του εγκληματικού ζητήματος.
Ειδικότερα, εξετάζονται τα βασικά ζητήματα, τα προβλήματα που θέτουν και οι προτάσεις που προωθούν ως λύση στο εγκληματικό ζήτημα οι Θεωρητικές Σχολές της Εγκληματολογίας και τα επιμέρους θεωρητικά τους ρεύματα με βάση γενικότερα φιλοσοφικά και κοινωνιολογικά «παραδείγματα» (Κλασικισμός, Θετικισμός, Κριτική Θεωρία).
Οι φοιτητές έρχονται σε πρώτη επαφή με το νόημα και το περιεχόμενο βασικών εννοιών, κοινωνικών σχέσεων και φαινομένων που αποτυπώνουν την πραγματικότητα και την ποινική αντιμετώπιση του εγκλήματος, όπως νομικό και πραγματικό έγκλημα, εγκληματοποίηση, εγκληματικότητα, επικινδυνότητα, δραματοποίηση του κακού, εγκληματική υποκουλτούρα, υπόγειες αξίες, κώδικας του δρόμου, ανομία, νεανική παραβατικότητα, πολιτική οικονομία του εγκλήματος, τετράγωνο του εγκλήματος, χημεία του εγκλήματος, ποινικό σύστημα και ιδεολογία της κοινωνικής άμυνας, υποκείμενη τάξη (underclass), ηθικοί πανικοί, φόβος του εγκλήματος, κοινωνία της αγοράς, κοινωνική βλάβη, καρναβάλι του εγκλήματος κ.λπ.
Προσεγγίζονται και αναλύονται κριτικά ολοκληρωμένες θεωρητικές προσλήψεις και ερευνητικά πορίσματα σε σχέση με το έγκλημα, οι οποίες και επηρέασαν καθοριστικά έως σήμερα και τις λαϊκές προσλήψεις για το έγκλημα και τον εγκληματία και το ποινικό δίκαιο και τις ποινικές πολιτικές και μέτρα.
Ο ορθολογικός εγκληματίας και η ελεύθερη βούληση, ο εγκληματίας άνθρωπος και η προκαθορισμένη μοίρα του, το εγκληματικό περιβάλλον, η κοινωνική αλληλεπίδραση και η κοινωνική κατασκευή του εγκλήματος, η πολιτική οικονομία του εγκλήματος και η κριτική του ποινικού δικαίου και των σχέσεων εξουσίας, η κατάρρευση των μεγάλων προσδοκιών για την εξάλειψη του εγκλήματος, οι νεοσυντηρητικές τάσεις και η ριζοσπαστική και Κριτική προσέγγιση, οι ρεαλισμοί στην προσέγγιση του εγκλήματος αποτελούν κύριες ενότητες του μαθήματος.
Το μάθημα διαρθρώνεται σε τρεις μεγάλες ενότητες
Στην πρώτη οι διδασκόμενοι εισάγονται στα βασικά ζητήματα έννοιες και προβλήματα που αντιμετωπίζει – εξετάζει η Εγκληματολογία. Στη δεύτερη εξετάζεται η θεωρητική παράδοση της Εγκληματολογίας κατά τη νεωτερικότητα με άξονα την αντίληψη ότι το έγκλημα μπορεί να εξαλειφθεί: διδάσκονται οι Μεγάλες Θεωρίες για το Έγκλημα, αυτές

δηλαδή που συνέδεαν το έγκλημα με γενικότερα ζητήματα και επιπλέον διαπνέονταν από την πεποίθηση ότι το έγκλημα μπορεί να εξαλειφθεί. Στην τρίτη ενότητα εξετάζεται η ρεαλιστική και η διαχειριστική προσέγγιση για το έγκλημα ως μετεξελίξεις μεγάλων θεωρητικών παραδειγμάτων του παρελθόντος και επίσης τα νέα θεωρητικά ρεύματα στην Εγκληματολογία.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι εκπαιδευόμενοι τους πολυδιάστατους παράγοντες που συνδιαμορφώνουν το εγκληματικό φαινόμενο στο πλαίσιο των ιστορικών συνθηκών ανάπτυξής τους, να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις ώστε να μπορούν να διακρίνουν τις διαφορές ανάμεσα σε διαφορετικές θέσεις και προτάσεις για το έγκλημα και να αναπτύξουν ικανότητες συγκριτικής και κριτικής ανάλυσης των προβλημάτων που σχετίζονται με το εγκληματικό φαινόμενο.
Το μάθημα προσφέρει τις βάσεις για να μπορέσουν οι φοιτητές να παρακολουθήσουν τα εγκληματολογικά μαθήματα που προσφέρονται στο Τμήμα σε άλλα εξάμηνα και εξετάζουν το εγκληματικό και το ποινικό φαινόμενο ή συνδυάζεται με την ύλη των μαθημάτων αυτών. Πρόκειται για τα μαθήματα Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ποινικό φαινόμενο και τυπικός κοινωνικός έλεγχος, Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων, Θυματολογία, Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση, Ελληνική και Διεθνής Σωφρονιστική Πολιτική, που διδάσκονται στο Τμήμα ως υποχρεωτικά ή επιλογής κατά περίπτωση. Μέσω της διδασκαλίας των αντικειμένων αυτών οι φοιτητές αποκτούν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις για μια συστηματικότερη ενασχόληση με τις Εγκληματολογικές Επιστήμες αργότερα, σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Αξιολόγηση:
Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις σε συνδυασμό με ατομικές εργασίες ενισχυτικές του βαθμού, ύστερα από συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

Βιβλιογραφία

- Βιδάλη, Σ., 2013. *Εισαγωγή στην Εγκληματολογία.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Αλεξιάδης, Σ., 2011. *Εγκληματολογία.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Δασκαλάκης, Η., 1985. *Η Εγκληματολογία της Κοινωνικής Αντίδρασης*, Αθήνα- Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Δημόπουλος, Χ., 2008. *Εισηγήσεις Εγκληματολογίας*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Ζαραφωνίτου, Χ., 2004. *Εμπειρική Εγκληματολογία.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Λάζος, Γ., 2008. *Κριτική Εγκληματολογία.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Πανούσης, Γ., 2009. *Φυσιογνωμική. Μια σύγχρονη εγκληματολογική προσέγγιση*. Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Σπινέλλη, Κ.Δ., 2005. *Εγκληματολογία. Σύγχρονες και παλαιότερες κατευθύνσεις*, Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Φαρσεδάκης, Ι., 1991. *Η κοινωνική αντίδραση στο έγκλημα και τα όριά της***.** Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Χάιδου, Α., 1996. *Θετικιστική Εγκληματολογία. Αιτιολογικές προσεγγίσεις του εγκληματικού φαινομένου*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Burke, H. R., 2009. *An Introduction to Criminological Theory*. Devon, Oregon: Willan Publishing
- Maguire, M., Morgan, R. & Reiner, R. eds, 2012. *The Oxford Handbook of Criminology.* Oxford: Oxford University Press
- Lea, J., 2002. *Crime and Modernity: Continuities in Left Realist Criminology.* London - Thousand Oaks - N. Delhi: Sage
- Lilly, J.R., Cullen, F.T. & Ball, R.A., 2010. *Criminological Theory. Context and Consequences*, Thousand Oaks – London - New Delhi: Sage
- Taylor, I., 1999, *Crime in Context. A Critical Criminology of Market Societies*. Cambridge - Oxford: Polity Press & Blackwell
- Taylor, I., Walton, P., Young, J. eds, 1975 (2011). *Critical Criminology.* Routledge Revivals, New York: Routledge
- Young, J., 2007. *The Vertigo of Late Modernity.* London: Sage

ΒΥ2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

ΒΥ2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Σεβαστή Χατζηφωτίου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/chatzifotiou.shtml
e-mail: schatzif@socadm.duth.gr
web-site: http://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05102/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό επιζητεί να εισαγάγει τους φοιτητές στα βασικά θέματα που αφορούν τους στόχους και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της κοινωνικής έρευνας. Θα μελετήσουμε μαζί τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις στην έρευνα, και θα αναλύσουμε ορισμένες από τις βασικές ποσοτικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στην κοινωνική έρευνα, όπως τα «κλειστά» ερωτηματολόγια, οι συνεντεύξεις με δομημένα ερωτηματολόγια, και γενικότερα το θέμα του σχεδιασμού μιας κοινωνιολογικής έρευνας. Επίσης, θα προσεγγίσουμε θέματα που αφορούν στην δεοντολογία της έρευνας, στον σχεδιασμό και τα στάδια της έρευνας, τις μεθόδους συλλογής δεδομένων και τους τρόπους εγκυρότητας και αξιοπιστίας. Παράλληλα, θα διεξάγονται μαθήματα με την μορφή των εργαστηρίων, όπου θα δίνεται έμφαση στην πρακτική διάσταση των υπό συζήτηση θεμάτων με μια προσπάθεια προσομοίωσης της υλοποίησης μιας έρευνας.

Περίγραμμα μαθήματος:
Θεματικές ενότητες:

1.
- Η κοινωνική έρευνα. Τι ερευνούμε, πώς και για ποιό λόγο;
- Εισαγωγή στον προβληματισμό της κοινωνικής έρευνας
- Στάδια, εργαλεία, μέθοδοι, μεθοδολογίες.
- Η ιδιαιτερότητα της κοινωνικής πραγματικότητας ως φαινόμενου έρευνας

2.
- Θετικισμός και κονστρουκτιβισμός - Φαινομενολογία
- Ποσοτική vs Ποιοτική Μεθοδολογία στην Έρευνα
- Η σύνδεση της θεωρίας με την επιλογή των μεθόδων

3.
- Ποσοτικές μέθοδοι
- Γενικά χαρακτηριστικά, χρησιμότητα, εφαρμογή, παραδείγματα
- Η δειγματοληπτική έρευνα. Τα κλειστά ερωτηματολόγια. Η κλίμακα Λίκερτ.
- Τύποι ερωτήσεων
- Ζητήματα αντιπροσωπευτικότητας και αξιοπιστίας

4.
- Έρευνα σε ευαίσθητα κοινωνικά θέματα
- Δεοντολογικά ζητήματα στην έρευνα
- Θέματα εχεμύθειας, απορρήτου, εθελοντικής συμμετοχής,
- Παραδείγματα

5.
- Κατασκευή κλειστού ερωτηματολογίου με κλίμακα Λίκερτ **(Εργαστήριο)**

6.
- Πότε και γιατί χρησιμοποιούμε μικτά ερωτηματολόγια
- Ποιοτικές μέθοδοι: οι ποιοτικές συνεντεύξεις και οι ομάδες εστίασης

- Πότε και γιατί χρησιμοποιούμε ποιοτικές συνεντεύξεις; Και πότε ομάδες εστίασης;
- Κατασκευή οδηγού ανοιχτής συνέντευξης **(Εργαστήριο)**

7.
- Ο σχεδιασμός της κοινωνικής έρευνας
- Παρουσίαση των σταδίων σχεδιασμού μιας έρευνας, επιλογή θεμάτων και χωρισμός σε ομάδες εργασίας
- Προσδιορισμός του θέματος, των εννοιών που θα διερευνήσουμε
- Διερεύνηση των πηγών που είναι διαθέσιμες, επιλογή εργαλείου έρευνας **(Εργαστήριο)**

8.
- Επανάληψη και προετοιμασία για εξετάσεις.

Μαθησιακοί στόχοι:
- Η κατανόηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα και των στόχων της επιστημονικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες
- Η κατανόηση και ανάλυση των βασικών θεωρητικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων στην έρευνα
- Η παρουσίαση και ανάλυση των βασικών εργαλείων, τεχνικών και μεθόδων ποσοτικών ερευνών
- Η εξάσκηση των φοιτητών ούτως ώστε να μπορούν να σχεδιάσουν μια κοινωνική έρευνα μόνοι τους.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Μία προαιρετική εργασία (+20%)

Βιβλιογραφία

- Κυριαζή, Ν., 1999. *Η κοινωνιολογική έρευνα: Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Λαμπίρη Δημάκη, Ι., 2003. *Η Κοινωνιολογία και η μεθοδολογία της*. Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλας.
- Παπαϊωάννου, Σκ., 2007. *Ζητήματα θεωρίας και μεθόδου των κοινωνικών επιστημών.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Babbie, Earl, 2011. *Εισαγωγή στην Κοινωνική Έρευνα.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Robson, C., 2000. *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου*. Αθήνα: Εκδόσεις Guttenberg.

ΔΥ4 ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Β΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χρήστος Μορφακίδης, Λέκτορας
Βιογραφικό Σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Morfakidis.shtml
e-mail: cmorfaki@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/c4.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση του συστήματος των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ισχύοντος Συντάγματος. Τα ατομικά δικαιώματα αποσκοπούν κατ' αρχάς στη διασφάλιση ενός πεδίου ελεύθερης ύπαρξης και δράσης του ατόμου από αυθαίρετες παρεμβάσεις της κρατικής εξουσίας. Τα κοινωνικά δικαιώματα αφορούν την υποχρέωση της πολιτείας να λαμβάνει θετικά μέτρα για την εξασφάλιση βασικών αγαθών στους πολίτες. Σε ένα πρώτο επίπεδο είναι αναγκαία η παρουσίαση των κοινών βασικών χαρακτηριστικών που ανάγονται στη δομή και τη λειτουργία των σχετικών συνταγματικών διατάξεων. Σε ένα δεύτερο επίπεδο γίνεται επιλογή και ερμηνευτική προσέγγιση των κυριοτέρων επιμέρους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη θεωρία και την ανάλυση των κοινωνικών δικαιωμάτων, στο μέτρο που αποτελούν το συνταγματικό πλαίσιο συγκρότησης της Κοινωνικής Διοίκησης και της άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Περίγραμμα μαθήματος:
Ι. ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ: ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- Έννοια και πηγές των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- Στοιχεία από την ιστορία των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- Δομή, λειτουργία και πεδία προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- Εγγυήσεις τήρησης των θεμελιωδών δικαιωμάτων
- Η αρχή του κοινωνικού κράτους

ΙΙ. ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ: ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- Ανάλυση επιμέρους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων κατά το ισχύον Σύνταγμα
  - Ατομικά δικαιώματα
    - i) Η προστασία της αξίας του ανθρώπου
    - ii) Η αρχή της ισότητας των φύλων
    - iii) Το δικαίωμα ανάπτυξης της προσωπικότητας και συμμετοχής στη ζωή της χώρας
    - iv) Η προστασία της ζωής
    - v) Η ελευθερία της κίνησης
    - vi) Η προστασία της υγείας και της γενετικής ταυτότητας
    - vii) Το δικαίωμα στην πληροφόρηση
    - viii) Η προσωπική ασφάλεια
    - ix) Η τυποποίηση του ποινικού φαινομένου
    - x) Το δικαίωμα του φυσικού δικαστή
    - xi) Το απαραβίαστο του ασύλου της κατοικίας και η προστασία του ιδιωτικού βίου
    - xii) Το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης
  - Κοινωνικά δικαιώματα
    - i) Η προστασία της οικογένειας, του γάμου, της μητρότητας, της παιδικής ηλικίας και ευαίσθητων κατηγοριών πολιτών
    - ii) Το δικαίωμα στην εργασία
    - iii) Το δικαίωμα στην κοινωνική ασφάλιση

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να κατανοούν την κλασσική τριπλή διάκριση των συνταγματικών δικαιωμάτων σε ατομικά, πολιτικά και κοινωνικά ανάλογα με τη νομική τους φύση.
(β) Να περιγράφουν την δομή, την λειτουργία και τα πεδία προστασίας τους.
(γ) Να αναλύουν την κανονιστική εμβέλεια των επιμέρους ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Χρυσανθάκης, Χ., 2007, *Εισηγήσεις Συνταγματικού Δικαίου*. Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Χρυσόγονος, Κ., 2006, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Γ΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Κατρούγκαλος, Γ., 2006, *Τα κοινωνικά δικαιώματα*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα

Προαιρετική

- Αλιπράντης Νικήτας, Κατρούγκαλος Γιώργος Σ., Brillat Regis, Κραβαρίτου - Μανιτάκη Γιώτα, Κουκιάδης Ιωάννης Δ., Παπαγεωργίου Ιωάννης Κ., Emane Augustin, Picard Loic, 2008, Τα κοινωνικά δικαιώματα σε υπερεθνικό επίπεδο ανά τον κόσμο, Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση
- Κατρούγκαλος, Γ., 2009, *Θεσμοί κοινωνικής πολιτικής και προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων σε διεθνές και εθνικό επίπεδο*. Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

ΒΥ6 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ Εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Τσέργας, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsergas.shtml
e-mail: tsergasnik@yahoo.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στο μάθημα επιχειρείται μια γενική εισαγωγή στην επιστήμη της ψυχολογίας και τις κυριότερες ψυχολογικές θεωρίες, οι οποίες συμβάλλουν στην κατανόηση της προσωπικότητας και της συμπεριφοράς του ανθρώπου. Παρουσιάζονται θέματα που αφορούν τις ιστορικές καταβολές της ψυχολογίας, τη βιολογική βάση της συμπεριφοράς, τις γνωστικές λειτουργίες (αντίληψη, μάθηση, μνήμη, σκέψη). Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις ατομικές διαφορές, τις θεωρίες ανάπτυξης της προσωπικότητας και την κοινωνική συμπεριφορά .

Περίγραμμα μαθήματος:
-Προσεγγίζοντας την επιστήμη της Ψυχολογίας: Εισαγωγικές έννοιες
-Ιστορική Εξέλιξη της ψυχολογίας
-Μέθοδοι επιστημονικής έρευνας
-Οι βιολογικές βάσεις της συμπεριφοράς και η ανθρώπινη ανάπτυξη
-Μάθηση :θεωρίες μάθησης, μοντέλα και εφαρμογές
-Γνωστικές λειτουργίες :Αντίληψη, Μνήμη, Γλώσσα
-Συνείδηση, κίνητρα, συναισθήματα
-Θεωρίες ανάπτυξης της προσωπικότητας
-Κοινωνία και ανθρώπινη συμπεριφορά
-Ψυχικές διαταραχές και θεραπευτική αντιμετώπισή τους

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές/τριες με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας θα μπορούν:
-να κατανοούν βασικές έννοιες και όρους της ψυχολογίας
-να προσδιορίζουν την έννοια, το γνωστικό αντικείμενο και τους σημαντικότερους κλάδους της ψυχολογίας
-να γνωρίζουν τις μεθόδους επιστημονικής έρευνας
-να περιγράφουν την εξέλιξη και τις πιο σημαντικές θεωρίες της ψυχολογίας
-να γνωρίζουν την πορεία ανάπτυξης του ανθρώπου και τις θεμελιώδεις γνωστικές λειτουργίες (μνήμη, αντίληψη, γλώσσα, νοημοσύνη)
-να προσδιορίζουν την έννοια και τα είδη των ψυχικών διαταραχών
- να αναλύουν με βάση τις ψυχολογικές θεωρίες πλευρές της ζωής και της συμπεριφοράς
-να αναπτύξουν σε μεγαλύτερο βαθμό την αυτογνωσία, την αποδοχή του εαυτού και των άλλων

Αξιολόγηση:
1) Γραπτή εξέταση ή
2) Γραπτή εξέταση και εκπόνηση ατομικής εργασίας έκτασης 2.500 λέξεων

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Schacter, D., Gilbert, D. & Wegner, D., 2011. *Ψυχολογία.* Αθήνα: Γ. Δαρδανός και Σια
- Atkinson, R. L., κ.ά., 2003. *Εισαγωγή στην ψυχολογία του Hilgard*, τομ. Α΄. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Προαιρετική

- Banyard, P. & Grayson, A., 2000. *Introducing Psychological Research*. London: Palgrave
- Βοσνιάδου, Σ.,2003. *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Cassells A.,1999. *Μνήμη και λήθη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

- Coolican, H.,1996.*Introduction to Research Methods and Statistics in Psychology* . London: Hodder & Stoughton
- Eysenck, M .,2005. *Psychology: The Science of Mind and Behaviour*.London: Hodder and Stoughton
- Φουκώ, Μ.,1990. *Η Ιστορία της Τρέλας*.Αθήνα: Ηριδανός
- Griggs,R.,2008.*Psychology: A concise Introduction*.N.York:Worth publishers
- Gross, R .,2001.*Psychology: The Science of Mind and Behaviour*.London: Hodder and Stoughton
- Hergenhahn,B.R.,2009.*An Introduction to the History of psychology*.Belmont, CA:Cengage Learning
- John, O. P. ,Robins, R.W. & Pervin , L. A., (eds.),2008. *Handbook of personality: Theory and research*. New York: Guilford Press.
- Jones,E.,2003. *Σίγκμουντ Φρόυντ: Η ζωή και το έργο του*. Αθήνα: Ίνδικτος.
- Καφετζόπουλος, Ε.,1995. *Εγκέφαλος, Συνείδηση και Συμπεριφορά*. Αθήνα: Εξάντας
- Kalat,J.W.,2007.*Introduction to Psychology*. Belmont, CA:Cengage Learning
- Μάνιου-Βακάλη, Μ.,1995. *Μάθηση, μνήμη, λήθη*. Θεσσαλονίκη: Art of Text.
- Lahey,B.B.,2001.*Psychology:An Introduction*.N.York: McGraw Hill.
- Lionel,N.,2009. *Introduction to Psychology*.CapeTown: Juta and company Ltd
- Myers,D.G.,2006.*Psychology*. N.York:Worth publishers
- Malim, T. & Birch, A. ,1998. *Introductory Psychology*. London:Palgrave
- Schultzm,D.P.&Schultz,S.E., 2011.*A History of Modern Psychology*.Belmont, CA: Cengage Learning.
- Weiten, W. & McCann, D. ,2010. *Psychology: Themes and Variations (2nd Canadian Edition)*. Toronto, Canada: Nelson Education
- Zimbardo,P.,Weber,A.L.&Johnson,R.L.,2003.*Psychology:Core Concepts*. Boston: Allyn and Bacon

Επιστημονικά Περιοδικά

- *American Journal of Psychology*
- *American Psychologist*
- *Annual Review of Psychology*
- *Asian Journal of Social Psychology*
- *Australian Journal of Psychology*
- *British Journal of Psychology*
- *British Journal of Social Psychology*
- *British Journal of Clinical Psychology*
- *Current Directions in Psychological Science*
- *Canadian Psychology*
- *European Psychologist*
- *Psychological Medicine*
- *Review of General Psychology*

ΑΕ14 ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Εξάμηνο Β΄ - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Εξάμηνο Β΄ - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Δικαίος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Dikaios.doc
e-mail: cdikeos@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Τι είναι κοινωνική πολιτική; κοινωνική πολιτική ως κρατική δραστηριότητα και κοινωνική πολιτική ως επιστημονικό αντικείμενο. Τι είναι ιστορία; Η Ιστορία ως κοινωνική επιστήμη και όχι ως απλή απομνημόνευση χρονολογιών. Ιστορία και εξέλιξη μορφών κοινωνικής πολιτικής και φροντίδας από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας, με έμφαση στο σύγχρονο κοινωνικό κράτος και την ελληνική περίπτωση

Περίγραμμα μαθήματος:
Τι είναι κοινωνική πολιτική; Τι είναι Ιστορία; Γιατί την μελετάμε; πώς;
Αρχαιότητα μη-ελληνική (απλή αναφορά) και Αρχαιότητα ελληνική· κοινωνική προστασία στην αρχαία Αθήνα. Ρώμη, Μεσαίωνας και Βυζάντιο. Ο ρόλος τού Χριστιανισμού. Αναγέννηση: η απαρχή των νέων χρόνων. Νεωτερικότητα. Νέες μορφές κοινωνικής προστασίας· από την φιλανθρωπία στην δημόσια παρέμβαση· το χάραμα.....
Βιομηχανική επανάσταση, πρωταρχική συσσώρευση, εξαθλίωση· διαφωτισμός· ο 'εκτενής 19^{ος} αιώνας' από την Γαλλική Επανάσταση στο 11^{ο} λεπτό της 11^{ης} ώρας τις 11^{ης} ημέρας του 11^{ου} μήνα 1918. Μορφές κοινωνικής προστασίας τον 18ο, 19ο και τις αρχές τού 20ου αιώνα. Bismarck και Lloyd George/Asquith.
Οι απαρχές τού κοινωνικού κράτους. (Το πολιτικό πλαίσιο: Παρισινή Κομμούνα, Σπαρτατικιστές, Σουφραζέττες. Verein fur Sozialpolitik και Fabian Society).
Συγκρότηση και ακμή τού σύγχρονου κοινωνικού κράτους. Ο 2ος παγκόσμιος πόλεμος ως θρυαλλίς. Sir W. Beveridge· Cl. Attlee και η θεωρία τού J.M. Keynes
Η κοινωνική προστασία στην Ελλάδα 1830-19...·
Από την απελευθέρωση στο προνουτσιαμέντο στο Γουδί· Βενιζελισμός α΄. Ελλάδα 1922-1950·
από την μικρασιατική καταστροφή στην μεταπολεμική ειρήνη·
Βενιζελισμός β΄, δικτατορία Μεταξά, πόλεμος, κατοχή ..... Η σύγχρονη Ελλάδα. Από την απελευθέρωση από τους Γερμανούς στην Γ΄Ελληνική Δημοκρατία.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση τού μαθήματος, οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση:
- να είναι εξοικειωμενοι με την ιστορική εξελιξη της κοινωνικής πολιτικής
- να εντάσσουν μέτρα κοινωνικής πολιτικής στην ιστορική, πολιτική και πολιτική τους πραγματικοτητα και διάσταση
- να σχετίζουν την κοινωνική και πολιτική αιτιότητα με αποτελέσματα στην άσκηση τής κοινωνικής πολιτικής

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις. Θα εξεταστεί η πιθανότητα και δυνατότητα μη-απαλλακτικών εργασιών που να συμβάλλουν στην τελική αξιολόγηση.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Δικαίος Κ (επιμ) 2010 *Ιστορία της Κοινωνικής Πολιτικής* Εκδ Gutenberg Αθήνα
- Κορασίδου Μ. 2002 *Όταν η Αρρώστια Απειλεί* Εκδ. Τυπωθήτω Αθήνα.

Προαιρετική
- Berstein S. – Milza P. 1997 *Ιστορία της Ευρώπης*

- Τόμος 1 Από τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στα Ευρωπαϊκά Κράτη 5ος-18ος Αιώνας
- Τόμος 2 Η Ευρωπαϊκή Συμφωνία και η Ευρώπη τών Εθνών 1815-1919. Εκδ. Αλεξάνδρεια
- Burns E.*Ευρωπαϊκή Ιστορία* (2 τόμοι) Παρατηρητής
- Clough S. - Rapp R 1979 *Ευρωπαϊκή Οικονομική Ιστορία* Παπαζήσης
- Hobsbawm E. *"Για την Ιστορία"* Θεμέλιο 1998
- ## *"Η Εποχή των Επαναστάσεων"* ΜΙΕΤ 1997
- ## *"Η εποχή τού Κεφαλαίου"* ΜΙΕΤ 1996
- ## *"Η εποχή των Άκρων"* Θεμέλιο 1997
- Καρρ Ε.Χ.*Τι Είναι Η Ιστορία;* Εκδόσεις 70-Πλανήτης
- Όλγα Στασινοπούλου 1990 *Κράτος Πρόνοιας* Gutenberg.
- Πέτρος Σταθόπουλος: "Κοινωνική Πρόνοια, για μία γενική θεώρηση" Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα 1996.
- Μαστρογιάννης Ι. (1957-58): Η Κοινωνική Πρόνοια δια Μέσου των Αιώνων Ανάτυπον Εφημ. 'Το Βήμα των Τυφλών' 2 τ.
- Μαστρογιάννης Ι. (1960): Ιστορία της Κοινωνικής Προνοίας της Νεωτέρας Ελλάδος .
- Θωμαΐδης Ξ. (1973): Διερεύνησις των Θεσμών Κοινωνικής Προστασίας από της Αρχαιότητος μέχρι και της Επαναστάσεως τού Εικοσιένα εις τον Ελληνικόν Χώρον, έκδοση τού συγγραφέως, Αθήναι.
- Ewald F.: *Ιστορία του Κράτους Πρόνοιας* Gutenberg
- Αντώνης Λιάκος: "Εργασία και Πολιτική στην Ελλάδα τού Μεσοπολέμου" Ίδρυμα Έρευνας και Παιδείας της Εμπορικής Τράπεζας, Αθήνα 1993.
- Addison P. (1994): The Road to 1945. Pimlico, London
- Fraser D. (2003): The Evolution of the British Welfare State Palgrave-Macmillan, Houndmills.

ΑΕ7 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Κατεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Εργασίας (Β΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Άρτεμις Συλιβού, μέλος ΕΤΕΠ
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/techstaff/
e-mail: asilivou@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05113/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό επιδιώκει, αφενός μεν να εξασφαλίσει μια στοιχειώδη εξοικείωση των φοιτητών με βασικές έννοιες και εφαρμογές της κοινωνίας της πληροφορίας, αφετέρου δε να εντοπίσει τα βασικά προβλήματα που συνδέονται με τη νέα αυτή επιχειρηματική, οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα. Συνεπώς, ξεκινάει από μια σύντομη ιστορική αναδρομή σε κάποιες κριτικές στιγμές της ανάπτυξης και εξέλιξης της τεχνολογίας. Στη συνέχεια παρουσιάζονται διάφορες πτυχές της νέας κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας που συνιστά τη λεγόμενη «Κοινωνία της Πληροφορίας». Ειδικότερα γίνεται λόγος για την τηλεδημοκρατία, τηλεδιοίκηση κτλ, καθώς και για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Συζητούνται τα πλεονεκτήματα αυτών των εφαρμογών και τα εμπόδια στην ανάπτυξή τους καθώς και οι προκλήσεις και οι κίνδυνοι που δημιουργούνται. Σε μια δεύτερη μεγάλη ενότητα συζητούνται οι λύσεις, τεχνικές (λ.χ. κρυπτογραφία, ηλ. υπογραφές κτλ) και θεσμικές (προστασία προσωπικών δεδομένων, προστασία καταναλωτή κτλ). Το μάθημα δεν προϋποθέτει – αν και διευκολύνεται από – την γνώση χειρισμού Η/Υ.

Περίγραμμα μαθήματος

Α/α	**Θεματική ενότητα**
1.	Ιστορία της πληροφορικής- κυβερνητικής, από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα / τεχνητή νοημοσύνη / κοινωνία και πολιτική της ανάπτυξης της πληροφορικής
2.	Κοινωνία της πληροφορίας/ χαρακτηριστικά τεχνικά και κοινωνικά/ σημασία των υπηρεσιών και της πληροφορίας/ τηλεπικοινωνιακά δίκτυα/ το διαδίκτυο/ βασικές εφαρμογές
3.	Προβολή σύντομου documentaire – Πρακτικές εφαρμογές ΚτΠ – μάθημα online
4.	Ηλεκτρονικό εμπόριο / Ορισμός / εμπλεκόμενοι φορείς / Τεχνική υποδομή / οφέλη και περιορισμοί
5.	Ένταξη του ατόμου στην ΚτΠ / οικονομική ένταξη / πολιτική ένταξη /μεταφορά γνώσης / ανάδειξη μειονοτήτων / εξασφάλιση της ισότητας
6.	Βασικά προβλήματα της ΚτΠ για το άτομο και τεχνικές λύσεις / Χρήση προσωπικών δεδομένων / Παράνομο και βλαβερό περιεχόμενο /Παραπλανητικό περιεχόμενο / Ασφάλεια των συναλλαγών / Ζητήματα απόδειξης /Κρυπτογραφία/ Έμπιστες τρίτες οντότητες /Ολοκληρωμένες πλατφόρμες συναλλαγών
7.	Προστασία των προσωπικών δεδομένων στην ΕΕ και στην Ελλάδα / παρουσίαση των μηχανισμών των δύο οδηγιών (γενική/στις τηλεπικοινωνίες) και των αντίστοιχων ελληνικών νόμων.
8.	Προστασία του ατόμου ως καταναλωτή κατά τις ηλεκτρονικές συναλλαγές/ παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου για τις συμβάσεις από απόσταση, τους καταχρηστικούς ΓΟΣ, την ευθύνη παραγωγού και παρόχου υπηρεσιών κτλ
9.	Ηλεκτρονικό έγκλημα / κυριότερες μορφές / θέματα δικαιοδοσίας και καταστολής
10.	Βασικές νομοθετικές πρωτοβουλίες για την επίλυση των προβλημάτων και την προώθηση της ΚτΠ/ Οδηγία για την ηλεκτρονική υπογραφή – και ελληνικό σχέδιο νόμου / Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο – και ελληνικό σχέδιο νόμου /Οδηγίες για την προστασία του Copyright στα προγράμματα Η/Υ και για τις βάσεις δεδομένων
11.	Πολιτικές της ΕΕ για την προώθηση της ΚτΠ / Πράσινη – Λευκή βίβλος / Προγράμματα υποστήριξης - ενίσχυσης πρωτοβουλιών ηλ. εμπ., e-Europe/ ISPO/ Πρωτοβουλίες για την προστασία των ανηλίκων και την αποφυγή παράνομου περιεχομένου
12.	Ανακεφαλαίωση – συζήτηση επί μέρους θεμάτων

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές/τριες που θα παρακολουθήσουν το μάθημα αυτό θα αποκτήσουν μια πρώτη θεωρητική επαφή τόσο με τις βασικές αρχές που διέπουν την πληροφορική και την κυβερνητική, όσο και με τις βασικές «στιγμές» της εξέλιξης της τεχνολογίας μέχρι σήμερα. Επίσης, εκτός από τις εφαρμογές τις οποίες ήδη γνωρίζουν (κοινωνική δικτύωση κτλ), θα εξοικειωθούν με άλλες εφαρμογές της τεχνολογίας, πιο «επαγγελματικές». Θα αποκτήσουν συναίσθηση των κινδύνων και των προβλημάτων που γεννώνται, και θα έρθουν σε επαφή με τους βασικούς κανόνες οριζόντιας-γενικής φύσης που διέπουν τη λειτουργία του διαδικτύου. Στόχος του μαθήματος είναι να μετατρέψει τους συμμετέχοντες από απλούς «παθητικούς» χρήστες της τεχνολογίας σε υποψιασμένους και συνειδητοποιημένους μετόχους της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις με ηλεκτρονική διεξαγωγή .

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Οι διαφάνειες του μαθήματος σε μορφή Power Point είναι αναρτημένες στην ιστοθέση https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05113/
- Το βιβλίο «Κοινωνία της Πληροφορίας και προστασία του ατόμου» εκδ. Σμυρνιωτάκης/Μετασπουδή 2000, το οποίο έχει εξαντληθεί βρίσκεται αναρτημένο σε μορφή PDF στην ως άνω ιστοθέση.

Προαιρετική

- Philippe Breton, *Ιστορία της Πληροφορικής*, Δίαυλος, Αθήνα 1991
- Α. Πασχόπουλος & Π. Σκαλτσάς, *Ηλεκτρονικό Εμπόριο*, *Νέο περιβάλλον, Νέα εργαλεία, Νέοι ηγέτες*, Κλειδάριθμος, Αθήνα 2000.
- *The Economist* 24-6-2000 «Government and the Internet», ένθετο αφιέρωμα.
- *The Economist* 17-02-2001, «Online Education», σελ. 81 – 85.
- Laudon, K., 2011. *Ηλεκτρονικό εμπόριο 2011,* 7η έκδοση, Αθήνα: Παπασωτηρίου.
- Αρσένης, Σ., 2008. *Τι πρέπει να προσέχουμε στις συναλλαγές με το διαδίκτυο ;*.Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Βλαχόπουλος, Κ., 2007. *Ηλεκτρονικό έγκλημα: Μορφές, πρόληψη, αντιμετώπιση*. Αθήνα: Νομική βιβλιοθήκη
- Καραγιάννης, Β. 2000. Το κοινοτικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές υπογραφές – Η Οδηγία 1999/93/ΕΚ, *Δίκαιο Εταιριών και Επιχειρήσεων*, σελ. 580 επ.
- Λαζακίδου, Α., 2008. *Σύγχρονες τεχνολογίες και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών*. Ιδιωτική έκδοση
- Λέανδρος, Ν., 2005. *Το διαδίκτυο*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Παπαϊωάννου, Γ., «Η σύμβαση από απόσταση κατά το δίκαιο προστασίας του καταναλωτή», ΔΥΕ 2003, σελ. 153.
- Σαλονικίδης, Κ. 2009. *E-commerce σε απλά μαθήματα*. Αθήνα: Εκδόσεις Γκιούρδας.
- Συλλογικό έργο, 2010. *Ηλεκτρονικό Εμπόριο 2010*. Αθήνα: Εκδόσεις Γκιούρδας
- Φιλιππόπούλου, Ε., 2000. Το νομικό πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου, *Δίκαιο Εταιριών και Επιχειρήσεων,* σελ. 1086 επ.

ΒΕ35 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Β΄ εξάμηνο– επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγάπη Κανδυλάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Kandylaki.shtml
e-mail: akandylaki@hotmail.com, akandila@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος
Το μάθημα εστιάζει σε προγράμματα παρεμβάσεων κοινωνικής εργασίας και συμβουλευτικής στην εκπαίδευση στις ΗΠΑ , τα κράτη μέλη της ΕΕ και την Ελλάδα τόσο στη γενική εκπαίδευση όσο και την ειδική αγωγή (σχολική κοινωνική εργασία και κοινωνική παιδαγωγική), καθώς και αναφορικά με μαθητές που προέρχονται από πολιτισμικά διαφέρουσες ομάδες και μειονότητες. Συζητώνται ζητήματα επίκαιρα και καίρια, όπως για παράδειγμα εκπαιδευτικές πολιτικές που στοχεύουν στο «Ένα σχολείο για όλους». Παρουσιάζονται και αναλύονται θεωρητικές προσεγγίσεις από τις οποίες αντλούν οι παρεμβάσεις της κοινωνικής εργασίας στην εκπαίδευση όπως για παράδειγμα η συστημική οικολογική προσέγγιση και η διασύνδεση σχολείου οικογένειας και κοινότητας.
Οι εισηγήσεις και η ανάλυση που επιχειρείται στο πλαίσιο του μαθήματος επικεντρώνονται στη χρήση της διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας στη σχολική κοινότητα και αφορούν ατομικές παρεμβάσεις με παιδιά και εφήβους όσο και παρεμβάσεις κοινωνικής εργασίας με ομάδες που επικεντρώνονται στην πρόληψη και τη διαχείριση ζητημάτων ομαλής ένταξης στην εκπαίδευση, ενίσχυσης και βελτίωσης της σχολικής επίδοσης και περιορισμού της σχολικής διαρροής. Συζητείται η χρήση της τέχνης και της δημιουργικής έκφρασης (θέατρο εικαστικά παιχνίδι, εκθέσεις, πολιτισμικά φεστιβάλ, κλπ) για την ανάπτυξη δεξιοτήτων καλύτερης επικοινωνίας, βελτίωσης της αυτοεικόνας διαχείριση αρνητικών συναισθημάτων, επίλυση συγκρούσεων κλπ.. Ταυτόχρονα το μάθημα επικεντρώνεται στην προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού, την πρόληψη και αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού, της και κακοποίησης - παραμέλησης μέσα από παρεμβάσεις κοινωνικής εργασίας. Προωθείται ο κριτικός αναστοχασμός και η διεπιστημονική συνεργασία στο πλαίσιο του σχολείου

Περίγραμμα μαθήματος
1. Εισαγωγή στην Κοινωνική εργασία στην Εκπαίδευση - Διαμεθοδικές Παρεμβάσεις – Συστημική –ολιστική προσέγγιση- Σύνδεση σχολείου και κοινότητας
2. Κοινωνική εργασία στην ΕΕ και τις ΗΠΑ- Κοινωνική Παιδαγωγική και Συμβουλευτική- Ιστορική εξέλιξη
3. Παρεμβάσεις για την ενίσχυση της σχολικής επίδοσης και του περιορισμού της διαρροής
4. Ειδική αγωγή- «ένα σχολείο για όλους
5. Ατομική και ομαδική συμβουλευτική – Role playing
6. Διαχείριση συμπεριφορών – Πρόληψη και αντιμετώπιση (σχολικός εφοβισμός, εξαρτήσεις, κακοποίηση,)
7. Κοινωνική εργασία σε ομάδες – ενίσχυση αυτοεικόνας και αυτοεκτίμησης – η χρήση της τέχνης για την κοινωνική ένταξη

Μαθησιακοί στόχοι
Το μάθημα έχει ως στόχο να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές
Αναφορικά με την Κοινωνική εργασία στην εκπαίδευση στην ΕΕ και τις ΗΠΑ και την Ελλάδα
- Να αποκτήσουν γνώση για το θεσμικό πλαίσιο, τη διεπαγγελματική συνεργασία και το ρόλο των κοινωνικών λειτουργών στην ειδική αγωγή στα ΚΕΔΔΥ και στα γενικά, τα διαπολιτισμικά και τα μειονοτικά σχολεία
- ν' αντιλαμβάνονται το σχολικό περιβάλλον ως σύστημα σε αλληλεπίδραση με την τοπική κοινότητα
- Ν' αναγνωρίσουν τις δυσκολίες και τα προβλήματα που σχετίζονται με τη σχολική κοινότητα (σχολικός εκφοβισμός, βία και επιθετικότητα, σχολική διαρροή, αναγκαιότητα σύνδεσης σχολείου και οικογένειας, κ.ά.)
- Να ευαισθητοποιηθούν αναφορικά με το εύρος των παρεμβάσεων στο σχολικό περιβάλλον και την τοπική κοινωνία, τόσο για την πρόληψη και την προαγωγή υγείας, όσο και για την αντιμετώπιση δυσκολιών και προβλημάτων

- Ν' αποκτήσουν κριτική σκέψη, αναφορικά με την διαχείριση μεμονωμένων περιπτώσεων παιδιών, ομάδων και οικογενειών και την αντιμετώπιση των όποιων δυσκολιών προκύπτουν, στη συνεργασία με τους μαθητές, τις οικογένειες τους και τους εκπαιδευτικούς
- Ν' αποκτήσουν και να καλλιεργήσουν δεξιότητες συμβουλευτικής με παιδιά εφήβους και οικογένειες, τόσο αναφορικά με ατομικές παρεμβάσεις και παρεμβάσεις στην οικογένεια, όσο και αναφορικά με παρεμβάσεις σε ομάδες παιδιών και εφήβων
- Να ευαισθητοποιηθούν, αναφορικά με τις παρεμβάσεις σε μειονοτικά σχολεία πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα και σχολεία στα οποία φοιτούν μαθητές από υποβαθμισμένους οικισμούς και οικισμούς Ρομά
- Παράλληλα, στόχος του μαθήματος είναι να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές στη διεθνή βιβλιογραφία μέσα από βιβλία, μονογραφίες και διεθνή περιοδικά

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται μέσα από γραπτές εξετάσεις Ο βαθμός ενδυναμώνεται από την ενεργό συμμετοχή στα μαθήματα, τα οποία έχουν χαρακτήρα αλληλεπίδρασης, και από την προφορική παρουσίαση και γραπτή κατάθεση εργασιών

Βιβλιογραφία

Συμπληρωματικό υλικό για τη διδασκαλία και τη μελέτη του μαθήματος βρίσκεται στον ιστότοπο
http://eclass.duth.gr/eclass/Κοινωνική εργασία στην Εκπαίδευση ΚΟΜΟ5184

Ελληνική

- Φάκελος με αρθρογραφία από διεθνή επιστημονικά περιοδικά
- Σούλης, Σ. 2008. Ένα σχολείο για όλους, Gutenberg
- Τσιαντής, Γ (επιμ) 2005. Εργασία με τους γονείς, εκδόσεις Καστανιώτη
- Haber, J Glatzer, J. 2008. Τέλος στον εκφοβισμό, εκδόσεις Πατάκη
- Rigby, K. 2008. Σχολικός εκφοβισμός , εκδ. Τόπος

Ξενόγλωσση

- Dupper, D. 2003. School Social Work Skills and Interventions for Effective Practice John Wiley and Sons, Canada
- Keys, P. 1994. School Social Workers in the Multicultural Environment, Haworth Press Inc
- Jongsma, A. 2003. School counseling and School Social Work, Wiley

Γ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΓΥ6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Τσαϊρίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsairidis.shtml
e-mail: xtsairid@pme.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/c1.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η στατιστική αποτελεί κλάδο των μαθηματικών, ενώ οι εφαρμογές της επεκτείνονται σε όλους σχεδόν τους κλάδους της επιστήμης και της τεχνολογίας. Η κοινωνική στατιστική ορίζεται από το περιεχόμενο του αντικειμένου της, που είναι η ποσοτική διερεύνηση θεμάτων σχετικά με την υγεία, την κοινωνική πρόνοια, την εκπαίδευση και την απασχόληση, τη μετανάστευση, την κοινωνική και επαγγελματική κινητικότητα. Δηλαδή, ορίζεται ως η μεθοδολογία για την ανάλυση και επεξεργασία δεδομένων που προκύπτουν μέσα στο ευρύτερο κοινωνιολογικό πλαίσιο. Στόχος του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για τη συνόψιση, ταξινόμηση, περιγραφή και παρουσίαση συνόλων δεδομένων. Το κατάλληλο εργαλείο αποτελούν οι μέθοδοι της περιγραφικής στατιστικής. Τα στατιστικά αποτελέσματα που προκύπτουν έχουν καθαρά περιγραφικό χαρακτήρα και αφορούν αποκλειστικά στο σύνολο των δεδομένων που χρησιμοποιούνται κατά την ανάλυση, ενώ δεν μπορούν από μόνα τους να χρησιμεύσουν για την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με ένα ευρύτερο σύνολο δεδομένων.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Αντικείμενο και σκοπός της στατιστικής. Η κοινωνική στατιστική. Οι κοινωνικές μεταβλητές και η μέτρησή τους. Είδη μεταβλητών (ποσοτικές, ποιοτικές). Μονάδα μέτρησης, δείκτες, κοινωνικοί δείκτες. Κλίμακες μέτρησης.
- Περιγραφική στατιστική. Ποιοτικά δεδομένα: Ταξινόμηση και γραφική παράσταση. Κατανομές συχνοτήτων ενός συνόλου ποιοτικών δεδομένων. Ποσοτικά δεδομένα: Ταξινόμηση και γραφική παράσταση. Κατανομές συχνοτήτων ενός συνόλου ποσοτικών δεδομένων. Ποσοτικά δεδομένα: Μέτρα κεντρικής τάσης και θέσης, μεταβλητότητα, ασυμμετρία και κύρτωση.
- Θέματα θεωρίας πιθανοτήτων. Η σημασία της πιθανότητας. Επαγωγική στατιστική και θεωρία πιθανοτήτων. Ορισμοί της πιθανότητας ενδεχομένου. Υπολογισμός της πιθανότητας ενδεχομένου. Τυχαίες μεταβλητές και κατανομές πιθανοτήτων. Διακριτές θεωρητικές κατανομές πιθανοτήτων. Η διωνυμική κατανομή. Η κατανομή Poisson. Συνεχείς θεωρητικές κατανομές πιθανοτήτων. Η κανονική κατανομή.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να συνοψίζουν, να ταξινομούν, να περιγράφουν και να παρουσιάζουν σύνολα δεδομένων.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Καλαματιανού, Α., 2003. *Κοινωνική Στατιστική - Μέθοδοι Μονοδιάστατης Ανάλυσης*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Προαιρετική
- Ζωγράφος, Κ., 1993. Μαθήματα Πιθανοτήτων και Στατιστικής. Ιωάννινα.
- Κιντής, Α., 1995. Σύγχρονη Στατιστική Ανάλυση - Συμβολή στην Επιστημονική Έρευνα και στη Λήψη των Αποφάσεων. Αθήνα: Gutenberg.
- Λουκάς, Σ. Β., 2003. Στατιστική. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Μάρδας, Γεώργιος, Δ., 2003. Κοινωνική Στατιστική. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήσης.
- Παπαϊωάννου, Τ. (2000). Εισαγωγή στις Πιθανότητες. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.
- Παπαϊωάννου, Τ. και Λουκάς, Σ. Β. (2002). *Εισαγωγή στη Στατιστική*. Αθήνα: Εκδόσεις Σταμούλη.

ΔΥ1 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Γ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Skamnakis.shtml
e-mail: cskamnak@socadm.duth.gr
web-site http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/d3.shtml
eclass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05110/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Ο Κοινωνικός Σχεδιασμός συνδέει τα θεωρητικά σχήματα για την κοινωνική προστασία με την πρακτική και την υλοποίηση συγκεκριμένων και μετρήσιμων στόχων. Στο πλαίσιο των διαλέξεων του κοινωνικού σχεδιασμού αναγνωρίζονται αναλύονται, και οροθετούνται τα επιμέρους ζητήματα της κοινωνικής πολιτικής ενώ ταυτόχρονα περιγράφονται οι μέθοδοι και οι μηχανισμοί αντιμετώπισής τους από το κράτος και τους επίσημους φορείς. Ειδικότερα, αναλύεται ο σχεδιασμός κρατικών πολιτικών κοινωνικής προστασίας ως τμήμα ευρύτερων κοινωνικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο της επιδίωξης ρητών και υπόρρητων στόχων. Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου μαθήματος ο φοιτητής καλείται να κατανοήσει τη διαδικασία του κοινωνικού σχεδιασμού και να εμπεδώσει τις μεθόδους που ακολουθούνται προκειμένου να οργανωθούν κοινωνικές παρεμβάσεις οι οποίες στοχεύουν στην κοινωνική ευημερία και ανάπτυξη.

Περίγραμμα μαθήματος:

I. Έννοια, ορισμοί, θεωρητική θεμελίωση και πεδία εφαρμογής του Κοινωνικού Σχεδιασμού με έμφαση στο σχεδιασμό Κοινωνικής Πολιτικής.
II. Η κοινωνική πολιτική στο πλαίσιο των πολιτικών του κράτους ως μέρος του ευρύτερου κοινωνικού σχεδιασμού. Η λειτουργία του κοινωνικού σχεδιασμού στο σύγχρονο κράτος και ο ρόλος του στην υλοποίηση των κρατικών πολιτικών.
III. Η θεωρητική θεμελίωση του κοινωνικού σχεδιασμού, η ανάπτυξη σχεδίων κοινωνικών παρεμβάσεων έως την προώθησή τους προς την υλοποίηση.
IV. Η πρακτική του κοινωνικού σχεδιασμού στη σύγχρονη Ελλάδα.
V. Εργασία

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει:
(α) να γνωρίζουν το πλαίσιο εκπόνησης του κοινωνικού σχεδιασμού, (β) να περιγράφουν τη διαδικασία του κοινωνικού σχεδιασμού, (γ) να είναι σε θέση να διατυπώνουν αξιόπιστα πλάνα κοινωνικού σχεδιασμού, (δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να επιλέγουν τις βέλτιστες ανά περίπτωση διαδικασίες, πρακτικές μεθόδους και πόρους προκειμένου να επιτύχουν δεδομένους στόχους στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση με ελεύθερη ανάπτυξη ζητημάτων στο τέλος του εξαμήνου(100%)
Εργασίες που συμβάλλουν κατά είκοσι τοις εκατό (20%) στην τελική βαθμολογία

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Κασιμάτη, Κ., 2002. *Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση*. Αθήνα: Gutenberg,.
- Ιατρίδης Δ., 1990. *Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής.* Αθήνα: Gutenberg.

Προαιρετική

- Booth, T.H, (ed.) 1979. *Planning for Welfare*. Oxford: Basil Blackwell.
- Gans, H.J., 1968. *People and Plans, Essays on Urban Problems and Solutions.* New York: Basic Books

- Glennerster, H., 1983. *Planning for Priority Groups.* London: Martin Robertson.
- Ιατρίδης, Δ., 1990. *Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής.* Αθήνα: Gutenberg.
- Ιατρίδης, Δ., 2005. *Οργανισμοί Κοινωνικής Φροντίδας. Σχεδιασμός κοινωνικής πολιτικής για ανάπτυξη.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κασιμάτη, Κ., 2002. *Κοινωνικός Σχεδιασμός και Αξιολόγηση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Midgley J. & Piauchaud, D., 1984. *The Fields and Methods of Social Planning.* London: Heinemann,.
- Robson, C., 2007. *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Walker, A., 1984. *Social Planning.* London: Blackwell.

ΓΠΕ1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Θεόδωρος Γεωργίου, Καθηγητής
e-mail: tgeorgio@polsci.duth.gr

Αντικείμενο και περιγραφή του μαθήματος:

Στο πλαίσιο του μαθήματος ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΙΙ επιχειρείται η συστηματική διαμεσολάβηση ανάμεσα στις κλασικές θεωρίες της πολιτικής φιλοσοφίας και τις σύγχρονες έρευνες για το πολιτικό και την πολιτική. Ο επιστημολογικός προσανατολισμός ορίζεται με βάση τα προβλήματα συγκρότησης, οργάνωσης και λειτουργίας των συγχρόνων κοινωνικών και πολιτικών μορφών ζωής.

Ειδικότερα ερευνώνται τα προβλήματα της συγκρότησης του κράτους στην τωρινή ιστορική συγκυρία, ο ρόλος και η σημασία της πολιτικής εξουσίας και της πολιτικής κοινωνίας, η πραγματολογική δυνατότητα της δημοκρατίας, το πρόβλημα της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της κοινωνικής ισότητας και της πολυπολιτισμικότητας.

Περίγραμμα μαθήματος:

- ✓ Σύγχρονες πολιτικές θεωρίες για το κράτος, την πολιτική εξουσία, τη δημοκρατία, την ελευθερία, τη δικαιοσύνη και την πολυπολιτισμικότητα.
- ✓ Κατασκευή των εννοιών της πολιτικής φιλοσοφίας με αναφορά στα κοινωνικά και τα πολιτικά προβλήματα της εποχής μας.
- ✓ Επιστημολογικός επαναπροσδιορισμός της πολιτικής φιλοσοφίας και ριζικός μετασχηματισμός του πολιτικού και της πολιτικής.

Μαθησιακοί στόχοι:

Μέσω του μαθήματος ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΙΙ οι φοιτητές αποκτούν συστηματική γνώση των πολιτικών προβλημάτων της εποχής μας και εκπαιδεύονται να σκέπτονται σε επίπεδο εννοιών γι' αυτά τα προβλήματα. Πρωτίστως επιστημολογικός στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τη διαμεσολάβηση ανάμεσα στην έννοια και το πράγμα στο ερευνητικό πεδίο της πολιτικής φιλοσοφίας.

Αξιολόγηση:

Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου

Βιβλιογραφία:

Υποχρεωτική
- RaymondGeuss (2013): Φιλοσοφία και πραγματική πολιτική, Εκδόσεις του ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ

Προαιρετική
- Chantal Mouffe (2000): Το δημοκρατικό παράδοξο. Αθήνα (2004), εκδ. ΠΟΛΙΣ.
- John Rawls (1993): Ο πολιτικός φιλελευθερισμός. Αθήνα (2004), εκδ. ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ.
- Jacques Rancière (2005): Το μίσος για τη δημοκρατία. Αθήνα (2009), εκδ. ΠΕΔΙΟ.
- Michael J. Sandel (2009): Δικαιοσύνη. Τι είναι το σωστό; Αθήνα (2011), εκδ. ΠΟΛΙΣ.
- Γιάννης Σταυρακάκης, Κωστής Σταφυλάκης (επιμέλεια) (2008): Το πολιτικό στη σύγχρονη τέχνη. Αθήνα, εκδ. ΕΚΚΡΕΜΕΣ.

ΔΥ5 ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ' εξάμηνο– υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Βασίλειος Καραγκούνης, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Karagkounis.shtml
e-mail: vkaragk@otenet.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05185/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις θεωρητικές προσεγγίσεις, τις αρχές, τις αξίες, τα μοντέλα, τα μέσα και τους τομείς άσκησης της Κοινοτικής Εργασίας, καθώς και τις ερευνητικές μεθόδους που αξιοποιούνται στις εφαρμογές της στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Εξετάζονται οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις, στόχοι και πρακτικές, που έχουν αναπτυχτεί στο επιστημονικό πεδίο της Κοινοτικής Εργασίας, έτσι όπως διαμορφώθηκαν από την ιστορική συγκυρία, τις αναπτυξιακές πολιτικές διεθνών οργανισμών και επιμέρους κρατών, τις εκάστοτε κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και τα ποικίλα ιδεολογικά ρεύματα από τη μεταπολεμική περίοδο έως σήμερα. Αναγνωρίζονται οι δυνατότητες, τα όρια και οι αδυναμίες των επιμέρους προσεγγίσεων στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων.
Παρουσιάζονται τα βασικά μοντέλα άσκησης της Κοινοτικής Εργασίας σε συγκεκριμένους τομείς (φροντίδα στην κοινότητα, κοινοτική οργάνωση, κοινοτική ανάπτυξη, κοινοτική δράση, κ.ά.). Επιχειρείται η ανάδειξη των διαφορετικών οπτικών που διαμορφώθηκαν διαχρονικά υπό την επίδραση των ποικίλων θεωρητικών προσεγγίσεων και ιδεολογικών προσανατολισμών της Κοινοτικής Εργασίας και των κοινωνικοοικονομικών και πολιτισμικών προτύπων της κάθε εποχής, που επηρέασαν την άσκηση της και καθόρισαν πολιτικές, αξίες, πρακτικές και προτεραιότητες. Εξετάζονται επίσης οι κυριότερες ερευνητικές πρακτικές που ακολουθούνται στην Κοινοτική Εργασία (έρευνα - δράση, μελέτη περίπτωσης, εκτίμηση αναγκών, κ.ά.), και παραδείγματα εφαρμογής αυτών από την ελληνική και διεθνή εμπειρία.

Αναδεικνύεται το αυξανόμενο σύγχρονο ενδιαφέρον για την τοπική και την κοινοτική ανάπτυξη και επισημαίνονται οι δυσκολίες και τα προβλήματα που συναντούν οι σύγχρονες δράσεις και τα αναπτυξιακά προγράμματα σε κοινοτικό-τοπικό επίπεδο. Αναλύονται οι προϋποθέσεις για την αξιοποίηση τεχνικών και μεθόδων της Κοινοτικής Εργασίας στον ελλαδικό χώρο, ως μία επιστημονική πρακτική που μπορεί να συμβάλει στην οργάνωση, στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο για την αντιμετώπιση των πολυδιάστατων κοινωνικών προβλημάτων. Ειδικότερα, εξετάζονται οι πιθανές ευκαιρίες που παρουσιάζει η έμφαση σύγχρονων υπερ-εθνικών και εθνικών πολιτικών στο τοπικό για τη διαμόρφωση «εναλλακτικών» προτάσεων ανάπτυξης, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και τις διαδικασίες ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, εστιάζοντας σε ζητήματα που αφορούν την ενδυνάμωση της τοπικής κοινωνίας, την αναγνώριση συλλογικών αναγκών, τη διατύπωση αιτημάτων και τη συλλογική δράση.

Περίγραμμα μαθήματος - θεματικές ενότητες:
- Ορισμοί και προσεγγίσεις στην κοινότητα.
- Ρίζες Κοινοτικής Εργασίας - Σύνδεση Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας.
- Ορισμοί, δράσεις και αξίες Κοινοτικής Εργασίας.
- Θεωρητικές προσεγγίσεις, στόχοι και μέσα άσκησης της Κοινοτικής Εργασίας.
- Μοντέλα Κοινοτικής Εργασίας.
- Δεξιότητες, τεχνικές σχεδιασμού και υλοποίησης παρεμβάσεων.
- Ενδυνάμωση – Συμμετοχή.
- Ερευνητικές μέθοδοι.
- Αξιολόγηση παρεμβάσεων.

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές που θα ολοκληρώνουν την παρακολούθηση του μαθήματος αυτού αναμένεται να αποκτήσουν την ικανότητα:

- Κατανόησης των παραγόντων που ευνόησαν την ανάπτυξη της κοινοτικής εργασίας και των μεταβολών που υπήρξαν από την μεταπολεμική περίοδο έως σήμερα.
- Αναγνώρισης των βασικών προσεγγίσεων της Κοινοτικής Εργασίας, των θεωριών και των ιδεολογικών αρχών που τις διέπουν.
- Κριτικής σκέψης αναφορικά με τα δυνατά σημεία, αλλά και τις αδυναμίες, των ποικίλων μοντέλων της Κοινοτικής Εργασίας και των εναλλακτικών προσεγγίσεων εφαρμογής τους.
- Κατανόησης των βασικών δεξιοτήτων και τεχνικών οργάνωσης, σχεδιασμού, υλοποίησης και αξιολόγησης κοινοτικών παρεμβάσεων, απαραίτητων για την εφαρμογή της Κοινοτικής Εργασίας στην πράξη.
- Ενημερότητας και αναστοχασμού γύρω από ζητήματα που απασχολούν όσους ασκούν την Κοινοτική Εργασία (για παράδειγμα τη φτώχεια, τον σεξισμό, το ρατσισμό, τη μετανάστευση, τη στέρηση, την καταπίεση και τον κοινωνικό αποκλεισμό), τις επιπτώσεις τους, τις αιτίες και τους παράγοντες που συντελούν στην αναπαραγωγή και διαιώνιση των φαινομένων αυτών, καθώς και τους ενδεδειγμένους τρόπους απόκρισης σύμφωνα με την οπτική του εν λόγω επιστημονικού πεδίου και τη σχετική ελληνική και διεθνή εμπειρία.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.
Η συστηματική παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στην τάξη αποτελούν μείζονα προσδοκία του διδάσκοντα και συνεκτιμώνται στον τελικό βαθμό.

Βιβλιογραφία

- Craig, G. 1998. Community Development in a Global Context, *Community Development Journal*, 33 (1), pp. 2 – 17.
- Craig, G. and Mayo, M. 1995. Rediscovery Community Development: Some Prerequisites for Working "In and Against the State", *Community Development Journal,* 30 (2), pp. 105 – 109.
- Dominelli, L. 1995. Women in the Community: Feminist Principles and Organizing in Community Work, *Community Development Journal*, 30 (2), pp. 133 – 143.
- Dutt, K. L. 2004. I Plan, You Participate: A Southern View of Community Participation in Urban Australia, *Community Development Journal*, 39 (1), pp. 13 – 27.
- Φρέιρε, Π. 1977. *Πολιτιστική Δράση για την Κατάκτηση της Ελευθερίας*, μτφρ. Σ. Τσάμης, Αθήνα, Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Φρέιρε, Π.. 1974. *Η Αγωγή του Καταπιεζόμενου*, μτφρ. Γ. Κρητικός, Αθήνα, Ρέπας.
- Gilchrist, A. 2007 (2004). *The well – connected community. A networking approach to community development*. Bristol, The Policy Press.
- Gough, I. 2004. Human Well – Being and Social Structures: Relating the Universal and the Local, *Global Social Policy*, 4 (3), pp. 289 – 311.
- Harrison, L., Hoggett, P. and Jeffers, S. 1995. Race, Ethnicity and Community Development, *Community Development Journal*, 30 (2), pp. 144 – 157.
- Jacobs, S. and Popple, K. (eds). 1994. *Community Work in the 1990s*. Nottingham: Spokesman
- Καραγκούνης, Β. 2008. *Κοινοτική εργασία και τοπική ανάπτυξη.* Αθήνα: Τόπος.
- Ledwith, M., 2006 [1997]. *Community Development. A critical approach*, Bristol, The Policy Press.
- Mayo, M., 2005. *Global Citizens. Social Movements & The Challenge of Globalization*, London, Zed Books.
- Mayo, M., 2000. *Cultures, Communities, Identities, Cultural Strategies for Participation and Empowerment*, Palgrave.
- Popple, K., 2000 [1995]. *Analysing Community Work. Its Theory and Practice*, Maidenhead – Philadelphia, Open University Press.

ΓΥ1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Εργασίας (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Βασίλειος Χατζόπουλος, Καθηγητής - Σωτήριος Σέρμπος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Chatzopoulos.shtml
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Sermpos.shtml
e-mail: vasshatz@socadm.duth.gr - sermpos@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05119/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/τριες στο «τι είναι και πως λειτουργεί» η ΕΕ. Γίνεται μια σύντομη ιστορική αναδρομή στις συνθήκες που οδήγησαν στην ίδρυση, την διεύρυνση και στην εξέλιξη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της ΕΕ. Μετά την ιστορική αναδρομή η οποία καταδεικνύει και την ενοποιητική δυναμική της ΕΕ, σε ένα πρώτο μεγάλο μέρος εξετάζονται τα Όργανα και ο ρόλος τους, θεσμικός και ουσιαστικός, καθώς και οι διάφοροι τρόποι λήψης αποφάσεων και, εν γένει, διακυβέρνησης (governance) της ΕΕ. Σε ένα δεύτερο μεγάλο μέρος εξετάζονται οι μηχανισμοί ελέγχου της νομιμότητας και προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, όπως διασφαλίζονται και από τις αρχές της υπεροχής και της άμεσης εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ. Η προσέγγιση που ακολουθείται, είναι από την σκοπιά του πολίτη της Ένωσης. Τέλος, λόγω της επικαιρότητας του θέματος, σε μια τελική ενότητα επιχειρείται η εξοικείωση των φοιτητών με βασικές έννοιες της ΟΝΕ και της νέας οικονομικής διακυβέρνησης.

Περίγραμμα μαθήματος

Α/α	Θεματική ενότητα
1.	Ευρωπαϊκός Χώρος και Ευρωπαϊκοί Θεσμοί Γεωγραφία – Ιστορία – Δομή –Μέθοδοι ενοποίησης – Στόχοι
2.	Βαθμοί ολοκλήρωσης και αρμοδιότητες – κάθετη κατανομή αρμοδιοτήτων Μέθοδοι/βαθμίδες συνεργασίας – κατανομή – άσκηση – ανάσχεση/επέκταση – αξιακό σύστημα αρμοδιοτήτων τ
3.	Όργανα της ΕΕ – οριζόντια κατανομή αρμοδιοτήτων Βασικά/επικουρικά όργανα - Σύνθεση – Βασικές λειτουργίες
4.	Όργανα της ΕΕ – οριζόντια κατανομή αρμοδιοτήτων Βασικά/επικουρικά όργανα - Σύνθεση – Βασικές λειτουργίες
5.	Νομοθετικές διαδικασίες Αναθεώρηση Συνθηκών - Νομοθετικές διαδικασίες – Ρόλος Εθνικών κοινοβουλίων, κοινωνίας πολιτών κτλ – Το ζήτημα του δημοκρατικού ελλείμματος
6.	Πηγές του δικαίου της ΕΕ Άγραφες – γραπτές – άτυπες
7.	Προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων Ο Χάρτης της ΕΕ – Η ΕΣΔΑ – Οι γενικές αρχές δικαίου ΕΕ Τα θεμελιώδη δικαιώματα ως σπαθί/ως ασπίδα για την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ
8.	Υπεροχή και άμεση εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ Άμεση εφαρμογή κάθετη/οριζόντια – ειδικά για τις οδηγίες πριν/μετά το πέρας της προθεσμίας προσαρμογής – Σύμφωνη ερμηνεία – Αποζημίωση
9.	Κοινότητα δικαίου – αποτελεσματική ένδικη προστασία Οι Πράσινοι – Heylens – Δημόσιες Συμβάσεις – Οδηγία για τις Υπηρεσίες – Kadi - Factortame – Unibet
10.	Έλεγχος της δράσης των Οργάνων της ΕΕ Εξωδικαστικά: ΕυρΚοιν – Διαμεσολαβητής – Επιτροπή - ΕλΣυν Δικαστικά: Αίτηση ακύρωσης – προσφυγή παράλειψης – ένσταση παρανομίας – Εξωσυμβατική ευθύνη της

11. Έλεγχος της δράσης των ΚΜ
Άμεσος : προσφυγή σε παράβαση
Έμμεσος: προδικαστική παραπομπή

12. ΟΝΕ κριτήρια σύγκλισης – Σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης – διαδικασίες υπέρβασης – μηχαν διάσωσης – νέα οικονομική διακυβέρνηση

13. Ανακεφαλαίωση - Συμπεράσματα – Αξιολόγηση του μαθήματος

Μαθησιακοί στόχοι:
Το μάθημα απευθύνεται σε φοιτητές/τριες που δεν έχουν προηγούμενη γνώση του τι είναι και πως λειτουργεί η ΕΕ και φιλοδοξία του είναι να καλύψει το κενό αυτό. Στόχο έχει την εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τα βασικά Όργανα και τις βασικές λειτουργίες της ΕΕ. Στο τέλος του εξαμήνου οι φοιτητές/τριες αναμένεται να έχουν αποκτήσει τις βασικές γνώσεις ώστε να μπορούν να εκφέρουν μια ενημερωμένη γνώμη για την στοχοθέτηση, τη λειτουργία και την αποτελεσματικότητα της ΕΕ. Ειδικότερα, θα γνωρίζουν ποια είναι τα Όργανα της ΕΕ, ποια έχουν αποφασιστική και ποια συμβουλευτική αρμοδιότητα, ποια είναι διακυβερνητικά και ποια ομοσπονδιακά. Επ αφορμή των Οργάνων και της εξέλιξής τους καθώς και της εν γένει εξέλιξης της ΕΕ, θα εξηγηθεί η δυναμική της ενοποιητικής διαδικασίας. Περαιτέρω, θα έχουν μια εικόνα των μέσων που διαθέτει ο ευρωπαίος πολίτης προκειμένου να διασφαλίσει τα δικαιώματά που απορρέουν από την ΕΕ, τόσο απέναντι στις εθνικές διοικήσεις όσο και απέναντι στα ίδια τα Όργανα της ΕΕ. Οι γνώσεις αυτές θα τους επιτρέψουν στη συνέχεια του προγράμματος σπουδών τους να στραφούν σε επί μέρους ζητήματα σχετικά με τις πολιτικές της ΕΕ.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις – Συμμετοχή στο μάθημα.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Οι διαφάνειες του μαθήματος σε μορφή Power Point είναι αναρτημένες στην ιστοθέση https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05119/
- Καλαβρός, Γ.Ε. & Γεωργόπουλος, Θ., 2010. *Το δίκαιο της ΕΕ*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Πλιάκος, Α., 2012. *Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Θεσμικό και Ουσιαστικό Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Προαιρετική
Ελληνική

- Χριστιανός, Β., 2010. *Εισαγωγή στο δίκαιο της ΕΕ*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.
- Στεφάνου, Κ. & Καταπόδης, Γ. (επ.) 2008. *Οι Ευρωπαϊκές Συνθήκες μετά την αναθεώρηση της Λισσαβόνας*. Αθήνα-Κομοτηνή: εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα.
- Στεφάνου, Κ., 2002. *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση*, τόμος Α. Αθήνα-Κομοτηνή: εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα.
http://www.europa.eu

Ξενόγλωσση

- Craig, P. and de Burca, G. 2011. *EU Law. Texts, Cases and Materials*. Oxford: Oxford University Press.

ΓΥ4 ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Γ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Μαρία Πετμεζίδου, Καθηγήτρια - Περικλής Πολυζωίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/
e-mail: mpetmes@socadm.duth.gr, ppolyzoi@socadm.duth.gr
web-site: http://utopia.duth.gr/~mpetmes

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα εξετάζει τις κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις στα ζητήματα κοινωνικο-οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής αλλαγής που αναπτύχθηκαν από τα μέσα του 20ου αιώνα και μετά υπό το πρίσμα διαφόρων επιστημονικών εξειδικεύσεων. Εμβαθύνει στις βασικές έννοιες και αναλυτικές προοπτικές σχετικά με την παγκοσμιοποίηση και τις επιδράσεις της στο εθνικό και τοπικό επίπεδο, καθώς και στα κύρια αναλυτικά εργαλεία για την ερμηνεία της σημερινής οικονομικής κρίσης σε συνάρτηση με τη δυναμική της «κοινωνίας των πολιτών».
Το μάθημα αποτελείται από τρεις θεματικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα επικεντρώνεται στα ζητήματα κοινωνικο-οικονομικής, πολιτικής, πολιτιστικής μεταβολής και παγκόσμιας αναδιάρθρωσης κατά τη μεταπολεμική περίοδο. Εξετάζεται ένα ευρύ φάσμα θεωριών και προσεγγίσεων με εμπειρική επικέντρωση στις «αναπτυγμένες» και «αναπτυσσόμενες» χώρες. Αναλύονται διεξοδικά οι θεωρητικές καταβολές, τα μεθοδολογικά εργαλεία και η ευρύτερη προβληματική που χαρακτηρίζουν: (α) διάφορες εκδοχές της «θεωρίας του εκσυγχρονισμού», της «θεωρίας της εξάρτησης» και της προοπτικής του «παγκόσμιου συστήματος»· (β) τον διάλογο, στο χώρο των κοινωνικών επιστημών, γύρω από τον βιομηχανισμό και τον «μεταβιομηχανισμό», τον «φορντισμό» και τον μεταφορντισμό», την «νεωτερικότητα» και τη «μετανεωτερικότητα»· και (γ) τις σύγχρονες οπτικές της «παγκοσμιοποίησης».
Η δεύτερη ενότητα εξετάζει βασικές παραμέτρους της νεοφιλελεύθερης πολιτικής κατά τις τελευταίες δεκαετίες, με έμφαση στη διευρυνόμενη ανισότητα και την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Το ερώτημα αν υφίσταται αντιστάθμισμα ανάμεσα στην οικονομική αποτελεσματικότητα και την ισότητα αποτελεί κεντρικό ζήτημα διερεύνησης. Υπό το πρίσμα των προσεγγίσεων που ανάπτυξαν ο J. Stiglitz και ο P. Krugman, εξετάζονται οι κύριες παράμετροι της σημερινής κρίσης, η διευρυνόμενη κοινωνικο-οικονομική ανισότητα, οι επιπτώσεις της κρίσης στην ανεργία των νέων (ιδιαίτερα στη Νότια Ευρώπη), και οι προοπτικές για μια «νέα κοινωνική συμφωνία».
Η τρίτη ενότητα εμβαθύνει στην έννοια της «κοινωνίας των πολιτών». Εξετάζοντα διάφορες προοπτικές για το ρόλο της «κοινωνίας των πολιτών» στην αναπτυξιακή διαδικασία σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, με έμφαση στη σημερινή συγκυρία της κρίσης (ιδιαίτερα στην Ευρωπαϊκή περιφέρεια).

Περίγραμμα μαθήματος:
Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις (και σεμιναριακές ασκήσεις) κατά τις 13 εβδομάδες διδασκαλίας.

1. Εισαγωγή (βασικές έννοιες & κλασικοί θεωρητικοί)
2. Σχολή του εκσυγχρονισμού και η κριτική από τη σκοπιά της σχολής της εξάρτησης
3. Παγκόσμιο σύστημα, παγκοσμιοποίηση και κοινωνική αλλαγή
4. Μεταβιομηχανισμός και μεταφορντισμός
5. Αλλαγές στην κοινωνική δομή, κοινωνικός πλουραλισμός και μετανεωτερικότητα
6. Η παγκόσμια οικονομική κρίση: αιτίες και επιπτώσεις
7. Η διεύρυνση της ανισότητας
8. Οι προτάσεις των J. Stiglitz και P. Krugman
9. Κρίση και ανεργία των νέων
10. Κοινωνία πολιτών: θεωρητική συγκρότηση και ιστορική ανάδρομη
11. Κοινωνία πολιτών και αναπτυξιακή διαδικασία
12. Ο σύγχρονος διάλογος για την κοινωνία πολιτών
13. Σύνοψη

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος αυτού οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν αποκτήσει τις παρακάτω γνώσεις και ικανότητες:

- Να είναι σε θέση να αναπτύξουν «ενημερωμένο σχολιασμό» των κυριότερων προσεγγίσεων στα ζητήματα της κοινωνικο-οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής αλλαγής, και να έχουν εμπεδώσει τις θεωρητικές βάσεις στις οποίες εδράζονται οι προσεγγίσεις αυτές.
- Να έχουν εξοικειωθεί με τα ζητήματα της δυναμικής της αλλαγής αναφορικά με επιμέρους θεσμικά πεδία (κοινωνικό κράτος, αγορά εργασίας κ.λπ.), και να έχουν αποκτήσει καλή γνώση των αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στις αλλαγές στο μακρο- και μικρο-επίπεδο.
- Να έχουν αποκτήσει την ικανότητα σύνταξης γραπτής εργασίας και προφορικής παρουσίασης.

Αξιολόγηση:

(1) Γραπτές εξετάσεις
(2) Εκπόνηση εργασίας (περίπου 1500 λέξεων) και προφορική παρουσίαση
(3) Μικρής κλίμακας ασκήσεις στην τάξη (σύντομος σχολιασμός θεμάτων)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Hall, S., Held, D. και McGrew, A. επιμ., 2003. *Η νεωτερικότητα σήμερα. Οικονομία, κοινωνία, πολιτική, πολιτισμός*. Αθήνα: Σαββάλας (1992).
- Krugman, P., 2012. *Τέλος στην ύφεση τώρα*. Αθήνα: Πόλις.
- Stiglitz, J., 2012. *Το τίμημα της ανισότητας*. Αθήνα: Εκδ. Παπαδόπουλος.
- Πετμεζίδου, Μ., επιμ., 1996. *Σύγχρονη κοινωνιολογική θεωρία. Τόμος Ι*. Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Επίσης:

- Πετμεζίδου, Μ., 2005. *Η σύλληψη της κοινωνικής μεταβολής από τους κλασικούς θεωρητικούς - Σύγχρονες θεωρίες για την κοινωνική μεταβολή και ανάπτυξη*. Σημειώσεις μαθήματος (βλ. ιστοσελίδα μαθήματος)

Και

- Διαφάνειες μαθήματος (βλ. ιστοσελίδα μαθήματος)

Προαιρετική

Ελληνόγλωσση

- Αργείτης, Γ., επιμ. 2005. *Οικονομικές αλλαγές και κοινωνικές αντιθέσεις στην Ελλάδα. Οι προκλήσεις στις αρχές του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Δαρδανός, Τυπωθύτω.
- Askenazy, P. και Cohen, D., 2010. *Οικονομική κρίση: αίτια και προοπτικές*. Αθήνα: Πόλις.
- Baran, P., 1977. *Η πολιτική οικονομία της ανάπτυξης*. Αθήνα: Κάλβος (1957).
- Bauman, Z., 2002. *Η εργασία, ο καταναλωτισμός και οι νεόπτωχοι*. Αθήνα: Μεταίχμιο (1998).
- Bauman, Z., 2005. *Σπαταλημένες ζωές*. Αθήνα: Κατάρτι.
- Bauman, Z., 2008. *Ρευστοί καιροί. Η ζωή την εποχή της αβεβαιότητας*. Αθήνα: Μεταίχμιο (2007).
- Beck, U., 1999. *Τι είναι παγκοσμιοποίηση; Λανθασμένες αντιλήψεις και απαντήσεις*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Βεργόπουλος, Κ., 1999. *Παγκοσμιοποίηση. Η μεγάλη χίμαιρα*. Αθήνα: Νέα Σύνορα.
- Βεργόπουλος, Κ., Μουζέλης, Ν., Τσουκαλάς, Κ., Χαραλάμπης, Δ., Irwin, G., Masisni, J., Salama, P., Sidicaro, R. και Rouquie, A., 1985. *Το κράτος στον περιφερειακό καπιταλισμό*. Αθήνα: Εξάντας.
- Βεργόπουλος, Κ., Βατικιώτης, Λ., Λαπαβίτσας, Κ., Μαυρουδέας, Σ., Τόλιος, Γ., Γκίβαλος, Μ.Α., Κουζής, Γ., Ζέρβας, Μ. και Παπακωνσταντίνου, Π., 2010. *Ο χάρτης της κρίσης: το τέλος της αυταπάτης*. Αθήνα: Τόπος.
- Bonefeld, W. και Holloway, J., επιμ. 1993. *Μεταφορντισμός και κοινωνική μορφή*. Αθήνα: Εξάντας (1991).
- Drucker, P.F., 1996: *Μετακαπιταλιστική κοινωνία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Giddens, A., 1998: *Ο τρίτος δρόμος*. Αθήνα: Πόλις, Αθήνα.
- Giddens, A., 2001: *Οι συνέπειες της νεωτερικότητας*. Αθήνα: Κριτική (1990).
- Giddens, A., 2002: *Ο κόσμος των ραγδαίων αλλαγών*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Gorz, A., 1986: *Αντίο προλεταριάτο*. Αθήνα: Νέα Σκέψη (1980).
- Gorz, A., 1999: *Η αθλιότητα του σήμερα και η προοπτική του αύριο*. Αθήνα: Νέα Σύνορα (1997).
- Harvey, D.W., 2009. *Η κατάσταση της μετανεωτερικότητας*. Αθήνα: Μεταίχμιο (1989).

- Κονδύλης, Π., 2011. *Οι αιτίες της παρακμής της σύγχρονης Ελλάδα. Η καχεξία του αστικού στοιχείου στη νεοελληνική κοινωνία και ιδεολογία*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Κονιόρδος, Σ., επιμ., 2010. *Κοινωνικό κεφάλαιο. Εμπιστοσύνη και κοινωνία των πολιτών*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Krugman, P., 2009. *Η κρίση του 2008 και η επιστροφή των οικονομικών της ύφεσης*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Lipietz, A., 1990. *Αυταπάτες και θαύματα. Προβλήματα περιφερειακού καπιταλισμού*. Αθήνα: Εξάντας (1985).
- Λυμπεράκη, Α., 1991. *Ευέλικτη εξειδίκευση? Κρίση και αναδιάρθρωση στη μικρή βιομηχανία*. Αθήνα: Gutenberg.
- Martinussen, J. 2007. *Κοινωνία, κράτος, αγορά. Θεωρίες της ανάπτυξης*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Μουζέλης, Ν., 1978. *Νεοελληνική κοινωνία: όψεις υπανάπτυξης*. Αθήνα: Εξάντας.
- Μουζέλης, Ν., 1988: Σκέψεις γύρω από την κρίση της κοινωνιολογίας της ανάπτυξης. *Σύγχρονα Θέματα*, 24, σελ. 46-58.
- Μουζέλης, Ν., 1992. *Μεταμαρξιστικές προοπτικές για μια νέα πολιτική οικονομία και κοινωνιολογία*. Αθήνα: Θεμέλιο (1990).
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή, Μ., 1984. Προσεγγίσεις στο θέμα της υπανάπτυξης του ελληνικού κοινωνικού σχηματισμού. *Σύγχρονα Θέματα*, 22, σελ. 13-29.
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή, Μ., 1986. Προβλήματα ορισμού των κοινωνικών τάξεων: εργασιακή διαδικασία, επαγγελματικές κατηγορίες και νέα μεσαία στρώματα. *Σύγχρονα Θέματα*, 26, σελ. 33-42.
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή, Μ., 1987. *Κοινωνικές τάξεις και μηχανισμοί κοινωνικής αναπαραγωγής*. Αθήνα: Εξάντας.
- Πετμεζίδου, Μ., 2004. Ο διάλογος για την παγκόσμια φτώχεια. Στο: Μ. Πετμεζίδου και Χ. Παπαθεοδώρου, επιμ. *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός*. Εξάντας, Αθήνα, σελ. 29-86.
- Πετμεζίδου, Μ., 2012. Η συμβολή της Κ. Κασιμάτη στη μελέτη της κοινωνικής κινητικότητας. Στο: Μ. Θανοπούλου, Μ. Πετμεζίδου και Μ. Στρατηγάκη επιμ. *Όψεις κοινωνικής δυναμικής. Μελέτες χαριστήριες στην Κούλα Κασιμάτη*. Αθήνα: Gutenberg.
- Πετμεζίδου, Μ. και Τσουλουβής, Λ., 1990α. Όψεις κρατικού προγραμματισμού στην Ελλάδα: ιστορική συνέχεια και οι επιπτώσεις της κρίσης. Στο: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, *Οι λειτουργίες του κράτους σε περίοδο κρίσης: θεωρία και ελληνική εμπειρία*. Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, σελ. 288-301.
- Πετμεζίδου, Μ. και Τσουλουβής, Λ., 1990β. Τεχνολογική αλλαγή και ανάπτυξη. Στο: Κ. Χατζημιχάλης, επιμ. *Περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική*. Αθήνα: Εξάντας, σελ. 240-248.
- Rifkin, J., 1996. *Το τέλος της εργασίας και το μέλλον της*. Αθήνα: Νέα Σύνορα, (1995).
- Sassen, S., 2001. *Χωρίς έλεγχο; Η εθνική κυριαρχία, η μετανάστευση και η ιδιότητα του πολίτη την εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο (1996).
- Sassen, S., 2011. *Κοινωνιολογία της παγκοσμιοποίησης*. Αθήνα: Μεταίχμιο (2007).
- Scott, A., 1988. Ευέλικτα συστήματα παραγωγής και περιφερειακή ανάπτυξη: η ανάδυση νέων βιομηχανικών χώρων στη Βόρεια Αμερική και τη Δυτική Ευρώπη. Στο: Κ. Χατζημιχάλης, επιμ. *Περιφερειακή ανάπτυξη και πολιτική*. Αθήνα: Εξάντας, σελ. 199-210.
- Stiglitz, J., 2011. *Ο θρίαμβος της απληστίας*. Αθήνα: Εκδ. Παπαδόπουλος (2010).
- Τάτσης, Ν.Χ., 2004. *Νεωτερικότητα και κοινωνική αλλαγή. Κοινωνιολογικές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Νήσος.
- Touraine, A., 2011. *Μετά την κρίση. Από την κυριαρχία των αγορών στην αναγέννηση της οικονομίας*. Αθήνα: Μεταίχμιο (2010).
- Τσουκαλάς, Κ., 1985. Πολυσθενείς φορείς και ταξικές σχέσεις στο σύγχρονο καπιταλισμό. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 56, σελ. 3-19.
- Τσουκαλάς, Κ., 1986. *Κράτος, κοινωνία και εργασία στη μεταπολεμική Ελλάδα*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Φωτόπουλος, Τ., 1985. *Εξαρτημένη ανάπτυξη: η ελληνική περίπτωση*. Αθήνα: Εξάντας.

Αγγλόγλωσση

- Anheier, H., 2004. *A dictionary of civil society, philanthropy and the third sector*. London: Routledge.
- Anheier, H., 2013. *Civil society: measurement, evaluation, policy*. London: Earthscan.
- Atkinson, W., 2007. Beck, individualization and the death of class: a critique. *British Journal of Sociology*, 58(3), pp. 349-366.
- Beck, U. and Beck-Gernsheim, E., 2002. *Individualization: institutionalized individualism and its social and political consequences*. London: Sage.

- Beck, U., 1992. *Risk society. Towards a new modernity*. London: Sage.
- Beck, U., 2007. Beyond class and nation: reframing social inequalities in a globalizing world? *British Journal of Sociology*, 58(4), pp. 679-705.
- Chase-Dunn C. and Babones S.J., eds 2006. *Global social change: historical and comparative perspectives*. Baltimore, MD: John Hopkins University Press.
- Chossudovsky, M., 1997. *The globalization of poverty*. London: Zed Books.
- Crook, S., Pakulski, J and Waters, M., 1992. *Postmodernization: change in advanced society*. London: Sage.
- Deacon, B., 2007. *Global social policy*. London: Sage.
- Edwards, M., 2013. *Civil society*. Cambridge: Polity Press.
- Furlong, A. and Cartmel, F., 2007. *Young people and social change: new perspectives* (second edition). Maidenhead: Open University Press / McGraw-Hill (1997).
- Goldthorpe J., 2002. Globalisation and social class. *West European Politics*, 25(3), pp. 1-28.
- Harvey, D.W., 2010. *The enigma of capital and the crisis of capitalism*. Oxford: Oxford University Press.
- Herbert, D., 2003. *Religion and civil society: rethinking public religion in the contemporary world*. Hampshire: Ashgate.
- Keane, J., 2013. *Civil society: old images, new visions*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Kirk, J., 2007. *Class, culture and social change: on the trail of the working class*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave.
- Lash, S. and Urry, J., 1987. *The end of organized capitalism*. Cambridge: Polity Press.
- MacDonald R., 2011. Youth transitions, unemployment and underemployment. Plus ça change, plus c'est la même chose. *Journal of Sociology*, 47(4), pp. 427-444.
- Martinussen, J., 1997. *Society, state and market: a guide to competing theories and development*. London: Zed.
- Noble, T., 2000. *Social theory and social change*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave.
- Pakulski, J. and Waters M. (1996) *The death of class*. London: Sage.
- Perrons, D. 2004. *Globalization and social change: people and places in a divided world*. London: Routledge.
- Petmesidou, M., 2011. The crisis, the middle classes and social welfare in Greece. Paper presented at the SEESOX (University of Oxford) Conference on "Whose crisis? Greece's politics, economics and society in an era of uncertainty" (Oxford, 27-28 March 2011). Available electronically at: http://www.sant.ox.ac.uk/seesox/whosecrisisarticles%20and%20papers.html [Accessed on 15 January 2013].
- Petmesidou, M., 2011. What future for the middle classes and "inclusive solidarity" in South Europe (a short note). *Global Social Policy*, 11(2-3), pp. 225-227. Available electronically at: http://gsp.sagepub.com/content/11/2-3.toc [Accessed on 20 June 2012].
- Schmidt, J.D., and Hersh, J., eds, 2000. *Globalization and social change*. London: Routledge.

ΓΥ3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Σεβαστή Χατζηφωτίου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/chatzifotiou.shtml
e-mail: schatzif@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Σκοπός του μαθήματος είναι πρώτον: η εξοικείωση των φοιτητών με το θεωρητικό και το μεθοδολογικό υπόβαθρο της ποιοτικής έρευνας με έμφαση τη σχέση της τελευταίας με τη διαμόρφωση μιας ορθολογικής και προσανατολισμένης στις ανάγκες των πολιτών κοινωνικής πολιτικής σε διάφορα πεδία (εθνικό, τοπικό, κοινοτική φροντίδα, οργανώσεις υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες) και δεύτερον: η διερεύνηση των βασικών μεθόδων ποιοτικής έρευνας οι οποίες χρησιμοποιούνται στην εκτίμηση αναγκών των συμμετεχόντων στην έρευνα, στη μελέτη ταυτότητας, στην ανάλυση του κοινωνικού προφίλ και του πολιτισμικού περιεχομένου κοινοτήτων, και στην μελέτη των αναγκών των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων ειδικότερα. Για τη θεωρητική υποστήριξη του μαθήματος θα εξεταστούν σημαντικά ζητήματα που αφορούν στον πολύσημο χαρακτήρα της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, και παράλληλα για την πρακτική εκμάθηση ερευνητικών μεθόδων ποιοτικής έρευνας θα παρουσιαστούν παραδείγματα εφαρμογών σε διάφορα πεδία δίνοντας έμφαση σε μοντέλα έρευνας με συμμετοχικό και ενδυναμωτικό χαρακτήρα.

Περιγραφή Μαθήματος:
Θεματικές ενότητες

1. Εννοιολογικά ζητήματα: ποιοτική έρευνα, μέθοδος, τεχνική, μεθοδολογία, εργαλείο έρευνας.
2. Θεωρίες και είδη ποιοτικής έρευνας – Περιγραφική, επιτόπια, έρευνα παρέμβασης, έρευνα πρακτικής, έρευνα εκτίμησης αναγκών, έρευνα αξιολόγησης, έρευνα αποτίμησης της παρέμβασης, κλπ
3. Ζητήματα σχεδιασμού και εφαρμογής της ποιοτικής έρευνας: Τυπολογίες προσεγγίσεων. Έρευνα δράσης και ενδυναμωτικές πρακτικές.
4. Κοινωνικές ανάγκες και προτεραιότητες στο σχεδιασμό κοινωνικής πολιτικής.
5. Ποιοτικές έρευνες, επιστημολογία και φιλοσοφία: φαινομενολογία, εθνομεθοδολογία, ψυχανάλυση, υπαρξισμός.
6. Συνδυασμοί προσεγγίσεων ποιοτικών ερευνών. Μέθοδοι συλλογής δεδομένων, σχεδιασμός και εφαρμογή έρευνας.
7. Ποιοτική έρευνα σε ευαίσθητα ζητήματα – Ζητήματα Ηθικής και δεοντολογίας στην ποιοτική έρευνας – Αξιοπιστία – Εγκυρότητα - Απόρρητο
8. Μέθοδοι ποιοτικής έρευνας: Εις βάθος συνέντευξη, μελέτη περίπτωσης, συμμετοχική παρατήρηση, έρευνα δράση, Τεκμήρια, Ομάδες εστίασης, βιογραφική αφηγηματική προσέγγιση.
9. Μέθοδοι ανάλυσης, ανάλυση περιεχομένου, ανάλυση λόγου (discourse analysis), η ποιητική και η ρητορική διάσταση στον αφηγηματικό λόγο.
10. Κατασκευή οδηγού συνέντευξης – (Εργαστήριο)
11. Role-playing με ερευνητή/τρια – ερωτώμενο/η – (Εργαστήριο)
12. Επανάληψη και προετοιμασία για τις εξετάσεις.

Μαθησιακοί στόχοι:

- Η κατανόηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα και των στόχων της επιστημονικής έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες
- Η κατανόηση και ανάλυση των βασικών θεωρητικών μεθοδολογικών προσεγγίσεων στην ποιοτική έρευνα
- Η παρουσίαση και ανάλυση των βασικών εργαλείων, τεχνικών και μεθόδων ποιοτικών ερευνών
- Η εξάσκηση των φοιτητών ούτως ώστε να μπορούν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν μια κοινωνική ποιοτική έρευνα μόνοι τους.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Μία προαιρετική εργασία (+20%)

Βιβλιογραφία

- Ιωσηφίδης, Θ., 2008. *Ποιοτικές Μέθοδοι Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Καλλινικάκη, Θ., 2010. (Επιμ.) *Ποιοτικές Μέθοδοι στην Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας.* Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.
- Ίλιτς, Ι., 1999. *Για τις ανάγκες του ανθρώπου σήμερα*. Αθήνα: Εκδόσεις Νησίδες.
- Ρήγα, Α. Β., και Μπεχράκης Θ., 1991. *Μαρία Τ. Ιστορία Ζωής, Ψυχοβιογραφική προσέγγιση*. Αθήνα: Εκδόσεις Μαυρομάτη.
- Τσιώλης, Γ., 2006. *Ιστορίες ζωής και βιογραφικές αφηγήσεις. Η βιογραφική προσέγγιση στην κοινωνιολογική ποιοτική έρευνα..* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Cresswell, J. W., 1998. *Qualitative Inquiry and Research Design, Choosing among Five Tradition.* London: Sage Publications.
- Padget, D., 1998. *Qualitative Methods in Social Work Research: Challenges and Reward.* California: Sage Publications.
- Percy-Smith, J., 1996. *Needs Assessment in Public Policy*. Buckingham: Open University Press.
- Silverman, D., 1997. *Qualitative Research, Theory Method and Practice*. London: Sage Publication.
- Symon, G., & Cassell, C., 1998. *Qualitative Methods and Analysis in Organizational Research*. Sage: London.
- Witkin, B., and Altschuld, J. W., 1995. *Planning and conducting needs assessment: A practical Guide.* London: Sage Publication.

ΒΥ3 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χρήστος Μορφακίδης, Λέκτορας
Βιογραφικό Σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Morfakidis.shtml
e-mail: cmorfaki@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/c4.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση των συνταγματικών κανόνων που ρυθμίζουν την οργάνωση και τη λειτουργία της έννομης πολιτειακής τάξης.
Με το μάθημα επιχειρείται η παρουσίαση των οργανωτικών βάσεων του πολιτεύματος και η λειτουργία των άμεσων οργάνων του Κράτους και συγκεκριμένα, του εκλογικού σώματος, της Βουλής, του Προέδρου της Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης, ενώ επίσης εξετάζεται το συνταγματικό πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης και η οργάνωση των δικαστηρίων.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΕΣ ΒΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ
- Η δημοκρατική αρχή στο ισχύον Σύνταγμα
- Η σχέση της δημοκρατικής αρχής με το αντιπροσωπευτικό σύστημα
- Η αρχή της διάκρισης των εξουσιών
- Η κοινοβουλευτική αρχή
- Η αρχή του κράτους δικαίου
- Η αρχή του κοινωνικού κράτους

II. ΤΑ ΑΜΕΣΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
- Το Εκλογικό Σώμα
- Η Βουλή
- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας
- Η Κυβέρνηση
- Η Δικαστική εξουσία

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να περιγράφουν το περιεχόμενο και τη λειτουργία των οργανωτικών βάσεων του πολιτεύματος – θεμελιωδών συνταγματικών αρχών.
(β) Να κατανοούν την διαλεκτική σχέση μεταξύ των ως άνω αρχών.
(γ) Να γνωρίζουν την σύνθεση και τις αρμοδιότητες των αμέσων οργάνων του Κράτους.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Χρυσανθάκης, Χ., 2007. *Εισηγήσεις Συνταγματικού Δικαίου*. Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη
- Σπυρόπουλος, Φ., 2006. *Εισαγωγή στο Συνταγματικό δίκαιο*. Α΄ Έκδοση. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις: Αντ. Σάκκουλα

Προαιρετική
- Μαυριάς, Κ., 2000. *Συνταγματικό δίκαιο*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις: Αντ. Σάκκουλα
- Χρυσόγονος, Κ., 2003. *Συνταγματικό δίκαιο*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις: Σάκκουλα

ΑΕ22 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Σωτήριος Σέρμπος, Επίκουρος Καθηγητής - Βασίλειος Χατζόπουλος, Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Sermpos.shtml
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Chatzopoulos.shtml
e-mail: sermpos@socadm.duth.gr - vasshatz@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/polsci/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η ανάλυση, στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης, των ραγδαίων γεωπολιτικών αλλαγών που επήλθαν ως απόρροια του συστημικού *annus mirabilis* 1989 και του τέλους του Ψυχρού Πολέμου. Ανάμεσα στα ζητήματα που αναπτύσσονται περιλαμβάνονται οι τάσεις διάσπασης και αποδόμησης κρατών εξαιτίας εθνοτικών συγκρούσεων αλλά και οι μηχανισμοί - διαδικασίες περιφερειακής συνεργασίας των χωρών της περιοχής. Πέρα από την εξωτερική πολιτική και τις στρατηγικές προτεραιότητες των κρατικών δρώντων, έμφαση αποδίδεται στο ρόλο διεθνών οργανισμών (ΕΕ, ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, ΟΑΣΕ) ως προς την αντιμετώπιση ενός πλέγματος ζητημάτων ασφάλειας με οριζόντιο χαρακτήρα που συνεχίζουν να προσδιορίζουν τον συγκεκριμένο γεωγραφικό χώρο. Σε αυτό το σύνθετο στρατηγικό περιβάλλον, που βρίσκεται υπό διαμόρφωση μέχρι και σήμερα, εξετάζεται και αποτιμάται ο παρεμβατικός ρόλος της ΕΕ, τόσο στην περίπτωση των χωρών της Βαλκανικής όσο και της Τουρκίας.

Περίγραμμα μαθήματος:
- ✓ Το τέλος του κομμουνισμού και η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας
- ✓ Το πρόβλημα του Κοσσόβου και το Μακεδονικό
- ✓ Οικονομικές εξελίξεις και μεταρρυθμίσεις στη ΝΑ Ευρώπη: Προβλήματα ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού
- ✓ Η Βαλκανική διάσταση της Ελληνικής Εξωτερικής Πολιτικής: Πολιτικές και οικονομικές διαστάσεις
- ✓ Η πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ και η ευρωπαϊκή προοπτική των Δυτικών Βαλκανίων
- ✓ Η ρωσική εξωτερική πολιτική στη ΝΑ Ευρώπη
- ✓ Το Κυπριακό πρόβλημα
- ✓ Η ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας
- ✓ Η ΝΑ Ευρώπη ως ενεργειακός κόμβος: Επιδράσεις στην περιφερειακή και ευρωπαϊκή ασφάλεια

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
- ✓ Να αντιλαμβάνονται και να αξιολογούν τις αλλαγές που επήλθαν στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης εξαιτίας της διάλυσης της Γιουγκοσλαβία, μέσω της ανάδυσης νέων κρατών, της ενταξιακής διαδικασίας της ΕΕ και της διεύρυνσης του ΝΑΤΟ.
- ✓ Να αποτιμούν τον ρόλο της Ελλάδας και τον αντίκτυπο του διεθνούς παράγοντα στη διαμόρφωση της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης.
- ✓ Να κατανοούν τις διασυνδέσεις και την αλληλεπίδραση μεταξύ εθνικών και διακυβερνητικών δρώντων (ΗΠΑ, Ρωσία, ΝΑΤΟ, ΟΗΕ, ΕΕ)
- ✓ Να αναλύουν τα ζητήματα ασφάλειας που εξακολουθούν να απειλούν την περιφερειακή σταθερότητα.
- ✓ Να προχωρούν σε μια κριτική αποτίμηση του ρόλου που διαδραματίζει η ΕΕ στη ΝΑ Ευρώπη.

Αξιολόγηση:
- Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (50%)
- Γραπτή εργασία & παρουσίαση (50%)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Αρμακόλας, Ι. & Ντόκος, Θ. (επιμ.), 2010. *Από τα Βαλκάνια στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Προκλήσεις κα προοπτικές στον 21ο αιώνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.
- Καιρίδης, Δ., 2013. *Βαλκανική Ασφάλεια*: *Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.
- Γιαλλουρίδης, Χ., 2010. *Μετακεμαλισμός*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.

Προαιρετική

- Βερέμης Θ., 2008. *Βαλκάνια: Από τον 19ο ως τον 21ο Αιώνα, Δόμηση και Αποδόμηση Κρατών,* 6η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Ντόκος, Θ. & Πιέρος, Φ. (επιμ.), 2000. *Τα Βαλκάνια μετά τον πόλεμο του Κοσσυφοπεδίου*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης.
- Mazower, M., 2004. *Τα Βαλκάνια*. 7η έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Γρηγοριάδης, Ι., 2011. *Η Πρόκληση του Εξευρωπαϊσμού. Τουρκική Πολιτική Κουλτούρα και Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη
- Τσάκωνα, Π. (επιμ.), 2003. *Σύγχρονη Ελληνική Εξωτερική Πολιτική: Μια Συνολική Προσέγγιση*, τόμος Β΄. Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.
- Βαληνάκης, Γ. (επιμ.), 2010. *Ελληνική Εξωτερική και Ευρωπαϊκή Πολιτική 1990-2010.* Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρη.
- Χουλιάρας, Α. & Τζιφάκης, Ν. (επιμ.), 2007. *Η Διεθνής Αναπτυξιακή Βοήθεια στα Βαλκάνια: Οι Αντιφάσεις της Γενναιοδωρίας.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Πρεβελάκης, Γ. & Στυλιανός, Ν., 2009. *Τα Βαλκάνια: Πολιτισμοί και Γεωπολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Libro.

ΑΕ29 ΠΟΙΝΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΤΥΠΙΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Γ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Σοφία Βιδάλη, Καθηγήτρια - Νικόλαος Κουλούρης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Bidali.pdf,
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Koulouris.shtml
e-mail: sophievidali@yahoo.gr, svidali@socadm.duth.gr - nkoulour@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/
e-class: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05176/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος

Αντικείμενο του μαθήματος είναι το ποινικό φαινόμενο: δηλαδή, η εξέταση της πορείας, των όρων και των διαδικασιών εγκληματοποίησης και στη συνέχεια η εξέταση των βασικών αρχών και στοιχείων του Ποινικού Δικαίου και του συστήματος απονομής Δικαιοσύνης. Εξετάζονται οι βασικές θεωρήσεις, η συγκρότηση, οι αρχές και η λειτουργία του ποινικού φαινομένου, μέσα από μία σύνθεση εγκληματολογικών θεωρήσεων και βασικών αρχών του ποινικού δικαίου και ως εκ τούτου το μάθημα έχει διεπιστημονικό χαρακτήρα.

Στο πλαίσιο αυτό οι άτυποι κανόνες και η αποκλίνουσα ή παρεκκλίνουσα ή έκτροπη συμπεριφορά (deviance), η συσχέτισή της με τον λεγόμενο κοινωνικό έλεγχο (τους τυπικούς και άτυπους μηχανισμούς επιβολής κανόνων), οι όροι τυποποίησης των ανεπιθύμητων ή επιβλαβών συμπεριφορών ως εγκλημάτων (εγκληματοποίηση) και οι κανόνες ποινικής αντίδρασης στο έγκλημα αποτελούν κύριους άξονες του μαθήματος.

Περίγραμμα μαθήματος

Το μάθημα διαρθρώνεται σε τρεις κύριες ενότητες.

Στην πρώτη εισαγωγική ενότητα εξετάζεται η έννοια, οι σημασίες και οι διαστάσεις του όρου απόκλιση / εκτροπή (deviance), οι θεωρίες που έχουν διατυπωθεί για την προσέγγιση της αποκλίνουσας συμπεριφοράς, η σχετικότητα του όρου και των καταστάσεων που συνδέονται με αυτόν και τέλος τη σχέση αποκλίνουσας συμπεριφοράς και εγκλήματος υπό την έννοια των όρων ανάδειξης μιας συμπεριφοράς σε τυπικό έγκλημα. Τα ζητήματα αυτά εξετάζονται από την οπτική της Κοινωνιολογίας της Παρέκκλισης (Sociology of Deviance) με έμφαση στις προσεγγίσεις της νέας, κριτικής ή ριζοσπαστικής Εγκληματολογίας και του κοινωνικού ελέγχου του εγκλήματος.

Στη δεύτερη ενότητα υπό το πρίσμα της ιστορικής συγκυρίας και των σχέσεων εξουσίας που υποβάλλουν κάθε φορά ένα συγκεκριμένο σύστημα κοινωνικής ευταξίας, εξετάζονται ο πολιτικός χαρακτήρας των διαδικασιών εγκληματοποίησης, δηλαδή η επίδραση των σχέσεων εξουσίας στις διαδικασίες χαρακτηρισμού και απονομής στίγματος και στις διαδικασίες εγκληματοποίησης. Το Κράτος και ο κοινωνικός έλεγχος και ειδικά ο τυπικός κοινωνικός έλεγχος (δηλαδή η εμπλοκή των θεσμικών κανόνων και φορέων στην επιβολή της κοινωνικής τάξης) και οι λειτουργίες του για την «τακτοποίηση» των κατωτέρων στρωμάτων στο κοινωνικό σύστημα αποτελούν αντικείμενο της δεύτερης ενότητας: Εξετάζονται αρχικά οι όροι και το ιστορικό πλαίσιο διαμόρφωσης κυρίως του τυπικού κοινωνικού ελέγχου και ειδικότερα, οι καθοδηγητικές ιδέες, η φιλοσοφία και οι συνθήκες διαμόρφωσης του ποινικού δικαίου κατά τον εικοστό αιώνα σε σχέση με το φαινόμενα ολοκληρωτικής τροπής του στο Μεσοπόλεμο, τις νεανικές επαναστάσεις και το φυλετικό ρατσισμό μετά τον Πόλεμο και τέλος, σε σχέση με την επανάκαμψη του ποινικο-κατασταλτικού συντηρητισμού τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα στο πλαίσιο της μαζικής Δημοκρατίας. Αναδεικνύονται οι διαδικασίες εγκληματοποίησης συμπεριφορών που ενεργοποιούνται μέσω του κοινωνικού ελέγχου και ειδικά του ποινικοκατασταλτικού συστήματος και του συστήματος εξουσίας, σύμφωνα με θεωρητικά πρότυπα που χρησιμοποιούνται από την Κριτική Εγκληματολογία.

Στην τρίτη ενότητα αναλύονται οι βασικές αρχές του ποινικού ελέγχου στην Ελλάδα και συγκεκριμένα, οι βασικές αρχές του ποινικού δικαίου και η λειτουργία της ποινικής διαδικασίας. Στην συνέχεια εξετάζονται βασικά στοιχεία του ποινικού δικαίου, δηλαδή οι θεμελιώδεις αρχές, θεωρήσεις και ποινικές τυποποιήσεις της εγκληματικής πράξης με άξονα το έννομο αγαθό, οι διακρίσεις των εγκλημάτων, τα όρια και οι βασικές αρχές του αξιόποινου (άδικο, υπαιτιότητα, καταλογισμός κλπ), η ποιοτική βαρύτητα –αντικειμενική υπόσταση της εγκληματικής πράξης και οι ειδικές μορφές εμφάνισής της (π.χ. απόπειρα, συμμετοχή), και τέλος, το σύστημα κυρώσεων του ποινικού κώδικα.

Εργασίες θα εκπονούνται μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

Μαθησιακοί στόχοι

Στόχοι του μαθήματος είναι να πλαισιώσει ένα φάσμα γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονται στο Τμήμα και τα οποία ευθέως ή εμμέσως άπτονται του ποινικού φαινομένου και επίσης να κατανοήσουν οι φοιτητές του Τμήματος, ως μη νομικοί, την έννοια του κανόνα, τη σημασία και τις συνέπειες παραβίασής του και στη συνέχεια, τη διαδικασία τυποποίησης του κανόνα και τις συνέπειές της στο πλαίσιο της ποινικής αντίδρασης. Έτσι θα αποκτήσουν ένα κύριο γνωστικό εργαλείο το οποίο χρησιμεύει αφενός κατά την κατάρτιση ή εφαρμογή πολιτικών και στόχων στο πλαίσιο της πολιτικής, κυβερνητικής και κοινοβουλευτικής διαδικασίας και αφετέρου, κατά την κατάρτιση προγραμμάτων και παρεμβάσεων ποινικής και εξω-ποινικής πολιτικής εντός και εκτός ποινικοκατασταλτικού συστήματος.

Αξιολόγηση

Γραπτές εξετάσεις.

Εργασίες απαλλακτικές των γραπτών εξετάσεων ή ενισχυτικές του βαθμού των γραπτών εξετάσεων θα εκπονούνται μετά από συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

Σύγγραμμα: Σ. Βιδάλη, Ν. Κουλούρης, 2012, *Αποκλίνουσα συμπεριφορά και ποινικό φαινόμενο*. Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Φάκελος μαθήματος (ανάρτηση στο e-class)

Βιβλιογραφία:

Υποχρεωτική:

- Βιδάλη, Σ. & Κουλούρης, Ν., 2012. Αποκλίνουσα συμπεριφορά και ποινικό φαινόμενο. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Φάκελος μαθήματος, αναρτημένος στο e-class

Προαιρετική:

- Αρχιμανδρίτου, Μ., 1996. Η διαχρονική εξέλιξη της προσέγγισης της ετικέτας. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Αστρινάκης, Α., 1991. Νεανικές υποκουλτούρες. Αθήνα: Παπαζήσης
- Καρύδης, Β., 2010. Όψεις κοινωνικού ελέγχου στην Ελλάδα. Ηθικοί πανικοί, ποινική δικαιοσύνη. Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Κουκουτσάκη, Α., 2002. Χρήση ναρκωτικών, ομοφυλοφιλία. Συμπεριφορές μη συμμόρφωσης μεταξύ ποινικού και ιατρικού ελέγχου. Αθήνα: Κριτική
- Κουράκης, Ν., 2005. Εγκληματολογικοί Ορίζοντες Α΄ και Β΄. Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Κωστάρας, Α., 2012, Ποινικό Δίκαιο. Έννοιες και θεσμοί του Γενικού Μέρους. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Λαμπροπούλου, Ε., 1997, Κοινωνιολογία του Ποινικού Δικαίου και των θεσμών της Ποινικής Δικαιοσύνης, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα
- Μανωλεδάκης, Ι., 2004. Γενική Θεωρία του Ποινικού Δικαίου. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Πανούσης, Γ., 2008, Καθ΄υπερβολήν, Χρήσεις και καταχρήσεις, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Χαραλαμπάκης, Α., 2010. Σύνοψη Ποινικού Δικαίου, Γενικό Μέρος, Ι. Αθήνα: Δίκαιο και Οικονομία Π.Ν. Σάκκουλας
- Becker, H. [μτφρ. Κουτζόγλου, Α., Μπουρλιάσκος, Β.], 2000. Οι περιθωριοποιημένοι. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Cohen, S., 1972 (2002), Folk Devils and Moral Panics, London, New York: Routledge, Taylor & Francis
- Downes, D. &, Rock, P., 2011, Understanding Deviance, Oxford: Oxford University Press
- Melossi, D., 2002. Stato, Controllo Sociale, Devianza. Milano: Bruno Mondadori
- Sellin, Th. [μτφρ. Σαγκουνίδου-Δασκαλάκη, Η.], 2003. Πολιτισμική σύγκρουση και έγκλημα. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Sumner, C., 1994. Sociology of Deviance. An Obituary. Buckingham: Open University Press

ΑΕ9 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Γ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Μαρία Πεμπετζόγλου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Pempetzoglou.shtml
e-mail: mariap@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση των βασικών εννοιών και του αντικειμένου της οικονομικής της υγείας. Παρουσιάζονται οι γενικές οικονομικές αρχές της οικονομικής της υγείας, η διαμάχη των επιστημόνων για το αν η υγεία είναι ιδιωτικό ή δημόσιο αγαθό καθώς και τα επιχειρήματα των διαφόρων σχολών σκέψης, η θεωρία του καταναλωτή για τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας και η προκλητή ζήτηση υπηρεσιών υγείας καθώς και η θεωρία της παραγωγής στον τομέα των υπηρεσιών υγείας. Στη συνέχεια, εξετάζεται το νοσοκομείο ως οικονομική μονάδα, οι οικονομικοί στόχοι της λειτουργίας των νοσοκομείων, και τέλος η αγορά εργασίας και ο προγραμματισμός του υγειονομικού δυναμικού στην Ελλάδα.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Έννοια και αντικείμενο των οικονομικών της υγείας
- Το αγαθό «υγεία»
- Η θεωρία του καταναλωτή για τη ζήτηση υπηρεσιών υγείας
- Προκλητή ζήτηση υπηρεσιών υγείας
- Η θεωρία της παραγωγής
- Το νοσοκομείο ως οικονομική μονάδα
- Οικονομικοί στόχοι της λειτουργίας των νοσοκομείων
- Αγορά εργασίας και προγραμματισμός του υγειονομικού δυναμικού.
- Το υγειονομικό δυναμικό στην Ελλάδα

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να γνωρίζουν τις γενικές οικονομικές αρχές της οικονομικής της υγείας.
(β) Να παρουσιάζουν τα επιχειρήματα των διαφόρων σχολών σκέψης για το αν η υγεία είναι ιδιωτικό ή δημόσιο αγαθό.
(γ) Να αναπτύσσουν τη θεωρία ζήτησης και παραγωγής στον τομέα των υπηρεσιών υγείας.
(δ) Να περιγράφουν την έννοια της προκλητής ζήτησης υπηρεσιών υγείας.
(ε) Να γνωρίζουν τους οικονομικούς στόχους της λειτουργίας των νοσοκομείων.
(στ) Να περιγράφουν την κατάσταση και τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας του υγειονομικού δυναμικού στην Ελλάδα.

Αξιολόγηση:
Μία υποχρεωτική εργασία (40%) και
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (60%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Υφαντόπουλος, Γ., 2006. *Τα Οικονομικά της Υγείας*, Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.
- Χλέτσος, Μ., 2011. *Οικονομικά της υγείας.* Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη.
- Διαφάνειες μαθήματος.

Προαιρετική
- Rice, T., 2006. *Τα Οικονομικά της Υγείας σε επανεξέταση.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Σούλης, Σ., 1999. *Οικονομική της Υγείας.* Β΄ έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Κυριόπουλος, Γ., 2007. *Τα Οικονομικά της Υγείας: Βασικές έννοιες, Αρχές και Μέθοδοι.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

● Κυριόπουλος, Γ. & Γείτονα, Μ., 2008. *Τα Οικονομικά της Υγείας: Μέθοδοι και Εφαρμογές της Οικονομικής Αξιολόγησης.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Δ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΔΥ6 ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Μαρία Πεμπετζόγλου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Pempetzoglou.shtml
e-mail: mariap@socadm.duth.gr
web-site: http://users.uom.gr/~mariap/dim_oik/index.html

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση των οικονομικών στόχων των δημοσίων φορέων και των μέσων που χρησιμοποιούν για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.
Αρχικά, γίνεται μία συστηματική παρουσίαση και ανάλυση των οικονομικών σκοπών και στόχων του κράτους. Εξετάζονται οι λόγοι για τους οποίους ο μηχανισμός της αγοράς δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους αυτούς και εξηγούνται οι λόγοι που επιβάλλουν την παρέμβαση των δημοσίων φορέων. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στον εφοδιασμό της κοινωνίας με δημόσια αγαθά, στη ρύθμιση των εξωτερικών οικονομιών και επιβαρύνσεων και στη σταθεροποίηση της οικονομίας. Επίσης, αναλύονται διάφορα θέματα σχετικά με το θεσμό των δημοσίων επιχειρήσεων.
Στη συνέχεια, περιγράφονται και αναλύονται τα μέσα που έχει στη διάθεσή του και εφαρμόζει το κράτος για την πραγματοποίηση των οικονομικών του στόχων και σκοπών. Εξετάζεται η διάρθρωση και η ταξινόμηση των δημοσίων δαπανών και η διαχρονική τους εξέλιξη. Έπειτα, μελετώνται οι ιδιότητες και τα χαρακτηριστικά των φόρων και η ταξινόμησή τους σε κατηγορίες. Εξετάζεται ο δημόσιος δανεισμός και το δημόσιο χρέος. Περιγράφονται οι σκοποί, οι μορφές και οι διαδικασίες για την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
- Ιστορική αναδρομή στο ρόλο του κράτους
- Αδυναμίες και ατέλειες του συστήματος (τιμών) ελεύθερης αγοράς
- Οικονομικές λειτουργίες του κράτους
  - Κατανεμητική λειτουργία του κράτους
    - i) Δημόσια και ημιδημόσια αγαθά
    - ii) Εξωτερικές επιδράσεις (κατανάλωσης, παραγωγής, μικτές)
    - iii) Μονοπωλιακές παρεκκλίσεις
    - iv) Δημόσιες επιχειρήσεις
  - Σταθεροποιητική λειτουργία του κράτους
    - i) Προβλήματα οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης
    - ii) Πολιτική σταθεροποίησης της οικονομίας και οικονομικής ανάπτυξης
  - Αναδιανεμητική λειτουργία του κράτους
    - i) Παράγοντες που οδηγούν σε εισοδηματικές ανισότητες
    - ii) Η πολιτική αναδιανομής

II. ΜΕΣΑ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
- Εισαγωγή
- Μέσα Δημοσιονομικής πολιτικής
  - Δημόσιες δαπάνες
    - Οικονομική ταξινόμηση
    - Λειτουργική ταξινόμηση
    - Διοικητική ταξινόμηση
    - Διαχρονική εξέλιξη των δημοσίων δαπανών στην Ελλάδα
  - Φόροι

- Ταξινόμηση των φόρων
- Κλιμακωτή προοδευτικότητα ΦΕΦΠ στην Ελλάδα

- Ο Δημόσιος Δανεισμός και το Δημόσιο χρέος
  - Διακρίσεις δημόσιου δανεισμού και δημόσιου χρέους
  - Αιτίες δανεισμού δημόσιων φορέων
- Ο Προϋπολογισμός του Κράτους
  - Στόχοι του προϋπολογισμού
  - Μορφές δημόσιου προϋπολογισμού
  - Φάσεις δημόσιου προϋπολογισμού

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να εντοπίζουν τις αποτυχίες του συστήματος της ελεύθερης αγοράς και να προσδιορίζουν το ρόλο του κράτους.
(β) Να κατανοούν τους οικονομικούς σκοπούς και στόχους του κράτους.
(γ) Να αναλύουν τα μέσα δράσης του κράτους για την επίτευξη των σκοπών και των στόχων του.
(δ) Να περιγράφουν τους σκοπούς, τις μορφές και τις διαδικασίες κατάρτισης του κρατικού προϋπολογισμού.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Μία προαιρετική εργασία (+20%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Rosen, H. & Gayer, T., 2011. *Δημόσια Οικονομική.* Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Γεωργακόπουλος, Θ., 2012. *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*. Δ΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Σημειώσεις μαθήματος

Προαιρετική

- Gruber, J., 2011. *Public Finance and Public Policy.* 3rd ed. Worth Publishers.
- Hillman, A., 2003. *Public Finance and Public Policy.* Cambridge University Press.
- Καράγιωργας, Δ. Π., 1981. *Οι Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Stiglitz, J., 1992. *Οικονομική του Δημόσιου Τομέα.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

ΔΥ7 ΑΡΧΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Πολύζος, Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzos.shtml
e-mail: npolyzos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/
eclass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στις έννοιες της Διοίκησης και Οργάνωσης. Με το μάθημα επιχειρείται η παρουσίαση της 'Επιστήμης της Διοίκησης' ως εφαρμοσμένης επιστήμης. Η ιστορική προσέγγιση της βαθμιαίας συγκρότησης της Διοίκησης επιτρέπει την κατανόηση της συνεχούς διευρύνσεως του διοικητικού πεδίου έως τη σύγχρονη εποχή. Κοινό αντικείμενο μελέτης είναι το διοικητικό φαινόμενο και οι μέθοδοι διοίκησης. Έμφαση δίνεται στην ανάλυση της οργανωμένης προσπάθειας διοίκησης που κατατείνει στην επίτευξη ορισμένων κοινών σκοπών, μέσω του Σχεδιασμού, της Οργάνωσης, του Συντονισμού και του Ελέγχου.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. Εισαγωγή - Σχολές
- Μάνατζμεντ και Μάνατζερ
- Περιβάλλον Μάνατζμεντ
- Ιστορική Ανασκόπηση

II. Σχεδιασμός και Οργάνωση
- Στρατηγικός και Επιχειρησιακός Σχεδιασμός
- Δομή και Κουλτούρα Αλλαγών
- Ανθρώπινο Δυναμικό

III. Συντονισμός και Έλεγχος
- Ηγέτης και Επικοινωνία
- Άτομα και Ομάδες – Παρακίνηση
- Λειτουργίες και Έλεγχος.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει:
(α) να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τις έννοιες της διοίκησης και οργάνωσης, τις βασικές αρχές και σχολές της διοίκησης, το περιβάλλον και τα συστήματα μάνατζμεντ.
(β) να περιγράφουν ένα οργανωμένο σύστημα και μια οργανωτική δομή μιας υπηρεσίας, για να είναι αποδοτική η χρήση των πόρων, με έμφαση στους ανθρώπινους.
(γ) να είναι σε θέση να αναφέρονται στη κουλτούρα αλλαγών, στην ηγεσία και την επικοινωνία.
(δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να παρακινηθούν άτομα και ομάδες, σε βασικές λειτουργίες, με τελική έμφαση στον έλεγχο και την αξιολόγηση.

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση θεμάτων ή ασκήσεων στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Κατά περίπτωση σχετική εργασία (προηγείται σχετική ανακοίνωση).

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Πολύζος Ν., 2014, Διοίκηση και Οργάνωση Υπηρεσιών Υγείας, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Robbins S., Decenzo D., Coulter M., 2012. *Διοίκηση Επιχειρήσεων*. Αρχές και Εφαρμογές, Εκδ. Κριτική

● Κτιστάκη, Σ. 2009. *Εισαγωγή στη Διοικητική Επιστήμη.* εκδ. Παπαζήση.

Προαιρετική

● Chevallier, J., 1993. *Διοικητική Επιστήμη.* εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή.
● Παυλοπούλου, Π., 1983. *Μαθήματα Διοικητικής Επιστήμης.* εκδ. Αντ.Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή
● Μακρυδημήτρη, Α., 2004. *Προσεγγίσεις στη θεωρία των οργανώσεων.* εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα
● Κουρτη, Κ., 1983. *Ιστορία των διοικητικών θεωριών*. Αθήνα

Οι παρουσιάσεις μαθημάτων διατίθενται στη βάση δεδομένων του τμήματός μας από «προπτυχιακά/ηλεκτρονικά μαθήματα»

ΕΚΕΥ6 ΘΕΩΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ' εξάμηνο– επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/index.php
e-mail: thkallin@socadm.duth.gr
web-site:https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05166/

Αντικείμενο και Περιγραφή του μαθήματος:
Η θεωρητική βάση της κοινωνικής εργασίας χαρακτηρίζεται από μεγάλη ευρύτητα, πολυπλοκότητα και από συνεχή εξέλιξη ως αποτέλεσμα των αλλαγών στις εφαρμογές - την πρακτική της και των αλλαγών στις κοινωνικές οικονομικές και πολιτικές συνθήκες εντός των οποίων λαμβάνουν χώρα οι κοινωνικές ανισότητες και τα κοινωνικά προβλήματα.
Εξετάζονται οι διαφορετικές οπτικές με τις οποίες προσεγγίζεται το γνωστικό υπόβαθρο -η θεωρία της κοινωνικής εργασίας, για την κατανόηση των αιτίων και διαστάσεων των κοινωνικών προβλημάτων και για την συνεπαγόμενη τεκμηρίωση της πρακτικής της (μέθοδος, στρατηγικές, διαδικασίες παρέμβασης και μέθοδος αποτίμησης του αποτελέσματός της). Επίσης οι ασάφειες και δυσκολίες που προκύπτουν όταν οργανώσεις και επαγγελματίες δεν υιοθετούν διακριτή θεωρητική προσέγγιση, ή η επιλεγμένη δεν αξιοποιείται πλήρως και αποτελεσματικά.
Διδάσκονται, αναπτυξιακές θεωρίες όπως, της ηθικής λογικής (Kohlberg, Gilligan), της γνώσης (Piaget), των σταδίων ανθρώπινης ανάπτυξης (Erikson), κοινωνιολογικές (μεταβολή, ρόλοι, διακρίσεις, εξουσία, δομές) και θεωρίες κοινωνικής πολιτικής. Επίσης οι θεωρίες με πρώιμη και μείζονα επιρροή στη σχηματοποίηση της πρακτικής της γενικής κοινωνικής εργασίας καθώς και της συμβουλευτικής και της κλινικής κοινωνικής εργασίας, όπως η ψυχοδυναμική, των συστημάτων, της κοινωνικής μάθησης και των συγκρούσεων.
Η ανάλυση των παραπάνω σχολών σκέψης συνοδεύεται από μελέτη και των τρόπων με τους οποίους η κοινωνική εργασία ενστερνίστηκε μεγάλα ιδεολογικά ρεύματα (μαρξισμός, φεμινισμός, θετικισμός, οικολογία), τη νεωτερικότητα και τη διαμάχη του μοντέρνου-μεταμοντέρνου.
Έμφαση δίδεται στη συμβολή των θεωριών στη διαμόρφωση της μεθοδολογίας της κοινωνικής εργασίας, που απέδωσε τις θεωρίες της πρακτικής της, γνωστές και ως οπτικές, προσεγγίσεις ή μοντέλα παρέμβασης κοινωνικής εργασίας. Μεταξύ αυτών δημοφιλέστερες είναι αυτές των δυνατών σημείων, της επίλυσης προβλημάτων, του εστιασμένου στόχου, η αφηγηματική (narrative), και εκείνη της κρίσης.
Η διδασκαλία του μαθήματος συνοδεύεται από μελέτες περιπτώσεων στις οποίες καταδεικνύεται πως η υιοθέτηση διαφορετικών θεωριών οδηγεί σε πολύ διαφορετικές προσεγγίσεις και μοντέλα παρέμβασης.

Περίγραμμα μαθήματος:

- Εισαγωγή στην έννοια της θεωρίας στις κοινωνικές επιστήμες. Βασικές έννοιες ορισμοί, το ευρύ, σύνθετο εξελισσόμενο γνωστικό πεδίο της κοινωνικής εργασίας ως επιστήμη
- οι θεωρίες για την ανθρώπινη ανάπτυξη και την παρέκκλιση
- οι ψυχοδυναμικές προσεγγίσεις: ανθρώπινη ανάπτυξη, προσωπικότητα και ψυχική διαταραχή
- η ψυχοκοινωνική θεραπεία (Woods και Hollis,1990)
- θεωρίες και Μοντέλα Παρέμβασης σε καταστάσεις κρίσης (η επικεντρωμένη σε στόχους κοιν. εργασία, κ.ά.)
- Ουμανιστικές προσεγγίσεις: η συνδιαλλακτική ανάλυση (transactional analysis), η ουμανιστική εργασία με ομάδες (Glassman & Kates).
- Υπαρξιστικές προσεγγίσεις
- Γνωστικές-Συμπεριφοριστικές Θεωρίες
- Η ριζοσπαστική και η κριτική κοινωνική εργασία
- Θεωρία ή προσέγγιση? τα παραδείγματα των δυνατών σημείων και της ενδυνάμωσης
- Σύνοψη: Οι Θεωρίες της κοινωνικής εργασίας και οι θεωρίες για την κοινωνική εργασία. Οι περιορισμοί κατά την επιλογή - αξιοποίηση εκλεκτικών μοντέλων.

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές που θα ολοκληρώνουν την παρακολούθηση του μαθήματος αυτού αναμένεται να αποκτήσουν:

- κατανόηση των θεωριών που καθορίζουν τη σκέψη, τον τρόπο ανάλυσης δεδομένων, τις ενέργειες και τη δράση των κοινωνικών λειτουργών στην καθημερινή πρακτική τους
- επίγνωση του κρίσιμου ρόλου που παίζει η θεωρία τόσο στον τρόπο με τον οποίο ο κοινωνικός λειτουργός προσλαμβάνει -αναλύει αυτό που συμβαίνει, όσο και στον τρόπο με τον οποίο αναλαμβάνει να παρέμβει σε αυτό. Μια τέτοια αναγνώριση αποσαφηνίζει το πλαίσιο συνεργασίας όχι μόνο του ίδιου αλλά και εκείνου με τον οποίο συν-εργάζεται.
- αντίληψη της σημασίας της θεωρίας στην υιοθέτηση πειθαρχημένης, ικανής να τεκμηριωθεί πρακτικής και κοινής γλώσσας στη διεπιστημονική αλλά και τη διυπηρεσιακή συνεργασία
- διάκριση της συνάφειας και αλληλοτροφοδότησης που υπάρχει μεταξύ των αρχών, αξιών και της δεοντολογίας της κοινωνικής εργασίας με τη θεωρητική βάση της και την επακόλουθη αποτύπωση τους στις ειδικές δεξιότητες και τεχνικές παρέμβασης
- δυνατότητα να πραγματεύονται τις ρίζες, τη θεωρητική προέλευση κάθε μιας από τις προσεγγίσεις της κοινωνικής εργασίας και τις επιδράσεις της στην μεθοδολογία και την αξιολόγηση της πρακτικής.

Αξιολόγηση:
Η συστηματική παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στην τάξη, τα εργαστήρια βιωματικής διδακτικής, τις ομάδες συζήτησης και τις ασκήσεις, αποτελούν μείζονα προσδοκία της διδάσκουσας, και συνεκτιμώνται στον τελικό βαθμό.
Οι φοιτητές εκπονούν υποχρεωτική εργασία, την οποία παρουσιάζουν στην τάξη και μετέχουν σε γραπτή εξέταση. Ο τελικός βαθμός προκύπτει κατά βαθμός κατά 75% από την επίδοση στη γραπτή εξέταση και 25% στην εργασία.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Δημοπούλου–Λαγωνίκα Μ. και συν. (2011). *Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας Μοντέλα παρέμβασης*. Αθήνα: ΤΟΠΟΣ.
- Dominelli, L. (2004). *Social Work: Theory and Practice for a Changing Profession.* Cambridge: Polity Press.
- Healy, K. (2005). *Social Work Theories in Context. Creating Frameworks for Practice.* London: Palgrave.
- Howe, D. (1993). *An introduction to Social Work Theory.* Cambridge: University Press.
- Fook, J., Ryan, M. & Hawkins, L. (2000). Professional Expertise: Practice, Theory and Education for Working in Uncertainty. London: Whiting and Birch.
- Oko, J. (2008). *Understanding and Using Theory in Social Work.* UK: Learning Matters.
- Payne, M. (2000). *Σύγχρονη θεωρία της κοινωνικής εργασίας.* Μτφρ Σ. Στρατηγάκη, επιμ. Θ. Καλλινικάκη. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Walsh, J. (2010). *Theories for Direct Social Work Practice.* USA: Wadsworth Cengage Learning.

Προαιρετική

- Dominelli, L. (2002). *Feminist Social Work: Theory and Practice for a Changing Profession.* London: Palgrave./Macmillan.
- Dominelli, L. (2002). Anti-*Oppressive Social Work: Theory and Practice for a Changing Profession.* London: Palgrave./Macmillan.
- Fook, J. (ed.) (1996). The Reflective Researcher: Social Workers' Theories of Practice Research. NY: Allen and Unwin.
- Gray, M. & Webb S.A. (2009). *Social Work Theory and Method.* London: Sage

ΓΥ2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χρήστος Μορφακίδης, Λέκτορας
Βιογραφικό Σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Morfakidis.shtml
e-mail: cmorfaki@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/c4.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η οργάνωση και κυρίως η λειτουργία και η νομική δράση της Δημόσιας Διοίκησης, η σχέση της με τους πολίτες και τις άλλες κρατικές λειτουργίες, καθώς και η οργανωτική της δομή.
Με το μάθημα επιχειρείται η παρουσίαση των θεμελιωδών κανόνων και αρχών που διέπουν τη δράση της Δημόσιας Διοίκησης και των τρόπων οργάνωσης αυτής σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Ειδικότερα αναλύονται οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, οι αρμοδιότητες των κεντρικών οργάνων του κράτους, οι κανόνες λειτουργίας των συλλογικών οργάνων, οι κανόνες που διέπουν τη διοικητική πράξη, ως κύρια μορφή άσκησης διοικητικής δράσης.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
- Καθορισμός του διοικητικού δικαίου
- Οι πηγές του διοικητικού δικαίου
- Βασικές αρχές της διοικητικής δράσης

II. Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ
- Έννοια της διοικητικής πράξης
- Όργανα παραγωγής της διοικητικής πράξης
- Η αρμοδιότητα των διοικητικών οργάνων
- Τρόπος παραγωγής της διοικητικής πράξης
- Η ισχύς της διοικητικής πράξης

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να κατανοούν τον τρόπο δράσης της δημόσιας διοίκησης και τις βασικές αρχές από τις οποίες διέπεται.
(β) Να καθορίζουν την έννοια της διοικητικής πράξης και να κατανοούν τις επιμέρους εννοιολογικές της διακρίσεις.
(γ) Να γνωρίζουν τα όργανα παραγωγής των διοικητικών πράξεων και να αποτιμούν την σημασία της έννοιας της αρμοδιότητας, των διακρίσεών της, καθώς και την διαδικασία παραγωγής των διοικητικών πράξεων.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Σπηλιωτόπουλος, Ε., 2011, *Εγχειρίδιο Διοικητικού* Δικαίου, ΙΔ΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

Προαιρετική
- Δαγτόγλου, Π., 2012, *Γενικό Διοικητικό* Δίκαιο, ΣΤ΄ Έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα
- Χρυσανθάκης, Χ., 2006, *Εισηγήσεις Διοικητικού* Δικαίου, Α΄ Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

ΓΥ8 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Τσέργας, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsergas.shtml
e-mail: tsergasnik@yahoo.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η θεωρητική προσέγγιση, ανάλυση και κατανόηση των κοινωνικών φαινομένων στη διατομή τους με την ατομική συμπεριφορά. Αρχικά γίνεται εισαγωγή των φοιτητών στα μεθοδολογικά ζητήματα και τις ερευνητικές μεθόδους που χρησιμοποιούνται στη διερεύνηση της ανθρώπινης συμπεριφοράς και των κοινωνικών φαινομένων που εξετάζει η Κοινωνική Ψυχολογία. Αναλύεται η επίδραση του παράγοντα «πολιτισμός» στην ανθρώπινη συμπεριφορά και εξετάζονται τα επίπεδα εξήγησης των κοινωνικών φαινομένων. Ακολούθως και αφού γίνει η διάκριση μεταξύ της ευρωπαϊκής Κοινωνικής Ψυχολογίας και της αμερικάνικης προσέγγισής της, εξετάζονται τα παραδοσιακά μεγάλα θέματα της Κ.Ψ. όπως οι αντιλήψεις για τα πρόσωπα (οι στάσεις, στερεότυπες αντιλήψεις, προκαταλήψεις), η αλλαγή στάσεων, η κοινωνική νόηση και γνώση (κοινωνικές αναπαραστάσεις, κοινωνικά –γνωστικά σχήματα), η κοινωνική επιρροή (συμμόρφωση, υπακοή), οι δι-ομαδικές σχέσεις (κοινωνική ταυτότητα), οι ενδο-ομαδικές σχέσεις (λήψη αποφάσεων στο πλαίσιο της ομάδας). Τέλος προσεγγίζονται εισαγωγικά ορισμένα από τα θέματα που απασχολούν την εφαρμοσμένη Κοινωνική Ψυχολογία, όπως η επιθετικότητα (προσωπικοί και κοινωνικοί παράγοντες που οδηγούν στη βία), η θετική κοινωνική συμπεριφορά και ο αλτρουισμός.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Το έργο της Κοινωνικής Ψυχολογίας. Μεθοδολογικά ζητήματα. Ερευνητικές μέθοδοι της Κοινωνικής Ψυχολογίας. Η επαναληψιμότητα των πειραμάτων σε διαφορετικούς πολιτισμούς και η σημασία του παράγοντα «πολιτισμός» στην ανθρώπινη συμπεριφορά.
- Επίπεδα ανάλυσης και εξήγησης στην Κοινωνική Ψυχολογία.
- Θεωρίες αντιλήψεων για τα πρόσωπα.
- Στάσεις. Θεωρίες των στάσεων. Αλλαγή των στάσεων. Στερεότυπες αντιλήψεις- Προκαταλήψεις.
- Κοινωνική σκέψη. Θεωρίες απόδοσης των αιτιών συμπεριφοράς. Κοινωνικά γνωστικά σχήματα, κοινωνικές αναπαραστάσεις.
- Κοινωνική επιρροή. Συμμόρφωση και Υπακοή. Μειονοτική επιρροή και κοινωνική αλλαγή. Συμμετοχή στην ομάδα και κοινωνική ταυτότητα.
- Ενδο-ομαδικές σχέσεις. Η λήψη αποφάσεων στην ομάδα.
- Δι-ομαδικές σχέσεις (θεωρίες κοινωνικής ταυτότητας).
- Επιθετικότητα (προσωπικοί και κοινωνικοί παράγοντες που οδηγούν στη βία).
- Θετική κοινωνική συμπεριφορά – Αλτρουισμός - Προσφορά βοήθειας.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να:
(α) Να γνωρίζουν τα θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που απασχολούν τη μελέτη των ομαδικών συμπεριφορών και των κοινωνικών φαινομένων.
(β) Να κατανοούν τον τρόπο συνάρθρωσης των ατομικών συμπεριφορών και των κοινωνικών φαινομένων
(γ) Να εξηγούν σε διαφορετικά επίπεδα τα φαινόμενα που αποτελούν αντικείμενο έρευνας στην Κ.Ψ.
(δ) Να κατανοούν και να ερμηνεύουν τα σύγχρονα κοινωνικά φαινόμενα προσεγγίζοντάς τα διεπιστημονικά (με τη βοήθεια άλλων κοινωνικών επιστημών, π.χ. Κοινωνιολογία, Κοινωνική Ανθρωπολογία)
(ε) Να συγκρίνουν ομαδικές συμπεριφορές και κοινωνικά φαινόμενα στους διάφορους πολιτισμούς λαμβάνοντας υπόψη τον παράγοντα «πολιτισμός».

Αξιολόγηση:
1) Γραπτή εξέταση ή
2) Γραπτή εξέταση και εκπόνηση εργασίας

Βιβλιογραφία:

Υποχρεωτική:

- Hogg, M.A. & Vaughan, G.M. ,2010. (επιμ. Μτφρ. Α. Χαντζή). *Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Προαιρετική:

- Aronson, E., Wilson, T. & Akert, R. ,1999. *Social Psychology*. New York: Longman.
- Argyle, M. ,1998. *Social Influence.* London: British Psychological Society.
- Brewer, M.,2005. *Intergroup Relations*. London: Open University Press.
- Campbell, A.,1998. *Altruism and Aggression*. London: British Psychological Society.
- Doise, W. (επιμ. μτφρ Σ. Παπαστάμος),2006. *Η εξήγηση στην Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαστάμος, Σ. και συν. , 2001. *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ψυχολογία*. Τόμ. Α. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαστάμος, Σ. & Μιούνυ, Γκ. ,2001. *Μειονότητες και Εξουσία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Roussiau, N. (επιμ.μτφρ. Κλ. Ναυρίδης) , 2009. *Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Sapsford, A., Still, A., Miell, D., Stevens, R., Wetherell, M. (επιμ.) , 2006. (επιμ. μτφρ. Θ. Δραγώνα). *Η θεωρία στην Κοινωνική Ψυχολογία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Slugoski, B. ,1998. *Social Cognition. London*: British Psychological Society.
- Wetherell, M. (επιμ), 2005.(επιμ. μτφρ. Θ. Δραγώνα & Κλ Ναυρίδης). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

ΔΥ3 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Μαρία Πετμεζίδου, Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/
e-mail: mpetmes@socadm.duth.gr
web-site: http://utopia.duth.gr/~mpetmes

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές / τις φοιτήτριες στη συγκριτική ανάλυση διαφορετικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας και των μεταβολών τους. Η έννοια των «καθεστώτων» καπιταλισμού της ευημερίας (Esping-Andersen) χρησιμοποιείται για τη συγκριτική διερεύνηση του κράτους πρόνοιας.
Παρουσιάζονται εναλλακτικές «τυπολογίες» καθεστώτων κοινωνικής ευημερίας καθώς και οι προσεγγίσεις που προβάλλουν τη σημασία της διάστασης του φύλου για την κατανόηση των διαφορετικών «μειγμάτων» κοινωνικής ευημερίας. Αναλύονται οι τάσεις μετασχηματισμού του κοινωνικού κράτους υπό το πρίσμα της κοινωνικής αλλαγής, των «νέων κινδύνων», και των επιδράσεων που ασκούν η Ευρωπαϊκή ενοποίηση και οι διαδικασίες παγκοσμιοποίησης. Διερευνάται η ερμηνευτική σημασία και εμβέλεια των διαφόρων προσεγγίσεων με βάση εμπειρικά στοιχεία που αφορούν συγκεκριμένους τομείς κοινωνικής πολιτικής (κοινωνική ασφάλεια και πολιτική για την απασχόληση, υγεία και κοινωνική φροντίδα). Ξεχωριστή έμφαση δίνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συστημάτων κοινωνικής προστασίας στις χώρες της Νότιας Ευρώπης (καθυστερημένη ανάπτυξη του κοινωνικού κράτος σε σύγκριση με τις χώρες της Βορειο-δυτικής Ευρώπης, «έσωθεν» και «έξωθεν» πιέσεις για μεταρρύθμιση). Εξετάζονται οι επιπτώσεις της κρίσης στην πορεία κοινωνικής μεταρρύθμισης στον Ευρωπαϊκό χώρο, το μέλλον της «Κοινωνικής Ευρώπης» και οι προοπτικές για την εκ νέου ενίσχυση των αξιών και αρχών του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου.

Περίγραμμα μαθήματος:
Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις (και σεμιναριακές ασκήσεις) κατά τις 13 εβδομάδες διδασκαλίας.

1. Εισαγωγή (η συγκριτική μέθοδος στη μελέτη της κοινωνικής πολίτικης)
2. Σύγκριση συστημάτων (γενική θεώρηση)
3. Η πολιτική οικονομία του κράτους ευημερίας
4. Τα τρία καθεστώτα «καπιταλισμού της ευημερίας». Θεωρητική και εμπειρική διάσταση
5. Το κράτος πρόνοιας ως σύστημα διαστρωμάτωσης
6. Η κριτική στο έργο του Esping-Andersen από τη σκοπιά του φύλου
7. Κοινωνικό κράτος και δομή της απασχόλησης: οι τρεις τροχιές της μεταβιομηχανικής απασχόλησης
8. Το σύστημα κοινωνικής προστασίας στις χώρες της Νότιας Ευρώπης
9. Η εξέλιξη του ελληνικού κοινωνικού κράτους και οι επιπτώσεις της κρίσης
10. Σύγχρονες τάσεις στην κοινωνική πολιτική. Νέοι κίνδυνοι και κοινωνική πολιτική – Από το κράτος «ευημερίας» (welfare) στο κράτος που προωθεί την εργασιακή πειθαρχία (workfare)
11. Η οπτική της «κοινωνικής επένδυσης» και το μέλλον του «Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Μοντέλου»
12. Παγκοσμιοποίηση και κοινωνική πολιτική
13. Κρίση και κοινωνική μεταρρύθμιση στον Ευρωπαϊκό χώρο – Σύνοψη μαθήματος

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος αυτού οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν αποκτήσει τις παρακάτω γνώσεις και ικανότητες:

- Εμβάθυνση στις διάφορες θεωρητικές προσεγγίσεις για την κατανόηση των καθεστώτων ευημερίας.
- Ικανότητα να χρησιμοποιούν τη διαθέσιμη βιβλιογραφία και δευτερογενείς πηγές δεδομένων για να εκτιμούν τις ομοιότητες και διαφορές ανάμεσα στα καθεστώτα ευημερίας.

- Σε βάθος κατανόηση του Νοτιο-ευρωπαϊκού μοντέλου κοινωνικής προστασίας και των προκλήσεων για μεταρρύθμιση κατά τις τελευταίες δεκαετίες.
- Ικανότητα σύνταξης γραπτής εργασίας και προφορικής παρουσίασης.

Αξιολόγηση:

(1) Γραπτές εξετάσεις
(2) Γραπτή εργασία (1500 λέξεων) και προφορική παρουσίαση
(3) Σεμιναριακές ασκήσεις

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Esping-Andersen, G., (with Gallie, D., Hemerijck, A. & Myles, J.), 2006. *Γιατί χρειαζόμαστε ένα νέο κοινωνικό κράτος.* Αθήνα: Διόνικος (2002).
- Esping-Andersen, G., 2014. *Οι τρεις κόσμοι του καπιταλισμού της ευημερίας*. Αθήνα: Τόπος (1990).
- Gough, I., 2008. *Η πολιτική οικονομία του κοινωνικού κράτους*. Αθήνα: Σαββάλας (1979).
- Lewis, G., Gewirtz, S., & Clarke, J., επιμ., 2007. *Κοινωνική πολιτική. Μια άλλη προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg (2000).

Επίσης: Διαφάνειες Μαθήματος (βλ ιστοσελίδα μαθήματος)

Προαιρετική

Ελληνόγλωσση

- Βενιέρης, Δ., & Παπαθεοδώρου, Χ., επιμ., 2003. *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ferrera, M., 1999. Η ανασυγκρότηση του κοινωνικού κράτους στη Νότια Ευρώπη. Στο: Μ. Ματσαγγάνης, επιμ. *Προοπτικές του κοινωνικού κράτους στη Ν. Ευρώπη*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σελ. 33-65.
- Giddens, A., Diamong, P. and Liddle R., επιμ., 2007. *Κοινωνική Ευρώπη, παγκόσμια Ευρώπη*. Αθήνα: Ελληνική Παιδεία (2006).
- Jessop, B., 2007. Από το Κεϋνσιανικό εθνικό κράτος πρόνοιας στο Σουμπετεριανό εργατικό μεταεθνικό καθεστώς. Στο: Lewis, G., Gewirtz, S. and Clarke J., επιμ. *Κοινωνική πολιτική. Μια άλλη προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg (2000), σελ. 216-233.
- Lewis, J. 2007. Το φύλο και τα προνοιακά καθεστώτα. Στο: Lewis, G., Gewirtz, S. and Clarke J., επιμ. *Κοινωνική πολιτική. Μια άλλη προσέγγιση*. Αθήνα: Gutenberg (2000), σελ. 61-78.
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή, Μ., 1992. *Κοινωνικές ανισότητες και κοινωνική πολιτική*. Αθήνα: Εξάντας.
- Πετμεζίδου, Μ., 2003. Αντί συμπερασμάτων. Σκέψεις γύρω από την κοινωνική μεταρρύθμιση. Στο: Δ. Βενιέρης και Χ. Παπαθεοδώρου, επιμ. *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σελ. 483-511.
- Πετμεζίδου, Μ., 2011. Αξιακές επιλογές, διλήμματα και προοπτικές του Ευρωπαϊκού κοινωνικού κράτους. Στο: Ν. Παπαδάκης & Ν. Χανιωτάκης, επιμ. *Εκπαίδευση, κοινωνία και πολιτική*, Αθήνα: Πεδίο.
- Πετμεζίδου, Μ., 2013. Το ελληνικό κοινωνικό κράτος σε κρίσιμη καμπή: οι πιθανότητες «εκσυγχρονισμού» υπό το πρίσμα αντιμαχόμενων όψεων του ιστορικού της ΕΕ για την «Κοινωνική Ευρώπη». Στο: Α. Τριανταφυλλίδου, Π. Γρώπα & Χ. Κούκη, επιμ., *Ελληνική κρίση και Ευρωπαϊκή νεωτερικότητα*. Αθήνα: Κριτική, σελ. 263-306.
- Πετμεζίδου, Μ., (2013, υπό δημοσίευση). Το κοινωνικό κράτος σε κρίσιμη καμπή. *Κοινωνιολογική Επιθεώρηση*.
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ., επιμ., 2004. *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός*. Αθήνα: Εξάντας.
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ., επιμ., 2010. *Κοινωνική μεταρρύθμιση και αλλαγές στο μείγμα «δημόσιου-ιδιωτικού» στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα. Διαθέσιμο στο http://eekp.gr/2013/08/3%ce%bf-%ce%b4%ce%b9%ce%b5%ce%b8%ce%bd%ce%ad%cf%82-%cf%83%cf%85%ce%bd%ce%ad%ce%b4%cf%81%ce%b9%ce%bf-%ce%b5%ce%b5%ce%ba%cf%80-%ce%bf%ce%ba%cf%84%cf%8e%ce%b2%cf%81%ce%b9%ce%bf%cf%82-2008-%ce%b1%ce%b8/ [Πρόσβαση 10 Σεπτεμβρίου 2013].
- Στασινοπούλου, Ο., 1999. *Ζητήματα σύγχρονης κοινωνικής πολιτικής*. Αθήνα: Gutenberg.
- Σωτηρόπουλος, Δ., 2007. *Κράτος και μεταρρύθμιση στη σύγχρονη Νότια Ευρώπη*. Αθήνα: Ποταμός.

Αγγλόγλωσση

- Bambra, C., 2004. The worlds of welfare: illusory and gender blind? *Social Policy & Society*, 3(3), pp. 201-211.
- Bonoli, G., 2005. The politics of the new social policies: providing coverage against new social risks in mature welfare states. *Policy and Politics*, 33(3), pp. 431-449.
- Bonoli, G. and Natali, D. eds, 2012. *The politics of the new welfare state*. Oxford: OUP.
- Castles, F. ed., 1993. *Family of nations. Patterns of public policy in western democracies*. Aldershot Hants: Dartmouth.
- Classen, J., 1999. *Comparative social polic*y. Oxford: Blackwell.
- Deacon, B., 2007. *Global social policy and governance*. Sage: London.
- Esping-Andersen, G., 1999. *Social foundations of postindustrial societies*. Oxford: Oxford University Press.
- Esping-Andersen, G., 2009. *The incomplete revolution. Adapting to women's new roles*. Cambridge: Polity Press.
- European Commission, 2005. *The Social Agenda 2005-2010*. Luxembourg: Office for the Publication of the European Communities.
- European Commission, 2013. Europe 2020 initiatives. Available at http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=956&langId=en [Accessed 10 September 2013].
- Ferrera, M., 1996. The 'Southern Model' of welfare in Social Europe'. *Journal of European Social Policy*, 6(1), pp. 17-37.
- Ferrera, M., ed., 2005. *Welfare state reform in Southern Europe*. London: Routledge.
- Flora, P. and Heidenheimer, A.J. eds, 1981. *The development of the welfare states in Europe and America*. New Brunswick, NJ: Transaction Books.
- Guillen, A. and Petmesidou, M., 2008. The public-private mix in Southern Europe: what changed in the last decade? In: M. Seeleib-Kaiser, ed., *Welfare state transformations*. Houdmills, Basingstoke: Macmillan, pp. 56-78.
- Hemerijck, A., 2012. *Changing welfare states*. Oxford: OUP.
- Jones, C., 1985. *Patterns of social policy. An introduction to comparative analysis*. London: Tavistock.
- Katrougalos, G. and Lazaridis, G., 2003. *South European welfare states. Problems, challenges and prospects*. Houndsmills, Basingstoke: Palgrave.
- Lewis, J., 1992. Gender and the development of welfare regimes. *Journal of European Social Policy*, 2(3), pp. 159-173.
- Petmesidou, M., 1991. Statism, social policy and the middle classes in Greece. *Journal of European Social Policy*, 1(1), pp. 31-48.
- Petmesidou, M., 1996a. Social protection in Greece. A brief glimpse of a welfare state. *Social Policy and Administration*, 30(4), pp. 324-347.
- Petmesidou, M., 1996b. Social protection in Southern Europe: trends and prospects. *Journal of Area Studies*, 9, pp. 95-125.
- Petmesidou, M., 2006a. Tracking social protection: origins, path peculiarity, impasses and prospects. In: M. Petmesidou and E. Mossialos, eds, *Social policy developments in Greece*. Aldershot: Ashgate, 2006, pp. 24-53.
- Petmesidou, M., 2006b. Social care services: 'catching up' amidst high fragmentation and poor initiatives for change. In: M. Petmesidou and E. Mossialos, eds, *Social policy developments in Greece*. Aldershot: Ashgate, 2006, pp. 320-357.
- Petmesidou, M., 2011a. Is the IMF-EU "rescue plan" dealing a blow to the Greek welfare state? Available at: <http://www.crop.org/storypg.aspx?id=399&MenuNode= 633958868628358455&zone=12> [Accessed 2 February 2011].
- Petmesidou, M., 2011b. What future for the middle classes and "inclusive solidarity" in South Europe. *Global Social Policy*, 11(2-3), pp. 225-227.
- Petmesidou, M., 2012. Pensions, Health and Social Care in Greece. Annual National Report. ASISP Report, Cologne: GVG (on behalf of the European Commission – DG Employment, Social Affairs and Equal Opportunities. Available at http://www.socialprotection.eu/ [Accessed 10 December 2012].
- Petmesidou, M., 2013a. Is the crisis a watershed moment for the Greek welfare state? The chances for modernization amidst an ambivalent EU record on "Social Europe". In: A. Triandafyllidou, R. Gropas & H. Kouki, eds, *The Greek crisis and European modernity*. London: Palgrave, pp. 178-207.

- Petmesidou, M., 2013b. The crisis imperative and welfare state reform in Greece, *European Societies* (special issue: The Mediterranean Welfare Regime and the Current Crisis), 15(4), pp. 597-616.
- Petmesidou, M., 2013c. The South European welfare state. In: B. Greve, ed., *International handbook of the welfare state*. London: Routledge, pp. 183-192.
- Petmesidou, M., 2013d. Austerity and the "spectre" of immiseration" on the periphery of Europe. CROP Brief Series, No. 15. Available at http://www.crop.org/contentpg.aspx?zone=22&MenuNode=633984655680168057 [Accessed 12 October 2013].
- Petmesidou, M. and Mossialos, E. eds, 2006. *Social policy developments in Greece*. Aldershot: Ashgate.
- Petmesidou, M. and Papatheodorou, C. eds, 2006. *Poverty and social deprivation in the Mediterranean area. Trends, policies and welfare prospects in the new millennium*. London: Zed Books.
- Petmesidou, M. & Guillen, A., 2008a. 'Southern-style' National Health Services? Recent reforms and trends in Spain and Greece. *Social Policy & Administration*, 42(2), pp. 106-124.
- Petmesidou, M., Guillen, A., 2008b. Dynamics of the welfare mix in South Europe. *La Rivista delle Politiche Sociali* (special issue), pp. 93-112.
- Petmesidou M. & Guillen A. (guest editors) 2014. Economic Crisis and Austerity in Southern Europe: Threat or Opportunity for a Sustainable Welfare State? (Special Issue), *Journal of South European Society & Politics*, 19(3).
- Petmesidou, M., Polyzoidis, P., 2013 (forthcoming). Religion, values and the welfare state in Greece. In: K. Gabriel et al., eds, *Religion, values and the welfare state*. Tübingen: Mohr Siebeck (in German).
- Pierson, P., 1996. The new politics of the welfare state. *World Politics*, 48(2), pp. 143–79.
- Sainsbury, D., 1994. *Gendering welfare states*. London: Sage.
- Scruggs, L. and Allan, J., 2006. Welfare-state decommodification in 18 OECD countries: a replication and revision. *Journal of European Social Policy*, 16(1), pp. 55-72.
- Sotiropoulos, D., 2004. The EU's impact on the Greek welfare state: Europeanization on paper? *Journal of European Social Policy*, 14(3), pp. 267-284.
- Taylor-Gooby, P., ed., 2004. *New risks, new welfare*. Oxford: Oxford University Press.
- Taylor-Gooby, P., 2013. *The double crisis of the welfare state and what we can do about it*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave.

ΓΥ7 ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο – επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Απόστολος Πανταζής, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Pantazis.shtml
e-mail: apantaz@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/προπτυχιακά

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα έχει ως σκοπό να εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην έννοια του κράτους, όπως αυτό διαμορφώθηκε στη νεωτερικότητα σε σχέση με τις μορφές εκδήλωσης της κρίσης του κράτους. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην κρίση του μεταπολεμικού κοινωνικού κράτους, όπως αυτή εκδηλώθηκε ως αμφισβήτηση της 'κεϋνσιανής συναίνεσης' και ως επιβολή του νεοφιλελεύθερου κράτους. Η ανωτέρω μεταβολή προσεγγίζεται ως αναδιάταξη των κύριων κρατικών πολιτικών (δημοσιονομική και νομισματική).

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες συγκρότησης του σύγχρονου κράτους.
2. Η κρίση του φιλελευθερισμού και η εποχή του ιμπεριαλισμού.
3. Η κρίση του φορολογικού κράτους. Κρατικός σοσιαλισμός ή κρατικός καπιταλισμός.
4. Η γένεση και ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους.
5. Η 'κεϋνσιανή συναίνεση'. Η 'μικτή οικονομία' και το μεταπολεμικό κράτος.
6. Το 'νεοφιλελεύθερο σύστημα πολιτικής οικονομίας'. Το νεοφιλελεύθερο κράτος.
7. Θεωρίες της κρίσης του σύγχρονου κράτους.

Μαθησιακοί στόχοι:
Η γνώση των βασικών μεταβολών και κρίσεων στη δομή του σύγχρονου κράτους σε σχέση με την ανάπτυξη της καπιταλιστικής κοινωνίας.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
1. Γράβαρης Διονύσης, 1997, *Κρίση Κοινωνικού Κράτους και Νεωτερικότητα*, Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.
2. Πανταζής Απόστολος, 2009, Καρλ Μαρξ – Καρλ Πολάνυι. Η γένεση του κοινωνικού κράτους, Αθήνα: Στοχαστής.

Προαιρετική
1. Clarke S., 1988, *Keynesianism, Monetarism and the Crisis of the State,* Edward Elgar, Aldershot.
2. Goldscheid R., 1917, *Staatssozialismus oder Staatskapitalismus. Ein finanzsoziologischer Beitrag zur Lösung des Staatsschulden-Problems,* Wien-Leipzig: Anzengruber-Verlag Brüder Suschitzky.
3. Gough I., 1979, *The Political Economy of the Welfare State,* London: Macmillan.
4. Hall P.A. (ed.), 1989, *The Political Power of Economic Ideas: Keynesianism across Nations,* Princeton/New Jersey: Princeton University Press.
5. Marx K./ Engels F., 1976, *Werke,* Berlin: Dietz.
6. O' Connor J., 1973, *The Fiscal Crisis of the State,* New York: St. Martin's.

7. Polanyi K., 1944, *The Great Transformation. The Political and Economic Origins of Our Time,* Beacon Press.
8. Schumpeter J.A., 1950, *Capitalism, Socialism and Democracy,* New York: Harper & Row.
9. Winch D., 1972, *Economics and Policy: A Historical Survey,* Suffolk: Fontana.
10. Winkler H.A. (hg.), 1974, *Organisierter Kapitalismus. Voraussetzungen und Anfänge,* Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht.

ΔΥ3 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Λεωνίδας Μακρής, Επιστημονικός Συνεργάτης με βάση το Π.Δ. 407/80

Αντικείμενο και Περιγραφή Μαθήματος:
Η Συγκριτική Πολιτική βασίζει τις αναλύσεις της στη συγκριτική μέθοδο. Παρότι μπορεί να περιλαμβάνει και τη αντιπαραβολή πολιτικών δομών ή χαρακτηριστικών της ίδιας χώρας σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, συνήθως επικεντρώνεται στη σύγκριση μεταξύ χωρών. Στόχος της να ανιχνεύσει και να ερμηνεύσει ομοιότητες και διαφορές μεταξύ τους, να τις εντάξει σε κατηγορίες και να συντάξει υποδείγματα με βάση τα οποία διευκολύνεται η μελέτη των πολιτικών τους συστημάτων και δομών. Οι μεταβλητές με βάση της οποίες γίνεται η σύγκριση αυτή ποικίλουν. Στο παρόν μάθημα ξεκινάμε με την μελέτη νομιμοποίησης των πολιτικών συστημάτων και της ιδεολογίας που χρησιμοποιούν ως κριτήριο σύγκρισης τους. Συνεχίζουμε με τις πιο γενικές, αλλά απαραίτητες μεθοδολογικά, θεωρητικές προσεγγίσεις στη Συγκριτική Πολιτική. Η μελέτη της εξέλιξης του κράτους και η αναφορά στα είδη δημοκρατιών που συναντάμε, αποτελούν οδηγό διερεύνησης των διαφορών και ομοιοτήτων μεταξύ της διακυβέρνησης των χωρών. Η ποικιλία των συστημάτων, ακόμη και στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, αναδεικνύεται όταν ανακαλύπτουμε τις διαφοροποιήσεις στην έκφραση και λειτουργία των δημοκρατικών δομών καθώς και στο επίπεδο συμμετοχής στα πολιτικά δρώμενα του κάθε λαού. Η σύγκριση τέλος επεκτείνεται στα είδη δημόσιας διοίκησης και γραφειοκρατίας που απαντώνται σε διάφορες χώρες και στη σημαντική επίπτωση τους στις κοινωνικές και πολιτικές διεργασίες.

Περίγραμμα Μαθήματος:
1. Ορισμός Συγκριτικής Πολιτικής, Πολιτικές Έννοιες, Εργαλεία Σύγκρισης, Θέση Ελλάδας / 2. Μέσα Σύγκρισης Πολιτικών Συστημάτων: Νομιμοποίηση (Legitimacy), απόψεις Weber και Lipset, Ιδεολογία / 3. Διαφορετικές Θεωρητικές Προσεγγίσεις στη Συγκριτική Πολιτική / 4. Είδη Κρατών / 5. Είδη Δημοκρατιών / 6. Η Πολιτική Συμμετοχή σε Διαφορετικά Καθεστώτα / 7. Πολιτικά Κόμματα / 8. Είδη Δημόσιας Διοίκησης: Συστήματα Γραφειοκρατικής Οργάνωσης: Βεμπεριανό, Πελατειακό, Νέας Δημόσιας Διοίκησης.

Μαθησιακοί Στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος και των διαλέξεων, οι φοιτητές θα πρέπει να έχουν μία εικόνα για τις βασικές μεταβλητές και προσεγγίσεις που χρησιμοποιούμε για να συγκρίνουμε διαφορετικά πολιτικά συστήματα στο χώρο και στο χρόνο. Θα πρέπει να μπορούν να ξεχωρίζουν τα χαρακτηριστικά με βάση τα οποία ομαδοποιούνται κατηγορίες κρατών, δημοκρατιών και μοντέλων δημόσιας διοίκησης. Η γνώση των ειδών πολιτικής συμμετοχής και οργάνωσης σε κόμματα είναι απαραίτητη για τη δυνατότητα αυτής της διάκρισης αλλά και την παραβολή συγκροτημένων υποθέσεων για την πορεία μίας χώρας ή ενός καθεστώτος. Εκτός από διαπιστωτικές διαδικασίες για τις διαφορές και ομοιότητες των πολιτικών συστημάτων, η μελέτη όλων αυτών των παραγόντων μας βοηθά στην κατανόηση όχι μόνο των πολιτικών διεργασιών και συγκρούσεων αλλά και του τι πρέπει να αλλάξει για να βελτιωθούν τα πολιτικά συστήματα και εν τέλει για να ζήσουμε σε ένα καλύτερο κόσμο.

Αξιολόγηση:
Τελικός Βαθμός: 80% Γραπτές Εξετάσεις, 20% Προφορική Παρουσίαση (οι 2 βαθμοί μπορεί να προστεθούν μόνο εφόσον επιτευχθεί η βάση 5 στις γραπτές εξετάσεις).
Γραπτές Εξετάσεις: Θα πρέπει να απαντήσετε σε 2 από τις 3 ερωτήσεις.

Βιβλιογραφία
<u>Υποχρεωτική</u>

- Hague, R. and Harrop M., 2011. *Συγκριτική Πολιτική και Διακυβέρνηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική. [ιδιαίτερα τα κεφ. 1, 2, 4, 5, 9, 17]
- Σημειώσεις από τις διαλέξεις

Προαιρετική

- Bobbio, N., 1996. *Left and Right: the Significance of a Political Distinction*. Cambridge: Polity Press.
- Conolly, W., (ed.), 1984. *Legitimacy and the State*. Oxford: Blackwell.
- Dunleavy, P., and O'Leary, B., 1987. *Theories of the State: The Politics of Liberal Democracy*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Lehner, F. and Widmaier, U., 2007. *Συγκριτική Πολιτική*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Lijphard, A., 1999. *Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-six Coutries*. New Haven: Yale University Press.
- Καρκατσούλης, Π., 2004. *Το Κράτος σε Μετάβαση: Από τη Διοικητική Μεταρρύθμιση και το Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ στη Διακυβέρνηση*. Αθήνα: Σιδέρης Ι.
- King, R., and Kendall, G., 2004. *The State, Democracy and Globalisation*. Basingstoke: Palgrave.

Άρθρα σε Επιστημονικά Περιοδικά

- March, J., G., and Olsen., J., P., 1984. The New Institutionalism. *American Political Science Review*, vol.73, n.3, pp.734-50.

ΑΕ30 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Χρίστος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής – Στέφανος Παπαναστασίου, Συνεργάτης με βάση το Π.Δ. 407/80
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η Πολιτική Οικονομία, δηλαδή εκείνη η προσέγγιση μέσα στα πλαίσια της επιστήμης των οικονομικών σχέσεων που υποστηρίζει ότι οι οικονομικές σχέσεις (α) είναι κοινωνικές σχέσεις και όχι απλά ατομικές δοσοληψίες και (β) συνδέονται στενά με τις υπόλοιπες κοινωνικές σχέσεις (εξω-οικονομικές κοινωνικές σχέσεις, πολιτικές σχέσεις). Κατά συνέπεια, κατά την Πολιτική Οικονομία, η οικονομία πρέπει να μελετάται από μία κοινωνική σκοπιά. Μέσα στα πλαίσια αυτά η ανθρώπινη εργασία κατέχει ένα εξαιρετικά ιδιαίτερο και μη-αναγώγιμο σε άλλες παραγωγικές δυνάμεις ρόλο. Αυτό συνήθως εκφράζεται μέσω της Εργασιακής Θεωρίας της Αξίας, δηλαδή της θέσης ότι η εργασία αποτελεί τον βασικό δημιουργό του κοινωνικού πλούτου και ότι οι τιμές των εμπορευμάτων καθορίζονται από την ανθρώπινη εργασία που έχει ξοδευθεί για την παραγωγή τους.
Η έμφαση του μαθήματος είναι κυρίως στην οικονομική ανάλυση. Στο πλαίσιο αυτό συνδυάζεται, ιδιαίτερα στα εισαγωγικά τμήματα του μαθήματος, η οικονομική ανάλυση με στοιχεία μεθοδολογίας, ιστορίας οικονομικής σκέψης και κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας.
Ιδιαίτεροι επιμέρους στόχοι του μαθήματος είναι ανάδειξη, μεταξύ άλλων, των ακόλουθων ζητημάτων:

(α) η σχέση της επιστήμης των οικονομικών σχέσεων με την κοινωνία και τις κοινωνικές εξελίξεις και συγκρούσεις
(β) η ιδιαιτερότητα της (ανθρώπινης) εργασίας στην δημιουργία του κοινωνικού πλούτου
(γ) η σημασία των κοινωνικών σχέσεων και ιδιαίτερα των κοινωνικών τάξεων (και των συγκρούσεων μεταξύ τους) στην οικονομία
(δ) τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του καπιταλισμού ως κοινωνικο-οικονομικού συστήματος
(ε) η συγκρότηση σχέσεων οικονομικής εκμετάλλευσης στα πλαίσια του καπιταλιστικού συστήματος
(στ) οι οικονομικές κρίσεις και η συσχέτιση τους με τις διαδικασίες αναπαραγωγής του καπιταλιστικού συστήματος

Περίγραμμα μαθήματος:

- Γέννηση και εξέλιξη του καπιταλισμού
- Οι οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές εξελίξεις που οδηγούν στην ανάγκη για μια αυτοτελή επιστήμη μελέτης της οικονομίας.
- Τι είναι η Πολιτική Οικονομία και γιατί προέκυψε ως η πρώτη εκδοχή μιας τέτοιας αυτοτελούς επιστήμης.
- Η αλληλεπίδραση μεταξύ οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων.
- Από την πολιτική οικονομία στα οικονομικά. Αλλαγή μεθοδολογίας και πλαίσιο ανάλυσης.
- Κλασική Πολιτική Οικονομία. Ζητήματα μεθόδου και ανάλυσης
- Βασικοί θεωρητικοί της κλασικής πολιτικής οικονομίας (Adam Smith, David Ricardo)
- Εργασιακή θεωρία της αξίας
- Μαρξιστική Πολιτική Οικονομία. Θεωρία της υπεραξίας. Συσσώρευση και αναπαραγωγή.
- Θεωρία των οικονομικών κρίσεων.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι κατανόηση από τους φοιτητές των συνθηκών μέσω των οποίων συγκροτείται ιστορικά μια αυτόνομη επιστήμη ανάλυσης της οικονομίας και η σχέση της με την κοινωνία και τις κοινωνικές εξελίξεις και συγκρούσεις. Μέσα από την οπτική της πολιτικής οικονομίας οι φοιτητές θα κατανοήσουν ότι οι οικονομικές σχέσεις δεν είναι αυτόνομες αλλά συνδέονται στενά με τις υπόλοιπες (φαινομενικά μη οικονομικές) κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις. Θα είναι έτσι σε θέση να αντιληφτούν τη συνθετότατα των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων γεγονός που θα τους καταστήσει πιο αποτελεσματικούς στην χάραξη αλλά και αξιολόγηση πολιτικών αντιμετώπισης τους. Παράλληλα θα εμβαθύνουν στα βασικά θεωρητικά ζητήματα που απασχολούν την πολιτική οικονομία, θα προσεγγίσουν κριτικά τις βασικές σχολές σκέψης και θα κατανοήσουν τις διαφορές της, ως προς την μεθοδολογία και το πλαίσιο ανάλυσης, με τα οικονομικά. Τέλος το μάθημα αποσκοπεί και στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των φοιτητών και στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στη συγγραφή και την παρουσίαση επιστημονικής εργασίας.

Αξιολόγηση:
Εκπόνηση εργασίας και δημόσια παρουσίασή της, με παράλληλη προφορική εξέταση (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Μαυρουδέας Σ, 2006, *Η πολιτική οικονομία και η κριτική της*, Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δάρδανος
- Sweezy P, 2004, *Η θεωρία της καπιταλιστικής ανάπτυξης: Αρχές της μαρξιστικής πολιτικής οικονομίας,* Αθήνα: Gutenberg
- Heilbroner R. L., 2000, *Οι φιλόσοφοι του οικονομικού κόσμου*, Αθήνα: Κριτική

Προαιρετική

- Αγγελίδης Μ./Ψυχοπαίδης Κ. (επ.), 1992, *Κείμενα πολιτικής οικονομίας και θεωρίας της πολιτικής,* Αθήνα: Εξάντας.
- Βλάχου Α, Θεοχαράκης Μ & Μυλωνάκης Δ (επιμ.), 2011, *Οικονομική κρίση και Ελλάδα*, Αθήνα: Gutenberg
- Bowles S & Edwards R, Roosevelt, F. 2014, *Κατανοώντας* τον καπιταλισμό: *Ανταγωνισμός, εντολή και μεταβολή στην οικονομία των ΗΠΑ , (2η συμπληρωμένη έκδοση),* Αθήνα: Gutenberg
- Dobb, M. (1995) *Θεωρίες της αξίας και της διανομής . Από τον Ανταμ Σμιθ μέχρι σήμερα: Ιδεολογία και οικονομική θεωρία*, Αθήνα: Gutenberg.
- Gouverneur, J., 1999, *Ανακαλύπτοντας την οικονομία: Ορατά φαινόμενα και κρυμμένες πραγματικότητες*, Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός.
- Marx K., 1992, *Βασικές Γραμμές της Κριτικής της Πολιτικής Οικονομίας,* Αθήνα: Στοχαστής.
- Marx K., 1996, *Το Κεφάλαιο. Κριτική της Πολιτικής Οικονομίας,* Αθήνα: Σύγχρονη εποχή.
- Πετραλιάς, Ν.Σ., 1991 : *Πολιτική Οικονομία Ι* (Πανεπιστημιακές Παραδόσεις 1991-92), Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αθήνα.
- Schumpeter J.A., 2006, *Καπιταλισμός, Σοσιαλισμός και Δημοκρατία,* Αθήνα: Παπαζήσης.
- Screpanti, E. & Zamagni, S., 2004, *Η Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός
- Χάρβεϊ Ντ., 2007, *Νεοφιλελευθερισμός. Ιστορία και Παρόν,* Αθήνα: Καστανιώτης.

ΒΕ34 ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Δικαίος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Dikaios.doc
e-mail: cdikeos@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το ελληνικό πολιτικό σύστημα κα οι εξελίξεις στην ελληνική πολιτική από το τέλος του β παγκοσμίου έως τις μέρες μας, με έμφαση στην περίοδο μετά το 1974 και σύντομες αναφορές στις προγενέστερες περιόδους. Οι παράμετροι, συντελεστές, πρωταγωνιστές, όπως και επίδικα ζητήματα και οι εξελίξεις στην ελληνική πολιτική ζωή

Περίγραμμα μαθήματος:
Το κοινωνικό-πολιτικό-κομματικό φάσμα των περιόδων 1830-1909, 1909-1936, 1936-1950, 1950-1967, 1967-1974 θα εξεταστεί με 'εισαγωγική συντομία και περιληπτικότητα' με συγκεντρωτικές αναλύσεις των κομμάτων και του πολιτικού συστήματος. Η περίοδος 1974-2010 αποτελεί το κύριο αντικείμενο του μαθήματος. Με ιδιαίτερες αναφορές στο θεσμικό πλαίσιο, το (δι-)κομματικό σύστημα και τον εκλογικό ανταγωνισμό. Ειδικές αναφορές σε εκλογικές αναμετρήσεις (εθνικές, ευρωπαϊκές και τοπικές) και φυσικά στα κύρια-μεγάλα-κυβερνητικά (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ), τα μεσαίου μεγέθους (τα οποία είχαν μια σταθερή και σχετικά ισχυρή εκπροσώπηση στο κοινοβούλιο), και τα μικρά (με ισχνή κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, για λίγες συνόδους) κόμματα, ενώ επίσης θα συζητηθεί το διφυές του συστήματος ανάμεσα σε πολυκομματικό ανταγωνισμό σε θεσμικό επίπεδο και δικομματικό ως προς το τελικό αποτέλεσμα.. Το μάθημα θα συνεχιστεί με αναφορές στην σταθερότητα και εδραίωση δημοκρατικών δομών και μηχανισμών, τις σχέσεις κράτους-κοινωνίας και ομάδων συμφερόντων, τις σχέσεις κράτους-εκκλησίας κλπ. Ως έπος ειπείν θα υπάρξει και μία κατάτμηση με βάση και τις κυβερνητικές περιόδους (1974-81, 1981-89, 1989-93, 1993-96, 1996-2004, 2004-09).

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τα βασικά ζητήματα και εξελίξεις που αφορούν το ελληνικο πολιτικό σύστημα , και την Τριτη Ελληνική Δημοκρατια ειδικότερα.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις. Θα εξεταστεί η πιθανότητα και δυνατότητα μη-απαλλακτικών εργασιών που να συμβάλλουν στην τελική αξιολόγηση.

Βιβλιογραφία
Ελληνόγλωσση

- Βερναδάκης Χ, Γεωργαντάς Η, Γράβαρης Δ, Κοτρόγιαννος Δ, (επιμ) 2004, *Τριάντα χρόνια Δημοκρατία: Το πολιτικό σύστημα της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας (1974-2004),* τόμος Α', εκδ. Κριτική και Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης, Αθήνα
- Κοντογιώργης Γ, Λάβδας Κ, Μενδρινού Μ, Χρυσοχόου Δ, (επιμ) 2004, *Τριάντα χρόνια Δημοκρατία: Το πολιτικό σύστημα της Τρίτης Ελληνικής Δημοκρατίας (1974-2004)*, τόμος Β', εκδ. Κριτική και Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης Πανεπιστημίου Κρήτης, Αθήνα.
- Κωνσταντινίδης Γ, Μαραντζίδης Ν, Παππάς Τ, 2009: *Κόμματα και Πολιτική στην Ελλάδα: οι σύγχρονες εξελίξεις*, εκδ. Κριτική, Αθήνα.
- Λυριντζής Χρ, Νικολακόπουλος Ηλ, Σωτηρόπουλος Δ (επιμ.) 1996, *Κοινωνία και Πολιτική, Όψεις της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας 1974-1994,* εκδ. Θεμέλιο και Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, Αθήνα.
- Λυριντζής Χρ, Νικολακόπουλος Ηλ (επιμ.) 1990, *Εκλογές και Κόμματα στη δεκαετία του 80, Εξελίξεις και προοπτικές του πολιτικού συστήματος*, εκδ. Θεμέλιο και Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης, Αθήνα.
- Παπασπηλιόπουλος Σπ (επιμ) 1996, *ΠΑΣΟΚ κατάκτηση και άσκηση της εξουσίας*, εκδ. Σιδέρης, Αθήνα 1996.
- Σπουρλαδάκης Μ (επιμ) 1998, *ΠΑΣΟΚ, Κόμμα-Κράτος-Κοινωνία,* εκδ. Πατάκη, Αθήνα.

Άρθρα σε Επιστημονικά Περιοδικά

- Αλεξάκης Μ**,** «Κεντροδεξιά ιδεολογία και Νέα Δημοκρατία: Η πρόκληση και οι προοπτικές της συντηρητικής παράταξης» Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τεύχος 17, «*Αφιέρωμα στις εκλογές 2000*», Μάιος 2001
- Ανδρεάδης Ι, Τεπέρογλου Ευ, Τσατσάνης Μ, «Η δομή του ιδεολογικού χώρου στην Ελλάδα: χαρτογράφηση των προτιμήσεων πολιτικής κομμάτων και ψηφοφόρων», Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τεύχος 38, Δεκέμβριος 2011.
- Δικαίος Κ, «*Οι Απόψεις και Θέσεις των Κομμάτων Εξουσίας για την Υγεία: πολιτικά και ιδεολογικά προτάγματα ή προσπάθεια απάντησης στην κρίση;»* στο *Ιδεολογικά Ρεύματα και Τάσεις της Διανόησης στη Σημερινή Ελλάδα, 8ο Επιστημονικό* συνέδριο, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, Αθήνα 2002.
- Δικαίος Κ, *«Πολιτικά Κόμματα και Πολιτική Υγείας: η υγειονομική περίθαλψη ως πολιτικό διακύβευμα», Κεφάλαιο 3,* στο Σουλιώτης Κυρ (επιμ), *Πολιτική και Οικονομία τής Υγείας*, εκδ. Παπαζήσης, Αθήνα 2006.
- Δικαίος Κ, «*Ανα-οριοθέτηση Σχέσεων Κράτους και Ιδιωτικής Οικονομίας και ο ρόλος τού Νέο-Διευθυντισμού· η περίπτωση των διοικητών νοσοκομείων*», Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών τεύχος 50, Καλοκαίρι 2007.
- Ζαφειρόπουλος**,** Κ «Ανάλυση και γεωγραφία των εκλογικών μετατοπίσεων 1996 – 2000» Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης τ. 17, Μάιος 2001
- Ζαφειρόπουλος Κ – Χατζηπαντελής Θ**,** «Εκλογική μεταβλητότητα την περίοδο 1985 – 1996» Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τ.13 Μάιος 1999
- Μαυρογένης Γ, Τα προεκλογικά συνθήματα στην περίοδο της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας (1974-2004) *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης,* τεύχος 30, Νοεμ. 2007.
- Μενδρινού Μ, Στρατηγικές Ψήφου και Εκλογικός Ανταγωνισμός στο Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα *Τετράδια Πολιτικής Επιστήμης* τεύχος 2, Άνοιξη 2003.
- Παππάς Τ. Κομματικό σύστημα και πολιτικός ανταγωνισμός στην Ελλάδα, 1981 – 2000 Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τεύχος 17, «*Αφιέρωμα στις εκλογές 2000*», , Μάιος 2001
- Φούσκας Β, *Νέο ΠΑΣΟΚ και αναθεωρητικός σοσιαλισμός*, Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών, 21 Μάιος 1997

Επιστημονικά Περιοδικά/ Αφιερώματα

- Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τεύχος 17, «Αφιέρωμα Εκλογές 2000» Μάιος 2001.
- Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης, τεύχος 31, «Αφιέρωμα Εκλογές 2007» Μάιος 2008.
- Πολιτική Επιστήμη τεύχος 1, «Αφιέρωμα: Βουλευτικές & Ευρωπαϊκές εκλογές 2004», Αθήνα 2005

Λοιπά

- Καλλιτζάκης, «*Εκλογικές Συμμετοχές της Πατριωτικής Δεξιάς (1974-2004)*», Φιλελεύθερος, Πολιτική και Πάρος, 28 Μαρτίου 2008, διαθέσιμο στο: http://fileleutheros.pblogs.gr/2008/02/eklogikes-symmetohes-ths-patriwtikhs-dexias-1974-2004.html.
- Κατσιμάρδος Τ, «*Τα Ακροδεξιά δεκανίκια της Ν.Δ*», εφημ. Έθνος, 29/09/2007.

Ξενόγλωσση

- Clogg, Richard «Parties and Elections in Greece: The Search for Legitimacy», C Hurst and Co Publishers, London 1988.

ΔΥ2 Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Skamnakis.shtml
e-mail: cskamnak@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/d5.shtml
eclass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05112/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η πλοήγηση στους στόχους, τα μέσα και τους μηχανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με την κοινωνική προστασία σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό χώρο. Έμφαση δίνεται στα σύγχρονα δεδομένα της κοινωνικής προστασίας με αναφορές στα τρέχοντα δημογραφικά δεδομένα, τις αλλαγές στη δομή και τη μορφή της οικογένειας καθώς και τις νέες πραγματικότητες στο χώρο της εργασίας ως στοιχεία τα οποία διαμορφώνουν νέα δεδομένα για την ευημερία των κοινωνιών και των ανθρώπων ενώ παράλληλα πιέζουν για αλλαγές ειδικά στις πολιτικές κοινωνικής προστασίας. Οι αλλαγές αυτές έρχονται ως αποτελέσματα τόσο εσωτερικών εξελίξεων στις χώρες της Ευρώπης όσο και ευρύτερων αλλαγών, συνεπεία της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης. Τα δεδομένα της νέας πραγματικότητας γεννούν νέες ανάγκες για τους ανθρώπους, τις κοινωνίες και τα συστήματα κοινωνικής προστασίας. Η απορρύθμιση, η ιδιωτικοποίηση και εμπορευματοποίηση της κοινωνικής πολιτικής συνθέτουν το πλέγμα των επιπτώσεων του ευρύτερου περιβάλλοντος στο πεδίο της κοινωνικής ασφάλειας. Ταυτόχρονα η πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης ορίζει ένα πλαίσιο προβληματισμού αναφορικά με την κοινή αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μελέτη του σύγχρονου περιβάλλοντος της πολιτικής της Ένωσης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας και η αποτίμηση του ρόλου της στην κοινωνική πολιτική ολοκληρώνουν το αντικείμενο του μαθήματος.

Περίγραμμα μαθήματος:

I. Ο ευρωπαϊκός κοινωνικός χώρος. Οι αφετηρίες και το πλαίσιο θεμελίωσης και ανάπτυξης του "Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Προτύπου"

II. Το ευρύτερο περιβάλλον Θεσμοί και όργανα εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης που συντελούν στη διαμόρφωση της πολιτικής της ΕΕ

III. Η σύγχρονη πραγματικότητα στον Ευρωπαϊκό χώρο Η περιγραφή και ανάλυση κοινωνικών και δημογραφικών στοιχείων στον ευρωπαϊκό χώρο σε συνάρτηση με τις πολιτικές κοινωνικής προστασίας

IV. Το πλαίσιο της κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ Περιγράφονται οι βασικές έννοιες και οι άξονες της παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας

V. Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013. Αναλύεται η επίδραση των κοινοτικών στόχων και πόρων στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας ενώ δίνεται έμφαση στους στρατηγικούς στόχους για την Ευρώπη του 2020

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει:
(α) να περιγράφουν τους άξονες της κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τα αντίστοιχα χρηματοδοτικά εργαλεία που είναι διαθέσιμα (β) να είναι σε θέση να αναφέρονται σε βασικές έννοιες όπως: υπερεθνική κοινωνική πολιτική, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Πρότυπο, εξευρωπαϊσμός, συστήματα κοινωνικής προστασίας, (γ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να προσεγγίζουν κριτικά τις παραπάνω βασικές έννοιες

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση με ελεύθερη ανάπτυξη ζητημάτων στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Εκπόνηση σύντομων εργασιών κατά το διάστημα μεταξύ των διαλέξεων, η επιτυχής ολοκλήρωση τριών (3) συμβάλλει κατά είκοσι τοις εκατό 10% στην τελική βαθμολογία
Κατά περίπτωση προφορική εξέταση (προηγείται σχετική ανακοίνωση)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Σακελλαρόπουλος, Θ. (επιμ), (2010), *Η κοινωνική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, εκδ. Διονικός – Μαρία Τσακούριδου, Αθήνα.
- Βενιέρης, Δ. (2012), *Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική και κοινωνικά δικαιώματα*, εκδ. Μοτίβο.

Προαιρετική

- Commission, (1991), *REPORT ON THE SECOND EUROPEAN POVERTY PROGRAM* 1985 - 1989, Brussels: Commission of the European Communities
- Clarke, J. (2002), *Changing Welfare, Changing States - new directions in social policy,* London, Sag
- Commission. 1998. "*Social Action Program 1998-2000.*" COM(98) 259. Brussels: Commission of the European Communities
- Council of the European Communities (1992) *Council Recommendation on Common Criteria Concerning Sufficient Resources and Social Assistance in Social Protection Systems* (92/441/EEC), Luxembourg: Official Journal, C441.
- Cousins, M. (2005), *European Welfare States, comparative perspectives*, Sage, London.
- Dennett, Jane; James, Edward; Room, Graham and Watson, Philippa. (1982), *Europe against Poverty. The European Poverty Programme 1975-80*, London: Bedford Square Press/NCVO.
- Ekengren, M and Jacobson,K., (2000), "Explaining the Constitutionalization of EU Governance. The case of European Employment Cooperation", *Stockholm's Center for Organizational Research*, Score Rapport Serie 2000, 8, Sweden.
- Esping-Andersen, G., Gallie, D., Hemerrijck, A. and Myles, J. (2002), *Why we need a new welfare state,* Oxford: Oxford University Press.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2010), *Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη,* COM(2010) 2020, Βρυξέλλες.
- European Commission (1993) *Growth, Competitiveness and Employment: The Challenges and Ways Forwarding to the 21st Century* – White Paper (COM(93) 700), Brussels.
- EU Commission, (1994), *White Paper on social policy* (COM(94) 333) , Brussels.
- EU Commission, (1997), *Modernising and Improving Social Protection in the European Union*, Brussels.
- EU Commission, (1999a), *A Concerted Strategy for Modernising Social Protection, Communication from the Commission*, COM(99)347 final, Brussels.
- EU Commission, (2005), "Social Agenda, Communication from the Commission, COM (2005)33 final, Brussels.
- EU Commission, (2010),*Commission assesses Stability Programme of Greece; makes recommendations to correct the excessive budget deficit, improve competitiveness through structural reforms and provide reliable statistics*, http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/116&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en
- EU Commission, (2010), *Lisbon Strategy evaluation document,* SEC(2010), 114.
- Peter Taylor-Gooby, (2004), *New Risks, New Welfare. The transformation of the European Welfare State*, Oxford university Press, New York.
- Petmesidou, M. (1996), "Social Protection in Greece: A Brief Glimpse of a Welfare State", *Social Policy and Administration*, v.30, n.4, pp.324-347.
- Pierson, C.(1996), *The Modern State*, Routledge, London.
- Radaelli C. (2000), *"Whither Europanization? Concept stretching and substantive change" ,* European Integration online Papers, vol.4, n.8.
- Rein M., (1970), "Problems in the Definition and Measurement of Poverty", in Townsend P. (ed.), *The Concept of Poverty*, Heinemann, Oxford, UK, pp. 46-63.
- Room, G (2000), Trajectories of Social Exclusion: The Wider Context for the Thierd and First World" in Gordon D., Townsend P. (eds.), *Breadline. The Measurment of Poverty*, Bristol: The Polity Press.
- Rowntree, S. B., (1901) *Poverty, A Study of Town Life*, Macmillan, London
- Σακελλαρόπουλος, Θ. (2001), *Υπερεθνικές Κοινωνικές Πολιτικές την Εποχή της Παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα, Κριτική.

- Sakellaropoulos, T. Berghnam, J. (eds.) (2004), Connecting Welfare Diversity within the European Social Model, Luven, Intersentia.
- Σακελλαρόπουλος, Θ. Οικονόμου, Χ. (2006), "Εθνικές Προτεραιότητες και Ευρωπαϊκές Προκλήσεις στη Μεταρρύθμιση του Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας και Απασχόλησης στην Ελλάδα, 1980-2004" στο *Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Ελλάδα. Οικονομία, Κοινωνία, Πολιτικές*, Μαραβέγιας, Ν., Σακελλαρόπουλος, Θ., Αθήνα, Διόνικος.
- Σωτηρόπουλος, Δ. (2007), *Κράτος και Μεταρρύθμιση στη Σύγχρονη Νότια Ευρώπη: Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία,* Ποταμός, Αθήνα. 9Taylor-Gooby, P. (2006), "Greek Welfare Reform in a European Context", in Petmesidou, M. and Mossialos, E, (eds.), *Social Policy Developments in Greece*, Ashgate.
- Walker, A. (2005), "Which way for the European Social Model: minimum standarts or social quality?" in Andersen, J.G., Guillemard, A.M., Jensen, H and Pfau-Effinger, B., T*he Changing Face of Welfare*, Bristol:The Polity Press.
- Whelan, C. and Maître, B. (2009), "Europeanization of inequality and European reference groups", *Journal of European Social Policy,*Vol 19(2): 117–130.

ΒΕ12 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Δ΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγάπη Κανδυλάκη Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Kandylaki.shtml
e-mail: akandylaki@hotmail.com, akandila@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα επικεντρώνεται στις μεθόδους και τις προσεγγίσεις της Κοινωνικής εργασίας και επιχειρεί τη σύνδεση της θεωρίας με την πρακτική στο πλαίσιο της εφαρμοσμένης κοινωνικής επιστήμης της κοινωνικής εργασίας. Αναδεικνύονται, συζητώνται και αναλύονται παραδείγματα παρεμβάσεων της κοινωνικής εργασίας με επίκεντρο την αμοιβαία σχέση ατόμου-κοινωνικού περιβάλλοντος και επικεντρώνεται στη συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία. Εστιάζοντας σε παρεμβάσεις που επικεντρώνονται στο «εδώ και τώρα» εξετάζει τη σχέση συμβουλευτικής και κοινωνικής εργασίας, σε μια προσπάθεια να συμβάλει στην εμβάθυνση από την πλευρά των φοιτητών της σχέσης θεωρίας με την πράξη. Παρουσιάζονται και συζητώνται ολιστικές και πολυεπίπεδες παρεμβάσεις σε μικρο- και μάκρο επίπεδο, ενώ στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και τεχνικών παρέμβασης από την πλευρά των φοιτητών, μέσα από βιωματικά παιχνίδια και role playing.
Οι θεωρητικές προσεγγίσεις βραχείας προσέγγισης που παρουσιάζονται και αναλύονται στο πλαίσιο του μαθήματος αφορούν στην ροτζεριανή –προσωποκεντρική, στη γνωσιο-συμπεριφοριστική, στην υπαρξιστική, στην συστημική, στην παρέμβαση στην κρίση, στις προσεγγίσεις ενάντια στη διάκριση και την καταπίεση και στις φεμινιστικές προσεγγίσεις.
Υπογραμμίζονται η σημασία της αυτογνωσίας και της εποπτείας στην κοινωνική εργασία και δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές να γνωρίσουν κοινωνικές υπηρεσίες και δομές, τους ρόλους και το αντικείμενο της κοινωνικής εργασίας ανα κλάδους, αναφορικά με την πρόληψη την πρώιμη παρέμβαση, τη διεπαγγελματική συνεργασία και την αντιμετώπιση πολλαπλών και πολύπλοκων προβλημάτων και συνθηκών που χαρακτηρίζονται από αβεβαιότητα κοινωνικό αποκλεισμό και φτώχεια.
Το μάθημα πέραν των διαλέξεων περιλαμβάνει και σεμιναριακού τύπου διδασκαλία καθώς και βιωματικές ασκήσεις, παρακολούθηση βίντεο και σχολιασμός.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Μέθοδοι και προσεγγίσεις της κοινωνικής εργασίας : Παρεμβαίνοντας στο πλαίσιο
- Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία
- Επικοινωνία έννοια και δεξιότητες
- Λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία
- Η συνέντευξη- Σταδια παρέμβασης- ανατροφοδότηση- ανάδραση
- Ενεργητική ακρόαση-αντανάκλαση-παράφραση- αντανάκλαση συναισθημάτων
- Προσεγγίσεις της συμβουλευτικής στην Κοινωνική εργασία
- Ροτζεριανή- προσωποκεντρική
- Υπαρξιστική συμβουλευτική
- Γνωσιακή- Ανθρωπιστική
- Παρέμβαση στην κρίση
- Συστημική οικολογική προσέγγιση
- Κοινωνική εργασία με οικογένεια
- Προσέγγιση ενάντια στις διακρίσεις και την καταπίεση
- Φεμινιστική προσέγγιση
- Αυτογνωσία και εποπτεία

Μαθησιακοί στόχοι
Οι φοιτητές ολοκληρώνοντας το μάθημα επιτυχώς θα πρέπει

-Να έχουν αποκτήσει μια πρώτη ευαισθητοποίηση για τα πεδία άσκησης της κοινωνικής εργασίας τις εφαρμογές της και τους ρόλους που αναπτύσσει στις διάφορες υπηρεσίες και με εξυπηρετούμενους διαφορετικών ηλικιών και αναγκών

- Να έχουν αποκτήσει δεξιότητες επικοινωνίας και συμβουλευτικής συνέντευξης

-να έχουν γνώση της σύνδεσης των θεωριών βραχείας συμβουλευτικής προσέγγισης στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας

- να έχουν ένα σημαντικό βαθμό προετοιμασίας και ευαισθητοποίησης για την πρακτική άσκηση στην κοινωνική εργασία όπου αναμένεται να ξεκινήσουν στο επόμενο ακαδημαϊκό έτος

- να καλλιεργούν την κριτική σκέψη και τον κριτικό αναστοχασμό στις παρεμβάσεις τους

Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται μέσα από γραπτές εξετάσεις Ο βαθμός ενδυναμώνεται από την ενεργό συμμετοχή στα μαθήματα, τα οποία έχουν χαρακτήρα αλληλεπίδρασης, και από την προφορική παρουσίαση και γραπτή κατάθεση εργασιών

Βιβλιογραφία

- Κανδυλάκη Α (2008) Η συμβουλευτική στην κοινωνική εργασία Δεξιότητες και τεχνικές, Εκδόσεις Τόπος
- Ζαϊμάκης, Γ και Κανδυλάκη, Α, 2005 (επιμ) *Δίκτυα κοινωνικής Προστασίας Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες,* Αθήνα, εκδόσεις Κριτική

Ξενόγλωσση

- Adams, R Dominelli, L and Payne M 2009, *Critical Practice in Social Work,* Basingstone, Palgrave Macmillan
- Alan, j, Briskman, L and Pease B, 2009, *Critical Social Work,* Crows Nest, NSW, Allen and Unwin
- Bilson, A and Ross, S (1999) Social Work Management and Practice, Jessica Kingsley Publishers
- Doel, M (2012) Social Work : the Basics, Routledge
- Krogsrud Miley, K, O' Melia, M Dubois, B (2001 Generalist Social Work Practice An Empowering Approach, Allyn & Bacon
- Seden J (2005) Counselling Skills in Social Work Practice, Open University Press
- Συμπληρωματική βιβλιογραφία από αρθρογραφία από διεθνή περιοδικά

ΕΠΕ1 ΔΗΜΟΣΙΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Δ΄ εξάμηνο– υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Βασίλειος Γραμματίκας, Επίκουρος Καθηγητής (Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών)
Βιογραφικό σημείωμα: http://bscc.duth.gr/staff/dep/Grammatikas_cv.pdf
e-mail: : bgramm@bscc.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/polsci/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου αποσκοπεί στη διερεύνηση της θεσμικής οργάνωσης της διεθνούς κοινότητας, στον εντοπισμό των κανόνων συμπεριφοράς που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις και των νομικών αξιών και αρχών που τις ρυθμίζουν. Στο πρώτο τμήμα του μαθήματος παρουσιάζονται αναλυτικά οι μηχανισμοί και οι λειτουργίες για τη διαμόρφωση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου, με εκτεταμένη αναφορά στις πηγές (διεθνείς συνθήκες, και το δίκαιο που τις διέπει, διεθνές έθιμο, γενικές αρχές του δικαίου, επικουρικές πηγές, διεθνής ευθύνη των κρατών). Επίσης αναλύονται ζητήματα σχέσεων μεταξύ των πηγών και ιεράρχησης των κανόνων του διεθνούς δικαίου και σχέσεων μεταξύ εσωτερικού και διεθνούς δικαίου.

Από τα επιμέρους αντικείμενα του διεθνούς δικαίου εξετάζονται συνοπτικά η έννοια του εδάφους και της εδαφικής κυριαρχίας, το δίκαιο της θάλασσας και η χρήση βίας, ένας τομέας που αποκτά ολοένα αυξανόμενη σημασία στις μέρες μας.

Περίγραμμα μαθήματος

1. Ιστορική αναδρομή στη διαμόρφωση του διεθνούς δικαίου
2. Φύση και λειτουργία του διεθνούς δικαίου
3. Υποκείμενα του διεθνούς δικαίου
4. Πηγές του διεθνούς δικαίου
   (α) Διεθνές Έθιμο
   (β) Διεθνείς Συνθήκες
5. Σχέσεις διεθνούς & εσωτερικού δικαίου
6. Δίκαιο των Διεθνών Συνθηκών
   (α) Σύναψη διεθνών συνθηκών
   (β) Αποτελέσματα διεθνών συνθηκών
   (γ) Ερμηνεία των Συνθηκών
   (δ) Χρονικά όρια ισχύος των συνθηκών
   (ε) Απρόβλεπτη μεταβολή των περιστάσεων (Rebus sic stantibus)
7. Διεθνής Ευθύνη
8. Κράτος & έδαφος
   (α) Στοιχεία κράτους (λαός – έδαφος – αυτοδύναμη πολιτική εξουσία)
   (β) Εδαφική κυριαρχία – απαραβίαστο των συνόρων – περιορισμοί εδαφικής κυριαρχίας
   (γ) Τρόποι κτήσεως εδάφους
9. Δίκαιο της Θάλασσας (Αιγιαλίτιδα ζώνη – κόλποι – νησιά – δικαίωμα αβλαβούς διέλευσης – διεθνή στενά – ανοικτή θάλασσα – υφαλοκρηπίδα – αποκλειστική Οικονομική Ζώνη – διεθνής βυθός)
10. Χρήση βίας (Η γενική απαγόρευση του Χάρτη ΗΕ – η έννοια της επίθεσης – η νόμιμη άμυνα – τα ένοπλα αντίποινα)

Μαθησιακοί στόχοι:

Στόχοι του μαθήματος είναι:

- Να εντοπίσει και να αναλύσει τις βασικές έννοιες του διεθνούς δικαίου, η κατανόηση και συσχέτιση των οποίων θα προσφέρει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα του πεδίου αυτού.
- Να οριοθετήσει τον τρόπο και την έκταση των εφαρμογής του διεθνούς δικαίου και να υπογραμμίσει τον δυναμικό του χαρακτήρα.
- Να παρουσιάσει τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το διεθνές δίκαιο μέσα από την πρακτική των κρατών και τη νομολογία διεθνών δικαιοδοτικών οργάνων.
- παράσχει στους/στις φοιτητές/τριες το γνωστικό υπόβαθρο και τη μεθοδολογία προκειμένου να αποκτήσουν τη δυνατότητα να κατανοήσουν ειδικότερες θεματικές του διεθνούς δικαίου καθώς και συναφείς επιστημονικούς κλάδους.

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου. Οι φοιτητές/τριες αξιολογούνται στο τέλος του εξαμήνου με τη μορφή της γραπτής δοκιμασίας, η οποία περιλαμβάνει την επίλυση πρακτικού θέματος (50% του συνολικού βαθμού) και την απάντηση σε θεωρητικά ερωτήματα (50% του συνολικού βαθμού).

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική (1 από τα προτεινόμενα στον Εύδοξο συγγράμματα)

- Μαγκλιβέρας Κ. & Αντωνόπουλος, Κ. (επιμ.): *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*. (Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011).
- Ρούκουνας, Ε.: *Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο* (Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2011).
- Χατζηκωνσταντίνου, Κ., Αποστολίδης, Χ. & Σαρηγιαννίδης, Μ.: *Θεμελιώδεις Έννοιες στο Διεθνές Δημόσιο Δίκαιο*. (Εκδόσεις Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη, 2013)

Προαιρετική

- Μ. Σαρηγιαννίδης [επιμ.], 2013. *Διεθνές δημόσιο δίκαιο: βασικά νομοθετήματα*. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.
- Cassese, A. (Φ. Παζαρτζή (επιμ.)): *Διεθνές δίκαιο*, (Gutenberg, Αθήνα, 2011)
- Γιόκαρης, Α., κ.ά.: *Δημόσιο διεθνές δίκαιο: κείμενα και πρακτική*. (Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2012).
- Brownlie I.: *Principles of Public International Law*, 6th ed., (Oxford University Press, Oxford, 2003).
- Klabbers J.: *International Law* (Cambridge University Press, Cambridge, 2013)

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΕΚΠΥ5 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ε΄ εξάμηνο -υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Κωνσταντίνος Δικαίος, Επίκουρος Καθηγητής - Νικόλαος Πολύζος, Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Dikaios.doc
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzos.shtml
e-mail: cdikeos@socadm.duth.gr, npolyzos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/e2.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Γιατί πολιτικές υγείας; Θεωρητική θεμελίωση της ύπαρξης υγειονομικών πολιτικών με σύντομη αναφορά σε θεωρητικούς. Πολιτική διαμάχη και η δημιουργία και κριτική για το σύστημα υγειονομικής περίθαλψης: Κόμμα, ομάδα πίεσης ομάδα συμφερόντων κλπ σε σχέση με την υγεία. Δομή και βαθμίδες στα συστήματα υγειονομικής προστασίας. Πληρωμή και παροχή υπηρεσιών υγείας· δημόσιο και ιδιωτικό. Τα εθνικά συστήματα υγείας. Δείκτες που αφορούν στην εξέταση των συστημάτων (οικονομικοί, υποδομής, προσωπικού κλπ). Ο γιατρός ως ειδικός σε θέματα υγείας και το πρόβλημα της 'ασύμμετρης πληροφόρησης.
Ανισότητες στην υγεία: ανισότητες ανάμεσα σε διαφορετικά κράτη· ανισότητες ανάμεσα σε κοινωνικές τάξεις μέσα στο ίδιο κράτος. Το Ελληνικό Σύστημα Υγειονομικής Περίθαλψης. Πολιτική Υγείας και Διεθνές Σύστημα.
Συστήματα Υγειονομικής Περίθαλψης άλλων Κρατών.

Περίγραμμα μαθήματος:
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΩΤΗ (1-2 συναντήσεις-διαλέξεις)
"Πολιτική- Κοινωνική Πολιτική- Πολιτική Υγείας- Πολιτική Επιστήμη- (Επιστήμη που αναφέρεται στην) Κοινωνική Πολιτική."
I/ Πολιτική υγείας -εισαγωγή-politics of health care (διαμάχη), health policy (απόφαση) πολιτική θεωρία τής υγείας (political)· Κράτος και κρατικές πολιτικές.
II/Ορισμός τής υγείας (ΠΟΥ), Πολιτική υγείας.
III/ Σύντομη αναφορά στα θέματα:
Ενα τεράστιο ζήτημα/ακροθιγής αναφορά από την αρχαιότητα ως σήμερα·
σχέση ατόμου-κοινωνίας-οικονομίας-κράτους. Και γιατί πολιτικές υγείας;
σύντομη αναφορά σε θεωρητικούς Αριστοτέλης, Μιλλ, Μαρξ, Μαρσαλ Νέα Δεξιά.
IV/ Politics of health care / πολιτική διαμάχη:
Κόμμα, ομάδα πίεσης ομάδα συμφερόντων κλπ (εισαγωγή στις έννοιες της πολιτικής επιστήμης που σχετίζονται με τις πολιτικές υγείας).
ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ (1-2 συναντήσεις-διαλέξεις)
"Συστήματα Υγειονομικής Προστασίας· τι τα επηρεάζει;"
I/ Συστήματα υγειονομικής προστασίας Μέρος των κρατικών πολιτικών:
προαγωγή, πρόληψη, θεραπεία, αποκατάσταση, φάρμακο·
α΄ βάθμια, β΄ βάθμια, γ΄ βάθμια περίθαλψη.
II/ Πληρωμή και παροχή υπηρεσιών υγείας·
δημόσιο και ιδιωτικό:
ιδιωτική πληρωμή-ιδιωτική παροχή / ιδιωτική πληρωμή-δημόσια παροχή / δημόσια πληρωμή-ιδιωτική παροχή / δημόσια πληρωμή-δημόσια παροχή
III/ Τα εθνικά συστήματα υγείας:
Ισότητα στην πρόσβαση, δημόσια πληρωμή
Ταμεία ή φορολογία; Bismarck ή Beveridge;
path dependence

IV/ Πολιτική υγείας και πολιτική· πολιτική υγείας και πολιτική επιστήμη σε εφαρμοσμένο επίπεδο (υπόμνηση τμημάτων πρώτης ενότητας):
εφαρμοσμένη πολιτική θεωρία και υγεία·
πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές κα δυνάμεις και σύστημα υγειονομικής περίθαλψης:
γιατροί (ιδιωτικοί / δημόσιοι)· νοσηλευτές· φαρμακοβιομηχανία· προμηθευτές· ασφαλιστικές εταιρείες· ασθενείς, κλπ.
ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ (2 Συναντήσεις-διαλέξεις)
"Οργανωτικά ζητήματα, δομή, οικονομικά, δαπάνες, δείκτες"
I/ Δαπάνες για την υγεία
Μισθοί, επενδύσεις Φάρμακο πολυφαρμακία Τρόποι αμοιβής γιατρών
II/ Δείκτες
Τρέχουσες τιμές / πληθωρισμός· Σταθερές τιμές· Ρυθμοί αλλαγής· Γηράσκων πληθυσμός και δαπάνες.
Άλλοι δείκτες υγειονομικών συστημάτων
προσωπικό, υποδομή κλπ· αποτελέσματα· αναφορά στην δημογραφία
III/ Σύντομη επανάληψη των ως τώρα
ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗ (1 Συνάντηση-διάλεξη)
"Συστήματα Υγειονομικής Περίθαλψης και Προβλήματά τους· Ανισότητες στην Υγεία"
I/ Σύντομη επαναληπτική αναφορά στα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης.
II/ Πρόβλημα: ο γιατρός ως ειδικός· σύμπτωση αγοραστή υπηρεσιών και παρέχοντος υπηρεσίες.
III/ Ανισότητες στην υγεία: ανισότητες ανάμεσα σε διαφορετικά κράτη· ανισότητες ανάμεσα σε κοινωνικές τάξεις - Black Report· κοινωνικός αποκλεισμός και υγεία.
IV/ Σύντομη επανάληψη των ως τώρα
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΜΠΤΗ (1-2 Συναντήσεις-διαλέξεις)
"Το Ελληνικό Σύστημα Υγειονομικής Περίθαλψης"
Ιστορία, δομή, οργάνωση, δαπάνες, κάλυψη πληθυσμού κλπ. Ο Γόμος 2519/1997
ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΚΤΗ (1-3 Συναντήσεις-διαλέξεις)
"Πολιτική Υγείας και Διεθνές Σύστημα· Συστήματα Υγειονομικής Περίθαλψης άλλων Κρατών".
I/ Διεθνείς οργανισμοί και υγεία: ΠΟΥ, Ευρωπαϊκή Ένωση, Μη-κυβερνητικοί οργανισμοί.
II/ Ζητήματα πολιτικής και κοινωνικής ανάπτυξης, και συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης· κατηγοριοποιήσεις συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης.
III/ Υγειονομικά συστήματα άλλων κρατών Γερμανία, Βρετανία, ΗΠΑ, Σουηδία.
ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΔΟΜΗ (0,5 - 1 Συνάντηση-διάλεξη)
"Ανακεφαλαίωση - Συμπεράσματα"

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές, πρέπει να είναι σε θέση:
- να γνωρίζουν τα βασικά ζητήματα και προβλήματα που αφορούν την ασκηση της υγειονομικής πολιτικής
- να γνωρίζουν πολιτικα επιχειρήματα σχετικά με την ασκηση και δημοσια χρηματοδότηση (υπερ ή κατα) υγειονομικής πολιτικής
- να γνωρίζουν τις σημαντικές παραμέτρους του ελληνικού συστηματος υγειονομικής φροντίδας.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις. Θα εξεταστεί η πιθανότητα και δυνατότητα μη-απαλλακτικών εργασιών που να συμβάλλουν στην τελική αξιολόγηση.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Οικονόμου, Χ., 2004. *Πολιτικές Υγείας στην Ελλάδα & τις Ευρωπαϊκές Κοινωνίες.* Αθήνα: Διόνικος.
- Σούλης, Σ., 1998. *Οικονομική της Υγείας.* Αθήνα: Παπαζήσης.

Προαιρετική

- Σαρής, Μ., κ.α. *Συστήματα Υγείας και Ελληνική Πραγματικότητα* Αθήνα: Παπαζήσης.
- Κυριόπουλος Γ., Σισσούρας, Α, (επιμ.) 1997. *Ενιαίος Φορέας Υγείας· Αναγκαιότητα και Αυταπάτη.* Αθήνα: Θεμέλιο

- Κυριόπουλος, Γ. & Νιάκας, Δ., 1994. “Θέματα Οικονομικών και Πολιτικής της Υγείας”. Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας. Αθήνα.
- Abel-Smith, Br., et al 1995. *Choices in Health Policy.* Dartmouth.
- “Inequalities in Health” ('The Black Report” and “The Health Divide”) Penguin 1988.
- Shaw, M., Dorling, D., et al (eds) 2000. *The Widening Gap.* Bristol: Policy Press.
- Gordon, D., et al (eds) 1999. *Inequalities in Health.* Policy Press
- Δικαίος, Κ. & Χλέτσος, Μ., 2000. *Πολιτική Υγείας/Κοινωνική Πολιτική*. Πάτρα: ΕΑΠ.
- Υφαντόπουλος, Γ., 2003. *Τα Οικονομικά της Υγείας.* Αθήνα: Τυπωθήτω.

ΕΚΠΥ3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Περικλής Πολυζωίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzoidis.doc
e-mail: ppolyzoi@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/e3.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι αφενός η κατανόηση των βασικών θεωρητικών εννοιών που σχετίζονται με την κοινωνική ασφάλεια και αφετέρου η σύνδεση αυτών των εννοιών με την σύγχρονή πραγματικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην Ελλάδα. Η ύλη του μαθήματος καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ζητημάτων που αναφέρονται σε χρηματικές μεταβιβάσεις, παροχή υπηρεσιών και παροχές σε είδος, ωστόσο η έμφαση δίνεται στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, ένα πεδίο στο οποίο παρατηρείται μεγάλη κινητικότητα κατά τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, εξαιτίας μιας κυοφορούμενης, αναγκαίας μεταρρύθμισης. Σε αυτό το πλαίσιο αναλύονται η ιστορική εξέλιξη και τα βασικά χαρακτηριστικά του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης της Ελλάδας, οι βασικές συνιστώσες του ασφαλιστικού προβλήματος και οι πιθανοί συνδυασμοί αντιμετώπισής τους. Τέλος εξετάζεται ο ρόλος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος στη σύγχρονη κοινωνική πολιτική και οι επιπτώσεις της εφαρμογής ανάλογων πολιτικών.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Θεωρητική προσέγγισή του θεσμού της κοινωνικής ασφάλειας
2. Ιστορική εξέλιξη της κοινωνικής ασφάλειας
3. Μορφές και μέσα εφαρμογής της κοινωνικής ασφάλειας
4. Συστήματα κοινωνικής ασφάλισης
5. Ταυτότητα του ελληνικού ασφαλιστικού συστήματος
6. Κύριοι ασφαλιστικοί φορείς
7. Δημογραφικές εξελίξεις και αναλογιστικές μελέτες
8. Προβλήματα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα
9. Διερεύνηση πολιτικών αντιμετώπισης του ασφαλιστικού προβλήματος
10. Ο ρόλος του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος

Μαθησιακοί στόχοι:
Επαφή, εξοικείωση και εμπέδωση από τις φοιτήτριες/φοιτητές των εννοιών της κοινωνικής ασφάλειας και των επιμέρους μαθησιακών αντικειμένων που σχετίζονται με αυτήν. Ανάπτυξη της ικανότητας αυτόνομης ενασχόλησης με τα παραπάνω, σε επίπεδο διερεύνησης, κατανόησης και ανάλυσης της βιβλιογραφίας. Ανάπτυξη της ικανότητας δευτερογενούς και πρωτογενούς ερευνητικής δραστηριότητας. Δυνατότητα πλήρους κατανόησης των σύγχρονων θεμάτων που σχετίζονται με την κοινωνική ασφάλεια, στην Ελλάδα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον υπόλοιπο κόσμο.

Αξιολόγηση:
Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται μέσα από μικρής κλίμακας εργασίες που προσφέρονται στο τέλος κάθε διάλεξης και με γραπτές εξετάσεις μετά την ολοκλήρωση του κύκλου διαλέξεων.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Πολυζωίδης, Π., 2012. *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ασφάλεια*. Κομοτηνή: Παρατηρητής.
- Κατρούγκαλος, Γ., 2009. *Θεσμοί κοινωνικής πολιτικής και προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων σε διεθνείς και εθνικό επίπεδο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη.

Προαιρετική

- Βενιέρης, Δ. και Παπαθεοδώρου, Χ., 2003. *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα. Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ., 2004. *Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός*. Αθήνα: Εξάντας.
- Ματσαγγάνης, Μ., 2004. *Η Κοινωνική Αλληλεγγύη και οι Αντιφάσεις της. Ο ρόλος του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος σε μια Σύγχρονη Κοινωνική Πολιτική*. Αθήνα: Κριτική.
- Τήνιος, Π. 2010. *Ασφαλιστικό: Μια Μέθοδος Ανάγνωσης*. Αθήνα: Κριτική.

ΖΚΠΥ1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Παπαθεοδώρου Χρίστος, Καθηγητής - Αλέξης Ιωαννίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Ioannidis.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr - aioann@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Σκοπός του μαθήματος αυτού είναι να εισάγει τους φοιτητές στον τρόπο χρήσης οικονομικών μεθόδων στη διερεύνηση και ερμηνεία θεμάτων που σχετίζονται με την Κοινωνική Προστασία και γενικότερα την Κοινωνική Πολιτική. Θα αναφερθούν κυρίως οι βασικοί προβληματισμοί που αναπτύχθηκαν στο ευρύτερο πλαίσιο της νεοκλασικής σκέψης, παρέχοντας - όπου είναι σκόπιμο - αναφορές σε άλλες θεωρητικές προσεγγίσεις, και ενθαρρύνοντας έτσι την κριτική προσέγγιση των διαπραγματευόμενων ζητημάτων. Η νεοκλασική οικονομική σχολή χαρακτηρίζεται συχνά ως συμβατική ή καθιερωμένη (conventional), ως κυρίαρχη (mainstream) ή ακόμα και ως ορθόδοξη (orthodox) κλπ. Αυτοί οι επιθετικοί προσδιορισμοί δεν συνεπάγονται μια καθολική αποδοχή της ορθότητας των νεοκλασικών θεωρημάτων. Σηματοδοτούν μόνο την κυριαρχία της σχολής αυτής στην σύγχρονη πανεπιστημιακή διδασκαλία και έρευνα. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι και η νεοκλασική θεωρία δεν αποτελεί μία συμπαγή ενότητα. Εύκολα διακρίνει κανείς διαφορετικές προσεγγίσεις ή και αντιθέσεις στην ανάλυση επιμέρους ζητημάτων.
Στο μάθημα αυτό οι φοιτητές θα εισαχθούν στην εφαρμογή συγκεκριμένων οικονομικών επιχειρημάτων, στο πλαίσιο των εναλλακτικών θεωρητικών «παραδειγμάτων», στην ανάλυση ζητημάτων που αφορούν (ή σχετίζονται με) την Κοινωνική Πολιτική. Συχνά, τα ζητήματα αυτά αποτελούν εξειδικευμένα τμήματα της οικονομικής ανάλυσης που συνήθως διδάσκονται σε προχωρημένο επίπεδο, με τη χρήση απαιτητικών τεχνικών. Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού αποφεύγεται, όσο είναι δυνατόν, η χρησιμοποίηση τέτοιων τεχνικών και φορμαλισμών. Αντίθετα δίδεται έμφαση στην θεμελίωση και την εξαγωγή των βασικών επιχειρημάτων που αναπτύσσονται στην ανάλυση επιμέρους θεμάτων της Κοινωνικής Προστασίας. Στόχος είναι η δημιουργία των κατάλληλων ερεθισμάτων για μία κριτική προσέγγιση του ιδιαίτερου στίγματος που δίνει η οικονομική επιστήμη στο ρολό της Κοινωνικής Προστασίας.

Περίγραμμα μαθήματος:
Βασικές θεματικές ενότητες:
- Κοινωνική δικαιοσύνη και κράτος.
- Οικονομική θεωρία και τα βασικά επιχειρήματα ως προς την κρατική παρέμβαση..
- Οικονομική επιστήμη και κοινωνική πολιτική. Εναλλακτικές θεωρήσεις στο πλαίσιο των διαφορετικών θεωρητικών παραδειγμάτων
- Εισαγωγή στις βασικές οικονομικές έννοιες και ορισμούς. Εναλλακτικές θεωρήσεις. Ζητήματα παραγωγής και διανομής. Ο ρόλος της αγοράς.
- Οικονομικά και κοινωνική ευημερία, κοινωνικοί στόχοι και κατανομή πόρων. Αποτελεσματικότητα και δικαιοσύνη. Οικονομικοί λόγοι για τη παρέμβαση του κράτους. Αποτυχίες της αγοράς.
- Κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες, διανομή και αναδιανομή του εισοδήματος, φτώχεια.
- Εξωτερικές οικονομίες.
- Ανάλυση κόστους-ωφέλους και η εφαρμογή της στην αξιολόγηση κοινωνικών προγραμμάτων.
- Υγεία - περίθαλψη.
- Εκπαίδευση.
- Απασχόληση-ανεργία.
- Ασφάλιση - κοινωνική ασφάλιση.
- Κοινωνική πρόνοια.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι η κριτική προσέγγιση από τους φοιτητές του ιδιαίτερου στίγματος που αποδίδει η οικονομική επιστήμη στο ρόλο της Κοινωνικής Προστασίας, τόσο συνολικά όσο και στην ανάλυση των επιμέρους θεμάτων που παραδοσιακά διαπραγματεύεται η Κοινωνική Πολιτική. Οι φοιτητές θα κατανοήσουν τις βασικές υποθέσεις και επιχειρήματα της οικονομικής επιστήμης στην ερμηνεία και κατανόηση παρεμβάσεων στο ευρύτερο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής. Παράλληλα θα εξοικειωθούν με την χρήση βασικών εργαλείων και μεθόδων της οικονομικής ανάλυσης στην διερεύνηση θεμάτων που σχετίζονται με τον ευρύτερο ρόλο της Κοινωνικής Προστασίας στις σύγχρονες κοινωνίες.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με τους διδάσκοντες (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Stiglitz, J., 1992. *Οικονομική του δημόσιου τομέα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Rosen, H. S., Gayer, T., Ράπανος, Β. Θ. & Καπλάνογλου, Γ., 2011. *Δημόσια Οικονομική. Νέα βελτιωμένη έκδοση προσαρμοσμένη στην περίπτωση της Ελλάδος.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Σημειώσεις των διδασκόντων και συλλογή από κείμενα σε ηλεκτρονική μορφή που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Προαιρετική

- Atkinson, A. B., 1983. *The Economics of Inequality*. 2nd Edition. Oxford: Clarendon Press,.
- Barry, N., 1990. *Welfare*. Buckingham: Open University Press.
- Barr N., 2012, The *Economics of Welfare State* (5th Edition), Oxford: Oxford University Press
- Begg D., Fischer S., & Dornbusch, 1998. *Εισαγωγή στην Οικονομική*. Τόμοι Α΄ και Β΄. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Βενιέρης, Δ. & Παπαθεοδώρου, Χ., (εκδότες) 2003. *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Culyer, A. J., 1973. *The Economics of Social Policy*. London: Martin Robertson.
- Eatwell, J., Milgate, M. & Newman, P., (eds) 1989. *Social Economics*. London: The New Palgrave, Macmillan.
- Forder, A., Caslin, T., Ponton, G. & Walklate, S., 1984. *Theories of Welfare*. London: Routlege & Kegan Paul.
- George, V. & Page, R., 1995. *Modern Thinkers on Welfare*. London: Harvester Wheatsheaf.
- George, V. & Wilding, P., 1994. *Welfare and Ideology*. London: Harvester Wheatsheaf.
- Gough, I., 2008. *Η πολιτική οικονομία του κοινωνικού κράτους*, Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας
- Καράγιωργας, Δ. Π., 1979. Δημόσια *Οικονομική 1: Οι Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Knapp, 1994. *The Economics of Social Care*. London: Macmillan.
- Le Grand, J., Propper, C. & Robinson, R., 1992. *The Economics of Social Problems.* 3rd Edition. London: Macmillan.
- Πετμεζίδου, Μ. & Παπαθεοδώρου, Χ., (επιμ.) 2004. *Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός*. Αθήνα: Εξάντας.
- Ψαλιδόπουλος, Μ., 1997. *Οικονομικές Θεωρίες και Κοινωνική Πολιτική. Η Βρετανική Προσέγγιση.* Β' Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Αίολος.

ΕΚΠΥ1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Εξάμηνο Ζ΄ - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Μαρία Πετμεζίδου, Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/
e-mail: mpetmes@socadm.duth.gr
web-site: http://utopia.duth.gr/~mpetmes

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχοι του μαθήματος είναι: (1) Η κατανόηση των κυριότερων προσεγγίσεων στο θέμα της ανάλυσης της δημόσιας πολιτικής, και ειδικότερα των προσεγγίσεων στο ζήτημα της αξιολόγησης της κοινωνικής πολιτικής. (β) Η κριτική ανάλυση των μεθόδων αξιολόγησης και ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής μεθόδων και εργαλείων αξιολόγησης σε επιμέρους πεδία της κοινωνικής πολιτικής.
Εξετάζονται οι βασικότερες θεωρητικές προοπτικές που αναπτύχθηκαν για την ανάλυση της δημόσιας πολιτικής, τον κύκλο του προγραμματισμού, τη διαδικασία λήψης αποφάσεων και την εφαρμογή πολιτικής. Παρουσιάζονται, μέσα από μια κριτική σκοπιά, τα ισχυρά και αδύναμα σημεία των κυριότερων μεθόδων και εργαλείων αξιολόγησης και εξετάζεται η εφαρμογή τους σε διάφορα πεδία άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Αναλύονται διεξοδικά τα βασικά χαρακτηριστικά της «διοίκησης αποτελεσμάτων», η ανάπτυξη δεικτών απόδοσης, οι μέθοδοι αποτίμησης «κόστους-οφέλους», «κόστους-αποτελεσματικότητας» και «κόστους-χρησιμότητας». Εξετάζονται επίσης: (α) η «ερμηνευτική αξιολόγηση» (illuminative evaluation) με ιδιαίτερη έμφαση στα προγράμματα έρευνας-δράσης· (β) η διαχείριση και αξιολόγηση της καινοτομίας (evaluation of innovation)· και (γ) η σημασία της γνώσης και τεκμηρίωσης στην άσκηση πολιτικής (evidence-base policy).

Περίγραμμα μαθήματος:
Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις (και σεμιναριακές ασκήσεις) κατά τις 13 εβδομάδες διδασκαλίας.

1. Εισαγωγή (βασικές έννοιες για την ανάλυση της δημοσίας πολιτικής)
2. Ο κύκλος της δημοσίας πολιτικής & μοντέλα λήψης αποφάσεων
3. Το στάδιο της αξιολόγησης
4. Η σύγχρονη διοικητική μεταρρύθμιση: διοίκηση αποτελεσμάτων
5. Αξιολόγηση: η θετικιστική προσέγγιση
6. Σχεδιασμός έρευνας αξιολόγησης και μέθοδοι αξιολόγησης
7. Οι έννοιες της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας
8. Κριτήρια της ισότητας, της αμεροληψίας και της προσιτότητας
9. Αξιολόγηση οργανωτικών δόμων και διαδικασιών
10. Έρευνα-δράση και η «διαπραγμάτευση της μεταρρύθμισης»
11. «Διευθυντισμός» (managerialism) και κοινωνικές υπηρεσίες
12. Η προσέγγιση του «τι λειτουργεί;» ("what works?") – Από την αξιολόγηση στην τεκμηρίωση (evidence-based policy) – Εκμάθηση πολίτικης (policy learning) και μεταφορά πολιτικής (policy transfer)
13. Σύνοψη μαθήματος

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να έχουν αναπτύξει την ικανότητα κριτικής ανάλυσης/εμβάθυνσης:
(α) στη στρατηγική του κοινωνικού σχεδιασμού και τον ρόλο της αξιολόγησης· (β) στις διάφορες προσεγγίσεις στο ζήτημα λήψης αποφάσεων (ορθολογικό μοντέλο, μοντέλο βαθμιαίας προσέγγισης και εφαρμογής, μοντέλο μεικτής ανίχνευσης, στρατηγικός προγραμματισμός κ.ά.)· (γ) στη διαδικασία της «εφαρμογής» πολιτικής (π.χ. "the top-

down/bottom-up debate”)· (δ) στις κυριότερες μεθόδους και τεχνικές αξιολόγησης, καθώς και στις κοινωνικο-πολιτικές διαστάσεις της αξιολόγησης.
Επίσης, θα πρέπει να έχουν αποκτήσει επαρκή γνώση σχετικά με:

- τον σχεδιασμό ενός προγράμματος αξιολόγησης
- την άντληση εμπειρικών δεδομένων και ερευνητικού υλικού από διάφορες πηγές, την αποτίμηση της διαθέσιμης «τεκμηρίωσης» (evidence), τη σύνθεση πληροφορίας, και τη σύνταξη έκθεσης.

Αξιολόγηση:

(1) Γραπτές εξετάσεις
(2) Γραπτή εργασία (1500 λέξεων) και προφορική παρουσίαση στο πλαίσιο των μαθημάτων
(3) Σεμιναριακές ασκήσεις

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Chandler, J.A., 2003. *Δημόσια διοίκηση. Συγκριτική ανάλυση*. Αθήνα: Παπαζήσης (2000).
- Λαδή, Στ. και Νταλάκου, Β., 2011. *Ανάλυση δημόσιας πολιτικής*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μιχαλόπουλος, Ν., 2003. *Από τη δημόσια γραφειοκρατία στο δημόσιο management*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Επίσης: Διαφάνειες Μαθήματος (βλ. ιστοσελίδα μαθήματος)

Προαιρετική

Ελληνόγλωσση

- Δόλγερας, Α. και Κυριόπουλος, Γ. επιμ., 2000. *Ισότητα, αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα στις υπηρεσίες υγείας*. Αθήνα: Θεμέλιο.
- Drummond, M., O’Brien, B., Stoddart, G. and Torrance, G., 2002. *Μέθοδοι οικονομικής αξιολόγησης των προγραμμάτων υγείας*. Αθήνα: Κριτική/Novartis (1997).
- Abel-Smith, Β. κ. ά., 1994. *Έκθεση της ειδικής επιτροπής εμπειρογνωμόνων για τις ελληνικές υπηρεσίες υγείας*. Αθήνα: Φαρμέτρικα.
- Επιτροπή για την Επανεξέταση της Μακροπρόθεσμης Οικονομικής Πολιτικής, 1998. *Ποιότητα στη δημόσια διοίκηση*. Αθήνα: Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος.
- Κασιμάτη, Κ., 2002. *Κοινωνικός σχεδιασμός και αξιολόγηση*. Αθήνα: Gutenberg (Μέρος Β).
- Le Grand, J., 2007. *Κίνητρα, δράσεις και δημόσια πολιτική. «Ιππότες» και «κατεργάρηδες», «πιόνα» και «βασίλισσες»*. Αθήνα: Παπαζήσης (2003).
- Μιχαλόπουλος, Ν., 2007. *Η δημόσια διοίκηση στην εποχή των αποτελεσμάτων*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Πετμεζίδου, Μ. και Τσουλουβής, Λ., 1990. Όψεις κρατικού προγραμματισμού στην Ελλάδα: ιστορική συνέχεια και οι επιπτώσεις της κρίσης. Στο: Γ. Ψυχάρης, επιμ. *Οι λειτουργίες του κράτους σε περίοδο κρίσης: θεωρία και ελληνική εμπειρία*. Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, σελ. 288-301.
- Surel, Y. και Muller, P., 2002. *Ανάλυση των πολιτικών του κράτους*. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Αγγλόγλωσση

- Asthana, S., Richardson, S. and Halliday, J., 2002. Partnership working in public policy provision: a framework for evaluation. *Social Policy & Administration*, 36(7), pp. 780-795.
- Balloch, S. and Taylor, M. eds, 2001. *Partnership working. Policy and practice*. Bristol: Policy Press.
- Cairney, P., 2012. *Understanding public policy. Theories and issues*. Houndmills, Basingstoke: Palgrave.
- Carter, N., Day, P. and Klein, R.E., 1992. *How organizations measure success*. London: Routledge.
- Clarke, J. and Newman, J., 1997. *The managerial state. Power, politics and ideology in the remaking of social welfare*. London: Sage.
- Clarke, J., Cochrane A. and Maclaughlin E. eds, 1994. *Managing social policy*. London: Sage.
- Clarke, J., Gewirtz, S. and McLaughling, E. eds, 2000. *New managerialism. New welfare?* London: Sage, London.
- Colebath, H.K., 1998. *Policy*. Buckingham: Open University Press.
- Cutler, T. and Waine, B., 1994. *Managing the welfare state. The politics of public sector management*. Oxford: Berg.
- Davies, H., Nutley, S. and Smith, P. eds, 2000. *What works? Evidence-based policy and practice in public services*. Bristol: Policy Press.

- Farnham, D. and Horton S. eds, 1993. *Managing the new public services*. Basingstoke: Macmillan.
- Ferlie, E. et al., 1996. *The new public management in action*. Oxford: Oxford University Press.
- Glendinning C. et al. eds, 2002. *Partnerships, New Labour and the governance of welfare*. Bristol: Policy Press.
- Gomm, R. and Davies, C. eds, 2000. *Using evidence in health and social care*. London: Sage
- Goss, S., 2001. *Making local governance work. Networks, relationships and the management of change*. London: Palgrave.
- Hill, M., 2005. *The public policy process*. Harlow: Pearson Education.
- Hogwood, B.W. and Gunn, L.A., 1984. *Policy analysis for the real world*. Oxford: Oxford University Press.
- Hudson, J. and Lowe, S., 2004. *Understanding the policy process*. Bristol: Policy Press.
- Pawson, R., 2006. *Evidence-based policy: A realist perspective*. London: Sage.
- Room, G., 1986. *Cross-national innovation in social policy*. London: Macmillan, London.
- Room, G. (in collaboration with Dencik, J., et al.), 2005. *The European challenge. Innovation, policy learning and social cohesion in the new knowledge economy*. Bristol: Policy Press.
- Smith, P. ed., 1996. *Measuring outcome in the public sector*. London: Taylor & Francis.
- Spicker, P., 2006. *Policy analysis for practice*. Bristol: Policy Press.
- Surel, Y., 2000. The role of cognitive and normative frames in policy-making. *Journal of European Public Policy*. 7(4), pp. 495-512.
- Taylor, D. and Balloch, S. eds, 2005. *The Politics of evaluation*. Bristol: Policy Press.
- Taylor, D., 2005. Governing through evidence: participation and power in policy evaluation. *Journal of Social Policy*, 34(4), pp. 601-618.
- Wilkinson, D. and Appelbee, E., 1999. *Implementing holistic government*. Bristol: Policy Press.

ΔΠΕ1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Βασίλειος Γραμματίκας, Επίκουρος Καθηγητής (Τμήμα Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών)
Βιογραφικό σημείωμα: http://bscc.duth.gr/staff/dep/Grammatikas_cv.pdf
e-mail: bgramm@bscc.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/polsci/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:

Το μάθημα επιχειρεί να δώσει στους φοιτητές μια γενική εικόνα για την οργάνωση της διεθνούς κοινωνίας, ως μια απαραίτητη εισαγωγή για τους φοιτητές που θα ασχοληθούν με τα πιο εξειδικευμένα μαθήματα νομικής και πολιτικής φύσεως που προσφέρονται στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος.

Αρχικά αναλύονται οι βασικές παράμετροι της θεσμικής οργάνωσης της διεθνούς κοινωνίας μέσω της δημιουργίας διεθνών οργανισμών, ο τρόπος ίδρυσης και λειτουργίας τους και στο δεύτερο μέρος του μαθήματος εξετάζονται οι σημαντικότεροι διεθνείς οργανισμοί που λειτουργούν σήμερα (ΟΗΕ, ΝΑΤΟ, Ευρωπαϊκή Ένωση, Διεθνές Νομισματικό Ταμείο κλπ.).

Περίγραμμα μαθήματος:

1. Ιστορική αναδρομή στην οργάνωση της Διεθνούς Κοινωνίας.
2. Έννοια Διεθνούς Οργανισμού: Ορισμός – σύσταση.
3. Νομικό καθεστώς που διέπει τους διεθνείς οργανισμούς.
4. Ιδιότητα μέλους, θεσμική διάρθρωση, αυτόνομη βούληση, λόγοι διάλυσης διεθνούς οργανισμού.
5. διακρίσεις διεθνών οργανισμών:
   (α) <u>Παγκόσμιοι Οργανισμοί</u>: Το σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, ΟΗΕ, Βοηθητικά Όργανα και Αυτόνομοι Οργανισμοί, Ειδικευμένες Οργανώσεις, Ειδικές Οργανώσεις συνεργαζόμενες με τον ΟΗΕ.
   (β) <u>Περιφερειακοί Οργανισμοί</u>:
   Ευρωπαϊκή Ένωση
   Συμβούλιο Ευρώπης
   ΝΑΤΟ
   ΟΑΣΕ
   Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών
   Οργανισμός Αφρικανικής Ενότητας & άλλοι Αφρικανικοί Οργανισμοί
   Οργανώσεις Νοτιανατολικής Ασίας.
   (γ) <u>Διεθνείς Οικονομικοί Οργανισμοί</u>:
   Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
   Παγκόσμια Τράπεζα
   Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

Μαθησιακοί στόχοι:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:

- Να κατανοούν τη λειτουργία της διεθνούς οργάνωσης.
- Να αντιλαμβάνονται και να συζητούν για τη σημασία και τους πολλαπλούς ρόλους που επιτελούν οι διεθνείς οργανισμοί και θεσμοί.
- Να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τους σημαντικότερους διεθνείς οργανισμούς που δραστηριοποιούνται στο παγκόσμιο σύστημα.

- Να προσεγγίζουν με κριτική διάθεση τις προσδοκίες από τη διεθνή οργάνωση καθώς και το έργο και την αποτελεσματικότητα των διεθνών οργανισμών.

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική (1 από τα 2 προτεινόμενο στον Εύδοξο συγγράμματα)

- Νάσκου-Περράκη, Π., Αντωνόπουλος Κ., Σαρηγιαννίδης Μ: *Δίκαιο Διεθνών Οργανισμών* (εκδ. ΘΕΜΙΣ, Αθήνα, 2014).
- Μαγκλιβέρας Κ.: *Οι Διεθνείς Οργανισμοί του Ευρύτερου Ευρωπαϊκού Χώρου* (εκδ. Διάδραση, 2011)

Προαιρετική

- Δίπλα, Χ. & Δούση, Εμμ. (επιμ.): *Εξήντα Χρόνια από την Ίδρυση των Ηνωμένων Εθνών – Ειρήνη, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Βιώσιμη Ανάπτυξη, Θεσμική Μεταρρύθμιση* (Εκδόσεις Σιδέρη, Αθήνα, 2007)
- Περράκης, Σ. (επιμ.): *Διεθνής Συνεργασία σε Οικουμενικό και Περιφερειακό Επίπεδο: Οι Διεθνείς Θεσμοί σε Κίνηση* (Εκδόσεις Σιδέρη, Αθήνα, 2011)
- Σαρηγιαννίδης, Μ.: *Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών ως Νομικό Θεμέλιο* (Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, 2009)
- Bennett, A.L. & Oliver, J.K.: *Διεθνείς Οργανισμοί: Αρχές και Προβλήματα*. (Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα, 2006).
- Sands P. & Klein P.: *Bowett's Law of International Institutions*, 6th ed., (Sweet & Maxwell, London, 2009)

ΣΤΚΠΥ2 ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Βασίλειος Χατζόπουλος, Καθηγητής,
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Chatzopoulos.shtml
e-mail: vasshatz@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05124/ και https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05103/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό είναι εισαγωγικού χαρακτήρα και έχει σκοπό να παρουσιάσει τις βασικές έννοιες και φαινόμενα που σχετίζονται με το θέμα της διεθνούς μετανάστευσης. Το μάθημα ξεκινά από μια κριτική συζήτηση του ορισμού της μετανάστευσης και των τρόπων με τους οποίους ο ορισμός αυτός αλλάζει καθώς αλλάζει και η φυσιογνωμία της οικονομίας και κοινωνίας στην Ευρώπη στη διάρκεια του 20^{ου} αιώνα και μέχρι τις αρχές του 21^{ου} αιώνα. Παράλληλα θα γίνει λόγος για άλλες ομάδες μετακινούμενων πληθυσμών, όπως κυρίως οι αιτούντες άσυλο και οι πρόσφυγες, αλλά και οι παλιννοστούντες και οι εσωτερικοί μετανάστες. Επίσης θα μιλήσουμε για τις σύγχρονες πραγματικότητες και προκλήσεις στον τομέα της μετανάστευσης όπως το θέμα της ένταξης και της κοινωνικής περιθωριοποίησης των μεταναστών στην χώρα εγκατάστασης, το ζήτημα των διακρίσεων και την έννοια της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Θα εξετάσουμε τις βασικές συνέπειες της μετανάστευσης τόσο για τις χώρες αποστολής όσο και για τις χώρες υποδοχής μεταναστών, και θα εξετάσουμε την ελληνική εμπειρία ως χώρας υποδοχής. Στη συνέχεια θα στραφούμε προς την μεταναστευτική εμπειρία των χωρών της Ευρώπης και θα συζητήσουμε και τις βασικές αρχές της μεταναστευτικής πολιτικής που έχει χαραχθεί σε επίπεδο ΕΕ. Θα παρουσιάσουμε συνοπτικά τις βασικές θεωρίες που αναλύουν τις μεταναστευτικές ροές (για ποιο λόγο μετακινούνται οι μετανάστες; Τι επηρεάζει τις αποφάσεις τους; Γιατί κάποιες χώρες στέλνουν και άλλες δέχονται μετανάστες εργαζόμενους;). Τέλος, θα μιλήσουμε για τα φαινόμενα της ξενοφοβίας και του ρατσισμού, φυλετικού και πολιτισμικού.

Περίγραμμα μαθήματος

Α/α	**Θεματική ενότητα**
1.	Το μεταναστευτικό φαινόμενο/Μορφές μετανάστευσης / Μετανάστες, πρόσφυγες, παλιννοστούντες / Μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα στην Ελλάδα και στην Ευρώπη
2.	Οικονομική ένταξη του μετανάστη/ Βασικές μεταναστευτικές πολιτικές/ ευπαθείς ομάδες
3.	Οικονομική και κοινωνική ένταξη του μετανάστη στη χώρα υποδοχής – ένταξη του στην αγορά εργασίας / Η περίπτωση της Ελλάδας /Επιπτώσεις στην οικονομία/ Παράγοντες ομαλότερης ένταξης
4.	Συζήτηση επί μέρους θεμάτων
5.	Η μετανάστευση στην Ευρώπη/ Δεδομένα / Κατηγορίες χωρών – Μεταναστευτική εμπειρία / Μεταναστευτικές διαδρομές
6.	Μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ/ Ιστορικό – γενικές κατευθύνσεις / Προϋποθέσεις εισόδου και παραμονής / Μακρώς διαμένοντες
7.	Θεωρίες διεθνούς μετανάστευσης / Κλασσική / Νεοκλασσική/ Παγκοσμίων συστημάτων κτλ
8.	Θεωρίες διεθνούς μετανάστευσης / Κλασσική / Νεοκλασσική/ Παγκοσμίων συστημάτων κτλ
9.	Συζήτηση επί μέρους θεμάτων – Προβολή ταινίας
10.	Εθνική ταυτότητα/ Εθνικισμός / Ρατσισμός/ έννοια/ ιστορική εξέλιξη/ σύγχρονες μορφές / επιστημονική στήριξη
11.	Νεορατσισμός, μορφές ανάπτυξης, μέτρα ανάσχεσης/ Βασικές παράμετροι ανάπτυξης του ρατσισμού Ελλάδα: η εκπαίδευση, τα ΜΜΕ, η πολιτεία, η θρησκεία / Αντιρατσιστική νομοθεσία
12.	Ζητήματα θρησκευτικής ελευθερίας / Έννοια / Εφαρμογή από το ΕΔΔΑ / Κυρίαρχη θρησκεία / Εφαρμογή Σαρίας

13. Επανάληψη/ αποσαφήνιση εννοιών/συζήτηση / Αξιολόγηση μαθήματος από τους/τις φοιτητές/τριες

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο μάθημα θα είναι σε θέση να διακρίνουν τις διάφορες κατηγορίες μετακινούμενων πληθυσμών, και να γνωρίζουν τις βασικές επιλογές μεταναστευτικής πολιτικής που μπορούν να εφαρμοστούν σε σχέση με αυτούς. Θα έχουν συνειδητοποιήσει ότι η μετανάστευση είναι ένα φαινόμενο ιδιαίτερα σύνθετο και πολυσχιδές, συνδεόμενο και με πολιτικές, εθνικές κ.α. ιδεολογίες (και ιδεοληψίες) και θα έχουν καταλάβει ότι δεν υπάρχουν «σωστές» και «λάθος» πολιτικές. Θα έχουν μια εικόνα της μεταναστευτικής εμπειρίας των ευρωπαϊκών χωρών και των προσπαθειών τους από κοινού να αντιμετωπίσουν την αυξανόμενη μεταναστευτική πίεση. Τέλος θα μπορούν να αναγνωρίσουν, να διαγνώσουν και (ιδανικά) να αντιδράσουν σε εκδηλώσεις ξενοφοβικές και ρατσιστικές.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Οι διαφάνειες του μαθήματος σε μορφή Power Point είναι αναρτημένες στην ιστοθέση https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05124/. Αναλυτικότερες σημειώσεις της Αν. Καθηγήτριας Α. Τριανταφυλλιού βρίσκονται στην ιστοθέση https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05103/
- Εμέ Πουλόπουλου, Η. 2007. Η μεταναστευτική πρόκληση. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Βοηθητικές σημειώσεις του διδάσκοντος υπάρχουν στην ως άνω διεύθυνση. Στην ίδια διεύθυνση αναρτώνται και οι σημειώσεις της Αν. Καθηγήτριας Α. Τριανταφυλλιού.

Προαιρετική
Ελληνική
- Golden, I., Cameron, G. και Bavarian, M. 2013. *Αυτοί δεν είναι σαν εμάς: Το παρελθόν και το μέλλον της μετανάστευσης*. Κρήτη: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- Κασιμάτη, Κ. (επ.) 2000 *Φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας σε ομάδες κοινωνικού αποκλεισμού*, Αθήνα: ΜΕΘΟΚΟΠΑ/ΕΚΤ.
- Καυλιάρη Α. 1997. *Ξένος στην Ελλάδα, Μετανάστες, γλώσσα και κοινωνική ένταξη*. Αθήνα: Εκδόσεις Παρατηρητής.
- Κονιώδης, Ξ. 2001. *Μεταμορφώσεις του κοινωνικού κράτους στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση (ειδικότερα το κεφάλαιο 9).
- Λυμπεράκη, Α. Πελαγικής, Θ. 2000. *Ο «φόβος του ξένου» στην αγορά εργασίας: Ανοχές και προκαταλήψεις στην ανάπτυξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Πόλις.
- Παύλου Μ. και Χριστόπουλος Δ. (επ.) 2004. *Η Ελλάδα της μετανάστευσης. Κοινωνική συμμετοχή και ιδιότητα του πολίτη*, Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική και ΚΩΜΟ.
- Περράκη – Νάσκου, Π. (επ.) 2000. *Η καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στην Ελλάδα και την Ευρώπη*. Αθήνα/Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα.
- Περράκη – Νάσκου, Π. 1999. Η νομολογία του ΕΔΔΑ σχετικά με την προστασία της θρησκευτικής ελευθερίας στην Ελλάδα, *Ελληνική Επιθεώρηση Ευρωπαϊκού Δικαίου*, σελ. 785-814.
- Σαμπατάκου, Α. 2010. *Ερμηνεύοντας την εξέλιξη της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ*. Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.
- Τριανταφυλλίδου, Α. 2005. *Ελληνική μεταναστευτική πολιτική. Προβλήματα και κατευθύνσεις*. Αθήνα: ΕΛΙΑΜΕΠ Κείμενα Πολιτικής 05.01, www.eliamep.gr .
- Τριανταφυλλίδου, Α. και Γρώπα, Μ. (μτφρ. Χρηστίδης, Γ.) 2009. *Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*. Αθήνα: εκδόσεις Κριτική.
- Τριανταφυλλίδου, Α. και Μαρούκης, Θ. (επ.) 2010. *Η μετανάστευση στην Ελλάδα του 21ου αιώνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ξενόγλωσση
- Castles, St and Miller, M. 2009. The Age of Migration : *International Population Movements in the Modern World*. 4η εκδ. Palgrave Macmillan.

- Elbaz, M. & Helly, D. (eds.), 2000. *Mondialisation, citoyenneté et multiculturalisme*, Paris : L'Harmattan, Les presses de l'Université Laval.
- Geddes, A., 2003. *The Politics of Migration and Immigration in Europe*. London: Sage Publications.
- Hollefield, J., 1997. *L'immigration et l'état-nation à la recherche d'un modèle national*, Paris : L'Harmattan.
- Jenkins, B. & Sofos, S., *Nation & Identity in Contemporary Europe*, Routledge, 1996.
- Kleinman, M., *The Economic Impact of Labour Migration*, in Spencer, S. 2003 The Politics of Immigration", London: Blackwell, 59-74.
- Papademetriou, D., 2003. Managing Rapid and Deep Change in the Newest Age of Migration, in Spencer, S. *The Politics of Immigration*. London: Blackwell, 39-58.
- Rudiger & Spencer S. 2003. *Social Integration of Migrants and Ethnic Minorities, Policies to Combat Discrimination*, Paris: OECD.
- Termote, M., The Efficiency of Immigration Policies in Leboutte, R., (ed.) 2000 *Migrations et migrants dans une perspective historique – Permanences et innovations :* Florence: EUI, Collection Europe Plurielle, n. 12.
- Triantafyllidou, A. and Gropas, R. 2014, *European Immigration: A Sourcebook*. Aldershot: Ashgate.
- Wievorka, M. (ed.), 1992. *Racisme et modernité*, Paris : La découverte.

ΑΕ11 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Skamnakis.shtml
e-mail: cskamnak@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/
elass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM08166/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση των διαδικασιών συγκρότησης των θεσμών αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο της σύγχρονης λειτουργίας του κράτους. Με πλαίσιο τον ευρωπαϊκό χώρο προσεγγίζονται ζητήματα οργάνωσης παρεμβάσεων στο υποεθνικό επίπεδο υπό την ευθύνη των αυτοδιοικητικών θεσμών. Η διερεύνηση της ευρύτερης σημασίας του υποεθνικού επιπέδου συνιστά τον πυρήνα του μαθήματος, ειδικά αναφορικά με τη δυναμική σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ του υποεθνικού -εθνικού- υπερεθνικού επιπέδου. Οι δυνατότητες και τα όρια, οι αδυναμίες και τα πλεονεκτήματα των φορέων της αυτοδιοίκησης υπό την προοπτική ανάπτυξης υπερεθνικών συνεργασιών καθώς και της επιδίωξης κοινών στόχων σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, ειδικότερα δε στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο θεωρητικός προβληματισμός και οι πρακτικές εφαρμογές αφορούν τον Ευρωπαϊκό χώρο ενώ εκτενέστερες αναφορές γίνονται στην ελληνική περίπτωση.

Περίγραμμα μαθήματος:

VI. Προσεγγίσεις ανάπτυξης των αυτοδιοικητικών θεσμών στο τοπικό επίπεδο, ταξινομήσεις των αποκεντρωμένων λειτουργιών του κράτους. Προσεγγίσεις για το σύγχρονο ρόλο της αυτοδιοίκησης.
VII. Όροι συγκρότησης υποεθνικών πολιτικών, θεσμοί υποεθνικής οργάνωσης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θεωρητικές αναλύσεις και σύγχρονη πραγματικότητα στα κράτη μέλη της Ένωσης και στην Ελλάδα.
VIII. Η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης σε εθνικές δράσεις και ο ρόλος υπερεθνικών θεσμών στην οργάνωση παρεμβάσεων στη χωρική μονάδα ευθύνης της.
IX. Η θεσμική οργάνωση του υποεθνικού επιπέδου στην Ελλάδα, πρώτος και δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης. Ο ρόλος του κράτους και της περιφερειακής οργάνωσης.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει: (α) να έχουν γνώση για τη διάταξη των αυτοδιοικητικών θεσμών στον ευρωπαϊκό χώρο και την Ελλάδα, (β) να αναγνωρίζουν το περίγραμμα των αρμοδιοτήτων των φορέων της αυτοδιοίκησης στο πεδίο της ανάπτυξης καθώς και της δικτύωσης στον ευρωπαϊκό χώρο, (γ) να είναι σε θέση να αναφέρονται σε βασικές έννοιες όπως: Αυτοδιοίκηση, Τοπικό Κράτος, Περιφερειακή Πολιτική, (δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να αναλύουν το ρόλο και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και τις αδυναμίες των φορέων της αυτοδιοίκησης στην οργάνωση τοπικά εστιασμένων παρεμβάσεων

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση με ελεύθερη ανάπτυξη ζητημάτων στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Κατά περίπτωση προφορική εξέταση (προηγείται σχετική ανακοίνωση)
Εργασίες που συμβάλλουν κατά είκοσι τοις εκατό (20%) στην τελική βαθμολογία

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Γεωργαντάς Η. (2002), *Τοπικό κράτος και τοπικότητα. Στα ίχνη δύο συζητήσεων*, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.
- Σκαμνάκης Χ. (2006), *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής*, Gutenberg.

Προαιρετική

- Bevir, M. and Rhodes, R. A. W. (2008), "Decentred Theory, Change and Network Governance", in E. Sorensen and J. Torfing. (eds), *Theories of Democratic Network Governance*. London: Palgrave.
- Hlepas, K.N. (2010), "Incomplete Greek Territorial Consolidation: From the First (1998) to the Second (2008–09) Wave of Reforms",*Local Government Studies,*Vol. 36, No. 2, 223–249, April 2010.
- Loughlin, J. (2004), Greece: Between "'Enosis' and Decentralization" in J. Loughlin, (ed.), *Sub-national Democracy in the European Union,*Oxford University Press.
- Page, E.C., 1991, *Localism and Centralism in Europe*(Oxford: OUP).
- Turner, M. and Hulme, D. (1997) *Governance*, *Administration and Development: Making the State Work*. Basingstoke: Macmillan.
- Verney,S.(1997).' Central State–Local Government Relations',in K.A.Lavdas (ed.), *The Europeanization of Greece*. Basingstoke: Macmillan.
- [http://www.ypes.gr/kapodistrias/english/kapo/fr_prog.htm]

ΑΕ11 ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Skamnakis.shtml
e-mail: cskamnak@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/l1.shtml
elass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05140/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση της συμβολής των φορέων της αυτοδιοίκησης στην οργάνωση μηχανισμών κοινωνικής προστασίας. Ειδικά οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμβάλουν -κατά περίπτωση- στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής και στο πλαίσιο της συγκεκριμένης λειτουργίας τους προκύπτουν μια σειρά από σημαντικά ερωτήματα αναφορικά με το ρόλο της αυτοδιοίκησης στην οργάνωση των κρατικών λειτουργιών, τα συστήματα κοινωνικής προστασίας, τη λειτουργία των δομών κοινωνικής πρόνοιας, τη διάταξη των παρεμβάσεων κοινωνικής προστασίας στο χώρο κ.α. Η διερεύνηση της σημασίας του υποεθνικού επιπέδου στην κοινωνική πολιτική συνιστά τον πυρήνα του μαθήματος. Ζητήματα σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων και δομών κοινωνικής πολιτικής διερευνώνται υπό το πρίσμα της δυναμικής σχέσης υποεθνικού -εθνικού- υπερεθνικού επιπέδου. Οι δυνατότητες και τα όρια, οι αδυναμίες και τα πλεονεκτήματα των φορέων της αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής διερευνώνται ειδικότερα υπό την προοπτική ανάπτυξης υπερεθνικών συνεργασιών καθώς και της επιδίωξης κοινών στόχων σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο, ειδικότερα δε στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πρακτικές εφαρμογές που αναλύονται αφορούν τις περιπτώσεις κρατών από τον Ευρωπαϊκό χώρο ενώ ειδικές αναφορές γίνονται στην ελληνική περίπτωση.

Περίγραμμα μαθήματος:

I. Εθνικά συστήματα κοινωνικής προστασίας, ο ρόλος του κράτους στο πλέγμα κοινωνικής ασφάλειας. Αρχή της επικουρικότητας στο πεδίο άσκησης κοινωνικής πολιτικής και αναφορά στις προσεγγίσεις για την ισχύ του σύγχρονου κράτους.
II. Προσεγγίσεις ανάπτυξης των αυτοδιοικητικών θεσμών στο τοπικό επίπεδο, ταξινομήσεις των αποκεντρωμένων λειτουργιών των συστημάτων κοινωνικής προστασίας. Προσεγγίσεις για το σύγχρονο ρόλο της αυτοδιοίκησης.
III. Όροι συγκρότησης υποεθνικών πολιτικών κοινωνικής προστασίας, θεσμοί υποεθνικής οργάνωσης στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
IV. Η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης σε εθνικές δράσεις και ο ρόλος υπερεθνικών θεσμών στην οργάνωση μηχανισμών κοινωνικής προστασίας στο υποεθνικό επίπεδο.
V. Χαρακτηριστικά των μηχανισμών κοινωνικής προστασίας στο υποεθνικό επίπεδο. Η σύνδεση των θεσμών της αυτοδιοίκησης με παρεμβάσεις του κεντρικού κράτους.
VI. Η θεσμική οργάνωση του υποεθνικού επιπέδου στην Ελλάδα, πρώτος και δεύτερος βαθμός αυτοδιοίκησης. Ο ρόλος του κράτους και της περιφερειακής οργάνωσης.
VII. Εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής πολιτικής στο υποεθνικό επίπεδο στην Ελλάδα, προγράμματα κοινωνικής προστασίας σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει: (α) να έχουν γνώση για τη διάταξη των αυτοδιοικητικών θεσμών στον ευρωπαϊκό χώρο και την Ελλάδα, (β) να αναγνωρίζουν το περίγραμμα των αρμοδιοτήτων των φορέων της αυτοδιοίκησης στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας, (γ) να είναι σε θέση να αναφέρονται σε βασικές έννοιες όπως: Αυτοδιοίκηση, Τοπικό Κράτος, Κοινωνική Προστασία και Πρόνοια, (δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να αναλύουν το ρόλο και τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και τις αδυναμίες των φορέων της αυτοδιοίκησης

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση με ελεύθερη ανάπτυξη ζητημάτων στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Κατά περίπτωση προφορική εξέταση (προηγείται σχετική ανακοίνωση)
Δυνατότητα εκπόνησης έως δέκα/εξάμηνο απαλλακτικών εργασιών

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
- Σκαμνάκης Χ. (2006), *Ο ρόλος των φορέων της αυτοδιοίκησης στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής*, Gutenberg.
- Γεωργαντάς Η. (2002), *Τοπικό κράτος και τοπικότητα. Στα ίχνη δύο συζητήσεων*, Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.

Προαιρετική
- Amin, A. and Thrift, N. (2002) *Cities: Reimagining the Urban*. Oxford: Polity.
- Castles, F. (2005) *The Future of the Welfare State: Crisis Myths and Crisis Realities*. Oxford: Oxford University Press.
- Griggs, J., Whitworth, A., Walker, R., McLennan, D., and Noble, M. (2008) *Person- or place- based policies to tackle disadvantage?: Not knowing what works*. York: Joseph Rowntree Foundation.
- Loughlin, J. (2005). 'The regional question, subsidiarity and the future of Europe', in S. Weatherill and U. Bernitz (eds.), *The Role of Regions and Sub-national Actors in the European Union*, Oxford: Hart.
- Room, G (2008), «Multi-tiered international welfare systems», in Gough, I. and G. Wood,(eds) *Insecurity and Welfare Regimes in Asia, Africa and Latin America,* Cambridge: Cambridge University Press.

ΑΕ13 ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Τσέργας, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsergas.shtml
e-mail: tsergasnik@yahoo.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό απευθύνεται στους/τις φοιτητές/τριες της προχωρημένης κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας. Επιχειρείται μια σύντομη επισκόπηση της αναπτυξιακής πορείας του ανθρώπου από τη σύλληψη έως την τρίτη ηλικία. Παρουσιάζονται οι σημαντικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις :η ψυχοδυναμική, η συμπεριφοριστική, η γνωστική, η κοινωνική – πολιτισμική κ.ά.
Εξετάζεται η βιοσωματική, γνωστική και κοινωνικό-συναισθηματική ανάπτυξη του ανθρώπου και διερευνώνται επιμέρους ζητήματα για κάθε φάση ανάπτυξης. Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τις βασικές αρχές που διέπουν την ανθρώπινη ανάπτυξη, τις μεθόδους έρευνας και τις σύγχρονες ερευνητικές και θεωρητικές κατευθύνσεις στην εξελικτική ψυχολογία .

Περίγραμμα μαθήματος:
-Ιστορικές και σύγχρονες θεωρήσεις στην ανθρώπινη ανάπτυξη
-*Θεωρητικές προσεγγίσεις της ανθρώπινης ανάπτυξης*: α) Ψυχοδυναμικές Προσεγγίσεις, β) Θεωρίες Μάθησης, γ) Γνωστικές προσεγγίσεις και δ) θεωρία των συστημάτων
-*Προγεννητική Ανάπτυξη*: σύλληψη, στάδια ανάπτυξης του εμβρύου, η σημασία του τοκετού, οι ψυχολογικές αντιδράσεις των γονέων
- *Βρεφική ηλικία*: οι σωματικές λειτουργίες και οι ανάγκες του βρέφους, η νοητική και γλωσσική ανάπτυξη, ο πρωταρχικός δεσμός και οι συναισθηματικές αντιδράσεις του βρέφους, η διαδικασία της κοινωνικοποίησης
-*Νηπιακή περίοδος*: βιοσωματικές μεταβολές και η ψυχοκινητική ανάπτυξη, νοητικές λειτουργίες και γλώσσα, ο ρόλος του φύλου, η κοινωνική ανάπτυξη, η σημασία του παιχνιδιού και οι σχέσεις με τους συνομηλίκους, η δυναμική της οικογένειας και οι επιδράσεις της, προβλήματα συμπεριφοράς, παιδικές ασθένειες και υγεία.
-*Σχολική περίοδος*: Γνωστικές λειτουργίες και ανάπτυξη, κινητικές λειτουργίες και αλλαγές στις διαστάσεις του σώματος, κοινωνική προσαρμογή και αλληλεπιδράσεις με τους συνομηλίκους(παιδικές φιλίες), η συμπεριφορά στο σχολείο, ηθική ανάπτυξη και η συμπεριφορά των γονέων.
-*Εφηβεία*: εμφάνιση της ήβης, η έννοια της εφηβείας και τα αναπτυξιακά της χαρακτηριστικά, διαμόρφωση της ταυτότητας, κοινωνικοποίηση κατά την εφηβεία
-*Ωριμότητα*: Ενήλικη ζωή, νοητικές και σωματικές αλλαγές, τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, το στυλ της ζωής και τα πρότυπα διαπροσωπικών σχέσεων, η δημιουργία οικογένειας, η εργασία και ο ελεύθερος χρόνος
-*Τρίτη Ηλικία*: νοητικές μεταβολές και κάμψη των βιολογικών λειτουργιών, ψυχοκοινωνικά προβλήματα, κοινωνική απόσυρση, εργασία και συνταξιοδότηση, τα προβλήματα υγείας, νέοι ρόλοι στη ζωή

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές/τριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας θα είναι σε θέση:
- να γνωρίζουν βασικές έννοιες της εξελικτικής ψυχολογίας και τις κύριες θεωρητικές προσεγγίσεις
- να γνωρίζουν την ιστορική εξέλιξη και τις σύγχρονες θεωρητικές τάσεις της εξελικτικής ψυχολογίας
- να κατανοούν τις μεθόδους έρευνας και να ερμηνεύουν αντίστοιχα εμπειρικά δεδομένα
-να αναπτύξουν δεξιότητες για κριτική σκέψη σε θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα
-να αναγνωρίζουν το ρόλο των αξιών, των προκαταλήψεων, των πολιτισμικών διαφορών και την επίδραση που ασκούν στην ανάπτυξη των ατόμων

Αξιολόγηση:
1) Γραπτή εξέταση ή
2) Γραπτή εξέταση και εκπόνηση ατομικής εργασίας έκτασης 2.500 λέξεων

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Feldman, S. R.- Μπεζεβέγκης,Η. (επιμ.), 2011. *Εξελικτική ψυχολογία – Ενιαίο*.Αθήνα :Γ. Δαρδανός - Κ.Δαρδανός ΟΕ

Προαιρετική

- Αβεντισιάν-Παγοροπούλου,Α.,2000.*Η ψυχολογία της Τρίτης Ηλικίας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Bandura, A. ,1977. *Social learning theory.* Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bergen, D., 2007. *Human Development: Traditional and Contemporary theories*. Upper Saddle River, NJ:Pearson, Prentice Hall.
- Berk, L.E., 2009. *Child Development*. N.York: Pearson Publications
- Βίννικοτ, Ντ., 2009. *Το παιδί, το παιχνίδι και η πραγματικότητα*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Βίννικοτ, Ντ., 2009. *Το παιδί, η οικογένεια και ο εξωτερικός του κόσμος*. Αθήνα: Καστανιώτης
- Βοσνιάδου, Στ. ,(επιμ.), 2001. Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας. Τόμος Α': Γλώσσα. Αθήνα: Gutenberg
- Βοσνιάδου, Στ., (επιμ.), 2003. *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας Τόμος Β': Σκέψη* .Αθήνα: Gutenberg
- Βοσνιάδου, Στ., (επιμ.), 2000. *Κείμενα εξελικτικής ψυχολογίας Τόμος Γ': Κοινωνική ανάπτυξη*. Αθήνα: Gutenberg
- Bowlby, J., 1982. *Attachment*. New York, NY: Basic Books.
- Bowlby, J., 1973 *.Separation: Anxiety & anger*. New York, NY: Basic Books
- Butterworth,G.&Harris,M.,1994.*Priciples of Developmental Psychology*. Hove: Erlbaum
- Cole, M. & Cole, S. R.,2000. *Η Ανάπτυξη των Παιδιών*. Αθήνα: Δαρδανός
- Craig, G.J. & Baucum, D.,2007. *Η ανάπτυξη του ανθρώπου*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Δημητρίου-Χατζηνεοφύτου,Λ.,2001.*Τα έξι πρώτα χρόνια της ζωής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Έρικσον, Ε., 1990. *Η παιδική ηλικία και η κοινωνία*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Erikson, E. H.,1968. *Identity: Youth and crisis.* New York, NY: Norton.
- Gilligan, C., Ward, J.V., & Taylor, J. M., 1988. *Mapping the moral domain*. Cambridge, MA: Harvard
- Gottman, J., 2000. *Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών: ένας πρακτικός οδηγός για γονείς*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Herbert, M., 1989. *Ψυχολογικά προβλήματα της παιδικής ηλικίας* . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Herbert, M., 1997. *Ψυχολογική φροντίδα του παιδιού και της οικογένειάς του.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Herbert, M., 1996. *Οι καυγάδες των παιδιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Herbert, M. , 1996. *Τα όρια στη συμπεριφορά των παιδιών: Θετικοί τρόποι διαπαιδαγώγησης* .Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Herbert, M.,1998. *Χωρισμός και διαζύγιο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Herbert, M., 1998. *Η κακή συμπεριφορά: Βοηθώντας τους γονείς να αντιμετωπίσουν το παιδί με διαταραχή διαγωγής* . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Καίλα,Μ., 1996.*Η σχολική φοβία* .Αθήνα :Ελληνικά Γράμματα
- Κάκουρος, Ε. & Μαναδιάκη, Κ. ,2002. *Ψυχοπαθολογία παιδιών και εφήβων: Αναπτυξιακή προσέγγιση*. Αθήνα: Τυπωθήτω - Γιώργος Δάρδανος
- Kohlberg, L., 1981. *The philosophy of moral development: Essays on moral development*. New York:Harper & Row
- Κουρκούτας, Η.Ε., 2001. *Η ψυχολογία του εφήβου: θεωρητικά ζητήματα και κλινικές περιπτώσεις.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Molnar, A. & Linquist, B., 1993. *Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Neuhaus, C., 1999. *Το υπερκινητικό παιδί και τα προβλήματά του: Γνωσιακή - συμπεριφοριστική προσέγγιση* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ντεμώζ, Λ., 1985. *Ιστορία της παιδικής ηλικίας*. Αθήνα: Θυμάρι
- Παρασκευόπουλος, Ι., 1985 .*Εξελικτική ψυχολογία (τομ.1-4)*.Αθήνα :Αυτοέκδοση

- Piaget, J., 1950. *The psychology of intelligence.* New York: Hartcourt, Brace.
- Πιαζέ, Ζ., 1981. *Ψυχολογία και επιστημολογία*. Αθήνα: Υποδομή.
- Πιαζέ, Ζ. , 1979. *Προβλήματα γενετικής ψυχολογίας*. Αθήνα: Υποδομή
- Rogers,D., 1979.*The Adult Years: an introduction to Aging*.N.Jersey:Prentice Hall,Inc.
- Schaffer,R., 1997. *Η Κοινωνικοποίηση του παιδιού κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής του*.Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Sheehy, G., 1976. *Passages: Predictable crises of adult life.* New York, NY: Dutton.
- Sheehy, G., 1996. *New passages: Mapping your life across time.* New York, NY: Ballantine Books
- Skinner, B.F., 1974. *About Behaviorism*. New York, NY: Vintage
- Steuer, F.B., 2005. *Η ψυχολογική ανάπτυξη των παιδιών*. Αθήνα: Ελλην.
- Τσιάντης, Γ. & Δραγώνα, Θ., (επιμ.). 1999. *Μωρά και μητέρες: ψυχοκοινωνική ανάπτυξη και υγεία στα δύο πρώτα χρόνια της ζωής*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Van Leeuwen, M.S., 1990. *Gender and grace: Love, work and parenting in a changing world*. Downers Grove
- Wood,D., 1998. *Εφηβεία, Ωριμότητα, Τρίτη Ηλικία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Wright, R., 1998. *Ο άνθρωπος το ηθικό ζώο: η νέα επιστήμη της εξελικτικής ψυχολογίας.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Επιστημονικά περιοδικά

- *Child Development*
- *Developmental Psychology*
- *Journal of Aging and Human Development*
- *Journal of Gerontology*
- *Journal of Marriage and the Family*
- *Journal of Youth and Adolescence*
- *The Gerontologist*

ΕΚΕΥ5 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ι – ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

ECTS: 10

Συντονισμός: Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
Επόπτες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας, Επιστημονικοί Συνεργάτες με βάση το Π.Δ. 407, Εντεταλμένοι Διδάσκοντες
e-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/index.php

Αντικείμενο και Περιγραφή

Η Πρακτική Άσκηση (Π.Α.) και η εποπτεία της συγκαταλέγονται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος για τους φοιτητές που επιλέγουν την Κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας. Σε αρμονία με τα διεθνή κριτήρια εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία, η ΠΑ διαρκεί διακόσιες (200) ημέρες, εκατό (100) στο Γ΄ έτος (ΠΑ Ι και ΙΙ) και 100 στο Δ΄ έτος φοίτησης (ΠΑ ΙΙΙ και IV), συνοδεύεται από ειδικά σεμινάρια και εργαστήρια βιωματικής εκπαίδευσης ενώ η εποπτεία πραγματοποιείται από μέλη ΔΕΠ και επιστημονικούς συνεργάτες του Τμήματος με εβδομαδιαία συχνότητα.

Η Π.Α. διεξάγεται σε επιλεγμένες κοινωνικές υπηρεσίες, ή προγράμματα των Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, των οργανισμών Α΄ και Β΄ βαθμό αυτοδιοίκησης και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Επίσης διεξάγεται σε πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες που αναπτύσσει το Εργαστήριο Κοινωνικής Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του ΔΠΘ. Εκεί οι ασκούμενοι εκπαιδεύονται στις εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας με την επίβλεψη και την υποστήριξη του/των επαγγελματία/τιών κοινωνικών λειτουργών (ΚΛ), που αναλαμβάνουν ρόλο του εκπαιδευτή στα αντικείμενα εργασίας και την παροχή των υπηρεσιών που αναπτύσσεται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ.

Η διαδικασία της επιλογής των κέντρων πρακτικής άσκησης, της τοποθέτησης των φοιτητών, του έργου που αναλαμβάνουν, της παρακολούθησης της πορείας και της αξιολόγησης είναι εξαιρετικά σύνθετη και περιγράφεται λεπτομερώς στον Οδηγό Πρακτικής Άσκησης και εποπτείας (βλ. στον ιστότοπο του Τμήματος). Η εν λόγω διαδικασία συντονίζεται και εποπτεύεται από τη συντονιστική επιτροπή (ΣΕΠΑ) και διεξάγεται από την υπεύθυνη του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, έμπειρη κοινωνική λειτουργό, η οποία διατηρεί σε διαρκή επαφή τόσο με τους εκπαιδευτές όσο και τους ασκούμενους, αποσαφηνίζει τους στόχους, το περιεχόμενο και τους όρους ανάπτυξης και αξιολόγησης του προγράμματος της ΠΑ. Επίσης διακινεί την απαραίτητη αλληλογραφία και τα έντυπα της ΠΑ (ημερολόγια, συμφωνητικά συνεργασίας, φόρμες καταγραφής έργου και αξιολόγησης, βεβαιώσεις κ.ά.).

Η ταχτική, συστηματική παρουσία και ή ενεργή συμμετοχή του/της ασκούμενου/ νης είναι αυστηρά υποχρεωτική. Κάθε ασκούμενος τηρεί ημερολόγιο ΠΑ-εποπτείας. Η υπέρβαση του ορίου δυο (2) δικαιολογημένων απουσιών από την πρακτική και μιας (1) δικαιολογημένης απουσίας από την εποπτεία, συνεπάγεται διακοπή της Π Α.

Η αυστηρή τήρηση του ωραρίου λειτουργίας, της εμπιστευτικότητας των προβλεπόμενων διαδικασιών στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ, καθώς και των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας του επαγγέλματος του κ λ αλλά και του κέντρου (π.χ. νοσοκομείου) είναι υποχρεωτικό καθήκον κάθε ασκούμενου/νης. Ειδικότερα η παράβαση κανόνα/κανόνων της δεοντολογίας του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού, επισύρει διακοπή όχι μόνο της ΠΑ αλλά και της φοίτησης στην κατεύθυνση της κοινωνικής εργασίας.

Η ΠΑ αναπτύσσεται σε επτά πεδία άσκησης της κοινωνικής εργασίας, τα εξής:

- εκπαίδευση όλων των βαθμίδων και ειδική αγωγή
- κοινωνική φροντίδα (παιδική προστασία, αναπηρία, ηλικιωμένοι)
- παραβατικότητα - εγκληματικότητα
- υγεία
- ψυχική υγεία και εξαρτήσεις
- κοινοτική ανάπτυξη και διαπολιτισμικές σχέσεις, και
- απασχόληση, κατάρτιση, κοινωνική ένταξη

Κάθε ασκούμενη/νος τοποθετείται σε τουλάχιστον δυο διαφορετικούς τομείς άσκησης της κοινωνικής εργασίας, π.χ. ένα έτος στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. σε ειδικό ή διαπολιτισμικό σχολείο) και ένα έτος στον τομέα της Υγείας (π.χ. σε Νοσοκομείο ή Κέντρο Υγείας), ή της κοινοτικής ανάπτυξης (π.χ. πιλοτικό πρόγραμμα σε ένα Δήμο).

Πέραν των καταγραφών και των εκθέσεων σχετικά με την τρέχοντα αντικείμενα της ΠΑ και της εποπτείας, υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ. Η θεματική της εργασίας της ΠΑ I-II αντλεί από το πεδίο, την ομάδα στόχου, τη μέθοδο ή τη θεωρία που υιοθετείται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ (βλ. λεπτομερείς οδηγίες στον ιστότοπο και στο παράρτημα του ημερολόγιο της ΠΑ II-II). Η εργασία της ΠΑ III-IV αφορά στη συστηματική μελέτη εκείνης, από τις κατ΄ ελάχιστον τέσσερις περιπτώσεις, με τις οποίες έχει εργαστεί στη διάρκεια του εξαμήνου, με την οποία έχει προχωρήσει περισσότερο, ή έχει διαχειριστεί μείζονα εμπόδια (ό. π.).

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι στόχοι της ΠΑ και οι προσδοκίες από κάθε ασκούμενο/νη εξειδικεύονται και διαβαθμίζονται ανάλογα με το επίπεδο των σπουδών του. Οι γενικοί στόχοι είναι:

- η ειδίκευση των ασκούμενων στις εφαρμογές και την έρευνα της γενικής διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας
- η απόκτηση δεξιοτήτων και τεχνικών παρέμβασης, απαραίτητων στους κύριους τομείς εφαρμογής της: την παιδική προστασία, τη γενική και ειδική εκπαίδευση, την υγεία-ψυχική υγεία, τις εξαρτήσεις, την παραβατικότητα-εγκληματικότητα, κοινωνική πρόνοια-ασφάλιση, τοπική και κοινοτική ανάπτυξη, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά των αποδεκτών των υπηρεσιών τους (άτομα, οικογένειες, μικρές ομάδες, κοινότητες, οργανισμοί) και από τη φύση των κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν
- η εξοικείωση των ασκούμενων με τις εφαρμογές της θεωρίας της κοινωνικής εργασίας στην πράξη και με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας των κοινωνικών λειτουργών
- η ευαισθητοποίηση στις εφαρμογές των προσεγγίσεων ενάντια στις διακρίσεις ως μέρους όχι μόνο ως οπτική των κ λ αλλά ως αρχή που διέπει τις διαδικασίες παροχής υπηρεσιών από τους θεσμούς και τους οργανισμούς-τα κέντρα ΠΑ.
- η εμβάθυνση στις ειδικές γνώσεις που απαιτούνται από το αντικείμενο και τις λειτουργίες μιας κοινωνικής υπηρεσίας, τις ομάδες στόχου/ εξυπηρετουμένων και τις ειδικότητες που τις στελεχώνουν (διεπιστημονική συνεργασία)
- η εμπέδωση των αρχών, των εννοιών, των γνώσεων και των στόχων της κοινωνικής εργασίας και η αναγνώριση των κριτηρίων επιλογής μεταξύ των μεθόδων άσκησης της
- η πρόσληψη απτών ερεθισμάτων σχετικά με το εύρος και την πολυπλοκότητα των κοινωνικών προβλημάτων, τον τρόπο με τον οποίο φθάνουν σε μια κοινωνική υπηρεσία και σχετικά με την υποδοχή και τις διαδικασίες που ακολουθούνται στην αντιμετώπιση τους
- η απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων για εμπλοκή σε επαγγελματική σχέση και συνεργασία με τους απευθυνόμενους και τους αποδέκτες κοινωνικών υπηρεσιών, και
- η εκ μέρους των ασκούμενων ανάπτυξη πρωτοβουλίας, αυτογνωσίας και επαγγελματικής ευθύνης

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ
Υπεύθυνοι: Μέλη ΔΕΠ, επιστημονικοί συνεργάτες ΠΔ 407, εντεταλμένοι Διδάσκοντες
Με τον όρο «εποπτεία πρακτικής άσκησης» αναφερόμαστε στην επίβλεψη, την υποστήριξη και καθοδήγηση του ασκούμενου φοιτητή να εφαρμόσει τις αρχές, τη θεωρία και τη μεθοδολογία της Κ.Ε. στην πράξη και να αναγνωρίσει, να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των διεπιστημονικών θεωρητικών του γνώσεων.
Η εποπτεία δημιουργεί στον εποπτευόμενο κίνητρα για την αναζήτηση νέων και ειδικών γνώσεων, για την απόκτηση της απαραίτητης τεχνικής και των δεξιοτήτων εφαρμογής της Κ.Ε., για την ανάπτυξη των ικανοτήτων του. Του υποδεικνύει να αναγνωρίσει τη σημασία των προσωπικών του αντιλήψεων και των προσωπικών του στάσεων στη διαμόρφωση των απόψεων και της συμπεριφοράς του (αυτογνωσία) και σταδιακά να δομήσει τη δική του επαγγελματική ταυτότητα.
Η Εποπτεία κατευθύνει τον/την ασκούμενο/νη προς μια συστηματική, κριτική ματιά στα όσα διαμείβονται μεταξύ του κέντρου ΠΑ (προσωπικό, διαθέσιμοι πόροι, διαδικασία παροχής υπηρεσιών) και των εξυπηρετουμένων, στην ανάλυση και αξιολόγηση των προσεγγίσεων κοινωνικής εργασίας που αξιοποιούνται από τα στελέχη κ. λ. καθώς και στο σχεδιασμό και τη βήμα το βήμα διεξαγωγή του συγκεκριμένου έργου, που εκείνος θα αναλάβει και θα φέρει σε πέρας στη διάρκεια της ΠΑ του. Προσφέρει μια ευκαιρία κριτικού αναστοχασμού και μια εκ των υστέρων γνώση σε ότι δεν έγινε αντιληπτό σε προηγούμενη συνεδρία και μια δυνητική πρόβλεψη ενδεχόμενων βημάτων στην/τις επόμενη/νες που παρακινεί την/τον ασκούμενη/νο να «προετοιμαστεί» για συνέχιση της παρέμβασης της/του.
Ο/η επόπτης/ρια επισημαίνει τους επιτυχείς χειρισμούς και τις σωστές κρίσεις του ασκούμενου και τον στηρίζει στη διαχείριση της έντασης και του άγχους του σχετικά με τις περιορισμένες γνώσεις και δεξιότητές του.

Η σχέση επόπτη-ασκούμενου συνιστά μια ευέλικτη, διαπροσωπική με συγκεκριμένο στόχο επικοινωνία που ως ένα βαθμό αποτελεί πρότυπο για τη σχέση μεταξύ ασκούμενου - εκπαιδευτή και ασκούμενου - εξυπηρετούμενου / εξυπηρετουμένων.
Η ταχτική εποπτεία είναι ομαδική, σε τετραμελείς ως εξαμελείς ομάδες ασκουμένων ίδιου εξάμηνου σπουδών που υλοποιούν την ΠΑ τους στην ίδια ή σε συναφείς υπηρεσίες.
Οι στόχοι και οι όροι ανάπτυξης της εποπτείας αναλύονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο του Οδηγού Πρακτικής Άσκησης (βλ. τον ιστότοπο του Τμήματος).

Αξιολόγηση
Η αξιολόγηση της ΠΑ είναι ατομική, συνεχής (όχι στη λήξη του εξαμήνου) αμοιβαία διαδικασία μεταξύ αξιολογητή και αξιολογούμενου-ασκούμενου, κίνητρο για ανάπτυξη και βελτίωση του δεύτερου. Βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία, κριτήρια, τα οποία είναι ενσωματωμένα στον «ατομικό φάκελο έργου εμπειρίας» κάθε φοιτητή. Ο φάκελος απαρτίζεται από διακριτές ενότητες τις οποίες συμπληρώνει ο εκπαιδευτής, ο ίδιος ο φοιτητής –αυτοαξιολόγηση- και ο επόπτης. Οι ενότητες του εκπαιδευτή και του επόπτη συντάσσονται ύστερα από συζήτηση με τον ασκούμενο, και ολοκληρώνονται με επισημάνσεις και προτάσεις για βελτίωση αλλά και για την επάρκεια του φορέα να λειτουργεί ως κέντρο ΠΑ. (βλ. ο.π. κεφ 8 του Οδηγού ΠΑ- εποπτείας).
Η τελική βαθμολογία εξάγεται από τη συνεκτίμηση της απόδοσης, όπως προκύπτει από τις αξιολογήσεις του επόπτη, του εκπαιδευτή και του ίδιου του ασκούμενου. Ασκούμενος σε ΠΑ εξαμήνου (I-II ή III-IV) που δεν προάγεται σε μία φάση (π.χ. I ή III) τοποθετείται για μία ακόμη φορά και για πλήρη περίοδο. Η αποτυχία σε δεύτερη τοποθέτηση, που δεν οφείλεται σε αίτια που συνδέονται με τη λειτουργία του κέντρου ΠΑ, ή με έκτακτα γεγονότα ζωής των ασκούμενων συνεπάγεται διαγραφή από την κατεύθυνση κοινωνικής εργασίας.

Βιβλιογραφία:
Επτά (7) φάκελοι όσοι και οι τομείς Π.Α. με βιβλιογραφικό υλικό, άρθρα και υλικό παραδειγματικών περιπτώσεων. Αυτοί επικαιροποιούνται διαρκώς με ευθύνη των εποπτών κάθε τομέα.
Χωριστοί φάκελοι για κάθε υπηρεσία - κέντρο πρακτικής άσκησης (θεσμικό πλαίσιο, ίδρυση, κανονισμός λειτουργίας, έντυπα, δημοσιεύσεις σχετικά με τις παροχές, τις δράσεις ή τις ομάδες χρηστών της κ.α.).
Η βιβλιογραφία των γραπτών εργασιών ποικίλει ανάλογα με το θέμα.

ΣΤΚΕΥ6 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΙ –ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

ECTS: 10

Συντονισμός: Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
Επόπτες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας, Επιστημονικοί Συνεργάτες με βάση το Π.Δ. 407, Εντεταλμένοι Διδάσκοντες
e-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/index.php

Αντικείμενο και Περιγραφή

Η Πρακτική Άσκηση (Π.Α.) και η εποπτεία της συγκαταλέγονται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος για τους φοιτητές που επιλέγουν την Κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας. Σε αρμονία με τα διεθνή κριτήρια εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία, η ΠΑ διαρκεί διακόσιες (200) ημέρες, εκατό (100) στο Γ΄ έτος (ΠΑ Ι και ΙΙ) και 100 στο Δ΄ έτος φοίτησης (ΠΑ ΙΙΙ και IV), συνοδεύεται από ειδικά σεμινάρια και εργαστήρια βιωματικής εκπαίδευσης ενώ η εποπτεία πραγματοποιείται από μέλη ΔΕΠ και επιστημονικούς συνεργάτες του Τμήματος με εβδομαδιαία συχνότητα.

Η Π.Α. διεξάγεται σε επιλεγμένες κοινωνικές υπηρεσίες, ή προγράμματα των Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, των οργανισμών Α΄ και Β΄ βαθμό αυτοδιοίκησης και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Επίσης διεξάγεται σε πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες που αναπτύσσει το Εργαστήριο Κοινωνικής Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του ΔΠΘ. Εκεί οι ασκούμενοι εκπαιδεύονται στις εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας με την επίβλεψη και την υποστήριξη του/των επαγγελματία/τιών κοινωνικών λειτουργών (ΚΛ), που αναλαμβάνουν ρόλο του εκπαιδευτή στα αντικείμενα εργασίας και την παροχή των υπηρεσιών που αναπτύσσεται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ.

Η διαδικασία της επιλογής των κέντρων πρακτικής άσκησης, της τοποθέτησης των φοιτητών, του έργου που αναλαμβάνουν, της παρακολούθησης της πορείας και της αξιολόγησης είναι εξαιρετικά σύνθετη και περιγράφεται λεπτομερώς στον Οδηγό Πρακτικής Άσκησης και εποπτείας (βλ. στον ιστότοπο του Τμήματος). Η εν λόγω διαδικασία συντονίζεται και εποπτεύεται από τη συντονιστική επιτροπή (ΣΕΠΑ) και διεξάγεται από την υπεύθυνη του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, έμπειρη κοινωνική λειτουργό, η οποία διατηρεί σε διαρκή επαφή τόσο με τους εκπαιδευτές όσο και τους ασκούμενους, αποσαφηνίζει τους στόχους, το περιεχόμενο και τους όρους ανάπτυξης και αξιολόγησης του προγράμματος της ΠΑ. Επίσης διακινεί την απαραίτητη αλληλογραφία και τα έντυπα της ΠΑ (ημερολόγια, συμφωνητικά συνεργασίας, φόρμες καταγραφής έργου και αξιολόγησης, βεβαιώσεις κ.ά.).

Η ταχτική, συστηματική παρουσία και ή ενεργή συμμετοχή του/της ασκούμενου/ νης είναι αυστηρά υποχρεωτική. Κάθε ασκούμενος τηρεί ημερολόγιο ΠΑ-εποπτείας. Η υπέρβαση του ορίου δυο (2) δικαιολογημένων απουσιών από την πρακτική και μιας (1) δικαιολογημένης απουσίας από την εποπτεία, συνεπάγεται διακοπή της Π Α.

Η αυστηρή τήρηση του ωραρίου λειτουργίας, της εμπιστευτικότητας των προβλεπόμενων διαδικασιών στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ, καθώς και των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας του επαγγέλματος του κ λ αλλά και του κέντρου (π.χ. νοσοκομείου) είναι υποχρεωτικό καθήκον κάθε ασκούμενου/νης. Ειδικότερα η παράβαση κανόνα/κανόνων της δεοντολογίας του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού, επισύρει διακοπή όχι μόνο της ΠΑ αλλά και της φοίτησης στην κατεύθυνση της κοινωνικής εργασίας.

Η ΠΑ αναπτύσσεται σε επτά πεδία άσκησης της κοινωνικής εργασίας, τα εξής:

- εκπαίδευση όλων των βαθμίδων και ειδική αγωγή
- κοινωνική φροντίδα (παιδική προστασία, αναπηρία, ηλικιωμένοι)
- παραβατικότητα - εγκληματικότητα
- υγεία
- ψυχική υγεία και εξαρτήσεις
- κοινοτική ανάπτυξη και διαπολιτισμικές σχέσεις, και
- απασχόληση, κατάρτιση, κοινωνική ένταξη

Κάθε ασκούμενη/νος τοποθετείται σε τουλάχιστον δυο διαφορετικούς τομείς άσκησης της κοινωνικής εργασίας, π.χ. ένα έτος στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. σε ειδικό ή διαπολιτισμικό σχολείο) και ένα έτος στον τομέα της Υγείας (π.χ. σε Νοσοκομείο ή Κέντρο Υγείας), ή της κοινοτικής ανάπτυξης (π.χ. πιλοτικό πρόγραμμα σε ένα Δήμο).

Πέραν των καταγραφών και των εκθέσεων σχετικά με την τρέχοντα αντικείμενα της ΠΑ και της εποπτείας, υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ. Η θεματική της εργασίας της ΠΑ I-II αντλεί από το πεδίο, την ομάδα στόχου, τη μέθοδο ή τη θεωρία που υιοθετείται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ (βλ. λεπτομερείς οδηγίες στον ιστότοπο και στο παράρτημα του ημερολόγιο της ΠΑ II-II). Η εργασία της ΠΑ III-IV αφορά στη συστηματική μελέτη εκείνης, από τις κατ΄ ελάχιστον τέσσερις περιπτώσεις, με τις οποίες έχει εργαστεί στη διάρκεια του εξαμήνου, με την οποία έχει προχωρήσει περισσότερο, ή έχει διαχειριστεί μείζονα εμπόδια (ό. π.).

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι στόχοι της ΠΑ και οι προσδοκίες από κάθε ασκούμενο/νη εξειδικεύονται και διαβαθμίζονται ανάλογα με το επίπεδο των σπουδών του. Οι γενικοί στόχοι είναι:

- η ειδίκευση των ασκούμενων στις εφαρμογές και την έρευνα της γενικής διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας
- η απόκτηση δεξιοτήτων και τεχνικών παρέμβασης, απαραίτητων στους κύριους τομείς εφαρμογής της: την παιδική προστασία, τη γενική και ειδική εκπαίδευση, την υγεία-ψυχική υγεία, τις εξαρτήσεις, την παραβατικότητα-εγκληματικότητα, κοινωνική πρόνοια-ασφάλιση, τοπική και κοινοτική ανάπτυξη, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά των αποδεκτών των υπηρεσιών τους (άτομα, οικογένειες, μικρές ομάδες, κοινότητες, οργανισμοί) και από τη φύση των κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν
- η εξοικείωση των ασκούμενων με τις εφαρμογές της θεωρίας της κοινωνικής εργασίας στην πράξη και με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας των κοινωνικών λειτουργών
- η ευαισθητοποίηση στις εφαρμογές των προσεγγίσεων ενάντια στις διακρίσεις ως μέρους όχι μόνο ως οπτική των κ λ αλλά ως αρχή που διέπει τις διαδικασίες παροχής υπηρεσιών από τους θεσμούς και τους οργανισμούς-τα κέντρα ΠΑ.
- η εμβάθυνση στις ειδικές γνώσεις που απαιτούνται από το αντικείμενο και τις λειτουργίες μιας κοινωνικής υπηρεσίας, τις ομάδες στόχου/ εξυπηρετουμένων και τις ειδικότητες που τις στελεχώνουν (διεπιστημονική συνεργασία)
- η εμπέδωση των αρχών, των εννοιών, των γνώσεων και των στόχων της κοινωνικής εργασίας και η αναγνώριση των κριτηρίων επιλογής μεταξύ των μεθόδων άσκησης της
- η πρόσληψη απτών ερεθισμάτων σχετικά με το εύρος και την πολυπλοκότητα των κοινωνικών προβλημάτων, τον τρόπο με τον οποίο φθάνουν σε μια κοινωνική υπηρεσία και σχετικά με την υποδοχή και τις διαδικασίες που ακολουθούνται στην αντιμετώπιση τους
- η απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων για εμπλοκή σε επαγγελματική σχέση και συνεργασία με τους απευθυνόμενους και τους αποδέκτες κοινωνικών υπηρεσιών, και
- η εκ μέρους των ασκούμενων ανάπτυξη πρωτοβουλίας, αυτογνωσίας και επαγγελματικής ευθύνης

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ
Υπεύθυνοι: Μέλη ΔΕΠ, επιστημονικοί συνεργάτες ΠΔ 407, εντεταλμένοι Διδάσκοντες
Με τον όρο «εποπτεία πρακτικής άσκησης» αναφερόμαστε στην επίβλεψη, την υποστήριξη και καθοδήγηση του ασκούμενου φοιτητή να εφαρμόσει τις αρχές, τη θεωρία και τη μεθοδολογία της Κ.Ε. στην πράξη και να αναγνωρίσει, να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των διεπιστημονικών θεωρητικών του γνώσεων.
Η εποπτεία δημιουργεί στον εποπτευόμενο κίνητρα για την αναζήτηση νέων και ειδικών γνώσεων, για την απόκτηση της απαραίτητης τεχνικής και των δεξιοτήτων εφαρμογής της Κ.Ε., για την ανάπτυξη των ικανοτήτων του. Του υποδεικνύει να αναγνωρίσει τη σημασία των προσωπικών του αντιλήψεων και των προσωπικών του στάσεων στη διαμόρφωση των απόψεων και της συμπεριφοράς του (αυτογνωσία) και σταδιακά να δομήσει τη δική του επαγγελματική ταυτότητα.
Η Εποπτεία κατευθύνει τον/την ασκούμενο/νη προς μια συστηματική, κριτική ματιά στα όσα διαμείβονται μεταξύ του κέντρου ΠΑ (προσωπικό, διαθέσιμοι πόροι, διαδικασία παροχής υπηρεσιών) και των εξυπηρετουμένων, στην ανάλυση και αξιολόγηση των προσεγγίσεων κοινωνικής εργασίας που αξιοποιούνται από τα στελέχη κ. λ. καθώς και στο σχεδιασμό και τη βήμα το βήμα διεξαγωγή του συγκεκριμένου έργου, που εκείνος θα αναλάβει και θα φέρει σε πέρας στη διάρκεια της ΠΑ του. Προσφέρει μια ευκαιρία κριτικού αναστοχασμού και μια εκ των υστέρων γνώση σε ότι δεν έγινε αντιληπτό σε προηγούμενη συνεδρία και μια δυνητική πρόβλεψη ενδεχόμενων βημάτων στην/τις επόμενη/νες που παρακινεί την/τον ασκούμενη/νο να «προετοιμαστεί» για συνέχιση της παρέμβασης της/του.
Ο/η επόπτης/ρια επισημαίνει τους επιτυχείς χειρισμούς και τις σωστές κρίσεις του ασκούμενου και τον στηρίζει στη διαχείριση της έντασης και του άγχους του σχετικά με τις περιορισμένες γνώσεις και δεξιότητές του.

Η σχέση επόπτη-ασκούμενου συνιστά μια ευέλικτη, διαπροσωπική με συγκεκριμένο στόχο επικοινωνία που ως ένα βαθμό αποτελεί πρότυπο για τη σχέση μεταξύ ασκούμενου - εκπαιδευτή και ασκούμενου - εξυπηρετούμενου / εξυπηρετουμένων.
Η ταχτική εποπτεία είναι ομαδική, σε τετραμελείς ως εξαμελείς ομάδες ασκουμένων ίδιου εξάμηνου σπουδών που υλοποιούν την ΠΑ τους στην ίδια ή σε συναφείς υπηρεσίες.
Οι στόχοι και οι όροι ανάπτυξης της εποπτείας αναλύονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο του Οδηγού Πρακτικής Άσκησης (βλ. τον ιστότοπο του Τμήματος).

Αξιολόγηση
Η αξιολόγηση της ΠΑ είναι ατομική, συνεχής (όχι στη λήξη του εξαμήνου) αμοιβαία διαδικασία μεταξύ αξιολογητή και αξιολογούμενου-ασκούμενου, κίνητρο για ανάπτυξη και βελτίωση του δεύτερου. Βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία, κριτήρια, τα οποία είναι ενσωματωμένα στον «ατομικό φάκελο έργου εμπειρίας» κάθε φοιτητή. Ο φάκελος απαρτίζεται από διακριτές ενότητες τις οποίες συμπληρώνει ο εκπαιδευτής, ο ίδιος ο φοιτητής –αυτοαξιολόγηση- και ο επόπτης. Οι ενότητες του εκπαιδευτή και του επόπτη συντάσσονται ύστερα από συζήτηση με τον ασκούμενο, και ολοκληρώνονται με επισημάνσεις και προτάσεις για βελτίωση αλλά και για την επάρκεια του φορέα να λειτουργεί ως κέντρο ΠΑ. (βλ. ο.π. κεφ 8 του Οδηγού ΠΑ- εποπτείας).
Η τελική βαθμολογία εξάγεται από τη συνεκτίμηση της απόδοσης, όπως προκύπτει από τις αξιολογήσεις του επόπτη, του εκπαιδευτή και του ίδιου του ασκούμενου. Ασκούμενος σε ΠΑ εξαμήνου (I-II ή III-IV) που δεν προάγεται σε μία φάση (π.χ. I ή III) τοποθετείται για μία ακόμη φορά και για πλήρη περίοδο. Η αποτυχία σε δεύτερη τοποθέτηση, που δεν οφείλεται σε αίτια που συνδέονται με τη λειτουργία του κέντρου ΠΑ, ή με έκτακτα γεγονότα ζωής των ασκούμενων συνεπάγεται διαγραφή από την κατεύθυνση κοινωνικής εργασίας.

Βιβλιογραφία:
Επτά (7) φάκελοι όσοι και οι τομείς Π.Α. με βιβλιογραφικό υλικό, άρθρα και υλικό παραδειγματικών περιπτώσεων. Αυτοί επικαιροποιούνται διαρκώς με ευθύνη των εποπτών κάθε τομέα.
Χωριστοί φάκελοι για κάθε υπηρεσία - κέντρο πρακτικής άσκησης (θεσμικό πλαίσιο, ίδρυση, κανονισμός λειτουργίας, έντυπα, δημοσιεύσεις σχετικά με τις παροχές, τις δράσεις ή τις ομάδες χρηστών της κ.α.).
Η βιβλιογραφία των γραπτών εργασιών ποικίλει ανάλογα με το θέμα.

ΕΚΕΥ7 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό για τους ασκούμενους στην Πρακτική Άσκηση Ι)

ECTS: 0

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας
e-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/ KOM05167/

Αντικείμενο και Περιγραφή Εργαστηρίου:
Το Εργαστήρι αυτό παρουσιάζεται σε απόλυτη εναρμόνιση με το υποχρεωτικό μάθημα «Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας» για τους φοιτητές Γ' Έτους της Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας (βλ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ), (http://www.socadm.duth.gr/index.php).
Η εγγραφή στο Εργαστήριο γίνεται ταυτόχρονα με την εγγραφή στην Πρακτική Άσκηση Ι. Η συμμετοχή είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ, προαπαιτούμενη για την τοποθέτηση των φοιτητών/τριών σε φορέα ΠΑ , και συνεκτιμάται στην αξιολόγηση του τελικού βαθμού της ΠΑ.
Το χορηγούμενο σύγγραμμα μέσω Ευδόξου επιλέγεται από κάθε ένα ασκούμενο/ κάθε μία ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ Ι του/της.
Συνιστά ένα πεδίο προεργασίας, πληροφόρησης και προβληματισμού των φοιτητών κατεύθυνσης κοινωνικής εργασίας για την πρακτική άσκησή τους Ι (ΠΑ Ι) και την εποπτεία που τη συνοδεύει.
Πραγματεύεται τις συνθήκες εισόδου στο κέντρο ΠΑ, και τις διαδικασίες και τα όρια της εμπλοκής του ασκούμενου - της ασκούμενης στο έργο του εκπαιδευτή κοινωνικού λειτουργού και του φορέα, και τις προκλήσεις της διεπιστημονικής και δι-υπηρεσιακής συνεργασίας.
Πιο συγκεκριμένα, σκοπό έχει να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές για τα θέματα που προσπαθεί να θεραπεύσει η Κοινωνική Εργασία, για τα θέματα ηθικής και δεοντολογίας που διέπουν την εφαρμογή του επαγγέλματος των Κοινωνικών Λειτουργών, για την επαγγελματική συμπεριφορά που θα πρέπει να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν οι ασκούμενοι φοιτητές σε όλη την διάρκεια της τοποθέτησής τους στις συνεργαζόμενες υπηρεσίες-πλαίσια Πρακτικής Άσκησης, για τις ακαδημαϊκές και διοικητικές τους υποχρεώσεις απέναντι στα πλαίσια πρακτικής, στο Τμήμα φοίτησής τους και σε όλους τους εμπλεκόμενους επόπτες και εκπαιδευτές.
Τέλος, το πρόγραμμα του Εργαστηρίου και τα αντικείμενά του ανακοινώνονται στον ιστότοπο του εργαστηρίου. Πληροφορίες δίδονται και από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, ιδίως σε ασκούμενες/ασκούμενους με ειδικές ανάγκες

Περίγραμμα Ενοτήτων (Ενδεικτικά):
1. Πρακτική Άσκηση ασκούμενων Κοινωνικών Λειτουργών Ι : Διαδικασίες, Επικοινωνίες, Χρονοδιαγράμματα.
2. Πρακτική Άσκηση ασκούμενων Κοινωνικών Λειτουργών Ι: Ευθύνες, Δικαιώματα, Υποχρεώσεις.
2. Γραφείο Πρακτικής Άσκησης: Αξία, Δυναμική, Οργάνωση.
2. Ηθική και Δεοντολογία στην Κοινωνική Εργασία – Επαγγελματική Συμπεριφορά .
3. Γενική Κοινωνική Εργασία Ι: Μέθοδοι και Θεωρία στην Κοινωνική Εργασία - Εφαρμογή της Θεωρίας στην Πράξη.
4. Περιγραφές πλαισίων πρακτικής άσκησης .
5. Θεωρητική ενημέρωση για λειτουργία πλαισίων διαφόρων επιστημονικών τομέων, πχ Πλαίσια Υγείας, Ψυχικής Υγείας, Εκπαίδευσης, Αναπηρίας, Πολυπολιτισμικότητα, Μειονότητες, Φροντίδας οικογένειας και παιδιού, τρίτης ηλικίας, εγκληματικότητας, παραπτωματικότητας, κλπ (προσκεκλημένοι ομιλητές)

Μαθησιακοί στόχοι:
Κύριοι στόχοι του εργαστηρίου αποτελούν η παροχή ευκαιριών στους ασκούμενους να διατυπώνουν ερωτήματα και ανησυχίες σχετικά με τις συνθήκες ένταξης και συστηματικής ανάπτυξης του έργου τους, και να στοχάζονται πάνω στο έργο τους καθαυτό σχέση με απευθυνόμενους και αποδέκτες κοινωνικών υπηρεσιών, τους εκπαιδευτές, τους ακαδημαϊκούς τους επόπτες, το φορέα ΠΑ, και το Τμήμα στο οποίο φοιτούν.

Παράλληλα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο εργαστήρι θα είναι σε θέση να γνωρίζουν τις επαγγελματικές αξίες στην Κοινωνική Εργασία, τα ηθικά διλήμματα και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που θα καλεστούν να αντιμετωπίσουν κατά την πρακτική τους άσκηση. Επίσης, θα είναι σε θέση να κατανοήσουν τις υποχρεώσεις αλλά και τα δικαιώματά τους κατά την διάρκεια της πρακτικής τους, καθώς και να γνωρίζουν τις διαδικασίες που θα διέπουν την σχέση τους με τα πλαίσια και το Τμήμα φοίτησής τους. Τέλος, οι φοιτητές θα μπορούν να κατανοήσουν την σημασία της θεωρίας στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας, και την αναγκαιότητα της εφαρμογής της θεωρίας αυτής στην πράξη.

Αξιολόγηση
Η αξιολόγηση βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή και στην απόδοση στις ασκήσεις και τις εργασίες που ανατίθενται. Αντιστοιχεί στο 15% του τελικού βαθμού της ΠΑ Ι&ΙΙ.

Βιβλιογραφία
Τα χορηγούμενα συγγράμματα μέσω Ευδόξου επιλέγονται από κάθε ασκούμενο/ ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ του/της
https://eclass.duth.gr/eclass/courses/ KOM05167/

ΣΤΚΕΥ7 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ε΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό για τους ασκούμενους στην Πρακτική Άσκηση ΙΙ)

ECTS: 0

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας
e-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/ KOM05167/

Αντικείμενο και Περιγραφή Εργαστηρίου:
Το Εργαστήρι αυτό παρουσιάζεται σε απόλυτη εναρμόνιση με το υποχρεωτικό μάθημα «Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας» για τους φοιτητές Γ' Έτους της Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας (βλ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ), (http://www.socadm.duth.gr/index.php).
Το χορηγούμενο σύγγραμμα μέσω Ευδόξου επιλέγεται από κάθε ένα ασκούμενο/ κάθε μία ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ ΙΙ του/της.
Πραγματεύεται σε βάθος τις διαδικασίες και τα όρια της εμπλοκής του ασκούμενου -της ασκούμενης στο έργο του εκπαιδευτή κοινωνικού λειτουργού και του φορέα, και τις προκλήσεις της διεπιστημονικής και δι-υπηρεσιακής συνεργασίας.
Αναπτύσσονται μέθοδοι διαγνωστικής εκτίμησης, διαδικασίες σχεδιασμού και θεωρητικής τεκμηρίωσης και τεχνικές παρέμβασης γενικής-διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας, έμφαση δίδεται στις εφαρμογές προσεγγίσεων ενάντια στις διακρίσεις, δυνατών σημείων και των επικεντρωμένων σε στόχους- στην επίλυση.
Πιο συγκεκριμένα, σκοπό έχει να εμβαθύνει στα θέματα που παρουσιάστηκαν στο Εργαστήρι «Ειδικά Θέματα Μεθόδων και Τεχνικών Παρέμβασης Ι» και να ενισχύσει σε βαθύτερο επίπεδο την γνώση των φοιτητών για τα θέματα που προσπαθεί να θεραπεύσει η Κοινωνική Εργασία, για τα θέματα ηθικής και δεοντολογίας που διέπουν την εφαρμογή του επαγγέλματος των Κοινωνικών Λειτουργών, για την επαγγελματική συμπεριφορά που θα πρέπει να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν οι ασκούμενοι φοιτητές σε όλη την διάρκεια της τοποθέτησής τους στις συνεργαζόμενες υπηρεσίες-πλαίσια Πρακτικής Άσκησης, για τις ακαδημαϊκές και διοικητικές τους υποχρεώσεις απέναντι στα πλαίσια πρακτικής, στο Τμήμα φοίτησής τους και σε όλους τους εμπλεκόμενους επόπτες και εκπαιδευτές.
Συμπληρωματικά, στο Εργαστήρι αυτό οι φοιτητές κατανοούν και εμβαθύνουν στην αναγκαιότητα της σύνδεσης της θεωρίας με την πράξη, τα οποία θα κληθούν να εφαρμόσουν στην πρακτική τους προκειμένου να την ολοκληρώσουν με επιτυχία.
Το Εργαστήριο περιλαμβάνει διδασκαλίες, βιωματικά εργαστήρια, ασκήσεις, υπόδηση ρόλων, ανάλυση υλικού συμμετοχικής παρατήρησης, ανάλυση περιπτώσεων, παρουσίαση υποδειγματικών κειμένων, κ.ά.
Το πρόγραμμα του Εργαστηρίου και τα αντικείμενά του ανακοινώνονται στον ιστότοπο του εργαστηρίου. Πληροφορίες δίδονται και από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, ιδίως σε ασκούμενες/ασκούμενους με ειδικές ανάγκες.

Περίγραμμα Ενοτήτων (Ενδεικτικά):
1. Πρακτική Άσκηση ασκούμενων Κοινωνικών Λειτουργών ΙΙ : Διαδικασίες, Επικοινωνίες, Χρονοδιαγράμματα, Ευθύνες, Δικαιώματα, Υποχρεώσεις.
2. Ηθική και Δεοντολογία στην Κοινωνική Εργασία ΙΙ – Ηθικά προβλήματα, Ηθικά διλήμματα, λήψη αποφάσεων, και οι Επιπτώσεις τους στον εξυπηρετούμενο, την υπηρεσία, την κοινωνική πολιτική και πρακτική.
3. Γενική Κοινωνική Εργασία ΙΙ: Εφαρμογή της Θεωρίας στην Πράξη. Επιλογή θεωρίας και εφαρμογή της στα εκάστοτε περιστατικά που αναλαμβάνουν οι φοιτητές. Εντοπισμός και ανάπτυξη των δυνατών και αδύνατων τους σημείων. Κριτική προσέγγιση στην ανάλυση των περιπτώσεων.
4. Περιγραφές πλαισίων πρακτικής άσκησης ΙΙ .
5. Θεωρητική ενημέρωση για λειτουργία πλαισίων διαφόρων επιστημονικών τομέων ΙΙ, πχ Πλαίσια Υγείας, Ψυχικής Υγείας, Εκπαίδευσης, Αναπηρίας, Πολυπολιτισμικότητα, Μειονότητες, Φροντίδας οικογένειας και παιδιού, τρίτης ηλικίας, εγκληματικότητας, παραπτωματικότητας, κλπ (προσκεκλημένοι ομιλητές)
6. Αξιολόγηση: Επιλογή κατάλληλων στρατηγικών παρέμβασης για την επίλυση προβλημάτων και συγκρούσεων

7. Παρέμβαση: Αναζήτηση τεχνικών και μεθόδων που προωθούν την επίτευξη των στόχων και των δυνατοτήτων του εξυπηρετούμενου, και των σκοπών της υπηρεσίας.

Μαθησιακοί στόχοι:
Κεντρικοί στόχοι του Εργαστηρίου αποτελούν η συλλογική επεξεργασία και ο αναστοχασμός της εμπειρίας από την ΠΑ και την Εποπτεία με άξονες τη θεωρία της κοινωνικής εργασίας και τη δεοντολογία του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού, η ενιαία αποτύπωση του υλικού της ΠΑ ανεξαρτήτως πεδίου άσκησης και επόπτη, καθώς και η ενιαία αξιοποίηση των μεθόδων αξιολόγησης ώστε να καταλήγει ισότιμη.
Παράλληλα, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο Εργαστήρι θα μπορούν να εμβαθύνουν στις επαγγελματικές αξίες στην Κοινωνική Εργασία, τα ηθικά διλήμματα και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που θα καλεστούν να αντιμετωπίσουν κατά την πρακτική τους άσκηση. Επίσης, θα είναι σε θέση να κατανοήσουν τις υποχρεώσεις αλλά και τα δικαιώματά τους κατά την διάρκεια της πρακτικής τους, καθώς και να γνωρίζουν τις διαδικασίες που θα διέπουν την σχέση τους με τα πλαίσια και το Τμήμα φοίτησής τους. Επίσης, οι φοιτητές/τριες μέσα από το εκπαιδευτικό αυτό εργαστήρι θα είναι σε θέση να εμβαθύνουν στη θεωρία της κοινωνικής εργασίας, τα στάδια της αξιολόγησης και της παρέμβασης, και την εφαρμογή της θεωρίας στην πράξη.

Αξιολόγηση:
Η αξιολόγηση βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή και στην απόδοση στις ασκήσεις και τις εργασίες που ανατίθενται. Αντιστοιχεί στο 15% του τελικού βαθμού της ΠΑ Ι&ΙΙ.

Βιβλιογραφία
Τα χορηγούμενα συγγράμματα μέσω Ευδόξου επιλέγονται από κάθε ασκούμενο/ ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ του/της
https://eclass.duth.gr/eclass/courses/ KOM05167/

ΒΕ13 ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Πολιτικής (Ε΄ εξάμηνο – επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Α΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Απόστολος Πανταζής, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: htttp://www.socadm.duth.gr/προσωπικό
e-mail: apantaz@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/προπτυχιακά

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα σπουδών της εισαγωγικής κατεύθυνσης Κοινωνικής Διοίκησης-κατεύθυνση προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Πολιτικής και της εισαγωγικής κατεύθυνσης Πολιτικής επιστήμης και απευθύνεται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες και των δύο εισαγωγικών κατευθύνσεων. Προσφέρεται στο Α εξάμηνο της κατεύθυνσης Πολιτικής επιστήμης και στο Ε εξάμηνο ως επιλογής της κατεύθυνσης προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Πολιτικής και σκοπό έχει να εισάγει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε βασικές θεωρίες της κοινωνίας και της πολιτικής όπως αυτές διατυπώθηκαν στα έργα των Άνταμ Σμιθ (Adam Smith), Γκούσταβ Σμόλερ (Gustav Schmoller), Γκέοργκ Ζίμελ (Georg Simmel), Μαξ Βέμπερ (Max Weber).
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κατανόηση της σύγχρονης κοινωνίας και πολιτικής όπως αναπτύσσονται στα φαινόμενα της εξουσίας, του καταμερισμού της εργασίας, του νεωτερικού κράτους και της κοινωνικής σχέσης του κεφαλαίου.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Άνταμ Σμιθ. Θεωρία της κοινωνίας και της πολιτικής στη 'Θεωρία των ηθικών συναισθημάτων'. Οι έννοιες του καταμερισμού της εργασίας, της κοινωνίας της αγοράς, των κοινωνικών τάξεων, της αξίας και της θεωρίας του κράτους στον 'Πλούτο των Εθνών'.
2. Γκούσταβ Σμόλερ. Η γερμανική ιστορική σχολή και η επιρροή της στη συγκρότηση της γερμανικής κοινωνιολογίας. Η ανάλυση του μερκαντιλισμού και η κριτική στο έργο του Σμιθ. Κοινωνική πολιτική, κοινωνικό ζήτημα και κρατικές πολιτικές. Η 'διαμάχη για τη μέθοδο' στις κοινωνικές επιστήμες μεταξύ ιστορισμού και φορμαλισμού.
3. Γκεόργκ Ζίμελ. Η συγκρότηση της Κοινωνιολογίας ως φορμαλιστικής επιστήμης. Η κατανόηση του καπιταλισμού στη 'Φιλοσοφία του Χρήματος' και οι κοινωνικές συνέπειες.
4. Μαξ Βέμπερ. Η 'διαμάχη για τις αξιολογικές κρίσεις' στις κοινωνικές επιστήμες. Η γένεση της κεφαλαιοκρατίας στην 'Οικονομική ηθική των οικουμενικών θρησκειών'. Η θεμελίωση της επιστήμης της Κοινωνιολογίας στις 'Βασικές έννοιες της Κοινωνιολογίας'. Η σχέση μεταξύ Κοινωνιολογίας της εξουσίας και κεφαλαιοκρατίας στο 'Οικονομία και Κοινωνία'. Η συγκρότηση των τύπων εξουσίας. Η σχέση πολιτικής και ηθικής στο 'Πολιτική ως επάγγελμα'.

Μαθησιακοί στόχοι:
Η κατανόηση και εξήγηση βασικών φαινομένων της σύγχρονης καπιταλιστικής κοινωνίας μέσω των κλασικών κοινωνικών θεωριών και η σύνδεσή τους με την ανάπτυξη των κοινωνικών επιστημών. Η εισαγωγή σε βασικά επιστημολογικά ζητήματα των κοινωνικών επιστημών (διένεξη περί μεθόδου – διένεξη περί των αξιολογικών κρίσεων).

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις (για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες της εισαγωγικής κατεύθυνσης Πολιτικής επιστήμης)
Προαιρετική εκπόνηση ατομικών εργασιών (για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες της κατεύθυνσης προχωρημένου εξαμήνου της Κοινωνικής Πολιτικής)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

1. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 2010, *Χώρος, πόλη και εξουσία στη νεωτερικότητα,* Αθήνα: Σαββάλας.

Προαιρετική

1. Weber Max, 1986, *Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie I,* Tübingen: Mohr/Siebeck.
2. Weber Max, 1988, *Gesammelte Politsche Schriften,* Tübingen: Mohr/Siebeck.
3. Weber Max, 1988, *Gesammelte Aufsätze zur Soziologie und Sozialpolitik,* Tübingen: Mohr/Siebeck.
4. Weber Max, 2001, *Wirtschaft und Gesellschaft. Die Wirtschaft und die gesellschaftlichen Ordnungen und Mächte,* Tübingen: Mohr/Siebeck.
5. Schmoller Gustav, 1898, *Über einige Grundfragen der Socialpolitik und der Volkswirtschaftslehre.*
6. Schmoller Gustav, 1918, *Die Soziale Frage. Klassenbilung, Arbeiterfrage, Klassenkampf.*
7. Smith Adam, 1976, *The Theory of Moral Sentiments*, Indianapolis.
8. Smith Adam, 1976, *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations,* Indianapolis.
9. Simmel Georg, 1989, *Philosophie des Geldes,* Frankfurt: Suhrkamp.
10. Simmel Georg, 1992, *Soziologie. Untersuchungen über die Formen der Vergesellschaftung,* Frankfurt: Suhrkamp.

ΑΕ26 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Περικλής Πολυζωίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzoidis.doc
e-mail: ppolyzoi@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/i3.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση των δυνατοτήτων και των ορίων της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της κοινωνικής οικονομίας, ως ενός τομέα οικονομικής δραστηριότητας με σαφή και εντοπισμένα χαρακτηριστικά καινοτομίας, ο οποίος περιλαμβάνει συνεταιρισμούς, αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρίες άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις με περισσότερο ή λιγότερο έντονη εθελοντική διάσταση, συνεταιριστικές επιχειρήσεις πλατιάς βάσης, καθώς και διάφορες μορφές και επίπεδα οργανώσεων αλληλοβοήθειας. Επιχειρείται επίσης μια εξοικείωση με τις έννοιες και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της επιχειρηματικότητας και του μάρκετινγκ. Παράλληλα αναλύεται η έννοια του κοινωνικού μάρκετινγκ, στο πλαίσιο του οποίου εξετάζονται μελέτες περιπτώσεων. Σε μια ξεχωριστή ενότητα θίγονται τα θέματα της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Εισαγωγή σε βασικές έννοιες της διοίκησης επιχειρήσεων
2. Παρουσίαση του θεσμού της κοινωνικής οικονομίας
3. Κοινωνική επιχειρηματικότητα: διεθνής εμπειρία
4. Εθελοντικές οργανώσεις, αυτοβοήθεια και γυναικείοι συνεταιρισμοί
5. Τοπικά Σύμφωνα Απασχόλησης, προστατευμένα παραγωγικά εργαστήρια
6. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες για την κοινωνική οικονομία
7. Εισαγωγή στις βασικές έννοιες του marketing και του marketing mix
8. Κοινωνικό marketing
9. Μελέτες περιπτώσεων κοινωνικού marketing
10. Κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων

Μαθησιακοί στόχοι:
Επαφή, εξοικείωση και εμπέδωση από τις φοιτήτριες/φοιτητές των εννοιών της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, του κοινωνικού και πολιτικού μάρκετινγκ και των επιμέρους μαθησιακών αντικειμένων που σχετίζονται με αυτήν. Ανάπτυξη της ικανότητας αυτόνομης ενασχόλησης με τα παραπάνω, σε επίπεδο διερεύνησης, κατανόησης και ανάλυσης της βιβλιογραφίας. Ανάπτυξη της ικανότητας δευτερογενούς και πρωτογενούς ερευνητικής δραστηριότητας. Δυνατότητα πλήρους κατανόησης των σύγχρονων θεμάτων που σχετίζονται με το αντικείμενο, στην Ελλάδα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον υπόλοιπο κόσμο.

Αξιολόγηση:
Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται μέσα από μικρής κλίμακας εργασίες που προσφέρονται στο τέλος κάθε διάλεξης και με γραπτές εξετάσεις μετά την ολοκλήρωση του κύκλου διαλέξεων.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Πολυζωίδης, Π., 2012. *Κοινωνικό Μάρκετινγκ.* Κομοτηνή: Παρατηρητής.
- Χατζηκωνσταντίνου Γ. Θ., Γωνιάδης Η. Ι., 2009. *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία.* Αθήνα: Δάρδανος.

Προαιρετική
- Anheier, H. K., 2000. *Managing Non-Profit Organisations. Towards a New Approach. Civil Society Working Paper, 1*. London: The Centre for Civil Society.

- Anheier, H. K. and Salamon, L. M., (2001): 'Volunteering in Cross-National Perspective: Initial Comparisons', *Civil Society Working Paper, 10*. London: The Centre for Civil Society.
- Πολυζωίδης, Π., 2006. *Εθελοντισμός στην Κοινωνική Προστασία.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Στασινοπούλου, Ο., 1997. *Ελληνικές Εθελοντικές Οργανώσεις: Μια Πρώτη Προσέγγιση μέσα από το Ερευνητικό Πρόγραμμα Volmed-Hellas*. Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών, Κέντρο Κοινωνικής Μορφολογίας και Κοινωνικής Πολιτικής.
- Χρυσάκης, Μ., Ζιώμας, Δ., Καραμητροπούλου, Ν. Χατζαντώνης, Δ., 2002. *Προοπτικές απασχόλησης στο τομέα της Κοινωνικής Οικονομίας*. Αθήνα: Σάκκουλα.

ΑΕ16 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Τσαϊρίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsairidis.shtml
e-mail: xtsairid@pme.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/i10.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές τη δυνατότητα εφαρμογής των σημαντικότερων στατιστικών μεθόδων και εργαλείων σε ζητήματα επεξεργασίας δεδομένων σχετικών με τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά των πληθυσμών, με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί σε επεξεργασία ερευνητικών δεδομένων που αφορούν στη διερεύνηση και διατύπωση μέτρων και πολιτικών στον τομέα της Κοινωνικής Διοίκησης.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Το στατιστικό πακέτο SPSS. Καταχώριση δεδομένων (ποσοτικών, ποιοτικών, ερωτήσεων πολλαπλών απαντήσεων). Ομαδοποίηση ποσοτικών δεδομένων. Πίνακες κατανομής συχνοτήτων.
- Επεξεργασία δεδομένων. Στατιστικά μέτρα. Έλεγχος ανεξαρτησίας. Έλεγχος στατιστικών υποθέσεων. Συσχετίσεις. Απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση. Παραγοντική ανάλυση.
- Ερμηνεία των στατιστικών αποτελεσμάτων.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να επεξεργάζονται δεδομένα στο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Προαιρετικές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (+20%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Δημητριάδης, Ε. (2012). *Στατιστικές Επιχειρήσεων με SPSS και LISREL*. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Προαιρετική
- Γναρδέλλης, Χαράλαμπος (2006). *Ανάλυση Δεδομένων με το SPSS 14.0 for Windows*. Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.
- Δαφέρμος, Βασίλειος (2011). *Κοινωνική Στατιστική και Μεθοδολογία Έρευνας με το SPSS*. Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη.

ΑΕ15 ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Τσέργας, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsergas.shtml
e-mail:tsergasnik@yahoo.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στη θεωρία και τη μεθοδολογία της Συμβουλευτικής, όπως αυτή εφαρμόζεται στο πεδίο της διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας. Έχει ως σκοπό τη μύηση των φοιτητών στη συμβουλευτική διαδικασία, την ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και τεχνικών παρέμβασης καθώς και την εξοικείωση με μοντέλα βραχείας συμβουλευτικής παρέμβασης. Παρουσιάζονται βασικές θεωρητικές σχολές όπως η προσωποκεντρική , η ψυχοδυναμική, η ανθρωπιστική-υπαρξιακή, η συμπεριφοριστική- γνωσιακή, η θεωρία της παρέμβασης στην κρίση, η φεμινιστική, η συστημική και η προσέγγιση ενάντια στη διάκριση και την καταπίεση. Καθώς οι δεξιότητες επικοινωνίας και οι τεχνικές συνέντευξης είναι ο κορμός της κοινωνικής εργασίας και της συμβουλευτικής, το μάθημα παρέχει την ευκαιρία στους φοιτητές μέσα από βιωματικές ασκήσεις και το παιχνίδι ρόλων να εμβαθύνουν σε τεχνικές παρέμβασης, όπως η παράφραση, η ανατροφοδότηση της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας και η αντανάκλαση συναισθημάτων. Επίσης, αναλύονται περιπτώσεις (case studies), παρουσιάζονται παραδείγματα και εξετάζονται οι μέθοδοι παρέμβασης που χρησιμοποιήθηκαν. Υπογραμμίζεται η σημασία της αυτογνωσίας και της εποπτείας για τους κοινωνικούς λειτουργούς που ασκούν συμβουλευτική. Ειδική αναφορά γίνεται στη συμβουλευτική οικογένειας και τη συμβουλευτική σταδιοδρομίας, καθώς και στις θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές τους.

Περίγραμμα μαθήματος:
-Εισαγωγή, έννοιες, ορισμοί.
-Ιστορική Εξέλιξη: σημαντικοί σταθμοί
-Η συνέντευξη: η σημασία της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας, δεξιότητες επικοινωνίας, τεχνικές
- Η βοηθητική-συμβουλευτική σχέση
-Θεωρητικές προσεγγίσεις στη βραχεία συμβουλευτική παρέμβαση
- Η προσωποκεντρική- ροτζεριανή προσέγγιση: εξέλιξη, θεραπευτική φιλοσοφία και εφαρμογές, παραδείγματα και βιωματικές ασκήσεις
-Ψυχοδυναμική συμβουλευτική: Freud,Jung,Adler.Η θεωρία των Αντικειμενοτρόπων σχέσεων.
-Ανθρωπιστικές-Υπαρξιακές θεωρίες η υπαρξιακή ανάλυση,Rollo May, V.Frankl και η Λογοθεραπεία, παραδείγματα, παιχνίδια ρόλων
-Η Μορφολογική (Gestalt) προσέγγιση: θεωρία και πρακτική
-Συνδιαλλακτική Ανάλυση: θεωρητικές αρχές, συμβουλευτική διαδικασία και τεχνικές
-Συστημική προσέγγιση: θεωρητικές κατευθύνσεις παραδείγματα - βιωματικές ασκήσεις
-Συμπεριφοριστική-γνωσιακή προσέγγιση, η λογικοθυμική προσέγγιση του Ellis , η θεραπεία των σχημάτων
-Φιλοσοφική Συμβουλευτική :η φιλοσοφία ως οδηγός για τη ζωή, η μεθοδολογία της φιλοσοφικής συμβουλευτικής, θεωρητικές προσεγγίσεις: το μοντέλο των πέντε σταδίων του Ran Lahav και το νέο μοντέλο του P.Raabe.
-Θεωρία της παρέμβασης στην κρίση
-Συμβουλευτική ενάντια στη διάκριση και την καταπίεση (φεμινιστικές - αντιρατσιστικές προσεγγίσεις)
-Πολυπολιτισμική συμβουλευτική
-Αυτογνωσία, Αυτοαντίληψη και Αυτοεκτίμηση: Θεωρητικές προϋποθέσεις και αρχές. Η Αυτογνωσία και η σημασία της για τους επαγγελματίες και τους εξυπηρετούμενους.
-Η αναγκαιότητα της εποπτείας στη συμβουλευτική: θεωρητικές αρχές, μοντέλα και διαδικασία.
-Συμβουλευτική Οικογένειας: θεωρητικές προσεγγίσεις(συστημική, ψυχοδυναμική και συμπεριφοριστική), θεραπευτική διαδικασία και τεχνικές.
-Συμβουλευτική Σταδιοδρομίας :θεωρίες επαγγελματικής ανάπτυξης, θεμελιώδεις λειτουργίες και εφαρμογές
-Ηθικές αρχές, αξίες και κώδικας δεοντολογίας στην άσκηση της Συμβουλευτικής

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές/τριες με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας θα είναι σε θέση :
-να διακρίνουν την έννοια και το περιεχόμενο της συμβουλευτικής καθώς και τη σχέση της με άλλες συναφείς επιστήμες
-να γνωρίζουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις και να τις εφαρμόζουν στην κατανόηση και την αντιμετώπιση των προβλημάτων των εξυπηρετούμενων
-να αναπτύξουν στοιχειώδεις δεξιότητες συμβουλευτικής στο πλαίσιο κάθε προσέγγισης
-να αναπτύσσουν κριτικό στοχασμό σχετικά με την έρευνα στο πεδίο της συμβουλευτικής
-να γνωρίζουν και να τηρούν τον κώδικα δεοντολογίας που διέπει την άσκηση της συμβουλευτικής

Αξιολόγηση:
1) Γραπτή εξέταση ή
2) Γραπτή εξέταση και εκπόνηση ατομικής εργασίας

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Μαλικιώση-Λουΐζου,Μ., 2012. *Συμβουλευτική ψυχολογία*.Αθήνα:Εκδόσεις Πεδίο
- McLeod, J., 2005. *Εισαγωγή στη συμβουλευτική*. Αθήνα: Μεταίχμιο

Προαιρετική

- Brown, S. D. & Lent, R. W., (eds.), 2008. *Handbook of counseling psychology*. N. York: John Wiley & Sons.
- Carkhuff, R. R.& Anthony,W.A.,1979. *The skills of helping: An introduction to counseling skills. Amherst,MA:*Human Resource Development Press.
- Corey,G.,2005.*Θεωρία και Πρακτική της Συμβουλευτικής και της Ψυχοθεραπείας*. Αθήνα:Παρίκος
- Δελλής,Ι.Γ.,2005.*ΦιλοσοφικήΣυμβουλευτική*. Αθήνα: Γ.Δαρδανός -Κ.Δαρδανός
- Fine,S.F.&Glasser,P.,2008.*Η επιβοηθητική συνέντευξη κατά την πρώτη συνεδρία*. Αθήνα: Γ.Δαρδανός-Κ.Δαρδανός
- Gelard,K.& Gelard,D., 2011.*Η Συμβουλευτική στα παιδιά.* Αθήνα: Πεδίο
- Gelso, C. J. & Fretz, B. R.,1992. *Counseling psychology*. Harcourt Brace Jovanovich.
- Herr, E. L. & Cramer, S. H.,1988. *Career guidance and counseling through the life span: Systematic approaches* . Boston: Scott, Foresman & Co.
- Horne , A. M. & Ohlsen, M. M., (eds.), 1982. *Family counseling and therapy*. Itasca, IL: Peacock
- Ivey , A & Gluckstern , N.,1995. *Συμβουλευτική, Βασικές Δεξιότητες Επιρροής*. Ελληνικά Γράμματα.
- Κανδυλάκη, Α.,2001. *Η Συμβουλευτική στην Κοινωνική Εργασία* .Αθήνα: Σύγχρονες Ακαδημαϊκές και Επιστημονικές Εκδόσεις
- Kagan, R.,1982. *The evolving self.* Cambridge, MA: Harvard University Press
- Καλαντζή –Αζίζι,Α.1996.*Ψυχολογική Συμβουλευτική Φοιτητών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Κασσωτάκης,Μ.(επιμ.),2002.*Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός.* Αθήνα :Τυπωθήτω-Δαρδανός
- Κοσμόπουλος, Α. Β. & Μουλαδούδης, Γ. Α.,2003. *Ο Carl Rogers και η προσωποκεντρική του θεωρία για την ψυχοθεραπεία και την εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ (2012). *Συμβουλευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ.(2007). *Συμβουλευτική Ψυχολογία: Σύγχρονες προσεγγίσεις*. Αθήνα: Ατραπός
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ.& Παπαστυλιανού,Α., (επιμ),(2009).*Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στους Άνδρες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ., Σιδηροπούλου-Δημακάκου, Δ. & Κλεφτάρας, Γ. (επιμ),2006.*Η Συμβουλευτική Ψυχολογία στις Γυναίκες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Μακλόκλιν,Μ.,2001.*Ψυχοδυναμική Συμβουλευτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Μπρούζος,Α.,2004.*Προσωποκεντρική Συμβουλευτική*. Αθήνα: Γ.Δαρδανός-Κ. Δαρδανός
- Παπαθεοφίλου,Ρ., Σακκάς, Δ, Πολέμη-Τοδούλου,Μ και Φραγκούλη, Α.,1994. *Διεπαγγελματική Συμβουλευτική*.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα
- Παπάνης,Ε.& Μπαλάσα,Α. 2011.*Συμβουλευτική μέσω Διαδικτύου*.Θεσ/κη: Εκδόσεις Αφοί Κυριακίδη
- Patterson, C.,1986.*Theories of Counselling and Psychotherapy* .N.York: Harper and Row.

- Rogers,C.2006.*Η γένεση του προσώπου*.Αθήνα:Ελληνικά Γράμματα
- Rogers,C.2006**.** *Ένας τρόπος να υπάρχουμε.*Αθήνα:Ερευνητές
- Rogers, C.,1991.*Ομάδες Συνάντησης*. Αθήνα: Δίοδος
- Rogers, C. R.,1969. *Freedom to learn*. Columbus, OH: Merrill.
- Ronnen, T.,1999. *Η γνωστική-εξελικτική θεραπεία στα παιδιά* . Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Spinelli,E.,2009.*Ερμηνεύοντας τον Κόσμο*.Αθήνα:Άσπρη Λέξη
- Τριλίβα, Σ. & Chimienti, G.,1998. *Πρόγραμμα Ελέγχου των Συγκρούσεων «Εγώ» και «Εσύ» γινόμαστε «Εμείς»*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Τριλίβα, Σ. & Chimienti, G.,1998. *Πρόγραμμα Ελέγχου των Συγκρούσεων «Εγώ» και «Εσύ» γινόμαστε «Εμείς» :Τετράδιο Δραστηριοτήτων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Woolfe, R. & Dryden, W. (eds), 1996. *Handbook of counselling psychology*. London: Sage.
- Welfel, E. R.,1998. *Ethics in counseling and psychotherapy: Standards, research, and emerging issues*. Boston: Brooks/Cole.
- Woolfe, R., Strawbridge, S., Douglas, B. & Dryden, W.,(eds.), 2010. *Handbook of Counselling Psychology*. London: Sage

Επιστημονικά περιοδικά

- *Counselor Education and Supervision*
- *Journal of Counseling & Development*,
- *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*
- *Journal of Counseling Psychology*
- *The Journal of Multicultural Counseling and Development*
- *Counselor Education and Supervision*
- *Journal of Educational Counseling*
- *European journal of counseling Psychology*
- *The Counseling Psychologist*
- *The Career Development Quarterly*
- *International Journal for the Advancement in Counselling*
- *The Journal of Consulting and Clinical Psychology*

ΖΠΕ2 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ε΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Χρίστος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής – Στέφανος Παπαναστασίου, Επιστημονικός Συνεργάτης με βάση το Π.Δ. 407/80
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η διεθνής πολιτική οικονομία αναπτύχθηκε ως μια ετερόδοξη προς τα ορθόδοξα οικονομικά προσέγγιση στη μελέτη των διεθνών οικονομικών και πολιτικών σχέσεων. Ιδιαίτερα αναδύθηκε κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1970, καθώς η πετρελαιακή κρίση του 1973 και η κατάρρευση του συστήματος του Bretton Woods, κλόνιζαν την παγκόσμια καπιταλιστική τάξη πραγμάτων. Η ανάπτυξη της διεθνούς πολιτικής οικονομίας ανταποκρίνεται στην αναγνώριση της πολύπλοκης σύνδεσης και αλληλεπίδρασης μεταξύ των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών διαστάσεων των σύγχρονων διεθνών σχέσεων. Κεντρικό ζήτημα της διεθνούς πολιτικής οικονομίας αποτελεί η διαντίδραση μεταξύ εγχώριων και υπερεθνικών παραγόντων. Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερα σημαντική είναι η διερεύνηση της σχέσης μεταξύ κράτους και παγκόσμιας οικονομία, της οποίας βασική αρχή αποτελεί η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίου, τεχνολογίας, αγαθών, υπηρεσιών και ως ένα βαθμό εργασίας. Μέσα από την ανάλυση της Διεθνούς Πολιτικής Οικονομίας αναδεικνύονται οι αντιφάσεις μεταξύ κράτους και αγοράς, καθώς το κράτος είναι μια συγκεκριμένη εδαφική ενότητα, ενώ αντίθετα η αγορά, στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομίας, δεν έχει αντίστοιχους εδαφικούς περιορισμούς. Σε αυτό το πλαίσιο, η διεθνής πολιτική οικονομία μελετά τη διαντίδραση μεταξύ κράτους και υπερεθνικών επιχειρήσεων, οι οποίες είναι οι παγκόσμιοι δρώντες που πρέπει να αντιμετωπίσει ή να συνεργαστεί το κράτος.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Εισαγωγή: Τι είναι η διεθνής πολιτική οικονομία
- Η παγκόσμια οικονομία πριν και μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο: Η συμφωνία του Bretton Woods , η ανάδυση των υπερεθνικών θεσμικών μορφωμάτων (π.χ. ΔΝΤ, ΠΤ), κοκ
- Ρεαλισμός – Νεορεαλισμός
- Φιλελευθερισμός – Νεοφιλελευθερισμός
- Μαρξισμός – Δομικός μαρξισμός
- Σχέσεις Βορρά-Βορρά και Βορρά-Νότου: Οι μεγάλοι και κυρίαρχοι δρώντες της παγκόσμιας οικονομίας και η διαντίδραση με τα λιγότερο ανεπτυγμένα έθνη.
- Παγκοσμιοποίηση: Οι κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και πολιτισμικές διαδικασίες που εκτυλίσσονται σε τοπικό και υπερτοπκό επίπεδο και επηρεάζουν άμεσα τα κράτη και τους λαούς
- Η παγκόσμια οικονομία κατά τον 21^{ο} αιώνα: Το καθεστώς των ευέλικτων συναλλαγματικών ισοτιμιών, η περιφερειοποίηση, η κρίση χρέους και ο ρόλος των υπερεθνικών οργανισμών, κοκ
- Αποτίμηση της πορείας της διεθνούς πολιτικής οικονομίας. Θεωρητικά και εμπειρικά ζητήματα.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα μπορούν να κατανοήσουν τα βασικά θεματικά πεδία της διεθνούς πολιτικής οικονομίας καθώς και τα θεωρητικά και μεθοδολογικά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε στην μελέτη των σύγχρονων διεθνών οικονομικών και πολιτικών σχέσεων. Θα είναι σε θέση να εμβαθύνουν στο πως διεθνείς και εγχώριοι οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες ανταποκρίνονται στις ποικίλες προκλήσεις της παγκόσμιας οικονομίας και αλληλεπιδρούν στην επίτευξη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων. Επιπρόσθετα θα κατανοήσουν στο πως οι διαδικασίες αυτές επηρεάζουν τους ανθρώπους σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο. Τέλος το μάθημα αποσκοπεί και στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των φοιτητών και στη βελτίωση των δεξιοτήτων τους στη συγγραφή και την παρουσίαση επιστημονικής εργασίας.

Αξιολόγηση:
Εκπόνηση εργασίας και δημόσια παρουσίασή της, με παράλληλη προφορική εξέταση (100%)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Μαυρουδέας Σ, (2006), *Η πολιτική οικονομία και η κριτική της*, Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δάρδανος
- Cohn T, (2009), *Διεθνής πολιτική οικονομία: Θεωρία και πράξη*, Αθήνα: Gutenberg
- Βλάχου Α. (επιμ.), 2009, *Πολιτική οικονομία του καπιταλισμού*, Αθήνα: Κριτική

Προαιρετική

- Βλάχου Α., Θεοχαράκης Μ. & Μυλωνάκης Δ. (επιμ.), 2011, *Οικονομική κρίση και Ελλάδα*, Αθήνα: Gutenberg
- Bowles S & Edwards R, 2011, *Κατανοώντας τον καπιταλισμό: Ανταγωνισμός, εντολή και μεταβολή στην οικονομία των ΗΠΑ*, Αθήνα: Gutenberg
- Gilpin R, 2002, *Παγκόσμια πολιτική οικονομία: Η διεθνής οικονομική τάξη*, Αθήνα: Ποιότητα
- Gouverneur, J., 1999, *Ανακαλύπτοντας την οικονομία: Ορατά φαινόμενα και κρυμμένες πραγματικότητες*, Αθήνα: Τυπωθήτω - Γιώργος Δαρδανός.
- Keynes J.M., 2009, *Οι Οικονομικές Συνέπειες της Ειρήνης,* Αθήνα: Παπαζήσης.

ΑΕ19 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ε΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Μαρία Πεμπετζόγλου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Pempetzoglou.shtml
e-mail: mariap@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση της διαχρονικής εξέλιξης των δημοσίων δαπανών καθώς και των επιπτώσεων των δημοσιονομικών μέσων στις αποφάσεις των ιδιωτικών φορέων, στη διανομή του εισοδήματος και στη φτώχεια. Ακόμη, στο μάθημα περιγράφονται οι σκοποί, οι μορφές και οι διαδικασίες για την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού και μελετώνται οι μέθοδοι αξιολόγησης και επιλογής των δημοσίων δαπανών με βάση το όφελος και το κόστος τους.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ
- Διαχρονική εξέλιξη των δημοσίων δαπανών
- Διαχρονική εξέλιξη των δημοσίων δαπανών στην Ελλάδα

II. Ο ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
- Στόχοι του προϋπολογισμού
- Μορφές δημόσιου προϋπολογισμού
- Φάσεις δημόσιου προϋπολογισμού

III. ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΙΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ
- Επιδράσεις των δημοσίων δαπανών
  - στο κίνητρο για εργασία
  - στη διανομή του εισοδήματος
- Επιπτώσεις της φορολογίας
  - μετακύλιση των φόρων
  - φοροδιαφυγή
  - φοροαποφυγή

IV. ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΣΤΗ ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΣΤΗ ΦΤΩΧΕΙΑ
- Οι επιδράσεις των φόρων στη διανομή του εισοδήματος
- Οι επιδράσεις των δημοσίων δαπανών στη διανομή του εισοδήματος
- Μέτρα μέτρησης των επιδράσεων των δημοσιονομικών μέσων στη διανομή του εισοδήματος
  - Η καμπύλη Lorenz και ο συντελεστής Gini
  - Οι μέσοι δημοσιονομικοί συντελεστές κατά εισοδηματικά κλιμάκια
- Προβλήματα μέτρησης των επιδράσεων των δημοσιονομικών μέσων στη διανομή του εισοδήματος
- Οι επιδράσεις των δημοσιονομικών μέσων στη φτώχεια

V. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΦΕΛΟΣ ΤΟΥΣ
- Ανάλυση κόστους-οφέλους
  - Μέθοδοι αξιολόγησης δημοσίων έργων
  - Είδη προεξοφλητικού επιτοκίου
  - Αξιολόγηση της τεχνικής της ανάλυσης κόστους-οφέλους

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να εξηγούν τους λόγους της διαχρονικής εξέλιξης των δημοσίων δαπανών.
(β) Να περιγράφουν τους σκοπούς, τις μορφές και τις διαδικασίες για την κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού.
(γ) Να αναπτύσσουν τις επιπτώσεις των δημοσιονομικών μέσων στις αποφάσεις των ιδιωτικών φορέων, στη διανομή του εισοδήματος και στη φτώχεια.
(δ) Να εφαρμόζουν τις μεθόδους αξιολόγησης και επιλογής των δημοσίων δαπανών με βάση το όφελος και το κόστος τους.

Αξιολόγηση:
Μία υποχρεωτική εργασία (40%) και
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (60%)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
- Rosen, H. & Gayer, T., 2011. *Δημόσια Οικονομική.* Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Γεωργακόπουλος, Θ., 2012. *Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική*. Δ΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Μπένου.
- Διαφάνειες μαθήματος

Προαιρετική
- Gruber, J., 2011. *Public Finance and Public Policy.* 3rd ed. Worth Publishers.
- Hillman, A., 2003. *Public Finance and Public Policy.* Cambridge University Press.
- Καράγιωργας, Δ. Π., 1981. *Οι Οικονομικές Λειτουργίες του Κράτους.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Stiglitz, J., 1992. *Οικονομική του Δημόσιου Τομέα.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

ΣΤ΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΣΤΚΠΥ5 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ, ΦΥΛΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Ευριπίδης Παπαδημητρίου, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papadimitriou.pdf
e-mail: evpapa@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/f2.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχο του μαθήματος αποτελεί η εισαγωγή των φοιτητών στην κοινωνιολογία της οικογένειας και στην οικογενειακή πολιτική. Εξετάζεται η οικογένεια ως κοινωνικός θεσμός και γίνεται ανάλυση των λειτουργιών της. Παρουσιάζονται τα διάφορα σχήματα οργάνωσης του ιδιωτικού βίου, οι παράγοντες που σχετίζονται με την εμφάνισή τους καθώς και τα ιδιαίτερα προβλήματα που υφίστανται για κάθε ένα από τα σχήματα αυτά. Ιδιαίτερα σημαντικό στοιχείο για την καλύτερη κατανόηση των σχετικών με την οικογένεια ζητημάτων αποτελεί ο συνδυασμός της ρευστότητας της δομής και της μορφής της σύγχρονης οικογένειας και της σταθερότητας της οργάνωσής της. Ο συνδυασμός αυτός καθώς επίσης και η επίδραση των νέων τεχνολογικών εξελίξεων συνθέτουν μία πολύπλοκη πραγματικότητα για την οικογενειακή πολιτική, στόχος της οποίας είναι να συμβάλλει ουσιαστικά στη στήριξη της οικογένειας και των μελών της και στην επίλυση των ατομικών και κοινωνικών προβλημάτων.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Εννοιολογικοί προσδιορισμοί. 'Παραδοσιακή' και 'σύγχρονη' οικογένεια.
2. Δομή και λειτουργίες της σύγχρονης συμβατικής οικογένειας.
3. Οικογένεια και ρευστότητα.
4. Κοινωνική μεταβολή και οικογένεια. Σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις.
5. Σχήματα οργάνωσης του ιδιωτικού βίου.
6. Οικογενειακή ζωή και νέες τεχνολογίες.
7. Οικογενειακή πολιτική σε Ελλάδα και Ευρώπη.
8. Εργασία και οικογένεια
9. Τρίτη ηλικία και οικογένεια
10. Μονογονεικότητα

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των αλληλεπιδράσεων μεταξύ κοινωνίας και οικογένειας, η γνωριμία με τις θεωρίες για την οικογένεια και η εμβάθυνση στις πολιτικές για την στήριξη της οικογένειας και των μελών της (με έμφαση σε Ελλάδα και ΕΕ).

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις
Εργασίες (προαιρετικά)

Βιβλιογραφία:
<u>Υποχρεωτική</u>
- Μουσούρου, Λ.Μ., 2005. *Οικογένεια και οικογενειακή πολιτική*. Αθήνα: Gutenberg.
- Φάκελος με υλικό στην πλατφόρμα ηλεκτρονικών μαθημάτων.
<u>Προαιρετική</u>
- Μουσούρου, Λ. & Στρατηγάκη, Μ., (επιμ.), 2004. *Ζητήματα οικογενειακής πολιτικής. Θεωρητικές αναφορές και εμπειρικές διερευνήσεις*. Αθήνα: Gutenberg.

- Νόβα-Καλτσούνη, Χ. (επιμ.), 2000. *Κείμενα κοινωνιολογίας του γάμου και της οικογένειας.* Αθήνα: Τυπωθήτω.
- Κατάκη, Χ., 2012. *Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας*. Αθήνα: Πεδίο.
- Μουσούρου, Λ., 1998. *Κοινωνιολογία της σύγχρονης οικογένειας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Singly, F. de, 2012. *Το άτομο, το ζευγάρι, η οικογένεια*. Αθήνα: Κριτική.
- Ρήγα, Α.Β., 2012. *Η οικογένεια στην Ελλάδα σήμερα.* Αθήνα: Πεδίο.
- Κουφογιάννη-Καρκανιά, Π., 2011. *Γάμος και οικογένεια στο σύγχρονο κοινωνικό και επιστημονικό τοπίο* . Αθήνα: Γρηγόρη.
- Παπαχριστόπουλος, Ν., 2010. *Οικογένεια και νέες μορφές γονεϊκότητας.* Αθήνα

ΖΚΠΥ2 ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Περικλής Πολυζωίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzoidis.doc
e-mail: ppolyzoi@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/f3.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η διερεύνηση του ρόλου μη κυβερνητικών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παροχής υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας. Σε σχέση με το κράτος και την οικογένεια, ο ρόλος των Μ.Κ.Ο. στην παροχή υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας είναι υπολειμματικός. Ωστόσο, η πρόσφατη γενικότερη άνθηση του τρίτου τομέα, η ανατροπή του παραδοσιακού οικογενειακού μοντέλου και η αδυναμία του κράτους να ανταπεξέλθει πλήρως στις αυξανόμενες κοινωνικές ανάγκες καθιστούν τη συνεισφορά τους ολοένα και πιο σημαντική. Η διδακτέα ύλη συνίσταται σε δύο μέρη. Το πρώτο πραγματεύεται ζητήματα ορισμών και διερευνά τον ρόλο των Μ.Κ.Ο. στο πλαίσιο των μεταβαλλόμενων λειτουργιών της κοινωνικής πολιτικής, από θεωρητική κυρίως άποψη, ενώ το δεύτερο αποτελεί μια περισσότερο εμπειρική προσέγγιση της παρουσίας τους στο χώρο της κοινωνικής φροντίδας στην Ελλάδα. Το μάθημα αναπτύσσεται στις παρακάτω ενότητες:

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Οριοθέτηση και ταξινόμηση των οργανώσεων του τρίτου τομέα
2. Εξάπλωση και διερεύνηση των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων
3. Ο ρόλος των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων στο πλαίσιο του Ο.Η.Ε. και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
4. Σχέση του Τρίτου Τομέα με το κράτος και νέες μορφές διαχείρισης της κοινωνικής φροντίδας
5. Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και η διαμόρφωση κράτους πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας στην Ελλάδα
6. Το θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας των οργανώσεων του Τρίτου Τομέα στην Ελλάδα
7. Η δυναμικότητα των ελληνικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κοινωνικής φροντίδας
8. Η παρέμβασή των ελληνικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων κοινωνικής φροντίδας
9. Λογοδοσία και νομιμοποίηση της δράσης του Τρίτου Τομέα
10. Θέματα δικτύωσης και μεγέθυνσης των οργανώσεων του Τρίτου Τομέα

Μαθησιακοί στόχοι:
Επαφή, εξοικείωση και εμπέδωση από τις φοιτήτριες/φοιτητές των εννοιών της κοινωνίας πολιτών και των επιμέρους μαθησιακών αντικειμένων που σχετίζονται με αυτήν. Ανάπτυξη της ικανότητας αυτόνομης ενασχόλησης με τα παραπάνω, σε επίπεδο διερεύνησης, κατανόησης και ανάλυσης της βιβλιογραφίας. Ανάπτυξη της ικανότητας δευτερογενούς και πρωτογενούς ερευνητικής δραστηριότητας. Δυνατότητα πλήρους κατανόησης των σύγχρονων θεμάτων που σχετίζονται με την κοινωνία πολιτών, στην Ελλάδα, την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον υπόλοιπο κόσμο.

Αξιολόγηση:
Η αξιολόγηση του μαθήματος γίνεται μέσα από μικρής κλίμακας εργασίες που προσφέρονται στο τέλος κάθε διάλεξης και με γραπτές εξετάσεις μετά την ολοκλήρωση του κύκλου διαλέξεων.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Πολυζωίδης, Π., 2008. *Κοινωνική φροντίδα στην Ελλάδα. Ο ρόλος των ΜΚΟ*. Κομοτηνή: Παρατηρητής.
- Κλήμη - Καμινάρη, Ο. και Παπαγεωργίου Κ.Λ., 2010. *Κοινωνική Οικονομία. Αθήνα:* Ελληνοεκδοτική.

Προαιρετική

- Anheier, H. K., Glasius, M., Kaldor, M., 2001. *Global Civil Society 2001*. Oxford: Oxford University Press.
- Petmesidou, M., 1991. Statism, Social Policy and the Middle Classes in Greece. *Journal of European Social Policy*, 9(1), 31-48.
- Petmesidou, M., 1996. Social Protection in Greece: A Brief Glimpse of a Welfare State. *Social Policy and Administration*, 30(4) 324-347.
- Salamon, L. M. and Anheier H. K., 1998b. *The Emerging Sector Revisited*. Baltimore: The John Hopkins Institute for Policy Studies.
- Πετμεζίδου, Μ., 1992. *Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Πολιτική*. Αθήνα: Εξάντας.
- Πολυζωίδης, Π., 2006. *Εθελοντισμός στην Κοινωνική Προστασία.* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Σκλιάς, Π. και Χουλιάρας, Α., 2002. *Η Διπλωματία της Κοινωνίας των Πολιτών.* Αθήνα: Παπαζήση.
- Στασινοπούλου, Ο., 1995. *Σύγχρονες Τάσεις στην Κοινωνική Πρόνοια: Ο Ρόλος του Εθελοντικού Τομέα.* Αθήνα: Εκλογή.

ΣΤΚΠΥ4 ΑΝΤΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως, ECTS: 5

Διδάσκουσα: Σοφία Βιδάλη, Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Bidali.pdf
e-mail: sophievidali@yahoo.gr, svidali@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/
e-class: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05121/

Αντικείμενο και περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό προσφέρεται ως υποχρεωτικό από κοινού στο ΣΤ΄ εξάμηνο για τις δύο Εισαγωγικές Κατευθύνσεις, την Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Κατεύθυνση Προχωρημένων Εξαμήνων Κοινωνικής Πολιτικής) και την Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης και ως επιλογής στην κατεύθυνση προχωρημένων εξαμήνων Κοινωνικής Εργασίας.
Το μάθημα αποτελεί μέρος ενός κύκλου μαθημάτων που εξετάζουν το εγκληματικό και το ποινικό φαινόμενο: Πρόκειται για τα μαθήματα Εγκληματολογία, Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ποινικό φαινόμενο και τυπικός κοινωνικός έλεγχος, Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων, Ελληνική και Διεθνής Σωφρονιστική Πολιτική, Θυματολογία, Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση, που διδάσκονται στο Τμήμα, ως υποχρεωτικά ή επιλογής κατά περίπτωση. Μέσω της διδασκαλίας των αντικειμένων αυτών οι φοιτητές αποκτούν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις για μια συστηματικότερη ενασχόληση με τις Εγκληματολογικές Επιστήμες αργότερα, σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση των προτύπων, θεσμών και μέτρων αντεγκληματικής πολιτικής στο πλαίσιο του λεγόμενης ύστερης νεωτερικότητας. Ειδικότερα, αντικείμενα του μαθήματος είναι η προσέγγιση του φαινομένου της παγκοσμιοποίησης και η εξέταση των επιπτώσεών του στη θεώρηση του εγκλήματος, στις ποιοτικές και ποσοτικές μεταβολές του, στα πρότυπα και τους καθοδηγητικούς άξονες της αντεγκληματικής πολιτικής. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται η σχέση αντεγκληματικής πολιτικής και πολιτικής (πολιτικών θεσμών), η συγκριτική δικαιοπολιτική ανάλυση των επικρατέστερων προτύπων, θεσμών και μέτρων ποινικής και εξω-ποινικής αντεγκληματικής πολιτικής και η μετεξέλιξη τους από τις τελευταίες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Τέλος, εξετάζεται η κοινωνική αντίδραση σε ειδικότερες σύγχρονες και παλαιότερες κατηγορίες εγκλημάτων.

Περίγραμμα μαθήματος:
Η αύξουσα σημασία της Αντεγκληματικής Πολιτικής σε πολιτικό -κυβερνητικό επίπεδο στην Ελλάδα και διεθνώς, τα νέα πρότυπα και οι θεσμοί ποινικού ελέγχου και Ανεξάρτητες Αρχές (σε τοπικό και υπερεθνικό επίπεδο) εξετάζονται συστηματικά στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας και της ελεύθερης αγοράς. Έμφαση δίνεται αφενός στη σχέση πολιτικής - πολιτικού συστήματος και αντεγκληματικής πολιτικής και αφετέρου, σε συγκριτικές παραμέτρους μεταξύ ΗΠΑ, Ευρώπης και Ελλάδας σχετικά με την θέσπιση και αποτελεσματικότητα των μέτρων και πολιτικών αντιμετώπισης του εγκλήματος.
Επιμέρους συστηματικές προσεγγίσεις αναπτύσσονται για ειδικότερες μορφές εγκλημάτων (κάποιες ελάχιστα αναλυμένες) και για τις πολιτικές αντιμετώπισης τους διεθνώς και στην Ελλάδα. Πρόκειται για κατηγορίες εγκλημάτων που απασχολούν διεθνώς, όπως το οργανωμένο έγκλημα στις ειδικότερες εκφάνσεις του (εμπόριο ναρκωτικών, τρομοκρατία, οικονομικά και κρατικά - εταιρικά εγκλήματα), τα εγκλήματα του κράτους, τα εγκλήματα πολέμου, αλλά και η μικροεγκληματικότητα του δρόμου, που σηματοδοτεί τη ζωή στα αστικά κέντρα. Εξετάζονται οι διαστάσεις τους στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, η κρατούσα αντίληψη περί κινδύνων και διακινδύνευσης, το νομικό πλαίσιο και οι θεσμοί ελέγχου τους και τα πρότυπα αντιμετώπισής τους, τα προβλήματα και οι προοπτικές - τάσεις της Αντεγκληματικής Πολιτικής στα ειδικά αυτά θέματα, ο ρόλος του κράτους, των υπερεθνικών οργάνων και φορέων και των τοπικών κοινοτήτων.

Τέλος, αναλύονται κριτικά οι παράμετροι που κατά κανόνα επιδρούν στο σχεδιασμό μέτρων και πολιτικών αντιμετώπισης του εγκλήματος, συγκρίνονται διαφορετικά συστήματα σχεδιασμού αντεγκληματικής πολιτικής στην Ελλάδα εντός και εκτός ΕΕ.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι διδασκόμενοι τις βασικές γνώσεις σχετικά με τη θεωρία και τη δικαιοπολιτική θεμελίωση των μέτρων και προτύπων αντεγκληματικής πολιτικής στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. Στόχος είναι επίσης να εξοικειωθούν με το θεσμικό πλαίσιο, την έρευνα, την ανάλυση και το σχεδιασμό της Αντεγκληματικής Πολιτικής, τόσο στο επίπεδο του ποινικοκατασταλτικού συστήματος (εσωτερικά και διεθνώς), όσο και στο επίπεδο της κοινωνικής πρόληψης του εγκλήματος.

Αξιολόγηση:
Γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.
Εργασίες ενισχυτικές του βαθμού των γραπτών εξετάσεων θα εκπονούνται μετά από συνεννόηση με τη διδάσκουσα.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Βιδάλη, Σ., 2014. *Αντεγκληματική Πολιτική: από τη μικροεγκληματικότητα στο οργανωμένο έγκλημα.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Φάκελος μαθήματος: ανάρτηση στο e-class

Προαιρετική

- Αλεξιάδης, Σ., Τ*α οικονομικά του εγκλήματος*, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα.
- Ζαραφωνίτου, Χ., 2008, *Η νέα τιμωρητικότητα*, Αθήνα Νομική Βιλβιοθήκη
- Λάζος, Γ., 2005. *Διαφθορά και αντιδιαφθορά*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη\
- Νικολόπουλος, Γ., 2008. *Η Ευρωπαϊκή Ένωση ως φορέας αντεγκληματικής πολιτικής*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Πιτσελά Αγγελική, 2011, Η *εγκληματολογική προσέγγιση του οικονομικού εγκλήματος*, Θεσσαλονίκη, Σάκκουλα.
- Knepper P., 2007, *Criminology and social policy*. Los Angeles, London, New Delhi, Singapore: Sage.
- Hughes G., 1998, *Understanding crime prevention: social control, risk and late modernity*. Buckingham-Philadelphia: Open University Press.
- Chambliss W., 1978 (1988), *On the take. From petty crooks to presidents*. Bloominghton: Indianna University Press.
- Cavadino M., Dignan J., 2006, *The penal systems*. London, Th. Daks, New Delhi: Sage.
- Cressey, D., 1969 (2008), *Theft of the Nation: The Structure and Operations of Organized Crime in America*. Transaction Publishers
- Rosoff, S.M., Pontell H.N., Tillman, R., 2014 *Profit Without Honor: White-Collar Crime and the Looting of America* (Sixth Edition). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Pontell, H.N., Geis, G., 2014, "Public Policy and White-Collar and Corporate Crime." In Stacy L. Mallicoat and Christine L. Gardiner (eds.) *Criminal Justice Policy*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications, pp. 159-174.
- Pratt, J., Penal Populism, 2007, London and New York, Routledge.
- Green, P. and Ward, T., 2004, State Crime: Governments, Violence and Corruption, London: Pluto Press.
- Calavita, K., Pontell, H.N. Tillman, R., 1997, *Big Money Crime: Fraud and Politics in the Savings and Loan Crisis,* University of California Press;

ΗΚΠΥ3 ΔΙΕΘΝΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Ευριπίδης Παπαδημητρίου, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papadimitriou.pdf
e-mail: evpapa@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/h2.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στο μάθημα αναλύονται διαδικασίες και περιεχόμενο της πολιτικής για την προστασία του περιβάλλοντος σε διεθνές επίπεδο. Στις επιμέρους ενότητες παρουσιάζονται μια σειρά από ζητήματα, περιγράφεται η συνθετότητα του περιβαλλοντικού προβλήματος και των παραγόντων που εμπλέκονται σ' αυτό και αναδεικνύονται οι ανταγωνισμοί και οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ κοινωνικών, πολιτικών και οικονομικών οντοτήτων που εμπλέκονται στις διαδικασίες διαμόρφωσης της περιβαλλοντικής πολιτικής σε εθνικό και υπερεθνικό επίπεδο. Σε μια ξεχωριστή ενότητα παρουσιάζονται το περιεχόμενο, οι αρχές, ο χαρακτήρας, οι στόχοι και τα επιμέρους εργαλεία της περιβαλλοντικής πολιτικής (ιδιαίτερα της ΕΕ).

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Περιβάλλον, κοινωνία και πολιτική.
- Τα αίτια της καταστροφής του περιβάλλοντος.
- ΜΜΕ, επιστήμες, πολίτες, πολιτική
- Αειφόρος ανάπτυξη
- Οικολογικό κίνημα

2. Η οικονομική θεώρηση του περιβαλλοντικού ζητήματος
- Οικονομική δραστηριότητα και περιβάλλον
- Εξωτερικές οικονομίες
- Ελεύθερα αγαθά
- Μοντέλα εσωτερίκευσης εξωτερικού κόστους

3. Η διεθνοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής
- Παγκοσμιοποίηση, κράτος, επιχειρήσεις, περιβάλλον
- Διεθνείς οργανισμοί και περιβαλλοντικές ΜΚΟ

4. Η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ.
- Ιστορική εξέλιξη, νομική βάση, αρχές και προγράμματα δράσης.
- Η ενσωμάτωση του περιβάλλοντος σε άλλες κοινοτικές πολιτικές
- Το ζήτημα της αξιολόγησης της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής

5. Τα εργαλεία της περιβαλλοντικής πολιτικής
- Πολιτική της άμεσης ρύθμισης
- Οικονομικά εργαλεία
- Οι νέοι μηχανισμοί της ΕΕ για την προστασία του περιβάλλοντος
- Τα κριτήρια αξιολόγησης των εργαλείων της περιβαλλοντικής πολιτικής

6. Περιβαλλοντική πολιτική και κοινωνική ευαισθητοποίηση στην Ελλάδα

Μαθησιακοί στόχοι:
Βασικός στόχος του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές τις βασικές προτεραιότητες, τις αρχές και τα εργαλεία της ευρωπαϊκής περιβαλλοντικής πολιτικής και να κατανοήσουν τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες διαμορφώνεται αυτή.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις
Εργασίες (προαιρετικά)

Βιβλιογραφία:
Υποχρεωτική

- Παπαδημητρίου, Ε., 2011. *Περιβαλλοντική Πολιτική και Οικολογική Κρίση*, (επανέκδοση) Κομοτηνή: Παρατηρητής.
- Φάκελος με σχετικό υλικό στο e-class (θα ενημερώνεται καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου).

Προαιρετική

- Tietenberg, T. 2010. *Οικονομική περιβάλλοντος και φυσικών πόρων* (επιμέλεια Α. Παπανδρέου). Αθήνα :Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός.
- Βλάχου, Α., 1995. *Περιβάλλον και Φυσικοί Πόροι. Οικονομική Θεωρία και Πολιτική*. Αθήνα: Κριτική.
- Γκιζάρη-Ξανθοπούλου, Α., 2003. *Οι νέοι μηχανισμοί περιβαλλοντικής Πολιτικής στην ΕΕ*. Αθήνα/Θεσσαλονίκη: Εκδ. Σάκκουλα.
- Παπαδημητρίου Γ. επιμ. (1994): *Η διείσδυση του κοινοτικού δικαίου περιβάλλοντος στην Ελλάδα.* Αθήνα/Κομοτηνή: Εκδ. Σάκκουλα.
- Σκούρτος Μ. & Σοφούλης Κ., 1995. *Η περιβαλλοντική πολιτική στην Ελλάδα. Ανάλυση του περιβαλλοντικού προβλήματος από τη σκοπιά των κοινωνικών επιστημών.* Αθήνα:Τυπωθήτω.
- Σταυρακάκης Γ., (επιμ.), 1998. *Φύση, κοινωνία και πολιτική*. Αθήνα: Νήσος.

ΣΤΠΕ1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως – ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγλαΐα Μελά, Επίκουρη Καθηγήτρια
e-mail: liamela@yahoo.com

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα στοχεύει να εισαγάγει τους φοιτητές στην πολιτική θεωρία των νεότερων χρόνων. Το μάθημα εξετάζει τους δύο πυλώνες φιλοσοφικής θεμελίωσης του φιλελευθερισμού: (α) τις θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου και (β) τον κλασικό ωφελιμισμό.
Ως αφετηρία τίθεται η εκκοσμίκευση του πολιτικού φαινομένου και η ανάδειξη του ατόμου στο φιλοσοφικό προσκήνιο. Αναλύεται η ρήξη με τον αριστοτελισμό και η επεξεργασία της νέας έννοιας κρατικής κυριαρχίας στη φιλοσοφία του Hobbes. Ακολουθεί η θεωρητική θεμελίωση του κλασικού φιλελευθερισμού την εποχή του Διαφωτισμού: η έννοια των φυσικών δικαιωμάτων, της συνταγματικής διακυβέρνησης και το αίτημα περιορισμού της κρατικής εξουσίας στους Locke. Στη συνέχεια εξετάζεται ο δημοκρατικός ριζοσπαστισμός και η αναβίωση του ρεπουμπλικανικού ιδεώδους στη σκέψη του Rousseau. Τέλος, γίνεται αναφορά στο φιλοσοφικό ρεύμα του ωφελιμισμού: στην αρχή της ωφελιμότητας, όπως τίθεται από τον Bentham, και στην αναθεώρηση του ωφελιμισμού στο έργο του J.S. Mill με την εισαγωγή μιας καινοτόμου αντίληψης περί ελευθερίας και δημοκρατίας.

Περίγραμμα μαθήματος:
<u>Ι. Συμβολαιική θεωρία</u>
Ηθική ατομοκρατία και νέα επιστήμη.
Η νέα έννοια κρατικής κυριαρχίας και η γένεση του Λεβιάθαν.
- Thomas Hobbes.

Η εποχή του Διαφωτισμού. Κλασικός φιλελευθερισμός..
Τα φυσικά δικαιώματα και το αίτημα περιορισμού της εξουσίας..
- John Locke.

Δημοκρατικός ριζοσπαστισμός και αναβίωση του ρεπουμπλικανικού ιδεώδους..
- Jean-Jacques Rousseau.

<u>ΙΙ. Κλασικός ωφελιμισμός</u>.
Η μεγαλύτερη δυνατή ευτυχία για τον μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων.
- Jeremy Bentham.

Ατομικότητα και ελευθερία.
- John Stuart Mill.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να αναγνωρίζουν τα βασικά χαρακτηριστικά της πολιτικής θεωρίας του φιλελευθερισμού..
(β) Να κατανοούν τους βασικούς σταθμούς της νεότερης πολιτικής σκέψης στην ιστορική της εξέλιξη.
(γ) Να ανασυγκροτούν τα κομβικά σημεία της σκέψης των πολικών φιλοσόφων της νεωτερικότητας.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Μία προαιρετική εργασία έκτασης έως 2.500 λέξεις (+20%).

Βιβλιογραφία
<u>Υποχρεωτική</u>
- Κιτρομηλίδης, Π., 2000. *Νεότερη πολιτική θεωρία*. Αθήνα: Σάκκουλας.

- Πλάγγεσης, Γ., 2009. *Νεότερη πολιτική και κοινωνική φιλοσοφία. Από τον Machiavelli στον Marx*. Αθήνα: University Studio Press.

Προαιρετική

- Cahn, S., 2011. *Classics of Political and Moral Philosophy*. New York: Oxford University Press.
- Gausset, M., 2009. *Η άνοδος της δημοκρατίας*. Μτφρ. Α. Κιουπκιολής. Αθήνα: Πόλις.
- Haddock, B., 2009. *Ιστορία της πολιτικής σκέψης*. Αθήνα: Πατάκης.
- Heywood, A., 2007. *Πολιτικές ιδεολογίες*. Αθήνα: Επίκεντρο.
- Hobbes, T., 1989. *Λεβιάθαν. Ύλη, μορφή και εξουσία μιας εκκλησιαστικής λαϊκής πολιτικής κοινότητας*. Μτφρ. Α. Μεταξόπουλος. Αθήνα: Γνώση.
- Larmore, Ch., 1998. *Η ρομαντική κληρονομιά*. Μτφρ. Σ. Ροζάνης. Αθήνα: Πόλις.
- Locke, J., 2011. *Δεύτερη Πραγματεία περί κυβερνήσεως*. Μτφρ. Π. Κιτρομηλίδης. Αθήνα: Πόλις.
- Mill, J.S., 2011. *Ωφελιμισμός*. Μτφρ. Φ. Παιονίδης. Αθήνα: Πόλις.
- Rousseau, J.J., 2012. *Το κοινωνικό συμβόλαιο ή αρχές πολιτικού δικαίου*. Μτφρ. Β. Γρηγοροπούλου & Α. Στάυνχαουερ. Αθήνα: Πόλις.
- Σκουλάς, Γ., 2011. *Εισαγωγή στην πολιτική φιλοσοφία και θεωρία. Ρεύματα σκέψης και στοχαστές της Νεωτερικότητας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Συλλογικό, 2005. *Θεωρίες της πολιτικής και του κράτους. Hobbes, Locke, Rousseau, Kant, Hegel*. Μτφρ. Μ. Αγγελίδης. Αθήνα: Σαββάλας.
- Στυλιανού, Α., 2006. *Θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου. Από τον Γκρότιους στον Ρουσσώ*. Αθήνα: Πόλις.
- Wolf, J., 2006. *An Introduction to Political Philosophy*. New York: Oxford University Press.

ΣΤΚΕΥ4 ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΕΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγάπη Κανδυλάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
e-mail: akandylaki@hotmail.com, akandila@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα εστιάζει στην προσέγγιση της κριτικής κοινωνικής εργασίας και της αναστοχαστικής πρακτικής. Παρουσιάζει αναλυτικά και αξιολογεί την οπτική των ριζοσπαστικών και φεμινιστικών θεωριών και την επιρροή τους στην άσκηση της Κοινωνικής Εργασίας. Μελετά μεθοδολογικά έννοιες, όπως η πολυπολιτισμικότητα, οι μειονότητες, η ταυτότητα –ετερότητα, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η κοινωνική ένταξη, κ.α.
Επιχειρείται μια ιστορική ανάδρομη και εμβάθυνση στις προσεγγίσεις που ανέπτυξε η κοινωνική εργασία , κυρίως στον αγγλοσαξονικό χώρο, για την υποστήριξη και τη διαχείριση των δυσκολιών των πολιτισμικά διαφερόντων κοινωνικών ομάδων .
Επικεντρώνεται επίσης στα κοινωνικά και θεσμικά ζητήματα που αφορούν την κοινωνική ένταξη και την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού των θρησκευτικών και φυλετικών μειονοτήτων και κυρίως των Μουσουλμάνων και των Ρομά, στην ΕΕ και την Ελλάδα. Έμφαση δίνεται στην μελέτη των ζητημάτων που σχετίζονται με τη μουσουλμανική μειονότητα στη Θράκη, καθώς και στην ένταξη μουσουλμανοπαίδων στην εκπαίδευση και την ανάπτυξη προγραμμάτων παρέμβασης κοινωνικής εργασίας σε υποβαθμισμένες μειονοτικές κοινότητες στη Θράκη.
Το μάθημα πέραν των διαλέξεων περιλαμβάνει και σεμιναριακού τύπου διδασκαλία καθώς και βιωματικές ασκήσεις, παρακολούθηση βίντεο και σχολιασμός.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Εισαγωγή στην Κριτική Κοινωνική εργασία και τον ανακλαστικό αναστοχασμό (critical social work and reflective practice)
2. Μεθοδολογικές έννοιες : πολυπολιτισμικότητα , μειονότητες , κοινωνικός αποκλεισμός , κοινωνική ένταξη, θετική διάκριση, διακρίσεις, κ.ά.
3. Ταυτότητα- ετερότητα – εθνικισμός και ρατσισμός αντιρατσιμός.
4. Θεωρητικές προσεγγίσεις για την άσκηση της Κοινωνικής εργασίας σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον
5. Μουσουλμανικές μειονότητες και μειονότητες Ρομά στην ΕΕ.
6. Μουσουλμανική Μειονότητα στη Θράκη
7. Εκπαίδευση και κοινωνική εργασία , ο διαμεσολαβητικός ρόλος της κοινωνικής εργασίας για την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης και αντιμετώπισης της διαρροής στην εκπαίδευση και την κοινότητα
8. Συμβουλευτική με πολιτισμικά διαφέροντες πληθυσμούς

Μαθησιακοί στόχοι
Οι φοιτητές ολοκληρώνοντας το μάθημα θα πρέπει να έχουν
- Αποκτήσει ευαισθητοποίηση στα ζητήματα των μειονοτήτων και της πολυπολιτισμικότητας στην Ελλάδα και την ΕΕ
- Να γνωρίζουν καλά τις θεωρητικές προσεγγίσεις κοινωνικής εργασίας όπως η κοινωνική εργασία ενάντια στη διάκριση και την καταπίεση, κοινωνική εργασία και ανθρώπινα δικαιώματα πολυπολιτισμικές και κριτικές παρεμβάσεις και φεμινιστική προσέγγιση
- Να γνωρίζουν για το πολυπολιτισμικό περιβάλλον και τις ιδιαιτερότητες της Θράκης και να έχουν ευαισθητοποιηθεί στη σύνδεση θεωρίας και πράξης στις παρεμβάσεις της ΚΕ
- να έχουν ευαισθητοποιηθεί σε ζητήματα ενάντια στις διακρίσεις και τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κυρίως των δικαιωμάτων των ευάλωτων ομάδων, γυναικών και παιδιών

Αξιολόγηση:
Το μάθημα θα αξιολογείται με μια προαιρετικής φύσης εργασία που θα πριμοδοτεί την τελική βαθμολογία με 2 μονάδες. Στο μέσον του εξαμήνου θα δίδεται τεστ ενδιάμεσης αξιολόγησης που θα βαθμολογείται με το 30% της συνολικής βαθμολογίας και η τελική εξέταση θα βαθμολογείται με 70% .

Βιβλιογραφία
Συμπληρωματικό υλικό για τη διδασκαλία και τη μελέτη του μαθήματος βρίσκεται στον ιστότοπο
http://eclass.duth.gr/eclass/Κριτική Κοινωνική εργασία και Μειονότητες COMO5170

- Ζαϊμάκης, Γ και Κανδυλάκη, Α, 2005 (επιμ) *Δίκτυα κοινωνικής Προστασίας Μορφές παρέμβασης σε ευπαθείς ομάδες και σε πολυπολιτισμικές κοινότητες,* Αθήνα, εκδόσεις Κριτική
- Κανδυλάκη, Α , 2009, *Κοινωνική Εργασία σε Πολυπολιτισμικό Περιβάλλον,* Αθήνα εκδόσεις Τόπος
- Ξενόγλωσση βιβλιογραφία
- Adams, R Dominelli, L and Payne M 2009, *Critical Practice in Social Work,* Basingstone, Palgrave Macmillan
- Alan, j, Briskman, L and Pease B, 2009, *Critical Social Work,* Crows Nest, NSW, Allen and Unwin
- Fook, J , 2003, *Social work : Critical Theory and Practice,* London Sage
- Συμπληρωματική βιβλιογραφία από αρθρογραφία από διεθνή περιοδικά

ΒΕ25 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως – ECTS: 5

Διδάσκοντες: Βασίλειος Χατζόπουλος, Καθηγητής - Σοφία Βιδάλη, Καθηγήτρια - Νικόλαος Κουλούρης, Επίκουρος Καθηγητής - Σωτήριος Σέρμπος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Chatzopoulos.shtml, http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Bidali.pdf, http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Koulouris.shtml
e-mail: vasshatz@socadm.duth.gr, sophievidali@yahoo.gr, svidali@socadm.duth.gr, nkoulour@socadm.duth.gr, sermpos@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05164/index.php

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχος του μαθήματος αυτού είναι μια γενική παρουσίαση των βασικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ώστε οι φοιτητές/τριες να κατανοήσουν το εύρος των θεμάτων που ρυθμίζονται στο υπερεθνικό επίπεδο. Ο πιο φιλόδοξος στόχος του μαθήματος είναι να καταδείξει την αλληλοσύνδεση που υπάρχει μεταξύ των πολιτικών και να καταστήσει σαφή τον τρόπο με τον οποίον οι πολιτικές της αγοράς συμπληρώνονται από τις πολιτικές της αλληλεγγύης. Η μεταξύ τους διαπλοκή και αλληλεπίδραση διαμορφώνει δυναμικά αυτό που συμβατικά καλείται «το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο» και το οποίο διαφοροποιεί την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ από αυτές των υπολοίπων Ηπείρων. Για το σκοπό αυτό εξετάζονται συνοπτικά α) οι βασικές «αγοραίες» πολιτικές (για την εσωτερική αγορά και τον ανταγωνισμό), β) πολιτικές που είναι πρωταρχικά «κοινωνικού» περιεχομένου και γ) «υβριδικές» πολιτικές – αλλά στην πραγματικότητα καταδεικνύεται ο υβριδικός χαρακτήρας όλων των εξεταζόμενων πολιτικών.
Το μάθημα αυτό συμπληρώνει τις γνώσεις των φοιτητών σχετικά με την «Οργάνωση και Λειτουργία της ΕΕ» και την «Ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική» και προϋποθέτει την επιτυχή τους εξέταση στο πρώτο από αυτά.

Περίγραμμα μαθήματος
Α. Εισαγωγικά
1. Γενική θεώρηση των πολιτικών της ΕΕ: μια «κοινωνική αγορά»;

Β. Πολιτικές αγοράς
2. Εσωτερική αγορά (1)
3. Εσωτερική αγορά (2)
4. Ανταγωνισμός – Κρατικές Ενισχύσεις

Γ. Πολιτικές αλληλεγγύης
5. Κοινωνική Πολιτική & Απασχόληση – Λισσαβόνα
6. Περιφερειακή πολιτική – Ταμεία

Δ. Υβριδικές πολιτικές
7. Πολιτική ενέργειας, αειφορίας και περιβάλλοντος
8. Προστασία καταναλωτή
9. Κοινή αγροτική πολιτική

Ε. Πολιτικές προχωρημένης ενοποίησης
10. Αστυνομική συνεργασία
11. Συνεργασία σε ποινικά ζητήματα
12. ΟΝΕ και οικονομικός συντονισμός – όροι, μηχανισμοί, συνέπειες
13. Ανακεφαλαίωση – Συμπεράσματα

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές/τριες που θα παρακολουθήσουν το μάθημα αυτό θα αποκτήσουν μια συνολική εικόνα των βασικών πολιτικών της ΕΕ και του τρόπου που αυτές αλληλεξαρτούνται και αλληλεπιδρούν. Το μάθημα είναι «προχωρημένο» με την έννοια ότι προϋποθέτει κάποιες βασικές γνώσεις για το είναι και τι κάνει η ΕΕ, αλλά δεν

εισέρχεται σε λεπτομερή εξέταση καμίας από τις πολιτικές με τις οποίες ασχολείται. Συνεπώς, οι φοιτητές/τριες δεν θα είναι σε θέση να «λειτουργήσουν» άμεσα, είτε σε επίπεδο χάραξης είτε σε επίπεδο εφαρμογής, σε κάποια από τις πολιτικές, αλλά θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται ποια είναι τα βασικά οικονομικά και πολιτικά διακυβεύματα, ποιοι οι βασικοί στόχοι κάθε πολιτικής και ποια τα βασικά εργαλεία της. Συνεπώς, έχουν τις απαραίτητες βάσεις ώστε με δική τους πλέον πρωτοβουλία να μπορέσουν εύκολα να εμβαθύνουν και να ειδικευτούν σε κάθε μια από τις περιγραφόμενες πολιτικές.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Οι διαφάνειες του μαθήματος σε μορφή Power Point είναι αναρτημένες στην ιστοθέση https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05164/index.php
- Μούση, Ν. 2011 13η έκδ. Ευρωπαϊκή Ένωση, Δίκαιο-Οικονομία-Πολιτική, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.

Προαιρετική

Ελληνική

- Γιώτη-Παπαδάκη, Ο. 2004. *Ευρωπαϊκή πολιτική ολοκλήρωση και πολιτικές αλληλεγγύης*. Αθήνα: εκδόσεις Κριτική.
- ΕΠΕΕΣ. 2001 και 2006. *Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές*, τόμος β και τόμος γ. Αθήνα: εκδόσεις Ι. Σιδέρη
- Καλαβρού, Γ.Ε και Γεωργόπουλου, Θ. 2011. *Το δίκαιο της ΕΕ*, τόμος β. Αθήνα: εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη.
- Νάσκου-Περράκη, Π. και Ηλιόπουλος, Κ.Π. 2006. *Κοινοτικό Δίκαιο: 25 χρόνια εφαρμογής στην Ελλάδα*. Αθήνα-Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Σάκκουλα.

Ξενόγλωσση

- Craig, P. and de Burca, G. 2011. *EU Law. Texts, Cases and Materials*. Oxford: Oxford University Press.

ΣΤΠΕ2 ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Απόστολος Πανταζής, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: htttp://www.socadm.duth.gr/προσωπικό
e-mail: apantaz@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/προπτυχιακά

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η έρευνα του νεωτερικού διαχωρισμού μεταξύ του κράτους και της κοινωνίας ως προς τις ιστορικές και κοινωνικές διαδικασίες υπό τις οποίες γεννήθηκε το σύγχρονο κράτος και η κοινωνία της αγοράς. Αφετηρία αποτελεί η εξήγηση και ερμηνεία της κλασικής κοινωνικής και πολιτικής θεωρίας (Kant, Hegel, Marx) των φαινομένων του κρατικού φαινομένου και της σχέσης του με την κοινωνική δομή.

Περίγραμμα μαθήματος:
1.Εισαγωγή: Θεωρίες της Κοινωνίας και του Κράτους.
2. Μερκαντιλισμός και η ανάπτυξη της σύγχρονης κοινωνίας της αγοράς.
3. Φιλελευθερισμός: Κράτος και Κοινωνία, Οικονομία και Πολιτική.
4. Κοινωνικό κράτος. Έννοια και κρατικές πολιτικές.
5. Ιστορική καταγωγή, Ιδεολογία, Αξίες.
6. Ταξική συγκρότηση και θεωρία του κράτους
7. Ο μετασχηματισμός της αστικής δημοκρατίας.
8. Ύστερος Καπιταλισμός και κρίση του κοινωνικού κράτους.

Μαθησιακοί στόχοι: Η κατανόηση και εξήγηση της ανάπτυξης του σύγχρονου κράτους και η σχέση του με την κοινωνική εξέλιξη. Η έρευνα μέσω εργασιών της σχέσης μεταξύ νεωτερικού κράτους και σύγχρονης αστικής κοινωνίας.

Αξιολόγηση:
Απαλλακτικές εργασίες με θέματα που προέρχονται από την πρωτογενή βιβλιογραφία των κλασικών κοινωνικών θεωριών του κράτους μέσω επεξεργασίας και έρευνας πρωτότυπων κειμένων με υποχρεωτική παρουσία των φοιτητών/φοιτητριών κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και προφορική παρουσίαση των εργασιών.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
1. Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, *Θεωρίες της πολιτικής και του κράτους,* Αθήνα: Σαββάλας.

Προαιρετική
1. Hegel G.W., *Grundlinien der Philosophie des Rechts oder Naturrecht und Staatswissenschaft im Grundrisse.*
2. Hobbes T., *Leviathan.*
3. Kant I., *Die Metaphysik der Sitten.*
4. Kant I., *Kritik der praktischen Vernunft.*
5. Lukacs G., *Der junge Hegel.*
6. Marx K./Engels F., *Werke.*
7. Marcuse H., *Reason and Revolution.*
8. Psychopedis K., *Geschichte und Methode. Begründungstypen und Interpretationskriterien der Gesellschaftstheorie: Kant, Hegel, Marx und Weber.*

ΒΕ28 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Βασίλειος Χατζόπουλος, Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Chatzopoulos.shtml
e-mail: vasshatz@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05134/index.php

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κινητικότητα των προσώπων μέσα στην ΕΕ και στον χώρο Σένγκεν. Τα πρόσωπα αυτά μπορεί να είναι πολίτες της Ένωσης και πολίτες τρίτων χωρών. Κάθε μια από τις δύο αυτές κατηγορίες έχει διαφορετικά δικαιώματα, διέπεται από διαφορετικούς κανόνες και υπακούει σε διαφορετική λογική: οι μεν πολίτες της Ένωσης αντλούν τα δικαιώματά τους από την ιδιότητα του Ευρωπαίου Πολίτη και την έννοια της ιθαγένειας (citizenship) καθώς και από τους κανόνες της Εσωτερικής Αγοράς, ενώ οι πολίτες τρίτων χωρών διέπονται από τους κανόνες της κοινής πολιτικής μετανάστευσης, ασύλου και θεωρήσεων της ΕΕ.
Αυτές οι δύο κατηγορίες προσώπων αντιστοιχούν στις δύο βασικές ενότητες του μαθήματος. Στην πρώτη, για τους πολίτες της Ένωσης, εξετάζονται οι βασικοί κανόνες ελεύθερης κυκλοφορίας και παραμονής καθώς και κάποια συμπληρωματικά μέτρα σχετικά με την «φορητότητα» υγειονομικών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων και με την αμοιβαία αναγνώριση των τίτλων σπουδών. Εν συνεχεία, συζητούνται οι πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις οι οποίες καθιστούν την ευρωπαϊκή ιθαγένεια κεντρική έννοια και γενική αρχή η οποία διασφαλίζει τα δικαιώματα των πολιτών.
Στην δεύτερη ενότητα εξετάζονται οι βασικές αρχές της μεταναστευτικής πολιτικής και πολιτικής ασύλου της ΕΕ, καθώς και της οργάνωσης του χώρου Σένγκεν. Το σύνολο του μαθήματος προϋποθέτει την ανάγνωση κάποιων βασικών Οδηγιών του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου και Αποφάσεων του Δικαστηρίου της ΕΕ.
Το μάθημα αυτό συμπληρώνει τις γνώσεις των φοιτητών σχετικά με την «Οργάνωση και Λειτουργία της ΕΕ» και προϋποθέτει την επιτυχή τους εξέταση στο μάθημα αυτό. Επίσης συνδέεται, από πλευράς περιεχομένου, με το μάθημα «Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική».

Περίγραμμα μαθήματος

Α/α	**Θεματική ενότητα**
1.	Ευρωπαϊκός χώρος και ευρωπαϊκοί θεσμοί/ Ευρ 28 + ΕΟΧ + (προς ένταξη χώρες) /Από την ΕΟΚ στην ΕΚ και σ Σένγκεν/ ΕΟΧ / Βασικοί στόχοι και τρόπος λήψης αποφάσεων
2.	Τίτλος IV ΣυνθΕΚ: Σύστημα Σένγκεν, Τρίτος Πυλώνας, Κοινοτικοποίηση / θεσμικό πλαίσιο
3.	Κινητικότητα πολιτών της ΕΕ και μελών οικογενείας – Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια: Ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένω Ελευθερία εγκατάστασης /Ελεύθερη παροχή υπηρεσιών + κυκλοφορία κεφαλαίων
4.	Εξαιρέσεις και περιορισμοί στις παραπάνω ελευθερίες / Λόγοι δημόσιας τάξης, ασφάλειας, υγείας / Άλλοι επιτακτικοί λόγοι δημόσιου συμφέροντος / Εργασία στη δημόσια διοίκηση
5.	Συμπληρωματικά μέτρα που διευκολύνουν την κινητικότητα /Αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσό Αμοιβαία αναγνώριση εισφορών σε φορείς κοινωνικής πρόνοιας άλλων κρατών μελών/ υγειονομική περίθαλψη
6.	Ιθαγένεια της Ένωσης/ όροι κτήσης / συνέπειες ως προς την παραμονή σε ΚΜ/ συνέπειες ως προς την πρόσβαση στην πρόνοια ΚΜ / άλλες συνέπειες / ξεπερνώντας τους μετακινούμενους πολί
7.	Συζήτηση αποφάσεων ΔΕΕ / Πρακτικά
8.	Κοινή πολιτική μετανάστευσης: προϋποθέσεις εισόδου / καθεστώς / μακρώς διαμένοντες / οικονομική μετανάστ
9.	Κοινή πολιτική ασύλου: Σύστημα Δουβλίνου / διαδικαστικές οδηγίες / ουσιαστικές προϋποθέσεις / Ταμεία
10.	Καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης στην ΕΕ: ΣΠΣ / άλλες βάσεις δεδομένων / Europol / άλλες αρχές προγράμματα δράσης / νομοθετικές πρωτοβουλίες
11.	Απομάκρυνση προσώπων από ΚΜ και προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων: νομολογία ΔΕΕ και ΕΔΔΑ
12.	Συζήτηση αποφάσεων ΔΕΕ / Πρακτικά
13.	Επανάληψη – απορίες – Αξιολόγηση του μαθήματος

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές/τριες που θα παρακολουθήσουν το μάθημα αυτό θα αποκτήσουν εξοικείωση με τους βασικούς κανόνες της Εσωτερικής Αγοράς της ΕΕ σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και των υπηρεσιών καθώς και με την Ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου και μετανάστευσης. Επίσης θα έρθουν σε επαφή με την έννοια της ιθαγένειας. Επίσης θα αποκτήσουν κάποιες βασικές γνώσεις για το Σύστημα Σένγκεν. Ως απόρροια των παραπάνω, θα μπορούν να συμβουλέψουν φίλους που σχεδιάζουν να μετακινηθούν/μεταναστεύσουν προς χώρες της ΕΕ καθώς και φίλους που ζουν στην Ελλάδα και έχουν προέλευση από τρίτη – μη ευρωπαϊκή – χώρα. Το μάθημα αυτό προϋποθέτει βασικές γνώσεις σχετικά με την Οργάνωση και Λειτουργία της ΕΕ.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις – Συμμετοχή στο μάθημα.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Οι διαφάνειες του μαθήματος σε μορφή Power Point είναι αναρτημένες στην ιστοθέση https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05134/index.php
- Ανάγνου, Μ. 2014. *Ο Ευρωπαϊκός Χώρος Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (1999-2013)*. Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση

Προαιρετική
Ελληνική

- Σαμπατάκου, Α. 2010. *Ερμηνεύοντας την εξέλιξη της κοινής μεταναστευτικής πολιτικής της ΕΕ*. Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήση.
- Τριανταφυλλίδου, Α. και Γρώπα, Μ. (μτφρ. Χρηστίδης, Γ.) 2009. *Η μετανάστευση στην Ενωμένη Ευρώπη*. Αθήνα: εκδόσεις Κριτική.

Ξενόγλωσση

- Craig, P. and de Burca, G. 2011. *EU Law. Texts, Cases and Materials*. Oxford: Oxford University Press.
- Geddes, A., 2003. *The Politics of Migration and Immigration in Europe*. London: Sage Publications.
- Triantafyllidou, A. and Gropas, R. 2014, 2d ed (1st ed, 2007). *European Immigration: A Sourcebook*. Adelshot: Ashgate.

ΑΕ18 Η ΤΕΧΝΗ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Τσέργας, Λέκτορας
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsergas.shtml
e-mail: tsergasnik@yahoo.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στο μάθημα εξετάζεται η χρήση της τέχνης, των εκφραστικών-δημιουργικών δραστηριοτήτων και των θεραπειών μέσω της τέχνης στο πεδίο της κοινωνικής εργασίας. Η τέχνη και οι εκφραστικές –δημιουργικές δραστηριότητες χρησιμοποιούνται σε πολλά πλαίσια θεραπείας, εκπαίδευσης, άσκησης της κοινωνικής εργασίας, αλλά και σε παρεμβάσεις που οργανώνονται στο χώρο της υγείας και την κοινότητα .
Η τέχνη χρησιμοποιείται ως μεθοδολογικό εργαλείο για την προσωπική ανάπτυξη, την αυτογνωσία και την απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων, τη θεραπεία και την κοινωνική ένταξη ατόμων. Κατά τη διάρκεια των διαλέξεων, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην παρουσίαση ορισμένων βασικών μορφών θεραπείας, όπως το ψυχόδραμα, η δραματοθεραπεία, η εικαστική θεραπεία, η χοροθεραπεία, η θεραπεία μέσω της ποίησης και η εκφραστική, δημιουργική γραφή. Το μάθημα πραγματοποιείται με τη μορφή διαλέξεων που συνοδεύονται από βιωματικές ασκήσεις και συμμετοχή σε πρότζεκτς, δραστηριότητες εμβάθυνσης και εφαρμογής των θεωρητικών γνώσεων.

Περίγραμμα μαθήματος:
-Εισαγωγή και Ιστορική ανασκόπηση
-Οι τέχνες στο πεδίο της ψυχικής υγείας
-Το Ψυχόδραμα και το κοινωνιόδραμα: θεωρητικές σχολές, μέθοδοι, τεχνικές και εφαρμογές
- Η Δραματοθεραπεία: θεωρητικές κατευθύνσεις, θεραπευτική διαδικασία και εφαρμογές
-Playback theatre
-Το θεατρικό παιχνίδι, το θέατρο στην εκπαίδευση, η θεατρική εμψύχωση
-Το θέατρο των καταπιεσμένων (theatre of the oppressed) του Boal
-Η Εικαστική θεραπεία: θεωρητικές προσεγγίσεις, τεχνικές και ασκήσεις
-Το σχέδιο των παιδιών στη διάγνωση και τη θεραπεία, η τέχνη των παιδιών
- Η Μουσικοθεραπεία: μορφές ενσωμάτωσης της μουσικής στη θεραπεία, η θεραπευτική εργασία με τη φωνή, θεωρητικές προσεγγίσεις και τεχνικές
-Η μουσική στην ιατρική (music medicine)
-Η χοροθεραπεία και η δημιουργική θεραπευτική κίνηση (creative movement)
-Ο κινηματογράφος στη θεραπεία (cinema therapy) και τη συμβουλευτική
-Η Παιγνιοθεραπεία: θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές
-Θεραπεία μέσω της ποίησης (poetry therapy) και βιβλιοθεραπεία
-Ψυχανάλυση και λογοτεχνία, λογοτεχνία και θεραπεία
-Η δημιουργική γραφή (creative writing) και η εκφραστική γραφή (expressive writing)
-Το παραμύθι, οι μύθοι, η φαντασία και άλλες δημιουργικές δραστηριότητες ως εργαλεία συμβουλευτικής και θεραπευτικής παρέμβασης
-Η τέχνη της αφήγησης και αφηγηματικές προσεγγίσεις στη θεραπεία
-Οι εκφραστικές και δημιουργικές θεραπείες μέσω της τέχνης (expressive arts therapies)

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, οι φοιτητές/τριες θα μπορούν :
-να γνωρίζουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις των θεραπειών μέσω της τέχνης
-να διερευνούν διάφορους τρόπους καλλιτεχνικής έκφρασης και να εξοικειωθούν με διάφορα εκφραστικά μέσα και υλικά
- να διερευνούν τις εφαρμογές της τέχνης και των εκφραστικών, δημιουργικών δραστηριοτήτων στον τομέα της ψυχικής υγείας

-να αναπτύξουν δεξιότητες για προσωπικό αναστοχασμό (self reflection) καθώς και δεξιότητες εφαρμογής απλών βιωματικών ασκήσεων
-να εντάξουν την τέχνη και τις καλλιτεχνικές δραστηριότητες στις μεθόδους παρέμβασης που χρησιμοποιούν

Αξιολόγηση:
Συγγραφή ατομικής απαλλακτικής εργασίας, συνολικής έκτασης 2.500 λέξεων και παρουσίασή της

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Τσέργας,Ν.,2013.*Θεραπευτικές προσεγγίσεις μέσω της τέχνης*.Αθήνα:Motibo

Προαιρετική

- Aldridge, D.(ed.),2005.*Music Therapy and Neurological Rehabilitation*. London: Jessica Kingsley
- Αρχοντάκη, Ζ. & Φιλίππου, Δ.,2003. *205 βιωματικές ασκήσεις για την εμψύχωση ομάδων* . Αθήνα: Καστανιώτης
- Atkins, S. & Williams, L.D., (eds.),2007. *Sourcebook in expressive arts therapy*. Boone, NC: Parkway Publishers.
- Beauchamp,H.,1998.*Τα παιδιά και το δραματικό παιχνίδι*. Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ.Δαρδανός
- Blatner, A.,2000. *Foundations of psychodrama: History, theory, and practice*. N.York: Springer Publishing Company.
- Boal,A.,1979.*Theatre of the Oppressed*.N.York:The theatre communications Group
- Boal,A.,1992.*Games for actors and non-actors*.London:Routledge.
- Bolton,G.,1984.*Drama as Education*.Harlow:Longman
- Bolton, G.,1992. *New perspectives on classroom drama*. London: Simon &Schuster.
- Bolton,G.,1979.*Towards a theory of drama in education*.Harlow:Longman
- Bruner, J.,1986. *Actual Minds, Possible Worlds*. Cambridge: Harvard University Press.
- Cattanach, A., 1997. *Children's Stories in Play Therapy*. London: Jessica Kingsley.
- Cattanach,A.,2003.*Θεραπεία μέσω του παιχνιδιού*.Αθήνα:Σαββάλας
- Γκόβας Ν., 2002. *Για ένα δημιουργικό νεανικό θέατρο: Ασκήσεις, παιχνίδια, τεχνικές*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Deldime,R.,1996.*Θέατρο για Παιδική και Νεανική Ηλικία*.Αθήνα: Τυπωθήτω-Γ.Δαρδανός
- Duggan, M.& Grainger, R. (1997). *Imagination, Identification and Catharsis in Theatre and Therapy*. London: Jessica Kingsley.
- Dalley T. et al.,1995. *Θεραπεία μέσω της τέχνης. Η εικαστική προσέγγιση*., Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Φιλίππου,Δ.&Καραντάνα,Π.,2010.*Ιστορίες για να Ονειρεύεσαι…Παιχνίδια για να Μεγαλώνεις*. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη
- Gladding, S.T.,2005. *Counseling as an art: The creative arts in counseling*. Alexandria, VA: The American Counseling Association.
- Greenberg, I. A. (ed.),1974. *Psychodrama: Theory and therapy*. New York: Behavioral Publications.
- Hargreaves, D. ,2004.*Η αναπτυξιακή ψυχολογία της μουσικής*. Αθήνα: Fagotto
- Hunt, C., & Sampson, F., (eds.), 1998. *The self on the page: Theory and practice of creative writing in personal development*. London:Jessica Kingsley Publishers.
- Jennings, S. & Minde A.,1996.*Μάσκες της Ψυχής: Εικαστικά και Θέατρο στη Θεραπεία*. Αθήνα : Ελληνικά Γράμματα
- Jennings,S.,2005.*Εισαγωγή στη Δραματοθεραπεία*.Αθήνα:Σαββάλας
- Κοντογιάννη,Α.,2012.*Η Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση*. Αθήνα:Εκδόσεις Πεδίο
- Κοντογιάννη,Α.,2012.*Η Δραματοποίηση για παιδιά*. Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο
- Κοντογιάννη,Α.,2008.*Μαύρη αγελάδα-άσπρη αγελάδα*. Αθήνα:Εκδόσεις Πεδίο
- Mazza, N. ,2003. *Poetry therapy: Theory and practice*. New York: Brunner-Routledge
- Mazza,N. (1999). *Poetry therapy: Interface of the arts and psychology*. Boca Raton /London: CRC Pr
- Μπέλλας, Θ.,2000. *Το ιχνογράφημα του παιδιού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Landgarden, H.B.,1999. *Οικογενειακή εικαστική θεραπεία*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Landy, R.J.,1986. *Drama Therapy: Concepts and Practices*. Chicago,II: Charles C. Thomas.

- Langley, D. M.,1993. *Dramatherapy and psychiatry*. London: Croom Helm.
- Levine,S.K.& Levine,E.G.,1998. *Foundations of expressive arts therapies: theoretical and clinical perspectives*.London:Jessica Kingsley Publishers
- Leedy,J.J.(Ed.),1973.*Poetry the Healer*.Philadelphia:JB.Lippincott
- Lepore, S. J., & Smyth, J. M. ,2002. *The writing cure: How expressive writing promotes health and emotional well-being*. Washington:American Psychological Association.
- Lerner,A.(ed.),1994).*Poetry in the therapeutic practice*.St.Louis:MMB Music Inc
- Malchiodi C.A.,2001. *Κατανοώντας τη ζωγραφική των παιδιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- McMahon, L. ,1992. *The handbook of play therapy*. New York: Routledge.
- Rogers,N.,1993.*The creative connection:Expressive arts as healing*.Palo Alto, CA: Science and Behavior Books
- Ροντάρι, Τ., 2003. *Γραμματική της φαντασίας: Εισαγωγή στην τέχνη να επινοείς ιστορίες*. Αθήνα: Μεταίχμιο,
- Timberlake, E.& Moore Culter, M.,2001. *Developmental play therapy in Clinical Social Work.* N.York: Allyn Bacon
- Wigram, T.,1995. *The art and science of music therapy*: *a handbook*.Chur: Harwood Academic Publishers

Επιστημονικά Περιοδικά

- *The Arts in Psychotherapy*
- *Art therapy: Journal of the American Art therapy Association*
- *American Journal of Dance Therapy*
- *International Journal of Arts Medicine.*
- *Journal of poetry therapy*
- *Journal of Creativity in Mental Health*
- *Music and Medicine*
- *New Writing: International Journal for the practice and theory of creative writing*
- *Nordic Journal of music therapy*
- *Journal of music therapy*
- *Journal of Drama therapy*
- *Journal of Group Psychotherapy, Psychodrama and Sociometry.*

ΒΕ32 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Χρίστος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής – Στέφανος Παπαναστασίου, Επιστημονικός Συνεργάτης με βάση το Π.Δ. 407/80
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα είναι σεμιναριακού χαρακτήρα και έχει ως κύριο σκοπό να εμβαθύνει στην κατανόηση των θεωρητικών και μεθοδολογικών ζητημάτων που αντιμετωπίζουμε στην ανάλυση και αξιολόγηση της οικονομικής ανισότητας. Τα φαινόμενα αυτά αποτελούν κομβικής σημασίας έννοιες στην ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους και στον σχεδιασμό αλλά και αξιολόγηση πολιτικών στο χώρο της κοινωνικής προστασίας Στο πλαίσιο του μαθήματος θα συζητούν βασικά θεωρητικά ζητήματα που σχετίζονται με τον εννοιολογικό προσδιορισμό της οικονομικής ανισότητας μέσα από το πρίσμα της οικονομικής επιστήμης. Θα συζητηθεί ο διττός χαρακτήρας της έννοιας της ανισότητας, ως περιγραφικός και κανονιστικός, που επηρεάζει κάθε απόπειρα ανάλυσης και μέτρησή της. Επίσης θα εξετασθούν οι διάφοροι δείκτες που χρησιμοποιούνται για την μέτρησης της οικονομικής ανισότητας. Θα καταδειχθεί ότι οι δείκτες δεν είναι αξιακά ουδέτεροι αλλά ο καθένας από ατούς, άμεσα ή έμμεσα, εισαγάγει συγκεκριμένες αξιακές κρίσεις που ανταποκρίνονται σε δεδομένες αντιλήψεις περί κοινωνικής ευημερίας. Παράλληλα θα εξεταστούν διεξοδικά προβλήματα ορισμού και μέτρησης της ανισότητας αλλά και της φτώχειας, που ανακύπτουν στην εμπειρική τους διερεύνηση. Αυτά αφορούν κυρίως την επιλογή των μεταβλητών και των δεικτών κάτω από τους περιορισμούς που επιβάλλονται από τα διαθέσιμα δεδομένα. Τέλος θα εξεταστεί η χρήση των εναλλακτικών ορισμών και δεικτών στην εμπειρική διερεύνηση πτυχών των φαινομένων αυτών σε εθνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

Περίγραμμα μαθήματος:
Στο μάθημα θα αναπτυχθούν οι παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Εννοιολογικός προσδιορισμός της οικονομικής ανισότητας.
- Εννοιολογικά και μεθοδολογικά ζητήματα στη μέτρηση της οικονομικής ανισότητας και της φτώχειας.
- Εναλλακτικοί ορισμοί και δείκτες μέτρησης της οικονομικής ανισότητας.
- Θεωρίες στο πλαίσιο της οικονομικής επιστήμης που ερμηνεύουν την διανομή του προσωπικού εισοδήματος και την οικονομική ανισότητα.
- Διαστάσεις της οικονομικής ανισότητας και της φτώχειας στην Ελλάδα και την ΕΕ. Συγκριτική ανάλυση.
- Οικονομική ανισότητα και κοινωνική προστασία.
- Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά, ανισότητα και φτώχεια. Σε ποιο βαθμό τα διάφορα κοινωνικά, δημογραφικά κλπ χαρακτηριστικά του πληθυσμού μπορούν να ερμηνεύσουν την οικονομική ανισότητα και την φτώχεια;
- Ανάπτυξη, μεγέθυνση και οικονομική ανισότητα.
- Διαγενεακή μεταβίβαση της ανισότητας και της φτώχειας

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα γνωρίζουν τα βασικά θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα που αντιμετωπίζουμε στην μέτρησης της οικονομικής ανισότητας και της φτώχειας και θα κατανοούν τους περιορισμούς και τα όρια των εννοιών και ορισμών που χρησιμοποιούμε στις αντίστοιχες αναλύσεις. Παράλληλα θα καλλιεργήσουν την ικανότητα να αξιολογούν ορθότερα τις αντίστοιχε εκτιμήσεις που παρέχονται για τα φαινόμενα αυτά από διάφορους φορείς και θεσμούς. Στο πλαίσιο των εργασιών που θα εκπονήσουν θα εξασκηθούν στην εμπειρική ανάλυση κοινωνικών προβλημάτων, όπως αυτών της οικονομικής ανισότητας και

της φτώχειας, και θα εξοικειωθούν στην αξιοποίηση και επεξεργασία δεδομένων με την χρήση κατάλληλων δεικτών.

Αξιολόγηση:
Εκπόνηση εργασίας και δημόσια παρουσίασή της, με παράλληλη προφορική εξέταση (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Sen A. (2004) *Επανεξετάζοντας την ανισότητα*, Αθήνα: ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ
- Σημειώσεις του διδάσκοντα και συλλογή κειμένων σε ηλεκτρονική μορφή που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του μαθήματος

Προαιρετική

Ελληνική:

- Ανδριοπούλου, Ε. και Τσακλόγλου, Π., 2010. *Δυναμική ανάλυση του φαινομένου της φτώχειας στην Ελλάδα*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 4, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti4.pdf
- Βαϊτσος. Κ., 2009. Αρχές Αναπτυξιακής Οικονομικής. Η δυναμική της κοινωνικής-οικονομικής αναπαραγωγής, Αθήνα: Κριτική.
- Βενιέρης, Δ. και Παπαθεοδώρου, Χ. (επιμ.), 2003. *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Δαφέρμος, Γ. και Παπαθεοδώρου, Χ., 2010. *Μακροοικονομικό περιβάλλον, ανισότητα και φτώχεια: Μια εμπειρική διερεύνηση για την επίδραση της οικονομικής μεγέθυνσης και της κοινωνικής προστασίας σε Ελλάδα και ΕΕ*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 3, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti3.pdf
- Δαφέρμος, Γ., Θεοφιλάκου, Α., Μαυροδημητράκης, Χ. και Τσακλόγλου, Π., 2008. *Η Φτώχεια στην Ελλάδα: Ομοιότητες και διαφορές χρησιμοποιώντας εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 1, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ & UADPhilEcon.
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti1.pdf
- Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1998. *Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός*, (6ο Επιστημονικό Συνέδριο). Αθήνα: Εξάντας.
- Ιωαννίδης, Α., Παπαθεοδώρου, Χ. και Σουφτάς, Δ., 2012. *Εργαζόμενοι και όμως φτωχοί. Διαστάσεις της φτώχειας των εργαζομένων στην Ελλάδα.* Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Επιστημονικές Εκθέσεις (Reports) / 6, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/report-6.pdf
- Κανελλόπουλος, Κ., 1986. *Εισοδήματα και φτώχεια στην Ελλάδα: Προσδιοριστικοί παράγοντες*. Επιστημονικές Μελέτες 22. Αθήνα: Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών.
- Καράγιωργας, Δ., Κασιμάτη, Κ. & Πανταζίδης, Ν., 1988. *Έρευνα για τη σύνθεση και την κατανομή του εισοδήματος στην Ελλάδα. Μέρος πρώτο: Αποτελέσματα για την περιοχή της πρωτεύουσας*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών
- Καράγιωργας, Δ., Γεωργακόπουλος, Θ., Καραντινός, Δ., Λοϊζίδης, Γ., Μπούζας, Ν., Υφαντόπουλος, Ι. & Χρυσάκης, Μ., 1990. *Διαστάσεις της Φτώχειας στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
- Παπαθεοδώρου, Χ. Δαφέρμος, Γ., Danchev, S. & Μαρσέλλου, Α., 2008. *Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια στην Ελλάδα: Συγκριτική ανάλυση και διαχρονικές τάσεις*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Επιστημονικές Εκθέσεις 1, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ & UADPhilEcon.
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/report1.pdf
- Παπαθεοδώρου, Χ. και Δαφέρμος, Γ. (2010) *Δομή και τάσεις της οικονομικής ανισότητας και της φτώχειας στην Ελλάδα και την ΕΕ, 1995-2008*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων,

Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Επιστημονικές Εκθέσεις, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ. http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/report2.pdf

- Παπαθεοδώρου, Χ., Δαφέρμος, Γ., Παπαδοπούλου, Ε. και Σακελλαρίδης, Γ., 2010. *Οικονομική μεγέθυνση, ανισότητα και φτώχεια: θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 2, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ. http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti2.pdf
- Παπαθεοδώρου, Χ. και Δαφέρμος, Γ., 2010. *Διαστάσεις της φτώχειας και της αποστέρησης των εργαζομένων στην Ελλάδα και την Αττική*. Αθήνα: Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα. http://eekp.gr/wp-content/uploads/2013/09/poverty-work.pdf
- Παπαθεοδώρου, Χ. και Παπανστασίου, Σ., 2010. *Διαγενεακή μεταβίβαση της φτώχειας στην Ελλάδα και την ΕΕ: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εμπειρική ανάλυση*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 7, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti7.pdf
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή Μ., 1992. *Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Πολιτική*. Αθήνα: Εξάντας, Αθήνα.
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ. (επιμ.), 2004. *Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός*, Αθήνα: Εξάντας.
- Σεν, Α. (2004) *Επανεξετάζοντας την Ανισότητα*, Αθήνα: Καστανιώτης

Ξενόγλωσση

- Atkinson, A. B., 1983. *The Economics of Inequality,* 2nd edn. Oxford: Clarendon Press.
- Atkinson, A.B., 1998. *Poverty in Europe*. Oxford: Blackwell
- Atkinson, A. B. & Bourguignon, F. (Eds.) 2000. *Handbook of Income Distribution*, Volume 1. Amsterdam: North-Holland.
- Atkinson, A.B. & Marlier, E., 2010, Income and Living conditions in Europe. Eurostat Statistical books, Luxembourg: Publications Office of the European Union. http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-31-10-555/EN/KS-31-10-555-EN.PDF
- Alcock, P. 1993. *Understanding Poverty.* London: Macmillan
- Barclay, P., 1995. *Joseph Rowntree Foundation Inquiry into Income and Wealth*, volume 1, York: Joseph Rowntree Foundation.
- Cowell, F. A., 1995. *Measuring Inequality*, 2nd edn. London: Prentice Hall/Harvester Wheatsheaf
- Gordon, D. and Townsend, P. (Eds), 2000. *Breadline Europe; The Measurement of Poverty*. Bristol: Policy Press.
- Dennis, I & Guio, A.-C. (2004) *Poverty and Social Exclusion in the EU*. Statistics in Focus, Population and Social Conditions, Eurostat,
- European Commission, 2007. *Joint Report on Social Protection and Social Inclusion 2009*. Luxembourg: European Communities. http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/joint_reports_en.htm#2009
- Hills, J., 1995, *Joseph Rowntree Foundation Inquiry into Income and Wealth*, volume 2, York: Joseph Rowntree Foundation.
- Lister, R., 2004. *Poverty*. Cambridge: Polity Press
- Marlier, E. and Ponthieux, S., 2000. *Low-wage employees in EU countries*. Statistics in focus, Population and Social Conditions, Theme 3, Eurostat, Luxembour
- Mitrakos, Th. and Zografakis, S., 2005. "The Redistributional Impact of Inflation in Greece", *Economic Bulleting,* no. 24, Bank of Greece
- National Action Plans Against Poverty and Social Exclusion. http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/strategy_reports_en.htm
- Papatheodorou, C., 1998. *Income Inequality in Greece: An Analysis by Income Source*. Distributional Analysis Research Programme No. DARP 39, Suntory and Toyota International Centres for Economics and Related Disciplines (LSE-STICERD), London School of Economics and Political Science, London: LSE. http://sticerd.lse.ac.uk/dps/darp/darp39.pdf
- Papatheodorou, C., 2000. *Decomposing Inequality by Population Subgroups in Greece: Results and Policy Implications,* Distributional Analysis Research Programme No. DARP 49, Suntory and Toyota

International Centres for Economics and Related Disciplines (LSE-STICERD), London School of Economics and Political Science, London: LSE http://sticerd.lse.ac.uk/dps/darp/DARP49.pdf

- Petmesidou, M. and Papatheodorou, C. *(Eds)* 2006. *Poverty and Social Deprivation in the Mediterranean Area: Trends, policies and welfare prospects in the new millennium*. London: Zed Books.
- Petmesidou, M. and Mossialos, E., (Eds) 2006. Social *Policy Developments in Greece*, Ashgate.
- Ruggles, P., 1990. *Drawing the Line; Alternative Poverty Measures and their Implications for Public Policy*. Washington: The Urban Institute Press.
- Sen, A., 1982. *Choice, Welfare and Measurement*. Oxford: Basil Blackwell.
- Sen, A., 1992. *Inequality Reexamined*. Oxford: Clarendon Press.
- Sen, A., 1997. *On Economic Inequality*, expanded edn. Oxford: Clarendon Press.
- Townsend, P., 1979. *Poverty in the United Kingdom*. Middlesex: Penguin.
- Townsend, P. 1993. *The International Analysis of Poverty*. London: Harvester Wheatsheaf.
- Townsend, P and Gordon, D. (eds), 2002. *World Poverty: New Policies to Defeat an Old Enemy*, Policy Press, Bristol.

ΣΤΚΠΥ3 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Κωνσταντίνος Ζαφείρης, Λέκτορας (Τμήμα Ιστορίας και Εθνολογίας)
Βιογραφικό σημείωμα: http://he.duth.gr/department/dep/Zafeiris.shtml
e-mail: kzafiris@he.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05137/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η επιστήμη της Δημογραφίας αναλύει, αιτιολογεί και αξιολογεί τα φαινόμενα που συμβάλλουν στη διαμόρφωση και στην εξέλιξη ενός πληθυσμού και των ποικίλων δομών του. Επειδή οι πληθυσμοί του ανθρώπου μεταβάλλονται και κατανέμονται στον χώρο και στο χρόνο με κοινωνικο-οικονομικά κριτήρια και η αναπαραγωγή, η θνησιμότητα και οι μεταναστεύσεις καθορίζονται από μια σειρά από πολιτισμικές, ηθολογικές, κοινωνικές και οικονομικές μεταβλητές - άμεσα επηρεαζόμενες από το ιστορικό γίγνεσθαι κάθε εποχής - αλλά και από βιολογικούς παράγοντες, το αντικείμενο της Δημογραφίας δεν είναι η απλουστευτική μελέτη χρονικά εντοπισμένων γεγονότων. Αντιθέτως, αποτελεί βασική έρευνα της εξέλιξης του ανθρώπινων κοινωνικών συστημάτων και του ιστορικού τους χωροχρόνου.
Στο μάθημα αυτό θα δοθεί έμφαση στην κατανόηση των βασικών δημογραφικών δεικτών και μετρήσεων καθώς και στον τρόπο με τον οποίο κοινωνικοί και δημογραφικοί παράγοντες αλληλεπιδρούν και, εν τέλει, συμβάλλουν στην ανάπτυξη διαφόρων κοινωνικών προβλημάτων.

Περίγραμμα μαθήματος:
Το μάθημα, εφόσον ο αριθμός των φοιτητών που θα το παρακολουθούν θα είναι μικρότερος των 20, θα γίνεται με τη μέθοδο της υλοποίησης project. Τα δεδομένα για την υλοποίηση των projects παρέχονται από τις ιστοσελίδες των Εθνικών Υπηρεσιών Στατιστικής κάθε κράτους, τον Οργανισμό Ενωμένων Εθνών, τη Eurostat και άλλες πηγές και επιστημονικές δημοσιεύσεις.

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει ένα θεωρητικό μέρος με διδασκαλίες από το διδάσκοντα. Οι διδασκαλίες αυτές εναλλάσσονται με τις παρουσιάσεις των τμημάτων των project που προετοιμάζουν κάθε φορά οι φοιτητές. Ενδεικτικά περιλαμβάνει:

1. Εισαγωγή στη Δημογραφική Ανάλυση. Το διάγραμμα Lexis και οι μετρήσεις των δημογραφικών φαινομένων.
2. Μεταβολές πληθυσμού. Μαλθουσιανές, νέο-μαλθουσιανές και άλλες προσεγγίσεις. Ο πληθυσμός της γης. Υπάρχουσα κατάσταση και προοπτικές.
3. Πίνακες επιβίωσης. Πίνακες επιβίωσης κατά αιτία θανάτου. Βρεφική θνησιμότητα. Η μετάβαση της θνησιμότητας, προβλήματα και προοπτικές. Ανάθεση projects στους φοιτητές. Κάθε φοιτητής αναλαμβάνει δύο χώρες και σταδιακά αναλύει τα δημογραφικά τους χαρακτηριστικά.
4. Παρουσίαση 1^{ου} τμήματος project από τους φοιτητές. Θέμα: η ιστορία, οικονομία, κοινωνία, πολιτισμός (culture) των χωρών του κάθε project. Αξιοποίηση των δεδομένων για την επακόλουθη δημογραφική ανάλυση. Συγκριτική ανάλυση της θνησιμότητας και των αιτιών θανάτου μεταξύ των επιλεγμένων χωρών.
5. Η διαγενεακή και συγχρονική ανάλυση της γονιμότητας. Ερμηνευτικά μοντέλα. Η μετάβαση της γονιμότητας. Η εποχή της ελάχιστης γονιμότητας (lowest low fertility): κοινωνικές επιδράσεις και πληθυσμιακές προοπτικές.
6. Παρουσίαση 2^{ου} τμήματος project: συγκριτική ανάλυση και προσδιοριστικοί παράγοντες της γονιμότητας στις επιλεγμένες χώρες.
7. Η ηλικιακή δομή. Μετρήσεις και παρεμβολές δημογραφικών φαινομένων (3 ώρες). Η δομή του πληθυσμού της γης. Προβλήματα και προοπτικές.
8. Παρουσίαση 3^{ου} τμήματος project: συγκριτική ανάλυση των πληθυσμιακών δομών, των πληθυσμιακών μεγεθών και των ρυθμών αύξησης στις επιλεγόμενες χώρες. (6 ώρες).
9. Μετανάστευση. Προσδιοριστικοί παράγοντες και μεταναστευτική πολιτική. Παγκόσμιες τάσεις. Δημογραφικές προβολές (3 ώρες).

10. Παρουσίαση 4ου τμήματος project: συγκριτική ανάλυση των μεταναστευτικών κινήσεων στις επιλεγόμενες χώρες. (6 ώρες).
11. Ολοκλήρωση project.

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές θα καταστούν ικανοί:
1. να υπολογίζουν και να κατανοούν τους δημογραφικούς δείκτες που είναι απαραίτητοι για την αποτύπωση του δημογραφικού προφίλ μιας περιοχής ή μιας κοινωνικής ομάδας.
2. να αναγνωρίζουν τις παρεμβολές μεταξύ των δημογραφικών φαινομένων.
3. να κατανοούν τις αιτίες που συνέβαλλαν στην ανάπτυξη των δημογραφικών χαρακτηριστικών μιας περιοχής ή μιας κοινωνικής ομάδας.
4. να κατανοούν πως τα δημογραφικά φαινόμενα επιδρούν στις κοινωνίες του ανθρώπου και επηρεάζουν το μέλλον τους και τις προοπτικές τους.

Αξιολόγηση:
1. Project, 50% του τελικού βαθμού
2. Τελική εξέταση, 50% του τελικού βαθμού

Βιβλιογραφία
<u>Υποχρεωτική</u>

- Παπαδάκης, Μ., Τσίμπος, Κ. 2004. *Δημογραφική ανάλυση - Αρχές, μέθοδοι, υποδείγματα.* Αθήνα: Σταμούλης
- Κοτζαμάνης, Β. 2009. *Στοιχεία Δημογραφίας.* Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας-Επιτροπή Ερευνών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.
- Ζαφείρης, Κ. 2013. *Σημειώσεις Δημογραφίας.* Διαθέσιμες στο https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05137/

<u>Προαιρετική</u>

- Livi-Bacci, M. 2007. *A Concise History of World Population.* Fifth Edition. Chichester: Blackwell Publishing.
- Malthus, T. R. 2008. *An Essay on the Principle of Population*, edited by Geoffrey Gilbert. Oxford: Oxford University Press.
- Κοτζαμάνης, Β. 2000. *Οι δημογραφικές εξελίξεις κατά τη μεταπολεμική περίοδο στις χώρες τις ανατολικής Ευρώπης και την Ελλάδα.* Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
- Συμεωνίδου, Χ. 2006. *Οικογένεια και γονιμότητα στην Ελλάδα. Έρευνα του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών.* Αθήνα: Αντώνιος Ν. Σάκκουλας
- Βερροπούλου, Γ., Μπάγκαβος, Χ., Τραγάκη, Α., Τσίμπος, Κ., Ψημμένος, Ι. 2009. *Εισαγωγή στην πληθυσμιακή Γεωγραφία.* Αθήνα: Σταμούλης

ΑΕ32 ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Πολύζος, Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzos.shtml
e-mail: npolyzos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/
elass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στις διαδικασίες που οδηγούν στην ανάδειξη των χρηματοοικονομικών προβλημάτων και των επιπτώσεων που αυτά έχουν στο δημόσιο. Εξετάζονται διεργασίες σε μακρο-οικονομική, αλλά κυρίως σε μικρο-οικονομική, άποψη και διαχείριση. Παράλληλα, η μελέτη εστιάζεται στους μηχανισμούς αντιμετώπισης των χρηματοοικονομικών προβλημάτων προκειμένου να περιγραφούν και αναλυθούν τα οργανωτικά θέματα, τα λογιστικά συστήματα, τα συστήματα logistics, οι πολιτικές τιμολόγησης και κοστολόγησης, κ.λπ.

Περίγραμμα μαθήματος:
Ι. Βασικά Χρηματοοικονομικά Προβλήματα στον σύγχρονο κόσμο
- Περιγραφή και περιεχόμενο
- Αιτίες και μέτρηση με βάση δείκτες
- Ιεράρχηση των προβλημάτων και προτάσεις.

Τα βασικά χρηματοοικονομικά προβλήματα που εξετάζονται στο πλαίσιο αυτό είναι : δαπάνες, δημόσιο-ιδιωτικό, σύνθεση, κατανομή, αγορά, ζήτηση, προσφορά, στόχοι (αποδοτικότητα-αποτελεσματικότητα) κ.α.
ΙΙ. Οργάνωση Οικονομικών Υπηρεσιών Δημόσιου Φορέα
- Μορφές και σχήματα Οικονομικής Διαχείρισης
- Βασικές μορφές Οικονομικής Οργάνωσης (τμηματοποίηση κ.λπ.)
- Έλεγχος (έννοιες, τύποι, εσωτερικός-εξωτερικός, διαδικασίες)
- Βασικές προσεγγίσεις για τους προϋπολογισμούς-απολογισμούς και τους μηχανισμούς παρακολούθησής τους
- Προμήθειες, αποθέματα, τιμολόγηση, κ.λπ.

ΙΙΙ. Δημόσιο Λογιστικό, Γενική και αναλυτική λογιστική και κοστολόγηση
- Περιεχόμενα και διάρθρωση Λογαριασμών - Κωδικοποίηση
- Συνδεσμολογία λογαριασμών και σύνδεση υποσυστημάτων
- Κοστολόγηση τμημάτων και υπηρεσιών και πληροφοριακή υποστήριξη.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει:
(α) να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τις διαδικασίες μακροοικονομικής αξιολόγησης δημόσιων συστημάτων ή λειτουργιών (με έμφαση την υγεία)
(β) να περιγράφουν τους μηχανισμούς οικονομικής διαχείρισης που ισχύουν ή πρέπει να εφαρμοσθούν στο δημόσιο για να είναι αποδοτική η χρήση των πόρων.
(γ) να είναι σε θέση να αναφέρονται σε βασικές έννοιες χρηματοοικονομικής διοίκησης που έχουν σχέση με τις προμήθειες, τα αποθέματα, τη τιμολόγηση και τα πληροφοριακά συστήματα.
(δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να αναγνωρίζουν τα μέσα και τους βασικούς στόχους των λογιστικών συστημάτων (δημόσιο λογιστικό, γενική και αναλυτική λογιστική και κοστολόγηση).

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση θεμάτων ή ασκήσεων στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Κατά περίπτωση σχετική εργασία (προηγείται σχετική ανακοίνωση).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Πολύζος Ν., 2014, Διοίκηση και Οργάνωση Υπηρεσιών Υγείας, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Πολύζος Ν., 2007, Χρηματοοικονομική Διοίκηση (Μονάδων Υγείας), Εκδ. Διόνικος
- Τραχανάς Κ., 1994, Οικονομική της Διοίκησης, Εκδ. Σταμούλη

Προαιρετική

- Αρτίκης Γ., 2010, Χρηματοοικονομική Διοίκηση. Ανάλυση και Προγραμματισμός, Εκδ. Σταμούλη
- Αποστολόπουλος Ι., 2012, Ειδικά Θέματα Χρηματοδοτικής Διοίκησης, Εκδ. Σταμούλη

Οι παρουσιάσεις μαθημάτων διατίθενται στη βάση δεδομένων του τμήματός μας από «προπτυχιακά/ηλεκτρονικά μαθήματα»

ΒΕ11 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (ΣΤ΄ εξάμηνο – επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Τσαϊρίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsairidis.shtml
e-mail: xtsairid@pme.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/socadm/no11.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η στατιστική συχνά ορίζεται ως η επιστήμη που μας βοηθά να παίρνουμε *σοφές* αποφάσεις με την παρουσία της αβεβαιότητας. Αυτός ο τρόπος ορισμού της στατιστικής ανταποκρίνεται κυρίως στο περιεχόμενο της επαγωγικής στατιστικής ή της στατιστικής συμπερασματολογίας, που αποτελεί και το αντικείμενο του παρόντος μαθήματος. Οι μέθοδοι της επαγωγικής στατιστικής βοηθούν στο να επάγουμε συμπεράσματα από το μέρος (δείγμα) στο σύνολο (πληθυσμός). Στόχος του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για την κατανόηση των μεθόδων της επαγωγικής στατιστικής, βάσει των οποίων θα μπορούν να επάγουν συμπεράσματα από το μέρος ή ακριβέστερα από το δείγμα, στο όλο ή στον στατιστικό πληθυσμό.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Θέματα δειγματοληψίας και σχεδιασμού δειγματοληπτικών ερευνών. Δειγματοληψία και δειγματοληπτική έρευνα. Χρησιμότητα, πλεονεκτήματα και προβλήματα της δειγματοληψίας. Μέθοδοι δειγματοληψίας. Απλή τυχαία δειγματοληψία. Δειγματοληψία κατά στρώματα. Συστηματική δειγματοληψία. Δειγματοληψία κατά συστάδες.
- Μέθοδοι επαγωγικής στατιστικής. Δειγματικές κατανομές. Σημειακή εκτίμηση. Κριτήρια επιλογής εκτιμητών. Εκτίμηση κατά διαστήματα. Διαστήματα εμπιστοσύνης. Έλεγχος στατιστικών υποθέσεων και λήψη αποφάσεων.
- Συσχετίσεις. Απλή και πολλαπλή γραμμική παλινδρόμηση. Παραγοντική ανάλυση.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να κατανοούν τις μεθόδους της επαγωγικής στατιστικής, βάσει των οποίων θα μπορούν να επάγουν συμπεράσματα από το μέρος ή ακριβέστερα από το δείγμα, στο όλο ή στον στατιστικό πληθυσμό.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Λουκάς, Σ. Β. (2003). Στατιστική. Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Προαιρετική
- Ζωγράφος, Κ. (1993). *Μαθήματα Πιθανοτήτων και Στατιστικής*. Ιωάννινα.
- Καλαματιανού, Α. (2003). *Κοινωνική Στατιστική – Μέθοδοι Μονοδιάστατης Ανάλυσης*. Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.
- Κιντής, Α. (1995). *Σύγχρονη Στατιστική Ανάλυση – Συμβολή στην Επιστημονική Έρευνα και στη Λήψη των Αποφάσεων*. Gutenberg, Αθήνα.
- Παπαϊωάννου, Τ. (2000). Εισαγωγή στις Πιθανότητες. Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
- Παπαϊωάννου, Τ. και Φερεντίνος, Κ. (2000). Μαθηματική Στατιστική. Εκτιμητική – Έλεγχος Υποθέσεων – Εφαρμογές. Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.
- Παπαϊωάννου, Τ. και Λουκάς, Σ. Β. (2002). Εισαγωγή στη Στατιστική. Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

ΕΚΕΥ4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια - Χαράλαμπος Πουλόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: : http://www.socadm.duth.gr/staff
e-mail: thkallin@socadm.duth.gr, chpoulo@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05148/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η υγεία αποτελεί το πρώτο πεδίο εξειδίκευσης των εφαρμογών της κοινωνικής εργασίας και παραμένει ένα από τα ταχέως εξελισσόμενα και στις τρεις βαθμίδες φροντίδας της φυσικής και ψυχικής υγείας. Εξ αρχής επικεντρώθηκε στις βιοψυχοκοινωνικές συνιστώσες της υγείας και της ψυχικής υγείας, στις σχέσεις εξουσίας και τα εμπόδια στην εξασφάλιση της.
Το μάθημα παρέχει μια επισκόπηση των πολυδιάστατων παραγόντων και προσεγγίσεων που σχετίζονται με την ασθένεια και την ψυχική διαταραχή. Ερευνά τις κύριες οπτικές και την ιστορία της προσλήψεων της ψυχικής διαταραχής στις δυτικές κοινωνίες, τις θεραπευτικές προσεγγίσεις, τις και θεσμικές απαντήσεις και ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας
Το μάθημα εστιάζει στη συμβολή της κοινωνικής εργασία στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων που προηγούνται της εμφάνισης μιας νόσου (πρόληψη) και των ψυχοκοινωνικών προβλημάτων που βιώνει ο ασθενής και το περιβάλλον του στη φάση της θεραπείας και της αποκατάστασης, ή και κατά τη χρόνια διαχείρισή της. Ο νοσοκομειακός κοινωνικός λειτουργός συνδυάζει παρεμβάσεις σε καταστάσεις κρίσης και βραχείας διάρκειας με παρεμβάσεις γενικής κοινωνικής εργασίας και συμβουλευτικής.
Αναλύονται τα βήματα σχεδιασμού, ανάπτυξης και αξιολόγησης προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης σε Νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας και Κέντρα Ημέρας, εργαστήρια επαγγελματικής κατάρτισης, μονάδες πόνου και σε ξενώνες μετανοσοκομειακής διαβίωσης. Επίσης ψυχοεκπαιδευτικές τεχνικές, και μέθοδοι συμβουλευτική των ίδιων και των οικογενειών τους για την πρόληψη και τη διαχείριση υποτροπών. Επίσης εξετάζεται η συνεισφορά της εποπτείας και διεπαγγελματικής συμβουλευτικής ως αντίδοτου στην επαγγελματική εξουθένωση που απειλεί το προσωπικό υγείας και ψυχικής υγείας
Αναπτύσσονται ζητήματα στάσεων που υιοθετούν ασθενείς, το κοινό και οι ίδιοι οι κοινωνικοί λειτουργοί έναντι της χρόνιας, φυσικής και ψυχικής αρρώστια και των συμπτωμάτων της, καθώς και ζητήματα όπως η μυστικότητα, οι φόβοι για μετάδοση ασθενειών ή επικινδυνότητα των ασθενών, κ.ά.
Η μελέτη και αποσπάσματα από εργασία με διαφορετικές περιπτώσεις και σε διαφορετικά στάδια της ασθένειας και η υπόδηση ρόλων συναφών με την εκάστοτε ενότητα αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της διδασκαλίας αυτού του μαθήματος.

Περίγραμμα μαθήματος - θεματικές ενότητες
Εισαγωγή: αντιλήψεις, απόψεις και θεωρήσεις για τη υγεία και την ασθένεια. Από την αντιμετώπιση της αρρώστιας στη φροντίδα για την ανάπτυξη της υγείας. Η συμβολή της κοινωνικής εργασίας.
Ψυχική ασθένεια και Κοινωνία: επιδημιολογίας, Δημογραφικά στοιχεία, οι οικογένειες των ατόμων με ψυχική ασθένεια. Παρέμβαση - διαχείριση περιπτώσεων στον τομέα της ψυχική υγείας.
Φάσεις στην εξέλιξη της χρόνιας και της απειλητικής για τη ζωή αρρώστιας. Ο άρρωστος που πεθαίνει και το άμεσο περιβάλλον του
Το παιδί με χρόνια και σοβαρή ασθένεια και η οικογένεια του. Παρεμβάσεις για την επανάκτηση της μαθητικής και των άλλων ιδιοτήτων τους στα μεσοδιαστήματα των νοσηλειών.
Καταστάσεις κρίσεις και πένθους στο νοσοκομειακό πλαίσιο. Φροντίδα φροντιστών.
Η διεπιστημονική συνεργασία στον τομέα της υγείας και της ψυχικής υγείας: ευκαιρίες και εμπόδια στην ανάπτυξη της.
Εξωνοσοκομειακή φροντίδα υγείας και δίκτυα κοινωνικών υπηρεσιών. Η ακούσια εισαγωγή και νοσηλεία σε νοσοκομείο.

Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις του καρκίνου: προσαρμογή, επικοινωνία της αλήθειας για τον ασθενή, την οικογένεια και το προσωπικό υγείας.
Ο ρόλος της οικογένειας, των κοινωνικών δικτύων και των συστημάτων της κοινότητας στη διαδικασία της θεραπείας και της αποκατάστασης. Κοινωνική εργασία με οικογένειες και ομάδες αυτοβοήθειας ασθενών και φροντιστών. Στήριξη σε ασθενείς τελικού σταδίου.
Το σύστημα ταξινόμησης των κριτηρίων για τη διάγνωση των ψυχικών διαταραχών της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (International Classification of Diseases, ICD-10) και η κατάταξη των διαταραχών της Αμερικάνικης Ψυχιατρικής Εταιρίας (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, DSM-V).

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές που θα ολοκληρώνουν την παρακολούθηση του μαθήματος αυτού αναμένεται να αποκτήσουν:

1. κατανόηση των ιστορικών και σύγχρονων οπτικών για τη σωματική και ψυχική υγεία και ασθένεια και σχετικά με τις προσλήψεις της απόκλισης στα άτομα με ψυχική ασθένεια
2. εκτίμηση της δυναμικής των θεσμικών απαντήσεων στη φροντίδα των χρονίως και των ψυχικά πασχόντων, η προσβασιμότητα εκείνων που ζουν σε συνθήκες φτώχιας και κοινωνικού αποκλεισμού, και τα δικαιώματα των ασθενών
3. αναγνώριση της συνάρθρωσης των υπηρεσιών υγείας με εκείνες της κοινωνικής πρόνοιας και προστασίας
4. γνώσεις για τις διαφορετικές επιδράσεις της καταληκτικής και της ψυχικής διαταραχής σε σχέση με το φύλο, την ηλικία, τη φυλή και την κοινωνικοοικονομική κατάσταση
5. εξοικείωση με την τεκμηριωμένη από ευρήματα ερευνών παρέμβαση σε παιδιά και εφήβους με χρόνιες ασθένειες (διαβήτης, καρκίνος)
6. εξοικείωση με μοντέλα βραχείας παρέμβασης σε ασθενείς και οικογένειες ασθενών στο νοσοκομείο
7. αναγνώριση των επιπτώσεων από τη σοβαρότητα των καταστάσεων με τις οποίες έρχεται σε καθημερινή επαφή ο νοσοκομειακός και κλινικός κοινωνικός λειτουργός

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.
Η συστηματική παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στην τάξη, τα εργαστήρια βιωματικής διδακτικής και τις ομάδες συζήτησης συνεκτιμώνται στη διαμόρφωση του τελικού βαθμού.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική:

- Thronicroft, Gr. & Tansella, M. (μτφρ. Μ. Δερμεντζή, επιμ. Στ. Στυλιανίδης) 2010. *Για μια καλύτερη φροντίδα της ψυχικής υγείας*, Αθήνα: Τόπος.
- Dziegielewski, S. F. 2013. *The changing face of health care social work. Opportunities and challenges for professional practice*. NY: Springer.
- Horevitz, E., Lawson, J. and Chow, J. 2013. Examining Cultural Competence in Health Care: Implications for Social Workers. *Health Social Work 38 (3): 135-145 doi:10.1093/hsw/hlt015.*
- Keeping, C. *Practitioner Research*, in S. Fraser & S. Matthews (eds) 2008. The critical practitioner in Social Work and Health Care, London: Sage.
- Κωσταντινίδης, Μ. 2010. *Μελέτη εμπειριών και αντιλήψεων οροθετικών ατόμων (HIV) με χρήση ομαδικά εστιασμένης συνέντευξης*, στο Θ. Καλλινικάκη (επιμ.) *Ποιοτικές μέθοδοι στην έρευνα της κοινωνικής εργασίας,* 429-451, Αθήνα: Τόπος.
- Μαδιανός, Μ.1999. *Η μηλιά κάτω από το μήλο. Άτομο και οικογένεια στην κοινοτική ψυχοθεραπεία της ψύχωσης,* Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και Ψυχιατρική Κλινική Πανεπ/μίου Αθηνών (επιμ. Γ.Ν. Χριστοδούλου και συν.) 1998. *Οι ψυχικές διαταραχές στην πρωτοβάθμια φροντίδα. Οδηγίες για διάγνωση και αντιμετώπιση*, Αθήνα: Βήτα.
- Rock, B. D. 2002. Social Work for Health Care in 21st century. In A. Roberts and G Greene (eds) *Social Workers' Desk Reference*, 10-15, Oxford University Press.
- Τσιάντης, Γ. (επιμ.) 2001. *Εισαγωγή στην Παιδοψυχιατρική*, Αθήνα: Καστανιώτης.
- White, S., Fook, J., Gardner, F. 2006. *Critical Reflection in Heath and Social Care*. Oxford University Press.

Προαιρετική

- Βεργέτη, Α. 2009. *Κοινωνική Εργασία με οικογένειες σε κρίση*. Αθήνα: Τόπος.
- Karpetis, G. 2010. Psychodynamic clinical social work practice with parents in child and adolescent mental health services: a case study on the role of the father, J*ournal of Social Work Practice,24*:2,155-170. http://dx.doi.org/10.1080/02650531003741629.
- Roberts, A. (ed.) 2000. *Crisis Intervention Handbook*. Oxford: Oxford University Press.
- Healy, K. 2001. Reinventing Critical Social Work : Challenges from Practice, Context and Postmodernism. *Critical Social Work, Archive Volumes, V. 2, No.1.*
- Παπαδάτου, Δ. & Αναγνωστόπουλος, Φ. 1995. *Η ψυχολογία στο χώρο της υγείας*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Χριστοπούλου, Α. 2008. *Εισαγωγή στην ψυχοπαθολογία του ενήλικα*. Αθήνα: Τόπος

ΣΤΚΕΥ2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΟΜΑΔΕΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Πουλόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Poulopoulos.shtml
e-mail: chpoulo@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05169/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να παρουσιάσει τις βασικές έννοιες και αρχές της κοινωνικής εργασίας με ομάδες και να αναδείξει την οπτική των κοινωνικών λειτουργών στις ομάδες. Αναλύονται οι τύποι των ομάδων με τις οποίες δουλεύουν οι κοινωνικοί λειτουργοί σε ένα εύρος διαφορετικών πλαισίων. Οι ομάδες αυτές περιλαμβάνουν ομάδες ψυχο-εκπαιδευτικές, ομάδες υποστήριξης, ομάδες θεραπευτικές αλλά και ομάδες κοινοτικής δράσης και ανάπτυξης. Στο μάθημα αναλύονται η θεωρία των ομάδων στην κοινωνική εργασία ενώ γίνεται ιστορική ανασκόπηση και ανάλυση της σύγχρονης πρακτικής και έρευνας με ομάδες. Δίνεται έμφαση στη δυναμική και στη διεργασία των ομάδων, στο ρόλο του κοινωνικού λειτουργού και στις αρχές τις οποίες υπηρετεί στο πλαίσιο των ομάδων. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο σεβασμό στη διαφορετικότητα των μελών της ομάδας.

Περίγραμμα μαθήματος

Α/α	Θεματική ενότητα
1.	Ορισμός των Ομάδων στην Κοινωνική Εργασία – Ιστορική Αναδρομή
2.	Παρεμβάσεις της κοινωνικής εργασίας σε διαφορετικού τύπου ομάδες
3.	Δυναμική και Διεργασία των Ομάδων
4.	Κοινωνική Δικαιοσύνη – δημοκρατικές αρχές, ισότητα και αυτονομία στην ομάδα.
5.	Η αξία της διαφορετικότητας των μελών στην ομάδα (φυλή, φύλο, θρησκεία κλπ.)
6.	Οι ρόλοι των μελών στην ομάδα
7.	Ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και οι δεξιότητες του κοινωνικού λειτουργού στις ομάδες.
8.	Κοινωνικά ευάλωτες ομάδες και αξιοποίηση τους στην ανάπτυξη παρεμβάσεων. Ομάδες αυτό-βοήθειας – αλληλοβοήθειας.
9.	Διαχείριση ομάδας και διαδικασίες αξιολόγησης. Focus groups.
10.	Επαγγελματική ηθική και εποπτεία στη δουλειά με ομάδες.

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο μάθημα θα είναι σε θέση να διακρίνουν το εύρος των δυνατοτήτων της κοινωνικής παρέμβασης με ομάδες. Θα αντιλαμβάνονται τις βασικές έννοιες της δυναμικής και της διεργασίας των ομάδων, το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού και των μελών της ομάδας, την αξία των ομάδων αλληλοβοήθειας ιδιαίτερα για την ενεργοποίηση των κοινωνικά ευάλωτων ομάδων καθώς και την αξία των ομαδικά εστιασμένων συνεντεύξεων στην έρευνα.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Πουλόπουλος, Χαράλαμπος & Τσιμπουκλή, Άννα (2014), *Δυναμική των Ομάδων και Αλλαγή στους Οργανισμούς,* Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.
- Ναυρίδης, Κλήμης Γ. (2005). *Ψυχολογία των ομάδων : Κλινική ψυχοδυναμική προσέγγιση*. Αθήνα : Εκδόσεις Παπαζήση

Προαιρετική

Ελληνόγλωσση

- Αρχοντάκη Ζάννα, Φιλίππου Δάφνη (2003). *205 βιωματικές ασκήσεις για εμψύχωση ομάδων ψυχοθεραπείας, κοινωνικής εργασίας, εκπαίδευσης*. Αθήνα : Καστανιώτης.
- Blanchet, Alain & Trognon, Alain (1997). *Ψυχολογία ομάδων: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εφαρμογές των ομαδικών μοντέλων*. Αθήνα : Σαββάλας
- Jaques, David (2001). *Μάθηση σε ομάδες : Εγχειρίδιο για όσους συντονίζουν ομάδες ενήλικων εκπαιδευομένων*. Αθήνα:Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Καρατζόλας, Νίκος, Λαζαρίδης, Νίκος, Μαυρίδης, Γιώργος, Μπονάνος,Μάνος, Μωρεσόπουλος, Μανώλης (2006). *Βιωματικές δραστηριότητες ομαδικής και προσωπικής ανάπτυξης : Ένα χρήσιμο εργαλείο για εκείνους που συντονίζουν και καθοδηγούν ομάδες*. Θεσσαλονίκη: ΜΗΔΕΝ ΟΙΟ
- Κατσορίδου-Παπαδοπούλου, Χρυσούλα (2002). *Κοινωνική εργασία με ομάδες. 2η εκδ.* Αθήνα : Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ
- Margaret Wetherell (2004). *Ταυτότητες, ομάδες και κοινωνικά ζητήματα*. Αθήνα : Μεταίχμιο
- Mindell, Arnold (2002). *Μέσα στη φωτιά : Μετασχηματισμός μεγάλων ομάδων : Αξιοποιώντας τις συγκρούσεις και τη διαφορετικότητα*. Αθήνα : Γραφές
- Rogers, Carl (1991). *Ομάδες συνάντησης : Αυτογνωσία-ψυχολογία των ομάδων-επικοινωνία*. Αθήνα : Δίοδος.
- Yalom, Irvin & Leszcz, Molyn (2006) *: Θεωρία και πράξη της ομαδικής ψυχοθεραπείας.* Αθήνα : Άγρα,

Ξενόγλωσση

- Bacha, Claire S. (2009). *Becoming conscious of the human group, GroupAnalysis*, 42(1), 2009, p. 62-79
- Bion W. R. (2000). *Experiences in groups and other papers*. London:Routledge. 2nd ed. New York:Routledge.
- Bronwyn Hyde (2013). Mutual Aid Group Work: Social Work Leading the Way to Recovery-Focused Mental Health Practice, *Social Work Groups*, 36:1, 43-58,
- Chazan, Rachael (2001). *The group as therapist*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers.
- Chesner, Anna and Hahn Herb (2002). *Creative advances in groupwork*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers
- Holman, Christopher (2009). The large group as window: A strange situation. *International Journal of Therapeutic Communities*, 30(3) Autumn 2009, p. 269-275
- Malekoff Andrew, MSW (2008) Transforming Trauma and Empowering Children and Adolescents in the Aftermath of Disaster Through Group Work, *Social Work With Groups*, 31:1, 29-52
- Richards-Schuster, Katie & Aldana, Adriana (2013) Learning to Speak Out About Racism: Youths' Insights on Participation in an Intergroup Dialogues Program, *Social Work With Groups*, 36:4, 332-348,
- Ringer, T. Martin (2002). *Group action: The dynamics of groups in therapeutic, educational and corporate settings*. London and Philadelphia: Jessica Kingsley.
- Wheelan, Susan A. (2009). Group size, group development, and group productivity. *Small Group Research* , 40(2), p. 247-262

ΕΚΕΥ1 ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (ΣΤ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (ΣΤ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Σοφία Βιδάλη, Καθηγήτρια - Νικόλαος Κουλούρης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Bidali.pdf,
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Koulouris.shtml
e-mail: sophievidali@yahoo.gr, svidali@socadm.duth.gr - nkoulour@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/
e-class: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05180/

Αντικείμενο και περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα διδάσκεται στο ΣΤ΄ εξάμηνο και απευθύνεται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες της εισαγωγικής κατεύθυνσης Κοινωνικής Διοίκησης, στις κατευθύνσεις προχωρημένων εξαμήνων Κοινωνικής Πολιτικής (όπου προσφέρεται ως μάθημα επιλογής) και Κοινωνικής Εργασίας (όπου προσφέρεται ως υποχρεωτικό μάθημα). Αποτελεί μέρος ενός κύκλου μαθημάτων που εξετάζουν το εγκληματικό και το ποινικό φαινόμενο: Πρόκειται για τα μαθήματα Εγκληματολογία, Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ποινικό φαινόμενο και τυπικός κοινωνικός έλεγχος, Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων, Ελληνική και Διεθνής Σωφρονιστική Πολιτική, Θυματολογία, Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση, που διδάσκονται στο Τμήμα, ως υποχρεωτικά ή επιλογής κατά περίπτωση. Μέσω της διδασκαλίας των αντικειμένων αυτών οι φοιτητές αποκτούν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις για μια συστηματικότερη ενασχόληση με τις Εγκληματολογικές Επιστήμες αργότερα, σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
Η εμπλοκή των ανηλίκων με το ποινικό σύστημα, η διαμόρφωση του δικαίου ανηλίκων, το θεσμικό πλαίσιο της ποινικής καταστολής των ανηλίκων και οι ιδιαιτερότητές του, ο ποινικός σωφρονισμός και τα ιδιαίτερα ζητήματα που δημιουργούνται για την προστασία της νεότητας με την πρόληψη και την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας και της θυματοποίησης των ανηλίκων, αποτελούν την θεματική αυτού του μαθήματος. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζεται η θετική ή αρνητική συμβολή της ειδικής (ποινικής) νομοθεσίας για ανηλίκους στην αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς τους. Τέλος η θυματοποίηση των ανηλίκων και οι όροι και συνθήκες προστασίας τους τόσο σε επίπεδο ποινικών κυρώσεων όσο και σε επίπεδο συνδρομής των φορέων της κοινότητας αποτελούν μια ειδική ενότητα του μαθήματος. Τα ζητήματα αυτά εξετάζονται υπό το πρίσμα των (δεσμευτικού ή μη χαρακτήρα) κειμένων αντεγκληματικής πολιτικής για ανηλίκους του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου της Ευρώπης, στα οποία αποτυπώνονται οι διεθνώς αναγνωρισμένοι άξονες και οι κατευθυντήριες αρχές της πολιτικής αυτής.
Κατά τη διδασκαλία θα αξιοποιείται η εμπειρία ειδικών φορέων, μη κυβερνητικών οργανισμών και μονάδων προστασίας και υποστήριξης των ανηλίκων και προάσπισης των δικαιωμάτων τους (Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων, Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων, Χαμόγελο του Παιδιού, Διεθνής Αμνηστία κ.λπ.), με παρουσιάσεις σχετικού εκπαιδευτικού υλικού, εκθέσεων και στοιχείων από τις δραστηριότητές τους.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Εγκληματικότητα ή παραβατικότητα των ανηλίκων - Θεωρητικές προσεγγίσεις.
2. Συστήματα δικαιοσύνης για ανήλικους. Πρότυπα, αρχές και τάσεις.
3. Η ποινική δίκη των ανηλίκων. Ιδιαιτερότητες με έμφαση στον ρόλο του επιμελητή ανηλίκων.
4. Η μεταχείριση των ανηλίκων. Αναμορφωτικά και θεραπευτικά μέτρα, περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων και μεταϊδρυματική μέριμνα.
5. Η φαινομενολογία της εγκληματικής / παραβατικής συμπεριφοράς ανηλίκων στην ελληνική κοινωνία (δράση παραβατικών ομάδων ανηλίκων, βίαιες συμπεριφορές, διάδοση εξαρτησιογόνων ουσιών).
6. Οι ανήλικοι ως θύματα βίας και εκμετάλλευσης.
7. Η προστασία της νεότητας: πρόληψη της νεανικής παραβατικότητας και θυματοποίησης.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με τη διδασκαλία αυτού του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα γνωρίζουν τις ιδιαιτερότητες της δικαιοσύνης ανηλίκων, τα όργανα και τις διαδικασίες της απονομής της και τα προνοιακά και μη χαρακτηριστικά των δομών και υπηρεσιών που αναλαμβάνουν να χειριστούν προβληματικές όψεις της ζωής των ανηλίκων και να προστατεύσουν τη συγκεκριμένη ηλικιακή ομάδα από προσβολές που συνδέονται με την ευάλωτη θέση των νέων στη σύγχρονη κοινωνία και την εξάρτησή τους από τους ενήλικες. Οι γνώσεις αυτές θα επιτρέπουν στους φοιτητές και τις φοιτήτριες να ασχοληθούν επιστημονικά και επαγγελματικά στο πεδίο του δικαίου ανηλίκων και να συμβάλουν, υπό την μια ή την άλλη ιδιότητα, στον σχεδιασμό προγραμμάτων και την προσφορά υπηρεσιών πρόληψης και αντιμετώπισης συμπεριφορών που αποτελούν προσβολές την ανηλικότητας καθώς και στην πληρέστερη προστασία των νέων.

Αξιολόγηση:
1) Γραπτές εξετάσεις
2) Γραπτές εξετάσεις σε συνδυασμό με την εκπόνηση ενισχυτικών του βαθμού εργασιών ύστερα από συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

Βιβλιογραφία:

Υποχρεωτική:
- Κουράκης, Ν., 2012. *Δίκαιο παραβατικών ανηλίκων*. Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Πιτσελά, Α., 2013. *Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων*, Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Δημόπουλος, Χ. & Κοσμάτος, Κ., 2012. *Δίκαιο ανηλίκων*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Προαιρετική:
- Γεωργούλας, Σ., 2000. *Ανήλικοι παραβάτες στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Γιοβάνογλου, Σ. [επιμ.], 2010. *Ο ανήλικος ως θύμα – Ο ανήλικος ως δράστης και κρατούμενος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Ζαγούρα, Π. [επιμ.], 2011. *Διεπιστημονικότητα, διεταιρικότητα και κοινωνική ένταξη του νεαρού παραβάτη*. Αθήνα - Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Πανταζή – Μελίστα, Ει., 2013. *Αναμορφωτικά μέτρα. Η επιρροή αυτών στην ψυχική υγεία του ανηλίκου και στην πρόληψη της παραβατικότητας*. Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Πιτσελά, Α., 2006. *Κείμενα αντεγκληματικής πολιτικής. Δίκαιο Ανηλίκων*. Αθήνα -Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Σπινέλλη Κ.Δ. (1992): *Ελληνικό δίκαιο ανηλίκων δραστών και θυμάτων. Ένας κλάδος υπό διαμόρφωση*, Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Χάιδου, Α., 2013. *Εγκληματικότητα ανηλίκων. Αιτιολογικές προσεγγίσεις και κοινωνικός έλεγχος*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Agnew, R., 2009. *Juvenile Delinquency. Causes and Control*. New York - Oxford: Oxford University Press
- Champion D.J., Merlo, A.V. & Benekos, P.J., 2012. *The Juvenile Justice System. Delinquency, Processing, and the Law*. Boston: Pearson Education
- Chambliss, W.J., 2011. Juvenile Crime and Justice. Los Angeles: Sage
- Dunkel, F., Grzywa J., Horsfield, Ph. & Pruin, I., 2010. *Juvenile Justice Systems in Europe, V. 1-4*. Monchengladbach: Forum Verlag Godesberg
- Elrod, P. & Ryder, R.S., 2013. *Juvenile Justice. A Social, Historical, and Legal Perspective*. Burlington: Jones and Bartlett Publishers International
- Junger-Tas J. & Decker, S.H. [eds], 2006. *International Handbook of Juvenile Justice*. Dordrecht: Springer
- Muncie, J., 2009. *Youth and Crime*. Los Angeles: Sage

Z΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΖΚΠΥ5 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Νικόλαος Πολύζος, Καθηγητής - Κωνσταντίνος Δικαίος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.polyzosniokos .net - http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Dikaios.doc
e-mail: npolyzos@socadm.duth.gr - cdikeos@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Ένα από τα πιο σημαντικά θέματα στο χώρο του Management είναι η οργάνωση και διοίκηση των κοινωνικών υπηρεσιών. Οι ιδιομορφίες και ο κοινωνικός χαρακτήρας των υπηρεσιών που παράγουν δημόσια αγαθά, διαφοροποιεί τη λειτουργία των αρχών αυτών, σε σχέση με το τρόπο εφαρμογής τους.

Περίγραμμα μαθήματος:
Πώς οι *βασικές αρχές* της Διοίκησης (Μάνατζμεντ) εφαρμόζονται στις Κοινωνικές Υπηρεσίες αλλά και την κοινωνική πολιτική του κράτους γενικότερα; Τι είναι ο *στρατηγικός σχεδιασμός* και με ποιους τρόπους βοηθάει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία μιας οργάνωσης; Πώς λαμβάνονται οι ανάλογες *αποφάσεις*; Πώς διαγράφεται η *οργάνωση και λειτουργία* της *δημόσιας διοίκησης* στην χώρα μας γενικότερα και σε τι βαθμό έχει επηρεάσει η αποτελεσματική λειτουργία του management στις κοινωνικές υπηρεσίες; Τι είναι η *Διαχείριση ανθρωπίνων πόρων* και πώς μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι η σωστή εφαρμογή της θα μας οδηγήσει στην επίτευξη των στόχων μιας κοινωνικής οργάνωσης; Στα πλαίσια αυτά είναι σημαντικό να υπάρχουν αποτελεσματικές *ηγεσίες* και ορθολογικός συντονισμός των διαφόρων *ομάδων* με στόχο τη διαχείριση των όποιων *αλλαγών* και μεταρρυθμίσεων χρειάζονται; Πώς μπορούμε να περιγράψουμε την ανάπτυξη συστημάτων *ελέγχου και ποιότητας* στο Δημόσιο Τομέα και τις Κοινωνικές Υπηρεσίες;
Για να επιτευχθεί αυτό θα προσεγγιστούν οι έννοιες: Οργάνωση, διοίκηση, διαχείριση, management, Δημόσιο, κρατικό, ιδιωτικό, Λήψη απόφασης (διαπίστωση προβλήματος > επεξεργασία > νομοθέτημα), Έργο (χρονικός προσδιορισμός, εκπλήρωση στόχων, όριο) και Οργανισμός (διάρκεια, συνέχεια, μονιμότητα), Διάκριση στόχων: Ποιοτικοί, ποσοτικοί, κόστος-όφελος, Δημόσιο συμφέρον, Διοίκηση με στόχους, Διοίκηση με ανάθεση / διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού, Διασύνδεση στόχων και ανάθεσης, Χρονοδιαγράμματα και τεχνική Gannt, Πίνακες σχεδιασμού δραστηριοτήτων και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων, Πίνακες ελέγχου δραστηριοτήτων και προσδοκώμενων αποτελεσμάτων, Δημόσιος έλεγχος, Δημόσια λογοδοσία.

Μαθησιακοί στόχοι:
Σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους φοιτητές με τις απαραίτητες γνώσεις που απαιτούνται για την κατανόηση των δυναμικών που παρουσιάζονται στην οργάνωση και διοίκηση των κοινωνικών υπηρεσιών. Έμφαση δίνεται τόσο στα παραπάνω ερωτήματα αλλά και ιδιαίτερα στη σχέση αυτού που ασκεί («δημόσια» ή « κοινωνική») διοίκηση σε σχέση με τους εξυπηρετούμενους όσο και με την υπηρεσία όπου εργάζεται με αναφορά στα διάφορα μοντέλα και διαστάσεις της σχέσης αυτής.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις. Θα εξεταστεί η πιθανότητα και δυνατότητα μη-απαλλακτικών εργασιών που να συμβάλλουν στην τελική αξιολόγηση.

Βιβλιογραφία

- Σταθόπουλος, Π., 2012. *Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών.* Αθήνα: Παπαζήσης.
- Μπουραντάς, Δ., 2002. *Μάνατζμεντ.* Αθήνα: Εκδ. Μπένου. σελ. 1-127
- Ιατρίδης, Δ., 2000. *Σχεδιασμός Κοινωνικής Πολιτικής.* Αθήνα: Gutenberg. σελ 15-183
- Χολέβας, Γ., 1995. *Οργάνωση και Διοίκηση.* Αθήνα: Interbooks. σελ. 68-116

- Κέφης, Β., 2005. *Ολοκληρωμένο Μάνατζμεντ.* Αθήνα: Κριτική. σελ. 41-115 / 165-170.
- Φαναριώτης, Π., 1999. *Διοίκηση Δημοσίων Υπηρεσιών και Οργανισμών.* Αθήνα: Σταμούλης.

Οι παρουσιάσεις μαθημάτων διατίθενται στη βάση δεδομένων του τμήματός μας από «προπτυχιακά/ηλεκτρονικά μαθήματα»

ΗΠΕ3 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγλαΐα Μελά, Επίκουρη Καθηγήτρια
e-mail: liamela@yahoo.com

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν οι σύγχρονες θεωρίες της δικαιοσύνης με επίκεντρο τον φιλοσοφικό στοχασμό του John Rawls. Ο Rawls συνδέεται με την αναβίωση των συμβολαιικών θεωριών κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα. Θέτει το πρόβλημα της δίκαιης ρύθμισης της ανθρώπινης κοινωνίας, αναζητώντας τους όρους συναίνεσης σε κοινωνίες συγκρουσιακές που έχουν απωλέσει την ουσιαστική τους ενότητα. Οι παραδόσεις ακολουθούν τη διανοητική πορεία του φιλοσόφου από τη *Θεωρία της Δικαιοσύνης* στον *Πολιτικό Φιλελευθερισμό*, επιχειρώντας μια κριτική ανασυγκρότηση των κομβικών σημείων της θεωρίας του.
Πιο συγκεκριμένα, αναλύονται οι μεθοδολογικές προϋποθέσεις της συμβολαιικής κατασκευής και οι αρχές δικαιοσύνης, στις οποίες καταλήγουν οι έλλογοι συμβαλλόμενοι. Με άξονα τις έννοιες της πρωταρχικής θέσης, της αυτονομίας, της προτεραιότητας του ορθού επί του αγαθού και της ουδετερότητας αναδεικνύονται στη συνέχεια τα σημεία διαφοροποίησης του φιλοσόφου στο ύστερο έργο του. Σε αυτό το πλαίσιο εξετάζεται η μετάβαση από τον «περιεκτικό» στον «πολιτικό» φιλελευθερισμό, η αναθεώρηση της πρωταρχικής θέσης και των βασικών αγαθών, οι ιδέες του ελλόγου και του ορθολογικού και το ιδεώδες της κοσμοθεωρητικής ανεκτικότητας, με σκοπό να καταστεί δυνατή η κριτική αποτίμηση του συνόλου του έργου του αμερικανού φιλοσόφου.

Περίγραμμα μαθήματος:
Θεωρία της Δικαιοσύνης
- Η προβληματική της δικαιολόγησης των αρχών δικαιοσύνης.
- Η έννοια της «πρωταρχικής θέσης» (original position) και ο «πέπλος της άγνοιας» (veil of ignorance).
- Το ιδεώδες των ελεύθερων και ισότιμων προσώπων.
- Η ιδέα της «αναστοχαστικής ισορροπίας» (reflective equilibrium).
- Οι αρχές δικαιοσύνης:
  - (α) Η προτεραιότητα των βασικών ελευθεριών.
  - (β1) Η ακριβοδίκαιη ισότητα των ευκαιριών.
  - (β2) Η «αρχή της διαφοράς» (difference principle).
- Η προτεραιότητα του ορθού επί του αγαθού. Η σύνδεση του ορθού με το αγαθό.

Πολιτικός Φιλελευθερισμός
- Το ζήτημα της σταθερότητας.
- Έλλογο (reasonable) vs. ορθολογικού (rational).
- «Πολιτικός» (political) και «περιεκτικός» (comprehensive) φιλελευθερισμός.
- Το αίτημα της «επάλληλης συναίνεσης» (overlapping consensus) των έλλογων περιεκτικών δογμάτων.
- Το ιδεώδες της κοσμοθεωρητικής ανεκτικότητας.
- Το αγαθό της πολιτικής κοινωνίας.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να ανασυγκροτήσουν τα βασικά σημεία της θεωρίας του Rawls.
(β) Να κατανοούν τη διαφοροποίηση μεταξύ περιεκτικού και πολιτικού φιλελευθερισμού.
(γ) Να διαθέτουν μια γενικότερη αντίληψη για την εξέλιξη της φιλελεύθερης θεωρίας κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%).

Μία προαιρετική εργασία. Έκταση έως 2.500 λέξεις (+20%).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Μελά, Λ., 2007. *John Rawls. Η προβληματική του συμβολαίου*. Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.
- Μιχαλάκης, Α., 2013. *Το δίκαιο και το αγαθό. Δοκίμιο για τη θεωρία της δικαιοσύνης του John Rawls*. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.

Προαιρετική

- Daniels, N. (ed.), 1989 [1975a]. *Reading Rawls. Critical Studies on Rawls' A Theory of Justice.* Stanford California: Stanford University Press.
- Kukathas, C. (ed.), 2003. *John Rawls. Critical Assessments of Leading Political Philosophers*. Vol. I-IV. London: Routledge.
- Παπαγεωργίου, Κ, 1994. *Η πολιτική δυνατότητα της δικαιοσύνης. Συμβόλαιο και συναίνεση στον John Rawls.* Αθήνα: Νήσος.
- Rawls, J., 2001. *Θεωρία της Δικαιοσύνης*. Μτφρ. Φ. Βασιλόγιαννης κ.ά. Αθήνα: Πόλις.
- Rawls, J., 2004. *Πολιτικός Φιλελευθερισμός*. Μτφρ. Σ. Μαρκέττος. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Richarsdson H. & Weithman P. (eds.), 1999. *The Development and Main Outlines of Rawls's Theory of Justice* (The Philosophy of Rawls, 1). New York: Garland Publishing Inc.
- Richarsdson H. & Weithman P. (eds.), 1999. *The Two Principles and Their Justification* (The Philosophy of Rawls, 2). New York: Garland Publishing Inc.
- Richarsdson H. & Weithman P. (eds.), 1999. *Opponents and implications of A Theory of Justice* (The Philosophy of Rawls, 3). New York: Garland Publishing Inc.
- Richarsdson H. & Weithman P. (eds.), 1999. *Moral Psychology and Community* (The Philosophy of Rawls, 4). New York, Garland Publishing Inc., 1999.
- Richarsdson H. & Weithman P. (eds.), 1999. *Reasonable Pluralism* (The Philosophy of Rawls, 5). New York, Garland Publishing Inc., 1999.

ΖΠΕ1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - 5 ECTS

Διδάσκουσα: Αγλαΐα Μελά, Επίκουρη Καθηγήτρια
e-mail: liamela@yahoo.com

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί ο πολιτικός στοχασμός του 20ου αιώνα και, πιο συγκεκριμένα, η συζήτηση, η οποία διεξάγεται με άξονα τον εξισωτικό φιλελευθερισμό και τις εσωτερικές διαφοροποιήσεις του, οι οποίες συχνά προσλαμβάνουν τη μορφή ενδοφιλελεύθερης διαμάχης. Στη συνέχεια εξετάζονται τα βασικά σημεία της κριτικής που ασκείται από αντίπαλα θεωρητικά ρεύματα.
Με επίκεντρο τη θεωρία του John Rawls, επιχειρείται η ανασυγκρότηση των βασικών χαρακτηριστικών του σύγχρονου εξισωτικού φιλελευθερισμού σε συνδυασμό με τις θέσεις των Ronald Dworkin, Thomas Scanlon, Joshua Cohen, Bruce Ackerman και Thomas Nagel. Κατόπιν εξετάζεται η κριτική που έχει δεχθεί η φιλελεύθερη θεωρία από την πλευρά, πρώτον, του δεξιού (Nozick) και του αριστερού (Vallentyne, Steiner, Otsuka) ελευθερισμού, δεύτερον, του πολιτικού ρεπουμπλικανισμού (Skinner, Pettit), τρίτον, του κοινοτισμού (Sandel, MacIntyre, Taylor) και, τέλος, από μαρξιστική σκοπιά (G.A. Cohen).

Περίγραμμα μαθήματος:
Ιστορική αναδρομή στη φιλελεύθερη θεωρία.
Ο φιλελευθερισμός τον 20ο αιώνα.
Ο εξισωτικός φιλελευθερισμός (egalitarian liberalism).
Η θεωρία της δικαιοσύνης του John Rawls.
- Το κονστρουκτιβιστικό υπόδειγμα.
- Τα αιτήματα της ελευθερίας και της ισότητας.
- Ο πολιτικός φιλελευθερισμός.

Thomas Scanlon: η ιδέα του ελλόγου.
Joshua Cohen: η έννοια του έλλογου πλουραλισμού.
Thomas Nagel: η ηθική «τύχη».
Ronald Dworkin: η ιδέα του ίσου σεβασμού και μέριμνας.
Bruce Ackermann: ο ιδεώδης διάλογος.
Ελευθερισμός (libertarianism): η ιδέα της ελευθερίας.
- Δεξιός ελευθερισμός (right -libertarianism).
- Αριστερός ελευθερισμός (left-libertarianism).

Μαρξισμός: η ιδέα της ισότητας.
Πολιτικός ρεπουμπλικανισμός (civic republicanism):
- Η ελευθερία ως μη κυριαρχία.
- Η έννοια της πολιτικής αρετής.

Κοινοτισμός (communitarianism):
- Το ιδεώδες της αυθεντικότητας.
- Η πολιτική των κοινοτήτων.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να αναγνωρίζουν και να αναπτύσσουν τα βασικά χαρακτηριστικά της φιλελεύθερης θεωρίας στην ιστορική της εξέλιξη.
(β) Να κατανοούν τις διαφορετικές εκδοχές της φιλελεύθερης θεωρίας.
(γ) Να ανασυγκροτούν τα κομβικά σημεία της κριτικής που δέχεται η φιλελεύθερη θεωρία και να τα αποδίδουν σε συγκεκριμένα ρεύματα σκέψης.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Μία προαιρετική εργασία έκτασης έως 2.500 λέξεις (+20%).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Μολύβας, Γ., 2010. Ηδονές, προτιμήσεις και ανάγκες. Διακυβεύματα δικαιοσύνης και ισότητας. Αθήνα: Πόλις.
- Kymlicka, W., 2005. Η πολιτική φιλοσοφία της εποχής μας. Μια εισαγωγή. Μτφρ. Γ. Μολύβας. Αθήνα: Πόλις.

Προαιρετική

- Ackerman, B., 1981. *Social Justice in the Liberal State*. New Haven: Yale University Press.
- Cohen, G.A., 2010. *Γιατί όχι σοσιαλισμός;* Αθήνα: Εκκρεμές.
- Dworkin, R., 1992. *Φιλελευθερισμός*. Μτφ. Φ. Παιονίδης. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλας.
- Dworkin, R., 2006. *Ισότητα: Ισότητα ευημερίας, ισότητα πόρων*. Μτφρ. Γ. Μολύβας. Αθήνα:Πόλις.
- Hobsbawm, E., 1999. *Η εποχή των άκρων. Ο σύντομος 20ος αιώνας*. Μτφρ. Β. Καπετανγιάννης. Αθήνα:Θεμέλιο.
- MacIntyre, A., 1981. *After Virtue. A Study in Moral Theory*. London: Duckworth.
- MacIntyre, A., 1988. *Whose Justice? Which Rationality?* London: Duckworth.
- Μελά, Λ., 2012. *Alasdair MacIntyre. Η ηθική μεταξύ κανόνων και αρετών*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Nagel, T., 2011. *Ισότητα και αμεροληψία*. Μτφρ. Κ. Κουκουζέλης. Αθήνα: Εκκρεμές.
- Nozick, R., 1974. *Anarchy, State and Utopia*. New York: Basic Books.
- Pettit, P., 2007. *Θεωρία της ελευθερίας. Από την ψυχολογία στην πολιτική της δράσης*. Μτφρ. Α. Κιουπκιολής. Αθήνα: Πόλις.
- Rawls, J., 2001. *Θεωρία της Δικαιοσύνης*. Μτφρ. Φ. Βασιλόγιαννης κ.α. Αθήνα: Πόλις.
- Rawls, J., 2004. *Πολιτικός Φιλελεθερισμός*. Μτφρ. Σ. Μαρκέτος. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Sandel, M., 2003. *Ο φιλελευθερισμός και τα όρια της δικαιοσύνης*. Μτφρ. Κ. Γεωργοπούλου. Αθήνα: Πόλις.
- Sandel, M., 2013. *Δικαιοσύνη. Τι είναι το ορθό;* Μτφρ. Α. Κιουπκιολής. Αθήνα: Πόλις.
- Skinner, Q., 2002. *Η ελευθερία προτιμότερη από τον φιλελευθερισμό*. Μτφρ. Α. Παρίση. Αθήνα: Καρδαμίτσα.
- Skinner, Q., 2005. *Τα θεμέλια της νεωτερικής σκέψης. Η Αναγέννηση – Η εποχή της Μεταρρύθμισης*. Μτφρ. Μ. Σαρηγιάννης. Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Σταμάτης, Κ., 1995. *Αστική κοινωνία, δικαιοσύνη και κοινωνική κριτική. Μια κριτική θεωρία της δικαιοσύνης*. Αθήνα: Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα.
- Taylor, Ch., 2006. *Οι δυσανεξίες της νεωτερικότητας*. Μτφρ. Μ. Πάγκαλος. Αθήνα:Εκκρεμές.
- Taylor, Ch., 2007. *Πηγές του εαυτού. Η γένεση της νεωτερικής ταυτότητας*. Μτφρ. Ξ. Κομνηνός. Αθήνα: Ίνδικτος.
- Vallentyne, P., Steiner, H., Otsuka, M., 2005. "Why Left Libertarianism Is Not Incoherent, Indeterminate or Irrelevant: A Reply to Fried" *Philosophy and Public Affairs* 33:2, 201-215.

ΖΚΕΥ1 ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Θεοφάνης Βορβολάκος, Επίκουρος Καθηγητής (Τμήμα Ιατρικής)
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.med.duth.gr/department/members/Vorvolakos.shtml
e-mail: tvorvola@med.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/socadm/z1.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κατανόηση της ψυχοπαθολογίας της ανθρώπινης συμπεριφοράς και περιγράφονται βασικά στοιχεία για την κατανόηση της ανάπτυξης της προσωπικότητας του ατόμου.
Αναπτύσσονται οι κυριότερες ψυχικές διαταραχές, η κλινική τους εικόνα και η αντιμετώπισή τους. Συζητείται επίσης εκτενώς ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας στη σχέση τους με τους ψυχικά πάσχοντες και ειδικά ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στο πλαίσιο βιοψυχοκοινωνικής θεώρησης της νόσου.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Στοιχεία ψυχοδυναμικής θεωρίας
   Αναφορά σε βασικές αρχές της ψυχοδυναμικής θεωρίας που περιλαμβάνουν τα μοντέλα δόμησης της προσωπικότητας όπως αυτά περιγράφηκαν από τον S.Freud καθώς και αναφορά στους βασικούς Μηχανισμούς άμυνας που περιγράφονται από την αναλυτική θεωρία.
2. Ανάπτυξη της προσωπικότητας-κύκλος ζωής
   Περιγραφή των σημαντικότερων θεωριών για την δόμηση της προσωπικότητας και αναφορά στην ψυχολογική εξέλιξη του ατόμου από τη γέννηση έως το θάνατο του.
3. Η ψυχιατρική συνέντευξη
   Τεχνικές ψυχιατρικής συνέντευξης προκειμένου οι φοιτητές να γνωρίσουν τις βασικές αρχές της αξιολόγησης και εκτίμησης της ψυχικής κατάστασης του ατόμου προκείμενου να μπορούν να αξιολογήσουν με μεγαλύτερη ακρίβεια τις συνθήκες που οδηγούν στην όποια κοινωνική κατάσταση στην οποία θα κληθούν να βοηθήσουν.
4. Το ψυχιατρικό ιστορικό
   Τεχνικές οι οποίες θα βοηθήσουν τους φοιτητές να καταγράφουν με ακρίβεια και με τρόπο βοηθητικό προς τους άλλους επαγγελματίες την παρατήρηση που προκύπτει από την ψυχιατρική συνέντευξη.
5. Εξέταση ψυχικών λειτουργιών
   Εισαγωγή στις βασικές αρχές παρατήρησης της συμπεριφοράς και της εμφάνισης των ψυχικά ασθενών προκειμένου να υπάρχει ακρίβεια στην εκτίμηση της ψυχικής και νοητικής τους κατάστασης.
6. Σχιζοφρενική διαταραχή
   Περιγραφή των συμπτωμάτων της επιδημιολογίας της πρόγνωσης και της ψυχοκοινωνικής αντιμετώπισης της πιο βαρείας ψυχικής διαταραχής με έμφαση στη μείωση του στιγματισμού.
7. Διαταραχές της διάθεσης
   Περιγραφή των συμπτωμάτων της επιδημιολογίας της πρόγνωσης και της ψυχοκοινωνικής αντιμετώπισης της συχνότερης ψυχικής διαταραχής που είναι η κατάθλιψη σε όλες τις μορφές της. Αναφορά και στις άλλες μορφές διαταραχών της διάθεσης.
8. Αγχώδεις και σωματόμορφες διαταραχές
   Περιγραφή των συμπτωμάτων της επιδημιολογίας της πρόγνωσης και της ψυχοκοινωνικής αντιμετώπισης όλων των αγχωδών διαταραχών
9. Διαταραχές της διάθεσης
   Περιγραφή των συμπτωμάτων της επιδημιολογίας της πρόγνωσης και της ψυχοκοινωνικής αντιμετώπισης του συνόλου των διαταραχών της διάθεσης σύμφωνα με το Αμερικανικό Ταξινομικό σύστημα. Έμφαση δίνεται στις πιο αναπηροποιητικές κύρια στην Αντικοινωνική και τη Μεταιχμιακή διαταραχή.
10. Διαταραχές σχετιζόμενες με ουσίες

Αναλυτική αναφορά στα φαινόμενα εξάρτησης, ανοχής και στέρησης γενικά. Αναφορά σε εξαρτησιογόνες ουσίες όσο αφορά την επιδημιολογία και τη στέρηση.

Μαθησιακοί στόχοι:
Βασικός στόχος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στην αρχή της Βιοψυχοκοινωνικής αιτιολογίας των ψυχικών νόσων. Εξίσου βασική είναι η γνώση γύρω από τα βασικά φαινόμενα της Ψυχοπαθολογίας καθώς και τις τεχνικές αξιολόγησης τους.
Επιπλέον πολύ βασική είναι και η καταπολέμηση του στίγματος και ο αποστιγματισμός των ψυχικών διαταραχών.

Αξιολόγηση:
1) Γραπτές εξετάσεις πολλαπλής επιλογής
2) Προαιρετικά εκπόνηση ατομικών εργασιών έκτασης 2.500 λέξεων η οποία περιλαμβάνει και περίπου 10 βιβλιογραφικές αναφορές. Υπάρχει η πιθανότητα αποστολής προς δημοσίευση κάποιων αξιόλογων. Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται κατά 80% από τις γραπτές εξετάσεις για αυτούς που έχουν παραδώσει εργασία με την προϋπόθεση ότι έχουν γράψει πάνω από τη βάση στα γραπτά. Για τους υπόλοιπους διαμορφώνεται κατά 100% από τα γραπτά.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
- Μάνος Ν. 1997. Στοιχεία Κλινικής Ψυχιατρικής, University Studio Press, Θεσ/νίκη
- Σολδάτος, Κ., και Λ., Λύκουρας 2006. Σύγγραμμα ψυχιατρικής. Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις.
- Σημειώσεις μαθήματος αναρτημένες στην πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεμάθησης e-class του τμήματος

Προαιρετική
- Χαρτοκόλλης, Π., 1989. Εισαγωγή στην Ψυχιατρική, Θεμέλιο, Αθήνα
- Kaplan and Sadock, 2000. Comprehensive Textbook of Psychiatry, Lippincott, Philadelphia, USA

ΣΤΚΠΥ1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως, ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Κουλούρης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Koulouris.shtml
e-mail: nkoulour@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/
e-class: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05178/

Αντικείμενο και περιγραφή μαθήματος:
Στοιχεία από την ιστορία, τη φιλοσοφία και την κοινωνιολογία της ποινικής καταστολής καθώς και από το δίκαιο της εκτέλεσης των ποινών συντίθενται στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος αυτού, το οποίο διδάσκεται στο ΣΤ΄ εξάμηνο και απευθύνεται στους φοιτητές και τις φοιτήτριες όλων των κατευθύνσεων του Τμήματος (α. Κοινωνικής Διοίκησης, στις κατευθύνσεις προχωρημένων εξαμήνων Κοινωνικής Πολιτικής και Κοινωνικής Εργασίας και β. Κοινωνικής Πολιτικής).
Το μάθημα αποτελεί μέρος ενός κύκλου μαθημάτων που εξετάζουν το εγκληματικό και το ποινικό φαινόμενο: Πρόκειται για τα μαθήματα Εγκληματολογία, Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ποινικό φαινόμενο και τυπικός κοινωνικός έλεγχος, Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων, Σωφρονιστικό Σύστημα και Κοινωνική Πολιτική, Θυματολογία, Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση, που διδάσκονται στο Τμήμα, ως υποχρεωτικά ή επιλογής κατά περίπτωση. Μέσω της διδασκαλίας των αντικειμένων αυτών οι φοιτητές αποκτούν τις απαραίτητες βασικές γνώσεις για μια συστηματικότερη ενασχόληση με τις Εγκληματολογικές Επιστήμες αργότερα, σε μεταπτυχιακό επίπεδο.
Το αντικείμενο του μαθήματος αναλύεται στη διαμόρφωση των μέσων και των μεθόδων της ποινικής καταστολής, στους σκοπούς και τις λειτουργίες της ποινής υπό το πρίσμα παραδοσιακών, συμβατικών και αναθεωρητικών, κριτικών προσεγγίσεων, στο περιεχόμενο διαφορετικών ποινικών κυρώσεων, είτε πρόκειται για ποινές εγκλεισμού σε ιδρυματικούς χώρους (σωφρονιστήρια, αναμορφωτήρια, φυλακές) είτε πρόκειται για ποινικά μέτρα που εκτίονται σε καθεστώς περιορισμών στο κοινωνικό περιβάλλον (δοκιμασία, κοινωφελής εργασία, ηλεκτρονική επιτήρηση) είτε για συνδυασμούς αυτών.
Οι κανόνες διεθνών οργανισμών (Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, Συμβουλίου της Ευρώπης) για την οργάνωση και τη λειτουργία των υπηρεσιών στις οποίες εκτίονται ιδρυματικές και εξωιδρυματικές ποινικές κυρώσεις και για τη μεταχείριση και τα δικαιώματα των προσώπων που κατηγορούνται ή έχουν καταδικαστεί για την τέλεση αξιόποινων πράξεων παραβάλλονται με τους αντίστοιχους κανόνες της ελληνικής έννομης τάξης και τα χαρακτηριστικά των σωφρονιστικών μεταρρυθμίσεων και της σωφρονιστικής πολιτικής των τελευταίων δεκαετιών.
Έμφαση δίδεται σε στοιχεία κοινωνικής πολιτικής και κοινωνικής εργασίας (συμβουλευτική, αρωγή, εκπαίδευση, εργασία, υγειονομική περίθαλψη) που προβλέπονται από τη νομοθεσία και προσφέρονται κατά την έκτιση των ποινικών κυρώσεων στα πρόσωπα που τίθενται υπό ποινικό έλεγχο. Αναδεικνύεται, επίσης, ο έντονα πολιτικός χαρακτήρας της ποινικής καταστολής, ενός φαινομένου συνυφασμένου με την άσκηση της εξουσίας σε διάφορες μορφές κοινωνιακής οργάνωσης.
Η πραγμάτευση των θεμάτων αυτών συμπληρώνεται με φοιτητικές εργασίες που βασίζονται σε σχετικές εκθέσεις εθνικών αρχών, σωμάτων και φορέων (Συνηγόρου του Πολίτη, Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για το σωφρονιστικό σύστημα, ΕΠΑΝΟΔΟΥ, ΚΕ.Θ.Ε.Α., μη κυβερνητικών οργανώσεων) και διεθνών οργανισμών προληπτικού και δικαστικού ελέγχου και κέντρων έρευνας (όπως είναι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, το Διεθνές Κέντρο Μελετών για τις Φυλακές).
Οι παραδόσεις εμπλουτίζονται με παρουσιάσεις από ειδικούς επιστήμονες, επαγγελματίες και πρόσωπα που έχουν βιώσει εμπειρίες έκτισης ποινών καθώς και με συζητήσεις επί του περιεχομένου ταινιών με σχετικά θέματα, όπως «Το πείραμα» (Das Experiment) του Oliver Hirschbiegel, «Το κουρδιστό πορτοκάλι» (A Clockwork Orange) του Stanley Kubrick και τα «Μαθήματα αμερικανικής ιστορίας» (American History X) του Tony Kaye.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Το ποινικό φαινόμενο και η πολιτική φύση του. Τα προαπαιτούμενα και η ιδιαιτερότητα του ποινικού κολασμού. Στάδια εμφάνισης και διαμόρφωσης των ποινικών κυρώσεων. Από τις ιδιωτικές αντεκδικήσεις και τις συμβατικές εξαγορές στον ποινικό καταναγκασμό. Το κράτος ως φορέας της ποινικής εξουσίας. Η εξελικτική αντίληψη για το ποινικό φαινόμενο και η αναθεωρητική κριτική.
2. Τα αντικείμενα προσβολής των ποινικών κυρώσεων (ζωή, προσωπική ελευθερία, περιουσία, τιμή). Δικαιολογητική βάση και φιλοσοφικές θεμελιώσεις του ποινικού φαινομένου κατά την ιστορική διαδρομή του. Οι απόλυτες, οι σχετικές και οι ενωτικές θεωρίες. Το δυαδικό σύστημα των ποινικών κυρώσεων. Ποινές και μέτρα ασφαλείας.
3. Η συμβολική και η πραγματική λειτουργία του ποινικού κολασμού στις σύγχρονες κοινωνίες της δύσης. «Μαζική φυλάκιση», συνωστισμός κρατουμένων, ποινική αυστηρότητα και κοινωνική οργάνωση της φυλακής. Η βελτιωτική και η καταργητική προοπτική ως προτάσεις άσκησης κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της ποινικής καταστολής.
4. Οι κρίσιμες καμπές των μεθόδων ποινικού κολασμού. Η παρακμή της θανατικής ποινής, η στροφή στις ποινές εγκλεισμού και η αναζήτηση εξωιδρυματικών, εναλλακτικών ή υποκατάστατων ποινικών κυρώσεων. Τα σωφρονιστικά συστήματα και η εξατομικευμένη μεταχείριση των εγκληματιών. Ωφελιμισμός (αναδόμηση της προσωπικότητας, κοινωνική επανένταξη) και ουδετερότητα (νομιμότητα και προστασία δικαιωμάτων).
5. Οι κανόνες έκτισης των ποινών στην Ελλάδα και διεθνώς με έμφαση στη δυτική Ευρώπη. Το έργο των διεθνών οργανισμών (Ο.Η.Ε., Συμβούλιο της Ευρώπης), οι κανόνες και οι υποδείξεις τους και οι παρατηρήσεις των εθνικών ανεξάρτητων και συμβουλευτικών αρχών για τις ιδρυματικές και εξωιδρυματικές ποινικές κυρώσεις.

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες που θα εξετασθούν επιτυχώς στο μάθημα, θα είναι σε θέση να γνωρίζουν την ιστορική διαδρομή μέσα από την οποία διαμορφώθηκαν τα μέσα και οι μέθοδοι της ποινικής καταστολής και τις ποικίλες θεωρητικές βάσεις και κατευθύνσεις που επηρεάζουν τη σωφρονιστική πολιτική στη χώρα μας και διεθνώς, με έμφαση στην ευρωπαϊκή ποινολογική πραγματικότητα. Θα έχουν ολοκληρωμένη εικόνα για τους ιδρυματικούς και εξωιδρυματικούς σωφρονιστικούς θεσμούς, τις τάσεις και τις προβληματικές όψεις της ποινικής καταστολής καθώς και για την κριτική αμφισβήτηση του συγκεκριμένου πεδίου άσκησης του τυπικού κοινωνικού ελέγχου. Τέλος, βάσει των γνώσεων αυτών, θα μπορούν να συμμετάσχουν ως ερευνητές και επαγγελματίες, στην κατάστρωση και την αξιολόγηση προγραμμάτων σωφρονιστικής πολιτικής, στην εκπόνηση προγραμμάτων ιδρυματικής και εξωιδρυματικής μεταχείρισης κατηγορουμένων και καταδικασθέντων και στην εφαρμογή αντίστοιχων σωφρονιστικών θεσμών.

Αξιολόγηση:
1) Γραπτές εξετάσεις ή
2) Γραπτές εξετάσεις με ενισχυτική του βαθμού εκπόνηση ατομικών εργασιών έκτασης 3.000 λέξεων, στις οποίες θα παρουσιάζονται συγκεκριμένοι σωφρονιστικοί θεσμοί, ελληνικά και διεθνή κείμενα σωφρονιστικής πολιτικής και εκθέσεις ελληνικών και διεθνών αρχών, οργανισμών, φορέων και σωμάτων για την ιδρυματική και εξωιδρυματική μεταχείριση προσώπων που κατηγορούνται ή έχουν καταδικασθεί για την τέλεση αξιόποινων πράξεων ή
3) Απαλλακτικές των γραπτών εξετάσεων εργασίες (ατομικές ή συνεργασίες δύο έως τριών φοιτητών/φοιτητριών) με τη μορφή εκθέσεων έκτασης 15.000 λέξεων, από εκπαιδευτικές επισκέψεις ή τοποθετήσεις σε υπηρεσίες εκτέλεσης ιδρυματικών και εξωιδρυματικών ποινικών μέτρων (καταστήματα κράτησης, υπηρεσίες επιμελητών κοινωνικής αρωγής) και σε φορείς που δραστηριοποιούνται σε αντίστοιχους τομείς (ΕΠΑΝΟΔΟΣ, Πρωτοβουλία για τα Δικαιώματα των Κρατουμένων, Ο.Α.Ε.Δ., «ΑΡΣΙΣ», «ΠΡΑΚΣΙΣ»).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
- Κουράκης, Ν., 2009. *Ποινική καταστολή μεταξύ παρελθόντος και μέλλοντος*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Κουλούρης, Ν., 2009. *Επιτήρηση και ποινική δικαιοσύνη. Οι εναλλακτικές κυρώσεις και η διασπορά της φυλακής*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Πιτσελά, Α., 2003. *Διεθνή κείμενα σωφρονιστικής πολιτικής*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα

Προαιρετική
- Αλεξιάδης, Σ., 2001. *Σωφρονιστική*. Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Αλεξιάδης, Σ. & Πανούσης, Γ., 2002. *Σωφρονιστικοί κανόνες*. Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας

- Αλοσκόφης, Ου., 2010. *Ο άτυπος κώδικας συμπεριφοράς των κρατουμένων*. Αθήνα-Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Αρχιμανδρίτου, Μ., 2012. *Η φυλάκιση ως τρόπος κράτησης και ως μορφή έκτισης της ποινής.* Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Βιδάλη, Σ. & Ζαγούρα, Π., [επιμ.]. 2008. *Συμβουλευτική και φυλακή.* Αθήνα – Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Γαλανού, Μ., 2011. *Σωφρονιστική μεταχείριση και δικαιώματα των τελούντων υπό κράτηση προσώπων*. Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Γιοβάνογλου, Σ., 2006. *Θεσμικά προβλήματα της κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακιζομένων.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Δημόπουλος, Χ., 2009. *Σωφρονιστικό Δίκαιο*. Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Κουλούρης, Ν., 2009. *Η κοινωνική (επαν)ένταξη της φυλακής.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Κουράκης, Ν., 2008. *Θεωρία της ποινής.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Σπινέλλη, Κ.Δ., Κουράκης Ν., 2001. *Σωφρονιστική νομοθεσία.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Πανούσης, Γ. [επιμ.], 2009. *Φυλακές ανοικτών θυρών*. Αθήνα-Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Πιτσελά, Α., 2006. *Η κοινωνική αρωγή στο πεδίο της ποινικής δικαιοσύνης.* Αθήνα – Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα
- Συνήγορος του Πολίτη [εισαγωγή, επιμέλεια: Καρύδης, Β. & Φυτράκης, Ε.], 2011. *Ποινικός εγκλεισμός και δικαιώματα. Η οπτική του Συνηγόρου του Πολίτη.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Χάιδου, Α., 2002. *Το σωφρονιστικό σύστημα. Ζητήματα θεωρίας και πρακτικής.* Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη
- Cavadino, M. & Dignan, J., 2006. *Penal Systems. A Comparative Approach.* London: Sage
- Cohen, S., 1985. *Visions of Social Control.* Cambridge: Polity Press
- Coyle, A., 2012. *Η διοίκηση των φυλακών. Μια θεώρηση υπό το πρίσμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων* [μτφ. Βαρβατάκος, Ν., επιστ. επιμ. Κουλούρης, Ν.]. Αθήνα-Κομοτηνή: Α.Ν. Σάκκουλας
- Daems, T., van Zyl Smit, D. & Snacken, S., 2013. *European Penology?*. Oxford: Hart Publishing
- Foucault, M., 1989. *Επιτήρηση και τιμωρία. Η γέννηση της φυλακής* [μτφ. Κ. Χατζηδήμου - Ι. Ράλλη]. Αθήνα: Ράππας
- Garland, D., 2001. *The Culture of Control.* Oxford: Oxford University Press
- Jewkes, Y. & Johnston, H. [eds], 2006. *Prison Readings*, Devon: Willan
- Matthews, R., 2009. *Doing Time. An Introduction to the Sociology of Imprisonment*. Houndmills: Palgrave Macmillan
- Pratt, J., & Eriksson, A., 2012. *Contrasts in Punishment*. Abingdon: Routledge
- Raynor, P. & Robinson, G., 2009. *Rehabilitation, Crime and Justice*. Houndmills: Palgrave Macmillan
- Ruggiero, V. & Ryan, M. [eds], 2013. *Punishment in Europe. A Critical Anatomy of Penal Systems*. Houndmills: Palgrave Macmillan
- Wacquant, L., 2001. *Οι φυλακές της μιζέριας* [μτφ. Διαμαντάκου Κ.], Αθήνα: Πατάκης
- Welch, M., 2011. *Corrections. A Critical Approach.* London and New York: Routledge
- White, R., Graham, H., 2010. *Working with Offenders*. Devon: Willan

ΗΚΕΥ1 ΚΛΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Θεανώ Καλλινικάκη, Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff
e-mail: thkallin@socadm.duth.gr
https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05146/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η Κλινική Κοινωνική Εργασία συνιστά μια εξειδίκευση της θεωρίας και της μεθοδολογίας της Κοινωνικής Εργασίας με αντικείμενα:
- τη μεγιστοποίηση των δεξιοτήτων ατόμων, σχημάτων οικογένειας και μικρών ομάδων προκειμένου να αναπτύξουν το δυναμικό που διαθέτουν στον ανώτερο δυνατό βαθμό ώστε να ζουν με αυτονομία και αξιοπρέπεια και να έχουν τον έλεγχο της ζωής τους
- τη θεραπεία και την πρόληψη της ψυχοκοινωνικής δυσλειτουργίας, που προέρχεται από πρώιμα, ή οξέα βιώματα αποστέρησης, παραμέλησης, κακοποίησης, κατάχρησης εξουσίας, από μακροχρόνια διαβίωση, ή εκτοπισμό σε συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς και τη θεραπεία και την πρόληψη των συναισθηματικών και ψυχικών διαταραχών.
Το μάθημα εστιάζει στις θεωρητικές προσεγγίσεις της κλινικής πρακτικής για τη διαχείριση καταστάσεων κρίσης, πένθους και μετατραυματικού άγχους στο πλαίσιο του κύκλου ζωής του παιδιού και της οικογένειας, την πολιτισμική προέλευση και τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής πραγματικότητας όπου ζει.
Διδάσκονται η βασισμένη στη θεραπευτική σχέση-συμμαχία και η εστιασμένη σε στόχο/στόχους κλινική διαγνωστική εκτίμηση και παρέμβαση, η συγκρότηση και διατήρηση ενός σταθερού, αλλά και εύπλαστου θεραπευτικού περιβάλλοντος, που «περιέχει» και στηρίζει τον θεραπευόμενο (άτομο, οικογένεια, μικρή ομάδα) κατά τη διάρκεια της παρέμβασης και για όσο διάστημα χρειάζεται μετά την ολοκλήρωσή της.
Έμφαση δίδεται στην πρώιμη και τη βραχείας διάρκειας κλινική παρέμβαση, στην επικεντρωμένη στον θεραπευόμενο και τη θεραπευτική διαδικασία εποπτεία και στη διεπιστημονική συνεργασία.

Περίγραμμα μαθήματος - θεματικές ενότητες:
1. Οι ρίζες και η εξέλιξη της κλινικής κοινωνικής εργασίας. Η κοινή βάση θεωρίας, αξιών και μεθόδων
2. Παράγοντες ευαλωτότητας - κινδύνου και παράγοντες ανθεκτικότητας - ανάκαμψης στην κλινική πρακτική και παρέμβαση
3. πολυσημία, αμφισημία του Αιτήματος για αλλαγή, ανάπτυξη, θεραπεία, ποιος ωφελείται ?
4. θεωρίες, εργαλεία εκτίμησης της κρίσης και της επικινδυνότητας
5. μοντέλα παρέμβασης σε καταστάσεις κρίσης και μετατραυματικού στρες
6. έφηβοι και ενήλικες επιβιώσαντες αιμομιξίας, φυσικής και σεξουαλικής κακοποίησης
7. η αξία της προσωπικής αφήγησης
8. Βραχείες κλινικές παρεμβάσεις
9. η εποπτεία και η διεπιστημονική συνεργασία
10. η έρευνα στην κλινική κοινωνική εργασία: μελέτες διαδικασίας, έκβασης, αποτίμησης αποτελεσματικότητας

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές που θα ολοκληρώνουν την παρακολούθηση του μαθήματος αυτού αναμένεται να αποκτήσουν:
- **γνώσεις,** σχετικά με:
  Την ανάπτυξη-διαμόρφωση της ταυτότητας και της προσωπικότητας και τις διαφοροποιημένες ανάγκες στα διαφορετικά σημεία του κύκλου ζωής του παιδιού και της οικογένειας, τη διαγενεακή μεταβίβαση της βίας στις οικογένειες, και τις κοινωνικοπολιτισμικές επιδράσεις στην πρόσληψη των οικογενειακών ρόλων και των διαφυλικών σχέσεων.

Τις θεωρίες και τα μοντέλα παρέμβασης στις επιπτώσεις του τραύματος, του έντονου άγχους και της κρίσης/ των κρίσεων αλλά και της σοβαρής ψυχοπαθολογίας να επιλέγουν και να εφαρμόζουν την κατάλληλη παρέμβαση σε ατομικό, επίπεδο ζεύγους, και οικογένειας και σε ειδικές συνθήκες π.χ. ο ακούσιος, ή ο έγκλειστος θεραπευόμενος, κ.ά..

Τις μεθόδους έρευνας και αποτίμησης της κλινικής πρακτικής

- **δεξιότητες,** να εμπλέκονται, σε αμοιβαία θεραπευτική σχέση και να αξιοποιούν κλινικές τεχνικές για διαγνωστική εκτίμηση, θεραπεία,

  να χρησιμοποιούν μια πολυεπιστημονική ακόμη και πολυθεωρητική προσέγγιση προκειμένου να μπορούν να συνεργάζονται εποικοδομητικά με άλλους επαγγελματίες στην κοινότητα και να βεβαιώνονται ότι οι θεραπευόμενοι τους αξιοποιούν όλες τις διαθέσιμες πηγές.
- **επίγνωση** των μεροληπτικών απόψεων και προκαταλήψεων και της δυνητικής επίπτωσης τους στην άσκηση της πρακτικής, καθώς και των επιπτώσεων στους ίδιους τους φοιτητές από την εργασία με θύτες βίας και εγκληματικών πράξεων, η οποία θα τους οδηγήσει σε προσπάθειες για αυτογνωσία και αυτο-φροντίδα.

Αξιολόγηση:

Η συστηματική παρακολούθηση και η ενεργός συμμετοχή στην τάξη αποτελούν μείζονα προσδοκία της διδάσκουσας, και συνεκτιμώνται στον τελικό βαθμό. Οι διαλέξεις συνοδεύονται από εργαστήρια βιωματικής διδακτικής και ομάδες συζήτησης οι οποίες μπορεί να περιλάβουν και υλικό εκτός βιβλιογραφίας, ή από προηγούμενα διαβάσματα και εμπειρίες των φοιτητών από την πρακτική τους άσκηση.

Οι φοιτητές εκπονούν υποχρεωτική εργασία, ή μετέχουν σε έρευνα. την οποία παρουσιάζουν στην τάξη και μετέχουν σε γραπτή εξέταση. Ο τελικός βαθμός προκύπτει κατά βαθμός κατά 75% από την επίδοση στη γραπτή εξέταση και 25% στην εργασία.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Βεργέτη, Α. 2009. *Κοινωνική Εργασία με οικογένειες σε κρίση*. Αθήνα: Τόπος.
- Bowlby, J. 2008. *Δημιουργία και διακοπή των συναισθηματικών δεσμών*. Μτφρ Π. Στρατή. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Καλλινικάκη, Θ. 2000. Ο θεραπευτικός διάλογος με τον έφηβο μέσω του λόγου των γονέων του, στο Σ. Καλαντζή και συν. (επιμ) *Θέματα επιμόρφωσης ευαισθητοποίησης στελεχών ψυχικής υγείας παιδιών & εφήβων*. Σελ. 363-330. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Καλλινικάκη, Θ. (επιμ.) 1997. *Αιμομιξία και θεραπευτικό πλαίσιο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Δημοπούλου–Λαγωνίκα, Μ. και συν. 2011. *Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας Μοντέλα παρέμβασης*. Αθήνα**:** ΤΟΠΟΣ.
- Σαλτσμπέργκερ - Ουίτεμπεργκ, Ι. (μτφρ. Β. Τσιάντη) 2005. *Η Αυτογνωσία από ψυχαναλυτική θεώρηση και οι ανθρώπινες σχέσεις*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Τσιάντης, Γ. και συν. 2005. *Εργασία με τους γονείς. Ψυχαναλυτική ψυχοθεραπεία με παιδιά και εφήβους*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Φάκελος με άρθρα και μελέτες περίπτωσης (σε ψηφιακή και έντυπη μορφή) αναρτάται στο E-class.

Προαιρετική

- Cooper, M. & Lesser, J. 2002. *Clinical Social Work Practice. An Integrated Approach.* Boston: Allyn & Bacon.
- Derksen, T. 2010. The influence of ecological theory in child and youth care: a review of the literature. Pp. 326-339. *Inter. J. of Child, Youth and families studies, Vol. 1,* No 3/4.
- Hepworth, D., Rooney, R. & Larsen J. 1997. *Direct Social Work Practice* (5th ed.). California: Brooks/Cole.
- Karpetis, G. 2010. Psychodynamic clinical social work practice with parents in child and adolescent mental health services: a case study on the role of the father, Journal of Social Work Practice, 24:2, 155-170. http://dx.doi.org/10.1080/02650531003741629.
- Karpetis, G. 2012. Psychodynamic Supportive Psychotherapy Techniques in Clinical Social Work Practice with Parents. *Smith College Studies in Social Work, 82:1*, 63-89. http://dx.doi.org/10.1080/00377317.2012.638894

- Kinsler, P. J., Courtois, C. A. & Frankel, A. S. 2010. Therapeutic alliance and risk management, in C. A. Courtois & J. D. Ford (Eds.), *Treating complex traumatic stress disorders: An evidence-based guide* (pp. 183-201). New York: Guilford Press.
- Presley, L. R. 2010. Interpersonal violence and clinical practice, in J. R. Brandell, *Theory and practice in clinical social work* (2nd ed., pp. 435-470). Washington: Sage Press.
- Roberts, A. (ed.) 2000. *Crisis Intervention Handbook*. Oxford: Oxford University Press.
- Webb, B. W. 2000. *Social Work Practice with Children*. New York: The Guilford Press

ΗΚΕΥ2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Σεβαστή Χατζηφωτίου, Επίκουρη Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/chatzifotiou.shtml
e-mail: schatzif@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Η κοινωνική εργασία από την αρχή της εμφάνισής της έχει εκτεταμένη εμπλοκή με άτομα και κοινωνικές ομάδες, που το καθημερινό και πολιτικό λεξιλόγιο προσδιορίζει με ειδικές ανάγκες (ΑμΕΑ) ή κοινωνικά αποκλεισμένες. Οι προσεγγίσεις της δεν περιορίζονται στην κατανόηση της φύσης και στην αντιμετώπιση των ποικίλων ψυχοκοινωνικών προβλημάτων τους. Εστιάζονται στις διεργασίες διαμόρφωσης και τις δυνητικές δυναμικές ανατροπής των συνθηκών καταπίεσης ή συμμαχίας, οι οποίες ωθούν άτομα, οικογένειες και ομάδες στις παρυφές ή έξω από τις περιοχές ισχύος των ανθρώπινων δικαιωμάτων και σε συνθήκες στέρησης ή περιορισμού και μη απόδοσης των κοινωνικών δικαιωμάτων.
Εξετάζονται η πορεία σχεδιασμού και ανάπτυξης της κοινωνικής πολιτικής για ΑμΕΑ όλων των κατηγοριών στην Ελλάδα τον 20ό αιώνα στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της υγείας, της στέγασης και της κοινωνικής φροντίδας και οι συνεχιζόμενες μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. Αναλύονται οι ασυμμετρίες ή και αντιφάσεις των αποσπασματικών, ελλειμματικών, ασυνεχών και ασύνδετων μεταξύ τους προγραμμάτων, τα οποία ευνοούν τον αποκλεισμό.
Αναπτύσσεται η θεωρητική τεκμηρίωση των παρεμβάσεων της κοινωνικής εργασίας που στοχεύουν στην επίτευξη αυτονομίας, ανάπτυξης και συμμετοχής στη λήψη των αποφάσεων καθώς και στην αξιοπρέπεια - ποιότητα ζωής των ευπαθών ατόμων και ομάδων. Τα σύγχρονα ολιστικά μοντέλα συνδυάζουν μέσα και τεχνικές γενικής και κλινικής κοινωνικής εργασίας στο πλαίσιο δικτύων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας και δικτύων διεπαγγελματικής συνεργασίας από κοινού με τα δίκτυα συλλόγων των ίδιων ή φίλων των ΑμΕΑ.

Περιγραφή Μαθήματος:
Θεματικές ενότητες

- Οι εννοιολογικές κατασκευές του όρου ΑμΕΑ. Η διαμόρφωση της εικόνας του «άλλου»: ομαδοποίηση κατά βαθμό ικανότητας, η απόδοση ετικέτας με τη χρήση διαγνωστικών μεθόδων κ.α..
- Η ηγεμονία της ρητορείας και της ιδεολογίας, στερεότυπα και προκαταλήψεις σχετικά με τον τρόπο ζωής τους και τις δυνατότητές τους. Η μαθημένη ανημποριά. .
- Οι παραδοσιακές προσεγγίσεις των ΑμΕΑ: το άσυλο. Έννοιες στόχοι και προγράμματα αποασυλοποίησης μέσα και έξω από το ίδρυμα - ο ρόλος της κοινωνικής εργασίας (ανάδοχη φροντίδα, υποστηριζόμενη διαβίωση, επανένταξη) κ.α.
- Μορφές ΑμεΑ. Επίκτητες αναπηρίες και η τρίτη ηλικία: αποσταθεροποίηση σχέσεων και προσδοκιών σε μικρο-, μεσο- και μακρο-επίπεδο. Υπηρεσίες- ολιστικά μοντέλα κοινωνικής εργασίας.
- Πολιτικές για τα ΑμΕΑ στην Ελλάδα , σε χώρες της κεντρικής Ευρώπης και τις Σκανδιναυικές. Ρόλος κρατικών, μη κυβερνητικών, ιδιωτικών και εκκλησιαστικών οργανώσεων.
- Πρακτική ενάντια στην διάκριση και την καταπίεση – Ετικετοποίηση - Ομαλοποίηση
- Ακούοντας τη φωνή των ΑμΕΑ. Στρατηγικές ενδυνάμωσης. Μέθοδοι επικοινωνίας. Ομάδες αυτοβοήθειας. Πορεία προς την αυτόνομη και αξιοπρεπή διαβίωση στην κοινότητα.
- Κοινωνική εργασία με τα σχήματα οικογένειας και το άτυπο δίκτυο των ΑμΕΑ
- Προάσπιση, ενδυνάμωση, συμμετοχή και επιλογή
- Καινοτόμες προσεγγίσεις με τη χρήση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας για την απόκτηση δεξιοτήτων και την αποκατάσταση των ΑμΕΑ. Παιδιά του δρόμου προγράμματα εκπαίδευσης σε τέχνες στο δρόμο και τηλεϋποστήριξης.

- Συμπεράσματα ερευνών για στάσεις της ελληνικής κοινωνίας έναντι κατηγοριών ΑμΕΑ και τις ιδιαίτερες ανάγκες τους (απασχόληση, συζυγική, σεξουαλική ζωή). Έρευνα - αξιολόγηση προγραμμάτων. Αξίες, δεοντολογία και αντιμαχόμενες προσεγγίσεις: Προσωποκεντρική και συμπεριφοριστική.
- Μελέτες περίπτωσης με επαγγελματικούς χειρισμούς των Κοινωνικών Λειτουργών απέναντι στα περιστατικά αναπηρίας.
- Επανάληψη και προετοιμασία για τις εξετάσεις

Μαθησιακοί στόχοι:

- Η κατανόηση του ιδιαίτερου χαρακτήρα και των δυναμικών που αναπτύσσονται στην ζωή των ΑμΕΑ
- Η κατανόηση των θεωριών, των ορισμών και των εννοιών που αφορούν στην σωματική και νοητική αναπηρία.
- Η κατανόηση και ο προβληματισμός των φοιτητών γύρω από θέματα προκαταλήψεων, διακρίσεων, περιθωριοποίησης και αυτογνωσίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία.
- Η πρακτική εφαρμογή και αντιμετώπιση των περιστατικών αναπηρίας από επαγγελματίες Κοινωνικούς Λειτουργούς

Αξιολόγηση:

Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Μία προαιρετική εργασία (+20%)

Βιβλιογραφία

- Αντζακλή, Ε,.2000. *Συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική στήριξη γονέων: ένα πρόγραμμα για γονείς παιδιών με ειδικές ανάγκες*, στο: Καλαντζή, Σ., και Μπεζεβέγκης, Η., (επιμ): Θέματα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων. Σελ. 201-212. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Callias, M., 1989. *Εκπαίδευση σε κοινωνικές δεξιότητες.* Στο Τσιάντης, Γ., και Μανωλόπουλος, Σ., (επιμ.) Σύγχρονα Θέματα Παιδοψυχιατρικής. Τόμος Γ΄, Θεραπευτικές προσεγγίσεις. Σελ.251-273. Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, 1996.: *Διαστάσεις του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα*. Τόμος Α, Αθήνα: Εκδόσεις ΕΚΚΕ.
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α., 2004. (Επιμ.) *Σύγχρονες ενταξιακές προσεγγίσεις.* Τόμοι Α΄ και Β΄. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Ζώνιου-Σιδέρη, Α., 2000. (Επιμ.) *Ένταξη: Ουτοπία ή Πραγματικότητα;* Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Μαδιανός, Μ., 1998. *Η ψυχοκοινωνική αποκατάσταση*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Στασινός, Δ,. 1991. *Η ειδική εκπαίδευση στην Ελλάδα. Αντιλήψεις θεσμοί και πρακτικές. Κράτος και ιδιωτική πρωτοβουλία (1906-1989.* Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Τάφα, Ε,. 1997. (Επιμ.) *Συνεκπαίδευση παιδιών με και χωρίς προβλήματα μάθησης και συμπεριφοράς,* Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Renz-Beaulaurier, R., 1994. *"Empowering people with disabilities: The role of choise". Στο* Gutierrez, L., Parsons, R., and Cox, E., Empowerment in Social Work Practice. A sourcebook. London: Sage Publication.
- Thomas, D., and Woods, H., 2008. *Νοητική Καθυστέρηση: Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Τόπος.
- Ward, D., and Mullender, A., 1991. *"Facilitation in self-directed groupwork",* Groupwork, 4(2), 141-151.

ΒΕ19 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΙΣ ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Ζ΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Πουλόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Poulopoulos.shtml
e-mail: chpoulo@socadm.duth.gr
https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05168/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να παρουσιάσει τις βασικές έννοιες και τις κυριότερες προσεγγίσεις στην κατανόηση του φαινομένου της εξάρτησης. Το μάθημα ξεκινά από μια κριτική συζήτηση των αιτιολογικών παραγόντων της εξάρτησης και των τρόπων με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπιστεί με διαφορετικού τύπου παρεμβάσεις. Γίνεται λόγος για τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των διαφορετικών θεραπευτικών προσεγγίσεων και των προσεγγίσεων πρόληψης και ιδιαίτερη αναφορά στην αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων. Παράλληλα εξετάζονται βασικές έννοιες όπως η πρόωρη εγκατάλειψη της θεραπείας, η υποτροπή και η πρόληψη της υποτροπής, τα στάδια της αλλαγής από την κατάχρηση ψυχοτρόπων ουσιών στην απεξάρτηση, η κινητοποίηση για θεραπεία, ο θεραπευτικός σχεδιασμός, η αποτελεσματικότητα της θεραπείας και ο ρόλος της οικογένειας και του σχολείου στην πρόληψη της χρήσης ψυχοτρόπων ουσιών καθώς και οι παρεμβάσεις στην κοινότητα. Επίσης αναλύεται ο ρόλος της διεπιστημονικής ομάδας ενώ μέσω διαλέξεων, βιωματικής και πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να κατανοήσουν το ρόλο των κοινωνικών λειτουργών στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

Α/α Περίγραμμα μαθήματος-Θεματική ενότητα
1.Αιτιολογικοί παράγοντες χρήσης-κατάχρησης-εξάρτησης. Βιολογικές και ψυχοκοινωνικές προσεγγίσεις.
2.Κοινωνιο-δημογραφικό προφίλ και ψυχολογικά χαρακτηριστικά των εξαρτημένων από ψυχότροπες ουσίες ατόμων.
3.Διάγνωση της εξάρτησης και ατομικός θεραπευτικός σχεδιασμός. Θεραπευτικά μοντέλα και προσεγγίσεις: Θεραπευτικές κοινότητες, προγράμματα εξωτερικής παρακολούθησης, προγράμματα φαρμακευτικής υποστήριξης, παρεμβάσεις μείωσης της βλάβης.
4.Ατομικές-ομαδικές θεραπείες αντιμετώπισης των εξαρτήσεων.
5.Αποτοξίνωση - απεξάρτηση - κοινωνική επανένταξη.
6.Εφηβεία και χρήση ουσιών. Διακοπή από το σχολείο και παραβατικότητα.
7.Τα στάδια της αλλαγής από την εξάρτηση στην απεξάρτηση - Συνέντευξη κινητοποίησης για εισαγωγή σε θεραπεία. Πρόληψη της υποτροπής και ανάπτυξη δικτύων κοινωνικής υποστήριξης για την πρόληψη της υποτροπής
8.Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων και των παρεμβάσεων και πρόωρη εγκατάλειψη της θεραπείας.
9.Ο ρόλος της οικογένειας στην εμφάνιση και θεραπεία του φαινομένου.
10.Προγράμματα πρωτογενούς πρόληψης στο σχολείο και στην κοινότητα. Ο ρόλος του κοινωνικού λειτουργού στην πρόληψη, θεραπεία και κοινωνική επανένταξη των απεξαρτημένων

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο μάθημα θα είναι σε θέση να διακρίνουν το εύρος των αιτιολογικών παραγόντων που σχετίζονται με την εξάρτηση και να γνωρίζουν τις βασικές προσεγγίσεις και μοντέλα θεραπείας και πρόληψης. Θα έχουν συνειδητοποιήσει ότι η εξάρτηση είναι ένα πολύ-παραγοντικό και ιδιαίτερα σύνθετο φαινόμενο με σοβαρές επιπτώσεις στο επίπεδο του ατόμου, της οικογένειας, της δημόσιας υγείας αλλά και της κοινωνίας και θα έχουν αντιληφθεί τις δυνατότητες και τα όρια της θεραπευτικής παρέμβασης. Θα έχουν αποκτήσει εικόνα των σταδίων της εξάρτησης αλλά και των

σταδίων του θεραπευτικού σχεδιασμού από την κινητοποίηση για θεραπεία έως την πρόληψη της υποτροπής. Τέλος, θα μπορούν να αναγνωρίσουν το ρόλο του κοινωνικού λειτουργού στο πλαίσιο της διεπιστημονικής ομάδας αλλά και στην αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης των εξαρτημένων και στην κοινωνική και εργασιακή τους ένταξη.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
• Οι διαφάνειες του μαθήματος σε μορφή Power Point είναι αναρτημένες στην ιστοθέσηhttps://eclass.duth.gr/eclass/modules/document/document.php?course=KOM05168
•Πουλόπουλος Χ. (2011). *Κοινωνική Εργασία στις Εξαρτήσεις. Οι κοινότητες της αλλαγής*. Αθήνα: Τόπος.
•Μάτσα, Κατερίνα (2012). *Το αδύνατο πένθος και η κρύπτη.* Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.
Προαιρετική
Ελληνόγλωσση
•Γαζγαλίδης, Κώστας (2005). *Ναρκωτικά*, Αθήνα: Εξάντας
•Γαζγαλίδης, Κώστας (2003). *Ηρωίνη, υποκατάστατα και ανταγωνιστές,* Θεσσαλονίκη: Εκδοτική Θεσσαλονίκης.
•Edwards, G. (2010). *Αποποινικοποίηση της χρήσης ουσιών: Σωστή απάντηση ή λάθος ερώτηση;* Αθήνα: ΚΕΘΕΑ-ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
•Λιάππας, Ι. (2002). *Ναρκωτικά: Εθιστικές ουσίες, κλινικά προβλήματα- αντιμετώπιση.* Αθήνα: Εκδόσεις Πατάκη
•Λυκούδης, Η.Π. (2009). *Η δύναμη του μυρμηγκιού. Από το νόημα της χρήσης στην ουσία της θεραπείας*. ΚΕΘΕΑ-ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
•Μάτσα, Κατερίνα (2008). *Ψυχοθεραπεία και Τέχνη στην Απεξάρτηση*. Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.
•Μάτσα, Κατερίνα (2006). *Η περίπτωση Ευρυδίκη*, Αθήνα: Εκδόσεις Άγρα.
•Μάτσα, Κατερίνα (2001). *Ψάξαμε ανθρώπους και βρήκαμε σκιές*. Εκδόσεις Άγρα.
•Marlatt, G.A. &. Donovan, D. M. (2008). *Προλαμβάνοντας την Υποτροπή*. Αθήνα: ΚΕΘΕΑ-ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
•Παρασκευόπουλος, Ν. & Κοσμάτος, Κ. (2013). *Ναρκωτικά, Γ Έκδοση*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σάκκουλα.
•Παρασκευόπουλος, Ν. (2010), *Η καταστολή της διάδοσης των ναρκωτικών στην Ελλάδα,* Αθήνα: Εκδόσεις Σάκκουλα.
•Πουλόπουλος, Χ. (2005). *Εξαρτήσεις: Οι θεραπευτικές κοινότητες*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
•Shapiro, Harry (2009). *Drugs: Ένας πλήρης οδηγός για τις νόμιμες και τις παράνομες ψυχοδραστικές ουσίες*. Αθήνα: ΚΕΘΕΑ-ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
•Velasquez, M.M., Maurer, G.G. Crouch, C. & DiClemente, C.C. (2008). *Ομαδική θεραπεία για την κατάχρηση ουσιών.* Αθήνα: ΚΕΘΕΑ-ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ.
•Περιοδικό ΕΞΑΡΤΗΣΕΙΣ (ISSN 1109-5350), Τεύχη 1-21 (www.exartiseis.gr)
Ξενόγλωσση
•Prochaska, J.O. & DiClemente, C.C. (1984). *The Trans-theoretical Approach: Crossing Traditional Boundaries of Therapy.* USA: Homewood III: Dow-Jones-Irwin.

ΑΕ33 ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Πουλόπουλος, Αναπληρωτής Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Poulopoulos.shtml
e-mail: chpoulo@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05169/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα αυτό έχει σκοπό να παρουσιάσει τις βασικές έννοιες και τα φαινόμενα που σχετίζονται με το θέμα της σημερινής οικονομικής κρίσης, τις νέες πολιτικές που εφαρμόζονται και τις επιπτώσεις τους στους οργανισμούς κοινωνικής φροντίδας. Το μάθημα ξεκινά από μια κριτική συζήτηση του ορισμού της οικονομικής κρίσης και των τρόπων με τους οποίους έχει επηρεάσει τις δομές της κοινωνίας ευρύτερα και της κοινωνικής πρόνοιας ειδικότερα. Παράλληλα θα γίνει λόγος για τις επιπτώσεις της κρίσης σε προσωπικό, οικογενειακό και ανθρωπιστικό επίπεδο με ιδιαίτερες αναφορές στα προβλήματα ψυχικής υγείας και σωματικής υγείας του πληθυσμού αλλά και στην στεγαστική κρίση. Επίσης θα μιλήσουμε για τις επιρροές της οικονομικής κρίσης στη μείωση του κράτους πρόνοιας και κοινωνικής φροντίδας με τις ανάλογες επιπτώσεις στις υπηρεσίες στις οποίες απευθύνονται κοινωνικά ευάλωτες ομάδες. Θα εξετάσουμε τις βασικές συνέπειες της συρρίκνωσης των κοινωνικών υπηρεσιών, της ποινικοποίησης της υγείας και της αύξησης των κοινωνικών ανισοτήτων. Στη συνέχεια θα στραφούμε προς λύσεις-προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων σε επίπεδο κοινοτικής ανάπτυξης και παρέμβασης με έμφαση στην αυτό-οργάνωση, στις νέες συλλογικότητες και στην κοινωνική αλληλεγγύη, με την θεώρηση της Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας.

Περίγραμμα μαθήματος
Α/α Θεματική ενότητα
1. Ανεργία, ύφεση, λιτότητα και πείνα στην Ελλάδα του 21ου αιώνα (λιποθυμίες στα σχολεία, συσσίτια, άνθρωποι στους δρόμους)
2. Οικονομική κρίση και κρίση στέγασης - Άνθρωποι στους δρόμους, «φιλοξενούμενοι», συγκατοικήσεις, κατασχέσεις σπιτιών, εξώσεις, ξενώνες, άστεγοι με προβλήματα ψυχικής υγείας)
3. Οικονομική κρίση και αύξηση των προβλημάτων ψυχικής υγείας (κατάθλιψη, γραμμές ψυχολογικής υποστήριξης, ψυχοφάρμακα. Τραύμα και μετά-τραυματικό άγχος από τα γεγονότα της κρίσης-Αυτοκτονίες και αύξηση της θνησιμότητα ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης («συμβολικές» κοινωνικές αυτοκτονίες, πρόωροι θάνατοι, μείωση προσδόκιμου ζωής).
4. Οικονομική κρίση και Εξαρτήσεις (ναρκωτικά, αλκοόλ, τζόγος, διαδίκτυο, νέες ουσίες, hiv/aids, περιθωριοποίηση).
5. Οικονομική κρίση και σωματική υγεία (φυματιώσεις, διαβήτης, καρδιακά, εγκεφαλικά, ελονοσία, λίστες αναμονής, οδοντιατρικά προβλήματα, παραμέληση προβλημάτων).
6. Παιδική εγκατάλειψη και μειωμένη παιδική προστασία (παραμέληση, πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, εναπόθεση-εγκατάλειψη σε ιδρύματα λόγω αβεβαιότητας).
7. Ενδοοικογενειακή βία (σωματική, ψυχική και σεξουαλική κακοποίηση απέναντι σε γυναίκες, παιδιά, αδύναμα μέλη οικογένειας).
8. Βία και κοινωνικός ρατσισμός (πολιτική, κοινωνική, λεκτική και σωματική βία). Δημιουργία τεχνητών κινδύνων και αποδιοπομπαίων τράγων, περιθωριοποίηση). Μειωμένη φροντίδα ατόμων τρίτης ηλικίας και ατόμων με αναπηρία (περιορισμός-περικοπή συντάξεων επιδομάτων).
9. Περιορισμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων - αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων - Περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η ποινικοποίηση της υγείας και της διαφορετικότητας (Υγειονομικές διατάξεις, συλλήψεις, επιχειρήσεις-σκούπα)
10. Ευκαιρίες και δυνατότητες από την κρίση. Κριτική προσέγγιση στα αίτια της κρίσης, επαναπροσδιορισμός αξιών, στόχων, μεθόδων, αναθεώρηση-αναδιοργάνωση προγραμμάτων-υπηρεσιών,επικοινωνία-

δικτύωση,συνεργασία-συμπληρωματικότητα, δημιουργικότητα-καινοτομία, αυτό-οργάνωση, συλλογικότητα, αλληλεγγύη

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο συγκεκριμένο μάθημα θα είναι σε θέση να διακρίνουν το εύρος των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης, και να γνωρίζουν τις βασικές συνέπειες στις δομές κοινωνικής πρόνοιας και φροντίδας. Θα έχουν συνειδητοποιήσει ότι η οικονομική κρίση είναι ένα φαινόμενο ιδιαίτερα σύνθετο με σοβαρές επιπτώσεις σε προσωπικό, οικογενειακό, κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο και θα έχουν αντιληφθεί τις δυνατότητες και τα όρια της παρέμβασης. Θα έχουν αποκτήσει εικόνα των συνεπειών της οικονομικής κρίσης στις υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας καθώς και των προσπαθειών που χρειάζεται να καταβληθούν για αναδιάρθρωση τους. Τέλος θα μπορούν να αναγνωρίσουν, να διαγνώσουν και να αντιδράσουν με κοινωνικές παρεμβάσεις στην αντιμετώπιση της περιθωριοποίησης των ευάλωτων πληθυσμών, αξιοποιώντας την προσέγγιση της Κριτικής Κοινωνικής Εργασίας.

Αξιολόγηση:
Γραπτές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική
•Πουλόπουλος, Χαράλαμπος (2014), *Κρίση, φόβος και διάρρηξη της κοινωνικής συνοχής,* Αθήνα, Εκδόσεις ΤΟΠΟΣ
•Zygmunt Bauman (2007). *Ρευστός Φόβος.* Αθήνα : Εκδόσεις Πολύτροπον
Προαιρετική
Ελληνόγλωσση
•Klein, Naomi (2007), *Το Δόγμα του Σοκ*, Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνη.
•Klein, Naomi (2005), *No Logo*, Αθήνα: Εκδόσεις Λιβάνη.
•Λας, Κρίστοφερ (2007), *Λιμάνι σ' έναν άκαρδο κόσμο – Η οικογένεια υπό πολιορκίαν*. Αθήνα: Νησίδες.
•Λας, Κρίστοφερ (2006), *Ο Ελάχιστος εαυτός*, Αθήνα: Νησίδες.
•Μπάουμαν, Ζ. (2011). *Ρευστή Αγάπη – Για την ευθραυστότητα των ανθρωπίνων δεσμών, 7η Έκδοση*, Αθήνα: Εστία.
•Μπάουμαν Ζ.(2009), *Ρευστοί καιροί: Η ζωή στην εποχή της αβεβαιότητας*, Αθήνα: Μεταίχμιο
•Μπάουμαν Ζ.(2011), *Παράπλευρες απώλειες: Κοινωνικές ανισότητες στην εποχή της παγκοσμιοποίησης,* Αθήνα: Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου
•Πατούλη, Κρυσταλλία (2013),*Η Έρευνα για την Κρίση*, http://afigisizois.wordpress.com/ (posted 31/12/2012).
•Σκούρας Φ., Χατζηδήμος Α., Καλούτσης Α., Παπαδημητρίου Γ. (1991), *Η ψυχοπαθολογία της πείνας, του φόβου και του άγχους – Νευρώσεις και ψυχονευρώσεις.* Αθήνα: Οδυσσέας/Τρίαψις Λόγος 3.
Ξενόγλωσση
•Stuckler D. & Basu S. (2013), *The Body Economic: Why Austerity Kills,* New York: Basic Books

ΖΚΠΥ4 ΜΕΘΟΔΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Πολύζος, Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzos.shtml
e-mail: npolyzos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/
eclass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα έχει ως στόχο την εισαγωγή των φοιτητών στις βασικές έννοιες και μεθόδους της οικονομικής αξιολόγησης κοινωνικών προγραμμάτων, με έμφαση στην αξιολόγηση προγραμμάτων υγείας. Παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της οικονομικής αξιολόγησης και ο ρόλος των συμμετεχόντων σε αυτή. Αναλύεται σε μικροοικονομικό επίπεδο η λειτουργία των μεθόδων οικονομικής αξιολόγησης και μελετώνται οι οικονομικές (κόστος) αλλά και κοινωνικές τους (όφελος) επιπτώσεις. Πραγματοποιείται σύνδεση θεωρητικών και εμπειρικών συμπερασμάτων της οικονομικής αξιολόγησης με την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής. Η αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων επικεντρώνεται με παραδείγματα και ασκήσεις στο τομέα αξιολόγησης προγραμμάτων υγείας.

Περίγραμμα μαθήματος:
Εισαγωγικά-ιστορικά-είδη αξιολόγησης
Αποτίμηση μέσω βιβλιογραφίας - Προσδιορισμός Κόστους
Ανάλυση (ελαχιστοποίησης) Κόστους
Ανάλυση Κόστους-Αποτελεσματικότητας
Ανάλυση Κόστους-Οφέλους
Ανάλυση Κόστους-Χρησιμότητας
Ανάλυση δεδομένων και χρήση πορισμάτων
Κριτική, λήψη απόφασης, αξία ζωής, ισότητα, ποιότητα.

Μαθησιακοί στόχοι:
1. η κριτική μελέτη και ανάλυση μελετών οικονομικής αξιολόγησης κοινωνικών προγραμμάτων με έμφαση στην υγεία
2. η ανάλυση κόστους κοινωνικών προγραμμάτων
3. η χρήση των μεθόδων αξιολόγησης για την εξαγωγή συμπερασμάτων και μετρήσεων

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση θεμάτων ή ασκήσεων στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Κατά περίπτωση σχετική εργασία (προηγείται σχετική ανακοίνωση).

Βιβλιογραφία
<u>Υποχρεωτική</u>
- Drummond M., et al,, 1997 & 2002, Methods for the Economic Evaluation of Health Care Programs & Μέθοδοι οικονομικής αξιολόγησης των προγραμμάτων υγείας, εκδ. Κριτική
- Κυριόπουλος Γ. - Γείτονα Μ., 2007, Τα οικονομικά της Υγείας, Μέθοδοι και Εφαρμογές της Οικονομικής Αξιολόγησης, εκδ. Παπαζήσης
<u>Προαιρετική</u>
- Πολύζος Ν., 2007, Χρηματοοικονομική Διοίκηση (Μονάδων Υγείας), Εκδ. Διόνικος
- Σειρά άρθρων του Ray Robinson στο British Medical Journal:
- Robinson, 1993, BMJ vol:307, p:670-673
- Robinson, 1993, BMJ vol:307, p:726-728

- Robinson, 1993, BMJ vol:307, p:793-795
- Robinson, 1993, BMJ vol:307, p:859-862
- Robinson, 1993, BMJ vol:307, p:924-926
- Robinson, 1993, BMJ vol:307, p:994-996

διαθέσιμα στο http://www.pubmedcentral.nih.gov/
(όλα τα ανωτέρω άρθρα και παρουσιάσεις μαθημάτων, διατίθενται στη βάση δεδομένων του τμήματός μας από «προπτυχιακά/ηλεκτρονικά μαθήματα»).

ΣΤΚΕΥ1 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγάπη Κανδυλάκη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Kandylaki.shtml
e-mail akandylaki@hotmail.com, akandila@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχος του μαθήματος είναι η μελέτη και η συγκριτική παρουσίαση προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας και μοντέλων άσκησης κοινωνικής εργασίας από το διεθνή χώρο, κυρίως των χωρών της ΕΕ και των ΗΠΑ. Παρουσιάζονται συγκριτικά τομείς άσκησης και προγράμματα παρέμβασης σε πεδία της κοινωνικής εργασίας όπως παιδική προστασία, πρόληψη και αντιμετώπιση ενδο-οικογενειακής βίας, παραβατικότητα, εξαρτήσεις, στην Τρίτη ηλικία και σε προγράμματα βοήθειας στο Σπίτι. Παρουσιάζονται και σχολιάζονται επίσης προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης και κοινωνικής εργασίας που δεν είναι οικεία στην Ελλάδα, όπως η κοινωνική παιδαγωγική, το μάνατζμεντ στην κοινωνική εργασία, η φεμινιστική κοινωνική εργασία, καθώς επίσης και μια συγκριτική παρουσίαση των προγραμμάτων παρέμβασης στις μουσουλμανικές μειονότητες στην ΕΕ. Δίνεται επίσης έμφαση σε προγράμματα αξιολόγησης της κοινωνικής εργασίας. Τέλος παρουσιάζονται προγράμματα προπτυχιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία από τον ευρωπαϊκό και το διεθνή χώρο καθώς και οι ομοιότητες και διαφορές που παρουσιάζουν.

Περίγραμμα μαθήματος:
1. Κοινωνική Εργασία και Κοινωνική Πολιτική στην Ευρώπη
2. Τομείς και κλάδοι άσκησης της Κοινωνικής εργασίας στην Ευρώπη
3. Σχεδιασμός αξιολόγησης προγραμμάτων κοινωνικής εργασίας
4. Παιδική προστασία και κοινωνική φροντίδα στην Ευρώπη
5. Προγράμματα Βοήθειας στο σπίτι στην ΕΕ
6. Αντιμετώπιση βίας και παραβατικότητας ανηλίκων , συγκριτική μελέτη
7. Πρόληψη και αντιμετώπιση των εξαρτήσεων στην ΕΕ
8. Η εκπαίδευση της Κοινωνικής εργασίας (προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές)

Μαθησιακοί στόχοι
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται
- Να γνωρίζουν για τους κλάδους τους τομείς και την άσκηση της κοινωνικής εργασίας στα κράτη μέλη της ΕΕ αλλά και στις ΗΠΑ και Αυστραλία τουλάχιστον
- Να έχουν εντρυφήσει στη χρησιμότητα των συγκριτικών μελετών
- Να έχουν εξοικειωθεί με τη χρήση διεθνούς βιβλιογραφίας και να έχουν μελετήσει επιμέρους ζητήματα όπως η βία , οι εξαρτήσεις , οι μειονότητες και η υπηρεσίες πρόνοιας καθώς και προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης συγκριτικά
- Το μάθημα επίσης δίνει πληροφορίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές κοινωνικής εργασίας διεθνώς και αξιοποιεί ευκαιρίες όπως προγράμματα Erasmus

Αξιολόγηση
Το μάθημα εξετάζεται και βαθμολογείται με την εκπόνηση και παρουσίαση εργασίας και με ενδιάμεση εξέταση κατά τη διάρκεια του εξαμήνου που βασίζεται σε ερωτήματα που τίθενται στους φοιτητές με βάση ένα αγγλόφωνο κείμενο που τους δίνεται κατά τη διάρκεια της εξέτασης
Προϋπόθεση για τη δήλωση και τη συμμετοχή στο μάθημα η καλή γνώση της αγγλικής γλώσσας, καθώς το υλικό που δουλεύεται είναι σχεδόν αποκλειστικά στην αγγλική

Βιβλιογραφία

Συμπληρωματικό υλικό για τη διδασκαλία και τη μελέτη του μαθήματος βρίσκεται στον ιστότοπο http://eclass.duth.gr/eclass/comparative social work KOMO5100

- Allufi, -Pentini, A & Lorenz, W, 1996, *Anti-racist Social Work with young people ,* Russel House Publishing
- Hetherington , R Cooper, A , Smith, Ph and Wilford, G , 1997, *Protecting Children: Messages from Europe,* Russel House Publishing
- Shaw, I and Lishman, J (eds) 1999, Evaluation and Social Work Practice, Sage Publication
- Van Ewijk, H 2010, *European Social Policy and Social Work,* Routledge
- Waldfogel, J 2001, *The Future of Child Protection,* Harvard University Press

Αρθρογραφία από περιοδικά ξενόγλωσσα όπως ενδεικτικά τα British Journal of Social Work, Social Work in Europe, International Social Work etc.

ΒΕ23 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Χρίστος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής - Αλέξης Ιωαννίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Ioannidis.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr - aioann@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στο μάθημα παρουσιάζονται και αναλύονται οι οικονομικές διαστάσεις του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης με βάση τα εργαλεία της σύγχρονης οικονομικής επιστήμης. Οι οικονομικές αυτές διαστάσεις, όπως αποτυπώνονται σε συγκεκριμένους δείκτες, είναι κρίσιμης σημασίας για την επίτευξη και αξιολόγηση των διανεμητικών στόχων του συστήματος και τη αποτελεσματικότητά του στη διαχείριση των πόρων. Γίνεται μία συγκριτική επισκόπηση των βασικών χαρακτηριστικών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς. Επισημαίνονται ομοιότητες και διαφορές μεταξύ συστημάτων ως προς την χρηματοδότησή τους, τις παροχές, την ανταποδοτικότητα και τις διανεμητικές επιδράσεις. Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης αναλύεται έτσι μακροοικονομικά και μικροοικονομικά. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται τόσο θεωρητικά όσο και εμπειρικά οι επιπτώσεις του συστήματος στην οικονομική μεγέθυνση. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην αποτύπωση και ανάλυση των προοπτικών του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, κάτω από την επίδραση των δημογραφικών και οικονομικών εξελίξεων. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση από τους φοιτητές των οικονομικών διαστάσεων και λειτουργιών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης καθώς και των προκλήσεων και προοπτικών του με βάση τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Συγκριτική επισκόπηση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Ιστορική εξέλιξη του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- Οικονομικές διαστάσεις του συστήματος οικονομικής ασφάλισης. Δείκτες αποτύπωσης των οικονομικών διαστάσεων.
- Παρουσίαση και ανάλυση του διανεμητικού συστήματος ασφάλισης.
- Παρουσίαση και ανάλυση του κεφαλαιοποιητικού συστήματος ασφάλισης.
- Συνέπειες της κοινωνικής ασφάλισης στην οικονομία της χώρας.
- Η κοινωνικής ασφάλιση σε παγκόσμιο επίπεδο. Τάσεις και προκλήσεις.
- Η κρίση του Ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και οι εναλλακτικές πολιτικές αντιμετώπισή της.
- Οι πρόσφατες αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και οι επιπτώσεις στο ασφαλιστικό σύστημα.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι ο εξοπλισμός των φοιτητών με τις απαραίτητες θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις για την κατανόηση και ανάλυση των οικονομικών διαστάσεων και λειτουργιών του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Οι φοιτητές θα προσεγγίσουν κριτικά τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των εναλλακτικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης ως προς την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων δικαιοσύνης και αποτελεσματικότητας. Θα κατανοήσουν έτσι τις ιδιαιτερότητες του Ελληνικού συστήματος στο πλαίσιο μιας συγκριτικής ανάλυσης με συστήματα που έχουν αναπτυχθεί σε άλλες χώρες. Επιπλέον, μέσω της εκπόνησης επιστημονικών εργασιών, θα βελτιώσουν την ικανότητά τους να αναλύουν συστηματικά και σε βάθος διστάσεις του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, ενώ παράλληλα θα εξοικειωθούν με την χρήση των εργαλείων και μεθόδων της οικονομικής επιστήμης.

Αξιολόγηση:
Εκπόνηση εργασίας και δημόσια παρουσίασή της, με παράλληλη προφορική εξέταση (100%).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Ρομπόλης, Σ., 2005. *Κοινωνική Ασφάλιση. Η διαρκής κρίση και οι προοπτικές.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Επίκεντρο.
- Σημειώσεις και πρόσθετα κείμενα σε ηλεκτρονική μορφή που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του μαθήματος.

Προαιρετική

- Barr N., 2012, The *Economics of Welfare State* (5th Edition), Oxford: Oxford University Press
- Βενιέρης, Δ. & Παπαθεοδώρου, Χ., (εκδότες) 2003. *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Culyer, A. J., 1973. *The Economics of Social Policy*. London: Martin Robertson.
- Eatwell, J., Milgate, M. & Newman, P., (eds) 1989. *Social Economics*. London: The New Palgrave, Macmillan.
- Πολυζωίδης, Π., 2011. *Εισαγωγή στην Κοινωνική Ασφάλεια*. Κομοτηνή: Παρατηρητής της Θράκης.
- Κατρούγκαλος, Γ., 2004, Θεσμοί και Συστήματα Κοινωνικής Προστασίας στο Σύγχρονο Κόσμο. Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα
- Le Grand, J., Propper, C. & Robinson, R., 1992. *The Economics of Social Problems.* 3rd Edition. London: Macmillan.
- Rosen, H. S., Gayer, T., Ράπανος, Β. Θ. & Καπλάνογλου, Γ., 2011. *Δημόσια Οικονομική. Νέα βελτιωμένη έκδοση προσαρμοσμένη στην περίπτωση της Ελλάδος.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Stiglitz, J., 1992. *Οικονομική του δημόσιου τομέα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Schubert, K., Hegelich, S. & Bazant, U. (Eds), 2009, *The Handbook of European Welfare Systems*, London/Oxford: Routledge
- Τήνιος, Π., 2003. *Ανάπτυξη με Αλληλεγγύη*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

ΗΥ1 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Ζ΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Άρτεμις Συλιβού, Μέλος ΕΤΕΠ
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/techstaff/
e-mail: asilivou@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/j14.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τη χρησιμότητα και τη δυνατότητα των Η/Υ, ξεκινώντας από τη γνώση των λειτουργικών συστημάτων και των βασικών εργαλείων – εφαρμογών (Microsoft Office) που κυκλοφορούν σήμερα και είναι απαραίτητα, γενικά, για κάθε επιστήμονα.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Εισαγωγή στην πληροφορική: Δομή Η/Υ. Τεχνικά χαρακτηριστικά. Τάσεις της αγοράς.
- Λειτουργικά συστήματα: Περιβάλλον εργασίας – Δυνατότητες.
- Εργαλεία πληροφορικής: Κείμενα. Υπολογιστικά Φύλλα. Παρουσιάσεις. Internet.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τα λειτουργικά συστήματα και τα βασικά εργαλεία – εφαρμογές που κυκλοφορούν σήμερα..

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Προαιρετικές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (+20%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Ξαρχάκος, Κ. και Καρολίδης, Δ. (2010) Πλήρης Οδηγός για το Δίπλωμα ECDL (Windows 7 - Office 2007), Άβακας.

Η΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

ΗΠΕ1 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χρύσανθος Τάσσης, Επιστημονικός Συνεργάτης με βάση το Π.Δ. 407/80

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή και η συζήτηση στην προβληματική και στα σύγχρονα ερευνητικά πεδία της πολιτικής κοινωνιολογίας με έμφαση κυρίως στα πολιτικά κόμματα. Το μάθημα, μετά από τη σχετική εισαγωγή στις έννοιες και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις των θεματικών, επικεντρώνεται στη συζήτηση της προβληματικής που αφορά στη σχέση των πολιτικών κομμάτων με την κοινωνία, το κράτος, την πολιτική κουλτούρα, τα συνδικάτα καθώς και τη συμβολή τους στη συγκρότηση της σύγχρονης δημοκρατίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξαγωγή μεθοδολογικών συμπερασμάτων, καθώς ενότητες του μαθήματος αφιερώνονται στους τύπους των πολιτικών κομμάτων, στα κομματικά συστήματα, σε συγκεκριμένα ζητήματα εκπροσώπησης και επικοινωνίας, στα «κόμματα του κράτους», στη σχέση κυρίαρχων-ηγεμονικών κομμάτων, στις νέες μορφές εκπροσώπησης της «κοινωνίας των πολιτών» (Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και κοινωνικά κινήματα) και στο ρόλο, τις προκλήσεις και τις προοπτικές των υπερεθνικών ευρωπαϊκών κομμάτων, στην προοπτική της πολιτικής ενοποίησης της Ευρώπης. Μετά από μια αναφορά στο σύστημα πολιτικής και κοινωνικής εκπροσώπησης στην Ελλάδα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η συζήτηση εστιάζει στο ζήτημα της δημοκρατίας, όπου και εξετάζονται συνοπτικά φιλελεύθερες και ριζοσπαστικές θεωρήσεις καθώς και οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η δημοκρατία από τις διαδικασίες παγκοσμιοποίησης.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. Εισαγωγή - Έννοιες - Προσεγγίσεις
II. Προσεγγίσεις του κομματικού φαινομένου και οι λειτουργίες των κομμάτων
III. Η σχέση κόμματος με την κοινωνία και το κράτος.
IV. Τύποι πολιτικών κομμάτων. Οι περιπτώσεις:
α) του κόμματος στελεχών
β) του κόμματος μαζών
γ) του πολυσυλλεκτικού κόμματος
δ) του κόμματος cartel
V. Πολιτικά κόμματα και δημοκρατία
VI. Κομματικά συστήματα:
α) πολυκομματικά συστήματα,
β) δικομματικά συστήματα,
γ) συστήματα με κυρίαρχο και υπερκυρίαρχο κόμμα
VII. Κόμματα και κράτος: Οι περιπτώσεις του κυρίαρχου μαζικού κόμματος του ηγεμονικού κόμματος και του συγκλιτικού κόμματος
VIII. Κομματικές οικογένειες:
α) συντηρητικά κόμματα,
β) φιλελεύθερα κόμματα,
γ) χριστιανοδημοκρατικά κόμματα,
δ) εργατικά-σοσιαλιστικά-σοσιαλδημοκρατικά κόμματα
ε) κομμουνιστικά κόμματα
στ) οικολογικά κόμματα
ζ) ακροδεξιά κόμματα
IX. Πολιτικά κόμματα και νέες μορφές εκπροσώπησης: Κοινωνία πολιτών, Μη κυβερνητικές οργανώσεις, Κοινωνικά Κινήματα
X. Ελληνικό κομματικό σύστημα 1945-2013
XI. Κρίση των κομμάτων και αμφισβήτηση της πολιτικής
XII. Μεθοδολογικά και άλλα συμπεράσματα

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να κατανοούν και να αναλύουν τη σχέση των πολιτικών κομμάτων με την κοινωνία και το κράτος
(β) Να κατανοούν τις αλλαγές στο πεδίο της σύγχρονης δημοκρατίας και εκπροσώπησης με την ανάδυση νέων δρώντων στην πολιτική που διεκδικούν ρόλο εις βάρος των παραδοσιακών μορφών εκπροσώπησης.
(γ) Να αναλύουν το ρόλο του κράτους στη διαμόρφωση της πολιτικής.
(δ) Να κατανοούν το ρόλο που διαδραματίζουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε χώρας στην ανάπτυξη της δημοκρατίας και στην οικοδόμηση του συγκεκριμένου κομματικού συστήματος

Αξιολόγηση:
Οι φοιτητές/τριες θα βαθμολογηθούν με βάση τις τελικές γραπτές ή προφορικές εξετάσεις.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Σεραφετινίδου, Μ., 2002, *Εισαγωγή στην πολιτική κοινωνιολογία*, Αθήνα: εκδόσεις Gutenberg.
- Σπουρδαλάκης, Μ.,1990, *Για τη θεωρία και τη μελέτη των πολιτικών κομμάτων,* Αθήνα: εκδόσεις Εξάντας.
- Φάκελος Σημειώσεων

Προαιρετική

- Αλεξάκης, Ε., 2001, Η ελληνική Δεξιά: Δομή και ιδεολογία της Νέας Δημοκρατίας 1974-1993, Αθήνα - Κομοτηνή: εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας
- Ανιόλι, Γ., 1972, *Ο μετασχηματισμός της δημοκρατίας*, Αθήνα: εκδόσεις Επίκουρος.
- Αρανίτου, Β., & Παπαβλασόπουλος, Ε., & Σπουρδαλάκης, Μ., 2011, «Από την πολυεπίπεδη διακυβέρνηση στο … Μνημόνιο : Το «χρονικό » μιας προαναγγελθείσας κρίσης», *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 134-135, Α΄- Β΄.
- Βερναδάκης, Χ., & Μαυρής, Γ., 1991, *Κόμματα και κοινωνικές συμμαχίες στην προδιδακτορική Ελλάδα*, Αθήνα: εκδόσεις Εξάντας,.
- Βερναρδάκης, Χ., 2011, *Πολιτικά κόμματα, εκλογές και κομματικό σύστημα: Οι μετασχηματισμοί της πολιτικής αντιπροσώπευσης 1990-2010*, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Σάκκουλα.
- Blyth M., 2007, «Η σοσιαλδημοκρατία και η πολιτική καρτελοποίηση», *Monthly Review*, No. 27 (92), Μάρτιος.
- Borella, F., 1983, *Τα πολιτικά κόμματα της Ευρώπης των Δέκα*, Αθήνα: εκδόσεις Μαλλιάρης.
- Carnoy, M., 1990, *Κράτος και πολιτική θεωρία*, Αθήνα: εκδόσεις Οδυσσέας.
- Cerroni, U., 1986, *Θεωρία του πολιτικού κόμματος*, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Παρατηρητής.
- Διαμαντόπουλος, Θ., 1989, *Κόμματα και κομματικά συστήματα*, Αθήνα: εκδόσεις Εξάντας.
- Διαμαντόπουλος, Θ., 1991, *Κομματικές οικογένειες*, Αθήνα: εκδόσεις Εξάντας.
- Διαμαντόπουλος, Θ., 1992, *Οικολογισμός και πολιτική*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήσης.
- Διαμαντόπουλος, Θ., 1993, *Το κομματικό φαινόμενο. Μορφές, συστήματα και οικογένειες κομμάτων*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήσης.
- Duverger, M., 1964, *Political Parties: Their Organization and Activity in the Modern State*, London: Methuen.
- Ελευθερίου, Κ, & Παπαβλασόπουλος, Ε., 2010, «Λανθάνουσες προσεγγίσεις και σύγχρονες τάσεις στη θεωρία των κομμάτων», *Επιστήμη και Κοινωνία*, τ. 25, Φθινόπωρο.
- Ελευθερίου, Κ., 2011, «Κομματική στρατηγική, οργανωτική αλλαγή και εκλογική κινητοποίηση: το ΚΚΕ στις αυτοδιοικητικές εκλογές του 2010», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, τ. 37, Ιούνιος.
- Ελευθερίου, Κ., & Τάσσης, Χ., 2011, «Εσωκομματική πολιτική και στρατηγική του κράτους: Το 'συμμετοχικό' εγχείρημα του ΠΑΣΟΚ (2004-2009)», *Επιστήμη και Κοινωνία*, τ. 27, Καλοκαίρι.
- Ελευθερίου, Κ., & Τάσσης, Χ., 2013, *ΠΑΣΟΚ: Η άνοδος και η πτώση (;) ενός ηγεμονικού κόμματος*, Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλας.
- Eley, G., 2010, *Σφυρηλατώντας τη δημοκρατία*, τ. 2, Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλας.
- Featherstone K., (επιμ.), 2007, *Πολιτική στην Ελλάδα: Η πρόκληση του εκσυγχρονισμού*, Αθήνα: εκδόσεις Οκτώ.
- Hall, S., & Held, D., & Gieben, B., 2003, *Η νεωτερικότητα σήμερα,* Αθήνα, εκδόσεις Σαββάλας.
- Hall, S., & Gieben, B., 2003, *Η διαμόρφωση της νεωτερικότητας*, Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλας.
- Katz, S.R., & Mair, P., 1995, "Changing Models of Party Organization and Party Democracy. The Emergence of the Cartel Party", *Party Politics*, τ.1.
- Katz, S.R., & Crotty, W., (επιμ.), 2006, *Handbook of Party Politics*, London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage.

- Κατσούλης, Η., & Ράσκε, Γ., (επιμ.), 1988, *Τα πολιτικά κόμματα της Δυτικής Ευρώπης* (τόμοι 2), Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Παρατηρητής.
- Κατσούλης, Η., (επιμ.), 2002, *Νέα σοσιαλδημοκρατία: Περιεχόμενα πολιτική, θεσμοί, οργανωτικές δομές*, Αθήνα: εκδόσεις Ι. Σιδέρης.
- Κοντιάδης, Ξ., 2009, *Ελλειμματική δημοκρατία: Κράτος και κόμματα στη σύγχρονη Ελλάδα*, Αθήνα, Ι. Σιδέρης
- Kirchheimer O., 1991, "Ο μετασχηματισμός των κομματικών συστημάτων στη δυτική Ευρώπη", *Λεβιάθαν*, No. 11.
- Lipset, M.S., & Rokkan, S., 1967, *Cleavage Structures, Party Systems and Voter Alignments. Cross National Perspectives*, New York: The Free Press.
- Μεταξάς, Δ. Α.-Ι., 1998, *Συγκλιτικά κόμματα και αποσυγκλιτικές αντιστάσεις*, Αθήνα: εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας.
- Meynaud, J., & Μερλόπουλος, Π., & Νοταράς, Γ., 2002, *Πολιτικές Δυνάμεις στην Ελλάδα 1946- 1965,* τ. Α΄, Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλας.
- Meynaud, J., 2002, *Οι πολιτικές δυνάμεις στην Ελλάδα: βασιλική εκτροπή και στρατιωτική δικτατορία*, Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλας.
- Michels, R., 1996, "Η δημοκρατία και ο σιδηρούς νόμος της ολιγαρχίας", *Λεβιάθαν*, No. 16.
- Μίχελς, Ρ., 1997, *Κοινωνιολογία των πολιτικών κομμάτων στη σύγχρονη δημοκρατία. Έρευνες γύρω από τις ολιγαρχικές τάσεις του ομαδικού βίου*, Αθήνα: εκδόσεις Γνώση.
- Μπακογιάννης, Π., 1976, «Κόμματα στην αντιπροσωπευτική κοινοβουλευτική δημοκρατία», *Σύνταγμα*, τόμ. 2, τεύχ. 6, Νοέμβριος-Δεκέμβριος.
- Νικολακόπουλος, Η., 1988, *Κόμματα και βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα 1946-1964*, (Β' έκδ.) Αθήνα: εκδόσεις ΕΚΚΕ.
- Νικολακόπουλος, Η., 2001, *Η καχεκτική δημοκρατία: Κόμματα και εκλογές, 1946-1967*, Αθήνα: εκδόσεις Πατάκη.
- Ξηρός, Θ., 2008, *Κηδεμονευόμενος και προκρούστειος κοινοβουλευτισμός*, Αθήνα: εκδόσεις Σαββάλας.
- Offe, C., 1991, «Κομματική δημοκρατία και κράτος αρωγός», *Λεβιάθαν*, No. 11.
- Panebianco, A., 1988, *Political Parties. Organization and Power*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Παπαθανασίου, Ι., 2001, *Ενιαία Δημοκρατική Αριστερά 1951-1967. Το αρχείο της,* Αθήνα: εκδόσεις Θεμέλιο.
- Πουλαντζάς, Ν., 2001, *Το κράτος, η εξουσία, ο σοσιαλισμός*, Αθήνα: εκδόσεις Θεμέλιο,.
- Ρήγος, Α., & Σεφεριάδης, Σ., & Χατζηβασιλείου Ε., 2007, *Η «σύντομη» δεκαετία του '60: Θεσμικό πλαίσιο, κομματικές στρατηγικές, κοινωνικές συγκρούσεις, πολιτισμικές διεργασίες*, Αθήνα: εκδόσεις Καστανιώτη – Ελληνική Εταιρεία Πολιτικής Επιστήμης.
- Σασούν, Ν., 2001, *Εκατό χρόνια σοσιαλισμού,* τ.2, Αθήνα: εκδόσεις Καστανιώτη.
- Schwartzenberg, G. R., 1984, *Πολιτική κοινωνιολογία*, τ.2, Θεσσαλονίκη: εκδόσεις Παρατηρητής.
- Σπουρδαλάκης, Μ., 1988, *ΠΑΣΟΚ: Δομή, εσωκομματικές κρίσεις και συγκέντρωση εξουσίας*, Αθήνα: εκδόσεις Εξάντας.
- Σπουρδαλάκης, Μ., (επιμ.), 1998, *ΠΑΣΟΚ: Κόμμα – Κράτος – Κοινωνία*, Αθήνα: εκδόσεις Πατάκης.
- Σπουρδαλάκης, Μ., κ.ά., 2001, *Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα. Προκλήσεις και προοπτικές*, Αθήνα: εκδόσεις ΙΣΤΑΜΕ.
- Spourdalakis, M., & Tassis, C., 2006, "Party Change in Greece and the Vanguard Role of PASOK", *South European Society & Politics*, vol. 11 No. 3–4, Σεπτέμβριος–Δεκέμβριος.
- Τάσσης, Χ., 2010, «Ημιτελείς μετασχηματισμοί και δισεπίλυτες αντιφάσεις του προδικτατορικού πολιτικού συστήματος: Σκέψεις για τη συγκρότηση και την ανάπτυξη του ΠΑΣΟΚ», *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτική Επιστήμης*, τ. 36, Δεκέμβριος.
- Τσάτσος, Δ., & Κοντιάδης, Ξ., (επιμ.), 2003, *Το μέλλον των πολιτικών κομμάτων*, Αθήνα: εκδόσεις Παπαζήσης.

ΗΠΕ2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Σωτήριος Σέρμπος, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Sermpos.shtml
e-mail: sermpos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/curriculum/polsci/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση και ανάλυση των διαφορετικών κριτηρίων, παραγόντων και μοντέλων που προσδιορίζουν τη διαμόρφωση της εξωτερικής πολιτικής των κρατών. Η κατανόηση των σύνθετων διαδικασιών που προηγούνται της λήψης αποφάσεων στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, προϋποθέτει τόσο τη μελέτη των βασικών συντελεστών που την προσδιορίζουν όσο και των κύριων παραγόντων (εσωτερικών και εξωτερικών - διεθνών) που επηρεάζουν ή και συνδιαμορφώνουν την άσκηση πολιτικής. Πέρα από την παρουσίαση συγκριτικών μοντέλων και προτύπων ανάλυσης των αποφάσεων, το περιεχόμενο του μαθήματος περιλαμβάνει εφαρμογή της θεωρητικής γνώσης μέσω της αξιολόγησης μελέτης περίπτωσης.

Περίγραμμα μαθήματος:
- ✓ Προσδιορισμός και εξέλιξη γνωστικού αντικειμένου
- ✓ Το μοντέλο του ορθολογικού δρώντος
- ✓ Συστημικές θεωρίες
- ✓ Επίπεδα ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής
- ✓ Ο ρόλος των πολιτικών ελίτ: προσλήψεις και πεποιθήσεις
- ✓ Γραφειοκρατία και οργανωσιακά μοντέλα
- ✓ Ισχύς και εξωτερική επιρροή
- ✓ Η εξωτερική πολιτική μη-κρατικών δρώντων
- ✓ Κοινή γνώμη και ΜΜΕ
- ✓ Πολιτισμός, ταυτότητα και ιδέες
- ✓ Ψυχολογικές θεωρίες
- ✓ Μελέτες περίπτωσης

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
- ✓ Να κατανοούν και να αξιολογούν με κριτικό πνεύμα τις διαδικασίες που διαπλέκονται ως προς τη λήψη αποφάσεων επί θεμάτων εξωτερικής πολιτικής.
- ✓ Να συζητούν ως προς τα πλαίσια, τους περιορισμούς και τις πιέσεις που δέχονται και αντιμετωπίζουν αυτοί που δραστηριοποιούνται στη λήψη αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής.
- ✓ Να αναλύουν τα κριτήρια αξιολόγησης μιας απόφασης εξωτερικής πολιτικής.
- ✓ Να αντιπαραβάλουν και να συγκρίνουν τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται στο πεδίο της ανάλυσης εξωτερικής πολιτικής.

Αξιολόγηση:
- Γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (80%)
- Γραπτή εργασία (20%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Τσαρδανίδης, Τ., 2006. *Το Σύστημα Λήψης Αποφάσεων στην Εξωτερική Πολιτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Nye, J., 2009. *Ηγεσίες που πρωτοπορούν*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση, 2009.

- Βαρβαρούσης, Π., 2004. *Διεθνείς Σχέσεις και Εξωτερική Πολιτική στον 21ο αιώνα*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Προαιρετική

- Breuning, M., 2007. *Foreign Policy Analysis: A Comparative Introduction.* Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hill, C., 2003. *The Changing Politics of Foreign Policy*. Basingstoke: Palgrave.
- Allison, G. & Zelikow, P., 2006. *Η κρίση της Κούβας: Η ουσία της απόφασης*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Snyder, R. et al., 2002. *Foreign Policy Decision Making (Revisited).* Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Ηρακλείδης, Α., 2011. *Ανάλυση και επίλυση συγκρούσεων*, Αθήνα: Εκδόσεις Ι. Σιδέρης.
- Κουσκουβέλης, Η., 1997. *Λήψη Αποφάσεων Κρίση Διαπραγμάτευση: Θεωρία και Πρακτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Hudson, V., 2005. Foreign Policy Analysis: Actor-Specific Theory and the Ground of International Relations. *Foreign policy analysis*, 1 (1), pp. 1-30.
- Hagan, J., 2001. Does Decision Making Matter? Systematic Assumptions vs. Historical Reality in International Relations Theory. *International Studies Review*, 3 (2), pp. 5-46.

ΗΚΠΥ1 ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ, ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Η΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκοντες: Χρίστος Παπαθεοδώρου, Καθηγητής - Χριστόφορος Σκαμνάκης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικά σημειώματα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Papatheodorou.shtml
http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Skamnakis.shtml
e-mail: christos@socadm.duth.gr - cskamnak@socadm.duth.gr
web-site: http://elearning.socadm.duth.gr/moodle/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η παρουσίαση του επιστημονικού διαλόγου για τα ζητήματα της ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, και η διερεύνηση βασικών διαστάσεων και πτυχών των φαινομένων αυτών σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Γίνεται κριτική παρουσίαση των βασικών-εναλλακτικών ορισμών των εννοιών της φτώχειας, της αποστέρησης και του κοινωνικού αποκλεισμού, και αναλύονται οι πολιτικές παρεμβάσεις (ή μη-παρεμβάσεις) στις οποίες οι αυτοί ορισμοί οδηγούν. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εναλλακτικών αυτών των ορισμών αναζητούνται στις βασικές θεωρίες της κοινωνικής οργάνωσης και στο ιδιαίτερο νόημα που αποδίδει κάθε μία από αυτές στην έννοια της ισότητας-ανισότητας. Αναλύονται ζητήματα που αφορούν την μεθοδολογική και εμπειρική διερεύνηση των κοινωνικών αυτών προβλημάτων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο. Παράλληλα, με βάση τα διαθέσιμα ερευνητικά ευρήματα, παρουσιάζονται και σχολιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά και η διαχρονική τάση της ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού. Τέλος αναλύονται οι επιδράσεις των πολιτικών αντιμετώπισής των φαινομένων αυτών, κυρίως στο πλαίσιο της κοινωνικής προστασίας, και διερευνάται η σύνδεση τους με το ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον.
Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάλυση του όρου «Κοινωνικός Αποκλεισμός» που υιοθετήθηκε τις δύο προηγούμενες δεκαετίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση, και κατά συνέπεια από όλα τα κράτη μέλη, ως καθοριστικό εργαλείο προσδιορισμού αλλά και αξιολόγησης των παρεμβάσεων στο χώρο της κοινωνικής πολιτικής. Ο όρος αυτός ήρθε να αντικαταστάσει ή/και να συμπληρώσει αυτόν της φτώχειας και της ανισότητας με προφανείς επιπτώσεις στην διαδικασία χάραξης και αξιολόγησης πολιτικών. Στο πλαίσιο του μαθήματος διερευνάται το ιδιαίτερο νόημα που προσδίδουν στον κοινωνικό αποκλεισμό συγκεκριμένα ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα. Ιδιαιτέρως στεκόμαστε στην έμφαση που δίνεται στον αποκλεισμό από την αγορά εργασίας και διερευνούμε την έννοια της ενσωμάτωσης η οποία εμφανίζεται ως το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα μιας πολιτικής αντιμετώπισης του αποκλεισμού. Συζητείται επίσης η σημασία που αποκτά ο κοινωνικός αποκλεισμός, ως το βασικό εργαλείο προσδιορισμού των στόχων και παρεμβάσεων της κοινωνικής πολιτικής, σε σχέση με τις πιο παραδοσιακές έννοιες της φτώχεια (ή αποστέρησης) και της οικονομικής και κοινωνικής ανισότητας. Τέλος παρουσιάζονται και αναλύονται τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένων κοινωνικά αποκλειόμενων ομάδων του πληθυσμού, όπως αυτές έχουν προσδιοριστεί από συγκεκριμένα Κοινοτικά και Εθνικά προγράμματα και έρευνες, και συζητούνται διεξοδικά οι συγκεκριμένες πολιτικές καταπολέμησης του φαινομένου αυτού.

Περίγραμμα μαθήματος:
Στο μάθημα θα αναπτυχθούν οι παρακάτω θεματικές ενότητες:
- Προσδιορισμός της ανισότητας και της φτώχειας. Εναλλακτικοί ορισμοί και δείκτες μέτρησης. Προβλήματα και περιορισμού στην εμπειρικής διερεύνηση.
- Ο διάλογος για την παγκόσμια φτώχεια και την αποστέρηση. Πολιτικές αντιμετώπισης της παγκόσμιας φτώχειας. Ο ρόλος των διεθνών οργανισμών και των εθνικών κυβερνήσεων.
- Ανισότητα, φτώχεια και κοινωνική προστασία στην Ελλάδα και την ΕΕ. Βασικά χαρακτηριστικά και τάσεις
- Οικονομική μεγέθυνση, ανάπτυξη και φτώχεια.

- Βασικοί εννοιολογικοί προσδιορισμοί του κοινωνικού αποκλεισμού. Ο έννοια του κοινωνικού αποκλεισμού στο πλαίσιο των κυρίαρχων πολιτικών και των προγραμμάτων σε εθνικό και υπερεθνικό (ΕΕ) επίπεδο. Αποκλεισμός από την αγορά εργασίας.
- Αποκλεισμός και ενσωμάτωση.
- Μορφές και χαρακτηριστικά του κοινωνικού αποκλεισμού. Εμπειρικός προσδιορισμός του κοινωνικού αποκλεισμού. Ελληνική και ευρωπαϊκή εμπειρία.
- Πολιτικές-Προγράμματα καταπολέμησης της οικονομικής ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού σε ΕΕ και Ελλάδα.
- Η επίδραση των σύγχρονων κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων στην ανισότητα , την φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η επίδραση της οικονομικής κρίσης και των προγραμμάτων λιτότητας.

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι φοιτητές θα εξοικειωθούν με τον επιστημονικό διάλογο για τα θέματα της οικονομικής ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμό. Θα κατανοήσουν τις βασικές θεωρητικές αφετηρίες των εναλλακτικών εννοιών και ορισμών καθώς και την επίδραση που ασκούν τόσο στην αποτύπωση και ερμηνεία των φαινομένων αυτών όσο και στην επιλογή αλλά και αξιολόγηση των πολιτικών αντιμετώπισής των. Παράλληλα θα εξοικειωθούν με τα βασικά εργαλεία και μεθόδους εμπειρικής ανάλυσης των κρίσιμων αυτών ζητημάτων. Γνωρίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά και διαστάσεις της ανισότητας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα αλλά και την ΕΕ θα είναι σε θέση να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών μέτρων και πολιτικών αντιμετώπισης των φαινομένων αυτών αλλά και τις επιδράσεις που έχουν σε αυτά οι αλλαγές στο ευρύτερο μακροοικονομικό περιβάλλον.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση ή προφορική εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Δυνατότητα προαιρετικής εργασίας, κατόπιν συνεννόησης με το διδάσκοντα (+20%). Για να συνυπολογιστεί ο βαθμός της εργασίας στην τελική αξιολόγηση απαραίτητη προϋπόθεση είναι τόσο ο βαθμός της γραπτής (ή προφορικής) εξέτασης όσο και της εργασίας να είναι από 5 και πάνω.

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ., 2004. *Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός*, Αθήνα: Εξάντας, 2004.
- Καυταντζόγλου Ι. 2006. *Κοινωνικός αποκλεισμός: Εκτός, εντός και υπό: Θεωρητικές, ιστορικές και πολιτικές καταβολές μιας διφορούμενης έννοιας*, Αθήνα: Σαββάλας.
- Παπαδοπούλου, Δ., 2012. *Κοινωνιολογία του αποκλεισμού στην εποχή της παγκοσμιοποίησης*. Αθήνα: Μοτίβο
- Σημειώσεις και πρόσθετα κείμενα σε ηλεκτρονική μορφή που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του μαθήματος

Προαιρετική

- Ανδριοπούλου, Ε. και Τσακλόγλου, Π., 2010, *Δυναμική ανάλυση του φαινομένου της φτώχειας στην Ελλάδα*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 4, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti4.pdf
- Βενιέρης, Δ. και Παπαθεοδώρου, Χ. (επιμ.), 2003, *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και Προοπτικές*. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα
- Δαφέρμος, Γ., Θεοφιλάκου, Α., Μαυροδημητράκης, Χ. και Τσακλόγλου, Π., 2008, *Η Φτώχεια στην Ελλάδα: Ομοιότητες και διαφορές χρησιμοποιώντας εναλλακτικές μεθοδολογικές προσεγγίσεις.* Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 1, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ & UADPhilEcon.
  http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti1.pdf
- Δαφέρμος, Γ. και Παπαθεοδώρου, Χ. ,2010, *Μακροοικονομικό περιβάλλον, ανισότητα και φτώχεια: Μια εμπειρική διερεύνηση για την επίδραση της οικονομικής μεγέθυνσης και της κοινωνικής προστασίας σε*

Ελλάδα και ΕΕ. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Μελέτες 3, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ
http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/meleti3.pdf

- Ίδρυμα Σάκη Καράγιωργα, 1998, *Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνικός Αποκλεισμός*, (6ο Επιστημονικό Συνέδριο), Αθήνα: Εξάντας
- Κασιμάτη Κ. (επιμ.), 1998, *Κοινωνικός Αποκλεισμός: Η Ελληνική Εμπειρία*, Αθήνα: Gutenberg
- Καραντινός Δ., Μαράτου-Αλιμπράντη Λ. και Φρονίμου Ε. (επιμ.), 1996, *Διαστάσεις του Κοινωνικού Αποκλεισμού*, (Τόμοι Α΄ και Β΄), Αθήνα: ΕΚΚΕ.
- Καυταντζόγλου Ι., 2006, *Κοινωνικός αποκλεισμός: Εκτός, εντός και υπό: Θεωρητικές, ιστορικές και πολιτικές καταβολές μιας διφορούμενης έννοιας,* Αθήνα: Σαββάλας.
- Οικονόμου Χ. και Φερώνας Α. (επιμ.) 2006, *Οι εκτός των τειχών. Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός στις σύγχρονες κοινωνίες*. Αθήνα: Διόνικος.
- Παπαθεοδώρου, Χ. Δαφέρμος, Γ., Danchev, S. & Μαρσέλλου, Α., 2008, *Οικονομική Ανισότητα και Φτώχεια στην Ελλάδα: Συγκριτική ανάλυση και διαχρονικές τάσεις*. Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Επιστημονικές Εκθέσεις 1, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ & UADPhilEcon.
http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/report1.pdf
- Παπαθεοδώρου, Χ. και Δαφέρμος, Γ., 2010, *Δομή και τάσεις της οικονομικής ανισότητας και της φτώχειας στην Ελλάδα και την ΕΕ, 1995-2008.* Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων, Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ, Επιστημονικές Εκθέσεις, Αθήνα: ΙΝΕ-ΓΣΕΕ.
http://www.ineobservatory.gr/sitefiles/files/report2.pdf
- Παπαθεοδώρου, Χ. και Δαφέρμος, Γ., 2010, *Διαστάσεις της φτώχειας και της αποστέρησης των εργαζομένων στην Ελλάδα και την Αττική*. Αθήνα: Επιστημονική Εταιρεία Κοινωνικής Πολιτικής.
http://eekp.gr/wp-content/uploads/2013/09/poverty-work.pdf
- Παπαθεοδώρου, Χ., 2008, «Ο δημόσιος διάλογος για την φτώχεια στην Ελλάδα και η νομιμοποίηση των κυρίαρχων εθνικών και υπερεθνικών πολιτικών», στο Μ. Αγγελίδης, Δ. Σακκάς και Δ. Γράβαρης (επιμ.*) Κοινωνική Θεωρία και Πολιτική Ευθύνη,* Αθήνα: Gutenberg
- Πετμεζίδου-Τσουλουβή Μ. (1992): *Κοινωνικές Ανισότητες και Κοινωνική Πολιτική*, Αθήνα: Εξάντας.
- Πετμεζίδου, Μ. και Παπαθεοδώρου, Χ. (επιμ.) (2004): *Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός*, Εξάντας, Αθήνα.
- Σεν, Α. (2004) *Επανεξετάζοντας την Ανισότητα*, Αθήνα: Καστανιώτης
- Schnapper, D. (2008), *Η Κοινωνική Ενσωμάτωση. Μια σύγχρονη προσέγγιση*. Αθήνα: Κριτική
- Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Εθνικά Σχέδιο Δράσης για την Κοινωνική Ενσωμάτωση, Αθήνα
http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/strategy_reports_en.htm
- Οικονόμου, Χ και Φερώνας, Α., 2006. *Οι εκτός των τοιχών. Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός στις σύγχρονες κοινωνίες*, Αθήνα, ΔΙΟΝΙΚΟΣ.

Ξενόγλωσση

- Alcock, P., 1993. *Understanding Poverty*. London: Macmillan
- Atkinson, A.B., 1998, Poverty in Europe, Oxford: Blackwell
- Atkinson, A.B. & Marlier, E., 2010, Income and Living conditions in Europe. Eurostat Statistical books, Luxembourg: Publications Office of the European Union.
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-31-10-555/EN/KS-31-10-555-EN.PDF
- European Commission , 2007, *The social situation in the European Union* 2005-2006 Luxembourg: European Communities.
http://ec.europa.eu/employment_social/social_situation/docs/ssr2005_2006_en.pdf
- European Commission , 2007, *Joint Report on Social Protection and Social Inclusion 2009*. Luxembourg: European Communities. http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/joint_reports_en.htm#2009
- Brown P. and Crompton R. (eds.), 1994, *Economic Restructuring and Social Exclusion*, London: ULC Press.
- Byrne D., 1999, *Social Exclusion*, Buckingham: Open University Press.

- Chossudovsky, M. 2003*, The Globalization of Poverty and the New World Order*. 2nd edition, Ontario: Global Outlook
- Gordon D. & Townsend P. (Eds.) 2000, *Breadline Europe: The Measurement of Poverty*, Bristol: Policy Press.
- Gough I. and Olofsson G., (eds.), 1999, *Capitalism and Social Cohesion: Essays on Exclusion and Integration*, New York: St Martin's Press
- Hills, J., Le Grand, J. and Piachaud, D., 2006, *Understanding Social Exclusionn*. Oxford: Oxford University Press
- Levitas, R., 1998, *The Inclusive Society? Social Exclusion and New Labour*, Basingstoke: Macmillan
- Lister, R., 2004. *Poverty*. Cambridge: Polity Press
- National Action Plans Against Poverty and Social Exclusion. http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/strategy_reports_en.htm
- Townsend, P and Gordon, D. (eds), 2002, *World Poverty: New Policies to Defeat an Old Enemy*, Bristol: Policy Press
- Room G. (ed.) (1995): *Beyond the Threshold: The Measurement and Analysis of Social Exclusion*, Bristol: Policy Press.

ΗΚΠΥ2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής (Η΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Αλέξης Ιωαννίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Ioannidis.shtml
e-mail: aioann@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η λειτουργία της αγοράς εργασίας και η επίδραση σε αυτήν των πολιτικών απασχόλησης. Η αγορά εργασίας και ειδικά το φαινόμενο της ανεργίας αντιμετωπίζεται αρχικά από τη θεωρητική του διάσταση στα πλαίσια των διαφορετικών σχολών οικονομικής σκέψης και παρουσιάζεται από τη σκοπιά της ιστορικής του πορείας, τόσο σε διεθνές όσο και σε εγχώριο επίπεδο. Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι παλαιότερες και σύγχρονες πολιτικές για την αντιμετώπιση της ανεργίας και των συνεπειών της και την προώθηση της απασχόλησης. Η ανάλυση αυτή γίνεται από τη σκοπιά τόσο της οικονομικής όσο και της κοινωνικής πολιτικής, αφού η πολιτική απασχόλησης αποτελεί πεδίο σύζευξης των δύο αυτών πολιτικών. Στόχος του μαθήματος είναι να καταστήσει τους φοιτητές γνώστες της κατάστασης στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα, των αιτίων και των μορφών εμφάνισης της ανεργίας, των πολιτικών που ακολουθούνται για την αντιμετώπισή της και τη σύγχρονη συζήτηση για την αποτελεσματικότητά τους.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Βασικές έννοιες που αφορούν την αγορά εργασίας και τον κλάδο των Οικονομικών της Εργασίας. Η προσφορά εργασίας. Παράγοντες που επιδρούν, εμπειρικά δεδομένα, μισθός επιφύλαξης. Νεοκλασική και Μαρξιστική προσέγγιση. Η ζήτηση εργασίας. Παράγοντες που την καθορίζουν. Ισορροπία στην αγορά εργασίας.
- Το φαινόμενο της ανεργίας. Ορισμοί της ανεργίας και προεκτάσεις τους, είδη ανεργίας. Παρουσίαση εμπειρικών δεδομένων για την ανεργία και της ιστορικής τους εξέλιξης στην Ελλάδα και σημαντικές χώρες του κόσμου.
- Ένταξη της ανεργίας στα βασικά θεωρητικά υποδείγματα της Οικονομικής Επιστήμης. Νεοκλασική, Κεϋνσιανή και Μαρξιστική προσέγγιση. Καμπύλη Phillips, σύγχρονες απόψεις για την ανεργία.
- Η πολιτική απασχόλησης, πεδίο σύζευξης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Έννοιες και ορισμοί, ιστορική διαδρομή. Αντιστοίχηση θεωρητικών απόψεων με συγκεκριμένες πολιτικές απασχόλησης. Ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση. Η Ελληνική περίπτωση.

Μαθησιακοί στόχοι:
Στόχος του μαθήματος είναι ο εξοπλισμός των φοιτητών με τις απαραίτητες θεωρητικές και τεχνικές γνώσεις για την κατανόηση και την ανάλυση της οικονομικής λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα. Επιπλέον στόχος είναι η ενασχόλησή των φοιτητών με συγκεκριμένες πλευρές αυτού του συστήματος και η σε βάθος ανάλυσή τους, παρέχοντας τη δυνατότητα για την εκπόνηση μίας πρωτότυπης επιστημονικής εργασίας σε αυτόν τον τομέα.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Δεδουσόπουλος, Α., 2004. *Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας, Θεωρίες της Ανεργίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω, Γ. Δαρδανός.
- Ιωαννίδης, Α., 2009. *Ο Αινιγματικός Χρόνος της Μισθωτής Εργασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- Borjas, G., 2003. *Τα Οικονομικά της Εργασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Προαιρετική

- Βενιέρης, Δ. & Παπαθεοδώρου, Χ., (εκδότες) 2003. *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.
- Δεδουσόπουλος, Α., 1998. *Πολιτική Οικονομία της Αγοράς Εργασίας, Η Προσφορά Εργασίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω, Γ. Δαρδανός.
- Καραμεσίνη, Μ., Κούζης, Γ., (εκδότες) 2005. *Πολιτική Απασχόλησης, Πεδίο Σύζευξης της Οικονομικής και της Κοινωνικής Πολιτικής*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.
- Σακελλαρόπουλος, Θ., 2001. *Υπερεθνικές Κοινωνικές Πολιτικές της Εποχή της Παγκοσμιοποίησης*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Ehrenberg, R. & Smith, R., 1991. *Modern Labor Economics: Theory and Public Policy*. New York: Harper Collins College Publishers.
- Hamermesh, D. & Rees, A., 1993. *The Economics of Work and Pay*. New York: Harper Collins College Publishers.
- McConnell, C. & Brue, S., 1992. *Contemporary Labor Economics*. New York: McGraw – Hill Inc.

ΕΚΠΥ2 ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Πολιτικής (Η΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χρήστος Μορφακίδης, Λέκτορας
Βιογραφικό Σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Morfakidis.shtml
e-mail: cmorfaki@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/c4.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εξέταση του θεσμικού πλαισίου πρωτίστως του ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλειας σε διαλεκτική θεώρηση τόσο με τη γενικότερη θεωρία περί τη λειτουργία του κράτους πρόνοιας όσο και με τους σημαντικότερους διεθνείς και – κυρίως – ευρωπαϊκούς θεσμούς κοινωνικής ασφάλειας. Η έμφαση, ωστόσο, δίνεται στις ισχύουσες ρυθμίσεις του δικαίου της κοινωνικής ασφάλειας στην Ελλάδα, με τις οποίες οργανώνονται και λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο τα επιμέρους συστήματα κοινωνικής ασφάλισης – συμπεριλαμβανομένου του ιδιαίτερου νομοθετικού καθεστώτος που διέπει την συνταξιοδότηση των δημοσίων υπαλλήλων –, υγείας και κοινωνικής πρόνοιας που αποτελούν και τους βασικούς μηχανισμούς άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
- Οριοθέτηση του θεσμού
- Πηγές του δικαίου κοινωνικής ασφάλισης
- Οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης
- Η υπαγωγή στην κοινωνική ασφάλιση

II. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
- Χρηματοδότηση
- Παροχές

III. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
- Εναρμόνιση
- Συντονισμός

IV. ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ
V. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΝΟΙΑ

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να περιγράφουν την δομή και την λειτουργία ελληνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλειας.
(β) Να κατανοούν την θεσμική και την οικονομική λειτουργία της κοινωνικής ασφάλισης.
(γ) Να διακρίνουν την κοινωνική ασφάλιση από τις συγγενείς έννοιες της ιδιωτικής ασφάλισης και της κοινωνικής πρόνοιας.
(δ) Να κατανοούν την διάκριση μεταξύ εναρμόνισης και συντονισμού των κοινωνικοασφαλιστικών καθεστώτων των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
(ε) Να γνωρίζουν τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν το δίκαιο της υγείας και την κοινωνική πρόνοια.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική
- Στεργίου, Α., 2014, *Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης,* Β΄ Έκδοση. Αθήνα, Εκδόσεις Σάκκουλα ΕΕ
- Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη, Π., 2013. *Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης*, Α΄ Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη

- Κοντιάδης, Ξ., 2008. *Εισαγωγή στην Κοινωνική Διοίκηση και στους Θεσμούς Κοινωνικής Ασφάλειας*, Α΄ Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Προαιρετική

- Αμίτσης, Γ., Αναγνώστου-Δεδούλη, Α., Κατρούγκαλος, Γ., 2010. *Το Ελληνικό Σύστημα Ασφαλιστικής Προστασίας* (Ένωση για της προάσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων), Α΄ Έκδοση, Αθήνα: Εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκη

ΑΕ34 ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Αναστάσιος Χάρδας, Επιστημονικός Συνεργάτης με βάση το Π.Δ. 407/80

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η ανάλυση της διαδικασίας της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης και η συσχέτιση της με τη λειτουργία και την πολιτική σημασία των θεσμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.). Αρχικά, γίνεται μία ιστορική αναδρομή στις σημαντικότερες ιστορικές συγκυρίες που διαμόρφωσαν την Ε.Ε. όπως είναι σήμερα, ξεκινώντας από τις πρώτες απόπειρες και θεωρητικές διερευνήσεις της ιδέας της ενοποίησης χωρών της Ευρώπης. Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στις Συνταγματικές μεταρρυθμίσεις που υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα/ Ένωση από το 1957 έως σήμερα. Στην επόμενη ενότητα, προσεγγίζονται οι βασικές θεωρίες που αναπτύχθηκαν προκειμένου να αποτυπώσουν τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ενοποίησης. Αυτές είναι οι θεωρίες του φεντεραλισμού- ομοσπονδισμού, του λειτουργισμού και νέο-λειτουργισμού, καθώς και κάποιες διακυβερνητικές προσεγγίσεις. Στην επόμενη ενότητα προσεγγίζονται οι θεσμοί της Ε.Ε. και εντοπίζεται η πολιτική τους σημασία με βάση τις θεωρητικές παραμέτρους που αναλύθηκαν στην προηγούμενη ενότητα. Σε αυτά τα πλαίσια αναλύεται ο πολιτικός ρόλος και η θεσμική λειτουργία που επιτελούν η Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, καθώς και μια σειρά από μικρότερους θεσμούς της Ε.Ε. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο κατά πόσο οι θεσμοί αυτοί ξεχωριστά αλλά και οι αναμεταξύ τους σχέσεις προωθούν ή παρεμποδίζου τη διαδικασία της Ευρωπαϊκής ενοποίησης. Στην τελευταία ενότητα του μαθήματος, γίνεται αναφορά σε μια σειρά από σημαντικά ζητήματα που τέμνουν κάθετα τις προοπτικές της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της λειτουργίας των θεσμών της Ε.Ε. Ορισμένα από αυτά είναι η πολιτική διαδικασία κατάρτισης του προϋπολογισμού της Ε.Ε., οι σχέσεις ανάμεσα στα μικρά και τα μεγάλα κράτη-μέλη, το δημοκρατικό έλλειμμα της Ε.Ε., η ελλιπής δημοσιονομική ενοποίηση των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ, οι τρόποι αντιμετώπισης της κρίσης χρέους από τις χώρες του ευρώ, οι προοπτικές του κοινού νομίσματος, το ζήτημα της μετανάστευσης, ο πολιτικός και οικονομικός ρόλος της Ε.Ε. στο παγκόσμιο στερέωμα και οι προοπτικές εμβάθυνσης, διάλυσης ή πολλαπλής ενοποίησης της Ε.Ε.. Τα ζητήματα αυτά θα προσεγγιστούν με βάση τις θεωρητικές και εμπειρικές παραμέτρους που παρατέθηκαν στις προηγούμενες ενότητες.

Περίγραμμα μαθήματος:
Ενότητα 1. Κύριοι ιστορικοί σταθμοί και βασικές Συνταγματικές μεταρρυθμίσεις της ΕΚ/ΕΕ

- Οι θεωρητικές διερευνήσεις και οι περιορισμένες απόπειρες ενοποίησης Ευρωπαϊκών κρατών πριν το Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο
- Τα πρώτα βήματα 1945-1957
- Από τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957 στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1986
- 1986-1992, το άνοιγμα της Κοινής αγοράς
- Από το Μάαστριχτ το 1992 στη Συνθήκη της Λισαβόνας το 2009

Ενότητα 2. Θεωρίες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

- Φεντεραλισμός- Ομοσπονδισμός
- Λειτουργισμός- Νέο-λειτουργισμός
- Διακυβερνητικές Προσεγγίσεις

Ενότητα 3. Η πολιτική σημασία των θεσμών της Ε.Ε. και η μεταξύ τους αλληλεξάρτηση

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο εκτελεστικός πόλος
- Συμβούλιο της Ε.Ε. και Κοινοβούλιο, οι νομοθετικοί πόλοι
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο- η δικαστική εξουσία
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα- έλεγχος του πληθωρισμού
- Θεσμικές αλληλεξαρτήσεις και θεωρίες ευρωπαϊκής ενοποίησης

Ενότητα 4.

- Επιμέρους ζητήματα Ευρωπαϊκής πολιτικής και οικονομίας και πώς επηρεάζουν τις προοπτικές Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης

Μαθησιακοί στόχοι:
Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- εντοπίσουν τις σημαντικότερες ιστορικές συγκυρίες στην πορεία της ΕΚ/Ε.Ε.
- γνωρίζουν τις σημαντικότερες θεσμικές και πολιτικές αλλαγές που επέφερε η εκάστοτε Συνταγματική μεταρρύθμιση στην Ε.Ε./ΕΚ.
- γνωρίζουν τις βασικές λειτουργίες και την πολιτική σημασία των θεσμών της Ε.Ε. καθώς και τις αλληλεξαρτήσεις που αναπτύσσονται μεταξύ τους
- να είναι σε θέση να αναλύσουν τα βασικά συστατικά στοιχεία των θεωριών Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης/ ενοποίησης.
- να μπορούν να προσεγγίσουν ένα τουλάχιστον από τα επιμέρους θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση χρησιμοποιώντας τα αναλυτικά εργαλεία που αναπτύσσονται στο μάθημα.

Αξιολόγηση
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Nuggent, N. 2012. *Πολιτική και Διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Ιστορία, Θεσμοί, Πολιτικές*. 3η έκδοση. Αθήνα: Σαββάλας.
- Hix, S. 2009. *Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Προαιρετική

- Rosamond, B. 2006. *Θεωρίες ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης*. 1η έκδοση. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Bale, T. 2011. *Πολιτική στις χώρες της Ευρώπης: Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και αλληλεπιδράσεις*. Αθήνα: Κριτική.
- Μούσης, Ν., 2013, *Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία, Πολιτική*. 14η έκδοση. Αθήνα: Παπαζήση.
- Χριστοδουλίδης, Θ. 2010. *Από την Ευρωπαϊκή ιδέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση: η ιστορική διάσταση του Ευρωπαϊκού εγχειρήματος. 1923-2004*. Αθήνα: Σιδέρης.

ΖΚΕΥ2 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΙΙΙ –ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Η΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

ECTS: 15

Συντονισμός: Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
Επόπτες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας, Επιστημονικοί Συνεργάτες με βάση το Π.Δ. 407, Εντεταλμένοι Διδάσκοντες
e-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/index.php

Αντικείμενο και Περιγραφή

Η Πρακτική Άσκηση (Π.Α.) και η εποπτεία της συγκαταλέγονται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος για τους φοιτητές που επιλέγουν την Κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας. Σε αρμονία με τα διεθνή κριτήρια εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία, η ΠΑ διαρκεί διακόσιες (200) ημέρες, εκατό (100) στο Γ΄ έτος (ΠΑ Ι και ΙΙ) και 100 στο Δ΄ έτος φοίτησης (ΠΑ ΙΙΙ και IV), συνοδεύεται από ειδικά σεμινάρια και εργαστήρια βιωματικής εκπαίδευσης ενώ η εποπτεία πραγματοποιείται από μέλη ΔΕΠ και επιστημονικούς συνεργάτες του Τμήματος με εβδομαδιαία συχνότητα.

Η Π.Α. διεξάγεται σε επιλεγμένες κοινωνικές υπηρεσίες, ή προγράμματα των Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, των οργανισμών Α΄ και Β΄ βαθμό αυτοδιοίκησης και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Επίσης διεξάγεται σε πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες που αναπτύσσει το Εργαστήριο Κοινωνικής Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του ΔΠΘ. Εκεί οι ασκούμενοι εκπαιδεύονται στις εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας με την επίβλεψη και την υποστήριξη του/των επαγγελματία/τιών κοινωνικών λειτουργών (ΚΛ), που αναλαμβάνουν ρόλο του εκπαιδευτή στα αντικείμενα εργασίας και την παροχή των υπηρεσιών που αναπτύσσεται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ.

Η διαδικασία της επιλογής των κέντρων πρακτικής άσκησης, της τοποθέτησης των φοιτητών, του έργου που αναλαμβάνουν, της παρακολούθησης της πορείας και της αξιολόγησης είναι εξαιρετικά σύνθετη και περιγράφεται λεπτομερώς στον Οδηγό Πρακτικής Άσκησης και εποπτείας (βλ. στον ιστότοπο του Τμήματος). Η εν λόγω διαδικασία συντονίζεται και εποπτεύεται από τη συντονιστική επιτροπή (ΣΕΠΑ) και διεξάγεται από την υπεύθυνη του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, έμπειρη κοινωνική λειτουργό, η οποία διατηρεί σε διαρκή επαφή τόσο με τους εκπαιδευτές όσο και τους ασκούμενους, αποσαφηνίζει τους στόχους, το περιεχόμενο και τους όρους ανάπτυξης και αξιολόγησης του προγράμματος της ΠΑ. Επίσης διακινεί την απαραίτητη αλληλογραφία και τα έντυπα της ΠΑ (ημερολόγια, συμφωνητικά συνεργασίας, φόρμες καταγραφής έργου και αξιολόγησης, βεβαιώσεις κ.ά.).

Η ταχτική, συστηματική παρουσία και ή ενεργή συμμετοχή του/της ασκούμενου/ νης είναι αυστηρά υποχρεωτική. Κάθε ασκούμενος τηρεί ημερολόγιο ΠΑ-εποπτείας. Η υπέρβαση του ορίου δυο (2) δικαιολογημένων απουσιών από την πρακτική και μιας (1) δικαιολογημένης απουσίας από την εποπτεία, συνεπάγεται διακοπή της Π Α.

Η αυστηρή τήρηση του ωραρίου λειτουργίας, της εμπιστευτικότητας των προβλεπόμενων διαδικασιών στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ, καθώς και των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας του επαγγέλματος του κ λ αλλά και του κέντρου (π.χ. νοσοκομείου) είναι υποχρεωτικό καθήκον κάθε ασκούμενου/νης. Ειδικότερα η παράβαση κανόνα/κανόνων της δεοντολογίας του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού, επισύρει διακοπή όχι μόνο της ΠΑ αλλά και της φοίτησης στην κατεύθυνση της κοινωνικής εργασίας.

Η ΠΑ αναπτύσσεται σε επτά πεδία άσκησης της κοινωνικής εργασίας, τα εξής:

- εκπαίδευση όλων των βαθμίδων και ειδική αγωγή
- κοινωνική φροντίδα (παιδική προστασία, αναπηρία, ηλικιωμένοι)
- παραβατικότητα - εγκληματικότητα
- υγεία
- ψυχική υγεία και εξαρτήσεις
- κοινοτική ανάπτυξη και διαπολιτισμικές σχέσεις, και
- απασχόληση, κατάρτιση, κοινωνική ένταξη

Κάθε ασκούμενη/νος τοποθετείται σε τουλάχιστον δυο διαφορετικούς τομείς άσκησης της κοινωνικής εργασίας, π.χ. ένα έτος στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. σε ειδικό ή διαπολιτισμικό σχολείο) και ένα έτος στον τομέα της Υγείας (π.χ. σε Νοσοκομείο ή Κέντρο Υγείας), ή της κοινοτικής ανάπτυξης (π.χ. πιλοτικό πρόγραμμα σε ένα Δήμο).

Πέραν των καταγραφών και των εκθέσεων σχετικά με την τρέχοντα αντικείμενα της ΠΑ και της εποπτείας, υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ. Η θεματική της εργασίας της ΠΑ I-II αντλεί από το πεδίο, την ομάδα στόχου, τη μέθοδο ή τη θεωρία που υιοθετείται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ (βλ. λεπτομερείς οδηγίες στον ιστότοπο και στο παράρτημα του ημερολόγιο της ΠΑ II-II). Η εργασία της ΠΑ III-IV αφορά στη συστηματική μελέτη εκείνης, από τις κατ΄ ελάχιστον τέσσερις περιπτώσεις, με τις οποίες έχει εργαστεί στη διάρκεια του εξαμήνου, με την οποία έχει προχωρήσει περισσότερο, ή έχει διαχειριστεί μείζονα εμπόδια (ό. π.).

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι στόχοι της ΠΑ και οι προσδοκίες από κάθε ασκούμενο/νη εξειδικεύονται και διαβαθμίζονται ανάλογα με το επίπεδο των σπουδών του. Οι γενικοί στόχοι είναι:

- η ειδίκευση των ασκούμενων στις εφαρμογές και την έρευνα της γενικής διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας
- η απόκτηση δεξιοτήτων και τεχνικών παρέμβασης, απαραίτητων στους κύριους τομείς εφαρμογής της: την παιδική προστασία, τη γενική και ειδική εκπαίδευση, την υγεία-ψυχική υγεία, τις εξαρτήσεις, την παραβατικότητα-εγκληματικότητα, κοινωνική πρόνοια-ασφάλιση, τοπική και κοινοτική ανάπτυξη, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά των αποδεκτών των υπηρεσιών τους (άτομα, οικογένειες, μικρές ομάδες, κοινότητες, οργανισμοί) και από τη φύση των κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν
- η εξοικείωση των ασκούμενων με τις εφαρμογές της θεωρίας της κοινωνικής εργασίας στην πράξη και με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας των κοινωνικών λειτουργών
- η ευαισθητοποίηση στις εφαρμογές των προσεγγίσεων ενάντια στις διακρίσεις ως μέρους όχι μόνο ως οπτική των κ λ αλλά ως αρχή που διέπει τις διαδικασίες παροχής υπηρεσιών από τους θεσμούς και τους οργανισμούς-τα κέντρα ΠΑ.
- η εμβάθυνση στις ειδικές γνώσεις που απαιτούνται από το αντικείμενο και τις λειτουργίες μιας κοινωνικής υπηρεσίας, τις ομάδες στόχου/ εξυπηρετουμένων και τις ειδικότητες που τις στελεχώνουν (διεπιστημονική συνεργασία)
- η εμπέδωση των αρχών, των εννοιών, των γνώσεων και των στόχων της κοινωνικής εργασίας και η αναγνώριση των κριτηρίων επιλογής μεταξύ των μεθόδων άσκησης της
- η πρόσληψη απτών ερεθισμάτων σχετικά με το εύρος και την πολυπλοκότητα των κοινωνικών προβλημάτων, τον τρόπο με τον οποίο φθάνουν σε μια κοινωνική υπηρεσία και σχετικά με την υποδοχή και τις διαδικασίες που ακολουθούνται στην αντιμετώπιση τους
- η απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων για εμπλοκή σε επαγγελματική σχέση και συνεργασία με τους απευθυνόμενους και τους αποδέκτες κοινωνικών υπηρεσιών, και
- η εκ μέρους των ασκούμενων ανάπτυξη πρωτοβουλίας, αυτογνωσίας και επαγγελματικής ευθύνης

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Υπεύθυνοι: Μέλη ΔΕΠ, επιστημονικοί συνεργάτες ΠΔ 407, εντεταλμένοι **Διδάσκοντες**
Με τον όρο «εποπτεία πρακτικής άσκησης» αναφερόμαστε στην επίβλεψη, την υποστήριξη και καθοδήγηση του ασκούμενου φοιτητή να εφαρμόσει τις αρχές, τη θεωρία και τη μεθοδολογία της Κ.Ε. στην πράξη και να αναγνωρίσει, να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των διεπιστημονικών θεωρητικών του γνώσεων.
Η εποπτεία δημιουργεί στον εποπτευόμενο κίνητρα για την αναζήτηση νέων και ειδικών γνώσεων, για την απόκτηση της απαραίτητης τεχνικής και των δεξιοτήτων εφαρμογής της Κ.Ε., για την ανάπτυξη των ικανοτήτων του. Του υποδεικνύει να αναγνωρίσει τη σημασία των προσωπικών του αντιλήψεων και των προσωπικών του στάσεων στη διαμόρφωση των απόψεων και της συμπεριφοράς του (αυτογνωσία) και σταδιακά να δομήσει τη δική του επαγγελματική ταυτότητα.
Η Εποπτεία κατευθύνει τον/την ασκούμενο/νη προς μια συστηματική, κριτική ματιά στα όσα διαμείβονται μεταξύ του κέντρου ΠΑ (προσωπικό, διαθέσιμοι πόροι, διαδικασία παροχής υπηρεσιών) και των εξυπηρετουμένων, στην ανάλυση και αξιολόγηση των προσεγγίσεων κοινωνικής εργασίας που αξιοποιούνται από τα στελέχη κ. λ. καθώς και στο σχεδιασμό και τη βήμα το βήμα διεξαγωγή του συγκεκριμένου έργου, που εκείνος θα αναλάβει και θα φέρει σε πέρας στη διάρκεια της ΠΑ του. Προσφέρει μια ευκαιρία κριτικού αναστοχασμού και μια εκ των υστέρων γνώση σε ότι δεν έγινε αντιληπτό σε προηγούμενη συνεδρία και μια δυνητική πρόβλεψη ενδεχόμενων βημάτων στην/τις επόμενη/νες που παρακινεί την/τον ασκούμενη/νο να «προετοιμαστεί» για συνέχιση της παρέμβασης της/του.
Ο/η επόπτης/ρια επισημαίνει τους επιτυχείς χειρισμούς και τις σωστές κρίσεις του ασκούμενου και τον στηρίζει στη διαχείριση της έντασης και του άγχους του σχετικά με τις περιορισμένες γνώσεις και δεξιότητές του.

Η σχέση επόπτη-ασκούμενου συνιστά μια ευέλικτη, διαπροσωπική με συγκεκριμένο στόχο επικοινωνία που ως ένα βαθμό αποτελεί πρότυπο για τη σχέση μεταξύ ασκούμενου - εκπαιδευτή και ασκούμενου - εξυπηρετούμενου / εξυπηρετουμένων.
Η ταχτική εποπτεία είναι ομαδική, σε τετραμελείς ως εξαμελείς ομάδες ασκουμένων ίδιου εξάμηνου σπουδών που υλοποιούν την ΠΑ τους στην ίδια ή σε συναφείς υπηρεσίες.
Οι στόχοι και οι όροι ανάπτυξης της εποπτείας αναλύονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο του Οδηγού Πρακτικής Άσκησης (βλ. τον ιστότοπο του Τμήματος).

Αξιολόγηση
Η αξιολόγηση της ΠΑ είναι ατομική, συνεχής (όχι στη λήξη του εξαμήνου) αμοιβαία διαδικασία μεταξύ αξιολογητή και αξιολογούμενου-ασκούμενου, κίνητρο για ανάπτυξη και βελτίωση του δεύτερου. Βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία, κριτήρια, τα οποία είναι ενσωματωμένα στον «ατομικό φάκελο έργου εμπειρίας» κάθε φοιτητή. Ο φάκελος απαρτίζεται από διακριτές ενότητες τις οποίες συμπληρώνει ο εκπαιδευτής, ο ίδιος ο φοιτητής –αυτοαξιολόγηση- και ο επόπτης. Οι ενότητες του εκπαιδευτή και του επόπτη συντάσσονται ύστερα από συζήτηση με τον ασκούμενο, και ολοκληρώνονται με επισημάνσεις και προτάσεις για βελτίωση αλλά και για την επάρκεια του φορέα να λειτουργεί ως κέντρο ΠΑ. (βλ. ο.π. κεφ 8 του Οδηγού ΠΑ- εποπτείας).
Η τελική βαθμολογία εξάγεται από τη συνεκτίμηση της απόδοσης, όπως προκύπτει από τις αξιολογήσεις του επόπτη, του εκπαιδευτή και του ίδιου του ασκούμενου. Ασκούμενος σε ΠΑ εξαμήνου (I-II ή III-IV) που δεν προάγεται σε μία φάση (π.χ. I ή III) τοποθετείται για μία ακόμη φορά και για πλήρη περίοδο. Η αποτυχία σε δεύτερη τοποθέτηση, που δεν οφείλεται σε αίτια που συνδέονται με τη λειτουργία του κέντρου ΠΑ, ή με έκτακτα γεγονότα ζωής των ασκούμενων συνεπάγεται διαγραφή από την κατεύθυνση κοινωνικής εργασίας.

Βιβλιογραφία:
Επτά (7) φάκελοι όσοι και οι τομείς Π.Α. με βιβλιογραφικό υλικό, άρθρα και υλικό παραδειγματικών περιπτώσεων. Αυτοί επικαιροποιούνται διαρκώς με ευθύνη των εποπτών κάθε τομέα.
Χωριστοί φάκελοι για κάθε υπηρεσία - κέντρο πρακτικής άσκησης (θεσμικό πλαίσιο, ίδρυση, κανονισμός λειτουργίας, έντυπα, δημοσιεύσεις σχετικά με τις παροχές, τις δράσεις ή τις ομάδες χρηστών της κ.α.).
Η βιβλιογραφία των γραπτών εργασιών ποικίλει ανάλογα με το θέμα.

ΗΚΕΥ3 ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ IV –ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Η΄ εξάμηνο - υποχρεωτικό)

ECTS: 15

Συντονισμός: Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
Επόπτες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας, Επιστημονικοί Συνεργάτες με βάση το Π.Δ. 407, Εντεταλμένοι Διδάσκοντες
e-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/index.php

Αντικείμενο και Περιγραφή

Η Πρακτική Άσκηση (Π.Α.) και η εποπτεία της συγκαταλέγονται στα υποχρεωτικά μαθήματα του Τμήματος για τους φοιτητές που επιλέγουν την Κατεύθυνση της Κοινωνικής Εργασίας. Σε αρμονία με τα διεθνή κριτήρια εκπαίδευσης στην κοινωνική εργασία, η ΠΑ διαρκεί διακόσιες (200) ημέρες, εκατό (100) στο Γ΄ έτος (ΠΑ Ι και ΙΙ) και 100 στο Δ΄ έτος φοίτησης (ΠΑ ΙΙΙ και IV), συνοδεύεται από ειδικά σεμινάρια και εργαστήρια βιωματικής εκπαίδευσης ενώ η εποπτεία πραγματοποιείται από μέλη ΔΕΠ και επιστημονικούς συνεργάτες του Τμήματος με εβδομαδιαία συχνότητα.

Η Π.Α. διεξάγεται σε επιλεγμένες κοινωνικές υπηρεσίες, ή προγράμματα των Νομικών Προσώπων Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, των οργανισμών Α΄ και Β΄ βαθμό αυτοδιοίκησης και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Επίσης διεξάγεται σε πιλοτικά προγράμματα και υπηρεσίες που αναπτύσσει το Εργαστήριο Κοινωνικής Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής του ΔΠΘ. Εκεί οι ασκούμενοι εκπαιδεύονται στις εφαρμογές της Κοινωνικής Εργασίας με την επίβλεψη και την υποστήριξη του/των επαγγελματία/τιών κοινωνικών λειτουργών (ΚΛ), που αναλαμβάνουν ρόλο του εκπαιδευτή στα αντικείμενα εργασίας και την παροχή των υπηρεσιών που αναπτύσσεται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ.

Η διαδικασία της επιλογής των κέντρων πρακτικής άσκησης, της τοποθέτησης των φοιτητών, του έργου που αναλαμβάνουν, της παρακολούθησης της πορείας και της αξιολόγησης είναι εξαιρετικά σύνθετη και περιγράφεται λεπτομερώς στον Οδηγό Πρακτικής Άσκησης και εποπτείας (βλ. στον ιστότοπο του Τμήματος). Η εν λόγω διαδικασία συντονίζεται και εποπτεύεται από τη συντονιστική επιτροπή (ΣΕΠΑ) και διεξάγεται από την υπεύθυνη του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, έμπειρη κοινωνική λειτουργό, η οποία διατηρεί σε διαρκή επαφή τόσο με τους εκπαιδευτές όσο και τους ασκούμενους, αποσαφηνίζει τους στόχους, το περιεχόμενο και τους όρους ανάπτυξης και αξιολόγησης του προγράμματος της ΠΑ. Επίσης διακινεί την απαραίτητη αλληλογραφία και τα έντυπα της ΠΑ (ημερολόγια, συμφωνητικά συνεργασίας, φόρμες καταγραφής έργου και αξιολόγησης, βεβαιώσεις κ.ά.).

Η ταχτική, συστηματική παρουσία και ή ενεργή συμμετοχή του/της ασκούμενου/ νης είναι αυστηρά υποχρεωτική. Κάθε ασκούμενος τηρεί ημερολόγιο ΠΑ-εποπτείας. Η υπέρβαση του ορίου δυο (2) δικαιολογημένων απουσιών από την πρακτική και μιας (1) δικαιολογημένης απουσίας από την εποπτεία, συνεπάγεται διακοπή της Π Α.

Η αυστηρή τήρηση του ωραρίου λειτουργίας, της εμπιστευτικότητας των προβλεπόμενων διαδικασιών στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ, καθώς και των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας του επαγγέλματος του κ λ αλλά και του κέντρου (π.χ. νοσοκομείου) είναι υποχρεωτικό καθήκον κάθε ασκούμενου/νης. Ειδικότερα η παράβαση κανόνα/κανόνων της δεοντολογίας του επαγγέλματος του κοινωνικού λειτουργού, επισύρει διακοπή όχι μόνο της ΠΑ αλλά και της φοίτησης στην κατεύθυνση της κοινωνικής εργασίας.

Η ΠΑ αναπτύσσεται σε επτά πεδία άσκησης της κοινωνικής εργασίας, τα εξής:

- εκπαίδευση όλων των βαθμίδων και ειδική αγωγή
- κοινωνική φροντίδα (παιδική προστασία, αναπηρία, ηλικιωμένοι)
- παραβατικότητα - εγκληματικότητα
- υγεία
- ψυχική υγεία και εξαρτήσεις
- κοινοτική ανάπτυξη και διαπολιτισμικές σχέσεις, και
- απασχόληση, κατάρτιση, κοινωνική ένταξη

Κάθε ασκούμενη/νος τοποθετείται σε τουλάχιστον δυο διαφορετικούς τομείς άσκησης της κοινωνικής εργασίας, π.χ. ένα έτος στον τομέα της εκπαίδευσης (π.χ. σε ειδικό ή διαπολιτισμικό σχολείο) και ένα έτος στον τομέα της Υγείας (π.χ. σε Νοσοκομείο ή Κέντρο Υγείας), ή της κοινοτικής ανάπτυξης (π.χ. πιλοτικό πρόγραμμα σε ένα Δήμο).

Πέραν των καταγραφών και των εκθέσεων σχετικά με την τρέχοντα αντικείμενα της ΠΑ και της εποπτείας, υποχρεωτική είναι η συγγραφή εργασίας στο πλαίσιο της ΠΑ. Η θεματική της εργασίας της ΠΑ I-II αντλεί από το πεδίο, την ομάδα στόχου, τη μέθοδο ή τη θεωρία που υιοθετείται στο εκάστοτε κέντρο ΠΑ (βλ. λεπτομερείς οδηγίες στον ιστότοπο και στο παράρτημα του ημερολόγιο της ΠΑ II-II). Η εργασία της ΠΑ III-IV αφορά στη συστηματική μελέτη εκείνης, από τις κατ΄ ελάχιστον τέσσερις περιπτώσεις, με τις οποίες έχει εργαστεί στη διάρκεια του εξαμήνου, με την οποία έχει προχωρήσει περισσότερο, ή έχει διαχειριστεί μείζονα εμπόδια (ό. π.).

Μαθησιακοί στόχοι:
Οι στόχοι της ΠΑ και οι προσδοκίες από κάθε ασκούμενο/νη εξειδικεύονται και διαβαθμίζονται ανάλογα με το επίπεδο των σπουδών του. Οι γενικοί στόχοι είναι:

- η ειδίκευση των ασκούμενων στις εφαρμογές και την έρευνα της γενικής διαμεθοδικής κοινωνικής εργασίας
- η απόκτηση δεξιοτήτων και τεχνικών παρέμβασης, απαραίτητων στους κύριους τομείς εφαρμογής της: την παιδική προστασία, τη γενική και ειδική εκπαίδευση, την υγεία-ψυχική υγεία, τις εξαρτήσεις, την παραβατικότητα-εγκληματικότητα, κοινωνική πρόνοια-ασφάλιση, τοπική και κοινοτική ανάπτυξη, ανεξάρτητα από τα χαρακτηριστικά των αποδεκτών των υπηρεσιών τους (άτομα, οικογένειες, μικρές ομάδες, κοινότητες, οργανισμοί) και από τη φύση των κοινωνικών αναγκών και προβλημάτων που αυτοί αντιμετωπίζουν
- η εξοικείωση των ασκούμενων με τις εφαρμογές της θεωρίας της κοινωνικής εργασίας στην πράξη και με τις πραγματικές συνθήκες εργασίας των κοινωνικών λειτουργών
- η ευαισθητοποίηση στις εφαρμογές των προσεγγίσεων ενάντια στις διακρίσεις ως μέρους όχι μόνο ως οπτική των κ λ αλλά ως αρχή που διέπει τις διαδικασίες παροχής υπηρεσιών από τους θεσμούς και τους οργανισμούς-τα κέντρα ΠΑ.
- η εμβάθυνση στις ειδικές γνώσεις που απαιτούνται από το αντικείμενο και τις λειτουργίες μιας κοινωνικής υπηρεσίας, τις ομάδες στόχου/ εξυπηρετουμένων και τις ειδικότητες που τις στελεχώνουν (διεπιστημονική συνεργασία)
- η εμπέδωση των αρχών, των εννοιών, των γνώσεων και των στόχων της κοινωνικής εργασίας και η αναγνώριση των κριτηρίων επιλογής μεταξύ των μεθόδων άσκησης της
- η πρόσληψη απτών ερεθισμάτων σχετικά με το εύρος και την πολυπλοκότητα των κοινωνικών προβλημάτων, τον τρόπο με τον οποίο φθάνουν σε μια κοινωνική υπηρεσία και σχετικά με την υποδοχή και τις διαδικασίες που ακολουθούνται στην αντιμετώπιση τους
- η απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων για εμπλοκή σε επαγγελματική σχέση και συνεργασία με τους απευθυνόμενους και τους αποδέκτες κοινωνικών υπηρεσιών, και
- η εκ μέρους των ασκούμενων ανάπτυξη πρωτοβουλίας, αυτογνωσίας και επαγγελματικής ευθύνης

ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

Υπεύθυνοι: Μέλη ΔΕΠ, επιστημονικοί συνεργάτες ΠΔ 407, εντεταλμένοι **Διδάσκοντες**
Με τον όρο «εποπτεία πρακτικής άσκησης» αναφερόμαστε στην επίβλεψη, την υποστήριξη και καθοδήγηση του ασκούμενου φοιτητή να εφαρμόσει τις αρχές, τη θεωρία και τη μεθοδολογία της Κ.Ε. στην πράξη και να αναγνωρίσει, να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της εφαρμογής των διεπιστημονικών θεωρητικών του γνώσεων.
Η εποπτεία δημιουργεί στον εποπτευόμενο κίνητρα για την αναζήτηση νέων και ειδικών γνώσεων, για την απόκτηση της απαραίτητης τεχνικής και των δεξιοτήτων εφαρμογής της Κ.Ε., για την ανάπτυξη των ικανοτήτων του. Του υποδεικνύει να αναγνωρίσει τη σημασία των προσωπικών του αντιλήψεων και των προσωπικών του στάσεων στη διαμόρφωση των απόψεων και της συμπεριφοράς του (αυτογνωσία) και σταδιακά να δομήσει τη δική του επαγγελματική ταυτότητα.
Η Εποπτεία κατευθύνει τον/την ασκούμενο/νη προς μια συστηματική, κριτική ματιά στα όσα διαμείβονται μεταξύ του κέντρου ΠΑ (προσωπικό, διαθέσιμοι πόροι, διαδικασία παροχής υπηρεσιών) και των εξυπηρετουμένων, στην ανάλυση και αξιολόγηση των προσεγγίσεων κοινωνικής εργασίας που αξιοποιούνται από τα στελέχη κ. λ. καθώς και στο σχεδιασμό και τη βήμα το βήμα διεξαγωγή του συγκεκριμένου έργου, που εκείνος θα αναλάβει και θα φέρει σε πέρας στη διάρκεια της ΠΑ του. Προσφέρει μια ευκαιρία κριτικού αναστοχασμού και μια εκ των υστέρων γνώση σε ότι δεν έγινε αντιληπτό σε προηγούμενη συνεδρία και μια δυνητική πρόβλεψη ενδεχόμενων βημάτων στην/τις επόμενη/νες που παρακινεί την/τον ασκούμενη/νο να «προετοιμαστεί» για συνέχιση της παρέμβασης της/του.
Ο/η επόπτης/ρια επισημαίνει τους επιτυχείς χειρισμούς και τις σωστές κρίσεις του ασκούμενου και τον στηρίζει στη διαχείριση της έντασης και του άγχους του σχετικά με τις περιορισμένες γνώσεις και δεξιότητές του.

Η σχέση επόπτη-ασκούμενου συνιστά μια ευέλικτη, διαπροσωπική με συγκεκριμένο στόχο επικοινωνία που ως ένα βαθμό αποτελεί πρότυπο για τη σχέση μεταξύ ασκούμενου - εκπαιδευτή και ασκούμενου - εξυπηρετούμενου / εξυπηρετουμένων.
Η ταχτική εποπτεία είναι ομαδική, σε τετραμελείς ως εξαμελείς ομάδες ασκουμένων ίδιου εξάμηνου σπουδών που υλοποιούν την ΠΑ τους στην ίδια ή σε συναφείς υπηρεσίες.
Οι στόχοι και οι όροι ανάπτυξης της εποπτείας αναλύονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο του Οδηγού Πρακτικής Άσκησης (βλ. τον ιστότοπο του Τμήματος).

Αξιολόγηση
Η αξιολόγηση της ΠΑ είναι ατομική, συνεχής (όχι στη λήξη του εξαμήνου) αμοιβαία διαδικασία μεταξύ αξιολογητή και αξιολογούμενου-ασκούμενου, κίνητρο για ανάπτυξη και βελτίωση του δεύτερου. Βασίζεται σε συγκεκριμένα στοιχεία, κριτήρια, τα οποία είναι ενσωματωμένα στον «ατομικό φάκελο έργου εμπειρίας» κάθε φοιτητή. Ο φάκελος απαρτίζεται από διακριτές ενότητες τις οποίες συμπληρώνει ο εκπαιδευτής, ο ίδιος ο φοιτητής –αυτοαξιολόγηση- και ο επόπτης. Οι ενότητες του εκπαιδευτή και του επόπτη συντάσσονται ύστερα από συζήτηση με τον ασκούμενο, και ολοκληρώνονται με επισημάνσεις και προτάσεις για βελτίωση αλλά και για την επάρκεια του φορέα να λειτουργεί ως κέντρο ΠΑ. (βλ. ο.π. κεφ 8 του Οδηγού ΠΑ- εποπτείας).
Η τελική βαθμολογία εξάγεται από τη συνεκτίμηση της απόδοσης, όπως προκύπτει από τις αξιολογήσεις του επόπτη, του εκπαιδευτή και του ίδιου του ασκούμενου. Ασκούμενος σε ΠΑ εξαμήνου (I-II ή III-IV) που δεν προάγεται σε μία φάση (π.χ. I ή III) τοποθετείται για μία ακόμη φορά και για πλήρη περίοδο. Η αποτυχία σε δεύτερη τοποθέτηση, που δεν οφείλεται σε αίτια που συνδέονται με τη λειτουργία του κέντρου ΠΑ, ή με έκτακτα γεγονότα ζωής των ασκούμενων συνεπάγεται διαγραφή από την κατεύθυνση κοινωνικής εργασίας.

Βιβλιογραφία:
Επτά (7) φάκελοι όσοι και οι τομείς Π.Α. με βιβλιογραφικό υλικό, άρθρα και υλικό παραδειγματικών περιπτώσεων. Αυτοί επικαιροποιούνται διαρκώς με ευθύνη των εποπτών κάθε τομέα.
Χωριστοί φάκελοι για κάθε υπηρεσία - κέντρο πρακτικής άσκησης (θεσμικό πλαίσιο, ίδρυση, κανονισμός λειτουργίας, έντυπα, δημοσιεύσεις σχετικά με τις παροχές, τις δράσεις ή τις ομάδες χρηστών της κ.α.).
Η βιβλιογραφία των γραπτών εργασιών ποικίλει ανάλογα με το θέμα.

ΖΚΕΥ3 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ Ι

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Η΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό για τους ασκούμενους στην Πρακτική Άσκηση ΙΙΙ)

ECTS: 0

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας
E-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05167/

Αντικείμενο και Περιγραφή Εργαστηρίου:
Το Εργαστήριο είναι ενεργά συνδεδεμένο με το πρόγραμμα *Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας* φοιτητών κατεύθυνσης κοινωνικής εργασίας Δ΄ έτους[1].
Η εγγραφή των υπόχρεων ΠΑ ΙΙΙ και IV στα Εργαστήρια "Ειδικά θέματα τεκμηριωμένης και κλινικής πρακτικής Ι και ΙΙ", γίνεται ταυτόχρονα με την εγγραφή τους στην Πρακτική Άσκηση. Η συμμετοχή είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ, προαπαιτούμενη για την τοποθέτηση σε φορέα ΠΑ ΙΙΙ-IV, και συνεκτιμάται στην αξιολόγηση για τον τελικό βαθμό.
Περιλαμβάνει βιωματικά εργαστήρια, ασκήσεις, υπόδηση ρόλων, ανάλυση περιπτώσεων, παρουσίαση υποδειγματικών κειμένων, κ.ά. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου είναι πιθανή και η οργάνωση Ημερίδων ή Σεμιναρίων σε θεματικές που άπτονται στους τομείς ΠΑ ή μεθόδους παρέμβασης και έρευνας.
Το πρώτο προηγείται της έναρξης της ΠΑ ΙΙΙ-IV, ενώ το τελευταίο πραγματοποιείται τουλάχιστον 20 μέρες πριν την ημερομηνία ολοκλήρωσής της.
Το πρόγραμμα κάθε ενός Εργαστηρίου, τα αντικείμενα, η βιβλιογραφία και οι ασκήσεις, ή εργασίες ανακοινώνονται έγκαιρα στον ιστότοπο του. Πληροφορίες δίδονται και από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, ιδίως σε ασκούμενες/ασκούμενους με ειδικές ανάγκες.
Το χορηγούμενο σύγγραμμα μέσω Ευδόξου επιλέγεται από κάθε ένα ασκούμενο/ κάθε μία ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ ΙΙΙ-IV του/της.

Περίγραμμα Ενοτήτων (Ενδεικτικά):
Οι μετέχοντες ενθαρρύνονται και προετοιμάζονται στο πώς να επιδιώκουν την αποσαφήνιση και διαπραγμάτευση του συνομολογημένου συμφωνητικού πρακτικής μεταξύ Γραφείου ΠΑ και Κέντρου ΠΑ, προκειμένου να αποκτούν πρόσβαση σε όλες τις πιθανές πηγές μάθησης και ευκαιρίες για εμπλοκή σε σχέσεις συνεργασίας με απευθυνόμενους και χρήστες υπηρεσιών και σε ρόλους κοινωνικού λειτουργού. Επίσης, πώς να αποζητούν τις ευκαιρίες μάθησης που δίδονται στα κέντρα ΠΑ, ώστε να μεγιστοποιούνται οι εμπειρίες τους από το ρόλο και τις εφαρμογές της κοινωνικής εργασίας που αναπτύσσεται σε αυτά και να εμπλουτίζονται τα ερεθίσματα τους για αναστοχασμό (reflecting learning) και περαιτέρω μελέτη.
Έμφαση δίδεται στην προσεχτική επιλογή θεραπευτικών προσεγγίσεων για τις οποίες υπάρχουν αποδείξεις αποτελεσματικότητας και εμπειρικά-θεμελιωμένης-πρακτικής (evidence based practice), και στη συστηματική και τεκμηριωμένη περιγραφή και αποτίμηση της εφαρμογής που κάνουν οι ίδιοι στο πλαίσιο της πρακτικής τους. Δηλαδή πώς να τεκμηριώνουν επιστημονικά την επιλογή τους: ποια θεωρία και μέθοδο ακολουθούν για μια συνεκτική εγνωσμένη από το μετέχοντα εκτίμηση και πώς αυτή (η εκτίμηση) οδηγεί στο σχεδιασμό της παρέμβασης, και στην τεκμηρίωση της υλοποίησης και των αποδόσεών της (αποτελέσματα και περιορισμοί).
Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου αναλύονται ρόλοι, στόχοι και μέθοδοι εργασίας με ενήλικες, παιδιά, εφήβους και οικογένειες, καθώς και μέθοδοι έρευνας και αξιολόγησης σε ειδικευμένες παρεμβάσεις. Παράδειγμα, η εκτίμηση της

[1] Βλ. ΟΔΗΓΟ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ, (http://www.socadm.duth.gr/index.php)

γονικής επάρκειας στην παιδική προστασία, ή η πρόληψη παραγόντων κινδύνου για εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς, κ.ά.

Μαθησιακοί στόχοι:
Η επίγνωση του διπλού στόχου της ΠΑ και της Εποπτείας, (α) για την καλλιέργεια δεξιοτήτων, εκμάθηση επιστημονικών τεχνικών αντιμετώπισης πιεστικών καταστάσεων και καταστάσεων που απαιτούν άμεση παρέμβαση, και (β) για την προσωπική ανάπτυξη του/της ασκούμενου/ης.
Η επίγνωση της σημασίας που έχει ο ευκρινής ορισμός στόχων, θεωρητικού πλαισίου και μεθόδου αξιολόγησης για την εποικοδομητική, ή και διορθωτική ανατροφοδότηση του ασκούμενου τόσο από τον εκπαιδευτή όσο και από τον επόπτη του.
Η καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης του συμβαλλόμενου σε γνωστικό (τί σκέφτεται) και σε θυμικό επίπεδο (πώς αισθάνεται), και της ικανότητας και να αξιοποιεί την κατανόηση αυτή στη διαδικασία αλλαγής, ή επίλυσης του προβλήματος.
Η επεξεργασία θεωρίας και μεθόδων παρέμβασης, κλινικής πρακτικής και έρευνας στην οποία προβλέπεται να εμπλακούν στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησής τους III-IV.
Η εξοικείωση με την αυτο-παρατήρηση της προόδου και της απόδοσής τους προκειμένου οι ασκούμενοι να εντοπίζουν τα κριτήρια που οφείλουν να καλύψουν (αυτο-αξιολόγηση) και να αναστοχάζονται σχετικά με τις ελλείψεις, ή τα εμπόδια που συνάντησαν στην ΠΑ.
Η κατανόηση της σύνθετης φύσης της τριαδικής σχέσης στην Εποπτεία (διπλές σχέσεις, παραβίαση ορίων, ζητήματα εξουσίας στην εποπτική σχέση, κ.ά.).
Η εξοικείωση με τη διαδικασία αποτίμησης του εκπαιδευτή και των πλαισίων ΠΑ και εποπτείας σε ότι αφορά τις παρουσιαζόμενες: δυνατότητες (strengths), ευκαιρίες (opportunities), αδυναμίες (weakness) και απειλές (threats).

Αξιολόγηση:
Η αξιολόγηση βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή και στην απόδοση στις ασκήσεις και τις εργασίες που ανατίθενται. Αντιστοιχεί στο 15% του τελικού βαθμού της ΠΑ III-IV.

Βιβλιογραφία
Τα χορηγούμενα συγγράμματα μέσω Ευδόξου επιλέγονται από κάθε ασκούμενο/ ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ του/της
https://eclass.duth.gr/eclass/courses/ KOM05167/.

ΗΚΕΥ4 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΜΕΝΗΣ ΚΑΙ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης
Κατεύθυνση Προχωρημένου εξαμήνου Κοινωνικής Εργασίας (Η΄ εξάμηνο – υποχρεωτικό για τους ασκούμενους στην Πρακτική Άσκηση IV)

ECTS: 0

Διδάσκοντες: Μέλη ΔΕΠ Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας
E-mail: socwork@socadm.duth.gr
web-site: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/KOM05167/

Αντικείμενο και Περιγραφή Εργαστηρίου:
Το Εργαστήριο είναι ενεργά συνδεδεμένο με το πρόγραμμα *Πρακτική Άσκηση στις Εφαρμογές και την Έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας* φοιτητών κατεύθυνσης κοινωνικής εργασίας Δ΄ έτους[2].
Η εγγραφή των υπόχρεων ΠΑ ΙΙΙ και IV στα Εργαστήρια "Ειδικά θέματα τεκμηριωμένης και κλινικής πρακτικής Ι και ΙΙ", γίνεται ταυτόχρονα με την εγγραφή τους στην Πρακτική Άσκηση. Η συμμετοχή είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ, προαπαιτούμενη για την τοποθέτηση σε φορέα ΠΑ ΙΙΙ-IV, και συνεκτιμάται στην αξιολόγηση για τον τελικό βαθμό.
Περιλαμβάνει βιωματικά εργαστήρια, ασκήσεις, υπόδηση ρόλων, ανάλυση περιπτώσεων, παρουσίαση υποδειγματικών κειμένων, κ.ά. Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου είναι πιθανή και η οργάνωση Ημερίδων ή Σεμιναρίων σε θεματικές που άπτονται στους τομείς ΠΑ ή μεθόδους παρέμβασης και έρευνας.
Το πρώτο προηγείται της έναρξης της ΠΑ ΙΙΙ-IV, ενώ το τελευταίο πραγματοποιείται τουλάχιστον 20 μέρες πριν την ημερομηνία ολοκλήρωσής της.
Το πρόγραμμα κάθε ενός Εργαστηρίου, τα αντικείμενα, η βιβλιογραφία και οι ασκήσεις, ή εργασίες ανακοινώνονται έγκαιρα στον ιστότοπο του. Πληροφορίες δίδονται και από το Γραφείο Πρακτικής Άσκησης, ιδίως σε ασκούμενες/ασκούμενους με ειδικές ανάγκες.
Το χορηγούμενο σύγγραμμα μέσω Ευδόξου επιλέγεται από κάθε ένα ασκούμενο/ κάθε μία ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ ΙΙΙ-IV του/της.

Περίγραμμα Ενοτήτων (Ενδεικτικά):
Οι μετέχοντες ενθαρρύνονται και προετοιμάζονται στο πώς να επιδιώκουν την αποσαφήνιση και διαπραγμάτευση του συνομολογημένου συμφωνητικού πρακτικής μεταξύ Γραφείου ΠΑ και Κέντρου ΠΑ, προκειμένου να αποκτούν πρόσβαση σε όλες τις πιθανές πηγές μάθησης και ευκαιρίες για εμπλοκή σε σχέσεις συνεργασίας με απευθυνόμενους και χρήστες υπηρεσιών και σε ρόλους κοινωνικού λειτουργού. Επίσης, πώς να αποζητούν τις ευκαιρίες μάθησης που δίδονται στα κέντρα ΠΑ, ώστε να μεγιστοποιούνται οι εμπειρίες τους από το ρόλο και τις εφαρμογές της κοινωνικής εργασίας που αναπτύσσεται σε αυτά και να εμπλουτίζονται τα ερεθίσματα τους για αναστοχασμό (reflecting learning) και περαιτέρω μελέτη.
Έμφαση δίδεται στην προσεχτική επιλογή θεραπευτικών προσεγγίσεων για τις οποίες υπάρχουν αποδείξεις αποτελεσματικότητας και εμπειρικά-θεμελιωμένης-πρακτικής (evidence based practice), και στη συστηματική και τεκμηριωμένη περιγραφή και αποτίμηση της εφαρμογής που κάνουν οι ίδιοι στο πλαίσιο της πρακτικής τους. Δηλαδή πώς να τεκμηριώνουν επιστημονικά την επιλογή τους: ποια θεωρία και μέθοδο ακολουθούν για μια συνεκτική εγνωσμένη από το μετέχοντα εκτίμηση και πώς αυτή (η εκτίμηση) οδηγεί στο σχεδιασμό της παρέμβασης, και στην τεκμηρίωση της υλοποίησης και των αποδόσεών της (αποτελέσματα και περιορισμοί).
Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου αναλύονται ρόλοι, στόχοι και μέθοδοι εργασίας με ενήλικες, παιδιά, εφήβους και οικογένειες, καθώς και μέθοδοι έρευνας και αξιολόγησης σε ειδικευμένες παρεμβάσεις. Παράδειγμα, η εκτίμηση της

[2] Βλ. ΟΔΗΓΟ ΣΤΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ, (http://www.socadm.duth.gr/index.php)

γονικής επάρκειας στην παιδική προστασία, ή η πρόληψη παραγόντων κινδύνου για εκδήλωση παραβατικής συμπεριφοράς, κ.ά.

Μαθησιακοί στόχοι:
Η επίγνωση του διπλού στόχου της ΠΑ και της Εποπτείας, (α) για την καλλιέργεια δεξιοτήτων, εκμάθηση επιστημονικών τεχνικών αντιμετώπισης πιεστικών καταστάσεων και καταστάσεων που απαιτούν άμεση παρέμβαση, και (β) για την προσωπική ανάπτυξη του/της ασκούμενου/ης.
Η επίγνωση της σημασίας που έχει ο ευκρινής ορισμός στόχων, θεωρητικού πλαισίου και μεθόδου αξιολόγησης για την εποικοδομητική, ή και διορθωτική ανατροφοδότηση του ασκούμενου τόσο από τον εκπαιδευτή όσο και από τον επόπτη του.
Η καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης του συμβαλλόμενου σε γνωστικό (τί σκέφτεται) και σε θυμικό επίπεδο (πώς αισθάνεται), και της ικανότητας και να αξιοποιεί την κατανόηση αυτή στη διαδικασία αλλαγής, ή επίλυσης του προβλήματος.
Η επεξεργασία θεωρίας και μεθόδων παρέμβασης, κλινικής πρακτικής και έρευνας στην οποία προβλέπεται να εμπλακούν στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησής τους III-IV.
Η εξοικείωση με την αυτο-παρατήρηση της προόδου και της απόδοσής τους προκειμένου οι ασκούμενοι να εντοπίζουν τα κριτήρια που οφείλουν να καλύψουν (αυτο-αξιολόγηση) και να αναστοχάζονται σχετικά με τις ελλείψεις, ή τα εμπόδια που συνάντησαν στην ΠΑ.
Η κατανόηση της σύνθετης φύσης της τριαδικής σχέσης στην Εποπτεία (διπλές σχέσεις, παραβίαση ορίων, ζητήματα εξουσίας στην εποπτική σχέση, κ.ά.).
Η εξοικείωση με τη διαδικασία αποτίμησης του εκπαιδευτή και των πλαισίων ΠΑ και εποπτείας σε ότι αφορά τις παρουσιαζόμενες: δυνατότητες (strengths), ευκαιρίες (opportunities), αδυναμίες (weakness) και απειλές (threats).

Αξιολόγηση:
Η αξιολόγηση βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή και στην απόδοση στις ασκήσεις και τις εργασίες που ανατίθενται. Αντιστοιχεί στο 15% του τελικού βαθμού της ΠΑ III-IV.

Βιβλιογραφία
Τα χορηγούμενα συγγράμματα μέσω Ευδόξου επιλέγονται από κάθε ασκούμενο/ ασκούμενη με γνώμονα το πεδίο άσκησης της κοινωνικής εργασίας στο οποίο πραγματοποιεί την ΠΑ του/της
https://eclass.duth.gr/eclass/courses/ KOM05167/.

ΑΕ21 ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Αλέξης Ιωαννίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Ioannidis.shtml
e-mail: aioann@socadm.duth.gr

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:

Τα Ειδικά Θέματα Οικονομικών της Εργασίας έχουν σα στόχο να βοηθήσουν τους φοιτητές να εμβαθύνουν στις έννοιες του επιστημονικού πεδίου των Οικονομικών της Εργασίας και στην καλύτερη κατανόηση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας καθώς και του ρόλου των συμμετεχόντων σε αυτήν.

Η ανάλυση πραγματοποιείται τόσο σε μικροοικονομικό όσο και σε μακροοικονομικό επίπεδο. Πραγματοποιείται επίσης σύνδεση των θεωρητικών και εμπειρικών συμπερασμάτων της ανάλυσης των αγορών εργασίας με την εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής και ειδικότερα της πολιτικής απασχόλησης και των υπόλοιπων πολιτικών που υλοποιούνται στην αγορά εργασίας. Η θεωρητική και εμπειρική αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων δεν πραγματοποιείται μονοδιάστατα υπό το πρίσμα μόνο μίας οικονομικής θεωρίας, αλλά μέσα από τη συγκριτική παρουσίαση διαφορετικών οικονομικών θεωριών που αφορούν την αγορά εργασίας.

Τέλος οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εμβαθύνουν σε ειδικά αλλά σημαντικά ζητήματα της μελέτης της αγοράς εργασίας όπως είναι το θέμα των διακρίσεων στην αγορά εργασίας, το θέμα των μισθολογικών ανισοτήτων, ο ρόλος της εκπαίδευσης και η εξέλιξη του χρόνου εργασίας.

Περίγραμμα μαθήματος:

- Η νεοκλασική προσέγγιση της προσφοράς εργασίας.
- Εναλλακτικές προσεγγίσεις για τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό το χρόνο εργασίας και την ένταση της εργασίας.
- Ζήτηση εργασίας. Νεοκλασική προσέγγιση. Λοιπές προσεγγίσεις. Ειδικά ζητήματα (κατώτερος μισθός κλπ.)
- Μακροοικονομικές επιπτώσεις της αγοράς εργασίας. Ανεργία, πληθωρισμός. Εναλλακτικές μορφές αμοιβής και αποτελεσματικότητα. Τα εργατικά σωματεία.
- Αγορά εργασίας: Αποκλεισμοί και εναλλακτικές θεωρίες.
- Η κυβέρνηση και οι αγορές εργασίας.
- Καθορισμός του μισθού. Αμοιβή της εργασίας. Η νεοκλασική προσέγγιση. Η Μαρξιστική προσέγγιση. Ο ρόλος των σωματείων. Άλλες προσεγγίσεις.

Μαθησιακοί στόχοι:

Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι έχουν κατανοήσει σε βάθος τις βασικές θεωρίες για την αγορά εργασίας και τις μεταξύ τους διαφορές Επίσης θα πρέπει να γνωρίζουν τα οικονομετρικά εργαλεία και τις μεθόδους που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση της αγορά εργασίας. Τέλος θα πρέπει να είναι σε θέση να πραγματοποιήσουν μία επιστημονική εργασία αναλύοντας επιμέρους θεωρητικά ή εμπειρικά ζητήματα της αγοράς εργασίας.

Αξιολόγηση:

Εκπόνηση εργασίας και δημόσια παρουσίασή της. (100%)

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Ιωαννίδης, Α., 2009. *Ο Αινιγματικός Χρόνος της Μισθωτής Εργασίας.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.

Προαιρετική

- Βενιέρης, Δ. & Παπαθεοδώρου, Χ., (εκδότες) 2003. *Η Κοινωνική Πολιτική στην Ελλάδα, Προκλήσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

- Δεδουσόπουλος, Α., 1998. *Πολιτική Οικονομία της Αγοράς Εργασίας, Η Προσφορά Εργασίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω, Γ. Δαρδανός.
- Δεδουσόπουλος, Α., 2004. *Η Κρίση στην Αγορά Εργασίας, Θεωρίες της Ανεργίας*. Αθήνα: Τυπωθήτω, Γ. Δαρδανός.
- Borjas, G., 2003. *Τα Οικονομικά της Εργασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Ehrenberg, R. & Smith, R., 1991. *Modern Labor Economics: Theory and Public Policy*. New York: Harper Collins College Publishers.
- Fine, B., 1998. *Labour Market Theory: A Constructive Reassessment*. London: Routledge.
- Hamermesh, D. & Rees, A., 1993. *The Economics of Work and Pay*. New York: Harper Collins College Publishers.

ΒΕ21 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)
Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Νικόλαος Πολύζος, Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Polyzos.shtml
e-mail: npolyzos@socadm.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/
eclass: https://eclass.duth.gr/eclass/courses/

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Αντικείμενο του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στις έννοιες της υγείας και των υπηρεσιών υγείας (ΥΥ), που οδηγούν στην αναγκαιότητα της οργάνωσης και της εκπαίδευσης στα αντικείμενα αυτά. Η προσφορά και η ζήτηση για ΥΥ οδηγούν στην περαιτέρω ανάλυση για τις μορφές φροντίδας υγείας, με έμφαση στο σχεδιασμό τους και τη διοίκηση στο σύγχρονο νοσοκομείο, καθώς και τη χρηματοδότησή τους. Εξετάζονται τρόποι μέτρησης του νοσοκομειακού προϊόντος και διοίκησης ανθρώπινων πόρων του. Ειδικά θέματα υγιεινής της εργασίας, τεχνολογίας της υγείας, αποζημιώσεων προμηθευτών, ποιότητας και αξιολόγησης αποτελούν ζητήματα ενδιαφέροντος. Παράλληλα, η μελέτη εστιάζεται στις διοικητικές και οικονομικές διαδικασίες προκειμένου να περιγραφούν και αναλυθούν τα νοσοκομειακά υπο-συστήματα, κ.λπ.

Περίγραμμα μαθήματος:
I. Υγεία και Υπηρεσίες Υγείας
- Περιγραφή και περιεχόμενο
- Προσφορά - Ζήτηση - Σχεδιασμός
- Μέτρηση - Αξιολόγηση

II. Οργάνωση Συστημάτων Υγείας
- Μορφές και σχήματα
- Βαθμίδες Περίθαλψης
- Οικονομικές Σχέσεις
- Θέματα υγιεινής και ασφάλειας, τεχνολογίας, ποιότητας, κ.λπ.

III. Οργάνωση και Διοίκηση Νοσοκομείου
- Όργανα Διοίκησης και Ανθρώπινο Δυναμικό
- Διοικητικές και Οικονομικές Διαδικασίες και Λειτουργίες
- Δείκτες και Αξιολόγηση

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές και οι φοιτήτριες θα πρέπει:
(α) να αναγνωρίζουν και να περιγράφουν τις έννοιες της υγείας, του συστήματος υγείας και των υπηρεσιών υγείας, όσον αφορά και τις βασικές αρχές της διοίκησης.
(β) να περιγράφουν ένα σύστημα υγείας και μια οργανωτική δομή μιας υπηρεσίας υγείας, για να είναι αποδοτική η χρήση των πόρων, με έμφαση στους ανθρώπινους.
(γ) να είναι σε θέση να αναφέρονται σε βασικούς δείκτες αξιολόγησης και ποιότητας των υπηρεσιών υγείας, όπως και σε άλλα ειδικά θέματα.
(δ) να διαθέτουν τα αναλυτικά εργαλεία που απαιτούνται προκειμένου να αναγνωρίζουν τις διοικητικές και οικονομικές διαδικασίες και λειτουργίες ενός νοσοκομείου.

Αξιολόγηση:
Γραπτή εξέταση θεμάτων ή ασκήσεων στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Κατά περίπτωση σχετική εργασία (προηγείται σχετική ανακοίνωση).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Πολύζος Ν., 2014, Διοίκηση και Οργάνωση Υπηρεσιών Υγείας, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Λιαρόπουλος Λ., 2007, Οργάνωση Υπηρεσιών και Συστημάτων Υγείας, ΒΗΤΑ Ιατρικές Εκδόσεις
- Γούλα Α., 2007, Διοίκηση και Διαχείριση Νοσοκομείου, Εκδ. Παπαζήση

Προαιρετική

- Wolper L., 2001, Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας (Health Care Administration). Mediforce.
- Πολύζος Ν., 2007, Χρηματοοικονομική Διοίκηση (Μονάδων Υγείας), Εκδ. Διόνικος

Οι παρουσιάσεις μαθημάτων διατίθενται στη βάση δεδομένων του τμήματός μας από «προπτυχιακά/ηλεκτρονικά μαθήματα»

ΗΥ2 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Κοινωνικής Διοίκησης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκων: Χαράλαμπος Τσαϊρίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Βιογραφικό σημείωμα: http://www.socadm.duth.gr/staff/faculty/Tsairidis.shtml
e-mail: xtsairid@pme.duth.gr
web-site: http://www.socadm.duth.gr/undergraduate/course/j15.shtml

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τη χρησιμότητα και τη δυνατότητα των Η/Υ, ξεκινώντας από τη γνώση των λειτουργικών συστημάτων και των βασικών εργαλείων - εφαρμογών (Microsoft Office) που κυκλοφορούν σήμερα και είναι απαραίτητα, γενικά, για κάθε επιστήμονα.

Περίγραμμα μαθήματος:
- Windows (folders, εξερεύνηση, ρυθμίσεις).
- Word, Excel, PowerPoint, Internet.
- Excel – Μοντελοποίηση, Visual Basic.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση να γνωρίζουν τα λειτουργικά συστήματα και τα βασικά εργαλεία – εφαρμογές που κυκλοφορούν σήμερα..

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%)
Προαιρετικές εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (+20%)

Βιβλιογραφία
Υποχρεωτική

- Ξαρχάκος, Κ. και Καρολίδης, Δ. (2010) Μαθαίνετε εύκολα Microsoft Office 2007 (Περιέχει Windows 7), Άβακας.

ΗΠΕ4 ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΙΙ

Εισαγωγική Κατεύθυνση Πολιτικής Επιστήμης (Η΄ εξάμηνο - επιλογής)

Ώρες διδασκαλίας: 3 εβδομαδιαίως - ECTS: 5

Διδάσκουσα: Αγλαΐα Μελά, Επίκουρη Καθηγήτρια
e-mail: liamela@yahoo.com

Αντικείμενο και Περιγραφή μαθήματος:
Το μάθημα έχει πεδίο αναφοράς τη διαμάχη μεταξύ φιλελευθερισμού και κοινοτισμού (communitarianism), κεντρική στη διαμόρφωση του πολιτικού στοχασμού του ύστερου 20ου αιώνα. Στο πλαίσιό του επιχειρείται η ανασυγκρότηση των βασικών φιλελεύθερων θέσεων σε αντιπαραβολή προς την κριτική που έχουν δεχθεί από το φιλοσοφικό ρεύμα του κοινοτισμού.
Πιο συγκεκριμένα, η ανάλυση έχει ως αφετηρία τις κομβικές έννοιες του ατομικισμού, των δικαιωμάτων, της ουδετερότητας και της καθολικότητας, όπως αποτυπώνονται στη φιλελεύθερη θεωρία. Στη συνέχεια, επιχειρείται η ανασυγκρότηση της κριτικής των Michael Sandel, Alasdair MacIntyre και Charles Taylor, με άξονα την προβληματική του προσώπου, του αγαθού και της κοινότητας. Τέλος, επιχειρείται η κριτική αποτίμηση των δύο ρευμάτων σκέψης, των αποκλίσεων, αλλά και της δυνατότητας σύγκλισής τους.

Περίγραμμα μαθήματος:
Ιστορική αναδρομή στην αντιπαράθεση Διαφωτισμού και Ρομαντισμού.
Κοινότητα και κοινωνία.
Ο σύγχρονος κοινοτισμός.
- *Η κριτική στην έννοια του προσώπου*:

Το επιχείρημα του «αδέσμευτου εαυτού» (unencumbered self) του M. Sandel.
Οι «πηγές του εαυτού» (sources of the self) στον C. Taylor.
Η κριτική στο «συγκινησιοκρατικό εαυτό» (emotivist self) του A. MacIntyre.
- *Η προβολή του ιδεώδους της κοινότητας*:

Η κριτική στην «αφηρημένη ατομοκρατία» (abstract individualism) του φιλελευθερισμού.
Η προτεραιότητα του αγαθού επί του ορθού.
Το πρόβλημα της ουδετερότητας και η πολιτική του κοινού αγαθού.
Η εγγενής αξία της κοινότητας. Τύποι κοινότητας.
Ο συστατικός για την ταυτότητα του προσώπου χαρακτήρας των κοινοτικών δεσμών.
- *Η προβληματική της οικουμενικότητας*:

Οικουμενικότητα ή κοινωνικό έθος;
Κριτική στις οικουμενικές τάσεις του φιλελευθερισμού. Η προβολή των μορφών ζωής και των κοινωνικών παραδόσεων συγκεκριμένων κοινωνιών.
Η προβληματική των δικαιωμάτων.
Ο φιλελευθερισμός ως παράδοση.

Μαθησιακοί στόχοι:
Με την ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές θα πρέπει να είναι σε θέση:
(α) Να γνωρίζουν τις βασικές θέσεις της φιλελεύθερης θεωρίας.
(β) Να μπορούν να ανασυγκροτήσουν τα βασικά σημεία της κοινοτιστικής κριτικής.
(γ) Να μπορούν να αποτιμήσουν τα δύο φιλοσοφικά ρεύματα και να εντοπίσουν σημεία σύγκλισης και απόκλισης.

Αξιολόγηση:
Μία γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (100%).
Μία προαιρετική εργασία έκτασης έως 2.500 λέξεις (+20%).

Βιβλιογραφία

Υποχρεωτική

- Μελά, Λ., 2012. *Alasdair MacIntyre. Η ηθική μεταξύ κανόνων και αρετών*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Kymlicka, W., 2005. *Η πολιτική φιλοσοφία της εποχής μας. Μια εισαγωγή*. Μτφρ. Γ. Μολύβας. Αθήνα: Πόλις.

Προαιρετική

- Avineri, S., 1992. *Communitarianism and Individualism*. New York: Oxford University Press.
- Hobsbawm, E., 1999. *Η εποχή των άκρων. Ο σύντομος 20ος αιώνας*. Μτφρ. Β. Καπετανγιάννης. Αθήνα: Θεμέλιο.
- MacIntyre, A., 1981. *After Virtue. A Study in Moral Theory*. London: Duckworth.
- MacIntyre, A., 1988. *Whose Justice? Which Rationality?* London: Duckworth.
- Rasmussen, D. (ed.), 1990. *Universalism vs. Communitarianism. Contemporary Debates in Ethics*. Cambridge Mass.: MIT Press.
- Rawls, J., 2001. *Θεωρία της Δικαιοσύνης*. Μτφρ. Φ. Βασιλόγιαννης κ.α. Αθήνα: Πόλις.
- Rawls, J., 2004. *Πολιτικός Φιλελευθερισμός*. Μτφρ. Σ. Μαρκέττος. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Sandel, M., 2003. *Ο φιλελευθερισμός και τα όρια της δικαιοσύνης*. Μτφρ. Κ. Γεωργοπούλου. Αθήνα: Πόλις.
- Sandel, M., 2011. *Δικαιοσύνη. Τι είναι το σωστό;* Αθήνα: Πόλις.
- Taylor, Ch., 2006. *Οι δυσανεξίες της νεωτερικότητας*. Μτφρ. Μ. Πάγκαλος. Αθήνα: Εκκρεμές.
- Taylor, Ch. 2007. *Πηγές του εαυτού. Η γένεση της νεωτερικής ταυτότητας*. Μτφρ. Ξ. Κομνηνός. Αθήνα: Ίνδικτος.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΝΑ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ
Βιδάλη Σοφία	Εγκληματολογία	συνδιδασκαλία
	Αντεγκληματική Πολιτική και Παγκοσμιοποίηση	
	Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων	συνδιδασκαλία
	Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα	συνδιδασκαλία
	Ποινικό Φαινόμενο και Τυπικός Κοινωνικός Έλεγχος	συνδιδασκαλία
	Θυματολογία	συνδιδασκαλία
	Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	συνδιδασκαλία
Γεωργίου Θεόδωρος	Πολιτική Φιλοσοφία Ι	
	Πολιτική Φιλοσοφία ΙΙ	
	Ιστορία Ιδεών	
Δικαίος Κωνσταντίνος	Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη	συνδιδασκαλία
	Πολιτική Υγείας	συνδιδασκαλία
	Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών	συνδιδασκαλία
	Ελληνικό Πολιτικό Σύστημα	
	Ιστορία Κοινωνικής Πολιτικής	
Ιωαννίδης Αλέξης	Οικονομική Ανάλυση Ι	συνδιδασκαλία
	Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας	συνδιδασκαλία
	Οικονομικά της Εργασίας και Πολιτικές Απασχόλησης	
	Οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης	συνδιδασκαλία
	Ειδικά Θέματα Οικονομικών της Εργασίας	
Καλλινικάκη Θεανώ	Εισαγωγή στην Κοινωνική Εργασία	
	Θεωρία Κοινωνικής Εργασίας	
	Κοινωνική Εργασία στο χώρο της Υγείας	συνδιδασκαλία
	Κλινική Κοινωνική Εργασία	
Κανδυλάκη Αγάπη	Κοινωνική Εργασία στην Εκπαίδευση	
	Μεθοδολογία Κοινωνικής Εργασίας	
	Κριτική Κοινωνική Εργασία και Μειονότητες	
	Συγκριτική Κοινωνική Εργασία	
Καραγκούνης Βασίλειος	Κοινοτική Εργασία	

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ
Κατρούγκαλος Γεώργιος	(Σε αναστολή καθηκόντων από 1 Ιουλίου 2014)	
Κουλούρης Νικόλαος	Εγκληματολογία	συνδιδασκαλία
	Δίκαιο και Παραβατικότητα Ανηλίκων	συνδιδασκαλία
	Ασφάλεια και Ανθρώπινα Δικαιώματα	συνδιδασκαλία
	Ποινικό Φαινόμενο και Τυπικός Κοινωνικός Έλεγχος	συνδιδασκαλία
	Θυματολογία	συνδιδασκαλία
	Ελληνική και Διεθνής Σωφρονιστική Πολιτική	
	Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	συνδιδασκαλία
Μελά Αγλαΐα	Πολιτική Θεωρία Ι	
	Πολιτική Θεωρία ΙΙ	
	Σύγχρονη Πολιτική Σκέψη Ι	
	Σύγχρονη Πολιτική Σκέψη ΙΙ	
Μορφακίδης Χρήστος	Εισαγωγή στο Δημόσιο Δίκαιο	
	Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα	
	Διοικητικό Δίκαιο	
	Συνταγματικό Δίκαιο	
	Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλειας	
Πανταζής Απόστολος	Εισαγωγή στην Πολιτική Επιστήμη	συνδιδασκαλία
	Ιστορία Κοινωνιολογικών Θεωριών	
	Κράτος και Κρατικές Πολιτικές	
	Κράτος και Κοινωνία	
Παπαδημητρίου Ευριπίδης	Κοινωνιολογία	
	Οικογένεια Φύλο και Κοινωνική Πολιτική	
	Διεθνής Περιβαλλοντική Πολιτική	
	Κοινωνία και Περιβάλλον	

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ
Παπαθεοδώρου Χρίστος	Οικονομική Ανάλυση Ι	συνδιδασκαλία
	Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας	συνδιδασκαλία
	Ανισότητα, Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός	συνδιδασκαλία
	Οικονομικά της Κοινωνικής Ασφάλισης	συνδιδασκαλία
	Θεωρητική και Εμπειρική Ανάλυση Οικονομικής Ανισότητας	συνδιδασκαλία
	Πολιτική Οικονομία	συνδιδασκαλία
	Διεθνής Πολιτική Οικονομία	συνδιδασκαλία
Πεμπετζόγλου Μαρία	Οικονομική Ανάλυση ΙΙ	
	Δημόσια Οικονομική	
	Οικονομικά της Υγείας	
	Ειδικά Θέματα Δημόσιας Οικονομικής	
Πετμεζίδου Μαρία	Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής	συνδιδασκαλία
	Συγκριτική Κοινωνική Πολιτική	
	Ανάλυση Δημόσιας Πολιτικής	
	Διεθνής Κοινωνική Πολιτική	συνδιδασκαλία
Πολύζος Νικόλαος	Αρχές Διοίκησης και Οργάνωσης	
	Οργάνωση και Διοίκηση Κοινωνικών Υπηρεσιών	συνδιδασκαλία
	Μέθοδοι Οικονομικής Αξιολόγησης	
	Χρηματοοικονομική Δημόσια Διοίκηση	
	Οργάνωση και Διοίκηση των Υπηρεσιών Υγείας	συνδιδασκαλία
	Πολιτική Υγείας	συνδιδασκαλία
Πολυζωίδης Περικλής	Θεωρίες Κοινωνικής Μεταβολής	συνδιδασκαλία
	Κοινωνική Ασφάλεια	
	Κοινωνία Πολιτών και Κοινωνική Πολιτική	
	Κοινωνική Επιχειρηματικότητα - Κοινωνικό και Πολιτικό Μάρκετινγκ	
	Διεθνής Κοινωνική Πολιτική	συνδιδασκαλία
Πουλόπουλος Χαράλαμπος	Κοινωνική Εργασία με Ομάδες	
	Κοινωνική Εργασία στο χώρο της Υγείας	συνδιδασκαλία
	Κοινωνική Εργασία στις Εξαρτήσεις	
	Επιπτώσεις της Οικονομικής Κρίσης στην Κοινωνική Προστασία	

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ
Σέρμπος Σωτήριος	Διεθνείς Σχέσεις στην Νοτιοανατολική Ευρώπη	συνδιδασκαλία
	Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις	
	Διεθνής Κοινωνική Πολιτική	συνδιδασκαλία
	Ανάλυση Εξωτερικής Πολιτικής	
	Οργάνωση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	συνδιδασκαλία
	Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	συνδιδασκαλία
Σκαμνάκης Χριστόφορος	Κοινωνικά Προβλήματα και Κοινωνική Πολιτική	
	Κοινωνικός Σχεδιασμός	
	Τοπική Αυτοδιοίκηση και Κοινωνική Πολιτική (Τοπική Αυτοδιοίκηση)	
	Η Κοινωνική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης	
	Ανισότητα, Φτώχεια και Κοινωνικός Αποκλεισμός	συνδιδασκαλία
Τριανταφυλλίδου Άννα	(Σε άδεια μέχρι το 2017)	
Τσαϊρίδης Χαράλαμπος	Κοινωνική Στατιστική Ι	
	Στατιστική Ανάλυση δεδομένων	
	Πληροφορική ΙΙ	
	Κοινωνική Στατιστική ΙΙ	
Τσέργας Νικόλαος	Εισαγωγή στην Ψυχολογία	
	Εξελικτική Ψυχολογία	
	Συμβουλευτική	
	Κοινωνική Ψυχολογία	
	Η Τέχνη στην Κοινωνική Εργασία	
Χατζηφωτίου Σεβαστή	Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας Ι (Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας)	
	Μεθοδολογία Κοινωνικής Έρευνας ΙΙ	
	Κοινωνική Εργασία με Άτομα με Αναπηρίες	
	Παιδική Προστασία και Ενδοοικογενειακή Βία	
Χατζόπουλος Βασίλειος	Οργάνωση και Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης	συνδιδασκαλία
	Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης	συνδιδασκαλία
	Ευρωπαϊκός Χώρος Ελευθερίας και Ιθαγένεια	
	Μετανάστευση και Μεταναστευτική Πολιτική	
	Διεθνείς Σχέσεις στην Νοτιοανατολική Ευρώπη	συνδιδασκαλία

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ	ΜΑΘΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ
Βορβολάκος Θεοφάνης	Ψυχοπαθολογία	
Ζαφείρης Κωνσταντίνος	Κοινωνική Δημογραφία	
Λεωνίδας Μακρής	Συγκριτική Πολιτική	
Στέφανος Παπαναστασίου	Θεωρητική και Εμπειρική Ανάλυση Οικονομικής Ανισότητας	συνδιδασκαλία
	Διεθνής Πολιτική Οικονομία	συνδιδασκαλία
	Πολιτική Οικονομία	συνδιδασκαλία
Γραμματίκας Βασίλειος	Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο	
	Διεθνείς Οργανισμοί	
Συλιβού Άρτεμις	Πληροφορική Ι	
	Κοινωνία της Πληροφορίας και Προστασία του Ατόμου	
Συριάτου Αθηνά	Ευρωπαϊκή Ιστορία	
Χρύσανθος Τάσσης	Πολιτική Κοινωνιολογία	
Αναστάσιος Χάρδας	Ευρωπαϊκοί Θεσμοί και Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση	
Δελέγκου Ανδριάνα	**Πρακτική Άσκηση**	
Μερτζανίδου Αναίτ		
Κουρτίδου Δέσποινα		
Χατζηκώστα Μαρία		
Φράγκος Σταύρος		
Κουντουράς Γεώργιος		
Οικονόμου Ιωάννης		
Φιλιππίδης Γεώργιος		
Παπαγερίδου Φωτεινή		
Χατζοπούλου Βασιλική		

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

Ελεύθερο σεμινάριο: Συγγραφή επιστημονικής εργασίας
Υπεύθυνος: Ευριπίδης Παπαδημητρίου

Το σεμινάριο απευθύνεται στους φοιτητές/τριες όλων των κατευθύνσεων και εξαμήνων του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης και έχει στόχο την εξοικείωση των φοιτητών με τις μεθόδους και τις τεχνικές συγγραφής μιας επιστημονικής εργασίας.
Στις κύριες θεματικές του σεμιναρίου περιλαμβάνονται ο προσδιορισμός του θέματος, η βιβλιογραφική έρευνα, ο σχεδιασμός της εργασίας, η οργάνωση και δομή της, τα διάφορα στάδια συγγραφής, οι παραπομπές και υποσημειώσεις, η οργάνωση και παρουσίαση των συμπερασμάτων και η παράθεση της βιβλιογραφίας.
Το σεμινάριο πραγματοποιείται κατά το εαρινό εξάμηνο. Οι ημερομηνίες, οι ώρες και ο τόπος διεξαγωγής του σεμιναρίου ανακοινώνονται από τον υπεύθυνο στις αρχές του εξαμήνου.

ΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Οι τελειόφοιτοι φοιτητές (Ζ΄ και Η΄ εξαμήνου) έχουν τη δυνατότητα εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας (ΠΕ). Η ΠΕ είναι προαιρετική, αντικαθιστά δύο υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα και ισοδυναμεί με δέκα (10) διδακτικές μονάδες. Για την εκπόνηση ΠΕ, έκτασης 8.000-10.000 λέξεις, ο ενδιαφερόμενος φοιτητής οφείλει να έχει προβιβάσιμο βαθμό σε τουλάχιστον 4 από τα υποχρεωτικά μαθήματα του Ε΄ εξαμήνου και να έρθει σε συνεννόηση με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος το οποίο θα έχει τη γνωστική συνάφεια και θα αποδεχθεί να επιβλέψει την εκπόνηση της εργασίας. Επίσης, ο φοιτητής οφείλει να συμμορφώνεται πλήρως προς τον ισχύοντα κανονισμό εκπόνησης ΠΕ του Τμήματος.

Ειδικότερα, ο Κανονισμός προβλέπει α) το χρονοδιάγραμμα, το οποίο ξεκινά από το τέλος του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους από αυτό της αποφοίτησης του ενδιαφερόμενου φοιτητή και β) την τυπική διαδικασία για την υποβολή την παρουσίαση και την αξιολόγηση της ΠΕ.

<u>Χρονοδιάγραμμα</u>

-Ανακοίνωση (από τους διδάσκοντες) των θεμάτων ΠΕ που προτίθενται να εποπτεύσουν. Χρόνος: Α΄ 15θήμερο Μαΐου (ΣΤ΄ εξαμήνου)

-Αίτηση (από τους φοιτητές) προς τη Γραμματεία του Τμήματος για την έγκριση εκπόνησης ΠΕ Χρόνος: Α' 15θήμερο Ιουνίου (ΣΤ΄ εξαμήνου)

-Αναθέσεις ΠΕ από τη ΓΣ του Τμήματος Χρόνος: Α΄ 15θήμερο Οκτωβρίου (Ζ΄ εξαμήνου)

-Ενδεχόμενη αλλαγή θέματος ΠΕ (από τη ΓΣ του Τμήματος ύστερα από κοινή αίτηση του διδάσκοντος και του φοιτητή) Χρόνος: Α΄ 15θήμερο Νοεμβρίου (Ζ΄ εξαμήνου)

-Υποβολή ΠΕ Χρόνος: Εντός Μαΐου (Η΄ εξαμήνου)

-Ημερίδα προφορικών παρουσιάσεων ΠΕ Χρόνος: Β΄ εβδομάδα Ιουνίου (Η΄ εξαμήνου)

-Ανακοίνωση βαθμολογίας ΠΕ Χρόνος: Μέχρι τις 20 Ιουνίου (Ζ΄ εξαμήνου)

<u>Τυπικό</u>

Η ΠΕ υποβάλλεται υποχρεωτικά προς τη Γραμματεία του Τμήματος σε τρία δακτυλογραφημένα και βιβλιοδετημένα αντίτυπα. Παρουσιάζεται προφορικά δημοσίως, με τη χρήση οπτικοακουστικών μέσων. Αξιολογείται από επιτροπή διδασκόντων στην οποία συμμετέχουν τουλάχιστον 2 μέλη ΔΕΠ.

Παρουσίαση και αξιολόγηση της Πτυχιακής Εργασίας γίνεται δημοσίως ενώπιον τριμελούς επιτροπής τον Ιούνιο του ακαδημαϊκού έτους αποφοίτησης του φοιτητή.

Το τελικό κείμενο της αξιολογημένης εργασίας κατατίθεται στη Γραμματεία σε τρία αντίτυπα.
Οι οδηγίες εκπόνησης ΠΕ βρίσκονται στο Παράρτημα Β.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ/ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ

Στο πλαίσιο της Εισαγωγικής Κατεύθυνσης Κοινωνικής Διοίκησης λειτουργούν δυο κύκλοι μεταπτυχιακών σπουδών. Στον πρώτο κύκλο εντάσσονται δύο προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, το ΠΜΣ στην "Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία" (στην Κομοτηνή), και το διαπανεπιστημιακό - διατμηματικό ΠΜΣ σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία στη «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία» (στην Αθήνα). Στον δεύτερο κύκλο λειτουργεί πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών διδακτορικού επιπέδου.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κοινωνική Πολιτική και Κοινωνική Εργασία»

Το Π.Μ.Σ του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης λειτουργεί στην Κομοτηνή. Διεύθυνση: Π. Τσαλδάρη 1, ΤΚ 69100,
τηλέφωνο: 25310-39496, fax: 25310-39440 και ηλεκτρ. διεύθυνση postgrad@socadm.duth.gr.

Πληροφόρηση παρέχεται από τον ιστότοπο του ΠΜΣ http://utopia.duth.gr/~adelegko/index.htm

Διαπανεπιστημιακό - Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία»

ΤΕΑΠΗ του ΕΚΠΑ και ΤΚΔΠΕ του ΔΠΘ

Το Διαπανεπιστημιακό-Διατμηματικό ΠΜΣ στη «Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Εκπαίδευση, την Υγεία, την Εργασία".

Έδρα του είναι το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο έχει και τη διοικητική υποστήριξη του.

Διεύθυνση: Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, Τ.Κ. 106 80 τηλέφωνο: 210-3688055.
Πληροφόρηση παρέχεται από τον ιστότοπο του ΠΜΣ www.gcp.ecd.uoa.gr.

ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Για απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος γίνονται δεκτοί:

α. Κάτοχοι ΜΔΕ των ως άνω ΠΜΣ

β. Κάτοχοι ΜΔΕ συγγενούς γνωστικού αντικείμενου με παραπάνω ΠΜΣ της ημεδαπής, ή άλλων αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν.3685/2008.

Η ελάχιστη φοίτηση είναι 3 έτη και η μέγιστη 6 έτη, με δικαίωμα παράτασης κατόπιν απόφασης των αρμοδίων οργάνων. Μετά την απόκτηση του ΜΔΕ, ο ελάχιστος χρόνος που απαιτείται για την απονομή του τίτλου του διδάκτορος είναι έξι (6) εξάμηνα.

Προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Ν. 3685/2008, ο υποψήφιος που ενδιαφέρεται να εκπονήσει διδακτορική διατριβή υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος (περίοδος υποβολής αιτήσεων 1-31 Μαΐου κάθε ακαδημαϊκού έτους).

Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από:

(α) αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα,

(β) προσωρινό τίτλο διδακτορικής διατριβής και αναλυτικό υπόμνημα για το θέμα το οποίο προτίθεται να διερευνήσει (έκτασης τουλάχιστον 5000 λέξεων), καθώς και από τα παρακάτω δικαιολογητικά τα οποία συνιστούν και τις τυπικές προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής

(γ) επικυρωμένο αντίγραφο πρώτου πτυχίου ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής (στη δεύτερη περίπτωση θα πρέπει να προσκομίζεται και βεβαίωση ισοτιμίας του πτυχίου από το ΔΙΚΑΤΣΑ).

(δ) επικυρωμένο αντίγραφο μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (επιπέδου Masters) από ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής (στη δεύτερη περίπτωση θα πρέπει να προσκομίζεται και βεβαίωση ισοτιμίας του μεταπτυχιακού τίτλου από το ΔΙΚΑΤΣΑ). Εάν ο υποψήφιος δεν είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου θα πρέπει αποδεδειγμένα να διαθέτει επαρκή ερευνητική εμπειρία ως βασικός συνεργάτης ερευνητικής ομάδας, με ουσιαστική συμβολή στην εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων.

(ε) αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων προπτυχιακού κύκλου σπουδών.

(στ) αντίγραφα προπτυχιακών, πτυχιακών ή / και μεταπτυχιακών εργασιών.

(ζ) αντίγραφα δημοσιεύσεων ή / και μελετών / ερευνών που τυχόν έχει εκπονήσει.

(η) πιστοποιητικό που αποδεικνύει επαρκή γνώση μιας ξένης γλώσσας, όπως 1.4 παραπάνω, και

(θ) δύο τουλάχιστον συστατικές επιστολές από **Διδάσκοντες** ΑΕΙ της ημεδαπής ή της αλλοδαπής που έχουν παρακολουθήσει την απόδοση του υποψηφίου σε προπτυχιακό, ή /και μεταπτυχιακό επίπεδο ή από ερευνητές αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος οι οποίοι γνωρίζουν το έργο του υποψηφίου. Οι επιστολές αυτές θα πρέπει να αποστέλλονται από τους υπογράφοντες καθηγητές/ερευνητές προς το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης.

Για την ξένη γλώσσα σημειώνεται ότι, αν ο υποψήφιος έχει προσκομίσει μόνον πιστοποιητικό Αγγλικής γλώσσας επιπέδου Lower, μπορεί να εγγράφεται (εφόσον κατά τα άλλα πληροί τις προϋποθέσεις εγγραφής για διδακτορική διατριβή), με την προϋπόθεση ότι σε χρονική περίοδο 8 (οκτώ) μηνών το αργότερο από την ημέρα της εγγραφής του θα προσκομίσει ένα από τα αναφερόμενα στην παράγραφο (η) πιστοποιητικά.

Περαιτέρω ουσιαστικές προϋποθέσεις οι οποίες λαμβάνονται υπόψη για την επιλογή υποψηφίων για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής είναι οι εξής:

* Ο Γενικός βαθμός πτυχίου τουλάχιστον «λίαν καλώς». Συνεκτιμάται και η βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα τα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής, ιδιαίτερα μάλιστα στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο Μεταπτυχιακός Τίτλος Σπουδών που κατέχει ο υποψήφιος δεν είναι σε απολύτως συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης.

* Η επίδοση σε πτυχιακή εργασία (σε περίπτωση που προβλεπόταν η εκπόνηση της στο προπτυχιακό επίπεδο σπουδών των υποψηφίων).
* Η ποιότητα του ερευνητικού έργου και των δημοσιεύσεων (σε περίπτωση που ο υποψήφιος διαθέτει ερευνητικό έργο και / ή δημοσιεύσεις).

Επιπλέον:

* Το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής οφείλει να είναι συμβατό με το χαρακτήρα και τους ερευνητικούς στόχους του Τμήματος.

* Λόγω των ιδιαιτεροτήτων του Τμήματος (ύπαρξη δύο κατευθύνσεων: Κοινωνικής Πολιτικής & Διοίκησης, και Κοινωνικής Εργασίας, διεπιστημονικός χαρακτήρας των κατευθύνσεων αυτών και ειδικότερα της γνωστικής περιοχής της Κοινωνικής Πολιτικής) γίνονται δεκτοί για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής και πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων εφόσον το προτεινόμενο από αυτούς αντικείμενο της διατριβής εναρμονίζεται με τους ερευνητικούς στόχους του Τμήματος και τα ερευνητικά ενδιαφέροντα των μελών ΔΕΠ.
* Η εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής δεν απαιτεί την παρακολούθηση μαθημάτων. Ωστόσο, κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις εκείνες όπου ο υποψήφιος έχει κάνει τόσο τις προπτυχιακές όσο και τις μεταπτυχιακές σπουδές του σε επιστημονικό πεδίο όχι απόλυτα συγγενές προς αυτό της Κοινωνικής Πολιτικής & Διοίκησης ή της Κοινωνικής Εργασίας, ύστερα από πρόταση της συμβουλευτικής επιτροπής και απόφαση της ΓΣΕΣ, ο υποψήφιος θα πρέπει να παρακολουθήσει κατά το πρώτο έτος εκπόνησης της διδακτορικής του διατριβής τέσσερα μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών (2 κατά το χειμερινό και 2 κατά το εαρινό εξάμηνο). Η απόδοση στα μαθήματα αυτά θα συνεκτιμηθεί για την αξιολόγηση της προόδου του στο τέλος του πρώτου έτους.
* Πριν την υποβολή της αίτησης στη Γραμματεία του Τμήματος ο υποψήφιος έρχεται σε επαφή με μέλος ΔΕΠ του Τμήματος (της βαθμίδας του Καθηγητή, του Αναπληρωτή Καθηγητή ή του Επίκουρου Καθηγητή) το οποίο καλύπτει επιστημονικά το γνωστικό αντικείμενο της προτεινόμενης διατριβής. Το μέλος ΔΕΠ ενημερώνει λεπτομερώς τον υποψήφιο για τα κριτήρια που έχει θέσει το Τμήμα και συνεργάζεται μαζί του για την ολοκλήρωση της πρότασής του. Προτάσεις που τυγχάνουν αρχικής έγκρισης του μέλους ΔΕΠ κατατίθενται στη ΓΣΕΣ μαζί με σχετική αίτηση και αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του ενδιαφερόμενου/ της ενδιαφερόμενης.
* Η ΓΣΕΣ ορίζει τριμελή επιτροπή αξιολόγησης υποψηφιοτήτων από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος για την διεξαγωγή συνέντευξης με τον υποψήφιο κατά την οποία εκτιμώνται: (α) η επάρκεια των γνώσεων του υποψηφίου στο γνωστικό πεδίο της προτεινόμενης διατριβής, (β) η ικανότητά του να εργασθεί με επιστημονικό τρόπο και να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της διατριβής (αναλυτική/συνθετική ικανότητα, μεθοδολογικές γνώσεις, κ.λπ.), και (γ) η εν γένει προσωπικότητα του υποψηφίου (γενικότερα επιστημονικά ενδιαφέροντα, επιστημονική ωριμότητα, πνεύμα συνεργασίας, προσδοκώμενη συμβολή στους ερευνητικούς στόχους και την ανάπτυξη του Τμήματος).

Εφόσον κριθεί θετικά η υποψηφιότητα η ΓΣΕΣ ορίζει τριμελή συμβουλευτική επιτροπή από μέλη ΔΕΠ, ένα από τα οποία ορίζεται ως επιβλέπων καθηγητής και ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή, Αναπληρωτή ή Επίκουρου Καθηγητή. Από τα άλλα δύο μέλη το ένα μπορεί να είναι Λέκτορας του οικείου Τμήματος ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος, που είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος και έχει επαρκή ερευνητική εμπειρία ή συγγραφική δραστηριότητα.

Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο συγκεκριμενοποιεί και οριστικοποιεί το θέμα της διατριβής και είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση της απόδοσης του υποψηφίου και τη σύνταξη εκθέσεων προόδου στη λήξη κάθε ακαδημαϊκού έτους.

Ειδικές προϋποθέσεις (άρθρο 9. 1β του Ν. 3685/2008)

Σύμφωνα με το άρθρο 9. 1β του Ν. 3685/2008 "Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχουν σε εξαιρετικές περιπτώσεις ....και μη κάτοχοι ΜΔΕ".

Ως εξαιρετικές περιπτώσεις θεωρούνται υποψήφιοι, που κατά την υποβολή της αίτησης τους για εκπόνηση διδακτορικής διατριβής, πέραν του πτυχίου ΑΕΙ εσωτερικού ή εξωτερικού διαθέτουν:

Α. Τουλάχιστον διετή ερευνητική εμπειρία σε αναγνωρισμένου κύρους ερευνητικά κέντρα, εργαστήρια καθώς και ΑΕΙ με

1. συμμετοχή στο σχεδιασμό και τη διεξαγωγή ερευνών στον τομέα ή πεδίο της επιστήμης τους
2. χρήση εργαλείων έρευνας
3. χρήση μέσων καταγραφής και ανάλυσης ερευνητικού υλικού
4. σύνταξη εκθέσεων ευρημάτων - αποτελεσμάτων

Η εμπειρία αποδεικνύεται από αναφορές της συμβολής του υποψήφιου στις εκθέσεις /δημοσιεύσεις των εν λόγω ερευνών.

Β. Επιστημονικές δημοσιεύσεις είτε αυτοδύναμες είτε σε συνεργασία με άλλους.

Γ. Συμμετοχή με εισήγηση σε συνέδρια & ημερίδες.

Συνυπολογίζεται επίσης:

Δ. Η ειδίκευση που παρέχεται από συστηματικά, πολυετή προγράμματα ειδίκευσης αναγνωρισμένου κύρους, που προσφέρονται στην Ελλάδα ή το εξωτερικό:

Ειδικότερα για τις περιπτώσεις υποψηφίων που ενδιαφέρονται να εκπονήσουν διδακτορική διατριβή με κλινικό προσανατολισμό, λαμβάνεται υπόψη τα παρακάτω:

1. κλινική ειδίκευση για εργασία με άτομα, οικογένειες ή ομάδες σύμφωνα με μια από τις ευρείας αποδοχής θεωρίες – σχολές σκέψης (συστημική, γνωσιακή, Ροτζεριανή, ψυχαναλυτική κ.λπ.),
2. ειδίκευση στη συμβουλευτική σε έναν τομέα παρέμβασης (υγεία, ψυχική υγεία, εκπαίδευση, δικαιοσύνη, εξαρτήσεις, επαγγελματικός προσανατολισμός, κ.ά.),
3. ειδίκευση σε παρεμβάσεις στην προσχολική, σχολική και εφηβική ηλικία και σε προερχόμενους από ειδικές κατηγορίες (π.χ. αλλοδαποί, ανάπηροι) μέσω της τέχνης, όπως δραματοθεραπεία, παιγνιοθεραπεία, μουσικοθεραπεία κ.λπ. ή, γενικότερα,
4. ειδίκευση σε τομείς της κοινωνικής πολικής

Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές οι οποίοι είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθήσουν τέσσερα εξαμηνιαία μαθήματα κατά τον πρώτο χρόνο εκπόνησης της διατριβής τους ισχύουν τα παρακάτω: η παρακολούθηση των μαθημάτων αυτών είναι υποχρεωτική, οι εξεταστικές περίοδοι είναι του Ιανουαρίου (για τα μαθήματα του χειμερινού εξαμήνου, του Ιουνίου για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου και του Σεπτεμβρίου, επαναληπτικές για τα μαθήματα και των δύο εξαμήνων). Εάν ο φοιτητής / η φοιτήτρια αποτύχει σε περισσότερα του ενός μαθήματα, ύστερα από εισήγηση της συμβουλευτικής επιτροπής, και εφόσον κρίνεται επίσης ανεπαρκής και η πρόοδος στην εκπόνηση της

ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ Δ.Π.Θ.

1. Βιβλιοθήκη: **Νομικής Σχολής και Σχολής Κοινωνικών, Πολιτικών και Οικονομικών Επιστημών**

www.lib.duth.gr

Κτίριο Νομικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη, Κομοτηνή.

Γενικές Πληροφορίες

-Η βασική συλλογή (μονογραφίες, διατριβές, μεταπτυχιακές εργασίες, εγχειρίδια) αναπτύσσεται στο 2^{ο} όροφο της ανατολικής πτέρυγας του κτιρίου. Οι χρήστες με τη βοήθεια του προσωπικού έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης και χρήσης του υλικού (έντυπου και ηλεκτρονικού) εντός και εκτός της Βιβλιοθήκης.
-Τα περιοδικά, παλιοί τόμοι και τρέχουσες συνδρομές καθώς τα πολλαπλά αντίτυπα και οι δωρεές βρίσκονται στον υπόγειο χώρο της Βιβλιοθήκης. Στον ίδιο χώρο ο χρήστης θα βρει μια πλούσια συλλογή από λογοτεχνικά βιβλία.
-Το υλικό μετά τη βιβλιοθηκονομική και ηλεκτρονική του επεξεργασία, τοποθετείται στα ράφια, στα οποία υπάρχουν αναλυτικοί ταξινομικοί οδηγοί για να διευκολύνουν τους χρήστες στην αναζήτηση των τεκμηρίων.

Δανεισμός-Διαδανεισμός

Για τον δανεισμό βιβλίων ο χρήστης εφοδιάζεται από το αρμόδιο τμήμα της Βιβλιοθήκης την «κάρτα δανεισμού», που εκδίδεται την ίδια μέρα με μία πρόσφατη φωτογραφία και τη συμπλήρωση των στοιχείων του κατόχου που αναγράφονται σ' αυτή. Η κάρτα είναι **αυστηρώς προσωπική.** Η απώλειά της δηλώνεται άμεσα στη Βιβλιοθήκη.
Δικαίωμα δανεισμού έχουν:

- Μέλη Δ.Ε.Π. του Δ.Π.Θ.
- Φοιτητές του Δ.Π.Θ.
- Μεταπτυχιακοί φοιτητές
- Επιστημονικοί συνεργάτες (Ν.407)
- Άτομα εκτός της Πανεπιστημιακής κοινότητας (Δικαστές, Δικηγόροι)
- Μέλη του Διοικητικού Προσωπικού του Δ.Π.Θ.

Οι φοιτητές, προπτυχιακοί-μεταπτυχιακοί, οφείλουν να προσκομίσουν στη Γραμματεία του αντίστοιχου Τμήματος, πριν την ορκωμοσία τους, βεβαίωση από τη Βιβλιοθήκη ότι δεν οφείλουν βιβλία σε αυτή.

Σε περίπτωση καταστροφής (φθοράς από κακή χρήση) ή απώλειας βιβλίου, ο χρήστης οφείλει να το αντικαταστήσει ή να καταβάλει το αντίτιμο της αξίας του βιβλίου.

Η βιβλιοθήκη δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να δανειστεί βιβλία από άλλη Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου ή άλλων Πανεπιστημίων μέσω της Υπηρεσίας Διαδανεισμού. Οδηγίες χρήσης αυτής της υπηρεσίας δίδονται από την ιστοσελίδα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης www.lib.duth.gr. Επίσης η Υπηρεσία Διαδανεισμού δίνει τη δυνατότητα στο χρήστη να αποκτήσει επιστημονικά άρθρα και εργασίες δημοσιευμένες σε περιοδικά μέσω του Ε.Κ.Τ.

Συλλογές

Η Βιβλιοθήκη ανανεώνει και εμπλουτίζει το υλικό της (έντυπο και ηλεκτρονικό), με αγορές ή δωρεές. Οι συλλογές της καλύπτουν κυρίως θέματα των γνωστικών αντικειμένων των Ακαδημαϊκών Σχολών που υποστηρίζει εκπαιδευτικά. Επιπλέον διαθέτει μία πλούσια συλλογή από λογοτεχνικά βιβλία για τα ευρύτερα ενδιαφέροντα των φοιτητών.

Οι συλλογές της αποτελούνται κυρίως από:

- Βιβλία

- Περιοδικά
- Μεταπτυχιακές εργασίες των φοιτητών
- Διδακτορικές διατριβές
- Βάσεις δεδομένων
- Πληροφοριακό υλικό
- Εκδόσεις των Οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μονογραφίες, περιοδικές εκδόσεις)

Η αναζήτηση του υλικού γίνεται μέσω OPAC (On-line Public Access Catalogue) από την ιστοσελίδα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου (www.lib.duth.gr).

Η βιβλιοθήκη έως και το έτος 2012 διέθετε:

- 82.797 τόμους βιβλίων
- 23.754 δεμένους ή και συμπληρωμένους τόμους περιοδικών
- 54 τίτλους ελληνόγλωσσων τρεχουσών (ενεργών) συνδρομών
- 3 βάσεις δεδομένων ηλεκτρονικών περιοδικών και βιβλιογραφικών βάσεων δεδομένων (Beck-online, Επιθεώρηση ΙΚΑ, LC Classification web η οποία χρησιμοποιείται από το σύνολο των υπαλλήλων των Βιβλιοθηκών του ΔΠΘ)
- Πρόσβαση σε 21.323 περίπου τίτλους επιστημονικών περιοδικών (με συμβάσεις και open access) μέσω του συνδέσμου της HEA-Llink (Πρόσβαση έχει το σύνολο των χρηστών του Ιδρύματός μας μέσω της ιστοσελίδας της Κεντρικής Βιβλιοθήκης ή της ιστοσελίδας του Συνδέσμου Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.)

Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες

Η Βιβλιοθήκη διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό για την παροχή σύγχρονων ηλεκτρονικών υπηρεσιών όπως:

- On-line πρόσβαση σε επιστημονικά περιοδικά της HEAL-LINK και σε άλλες βάσεις δεδομένων. Η πρόσβαση είναι δυνατή μόνο μέσα από τις διευθύνσεις I.P. του Πανεπιστημίου.
- On-line πρόσβαση στον OPAC της Κ.Β., στο ΖΕΦΥΡΟ, στο Συλλογικό Κατάλογο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών για βιβλιογραφικές αναζητήσεις.

Άλλες Υπηρεσίες

- **Φωτοτυπίες:** Στο χώρο της Βιβλιοθήκης υπάρχουν φωτοτυπικά μηχανήματα για την εξυπηρέτηση των χρηστών. Η φωτοτύπηση γίνεται με την καταβολή χρηματικού αντιτίμου για την αγορά ειδικής κάρτας.
- **Εκπαίδευση Χρηστών**: Η Βιβλιοθήκη οργανώνει κατά διαστήματα εκπαιδευτικά σεμινάρια στη χρήση των νέων τεχνολογιών, που η εξέλιξή τους σε ότι αφορά την απόκτηση και διαχείριση της πληροφορίας είναι ραγδαία.
- **Κ.Ε.Τ.:** Στη Βιβλιοθήκη λειτουργεί από το έτος 2000 Κέντρο Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης. Το Κ.Ε.Τ. είναι ένα από τα δίκτυα πληροφόρησης της Ε.Ε., που έχει στόχο, μέσα από τη συστηματική κατά-γραφή και τεκμηρίωση των ευρωπαϊκών εκδόσεων, την προώθηση της ενημέρωσης του πολίτη σε θέματα της καθημερινότητάς του αλλά και σε θέματα επιστημονικής έρευνας που άπτονται της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

Υποχρεώσεις Χρηστών

Οι χρήστες εισερχόμενοι στη Βιβλιοθήκη, οφείλουν να ασφαλίζουν τα προσωπικά τους αντικείμενα στις θυρίδες ασφαλείας που βρίσκονται έξω από την Κεντρική Είσοδο. Στο χώρο της Βιβλιοθήκης οφείλουν να τηρούν ησυχία, αν μην καπνίζουν, να κλείνουν τα κινητά τους. Δεν επιτρέπεται να υπογραμμίζουν και να σημειώνουν τα βιβλία.

Επιτρέπεται η χρήση φορητών Η/Υ. Τα βιβλία που χρησιμοποιούνται εντός της Βιβλιοθήκης επανατοποθετούνται στη θέση τους από το Προσωπικό της Βιβλιοθήκης.
Τέλος, στα πλαίσια του πνεύματος καλής συνεργασίας και σχέσεων προσωπικού και χρηστών, οι τελευταίοι οφείλουν να συμμορφώνονται με τις υποδείξεις του προσωπικού της Βιβλιοθήκης.

Ώρες Λειτουργίας

Η Βιβλιοθήκη λειτουργεί καθόλη τη διάρκεια του Ακαδημαϊκού έτους ως εξής:

- Δευτέρα-Παρασκευή 9:00π.μ.-19:45μ.μ.
  Από 1 Σεπτεμβρίου-30 Ιουνίου

- Δευτέρα-Παρασκευή 9:00π.μ.-15:00μ.μ.
  Από 1 Ιουλίου-31 Αυγούστου

Κατά τη διάρκεια των διακοπών, Χριστουγέννων, Απόκρεω και Πάσχα καθώς και του καλοκαιριού το ωράριο διαμορφώνεται ανάλογα με τις ανάγκες της Διοίκησης.
Σε κάθε περίπτωση οι αλλαγές στο ωράριο ανακοινώνονται εγκαίρως από τη Βιβλιοθήκη.

Τηλ.: 25310 39806-9, 39549
Φαξ: 25310 39551

2. Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Το Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών λειτουργεί στις εγκαταστάσεις του Τμήματος από το Νοέμβριο του 2006., σε αίθουσα του ισογείου του κτιρίου του Τμήματος Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξεινίων Χωρών. Δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ» και συγκεκριμένα των έργων «ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΚΤ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ» και ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΠΘ» του Γ΄ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.

Διαθέτει 46 ηλεκτρονικούς υπολογιστές, 3 Scanner, 5 ασπρόμαυρους και 2 έγχρωμους LASER εκτυπωτές, καθώς και 2 projectors και 1 οθόνη πλάσματος για προβολές. Εκτός των μαθημάτων «Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων», «Πληροφορική Ι», «Πληροφορική ΙΙ» και «Μέθοδοι Κοινωνικής Έρευνας (Ποσοτική Ανάλυση)» του ΠΜΣ, που διδάσκονται εκεί, χρησιμοποιείται για την πραγματοποίηση multimedia διαλέξεων, για την αναζήτηση βιβλιογραφικών πηγών μέσω διαδικτύου, καθώς και για τη συγγραφή και εκτύπωση εργασιών από τους φοιτητές του Τμήματος.

Λειτουργεί για το κοινό καθημερινά τις ώρες 09:00-15:00 δεν έχουν προγραμματιστεί να γίνονται μαθήματα.

3. Εργαστήριο Κοινωνικής και Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής

Συστάθηκε το 2004 με γνώμονα τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος και ειδικότερα της Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας (ΥΑ60074, Φ.Ε.Κ.1005 τ.Β΄/6.7.2004). Στοχεύει στην εξασφάλιση και επαύξηση άρτιων πόρων για τη βιωματική διδακτική που απαιτεί το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης στις εφαρμογές και την έρευνα της Κοινωνικής Εργασίας. Διεξάγει μελέτες των ιδιαίτερων κοινωνικών-πολιτισμικών συνθηκών και της κοινωνικής μεταβολής που συμβαίνει στο πληθυσμιακό, και το επίπεδο των παρεχόμενων κοινωνικών και υπηρεσιών υγείας, ψυχικής υγείας στη Θράκη με στόχο το σχεδιασμό κατάλληλων παρεμβάσεων και πιλοτικών δράσεων κοινοτικής ανάπτυξης σε συνεργασία με τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς (Δήμους, διευθύνσεις Πρόνοιας και Εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, Νοσοκομεία, Συλλόγους ΑμεΑ, ΚΕΘΕΑ, κ.ά.). Παράλληλα προσφέρει ατομική και ομαδική κλινική και συμβουλευτική κοινωνική εργασία σε φοιτητές και μέλη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, παιδιά και νέους θύματα ή σε επαπειλούμενο κίνδυνο παραμέλησης, κακοποίησης και περιθωριοποίησης. Ταχτικά οργανώνει σεμινάρια πρόληψης και πρώιμης παρέμβασης σε μεγάλο εύρος σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων και αναγκών.

Λειτουργεί σε μια αίθουσα κατάλληλα εξοπλισμένη ώστε να φιλοξενεί συναντήσεις με εκπροσώπους τοπικών φορέων, επισκεπτών ακαδημαϊκών και επαγγελματιών (διεπαγγελματική συμβουλευτική) και να εξασφαλίζει τα προαπαιτούμενα για διεξαγωγή συνεδριών συμβουλευτικής και κλινικής κοινωνικής εργασίας με άτομα και ομάδες ενδιαφερόμενων όπως, η εμπιστευτικότητα των επισκέψεων (αυτόνομη είσοδο αθέατη από τη γραμματεία και

αίθουσες διδασκαλίας, γραμμή τηλεφώνου). Τα ίδια χαρακτηριστικά διαθέτει και ο χώρος που διατίθεται για το Κέντρο Υποδοχής Υποστήριξης Πρωτοετών Φοιτητών ΔΠΘ και διεξαγωγή ομαδικών εποπτειών.
Ωστόσο η μεγιστοποίηση της απόδοσης και η πλήρης ανάπτυξη του προσκρούει εξ αρχής στην αδυναμία στελέχωσης του και στον ελάχιστο αριθμό ΔΕΠ κοινωνικής εργασίας στο Τμήμα. Η επιδίωξη πρόσληψης ΕΕΔΙΠ, ΜΑ κοινωνικού/κών λειτουργού/γών δεν ευοδώθηκε, ενώ η διακοπή λειτουργίας και του γραφείου πρακτικής άσκησης τον Απρίλιο 2012 έχει σοβαρή επίπτωση στις δραστηριότητες του.
Φοιτητές Κατεύθυνσης Κοινωνικής Εργασίας-ασκούμενοι κοινωνικοί λειτουργοί μετέχουν σε όλο το φάσμα οργάνωσης, υλοποίησης και αξιολόγησης των δραστηριοτήτων και των πιλοτικών παρεμβάσεων του.

Αναπτύσσεται σε τέσσερις αλληλένδετους τομείς με ενδεικτικά αντικείμενα ως εξής:
ΤΟΜΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΙΛΟΤΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
- Υποδοχή αιτημάτων και παροχή Συμβουλευτικής ατόμων, οικογενειών, ομάδων, εποπτείας και διεπαγγελματικής συνεργασίας
- Κέντρο Υποδοχής Υποστήριξης Πρωτοετών Φοιτητών ΔΠΘ (ΚΥΥΠΦ)
- Πιλοτικές παρεμβάσεις κοινωνικής και κοινοτικής εργασίας σε Δήμους, μειονοτικούς Οικισμούς, σχολεία π.χ. Δήμος Σαπών, Δήμος Αιγείρου, Οικισμός Ηφαίστου, ΜΔΣ Ηλιόπετρας, κ.ά.
ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
- Πακέτα εκπαίδευσης στη χρήση διαγνωστικού συστήματος «Πλεύση» και τη διεπαγγελματική συμβουλευτική
- Κατάρτιση εποπτών, διαμεσολαβητών Ρομά.
- Διδασκαλία ελληνικής νοηματικής γλώσσας
- International workshops, Διημερίδες, βιωματικά σεμινάρια
- Κατάρτιση ΜΦ -κοιν λειτ. στην εποπτεία πρακτικής άσκησης
ΤΟΜΕΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ *(τρέχουσες):*
- Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ
- Focus group "οι επιπτώσεις της κρίσης στην άσκηση της κοινωνικής εργασίας στη Θράκη"
- Συγκριτική κοινωνική εργασία: η εκπαίδευση στο ΔΠΘ και το University of Applied Sciences and Arts, Basel
ΤΟΜΕΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ.
-Λογισμικό "Πλεύση", 2004.
-«Μπούσουλας για Πρωτάκια ΔΠΘ», ΚΥΥΠΦ,2006.
-"Έρευνα σταδιοδρομίας αποφοίτων 2000-2007".
-"Κοινωνικές Υπηρεσίες – δυνητικά Κέντρα Πρακτικής Άσκησης στην Περιφέρεια. Αν. Μακ-Θράκης" (2006, 2011)

Τηλ. 25310-39463

Φαξ: 25310-39442

e-mail: scwclab@socadm.duth.gr

web-site: www.socadm.duth.gr

4. Γραφείο Πρακτικής Άσκησης

Αντικείμενο του γραφείου είναι η άρτια διεξαγωγή της διαδικασίας επιλογής των κέντρων πρακτικής άσκησης, και της τοποθέτησης των φοιτητών σε αυτά, καθώς και η παρακολούθηση της παρουσίας - απόκρισης των ασκούμενων στα συμφωνηθέντα, και στενή συνεργασία με εκπαιδευτές και επόπτες σχετικά με την πορεία και την αξιολόγηση της επίδοσης, όπως περιγράφονται στον Οδηγό Πρακτικής Άσκησης και Εποπτείας (βλ. ιστότοπο του Τμήματος) και εξειδικεύονται από τη Συντονιστική Επιτροπή Πρακτικής Άσκησης (ΣΕΠΑ), η οποία και το εποπτεύει.

Η υπεύθυνη του Γραφείου Πρακτικής Άσκησης, έμπειρη κοινωνική λειτουργός βρίσκεται σε διαρκή επαφή τόσο με τους εκπαιδευτές όσο και τους ασκούμενους, αποσαφηνίζει τους στόχους, το περιεχόμενο και τους όρους ανάπτυξης και αξιολόγησης του προγράμματος ΠΑ. και διεξάγεται από Επίσης διακινεί την απαραίτητη αλληλογραφία και τα έντυπα της ΠΑ (ημερολόγια, συμφωνητικά συνεργασίας, φόρμες καταγραφής έργου και αξιολόγησης, βεβαιώσεις κ.ά.).

Τηλ. 25310 39440

e-mail: socwork@socadm.duth.gr

web-site: http://www.socadm.duth.gr/index.php

5. Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας:

Τα Γραφεία Διασύνδεσης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ιδρύθηκαν το 1997 στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.) του Β' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (Κ.Π.Σ.), με σκοπό να αποτελέσουν κέντρα πληροφόρησης & συμβουλευτικής των φοιτητών και αποφοίτων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Πανεπιστημίων & ΤΕΙ) σε θέματα: Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης & Απασχόλησης.
Κατά την περίοδο 2001-2008 η χρηματοδότηση τους συνεχίστηκε μέσω του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ του Γ' Κ.Π.Σ., όπου και ενέταξαν στις δράσεις τους και τον τομέα ενημέρωσης & συμβουλευτικής σε θέματα επιχειρηματικότητας.
Στα πλαίσια του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς στα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης δημιουργήθηκαν και λειτουργούν οι Δομές Απασχόλησης & Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) οι οποίες έχουν ως σκοπό το συντονισμό & προβολή των δράσεων των παρακάτω υπηρεσιών:

- Γραφείο Διασύνδεσης
- Γραφείο Πρακτικής Άσκησης
- Μονάδα Καινοτομίας & Επιχειρηματικότητας

Τρεις είναι οι βασικοί άξονες λειτουργίας ενός σύγχρονου Γραφείου Διασύνδεσης:

1. Ενημέρωση
2. Συμβουλευτική
3. Δικτύωση

Στον τομέα της Ενημέρωσης το Γραφείο Διασύνδεσης παρέχει πληροφορίες σε θέματα Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Δια Βίου Μάθησης & Απασχόλησης.
Στον τομέα της Συμβουλευτικής, τα στελέχη του Γραφείου Διασύνδεσης παρέχουν στους φοιτητές & αποφοίτους των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, Υπηρεσίες Ομαδικής & Ατομικής Συμβουλευτικής σε θέματα Προσωπικής & Επαγγελματικής Ανάπτυξης.
Τέλος στον τομέα της Δικτύωσης, το Γραφείο Διασύνδεσης, δημιουργεί ένα Δίαυλο Επικοινωνίας μεταξύ Φοιτητών-Αποφοίτων & της Παραγωγικής Κοινότητας μέσω της διοργάνωσης εκδηλώσεων (π.χ. Ημέρες Καριέρας κ.λπ.) και της παρουσίασης σύγχρονων τεχνικών και εργαλείων δικτύωσης (π.χ. Linkedin κ.λπ.)
Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφτείτε τη διεύθυνση http://career.duth.gr
Ακούστε τη σχετική δικτυακή ραδιοφωνική εκπομπή στο http://www.radio899.gr
Μέσω τη ραδιοφωνικής εκπομπής προσφέρονται δωρεάν κάθε μήνα 20 Ευρωπαϊκές Κάρτες Νέων, χορηγία της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς.

Επικοινωνία:

- Αλέξανδρος Ρήγας, *Επιστημονικός Υπεύθυνος, Καθηγητής Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών & Μηχανικών Υπολογιστών Δ.Π.Θ., τηλ.:* 25410 79589
- Ροσάνα Εσκομπάρ, *Στέλεχος Ενημέρωσης & Σύμβουλος Επαγγελματικής Ανάπτυξης, τηλ.:* 25520 41175
- Ιωάννης Τουρτούρας, *Υπεύθυνος Δικτύωσης, τηλ.:* 25410 79429
- Σοφία Μποζά, *Υπεύθυνη Διαχείρισης Έργου & Γραμματειακή Υποστήριξη, τηλ.:* 25410 79325

6. Κινητικότητα Δια βίου Μάθηση - Πρόγραμμα ERASMUS

Το Δια Βίου Μάθηση (LLP) / Erasmus είναι ένα Ευρωπαϊκό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα που δίνει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές ή υποψήφιους διδάκτορες να πραγματοποιήσουν με υποτροφία είτε μέρος των σπουδών τους σε ένα Ίδρυμα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ευρώπης χωρίς να πληρώσουν δίδακτρα είτε της πρακτικής τους άσκησης σε επιχείρηση, κέντρο κατάρτισης, ερευνητικό κέντρο ή άλλο οργανισμό που εδρεύει στην Ευρώπη, με πλήρη ακαδημαϊκή αναγνώριση. Είναι μια μοναδική ευκαιρία για τους φοιτητές να ζήσουν στο εξωτερικό, να κάνουν νέες φιλίες, να γνωρίσουν διαφορετικούς πολιτισμούς, να μάθουν μια ξένη γλώσσα, αλλά και να δημιουργήσουν νέες προοπτικές για τη συνέχεια των σπουδών τους και την επαγγελματική τους εξέλιξη.

Η ελάχιστη διάρκεια της περιόδου κινητικότητας για σπουδές και πρακτική άσκηση στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus είναι 3 μήνες και η μέγιστη διάρκεια 12 μήνες.

Η υποτροφία δεν αποσκοπεί στην κάλυψη του συνόλου των δαπανών στο εξωτερικό, αλλά προορίζεται να καλύψει το «κόστος κινητικότητας», δηλαδή τις πρόσθετες δαπάνες που συνεπάγεται μία περίοδος σπουδών ή πρακτικής άσκησης σε ένα άλλο κράτος. Επιπλέον υποτροφίες που πιθανώς λαμβάνουν φοιτητές από εθνικές πηγές για σπουδές στην Ελλάδα διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους στο εξωτερικό, κατά την οποία λαμβάνουν και υποτροφία LLP/ERASMUS.
`

Κάθε φοιτητής/φοιτήτρια, κατά τη διάρκεια των σπουδών του/της στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, έχει τη δυνατότητα να λάβει κατ' ανώτατο όριο δύο υποτροφίες κινητικότητας Erasmus:
- μία υποτροφία για μετακίνηση με σκοπό τις σπουδές
- μία υποτροφία για τοποθέτηση για πρακτική άσκηση στο εξωτερικό

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα:
http://erasmus.duth.gr/

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΑΙ E-MAILS ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	E-MAIL
Μέλη ΔΕΠ		
Βιδάλη Σοφία	25310 39411	sophievidali@yahoo.gr
Γεωργίου Θεόδωρος	25310 39455	tgeorgio@polsci.duth.gr
Δικαίος Κωνσταντίνος	25310 39419	cdikeos@socadm.duth.gr
Ιωαννίδης Αλέξης	25310 39456	aioann@socadm.duth.gr
Καλλινικάκη Θεανώ	25310 39402	thkallin@socadm.duth.gr
Κανδυλάκη Αγάπη	25310 39405	akandylaki@hotmail.com
Καραγκούνης Βασίλειος	25310 39402	vkaragk@otenet.gr
Κατρούγκαλος Γεώργιος	25310 39407	gkatrougalos@yahoo.gr
Κουλούρης Νικόλαος	25310 39435	nkoulour@socadm.duth.gr
Μελά Αγλαΐα	25310 39406	liamela@yahoo.com
Μορφακίδης Χρήστος	25310 39407	cmorfaki@socadm.duth.gr
Πανταζής Απόστολος	25310 39455	apantaz@socadm.duth.gr
Παπαδημητρίου Ευριπίδης	25310 39438	evpapa@socadm.duth.gr
Παπαθεοδώρου Χρίστος	25310 39403	christos@socadm.duth.gr
Πεμπετζόγλου Μαρία	25310 39407	mariap@socadm.duth.gr
Πετμεζίδου Μαρία	25310 39401	mpetmes@socadm.duth.gr
Πολύζος Νικόλαος	25310 39425	npolyzos@socadm.duth.gr
Πολυζωίδης Περικλής	25310 39439	ppolyzoi@socadm.duth.gr
Πουλόπουλος Χαράλαμπος	25310 39404	chpoulo@socadm.duth.gr
Σέρμπος Σωτήριος	25310 39424	sermpos@socadm.duth.gr
Σκαμνάκης Χριστόφορος	25310 39406	cskamnak@socadm.duth.gr
Τριανταφυλλίδου Άννα	25310 39408	anna@eliamep.gr

Τσαϊρίδης Χαράλαμπος	25310 39441	xtsairid@pme.duth.gr
Τσέργας Νικόλαος	25310 39375	tsergasnik@yahoo.gr
Χατζηφωτίου Σεβαστή	25310 39408	schatzif@socadm.duth.gr
Χατζόπουλος Βασίλειος	25310 39437	vasshatz@socadm.duth.gr
Γραμματεία Τμήματος		
Λάκη Σμαρώ	25310 39412	slaki@kom.duth.gr
Λεμοντζέλη Αικατερίνη	25310 39409	alemontz@kom.duth.gr
Γραμματεία Μεταπτυχιακού		
Δελέγκου Ανδριάνα	25310 39496	postgrad@socadm.duth.gr
Μέλη ΕΤΕΠ		
Ναλμπάντη Αμαλία	25310 39418	analmpan@socadm.duth.gr
Συλιβού Άρτεμις	25310 39415	asilivou@socadm.duth.gr
Μηχανοργάνωση Τμήματος		
Αντωνιάδου Μαρία Ναλμπάντη Αμαλία	2531039418	
Εργαστήριο Κοινωνικής Κοινοτικής Εργασίας και Συμβουλευτικής		
Καλλινικάκη Θεανώ	25310 39496	scwclab@socadm.duth.gr
Γραφείο Πρακτικής Άσκησης		
Καβούκης Μιχαήλ	25310-39440	socwork@socadm.duth.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οδηγίες Εκπόνησης Πτυχιακής Εργασίας

Οδηγία 1. Γενικά
Παρεκκλίσεις από τις Οδηγίες Εκπόνησης επιτρέπονται, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα. Πλήρης γραπτή αιτιολόγηση σοβαρών παρεκκλίσεων ενσωματώνεται στην εργασία, στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας ή σε άλλο πρόσφορο. Οι Οδηγίες Εκπόνησης μπορεί προαιρετικά να αποτελέσουν σημείο αναφοράς για (μη-πτυχιακές) εργασίες που ανατίθενται στο πλαίσιο μαθημάτων εξαμήνου, στις περιπτώσεις αυτές όμως υπερισχύουν οι κατευθυντήριες γραμμές του εκάστοτε διδάσκοντα, για τις οποίες δεν απαιτείται αιτιολόγηση.

Οδηγία 2. Έκταση
Η έκταση της πτυχιακής εργασίας συνίσταται να είναι μεταξύ 8.000 και 10.000 λέξεων, μπορεί ωστόσο να αποκλίνει προς τα πάνω ή κάτω, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντα και πάντα σε συνάρτηση με τη φύση του υπό διερεύνηση θέματος, την εφαρμοζόμενη μεθοδολογία και τις ιδιαιτερότητες του επιμέρους επιστημονικού πεδίου στο οποίο εντάσσεται. Η παραπάνω έκταση αφορά στο κυρίως σώμα της εργασίας, χωρίς τη βιβλιογραφία και τυχόν παραρτήματα πάσης φύσεως.

Οδηγία 3. Διάρθρωση
Η εργασία περιλαμβάνει τα εξής:

Εξώφυλλο
Copyright
Περίληψη
Αφιέρωση / αφιερώσεις [προαιρετικά]
Ευχαριστίες [προαιρετικά]
Πίνακας περιεχομένων
Λίστα πινάκων
Λίστα διαγραμμάτων
Συντομογραφίες [προαιρετικά]
Απόδοση όρων [προαιρετικά]
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή
Κεφάλαιο 2: Μεθοδολογία
Κεφάλαιο 3 [και εξής]
Κεφάλαιο ν: Συμπεράσματα
Βιβλιογραφία
Παραρτήματα [προαιρετικά]

Ειδικότερα

Εξώφυλλο

Το εξώφυλλο περιλαμβάνει:
Τη φράση: ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ [κεφαλαία]
Το λογότυπο του Τμήματος[3]
Τη φράση Πτυχιακή Εργασία
Τον τίτλο της Πτυχιακής Εργασίας [με κεφαλαία γράμματα]
Το όνομα και επώνυμο (με αυτή τη σειρά) του φοιτητή / της φοιτήτριας
Τον τόπο (Κομοτηνή) και το έτος

[3] Το λογότυπο πρέπει να είναι διαθέσιμο σε ηλεκτρονική μορφή από το διαδίκτυο, σε ιστότοπο που θα περιγράφεται με υποσημείωση σε αυτήν εδώ τη θέση.

Copyright
Θα πρέπει να εμφανίζονται τα παρακάτω στοιχεία:
-Η λέξη Copyright και το σύμβολο © (στον επεξεργαστή κειμένου Word το σύμβολο βρίσκεται πηγαίνοντας στο μενού «Εισαγωγή [Insert]» → «Σύμβολο» [Symbol]).
- Το όνομα του συγγραφέα
- Το έτος έκδοσης
- Οι λέξεις «Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.»
- Το κείμενο: Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Κοινωνικής Διοίκησης του ΔΠΘ δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

Παράδειγμα
Copyright © Όνομα του συγγραφέα, έτος ****
Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Περίληψη [Έκταση: 300 έως 450 λέξεις]

Η περίληψη αποτελείται από δύο μέρη.
Το τυπικό μέρος αποτελείται από το εξής κείμενο:
Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο [τίτλος] εκπονήθηκε από τον/την [όνομα, επώνυμο], φοιτητή /τρια του η΄ εξαμήνου του Τμήματος Κοινωνικής Διοίκησης του ΔΠΘ υπό την επίβλεψη του [τίτλος] [όνομα, επώνυμο] και ολοκληρώθηκε τον [μήνα] του [έτος]
Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει (ενδεικτικά) τον σκοπό της εργασίας, τη μεθοδολογία και τα συμπεράσματα

Αφιέρωση / αφιερώσεις

Ευχαριστίες

Πίνακας περιεχομένων
Η αρίθμηση των πρώτων σελίδων είναι λατινική (i, ii, iii, iv, v, vi). Η κανονική αρίθμηση ξεκινά από το πρώτο κεφάλαιο. Τα περιεχόμενα έχουν τη μορφή τρίστηλου πίνακα, το περίγραμμα του οποίου δεν τυπώνεται, ως εξής

[αρίθμηση]	[τίτλος κεφαλαίου]	[σελίδα]
1	Εισαγωγή	5
2	Μεθοδολογία	7

εμφανίζονται δηλαδή τυπωμένα ως εξής:

1. Εισαγωγή 5
2. Μεθοδολογία 7

Στα περιεχόμενα, όπως και στο σώμα του κειμένου, εμφανίζεται διαβάθμιση των υπο-ενοτήτων μέχρι τον τρίτο βαθμό, δηλαδή (παράδειγμα)

2. Ιστορική αναδρομή
2.1 Η περίοδος πριν την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους
2.1.1 Η Τουρκοκρατία
2.1.2 Από την επανάσταση του 1821 μέχρι την έλευση του Καποδίστρια
2.2 Η κατάσταση κατά τα πρώτα χρόνια ύπαρξης του Ελληνικού Κράτους

Λίστα Πινάκων
Λίστα Διαγραμμάτων (ή άλλων στοιχείων)]

Οι λίστες αυτές παρουσιάζουν, με τη δομή των περιεχομένων, πίνακες, διαγράμματα, εικόνες, προβολές δικτυακών τόπων και κάθε άλλο στοιχείο εκτός κειμένου.

Συντομογραφίες

Απόδοση όρων
Στην περίπτωση χρήσης ορολογίας από ξενόγλωσση βιβλιογραφία, η οποία δεν έχει αποδοθεί επισήμως στην ελληνική γλώσσα, ο/η συγγραφέας μπορεί να αναφέρει σε αυτήν την ενότητα την απόδοση στην ελληνική που θεωρεί περισσότερο δόκιμη.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή
Κεφάλαιο 2: Μεθοδολογία
Κεφάλαιο 3 [και εξής]: [επιμέρους τίτλοι]
Κάθε κεφάλαιο μπορεί να περιλαμβάνει εμφανείς υπο-ενότητες μέχρι τρίτου βαθμού, με τη μορφή
1
1.1
1.1.1

Κεφάλαιο ν: Συμπεράσματα

Βιβλιογραφία
Για τη μορφή και άλλες πληροφορίες σχετικά με τη βιβλιογραφία βλέπετε οδηγία 5

Παραρτήματα

<u>Οδηγία 4. Μορφή</u>

Η εργασία γράφεται σε ηλεκτρονικό υπολογιστή με τη χρήση λογισμικού επεξεργασίας κειμένων. Σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες δεν υπάρχει άλλη υπόδειξη χρησιμοποιούνται πεζά γράμματα, μαύρου χρώματος, τύπου times, μεγέθους 12 (στις υποσημειώσεις: 10). Οι υποσημειώσεις τίθενται στο τέλος κάθε σελίδας, με ενιαία αρίθμηση για όλη την εργασία. Έμφαση εντός του κειμένου μπορεί να δίνεται με τη χρήση *italics*. Τονισμένες λέξεις (**bold**) μπορεί να χρησιμοποιούνται μόνο στους τίτλους των κεφαλαίων. Καμία άλλη διαφοροποίηση δεν είναι αποδεκτή, εκτός αν συντρέχουν συγκεκριμένοι λόγοι.

Τα περιθώρια κάθε σελίδας πρέπει να είναι τα συνήθη ενός λογισμικού επεξεργασίας κειμένων, δηλαδή το επάνω και το κάτω περιθώριο της σελίδας μεγέθους Α4 πρέπει να είναι περίπου 2,54 εκατοστά και το αριστερό και δεξιό περιθώριο πρέπει να είναι περίπου 3,5 και 2,5 εκατοστά αντίστοιχα. Οι παραπάνω τιμές νοούνται κατά προσέγγιση. Το διάστημα μεταξύ των σειρών (διάστιχο) είναι 1,5 γραμμή. Κάθε κεφάλαιο ξεκινά από νέα σελίδα. Μεταξύ των παραγράφων μεσολαβεί κενή γραμμή. Το κείμενο έχει πλήρη στοίχιση αριστερά-δεξιά. Οι σελίδες φέρουν αρίθμηση κάτω και δεξιά. Για λόγους ορθολογικής περιβαλλοντικής διαχείρισης, αλλά και διευκόλυνσης της αρχειοθέτησης, συνίσταται η χρήση εκτύπωσης διπλής όψης, όπου αυτό είναι δυνατό.

Αριθμοί εντός του κειμένου από το μηδέν έως και το δέκα καλό είναι να παρουσιάζονται ολογράφως. Συνίσταται η χρήση διαχωριστικού χιλιάδων με τη μορφή τελείας (1.000), ενώ σε αριθμούς με δεκαδικά χρησιμοποιείται υποδιαστολή (6,54). Η χρήση αρκτικόλεξων είναι αποδεκτή, εφόσον την πρώτη φορά γίνεται πλήρης επεξήγηση. Για παράδειγμα:

> Οι κτιριακές δομές του Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλί
> (Ι.Κ.Α.) δεν είναι ικανοποιητικές. Το Ι.Κ.Α. διαθέτει σήμερα…

Πίνακες, διαγράμματα και λοιπά στοιχεία φέρουν στο πάνω μέρος τους αρίθμηση και τίτλο. Η αρίθμηση θα είναι της μορφής 1.1, 1.2 και εξής, όπου ο πρώτος αριθμός αναφέρεται στον αριθμό του κεφαλαίου και ο δεύτερος στον αύξοντα

αριθμό του πίνακα. Εφόσον δεν πρόκειται για πρωτογενή στοιχεία που συγκεντρώνει ο/ η συγγραφέας της εργασίας, πρέπει να αναφέρεται η πηγή στο κάτω μέρος του πίνακα. Παράδειγμα:

Πίνακας 1.2: Οι δαπάνες υγείας στην Ελλάδα (σε εκατ. €)

Πηγή: Ulrich, 1983

Πλήρης αναφορά της πηγής θα πρέπει στη συνέχεια να γίνεται εντός της βιβλιογραφίας, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες. Για το παράδειγμά μας, η αναφορά θα ήταν ως εξής:
Ulrich, W., 1983. *Critical heuristics of social planning*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press, pp. 70.

Για κάθε πίνακα, διάγραμμα και άλλο στοιχείο εκτός κειμένου θα πρέπει να υπάρχει αντίστοιχη αναφορά μέσα στο κείμενο.

Οι μαθηματικές σχέσεις μέσα στο κείμενο θα πρέπει να αριθμούνται με τον ίδιο τρόπο που αριθμούνται οι πίνακες δηλαδή 1.1, 1.2 και εξής αλλά ο αριθμός τοποθετείται μέσα σε παρένθεση δίπλα σε κάθε σχέση. Παράδειγμα:
$x=y+z$ (1.3)

Οδηγία 5. Σύνταξη Αναφορών και Βιβλιογραφικών Πηγών
Για τη συγγραφή μιας εργασίας χρησιμοποιείτε διάφορες πηγές (βιβλία, άρθρα, επιστημονικές εργασίες κλπ). Όλες αυτές οι πηγές θα πρέπει να εμφανίζονται και μέσα στο κείμενο της εργασίας σας (*αναφορές*), αλλά και στο τέλος αυτής συγκεντρωτικά (*βιβλιογραφία*). Στο παρόν κείμενο θα βρείτε βασικούς κανόνες σύνταξης των αναφορών και των βιβλιογραφικών πηγών.

Οδηγίες σύνταξης Αναφορών
Μέσα στο κείμενο της εργασίας σας θα πρέπει να παρουσιάζονται *αναφορές* στο έργο άλλων συγγραφέων. Οι αναφορές καταγράφονται μέσα σε παρένθεση. Υπάρχουν πολλά συστήματα σύνταξης βιβλιογραφικών αναφορών. Το πιο διαδεδομένο είναι το σύστημα «συγγραφέας-χρονολογία» του Πανεπιστημίου του Harvard, το οποίο παρουσιάζεται παρακάτω.

Αναφορά στο έργο ενός συγγραφέα εντός του κειμένου
Όταν γίνεται αναφορά στο έργο ενός συγγραφέα, μέσα στο κείμενο της εργασίας μας, γράφουμε το επώνυμο του συγγραφέα (εκτός παρένθεσης) και τη χρονολογία έκδοσης του έργου του (μέσα σε παρένθεση) ως εξής:
Επώνυμο συγγραφέα (έτος έκδοσης έργου)

ή εναλλακτικά και το επώνυμο του συγγραφέα και τη χρονολογία έκδοσης του έργου του μέσα σε παρένθεση:
(Επώνυμο συγγραφέα, έτος έκδοσης έργου)

π.χ. Ο Παπαδόπουλος (1994) βρήκε ότι η ελαστικότητα ζήτησης των υπηρεσιών υγείας κυμαίνεται μεταξύ 0,6-0,8
ή Η ελαστικότητα ζήτησης των υπηρεσιών υγείας κυμαίνεται μεταξύ 0,6-0,8 (Παπαδόπουλος, 1994).
Romer (1994) found that… ή When income elasticity is greater than one (Romer, 1994), then…

Οι φράσεις **Παπαδόπουλος (1994)** και **(Παπαδόπουλος, 1994)** υποδηλώνουν δυο διαφορετικούς τρόπους γραφής της αναφοράς στο έργο του Παπαδόπουλου. Μπορείτε να επιλέξετε όποιον τρόπο επιθυμείτε.

Σημειώστε επίσης, ότι η πηγή στην οποία αναφερόμαστε μπορεί να είναι βιβλίο, άρθρο ή εργασία, που λάβαμε από έντυπο ή το διαδίκτυο, με συγγραφέα τον Παπαδόπουλο. Η αναφορά μέσα στο κείμενο θα γραφεί με τον ίδιο τρόπο, όποιος και αν είναι ο τύπος του έργου.

Όταν τελειώσετε την εργασία σας, μετά από τη συγγραφή των συμπερασμάτων, γράφετε τη φράση **Βιβλιογραφία** και καταγράφετε λεπτομερώς όλες τις βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήσατε στην εργασία σας. Για παράδειγμα για την παραπάνω αναφορά, θα γράψετε:

Παπαδόπουλος, Κ., 1994. *Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία*. Β' Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ο τρόπος σύνταξης των βιβλιογραφικών πηγών παρουσιάζεται στην επόμενη ενότητα.

Αναφορά στο έργο δύο συγγραφέων

Όταν πρόκειται για έργο με δύο συν-συγγραφείς, ακολουθούμε έναν από τους εξής τρόπους σύνταξης:
Επώνυμο 1ου συγγραφέα και Επώνυμο 2ου συγγραφέα (έτος έκδοσης έργου) ή
(Επώνυμο 1ου συγγραφέα και Επώνυμο 2ου συγγραφέα έτος έκδοσης έργου)

π.χ. Οι Παπαδόπουλος και Ζαφειρόπουλος (1994) έδειξαν ότι…ή (Παπαδόπουλος & Ζαφειρόπουλος 1994)

Crane and Urquhart (1994) suggest…ή (Slater & Jones 1996)

Αναφορά στο έργο πολλών συγγραφέων

Όταν πρόκειται για έργο με πολλούς συν-συγγραφείς, εφαρμόζουμε έναν από τους ακόλουθους τρόπους σύνταξης:
Επώνυμο 1ου συγγραφέα κ.ά. (έτος έκδοσης έργου) ή
(Επώνυμο 1ου συγγραφέα κ.ά. έτος έκδοσης έργου)

π.χ. Ο Παπαδόπουλος κ.ά. (1995) απέδειξαν ότι…..ή ……(Παπαδόπουλος κ.ά. 1995)

Green et al (1995) found that…..ή ……(Green et al 1995)

Αναφορά στα έργα πολλών συγγραφέων

Όταν γίνεται αναφορά σε έργα πολλών συγγραφέων, μέσα στο κείμενο της εργασίας μας, γράφουμε:
Επώνυμο 1ου συγγραφέα (έτος έκδοσης έργου 1ου συγγραφέα) και Επώνυμο 2ου συγγραφέα (έτος έκδοσης έργου 2ου συγγραφέα) ή
(Επώνυμο 1ου συγγραφέα έτος έκδοσης 1ου έργου, Επώνυμο 2ου συγγραφέα έτος έκδοσης 2ου έργου)

π.χ. Οι Παπαδόπουλος (1946) και Ζαφειρόπουλος (1948) έδειξαν ότι……ή (Παπαδόπουλος 1946, Ζαφειρόπουλος 1948)

Jones (1946) and Smith (1948) have both shown……ή (Jones 1946; Smith 1948)

Αναφορά σε δύο έργα ενός συγγραφέα

Η αναφορά σε δύο έργα ενός συγγραφέα, παρατίθεται ως εξής:
Επώνυμο συγγραφέα (έτος έκδοσης 1ου έργου, έτος έκδοσης 2ου έργου) ή
(Επώνυμο συγγραφέα έτος έκδοσης 1ου έργου, έτος έκδοσης 2ου έργου)

π.χ. Όπως υπέδειξε ο Παπαδόπουλος (1992, 1994)….. ή (Παπαδόπουλος 1992, 1994)……

as suggested by Bloggs (1992, 1994)….. ή (Bloggs 1992, 1994)……

Αναφορά σε δύο έργα ενός συγγραφέα ίδιας χρονολογίας

Ειδικότερα, στην περίπτωση που τα έργα αυτά έχουν ίδια χρονολογία συγγραφής, ονομάζουμε την μία αναφορά α και την άλλη β:
Επώνυμο συγγραφέα (έτος έκδοσης 1ου έργου α, έτος έκδοσης 2ου έργου β)

π.χ. Ο Παπαδόπουλος (1993α, β) έδειξε ότι…..

Bloggs (1993a, b) has stated……..

Στις αναφορές, μπορείτε να συμπεριλαμβάνετε και τον αριθμό της σελίδας από όπου πήρατε την πληροφορία:
Όπως αναφέρει ο Παπαδόπουλος (1966, σ.124)…. ή ……..(Παπαδόπουλος 1966, σ.124)

Οδηγίες σύνταξης Βιβλιογραφικών Πηγών

Στο τέλος κάθε εργασίας, κάτω από τον τίτλο **Βιβλιογραφία,** παρουσιάζονται, με αλφαβητική σειρά, όλες οι βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνησή της. Για την σύνταξη των βιβλιογραφικών πηγών ακολουθούνται διάφορα συστήματα. Στο χώρο των οικονομικών και κοινωνικών επιστημών το πλέον διαδεδομένο είναι το σύστημα σύνταξης βιβλιογραφικών πηγών του Πανεπιστημίου του Harvard, το οποίο παρουσιάζεται παρακάτω. Η παρουσίαση των βιβλιογραφικών πηγών θα πρέπει να διακρίνεται από ομοιομορφία.

Σύγγραμμα ενός συγγραφέα

Όταν για τη συγγραφή της εργασίας σας χρησιμοποιήσατε στοιχεία από κάποιο βιβλίο-σύγγραμμα (ενός συγγραφέα), η βιβλιογραφική πηγή θα πρέπει να εμφανίζεται ως εξής:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης συγγράμματος. *Τίτλος συγγράμματος* [με πλάγια γράμματα]. Αριθμός έκδοσης [προαιρετικά]. Πόλη έκδοσης: Εκδοτικός οίκος.

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 1983. *Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία*. Β' Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Ulrich, W., 1983. *Critical heuristics of social planning*. 2nd ed. Chicago: University of Chicago Press.

Σύγγραμμα 2, 3 και περισσότερων συγγραφέων (να αναφέρονται όλοι)

Όταν για τη συγγραφή της εργασίας σας χρησιμοποιήσατε στοιχεία από κάποιο βιβλίο-σύγγραμμα (2-3 συγγραφέων), η βιβλιογραφική πηγή θα πρέπει να εμφανίζεται ως εξής:

Επώνυμο 1ου συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος 1ου συγγραφέα & Επώνυμο 2ου συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος 2ου συγγραφέα, και ούτω καθεξής για όλους του συν- συγγραφείς, έτος έκδοσης συγγράμματος. *Τίτλος συγγράμματος* [με πλάγια γράμματα]. Αριθμός έκδοσης [προαιρετικά]. Πόλη έκδοσης: Εκδοτικός οίκος.

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ. & Ζαφειρόπουλος, Γ., 1983. *Εισαγωγή στην Πολιτική Οικονομία*. Β' Έκδοση. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Kirk, J. & Munday, R.J., 1988. *Narrative analysis.* 3rd ed. Bloomington: Indiana University Press.

Στην περίπτωση τριών και περισσότερων συν-συγγραφέων το σύμβολο & αντικαθίσταται από κόμμα.

Κεφάλαιο ή άρθρο σε συλλογικό τόμο

Στην περίπτωση που γίνεται αναφορά σε κεφάλαιο-άρθρο ενός συλλογικού τόμου [κάποιος συγγραφέας-editor (στο παρακάτω υπόδειγμα, ο Κανελλόπουλος) αναλαμβάνει να συγκεντρώσει άρθρα από διαφόρους συγγραφείς (ένας εκ των οποίων είναι ο Παπαδόπουλος, ο οποίος έχει γράψει ένα άρθρο με τίτλο «Περιβαλλοντικοί Φόροι στην Ελλάδα») και να εκδώσει έναν συλλογικό τόμο (ο τίτλος του τόμου είναι *Περιβαλλοντική Πολιτική στην Ελλάδα*)], η βιβλιογραφική πηγή θα πρέπει να εμφανίζεται ως εξής:

Επώνυμο συγγραφέα του άρθρου, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα του άρθρου, έτος έκδοσης συλλογικού τόμου. Τίτλος άρθρου. Στο Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα-editor, Επώνυμο συγγραφέα-editor, εκδ. *Τίτλος συλλογικού τόμου* [με πλάγια γράμματα]. Πόλη έκδοσης: Εκδοτικός οίκος. Αριθμός κεφαλαίου.

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 1975. Περιβαλλοντικοί Φόροι στην Ελλάδα. Στο Γ. Κανελλόπουλος, εκδ. *Περιβαλλοντική Πολιτική στην Ελλάδα*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική. Κεφ. 2.

Smith, J., 1975. A source of information. In W. Jones, ed. *One hundred and one ways to find information about health.* Oxford: Oxford University Press. Ch. 2.

Συγγράμματα ιδίου συγγραφέα με ίδιο έτος έκδοσης
Όταν για τη συγγραφή της εργασίας μας χρησιμοποιήσαμε δύο συγγράμματα (το *Πολιτική Οικονομία* και το *Μακροοικονομία*) του ίδιου συγγραφέα (Κ. Παπαδόπουλου) που έχουν γραφεί την ίδια χρονιά (1966), ονομάζουμε το ένα έργο α και το άλλο β, και οι βιβλιογραφικές πηγές εμφανίζονται ως εξής:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης συγγράμματος α. *Τίτλος συγγράμματος* [με πλάγια γράμματα]. Αριθμός έκδοσης [προαιρετικά]. Πόλη έκδοσης: Εκδοτικός οίκος.
Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης συγγράμματος β. *Τίτλος συγγράμματος* [με πλάγια γράμματα]. Αριθμός έκδοσης [προαιρετικά]. Πόλη έκδοσης: Εκδοτικός οίκος.

π.χ.
Παπαδόπουλος, Κ., 1966α. *Πολιτική Οικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
Παπαδόπουλος, Κ., 1966β. *Μακροοικονομία*. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Soros, G., 1966a. *The road to serfdom.* Chicago: University of Chicago Press.
Soros, G., 1966b. *Beyond the road to serfdom.* Chicago: University of Chicago Press.

Άρθρα από επιστημονικά περιοδικά
Για τη συγγραφή μιας εργασίας μπορεί να χρησιμοποιήσουμε άρθρα από επιστημονικά περιοδικά. Στο παρακάτω π.χ. χρησιμοποιήσαμε το άρθρο με τίτλο «Οι περιβαλλοντικοί φόροι στην Ελλάδα» με συγγραφέα τον κ. Παπαδόπουλο που δημοσιεύτηκε το 2001 στο επιστημονικό περιοδικό «Περιβάλλον και Οικονομία», και συγκεκριμένα στον τόμο 97, αριθμός 2, στις σελίδες 63-64:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης περιοδικού. Τίτλος άρθρου. *Τίτλος επιστημονικού περιοδικού* [με πλάγια γράμματα]. Αριθμός τόμου [Volume] Αριθμός τεύχους [Number, σε παρένθεση], σσ. αρχική σελίδα άρθρου – τελική σελίδα άρθρου.

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 2001. Οι περιβαλλοντικοί φόροι στην Ελλάδα. *Περιβάλλον και Οικονομία*, 97 (2), σσ. 63-69.

Perry, C., 2001. What health care assistants know about clean hands. *Nursing Times*, 97 (2), p.63-69.

Άρθρα από εφημερίδες
Για τη συγγραφή μιας εργασίας μπορεί να χρησιμοποιήσουμε άρθρα από εφημερίδες. Στο παρακάτω π.χ. χρησιμοποιήσαμε το άρθρο με συγγραφέα τον κ. Παπαδόπουλο και τίτλο «Η φορολογία ακινήτων στην Ελλάδα του 2008» που δημοσιεύτηκε στο Βήμα στις 3/12/2007, στις σελίδες 4-5:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης άρθρου. Τίτλος άρθρου. *Τίτλος εφημερίδας* [με πλάγια γράμματα], ημέρα και μήνας έκδοσης άρθρου σσ. αρχική σελίδα άρθρου – τελική σελίδα άρθρου.

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 2007. Η φορολογία ακινήτων στην Ελλάδα του 2008. *Το Βήμα*, 3 Δεκ. σσ. 4-5.

Slapper, Gary., 2005. Corporate manslaughter: new issues for lawyers. *The Times*, 3 Sep. p.4-5.

Άρθρα από επιστημονικά περιοδικά στο διαδίκτυο
Για τη συγγραφή μιας εργασίας μπορεί να χρησιμοποιήσουμε άρθρα από επιστημονικά περιοδικά που βρίσκονται on line στο διαδίκτυο. Στο παρακάτω π.χ. χρησιμοποιήσαμε το άρθρο με τίτλο «Η Συνθήκη του Bretton Woods» με συγγραφέα τον κ. Παπαδόπουλο που δημοσιεύτηκε το 2002 στο επιστημονικό περιοδικό «Πολιτική Οικονομία», και συγκεκριμένα στον τόμο 42, αριθμός 6. Το άρθρο ήταν διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.pol.upenn/articles των Επιστημονικών Εκδόσεων Παν. Μακεδονίας και η πρόσβαση σε αυτό πραγματοποιήθηκε στις 12 Ιουνίου 2005:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης άρθρου. Τίτλος άρθρου. *Τίτλος επιστημονικού περιοδικού* [με πλάγια γράμματα] [Διαδίκτυο], Αριθμός τόμου [Volume] Αριθμός τεύχους [Number, σε

παρένθεση], Διαθέσιμο στο: ηλεκτρονική διεύθυνση (Εκδοτικός οίκος) [σε παρένθεση] [πρόσβαση ημερομηνία πρόσβασης].

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 2002. Η Συνθήκη του Bretton Woods. *Πολιτική Οικονομία*, [Διαδίκτυο]. 42 (6), Διαθέσιμο στο: http://www.pol.upenn/articles (Επιστημονικές Εκδόσεις Παν. Μακεδονίας) [πρόσβαση 12 Ιουνίου 2005].

Boughton, J.M., 2002. The Bretton Woods proposal: an indepth look. *Political Science Quarterly*, [Online]. 42 (6), Available at: http://www.pol.upenn/articles (Blackwell Science Synergy) [accessed 12 June 2005].

Άρθρα από εφημερίδες στο διαδίκτυο

Για τη συγγραφή μιας εργασίας μπορεί να χρησιμοποιήσουμε άρθρα από εφημερίδες που βρίσκονται on line στο διαδίκτυο. Στο παρακάτω π.χ. χρησιμοποιήσαμε το άρθρο με συγγραφέα τον κ. Παπαδόπουλο και τίτλο «Αναδιανεμητικές Επιδράσεις του Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας στην Ελλάδα» που δημοσιεύτηκε στο Βήμα Online στο διαδίκτυο στις 1/6/2003. Το άρθρο ήταν διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: http://www.timesonline.co.uk/printFriendly/011-1506-669.html και η πρόσβαση σε αυτό πραγματοποιήθηκε στις 17/3/2005:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος έκδοσης άρθρου. Τίτλος άρθρου. *Τίτλος εφημερίδας* [με πλάγια γράμματα] [Διαδίκτυο], Ημέρα και μήνας έκδοσης Διαθέσιμο στο: ηλεκτρονική διεύθυνση [πρόσβαση ημερομηνία πρόσβασης].

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 2003. Αναδιανεμητικές Επιδράσεις του Φόρου Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας στην Ελλάδα. *Το Βήμα Online*, [Διαδίκτυο].1 Ιουνίου
Διαθέσιμο στο : http://www.timesonline.co.uk/printFriendly/011-1506-669.html [πρόσβαση 17 Μαρτίου 2005]

Chittenden, M., Rogers, L. & Smith, D., 2003. Focus: 'Targetitis ails NHS. *Times Online*, [internet].1 June Available at : http://www.timesonline.co.uk/printFriendly/0,,11-1506-669.html [accessed 17 March 2005]

Άρθρα σε συνέδρια

Για τη συγγραφή μιας εργασίας μπορεί να χρησιμοποιήσουμε άρθρα που έχουν παρουσιαστεί σε συνέδρια. Στο παρακάτω π.χ. χρησιμοποιήσαμε το άρθρο του κ. Παπαδόπουλου με τίτλο «Η φορολογία ακινήτων στην Ελλάδα» που παρουσιάστηκε στο *6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικονομολόγων* στην Αθήνα στις 24-27 Μαρτίου 2005:

Επώνυμο συγγραφέα, Αρχικό γράμμα ονόματος συγγραφέα, έτος πραγματοποίησης συνεδρίου. Τίτλος άρθρου. Στο *Τίτλος συνεδρίου* [με πλάγια γράμματα]. Πόλη πραγματοποίησης συνεδρίου, Χώρα πραγματοποίησης συνεδρίου Ημερομηνία πραγματοποίησης συνεδρίου. Φορέας οργάνωσης συνεδρίου: έδρα φορέα.

π.χ. Παπαδόπουλος, Κ., 2005. Η φορολογία ακινήτων στην Ελλάδα. Στο *6ο Πανελλήνιο Συνέδριο Οικονομολόγων*. Αθήνα, Ελλάδα 24-27 Μαρτίου 2005. Οικονομικό Επιμελητήριο: Αθήνα.

Brown, J., 2005. Evaluating surveys of transparent governance. In UNDESA, (United Nations Department of Economic and Social Affairs) *6th Global forum on reinventing government: towards participatory and transparent governance*. Seoul, Republic of Korea 24-27 May 2005. United Nations: New York.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το σύστημα σύνταξης βιβλιογραφικών πηγών μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα: http://libweb.anglia.ac.uk/referencing/harvard.htm